

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

28/4/1
28/

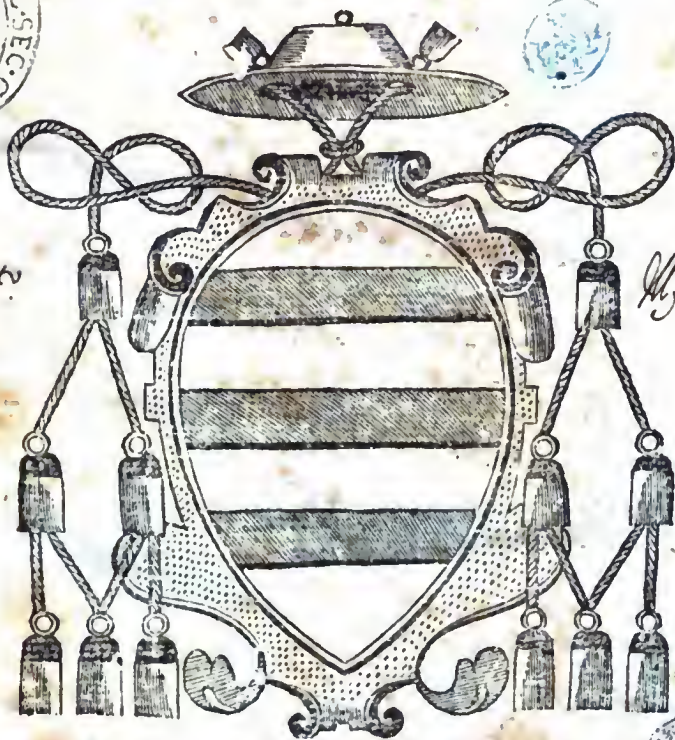
28

8

8

13-8.6.13

AD DOMINVM MEVM D. LVDOVICVM
Fernandez de Cordoua, illustrissimum, dignissimum, atque
reuerendissimum Episcopum Malacitanum, Regiumq;
Consiliarium meritisissimum.

Ex Legatu

Anno

Ami Peini

1618.

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Apud Ludouicum Sanctum, Typographum Regium.

Sumptibus Ioannis Berrillo Bibliopolæ.

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

Volume 100, Part 1, 1970

Edited by J. H. REES, F.R.S. and
J. H. REES, F.R.S.

Published by the Royal Anthropological Institute

21, BEDFORD SQUARE, LONDON, W.C.1

Printed by the Royal Anthropological Institute

1970

Subscription price, £10.00 (US \$20.00)

Single copies, £1.00 (US \$2.00)

Orders, which must be accompanied by payment, may be sent to a bookseller or to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

Orders for back volumes may be sent to the publishers.

EL REY.

POR Quanto por parte de vos el Dotor Garcia de Girona, Presbytero Beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, nos fue hecha relacion, que auia descompuerto vn libro intitulado (Explicacion de Priuilegios) el qual os auia costado mucho trabajo, y era de grande utilidad a estos nuestros Reynos, por la materia que en el se trataua, nos pedistes, y suplicastes os mandassemos dar licencia para imprimirle, y priuilegio por diez años, o como la nuestra merced fuese. Lo qual visto por los del nuestro Consejo: por quanto en el dicho libro se hizieron las diligencias, que la prematica por nos vltimamente fecha sobre la impresion de los libros dispone, fue acordado, que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, y Nos tuuimoslo por bien. Por la qual, por os hazer bien y merced, os damos licencia y facultad, para que vos, o la persona que vuestro poder ouiere, y no otro alguno, podays imprimir el dicho libro intitulado, Explicacion de Priuilegios, que de suso se haze mencion en todos estos nuestros Reynos de Castilla, por tiempo y espacio de diez años, que corran y se cuenten desde el día de la data desta nuestra cedula, so pena que la persona, o personas que sin tener vuestro poder, lo imprimiere o vendiere, o hiziere imprimir o vender, por el mismo caso pierda la impresion que hiziere, con los moldes y aparejos dello, y mas incurra en pena de cinquenta mil maravedis cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena sea la tercia parte para la persona que lo acusare, y la otra tercia parte para nuestra Camara, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare: con tanto, que todas las vezes que ouieredes de hazer imprimir el dicho libro, durante el tiempo de los dichos diez años, lo traygais al nuestro Consejo, juntamente con el original que en el fue visto, que va rubricado cada plana, y firmado al fin del de Iuan Gallo de Andrade nuestro escriuano de Camara, de los que residen en nuestro Consejo, para que se vea si la dicha impresion está conforme al original, o traigais fee en publica forma, como por Corretor nombrado por nuestro mandado, se vio y corrigio la dicha impresion por el original, y se imprimio conforme a el, y quedan impressas las erratas por el apuntadas, para cada vn libro de los que así fueren impressos, para que se tasse el precio que por cada volumen ouieredes de auer. Y mandamos al impressor q' así imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, ni el primer pliego del, ni entregue mas de vn solo libro con el original al autor, o persona a cuya costa lo imprimiere, ni a otra alguna para efecto de la dicha correccion y tassa, hasta que antes y primero el dicho libro esté corregido, y tassado por los del nuestro Consejo, y estando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y sucesiuamente ponga esta nuestra cedula, la aprouacion, tassa, y erratas, so pena de caer, e incurrir en las penas contenidas en las leyes, y prematicas de estos nuestros Reynos. Y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otros qualesquier justicias dellos, que guarden y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid a siete dias del mes de Febrero de mil y seiscientos y diez y siete años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Pedro de Contreras.

¶

TASSA.

T A S S A.

YO Iuan de Xerez Escriuano de Cámara del Rey nuestro señor, de los que residen en su Consejo, certifico y doy fe, que auiedo se visto por los señores del vn libro intitulado, *Explicacion de priuilegios*, compuesto por el Doctor Garcia de Girona presbytero; beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, tassaron cada pliego del dicho libro a quatro maravedis, el qual tien enoueta y nueue pliegos, que a los dichos quatro maravedis mōta onze reales y ventidos maravedis en que se ha de vender en papel; y dieron licēcia para que a este precio se pueda vender; y mandaron que esta tassa se ponga al principio del, y no se pueda vender sin el. Y para que dello conste di el presente en Madrid a treinta de Mayo de mil y seiscientos y diez y siete años.

Iuan de Xerez.

Librum hunc cum suo Archetypo contuli, nihilq; in eo notatu dignum inueni, quod illi non respondeat. Datum Matriti die 26. Maij. 1617.

*Licenciado Alarcia
de la Llana.*

A P R O V A C I O N.

DE Parte del señor Doctor Gutierre de Cetina, Vicario general desta villa de Madrid y su partido, se me ha traído que vea, un libro que dizen compuso el Doctor Garcia de Girona, titulado, *Tractatus de explicatione priuilegiorum*, he lo visto, y para que se aya de imprimir no hallo en el cosa contraria a nuestra Religion Christiana, y buenas costumbres. Madrid 29. de Hebrero de 616.

El Licenciado Pifa de Auila.

A P R O V A C I O N.

EL Doctor Lopez de Salzedo, Abogado en los Consejos de V. Alteza, digo, que por mandado de V. Alteza he visto vn libro que ha compuesto el Doctor Garcia de Girona presbytero; beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, intitulado, *Explicacion de priuilegios*, y es buen libro y vtil, y que podra V. Alteza siendo seruido darle licencia que lo imprima. En Madrid a fin de Nouiembre de mil y seiscientos y diez y seis años.

*El Doctor Lopez
de Salzedo.*

DOMINO

DOMINO MEO D. LV-
DOVICO FERNANDEZ DE COR-
doua, illustrissimo atq; dignissimo Malacitano
Episcopo, Regioq; Consiliario.

*Doctor Garcia de Girona in sancta Rondenſi Eccleſia Prabendatus,
ſalutem deſiderat feliciffimam.*

OS Antiquus est omnium ſcribentium, illuſtriſſime, at-
que reuerendiſſime Antistes, ab omnibuſque communi-
ter approbatus, quod ille, qui aliquod opus librumq; ſcri-
bit, & in lucem edere deſiderat, illum alicui dedicet Prin-
cipi, vel illuſtri perſonæ. Habuitque, ni fallor, hæc antiqua conſuetu-
do principium à timore & parua ſatiſfactione Authoris circa rerum
ſuarum & ſcripturæ ſufficienciam, cum hominum vires ad eodẽ ſint li-
mitatæ, quod ipſi per ſe nil perfectum & conſummatum facere poſ-
ſint abſque alienarum virium fauore: de quo lamentabatur Poeta
dicens: *Deſuit ſcriptis vltimalima meis*; ne vnusquiſque ſuis conſiſus
viribus vindictam ſuæ elationis atq; ſuperbiæ recipiat. Et cum hũc
librum de explicatione priuilegiorum in lucem edere vellem tan-
quam paruum mei ingenij partum, & patronum ei quærere ſit neceſ-
ſarium, ſub cuius vmbra & patrocinio per omniũ cenſurantiũ ocu-
los in ſecurum optatumque portum peruenire poſſit: te dominum
meum elegi, à cuius liberalitate mercedem, gratiam, atque fauorem
iam receperim, in dieſque maiorem recepturum confiſam, decreui-
que pedibus tuis dictum meum librum ſubmittere, tanquam ma-
gno Principi indignitate Episcopali conſtituto, qui omnibus lite-
ris, ſanguine, nobilitate, & genere alios antecedis, & qui tantis atq;
heroicis auorũ factis es præditus, quæ recensere, & laborioſum eſſet,
& adulationis maculam haberet, ſub cuius vmbra tranſitum ſpero
habebit ſecurum, & à mordacibus linguis deſenſionem, cum de per
ſe, & ex authoris parte, tanquam mei ingenioſi partum nullam ha-
beret fiduciam. Itaque humiliter exoro, vt tuum patrocinium imper-
tire digneris, & beneuolo animo acceptes hos ſerui tui labores, vt
tali fauore innixus ad maiora procedere ſim aſuſus. Vale, & viuas diu-
tius feliciffimos annos.

Ingenioso Lectori.

VM A multis doctissimis scriptoribus priuatam priuile-
giorum materiam optimè enucleatam inuenerim: alij nam
que de priuilegio dotis agunt, alius de priuilegio iuramen-
ti, & alius de fiscali priuilegio tractauerit, & alius de ordi-
num priuilegio latè disseruit: & de priuilegiorum rescrip-
torumque interpretatione in genere nullus scribere curauerit, qua de cau-
sa multa oriebantur difficultates, & controuerse quæstiones, quæ clariori
egebant explicatione, ne posteris diutius ingens labor manere queat, &
omnia recollecta inueniantur: decreui, meliori modo quo possem, & iuxta
mei ingenij metam, has quæstiones, controuersasque Doctorum opinio-
nes circa prædictorum priuilegiorum explicationem explanare, ad con-
cordiamque, & veram resolutionem reducere: præsertim, quia gabella-
rum materia assimilantur, eique proxima videantur. Quapropter lecto-
rem exoro, magis docendi, conducendiq; animum in me, quàm gloriam &
honorem consequendi, considerare conetur, vicemque meam æquo beneuo-
loque animo sustineat: hoc enim si fecerit, multa magis laudis & scitu
digna, quàm vili pendenda inueniet: boni si consulat, benignasque aures
accommodauerit, considerans hæc tyronibus, non sapientissimis Doctori-
bus, atque magistris scripisse.

LOCA

LOCA IVRIS COM- MUNIS, TAM CAESAREI, quàm Pontificij, & item leges Regiæ, quæ in hoc tractatu de priuilegiis explicatione explican- tur, nouiterque intelliguntur, summa cum diligentia describuntur.

Ex libris Digestorum.

- L** Diarijs & cibarijs, ff. de ali-
mentis & cibarijs legatis in
interpretatur, num. 7.
L. si fundum per fideicommissum, ff.
de leg. 1. interpretatur, nu. 105.
L. Gaius aliàs Caius, ff. de pignora-
ticia actione interpretatur, ff. 105.
L. sicut, §. non videtur, ff. de pignora-
ticia actione interpretatur, nu. 105.
L. 1. si quis tutor, ff. quando appella-
dum sit, intelligitur, nu. 108.
L. 1. §. filia, ff. de iure immunitatis ex-
plicatur, num. 156.
L. continuus, §. illud, ff. de verbor. o-
bligat. explicatur, num. 218.
L. Mella, ff. de alimentis & cibarijs le-
gat. declaratur, num. 444.
L. ex facto, §. si quis autem, ff. ad Tre-
bellianum declaratur, nu. 444.
L. in substitutione, ff. de vulgari & pu-
pilla. declaratur, num. 444.
L. si proponas, §. hereditatem, ff. de
inofficioso testamento declaratur,
num. 438. & num. 450.
L. si communem, ff. quemadmodum
seruitut. amittantur declaratur,
num. 472.
L. fratres, ff. pro socio intelligitur

- in suo proprio sensu, nu. 474.
L. fin. §. quatuor, ff. delegat. 2. inter-
pretatur, num. 475.
L. penultima, ff. ex quibus causis ma-
iores interpretatur, nu. 1064. & nu.
1068. ad fin. cum sequentibus,
L. Mæuius, ff. familiae erciscund. inter-
pretatur, num. 478.
L. in vſucapione, ff. de vſucapio. l. qua-
estate, ff. de testamento, l. anniculus
ff. de verborum significatione, l. 1.
ff. de manumissionibus explicatur,
num. 500. cum sequentibus.
L. si cui, ff. de legat. 1. explicatur, n. 502.
L. 3. §. minorem, ff. de minoribus, l. in
omnibus, ff. de diu. & temporali-
bus præscriptio. l. non poteram, ff.
de conditio. & demonstratio. inter-
pretatur, num. 503.
L. de vnoqueque, ff. de re iudicata de-
claratur, num. 587. cum seqq.
L. debitoribus, ff. de rei iudicata, l. si de-
bitori, ff. de iudicijs, l. si reus para-
tus, ff. de procurator. declaratur,
num. 595. ad finem.
L. quisquam, ff. de diuersis & tempora-
libus præscriptio declaratur, n. 613.
L. qui in aliena, §. 1. ff. de acquirenda
hereditate interpretatur, nu. 660.
cum sequentibus maxime, nu. 664.
L. si

- L. si cum Cornelius, l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solutio. declaratur, nu. 675. cum sequentibus.
- L. liberto, §. Largius, ff. de annuis legatis interpretatur, n. 677. cum seqq.
- L. non amplius, §. cum bonorum, ff. de legat. 1. explicatur, num. 784. cum sequentibus.
- L. Barbarius, ff. de officio pratoris, l. quidam consulebant, ff. de re iudicata explicatur, num. 725. cum seqq.
- L. Abbate, ff. de verborum significat. l. inter stipulantem, §. sacram, & §. 1. ff. de verborum obligat. explicatur, nu. 752. cum sequentibus.
- L. forma, §. si vero, ff. de censibus declaratur, num. 944.
- L. falsi nominis, ff. ad legem Corneliā de falsis interpretatur, nu. 1001. & num. 1010. cum sequentibus.
- L. eos, §. qui se pro milite, ff. ad legem Corneliā de falsis interpretatur, n. 1002. & nu. 1010. cum sequentibus.
- L. qui cum se, ff. de re iudicata interpretatur, nu. 1004. & nu. 1010. cum sequentibus.
- L. cum qui, ff. ad Senatus Consult. Macedonian. interpretatur, nu. 1002. & 1010. cum sequentibus.
- L. quidam consulebant, ff. de re iudic. declaratur, n. 1142. cum seqq.
- L. patri, §. 1. ff. de minoribus declaratur, num. 1148. cum seqq.
- L. Lucius, §. idem respondit, ff. ad municipale declaratur, n. 1190. cū seqq.
- L. si ita legatur, §. in fideicomisso, ff. de legat. 2. declaratur, n. 1265. cū seqq.
- L. si ita quis, §. penult. ff. de testamentaria tutela declaratur, num. 1266. cum sequentibus.
- L. plerumque, ff. de iure doti. declara-

- tur, numer. 1299. cum sequentibus.
- L. ex parte, ff. familiae erciscund. & l. cū duobus, §. quidā sagariā, ff. profusio, l. qui aliena, §. fin. ff. de negotiis gestis declarantur, nu. 1272.
- L. fin. §. si a focero, ff. quæ in fraudem creditorū, l. mulier bona, ff. de iure dotiū, l. quinq; legibus, ff. de bonis damnatorum interpretantur, num. 1294. & nu. 1300. cum seqq.
- L. doli clausula, ff. de verborū obligat. & l. sanctio legum, ff. de penis, l. alimenta, §. basilicæ declarantur, nu. 1328. cum seqq. & n. 1342. cū seqq.
- L. non puto, ff. de iure fisci declaratur, num. 1345.
- L. si quis decurio, §. fin. ff. ad legē Cornel. de falsis, l. si librarius, ff. de verborum sign. l. 1. §. fin. ff. quemadmodum testam. aperiantur, declaratur, nu. 1351. cum sequentibus.
- L. nihil proponi, ff. de legat. 1. l. fin. §. fin. ff. de contrahenda empr. explicatur, n. 1365. in fin. & n. 1366.
- L. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum signifi. l. stipulatio. l. dotem, l. stipulationem, l. licet, l. dotis promissio, ff. de iure dotiū, l. cum qui calendis, ff. de verborum obligat. citantur, & declarantur, nu. 1391. & 1392. cum sequentibus.
- L. Titianus, ff. quod cū eo citatur, & declaratur, nu. 1401. cum seqq.

• *Ex Codice.*

- L** Scripturas, C. qui potiores in pig. habeantur, declaratur, nu. 1359. cum sequentibus, & n. 1391.
- L. si quis hæredē, C. de institut. & substitutio. interpretatur, n. 418. & 450.
- L. diffamari, C. de ingenuis & manumissis declaratur, n. 1521.

L.

L. 1. C. de diuersis rescriptis declaratur, num. 472.

L. doce ancillā, C. de reiuendicatione declaratur, num. 1299. cum seqq.

L. ob maritorum, C. ne vxor pro marito, interpretatur, n. 1294. & 1300. cum sequentibus.

L. 2. C. de his quæ in fraudem creditorum interpretatur, n. 1300. cum seqq.

L. eos, C. de Magist. milit. interpretatur, n. 1603. ad fin. & n. 1668. cum seqq.

L. nominationes, C. de appellatio. declaratur, n. 1091. & 1092.

L. 1. C. de sentent. passis declaratur, n. 1148. cum sequentibus.

L. 1. C. de dotis promissione interpretatur, num. 794. cum seqq.

L. 2. & 3. C. si quis se maiorem dixerit interpretatur, num. 1005. & 1010. cum sequentibus.

L. si. C. de legibus declaratur, n. 581. & 582.

L. 3. C. si aduersus creditorem cum concord. declaratur, num. 1614.

Ex Volumine.

L Priuata, C. de excusationibus munerum, libr. 10. declaratur, num. 973.

L. congruit, C. de locatione prædiorū fiscaliū, libr. 11. interpretatur, n. 481.

L. Colonos nunquam, C. de agricolis, & censit. libr. 11. interpretatur, n. 1328. cum seqq. & 1342. cum seqq.

L. minimè diu, C. de susceptoribus, l. 1. & l. de his, C. de his, qui ex publicis ratio: libr. 10. explicatur, num. 1383. cum sequentibus.

L. 2. & 3. de Canon. frumentaria, & l. 7. C. de fabricensibus, libr. 11. interpretantur.

Ex Decretalibus.

C Ap. postulasti de rescriptis interpretatur, num. 472.

Cap. cum accessissent de constitutio. declaratur, num. 108.

Cap. licet de censibus interpretatur, n. 472. & c. per tuas, qui filij sint legit. num. 1402.

Cap. Rodulfus de rescriptis interpretatur, num. 943.

Cap. 1. de noui operis nuntiatione explicatur, n. 732. cum sequentibus.

Cap. cum vigesimū de officio delegati declaratur, n. 1148. cum seqq.

Cap. super eo de appellat. declaratur, num. 1137.

Ex lib. 6. Decretalium.

C Ap. cum personæ de priuilegijs libr. 6. interpretatur, num. 771.

Cap. non potest de præbendis, libr. 6. declaratur, & declaratur, n. 1391. & n. 1399. cum sequentibus.

Cap. 1. de priuilegijs, libr. 6. interpretatur, num. 945.

Ex Clementinis.

C Lemetina pastoralis de re iudicata declaratur, n. 181. cum seqq.

Ex Authenticiis.

§. si quis autem in authentico de triete & semisse interpretatur, n. 1070. cum sequentibus.

§. illud ei 2. authent. de monachis declaratur, n. 546. cum seqq.

Ex Decreto.

C Ap. quam penitet. 2. quæst. 3. declaratur, n. 1148. cum seqq.

Ex

Ex Concilio Tridentino.

- C**an. 16. sessione 25. de reformat.
Concil. Tridentini interpretatur, n. 544 cum multis seqq.
- Can. 6. sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino interpretatur, num. 1015. cum sequentibus.
- Can. 15. de reformatione in sessione 25. concilij Tridentini explicatur, num. 1274. cum sequentibus.
- Can. 15. sessione 25. in Concilio Tridentino interpretatur, num. 1049. cum sequentibus.
- Can. 21. sessione 23. in Concilio Tridentino declaratur, num. 1143.
- Can. 5. sessione 24. in Concilio Tridentino interpretatur, num. 1171.
- Can. 8. sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino interpretatur in num. 1219. cum seqq.
- Can. 2. sessione 21. de reformatione in Concilio Tridentino declaratur num. 249. cum sequentibus.
- Can. 6. de reformatione sessione 23. in Concilio Tridentino declaratur, num. 249. cum sequentibus.
- Can. 20. sessione 25. de reformatione declaratur, num. 1030.

Ex Partitis.

- L**. 7. tit. 7. partit. 1. interpretatur, num. 546. cum sequentibus.
- L. 2. tit. 13. partit. 3. declaratur, n. 545. ad finem.
- L. 18. tit. 32. partit. 3. interpretatur, num. 819. cum sequentibus.
- L. 6. tit. 13. partit. 6. interpretatur, num. 877. cum sequentibus.
- L. 6. tit. 13. partit. 6. in fine interpretatur, n. 880. cum sequentibus.

- L. 2. tit. 7. partit. 7. interpretatur, num. 1001. & 1010. cum sequentibus.
- L. 1. in fine, l. 4. & l. 40. tit. 1. partit. 1. & l. 6. tit. 13. partit. 6. interpretatur, n. 1005. & n. 1010. cum sequentibus.
- L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. partit. 7. interpretatur, n. 1017. cum sequentibus.
- L. 26. tit. 14. partit. 5. explicatur, n. 118.
- L. 13. tit. 13. partit. 5. declaratur, n. 359.
- L. 15. tit. 6. partit. 1. interpretatur, num. 377. cum sequentibus.
- L. 5. tit. 8. partit. 5. interpretatur, num. 380. cum sequentibus.
- L. 40. tit. 18. partit. 5. declaratur, n. 477.
- L. 11. tit. 13. partit. 5. interpretatur, num. 380. cum sequentibus.
- L. 2. tit. 28. partit. 3. ponderatur, & eius verba, num. 58.
- L. 5. tit. 33. partit. 7. & eius verba ponderantur, num. 66.
- L. 103. tit. 28. partit. 3. interpretatur, num. 80.
- L. 42. tit. 18. partit. 3. interpretatur, n. 85.
- L. 9. tit. 13. partit. 5. interpretatur, n. 105.
- L. 29. tit. 14. partit. 5. commendatur, numer. 138.
- L. 3. tit. 15. partit. 5. interpretatur, n. 1302.
- L. 17. tit. 28. partit. 3. interpretatur, num. 1048.
- L. 12. tit. 21. partit. 2. declaratur, n. 1064. & num. 1068. ad finem cum seqq.
- L. 8. tit. 19. partit. 6. declaratur, n. 1148. cum sequentibus.
- L. 60. tit. 5. partit. 5. interpretatur, n. 105.

Ex Legibus styli.

- L**. 118. styli interpretatur, num. 377. cum sequentibus.

Ex Legibus Tauri.

- L**. 55. Tauri interpretatur, n. 1121.

L. 6.

L.6. Tauri interpretatur, num. 1183.
cum sequentibus.

L.77. Tauri interpretatur, num. 1294.
& num. 1300. cum sequentibus.

L.20. Tauri explicatur, num. 724. cum
sequentibus.

Ex Bullis.

Bulla Pij V. prohibens confiden-
tias in beneficijs Ecclesiasticis ex-
plicatur, num. 149.

Ex nova Recopilatione.

L 14. & 15. tit. 18. lib. 9. Recopilat.
& eorum verba ponderantur, &
interpretantur, num. 50.

L.20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopil. & eo-
rum verba ponderantur, & declara-
rantur, num. 51.

L.17. tit. 18. lib. 9. Reco. declaratur. n. 95.

L.11. & 14. & 15. & 16. & 18. & 32. tit.
18. lib. 9. Recopilat. ponderantur, &
declarantur, num. 61.

L.13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilat. pon-
derantur, & declarantur, num. 66.

L.15. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilationis
declarantur, num. 68.

L.3. tit. 14. lib. 4. Recopila. ponderatur,
& interpretatur, num. 95.

L.20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopilat. expli-
cantur, num. 124.

L.32. cum sequent. tit. 18. lib. 9. Recop.
declarantur, ibidem.

L.11. tit. 18. lib. 9. Recopilat. interpreta-
tur, num. 129.

L.2. tit. 20. lib. 9. Recopilatio. explica-
tur, num. 130. cum sequentibus.

L.17. tit. 17. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 130. cum sequentibus.

L.4. tit. 20. lib. 9. Recopilat. explicatur,
num. 130. & 131. cum sequentibus.

L.2. tit. 16. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 138. & 139.

L.17. tit. 18. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 138. & 139.

L.25. tit. 11. lib. 2. Recopil. interpreta-
tur, num. 180.

L.5. tit. 9. lib. 1. Recopil. interpretatur,
num. 183.

L.10. tit. 8. lib. 6. Recopilat. explicatur,
num. 188. cum sequentibus.

L.20. tit. 11. lib. 2. Recopilat. concorda-
tur, num. 188. cum sequentibus.

L.1. & 12. tit. 4. lib. 1. Recopil. declara-
tur, num. 249. cum sequentibus.

L.1. tit. 17. lib. 9. Recopilat. declaratur,
num. 258.

L.18. tit. 27. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 259. & 260.

L.11. tit. 15. lib. 4. Recopil. explicatur,
num. 267. cum sequentibus.

Pragmatica noua agricultorum inter-
pretatur, num. 269. cum seqq.

L.4. tit. 4. lib. 7. Recopilat. late explica-
tur, num. 288. cum sequentibus.

L.5. tit. 21. lib. 4. Recopilat. explicatur,
num. 595. ad finem.

L.4. tit. 6. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 784. cum sequentibus.

L.3. tit. 10. lib. 4. Recopilat. interpreta-
tur, num. 848. cum sequentibus.

L.12. tit. 8. lib. 5. Recopil. interpretatur,
num. 877. cum sequentibus.

L.12. tit. 8. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 880. cum sequentibus.

L.6. in fine, tit. 4. lib. 5. Recop. explica-
tur, num. 880. cum sequentibus.

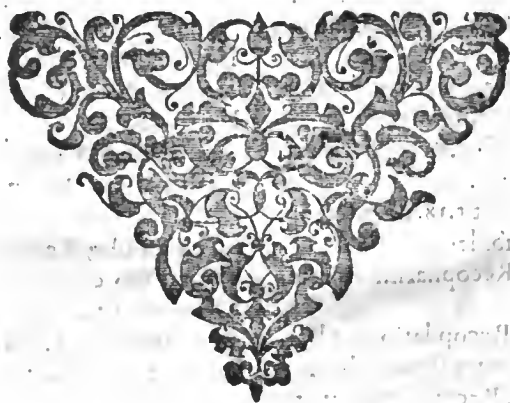
L.6. tit. 7. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 883. cum sequentibus.

L. fin. tit. 15. & l.1. tit. 20. & l.1. tit. 8. lib.
4. Recopil. declaratur, num. 908.
cum sequentibus.

L.16.

L. 10. tit. 7. lib. 5. Recopilat. declaratur,
 num. 908. cum sequentibus.
 L. 1. tit. 2. lib. 5. Recopilat. declaratur,
 num. 908. cum sequentibus.
 L. 14. tit. 17. & 1. 17. tit. 18. lib. 9. Recopi-
 lat. interpretatur, num. 941.
 L. 2. tit. 5. lib. 5. Recopil. interpretatur,
 num. 1016 & num. 1017.
 L. 12. & 13. tit. 23. lib. 8. Recopil. inter-
 pretatur, num. 1017. cum seqq.
 L. 13. tit. 2. lib. 1. Recop. interpretatur,
 num. 1035. cum sequentibus.
 L. 2. tit. 19. lib. 5. Recop. interpretatur,
 num. 1035. cum sequentibus.
 L. 4. tit. 12. lib. 6. Recopil. interpretatur,
 num. 1071.
 L. 13. tit. 8. lib. 5. Recop. interpretatur,
 num. 1097. cum sequentibus.
 L. 2. tit. 3. lib. 1. Recopilat. interpreta-
 tur, num. 1122.
 L. 1. tit. 25. lib. 5. Recopilat. explicatur,
 num. 1124. cum sequentibus.

L. 3. tit. 1. lib. 7. Recop. declaratur, num.
 1132. cum sequentibus.
 L. 14. tit. 1. lib. 7. Recopilat. declaratur,
 num. 1135.
 L. 1. tit. 8. lib. 5. Recopil. interpretatur,
 num. 1183. cum sequentibus.
 L. 11. cum sequentibus, tit. 1. lib. 6. Re-
 copil. interpretatur, num. 1190. cum
 sequentibus.
 L. 3. & 4. tit. 7. lib. 7. Recopil. interpre-
 tantur, num. 1276. cum seqq.
 L. 10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. declaratur,
 num. 1299. & num. 1300. cum se-
 quentibus.
 L. 7. tit. 19. lib. 9. Recopilat. declaratur
 num. 1360. cum sequentibus.
 L. 3. tit. 21. lib. 4. Recopil. cum concor-
 dantibus declaratur, num. 1431.
 cum sequentibus.
 L. 9. tit. 11. lib. 2. Recopilat. explicatur,
 num. 1512. & ad. optimam quæstio-
 nem, num. 1519.

S V M M A R I V M

H V I V S T R A C T A T V S

D E P R I V I L E G I O R V M

E X P L I C A T I O N E .

(642)

Cap. i.

Priuegium dicitur lex priuata persona, vel loco per Principem concessa, habetque vim legis. num. 1.

Princeps solus priuegium & exemptionem, & priuegiij atque exemptionis confirmationem concedere potest. num. 2.

Priuegiolorum & donationum differentia quando cognoscatur. nu. 3.

Régum nobiliumque proprium est, liberales existere, donationes facere, priuegia atque immunitates concedere. nu. 4.

Largitas facit hominès. famosos, & claros. num. 5.

Beatitudo quedam inesse dicitur in donatione. nu. 6.

Exempla plurima donationū & largitatum recensentur. nu. 7.

Famuli & mercenarij, qui commorantur in seruitio ciuium habitantium in ciuitatibus liberis & exemptis à solutione gabellæ, utrum predicto exemptionis & libertatis priuegio potiri possint. n. 8.

Famulus mercenarius habitans in ciuitate cum aliquo ciue dicitur ciuus, & ciuis illius ciuitatis. num. 9.

Seruus dicitur vnus de plebe. nu. 10.

Famuli gaudent, & potiuntur dominorum priuegio. num. 11.

Familiares potestatum sunt ciuēs loci & ciuitatis, in qua domini officium exercent, & eorum priuegium habent. num. 12.

Statuta loquencia in habitantibus in ciuitate obtinent in eo, qui est famulus alterius in eadem ciuitate. num. 13.

Famuli qui obnoxij sunt oneribus ciuitatis, oppidani, seu vicini illius ciuitatis dicuntur. nu. 14.

Famulus utrum possit esse testis in testamento nuncupatio, in quo testes ciues pro substantia requiruntur. num. 15.

Famulum habens in ciuitate dicitur propriè ciuitatem habitare, & non famulus. nu. 16.

Famuli plerumque non recipiuntur ad incolatum, nec ad ciuilitatem, nec populi munera subeunt. num. 17.

Famuli plerumque, & maxime hisce temporibus, dominis non seruiunt animo remanendi in ciuitate, sed ab ea recedendi. num. 18.

Famulus tunc potiri poterit ciuitatis priuegio tanquam ciuis, iuxta veram opinionem, si in eo concurrant,

Summarium tractatus

- currant, quæ iurè, seu consuetudine sunt necessaria ad hoc, ut loci alicuius sit vicinus, & necessaria ad hoc explicantur. num. 19.
- Tex. inc. rogationes de consecrat. dis. 3. interpretatur. nu. 20.
- Tex. in c. sicut de verbor. signifi. lib. 5. interpretatur. nu. 21.
- Bart. opinio, & tex. in l. libertus. ff. de publican. & vectigalibus interpretatur. num. 22.
- Famuli nisi fuerint ciues, in eisq; alia ciuitatis necessaria concurrant, nō admittuntur in testes. in test. aucto nuncupatio, contra Greg. Lop. cuius opinio refellitur. nu. 23.
- Vicinitas est quid extrinsecum, & in factu cōsistens, in qua populi consensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussiois præstatio illidem permanendi, & tributorum contributio. num. 24.
- Vicinitatē habere in duobus locis quilibet potest. num. 25.
- Ciuis, & vicinus alicuius ciuitatis privilegiata, & excepta a gabelle solutione, qui in alia non excepta, nec liberat per aliquod tempus comoratur, & vtrū potatur privilegio prædictæ ciuitatis liberæ, si in ea aliqua bona per interpositam personam vendiderit. num. 26.
- Vicinus propriè dicitur, qui in aliqua ciuitate per maiorem partem anni degit. num. 27.
- Vicinus, ciuis, & incolæ propriè dicitur, qui in vrbe residet. num. 28.
- Habitator alicuius loci propriè dicitur, qui cum familia ibi habitat, socum faciens, & omnia alia, quæ incolæ facere consueuerunt. num. 29.
- Privilegium, vel Regia lex, quādo requirunt vicinitatē, & habitatiōnē, non verificantur in ciue tantū, nec in eo, qui pro ciue habetur, nisi in ciuitate commoretur. nu. 30.
- Montibus, & pascuis publicis, ad hoc ut quilibet potiri possit, non sufficit esse ciuem, aut pro ciue haberi, sed habitatio requiritur, num. 31. & num. 32.
- Verbum, Moradores, de habitatibus in loco explicandum est. num. 32.
- Pascua vniuersitatis incolis tantum debentur. num. 33.
- Expediit, ut populi habitatoribus abundent, propterea quæ pascua publica, & privilegia conceduntur. num. 34.
- Vicinus ciuitatis liberæ, & privilegia ta, qui alio comoratur loco per maiorem anni partē, & in ciuitate liberæ, & privilegiata habet domum, seruos, & familiam, potiri poterit ciuitatis liberæ privilegio, & exemptione. num. 35.
- Habitare dicitur, qui per altum habitat, licet non sit præsens, dummodo illic suam habeat familiam. num. 36.
- Habitatio per famulos retineatur, & domini, & non famuli dicuntur habitare. nu. 37.
- Animus redeundi ad ciuitatē præsumitur, & consideratur, quoad residentiam habitatiōis per interpositionem famulorum. nu. 38.
- Animus redeundi ad ciuitatem præsumitur, quando vxor, filij, parētes, fratres, vel consanguinei relinquuntur in ea ad munera & onera subeunda. nu. 39.

Statu-

Statuto si caneatur, quòd absens à ciuitate nō possit gaudere priuilegio ciuibus concessio, si aliquis absens à ciuitate in ea reliquerit uxorem, filios, aut consanguineos, eius loco muneris & onera ciuitatis subeuntes, praesens censendus est, & dicto priuilegio munitur. num. 40.

Residens in vno loco per mille annos, animo tamen retinendi domiciliū in alio loco, nō potest esse ciuis illius loci, vbi residet. num. 41.

Incola alicuius loci vbi adest, & vbi matrimonium contraxit, nō potest dici habens animum transferendi ad alium locum. num. 42.

L. 4. tit. 28. p. 3. & Auend. opinio limitatur, & modificatur. nu. 43.

Vicinus duorum locorum à solutione gabella exemptorum, si in quolibet eorum bona sua vendiderit, angabellam soluere teneatur. nu. 44.

Duae causae lucrativae nō possunt in vna eademq; persona concurrere, & ibi de huius regula interpretatione, & veritate. num. 45.

Priuilegium exemptionis non extenditur ad res venditas mercimonij causa, sed tantum ad res, quae sunt, De labrança, y criança. num. 46.

Bona, De labrança, y criança, acquisita in vno loco exempto, si in alio etiam exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt à gabellae solutione libera. num. 47.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium. num. 48.

Priuilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in

Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent dictum priuilegium. num. 49.

Priuilegium, quando conceditur loco, durat in quantum durat locus. num. 50.

L. 12. & 14. & 15. 16. & 18. 20. & Cap. 2. 21. tit. 18. lib. 9. Recop. ponderatur, & interpretatur. nu. 51.

Priuilegiū ciuitatis concessum vtrū extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijis degentes, nu. 52. & in nu. seqq.

Priuilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda. num. 53.

Vrbs est, quae muro cingitur. numero 54.

Ciuitas, proprie loquendo, de iure communis, & partitarius est, quae muris, & suburbijis, & continentibus continetur. num. 55.

Priuilegia immunitatis concessa ciuitati, & eius ciuibus, non extenduntur ad commorantes in vico. nu. 56.

Leges Regiae loquentes de ciuibus habitantibus non habent locum in merore vicino, nisi in ciuitate commoretur. num. 57.

Habitatio, cum sit facti, nunquam praesumitur. num. 58.

Montibus, & pascuis alicuius ciuitatis non potest potiri ciuis, qui in ea non commoratur. num. 59.

Priuilegium immunitatis concessum ciuitati non extenditur ad villas, quae postea auctae sunt. num. 60.

Priuilegium si concedatur ciuitati, vel ciuibus, & fiat venditio in vrre, vel extra ciuitatem, gabella venit soluenda, nisi aliter

A 2 in

Summarium tractatus

- in privilegio exemptionis continetur. Et plures Regiæ leges recensentur. num. 61.
- Traditio vera; & non fraudulenta rei venditæ, requiritur in loco libero ad hoc, ut gabella non debeatur. num. 62.
- Gabella regulariter debetur ratione contractus venditionis, non ratione rei venditæ traditionis, nec pretij soluti ratione. num. 63.
- Privilegiū exemptionis datū loco durat quantum durat locus, & datū causæ durat in quantum durat causa, & datum personæ extinguitur cū persona. num. 64.
- Privilegium exemptionis concessum favore rei durat in quantum durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem personæ, cui conceditur. num. 65.
- Privilegium exemptionis concessum rebus cibarijs, & bastimētis in aliis quibus locus venditis, precipuè, En los de la nucua poblacion del Reyno de Granada, utrum intelligatur de rebus illic venditis ad grossum, vel minutatim, vel de cibo tantum, & non de alijs. Et quid de victualibus contentis in privilegio. num. 66.
- L. 13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur. num. 67.
- L. Diarijs ff. de aliment. & cib. legat. intellectus. num. 68.
- Venditio verificatur in uno nūmo, si res vendita non erat maiori pretio digna, nec adsit donationis præsumptio. num. 69.
- Minutatim, verū, quibus in locis à Iureconsulto referatur. nu. 70.
- Alimentorum nomine etiam medicina comprehenduntur, & quid bastimentorum nomine contineatur. num. 71.
- Vsus, vel cōsuetudo nō solvendi gabellā, utrum inducat immunitatis privilegium, nu. 72. & in nū. seqq.
- Gabella soluitur Regi nostro in recognitionem subiectionis, superioritatis & universalis dominij, & in hoc casu præscriptio vsus, vel cōsuetudo, à solutione nō excuset. nu. 73.
- Præscribi potest omnis solutio census, præter eam, quæ in signum subiectionis fit. nu. 74.
- Causa immunitatis, vel privilegij pendente, utrum facienda sit gabellæ solutio? & ibi optima distinctio. n. 75.
- Indulgentiā arrendatorum, publicanorum, & exactorum in non exigenda gabella excusationem nullam præbet, nec domino & Principi nocet. nu. 76.
- Conductor non potest intervenire possessionem domini sui. nu. 77.
- Privilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, numer. 78.
- Scriptura privilegij, aut maioratus de perdita potest probari duobus testib⁹ deponētib⁹ de ei⁹ tenore. n. 79.
- Testamenti scriptura perdita potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licet testamentum non appareat. Et limitatur in testamento in scriptis, de cuius tenore testes deponere non possunt. num. 80.
- Privilegium immunitatis ad tempus concessum cessat claps⁹ tempore. num. 81.

Pri-

Priuilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacita, cessat causa cessante. num. 82.

Differentia inter priuilegium, & beneficium, & rescriptum, adhibetur per remissionem. num. 83.

Priuilegij interpretatio ad Principem concedentem spectat, ubi distinctio. num. 84.

Priuilegiū de sui natura perpetuū quo modo per nō vsum amittatur: ubi distinctio, & limitatio traditur. num. 85.

Priuilegium exemptionis habens, suis bonis immobilibus venditis excusationem habet, si super eis censum imposuerit. num. 86.

Correctores, & officiales Consistoriales, utrum subsistente causa urgentis caristia, vel pestis, possint constitutere, quod deferentes victualia in ciuitatē sint immunes à solutione portagij, & gabellæ, licet arrēdatorib⁹ & collectoribus damnum fiat? n. 87. & in nu. seqq. vsq; ad nu. 99.

Priuilegium Principis, & eius confirmatio, intelligitur sine damno & præiudicio tertij facta. num. 88.

Exemptio facta à Rege de portagijs, & solutione gabellæ, intelligitur tantum facta in locis ipsi Regi subiectis, non verò in locis dominorum inferiorum. num. 89.

Rex donans terras, quæ solitæ erant alicui ciuitati collectas dare, censetur donationem fecisse, saluis collectis. num. 90.

Exemptionem si Rex concesserit alicui de ciuitate cum eo conuenta & Encabeçada, talis exemptio sibi, & non alijs de ciuitate

nocebit. numer. 91.

Priuilegium & exemptionē utrū Rex, vel respublica concedere possit cū paruo tertij præiudicio. nu. 92.

Priuilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, utrum intelligatur cum magno, vel paruo tertij damno concessum. num. 93.

Rex quādo aliquid vult fieri expresse cū dāno tertij, intelligitur cū modico dāno, & non cum graui. n. 94.

Priuilegium à Principe concessum cū magno, vel paruo tertij præiudicio, hodie non tenet, licet qualescumq; clausulas habeat. num. 95.

Vtilitas publica in omni priuilegio censetur semper excepta. nu. 97.

Priuilegium exemptionis, non prodest in tempore magne necessitatis Reipublicæ, vel Principis, num. 98. & in num. 101.

Resolutio principalis questionis, de qua in num. 87. num. 99.

Damnum rescire tenetur Princeps in casu quo priuilegium cum damno tertij concedere potest, & ibi limitatio, num. 100. & num. 101.

Priuilegium exemptionis habens si patiat se in albo soluentium describi, utrum sibi præiudicet? nu. 102. & in num. seqq.

Priuilegiatus & exemptus à solutione collectarum & præstatarum, si sponte semel soluat, sine protestatione, utrum in futurum sibi præiudicet. num. 103.

Priuilegium de facili perditur. numer. 104.

Ascribens se scriptura, velut testis assistens, utrū præiudiciū sibi pa-

Cap. 3.

Summarium tractatus

- ret de contentis in ea? & ibi optima resolutio in materia, & interpretatio l. 9. tit. 13. & l. 60. tit. 5. p. 1. l. sicut. §. nō videtur. ff. quib. mod. pig. vel hypo. soluit. l. si fundum per fideicommissum. ff. de legat. 1. l. Gains. ff. de pig. actio. num. 105.
- Resolutio questionis principalis, de qua in nu. 103. supra, num. 106.
- Privilegium nō soluendi decimas, & similia, nō tollitur unico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum. num. 107.
- Exemptus & privilegiatus ab onere tutelae, vel habens privilegiū iterabile & successuum, non perdit illud unico actu, & ibi quid requiratur ad hoc, ut perdat. nu. 108.
- Privilegium personale, vel alicui concessum, non transit ad filiū, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio Reali: & ibi quando privilegiū dicatur & praesumatur reale, vel personale. num. 109.
- Privilegiū reale quando alicui, & eius successoribus conceditur, intelligitur ordine successivo, primò ad filios, deinde ad nepotes. num. 110.
- Naturalibus filiis transit privilegium paternum transitorium ad filios, nam & hij gaudent nobilitate paterna. num. 111.
- Privilegiū transitoriū ad filios, utrū extendatur ad ante natos. nu. 112.
- Privilegium exemptionis à tributo, & solutione gabellae tanquam odiosum, & Regio patrimonio damnosum, debet strictissime interpretari. nu. 113.
- Filiorū appellatione infavorabilis videntur nepotes, secus in odiosis. n. 114.
- Filij si expressè fuerint vocati in dispositione hominis, vel in exemptionis privilegio, non veniunt nepotes: secus in beneficiis Principum, & in primogenijs. num. 115.
- Privilegium exemptionis populo, vel civitati concessum, trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura. num. 116.
- Exemptio à solutione collectarum de rebus suis alicui concessa intelligitur, & extenditur ad res postea quasitas. num. 117.
- Privilegiū exemptionis gabellarū ad suā validitatē requirit clausulam, Ex certa scientia. num. 118.
- Privilegium exemptionis iniurium Regalium morte concedentis finitur, nisi aliter in privilegio contineatur, cum de Regni praedictio agatur. num. 119.
- Derechos Reales, si in privilegio cōtinēantur, quid de hoc iudicetur. n. 120.
- Infamia & inhabilitas patris proditoris, qui crimen lese Maiestatis divinae, vel humanae commisit, utrum tam filiis natis, quam nascituris noceat. num. 121.
- Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum, perditur per delictum lese Maiestatis divinae, vel humanae. num. 122.
- Privilegium recipit interpretationem extensivam à communi usu, & practica. num. 123.
- Causa privilegij finita, vel cessante, cessat, & finitur privilegium. n. 124.
- Privilegium concessum ratione loci, nō potest alibi, quam in illo loco exerceri, & interpretantur l. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recop.

Pri.

Priuilegiū cōcessum officio durat, quatenus durat officium, & finitur officio finito, & ibi l. 3. 2. c. seqq. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur, & limitatur in officio habente dignitatem annexam. nu. 126.

Officiales quibus aliquod conceditur priuilegiū ratione officij, regulariter non satisfaciunt officium per interpositam personam, & non per se exercendo. num. 127.

Industria persona censetur electa in operibus artificioalibus, & ibi limitatio. num. 128.

Exempti à solutione gabellarum tenentur iurare ad petitionem conductoris gabellarum ad fraudes euitandas sub pœna expressa. nu. 129.

L. 11. tit. 17. lib. 9. Recopil. interpretatur. num. 130.

L. 4. c. 20. tit. 20. & l. 17. li. 9. Recop. interpretantur, & verus sensus antiquiq; traditur. nu. 131.

Muliones, & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta asportauerint, & ibi vendiderint, verum gabellam soluant in suis locis. num. 132.

Priuilegium exemptionis absenti concessum, verum ante acceptationem vim habeat, iusque transferat, num. 133.

Donatione facta presenti, ius & dominium transit statim ante acceptationem. num. 134.

Donatione facta absenti, nec ius, nec dominium transfertur ante acceptationem donatarij. nu. 135.

Donatio causa mortis nō tenet ante donatarij absenti acceptationem, numer. 136.

Contractus vim nullam habent sine vtriusque partis presentia, & consensu. num. 137.

Donatio in absentia facta, etiā in casu si pijs, & priuilegiatis, actione, nec possessionem ante acceptationem nō transfert. num. 138.

Donatio absenti facta ante acceptationem ius nō intransfert, etiā hodie stāte l. 2. tit. 16. lib. 5. Reco. secundum magis communem, & idem in priuilegio, & ibi de vera d. l. 2. interpretatione. num. 139.

Reuocari poterit donatio absenti facta ante acceptationem donatarij, licet fuerit iurata. num. 140.

Donatio absenti facta poterit ante donatarij acceptationem reuocari, etiam si pactum de non reuocando appositum sit in donatione. nu. 141.

Contractus quando de sui natura est reuocabilis, clausula accessoria in eo apposita censetur esse reuocabilis. num. 142.

Clausula, qua ad executionem contractus apponuntur, nō solent eius substantiam alterare. num. 143.

Clausula, & pactum de nō reuocando, censetur apposita magis de stylo gabellionum, quā de contrahentium consensu. num. 144.

Repetitio per conditionem in debiti, vel erroris causa, vtrū cōpetat exemplo per priuilegiū, si sciens gabellam soluerit. num. 145.

Solutio scienter, vel per errorem facta, quando dicatur, & presumatur. num. 146.

Repetitio vtrum cōpetat habenti priuilegium, ne conueniatur in plus quā facere potest, si soluerit. nu. 147.

Summarium tractatus

Familia appellatione qui comprehendatur, & ibi de privilegio concesso alicui, & eius familia. nu. 148.

Legitimus, utrum dicatur de familia. nu. 149.

Filius naturalis, bastardus, spurius, & adoptivus, non comprehenditur sub hoc nomine, Familia. nu. 150.

Privilegium concessum alicui, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui comprehendantur. n. 151.

Privilegium concessum alicui, & omnibus posteris, vel eius proli, vel sobolis, quomodo intelligatur. nu. 152.

Privilegium concessum alicui, & omnibus de genere, quomodo intelligatur, et quid sub hoc verbo, Generis, comprehendatur, nu. 153. & in nu. seqq.

Bastardi & naturales tantum sub hoc verbo, Generis, non comprehenduntur. nu. 154.

Privilegium concessum alicui & suo generi, utrum comprehendant natos ex feminis. nu. 155.

L. 1. §. filia. ff. de iure immunitatis interpretatur. nu. 156.

L. 31. cū seqq. tit. 18. lib. 9. Rec. adnotantur, & explicantur. nu. 157.

Privilegium concessum alicui, & suis descendibus, heredibus, vel successoribus, quomodo interpretandum, nu. 158.

L. 18. tit. 18. lib. 5. Recopil. interpretatur. nu. 159.

Privilegium concessum alicui, & suis descendibus masculis, & feminis, utrum comprehendat iam nuptas, nu. 160. & in nu. seqq.

Filia nupta ius agnationis non admittit. nu. 161.

Femina nupta retinet omnia privilegia, & omnes prerogativas fa-

milia paternae. nu. 162.

Mulieres post contractum matrimonium statum suum mutant. nu. 163.

Femina exempta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, qui cum ignobilibus contribuere tenetur. nu. 164.

Mulier privilegium immunitatis & exceptionis habet, si bona sua marito in dote tradiderit, tenetur talis maritus solvere & contribuere. nu. 165.

Femina nupta est in potestate viri, & non patris. nu. 166.

Pater verum possit pacto, vel renuntiatio ne praedictum filijs parere in privilegio sibi, & suis descendibus concesso. nu. 167.

Renunciari non potest ius, vel privilegium competens ratione alicuius personae, vel qualitatis. nu. 168.

Verba apposta in privilegio generali non sunt intelligenda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuo durare. nu. 169.

Privilegium ita in descendentes transit, & descendit, tanquam si nulla persona intermedia cessaverit. nu. 170.

Odium, vel factum paternum non debet filijs praedictum. nu. 171.

Clerici, Ecclesiae, vel monasteria, quae habet Regalia privilegia super redditibus Regijs, non possunt convenire Regios Collectores coram iudice Ecclesiastico. nu. 172.

Privilegium exceptionis concessum alicui, & suis descendibus per lineam masculinam, utrum extendatur ad feminas, quae ex masculo descendunt, & l. 17. tit. 18. Recopil. interpretatur. nu. 173.

Reuo-

de priuilegiarum explicatione.

5

*Reuocare utrū possit Princeps donatio-
nem, mercedem, vel priuilegium exē-
ptionis à se concessum. nu. 174.*

*Mulier plebeia & rustico genere na-
ta, gaudet priuilegio mariti nobilis
& priuilegiati. nu. 175.*

*Vidua quæ nupta fuit viro priuilegia
ea & excepta à collectari & gabel-
larum solutione ratione priuilegiij
sibi concessi, utrū illo priuilegio
& exemptione potiatur, tanquam
si maritus viueret. num. 176.*

*Vidua gaudet priuilegio mariti defun-
cti, omnesq; dignitates & priuile-
gia retinet, quāuis sint personalia
& accidentalia. nu. 177.*

*Vidua dicitur esse in matrimonio viri
defuncti, idemq; de ea iudicatur post
mortem mariti, quod eo viuente. n. 178.*

*Ius quando semel fuit alicui acquisitū
ex persona alterius durat, etsi per-
sona illa moriatur. nu. 179.*

*Resolutio principalis questionis, de qua
in nu. 176. & ibi limitatio n. 180.*

*Vidua luxuriose & inhonestè viuens
perdit omnia priuilegia, quæ causa
mariti nobilis & priuilegiati re-
tinebat. nu. 181.*

*Viduam non facit habitus, sed pud-
icitia vidualis. nu. 182.*

*Vidua nō dicitur luxuriose & inhon-
estè viuere per stuprum semel san-
ctum commissum. nu. 183.*

*Rex non potest Regalia concedere in
præiudicium successoris, nec iura
Regni subuertere, nec diminuerē.
num. 184.*

*Rex non potest priuilegia cōcedere, &
donationes adeo immoderatas face-
re, vt Regno præiudicium & dam-
num inferat. nu. 185.*

*Princeps non poterit Regia tributa re-
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magnaque cum solemnitate, nu-
mer. 186.*

*Legitimatus ex Principis rescripto v-
trum generaliter gaudeat nobilita-
te patris nobilis, & sit exemp-
tus à contributione tributorum, &
iurium Regalium, hoc est Pechos
ubi l. 10 tit. 8 lib. 5. & l. 20 tit. 11.
lib. 2. & l. fin. tit. 2 lib. 6. Recopil.
interpretantur. nu. 187.*

*Legitimati ex Principis rescripto nil
differunt à legitimis quod intellige,
vt in nu. seq. num. 188.*

*Legitimati per Principis rescriptū non
propriè, sed per fictionem iuris legi-
timi dicuntur. nu. 189.*

*Legitimati non succedunt in primo-
genijs Hispaniæ. nu. 190.*

*L. 10. tit. 8 lib. 5. Recop. & eius verba,
ibi: En horas, y preeminencias,
interpretantur. nu. 191.*

*Legitimati non comprehenduntur ap-
pellatione legitimorum, ubi a-
gitur de honore & beneficio, nu-
mer. 192.*

*Priuilegium contra ius commune non
comprehendit casus omisso, nu-
mer. 193.*

*Priuilegia continentia tributorum Re-
galium exemptionem, sunt strictis-
sima. nu. 194.*

*Priuilegium generale immunitatis &
exemptionis Regalium tributorum
non valet, nisi expresse & spe-
cialiter fiat mentio de tributis, nu-
mer. 195.*

*Priuilegia exemptionis tributorum Re-
galium sunt in maximum succe-
ssorum præiudicium. nu. 196.*

Prin-

Summarium tractatus

Princeps tollens defectum natalium per legitimacionem, non videtur tollere defectum contributionis cum plebeis. 197.

Privilegium nobilitatis continet damnum, & praedictum, alijs contribuentibus. num. 198.

Legitimacionis rescriptum a Principe filiis naturalibus, incestuosis, & spurjijs concessum, extrum comprehendat nobilitatem, & exemptionem tributorum. num. 199.

Cap. i. Privilegium a Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veri-
tatis, nullius erit momenti; num-
mer. 200.

Agricolis privilegium, ne incarceren-
tur pro debito civili, noniter concef-
sum recensetur. nu. 201.

Agricolaru privilegium, de quo in nu. su-
pra proximo, vtru extendatur ad de-
bita praeterita, ubi aliqua limita-
tiones recensentur. nu. 202.

Debitor tritici verum satisfaciat sol-
vendo aestimationem taxatam in
tempore caristia, & necessitatis,
in quo triticum non inuenitur, nisi
pro immodico pretio. numer. 203.
& in num. seqq. & in num. 208.
Usque ad num. 219.

Aliud pro alio, invito creditore, solui
non potest. num. 204.

Debitor tritici non satisfacit nisi solu-
do aestimationem, quanto pluris va-
let a tempore mora. nu. 205.

Debitor tritici, vel certe quantitatis,
vtrum excusetur a mora, cum non
inueniatur, vel pretium nimis au-
geatur? ubi optima resolutio, nu-
mer. 206.

Debita res si ex casu praestari non potest,
aestimatio debetur. nu. 207.

Resolutio quaestionis, de qua in num.
203. nu. 208. cum num. seqq. usque
ad 219.

Creditor, cui triticum debetur, cogitur
recipere eius aestimationem, quae do-
reperiri non potest, nisi pro im-
moderato. num. 209.

Grauatius praestare rem alienam satis-
facit solvendo aestimationem, si do-
minus eam non teneat, vel pro
ea immodicum pretium petat. nu-
mer. 210.

Emens frumentum ad creditum pre-
tio, quo valuerit in mense Maii,
non tenetur ad summam inmodi-
ratam, si veniat insolita caristia.
num. 211.

Triticum ex causa necessitatis, vel ca-
ristiae, praestari non posse recte di-
citur, quando debitor illud non ha-
bet, & quamvis reperiat, id ha-
bere non potest, nisi cum difficul-
te, & pro immoderato & excessi-
uo pretio. num. 212.

Rem non inueniri, & emi non posse, vel
immodico, vel magno pretio inue-
niri, vel emi posse, equiparantur in
iure. num. 213.

Aliquid facile fieri non posse, & non posse
fieri, equiparantur in iure. n. 214.

Fieri non posse, dicitur, quod commodè
fieri non potest. nu. 215.

Pretium excedens dicitur, quando termin-
& iuxta meta exceditur. n. 216.

Damnū, nec interesse, nec excessus iusti
pretij consideratur, cum pretium a
lege est taxatum, a quo non potest
excedi: quod intelligitur, cum mode-
ramine infra relato. nu. 217.

Locu-

Locupletari, vel lucrū querere ex aliena iactura, cui libet sine dolo nō permittitur, & ibi resolutio difficultatis, de qua in nu. 203. nu. 218.

Pauperum & miserabilium personarum priuilegia recensentur. n. 219.

Miserabiles personæ, licet sint maiores 25. annorum, priuilegium restitutionis in integrum obtinebunt, numer. 220.

Pauperes, & miserabiles personæ, in quib⁹ casib⁹ priuilegiū amittāt, quomodoq; illud retineant. num. 221.

Miserabilium personarum priuilegium non potest renuntiatione tolli. num. 222.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito ciuili incarcerationi. nu. 223.

Nobilis utrum possit priuilegium nobilitatis renuntiare, & quid si prædicta renuntiatio fuerit iurata. num. 224.

Nobilis ex Principis priuilegio, & nō genere, nec sanguine, poterit suum priuilegium renuntiare, quia magna differētia est inter nobiles sanguine, & nobiles ex priuilegio, numer. 225.

Maritus & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, nō poterūt etiam cum iuramento renuntiare suum priuilegium. nu. 226.

Clericus etiam cum iuramento non poterit priuilegium fori renuntiare, nec priuilegium sibi concessum per cap. si quis suadente diabolo. num. 227.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare priuilegia sibi à iure concessa. num. 228.

Sacerdotes non possunt pro debito ciui-

li incarcerationi, nec excommunicari, nec conueniri in plus quam facere possunt. num. 229.

Sacerdotes non possunt suum priuilegium concessum per cap. Oduardus de solutio, renuntiare, & quid cum iuramento. num. 230.

Indices ordinarij inferiores per incidentiam possunt cognoscere de nobilitatis exceptione & possessione ad effectū, ut nobiles, ne torqueantur, nec pro debito ciuili incarcerationi. num. 231.

Tributum verbum in priuilegijs quomodo interpretandum. nu. 232.

Rentas, verbum in priuilegijs quomodo interpretandum. num. 233.

Seruicio y mōtazgo, almojarifazgo, rodas, castillerias, peage, passage, pontazgo, barcage, quid in iure significant. nu. 234.

Heredis si fiat mentio in priuilegio, utrum ad primū restringatur, an ad veteriores heredes extendatur. n. 235.

Nobilis decoctor perdit priuilegium nobilitatis, & poterit torqueri, & pro debito ciuili incarcerationi, numer. 236.

Priuilegium & gratia à Principe concessa, utrum spiret morte concedentis. num. 237.

Diuidere loca, & terminos Principi licet. num. 238.

Vicus exemptus quoad districtum & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata, utrum comoda & priuilegium illius ciuitatis amittat. n. 239.

Bona patrimonialia clericorū nō gaudent priuilegio concessō Ecclesiariū bonis, nu. 240. & in nu. 374. infra ubi declaratur.

Bona

Summarium tractatus

Bona patrimonialia, ad cuius titulum fuit aliquis sacris ordinibus insignitus, gaudent priuilegio bonorum Ecclesiasticorum, secundum Veteriorem opinionem, num. 241. & in num. 376.

Bona data filio in titulum patrimonij ad ordines consequendos, utrum conferantur. nu. 242.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum. nu. 243.

Bona beneficiorum sunt Ecclesiastica, & spiritualia. nu. 244.

Sucesio in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, & est odiosa. n. 245.

Capellania utrum comprehendatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio Ecclesiastico. num. 246.

Capellania utrum dicatur beneficium Ecclesiasticum, & bona capellania dicantur Ecclesiastica, & spiritualia, vel temporalia, & profana: ubi bona distinctio. nu. 247.

Decima venit soluenda Deo de bonis capellaniae, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos. num. 248.

Gabella Regia utrum veniat soluenda de venditione bonorum capellaniae, & datorum ad ordines suscipiendos. nu. 249.

Bulla domini Papae Pij Quinti prohibens confidentiam Ecclesiasticorum beneficiorum, & c. 2. de reform. sess. 21. & c. 6. de reformat. session. 23. sacri Concilij Tridentini, & l. 1. titul. 4. lib. 1. Recopil. interpretatur. num. 250.

Decimarum percipiendarum ius spiri-

tuale est, nec laicis regulariter potest competere. num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex Romani Pontificis priuilegio. num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontificis priuilegio, potest laicis competere. num. 253.

Decimarum fructus possunt vendi, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiarum exerciscunda. num. 254.

Decimarum ex fructu utrum gabella debeatur, quando venduntur fructus. num. 255.

Decimae laicis concessae dicuntur beneficia patrimonialia. num. 256.

Decimae laicis concessae iudicantur ad instar bonorum secularium. n. 257.

L. 1. tit. 27. lib. 9. Rec. agēs, De serui Cap. 6. cio, y montazgo, interpretatur. nu. 258.

Comunes termini, & pascua propria, & non aliena dicuntur. nu. 259.

L. 18. titul. 27. lib. 9. Recopil. interpretatur. num. 260.

Agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam. num. 261.

Laicus habens bona communia cum clerico etiam fratre, tenetur de suis bonis tributum & Regiam gabelam soluere, nec habet exemptionem rationes communionis. n. 262.

Exactor Regalium tributorum probare tenetur qualitatem bonorum, non exemptorum, si à clerico bona possideantur. nu. 263.

Bona à clerico possessa sua & libera, à seruicute, tributo, & gabella praesumuntur. nu. 264.

Priuilegia in eo valent, & tenent, in quo constituta, & obseruata fuere. num. 265.

Correctio, & auctoritas superioris, semper remanet reseruata in priuilegijs. num. 266.

Decuriones, Rectores, tabelliones, & alij officiales Consistoriales, vtrum ratione officij immunitatem, & exemptionem habeant a tributis, collectis, & redditibus Regijs. num. 267.

Verba, Mandamos les sean guardadas las preeminencias, inmutidades, y exempciones que se acostubran guardar por razon del dicho oficio, que in titulis Regijs continentur, quid importent. num. 268.

Mulier creditrix pro sua dote vtrum alijs creditoribus praeferatur, etiam domino praedij pro sua pensione, stante noua pragmatica agricultoribus priuilegium concedente, num. 269.

Mulier pro sua dote competunt plures praerogatiua, & priuilegia, & ibi remissio. num. 270.

Hypotheca tacita competit pro pensione praedij locati, & fructus sunt pignorat, & hypothecati pro pensione. num. 271.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non utitur priuilegio suo. num. 272.

Resolutio quaestionis, de qua in num. 269. supra, num. 273.

Dotis priuilegium non praesumitur vnico verbo a Principe derogatum. n. 274.

Concessio in generali non veniunt ea, quae verisimiliter non concede-

rentur specialiter. num. 275.

Verba generalia statutorum restringuntur secundum ius commune. nu. 276.

Dispositio generalis restringitur ex ratione particulari. nu. 277.

Lex generalis noua non comprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegium in materia. num. 278.

Lex generaliter loquens, non comprehendit causam dotis, quando habet idem priuilegium in materia. nu. 279.

Regula generalis non comprehendit casus priuilegiatos. num. 280.

Dotis debitum non comprehenditur in priuilegio moratorio, vel dilatorio. num. 281.

Rescriptum impetratum, vel concessum, non praedjudicat causae priuilegiatae, nisi de ea fiat specialis mentio. num. 282.

Dotis fauore sit interpretatio in ambiguis. nu. 283.

Intellectus absurdus est fugiendus. numer. 284.

Minorum speciale priuilegium non videtur derogatum, nec renunciatum per generalem derogationem. num. 285.

Prouisio legis contra ius commune non extenditur ultra illud, quod lex expresse prouidet. nu. 286.

Alienationis generica prohibitio non comprehendit causam dotis. n. 287.

Mulier quando pro sua dote certat de danno viuido, admittitur contra pariter priuilegiatum. nu. 288.

Dictio; aliud, alia, aliud, est repetitiua similium. nu. 289.

Qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet regulari iuxta quae licet; verbi, vel participij. nu. 290.

Tr. 2

Summarium tractatus

Tributorum exemptionem habētes ex privilegio Regis tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur. num. 291.

Communicare an possint terminos, montes, & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae alicuius civitatis. num. 292.

Communicatio montium, & pascuorum non datur sine Regia licentia, quia est species alienationis. num. 293.

Vnio, & communio rerum Ecclesiasticarum, non datur absque Pontificis rescripto, & licentia, numer. 294.

Communio pascuorum, & terminorum non potest praescribi, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant. num. 295.

Licentia Regia requiritur ad terminorum & pascuorum communione dispensandam. num. 296.

Communio pascuorum usque ad certa loca fieri potest per conventionem, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas, numer. 297.

Consiliarij Regij ob tituli concessionem nobiles fiunt, & exempti à tributum ordinariorum, & extraordinariorum solutione. num. 298.

Exemptiones conservantur in civitate denuo reedificata. num. 299.

Servitus urbana conservatur in area, quae denuo erigitur. num. 300.

Vsufuctus convalescit recuperata re, de qua debebatur. num. 301.

Opus, vel servitium incæptum, an consummatum requiratur, si ob illud à

Rege privilegium concedatur. n. 302.

Repertus in via, vel itinere cum rebus vetitis, utrum penam statutarum incurrat. num. 303.

Priilegium, exceptio, vel gratia Summi Pontificis, non extenditur de uno ad alium casum. num. 304.

Perfectio actualis conditionis requiritur ad veniam consequendam per gratiam, vel indulgentiam Summi Pontificis. num. 305.

Verba, Qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposita, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem. num. 306.

Repertus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consueta, est suspectus de crimine, numer. 307.

Actus perfectus, & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri. num. 308.

Revocata non censentur privilegia concessa miserabilibus personis per generalem revocationem privilegiorum. num. 309.

Priilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos, & mentecaputos. num. 310.

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quae ad Regem pertinent, non censentur concessae per concessionem plenam, & amplissimam iurisditionis, etiamsi Rex concedat Regalia, & omnia, quae tanquam Regi ad eum pertinent. num. 311.

Exhibere tenetur suum privilegium omnes, qui eum allegant. num. 312.

Limitatur supradicta conclusio, de qua in num. 312. & num. 313.

Sigil.

*Sigillum manifestum & apparet de-
bet habere priuilegium, ad hoc, ut
fidem faciat. nu. 314.*

Falsa moneta crimen non comprehenditur in cessione, vel priuilegio habente omnium casuum civilium & criminalium cognitionem. nu. 315.

Praeeminentia, & facultates Regales, si à Rege concedantur per priuilegium, non videntur concessa, nec comprehenduntur bona vacantia illius, qui ab intestato, & absque herede mortuus fuit. nu. 316.

Villa, oppidum, vel castrum, si à Rege concedantur, concessum censetur etiam territorium. nu. 317.

Limitatur supradicta conclusio, de qua in nu. 317. in litore maris. nu. 318.

Priuilegium concessum ad libitum, & beneplacitum concedentis, verum eius morte spiritet. nu. 319.

Mulier nobilis nubens ignobili, licet amittat suum priuilegium quoad contributionem in vita mariti, non amittit dictum priuilegium in atinentibus ad suum honorem, nec torqueri, nec carcerari potest pro debito. nu. 320.

Inferior à Principe non potest priuilegium concedere in prauiudicium superiorum. nu. 321.

Priuilegium concessum propter artem eatenus durat, quatenus ars exercetur. nu. 322.

Fideiussores & consocij, non perfruantur priuilegijs concessis conducto-ribus Regiarum gabellarum tantum. nu. 323.

Priuilegium secundum, non faciens de primo mentionem, illi non derogat. nu. 324. cum numero sequent. ubi

multis modis limitatur regula.

Limitatur pluribus modis praedicta regula, de qua in nu. 324. nu. 325.

Prescriptionis annalis plures casus congeruntur. nu. 326.

Priuilegium quanto tempore praescribatur? nu. 327.

Derogatio generalis omnium priuilegiorum non derogat ea, quae inserta sunt in corpore iuris. nu. 328.

Clausula, Non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus, quorum tenores de verbo ad

verbum haberi volumus, tantumquam expressos, verum sufficiat ad tollenda priuilegia habentia clausulam derogatoriam ad priuilegia futura. nu. 329.

Priuilegium impetratum lite pendente, non valet, si de dicta lite pendente mentionem non faciat, numero 330.

Priuilegij una pars ambigua debet intelligi secundum verba, clare & aperte posita in alia parte, numero 331.

Priuilegium si concedatur à Principe ad extrahendam aquam ex publico aqueductu, debet intelligi, & restringi ad aquam superabundantem. nu. 332.

Priuilegium si concedatur alicui ad extrahendam aliquam fructu quantitatē de aliqua ciuitate, vel prouincia, debet intelligi eo modo, ut prouincia eo non indigeat. nu. 333.

Priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quae publica laederetur utilitas. nu. 334.

Priuilegia publica utilitati damnosa, non sunt recipienda. nu. 335.

Fri.

Summarium tractatus

Privilegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab oneribus pro aquis publicis habendis. num. 336.

Privilegia omnia silent tempore famis, belli, vel pestis, vel magnæ necessitatis. num. 337.

Privilegium concessum venientibus ad aliquam civitatem inhabitandam, verum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant. num. 338.

Originarius verè dici non potest quis ad hoc, ut gaudeat privilegijs, & statutis alicuius loci, nisi in cohabitabit domicilium, & maiorem fortunarum partem, & onera realia ibi persolvat. num. 339.

Privilegium, & rescriptum de alio faciens mentionem, probat, & tenet, licet privilegium relatum non appareat. num. 340.

Personalia privilegia non transeunt ad subrogatum. num. 341.

Mutatione persone mutatur privilegium. num. 342.

Privilegium hypothecæ pænis Fiscalis concessum à iure non transit ad illos, quibus Princeps pænas Fiscales concedit. num. 343.

Qui non conveniuntur in plus quam facere possunt, recensentur. n. 344.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, in quibus casibus competat. num. 345.

Maritus in rei vindicatione verum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest. num. 346.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, non compe-

tit illis, qui vitiose, & turpiter fortunas suas consumpsere. num. 347.

Socer verum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest, quando à nuru, vel generâ convenitur? & quomodo hoc habeat locum. num. 348.

Socer convenitur in plus quam facere potest, si promissit dolose, & fraudulenter, quod adimplere non poterat. num. 349.

Dotis privilegia recensentur per remissionem. num. 350.

Retentionis materiam qui recenseant. num. 351.

Sententia in favorem dotis habet executionem paratam. num. 352.

Hypotheca tacita pro dote competens præfertur priori etiam tacite. num. 353.

Hypotheca tacita pro dote competens non præfertur priori expresse. n. 354.

Hypotheca expresse prior, & anterior pro dote competenti, præfertur hypothecæ expresse posteriori. nu. 355.

Hypotheca tacita pro dote competens præfertur expresse posteriori. n. 356.

Qui prior est tempore, potior est iure: ubi plures remissiones. nu. 357.

Regula, qui prior est vera tam in agendo, quam in excipiendo, & replicando. num. 358.

Hypotheca tacita anterior, ad hoc vel præferatur expresse posteriori, debet cōineri in publico instrumento, & non sufficit testibus probari. numer. 359.

Dos testibus probata præfertur creditoribus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum. num. 360.

Hypo-

Hypotheca prima generalis praefertur secunda speciali. nu. 361.

Hypotheca competit mulieri pro bonis paraphernalibus, & post matrimonium acquisitis. nu. 362.

Prelationis priuilegium non competit mulieri pro paraphernalibus, & aduentitijs, & post dotem acquisitis. num. 363.

Hypotheca expressa pro dote competit praefertur creditoribus anterioribus tacitam hypothecam habentibus. nu. 364.

Duabus dotibus concurrentibus, praefertur prima dos, nisi in bonis, quae manifeste apparent ex secunda. num. 365.

Interpretatio questionis, de qua in nu. precedenti. num. 366.

Prelationis priuilegium circa dotem, utrum transeat ad heredes n. 367.

Hypotheca priuilegium ratione dotis, utrum transeat ad creditores, & ad cessionarios. nu. 368.

Paraphernalia bona quae dicantur. num. 369.

Hypotheca expressa inducitur per obligationem omnium bonorum, num. 370.

Fiscus utrum praefertur habentibus tacitas hypothecas anteriores. num. 371.

Cap. 8. *Hypotheca tacita competit pro rebus & debitis fiscalibus contra debitores, & quoslibet eorum, & contra possesores eorum bonorum pro facio, vel pro iudicio. nu. 372.*

Clericorum bona, utrum gaudeant priuilegijs clericorum, tam quoad exceptiones, quam quoad priuilegium fori. num. 373.

Bona patrimonialia clericorum gaudent priuilegijs clericorum in casibus tantum a iure expressis; numer. 374.

Bona patrimonialia mobilia clericorum sequuntur eorum personam, & eorum priuilegijs fruuntur, numer. 375.

Bona clericorum, ad cuius titulum ordinati sunt, indistincte gaudent priuilegijs clericorum. num. 376.

Clericus simulans se laicum, & fraudulenter Regias gabellas conducent, utrum perdat fori priuilegium, & a iudice laico conueniatur. num. 377.

Legis 118. styli, & l. 15. tit. 6. p. 1. verus intellectus traditur. nu. 378.

Horreum publicum habet priuilegium tacitae hypothecae contra debitores: & ibi alia horrei publici priuilegia recensentur. nu. 379.

Creditor non potest propria autoritate occupare bona debitoris absque iudicis autoritate. nu. 380.

Creditor potest propria autoritate occupare bona debitoris vacantia, & derelicta pro sui iuris conseruatione, & ne perdamur. nu. 381.

Reipublica bona & fiscalia, verum equiparentur in priuilegijs. n. 382.

Bona ciuitatis & Reipublica non habent priuilegium bonorum fiscalium, nisi in casibus a iure expressis. nu. 383.

Bona Reipublica, & bona fiscalia, in multis casibus equiparantur in priuilegijs. num. 384.

Nobilis, utrum pro debito Reipublicae incarcerationetur. nu. 385.

Bona illa resellitur. nu. 386.

Nobilis incarcerationi non potest, nisi

Summariū tractatus

in casu l. 9. tit. 2. lib. 6. Rec. nu. 387.
Fisci priuilegia multa recensentur,
num. 388.

Bona futura non veniunt in confisca-
tione bonorum, num. 389.

Ampliatio questionis, de qua in num.
389. precedenti, num. 390.

Senex post quā redactus est ad an-
nos pueriles, hoc est 80. annos, re-
stituitur in integrum, sicut minor.
num. 391.

Senex puniendus est mitiori pœna,
quā adolescens, nu. 392.

Senectutis plurima priuilegia recen-
sentur, nu. 393.

Pia causæ multa priuilegia recensentur,
num. 394.

Qualitatem requisitam à lege, vel pri-
uilegio debet probare volens age-
re legis, vel priuilegij beneficio.
num. 395.

Qualitas excludens, vel admittens ali-
quem, debet intervenire in tempo-
re actus, nu. 396.

Rex & Respublica poterunt agere pro
suis debitis contra socios conducto-
ris, num. 397.

Socij inter se hoc dicuntur habere man-
datum, quod possunt sine cessione
principalis conductoris agere con-
tra debitores, num. 398.

Nobilis, vel mulier, an contra nobi-
lem, vel mulierem, potiat priui-
legio, ne pro debito incarcerationetur.
num. 399.

Nobiles & moniales præferuntur a-
lijs vicinis in elemosynis ciuibus
nobilibus, & pauperibus relictis.
num. 400.

Nobiles in quibus casibus plebeis præ-
ferantur, num. 401.

Electi qui fuerunt ad maiora offi-
cia, & honores, & dignitates, non
poterunt inuiri ad minora officia
eligendi, num. 402.

Dos debet solui de mediocribus bonis
arbitrio iudicis æstimandi, & non
de melioribus, num. 403.

Dos debet solui de meliori re duobus re-
bustantum extantibus, nu. 404.

Mulier pro solutione dotis poterit eli-
gere terras suis vicinas & coha-
rentes, & idem erit in castris &
domibus, num. 405.

Diuisione facta inter socios, eligit qui
habet domum contiguam domui,
quæ venit diuidenda, & ratione
contractus mariti, & uxoris, nu-
mer. 406.

Mulier habens hypothecam per publi-
cum instrumentum quarentigium
executionem petens contra ali-
quam rem, poterit eam elige-
re ad sui debiti satisfactionem, nu-
mer. 407.

Variare non potest mulier in casu, quo
admittitur electio bonorum, de qui-
bus sibi dos satisfiat, num. 408.

Compensatio in quibus casibus non ad-
mittatur, num. 409.

Compensatio non admittitur contra
mulierem dotem repententem, nu-
mer. 410.

Compensatio non admittitur cōtra fis-
cum & Rempublicam, nu. 411.

Fiscus habet priuilegium, quod po-
test debita petere contra tertios pos-
sessores, non excusso principali debi-
tore, num. 412.

Dos verū habeat priuilegiū conuenien-
di tertios possessores principali debi-
tore non excusso, num. 413.

Alu.

Mulieri pro dote cōpetis exceptio laesio
nisi etiā intra dimidiam. num. 414.

Fratri contra fratrem tutum de-
tur priuilegium, quod pro debito
non possit incarcerationi, nec con-
ueniri in plus quā facere potest.
num. 415.

Frater socius non potest conuenire fra-
trem socium, nisi in quantum face-
re potest. num. 416.

Impensa funeris quā dicatur. nume-
ro 417.

Funeris impensa omnibus debitis &
creditoribus praefertur. num. 418.

Impensa funeris praefertur hypothecis
tacitis & expressis. num. 419.

Impensa funeris praefertur mulieri pro
sua dote. num. 420.

Hospitator potest retinere bona hospi-
tis emortui pro expensis factis in
infirmirate, & sepultura, nume-
ro 421.

Successio proximioris consanguinei
qui moribus, & nobilitate cete-
ros antecedit, praestantiorque sit,
quomodo intelligatur, si in eo-
dem consanguinitatis gradu mas-
culus & femina inueniatur, nu-
num. 422.

In contractibus appellatione filiorum
non veniunt filiae. num. 423.

Femina non succedit nisi per interpre-
tationem masculis non existenti-
bus. num. 424.

Nominatus aperte quando concurrat
cum nominato per interpretatio-
nem, & declarationem exten-
suam, praefertur aperte nomina-
tus. num. 425.

Verba adiectiua, & non substan-
tiua, quando interueniunt in pri-

uilegio masculini generis, compre-
hendunt tam feminas, quā mas-
culos mera significatione, & non
per interpretationem. num. 426.

Affirmans se esse nobilem, & vir-
tute praestantiorē & proximio-
rem, & quod nullus eum antee-
dit, licet sit femina, quā hoc affir-
mat in casu successionis, habet
suam intentionem fundatā, si
contrarium non probetur per ad-
uersarium. num. 427. & limita-
ta in num. 433.

Verba priuilegij licet sint de numero
singulari, comprehendunt plures & om-
nes, qui in pari gradu proximita-
tis inueniuntur. num. 428.

Duo si contendunt super praestantiam
virtutis, vel nobilitatis, ambo nobi-
les, & virtuosius pariter praesumptio-
nem pro se habent. num. 429.

Verba, Cōsanguineus proximior,
comprehendunt tam masculum,
quā feminam: quod procedit e-
tiam in materia restringibili, & in
statuto. num. 430.

Relicta parte hereditatis filij ulti-
mi morientis, si duo simul mo-
riuntur, nec quis sit ultimus,
probatur, deficit relictum, nu-
mer. 431.

Relicta si fuerit aliqua quantitas,
vel premium relinquatur illi,
qui prior tale fecerit, si duo simul
faciunt, nec quis sit prior appareat,
nullus accipit relictum, numer.
432.

Virtuosus & bonus, licet quilibet pra-
sumatur, non praesumitur quali-
tas virtutis & bonitatis in priuile-
gio requisita. num. 433.

Summarium tractatus

Resolutio questionis, de qua in num.

422. supra, num. 434.

Qualitas virtutis, & proximitatis in privilegio requisita si cessauerit, verum cesset privilegij dispositio num. 435.

Admissus semel tanquam bonus & dignus, non poterit postea reprobari. num. 436.

Variatio regulariter non admittitur. num. 437.

Datum alicui tanquam bono non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit num. 438.

Conditionem sufficit semel adimpletam fuisse. num. 439.

In conditionibus semper attendimus existentia principium, nec curamus de successu. num. 440.

Legato relicto alicui consanguineo, sufficit quod sit consanguineus tempore mortis. num. 441.

Dispositio non deficit, etiam si postea deficiat qualitas, ob quam aliquis fuit institutus, vel vocatus. n. 442.

Qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet intervenire in tempore actus. num. 443.

Qualitatem requisitam sufficit concurrisse in tempore, quo verbum importat, licet postea deficiat, siue apponatur qualitas cum verbo dispositiuo, siue cum verbo executiuo, aut separatiuo, num. 444.

Conditionem sufficit semel adfuisse, licet non maneat, num. 445. & in num. 450.

Virtutis ratio, vel causa si cessauerit, non cessat spes recuperandi dictam virtutem. num. 446.

Modicus animi defectus non facit, quem imprudentem videri. n. 447.

Virtutem non sufficit incipere habere quenquam, nisi in ea perseueret. num. 448.

Cessante consanguinitate, qua fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela. num. 449.

Virtuosus dicitur aliquis ex multis actibus virtutis, & non ex vnicō actu. num. 451.

Virtuosus verbum significat habitum & vehementiam, & requirit perseuerantiam, nu. 452.

Approbatus semel, vel sufficiens ad aliquem actum, vel causam, potest & debet postea reprobari, deficiente qualitate approbationis, num. 453.

Gubernator qui admisit assessorem, vel collateralem, putans esse sapientem, poterit eum, si contrarium appareat, expellere, licet habeat ius acquisitum ratione publica utilitatis, nu. 454.

Doctor semel approbatus ex causa poterit reprobari. nu. 455.

Advocato, vel scholari, si fuit pradium datum ob causarum patrocinium, si ignorans postea appareat, poterit ei dictum pradium tolli. nu. 456.

Resolutio prima supradictæ questionis. nu. 457.

Malus ille dicitur, qui omnino à virtute vacauerit, & in eo nullæ reliquæ virtutis remanserint, numer. 458.

Vitium notabile & damnosum requiritur, ad hoc, ut unus prudens esse desinat. nu. 459.

Duo.

Duobus concurrentibus in pari gradu succedit, qui se nobiliore & maiori virtute preditum probauerit: & si ambo aequaliter probauerint, succedent ambo de aequitate iuris, num. 460.

Cap. 10. Obtinens ratione virtutis priuilegium, vel dignitatem, si illam virtutem deserat, sitque omnino malus, & in eam cessauerit penitus qualitas, perdes priuilegium & dignitatem: quod secus erit, si in eo aliqua remaneant prima virtutis reliquia, numer. 461.

Cæci à muneribus personalibus, & à gabella solutione immunes sunt: & hoc priuilegium & immunitatem poterunt intentare coram Ecclesiastico iudice, num. 462.

Cæci inter miserabiles personas annumerantur, num. 463.

Miserabiles persona poterunt latere coram Ecclesiastico iudice conuenire, num. 464.

Morbo diuturno fatigati dicuntur miserabiles persona: & recensentur miserabiles persona, num. 465.

Cæci qui diuitijs pollent, contrafectionemque habent, non sunt immunes à muneribus patrimonialibus, nec à collectis, vel gabella, num. 466.

Text. incipit licet de censibus interpretatur, & ponderatur l. s. tit. 3. part. 3. & l. 11. & 32. tit. lib. 9. Recopil. nu. 467.

Immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione, neminem excusat à muneribus patrimonialibus, num. 468.

Priuilegia concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem priuilegiis reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, nu. 469.

Priuilegium concessum miserabilibus personis, non potest renuntiari, numer. 470.

Priuilegium obtentum à duobus socijs, in quo tantum unus eorum continetur, utrum ambobus prosit, num. 471.

L. 1. C. de diuersis re scriptis, & l. 40. tit. 18. p. 3. & l. si communem. ff. quemadmodum feruit. amittantur, interpretantur: & questio prædicta limitatur, nu. 472.

Pradium emptum à fratre proprio nomine, qui stat in communem cum alijs fratribus, utrum efficiatur commune, an proprium solius ementis, nu. 473.

Conciliatio diuersarum opinionum super prædicta questionis, nu. 474.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, quæ in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs heredibus communicare, num. 475.

Pradium Realengo, quod pater sine titulo Regali possidebat, & post eius obitum fuit uni ex filijs eius venditum, utrum teneatur talis filius cum alijs fratribus communicare, num. 476. & num. 478. & 481.

Conducta res, vel in emphytheusim concessa si conductor, vel emphytheus ea colit, melioremque reddit, finita locatione, vel emphytheusi præferuntur filij alijs extraneis, nu. 477.

Summarium tractatus

Propter dictio, quid significet. nu. 479.
Res hereditatis si vendatur, nulla sa-
la hereditatis mentione, sed sim-
pliciter tanquam particularis res
venditur, non habetur pro haredi-
taria. nu. 480.

Lex pœnalis & odiosa, quæ regulari-
ter restringitur, fallitur favore
Reipublicæ. nu. 482.

Extensio fit in odiosis, quando tracta-
tur de favore animæ. nu. 483.

Privilegia causa pia recensentur per
remissionem. nu. 484.

Privilegius taliter, quod convenia-
tur solummodo coram certo iudice,
intelligitur quoad personales actio-
nes. nu. 485.

Privilegiu habens eximens eum à iu-
risdictione sui iudicis ordinarij,
non valet, nisi assignet alium iu-
dicem, sub quo ille exemptus pos-
sit conveniri. nu. 486.

Renuntiationes de iure communi va-
lebant absq; temporis assignatione,
vel limitatione. nu. 487.

L. 4. tit. 4. lib. 7. Recop. in quantū limi-
tat tempus renuntiationis, dicitur
pœnalis, & odiosa, & venit re-
stringenda. nu. 488.

Dies quinque modis annumeratur. nu.
mer. 489.

Tempus, quatenus est quantitas con-
tinua, dividitur in partes, & quæ
sint partes temporis, & quæ par-
tes anni, & mensis, & diei, &
horarum, traditur. nu. 490.

Dies renuntiationis, utrum tota, vel
de momento ad momentum annu-
meretur, & quid in termino, dis-
putatur, num. 491. usque ad num.
494. cum seqq.

Ubi in prima die renuntiationis inspi-
citur, quod magis convenit illi, in
cuius favorem disposita est dila-
tio, aut annumeratur, vel restrin-
gitur prima dies, & in eius favore
fit interpretatio. num. 494.

Princeps, vel fiscus, quando ob cau-
sam pœnalem aliquod preten-
dunt ius, vel interesse, nullum
habent privilegium, sed potius
fit interpretatio contra Princi-
pem, vel fiscum in favorem ter-
tij. 495.

In dubijs semper eligere debemus il-
lam partem, per quam utrique
parti consulatur, & quæ minus est
onerosa. num. 496.

Dies ultima renuntiationis, utrum
debeat esse perfecta, vel imple-
ta, vel sufficiat aliquam illius
partem attingere. num. 497. & in
num. 498.

Dies perfectus & impletus dicitur vl-
timam horā attingens, etiam si tota
exacta non fuerit. num. 499.

Diei ultimi iniū in omni spatio à le-
ge statuto instar putatur esse co-
tius & ultimi diei. nu. 500.

Minor qui naturaliter est 20. anno-
rum, quia non habet eos completos,
civiliter dicitur habere eos comple-
tos, & ita sunt interpretandæ leges,
& constitutiones, & edicta, nisi
aliud nominatim caveatur, num.
501. & num. 502.

Cassianus increpatur, & ad iura ab
ipso aducta respondetur. nu. 503.

Remotus à prima dignitate, illo medio
tempore, quo transfert ad aliā ma-
iorem, retinet primæ dignitatis pri-
vilegia. nu. 504.

Pro-

Prohibitus administrare aliquod officium, non potest colore quasito sub alio nomine simulato ad illud admitti. num. 505.

Ciuitatis concilium non potest immunitatem aliquam concedere alicui. num. 506.

Ciuitatis concilium potest immunitatem concedere remunerationis causa. num. 507.

Ciuitatis concilium potest donationem facere remunerationis causa, & limitatur ut in num. 87. supra. num. 508.

Consuetudo, quae tollit priuilegia dignitatis non valet. num. 509.

Causa commissa à concilio ciuitatis, vel Principe, ratione rescripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, utrum possit ab eo prosequi, si causa nondum finita definit esse decurio, pro utraque parte disputatur, & negatiue resoluitur. numer. 510.

Causa commissa canonico per Sedem Apostolicam, si post rescriptum, vel literarum receptionem desinas esse canonicus, poterit ab eo prosequi, & ratio redditur. nu. 511.

Originarius alicuius loci, si alibi uxorem ducat, & aliquando in locum sui originis vendat, vel contrahat, potiri debet priuilegio, & exemptione illius loci sui originis: si aliquod circa solutionem gabellae, vel aliorum iurium, vel tributorum habeat, & pro originario, & non pro forensi habetur: quod extenditur ad mulierem originariam alibi nubentem. num. 512.

Recuperans officium, vel dignitatem, per priuilegium, vel gratiam Principis, non recuperat vocem, nec locum, quod extenditur, & limitatur pluribus modis. num. 513.

Restitutus à Principe, utrum recuperet bona confiscata, & quando. num. 514.

Priuilegia derogantia quibuscunque personis non derogant collegio, numer. 515.

Mater, quae habet priuilegium, quod possit filios mentecaptos exemplariter substituere, utrum hoc perdat priuilegium per transitum ad secundas nuptias, ubi late differtur per plures numeros, num. 516.

Facilius amittitur, quod speciali iure indultum est. num. 517.

Mater, quae transiit ad secundas nuptias, suspecta est circa substitutionem filij mentecapti, cuius uita insidiari praesumitur, numer. 518.

Mater transiens ad secundas nuptias praesumitur excoiatrix sui primi filij propter filium secundi matrimonij. num. 519.

Mulier notatur magis incontinentia nota, quam vir. num. 520.

Turpius hominum iudicio aestimatur si femina secundo nubat, quam si vir secundam ducat uxorem. nu. 521.

Filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundo nubente. nu. 522.

Ratio qua matri filiorum administratio, & tutela auferitur in penalis, & odiosis, & correctorijs extenditur, & limitatur. nu. 523.

Summarium tractatus

Dictio taxatiua etiam in materia non lata non excludit casus habentes eandem rationem. num. 524.

Similes casus non excluduntur à iure etiam per verba taxatiua. numer. 525.

Lex generaliter loquens restringitur ex ratione, quæ præcipue attenditur. num. 526.

Ratio licet non sit expressa in lege, si tamen coniectura dicitur, ab ea argumentum extensivæ, vel limitativæ sumere licet, numer. 527.

Prius privilegium, si iniustum esse cæperit, aut interdicti præiudicium, aut abrogandum est, aut saltem limitandum. num. 528.

Actus qui semel perfectus est, non resolvitur ratione impotentia, & inhabilitatis, ubi limitatur, numer. 529.

Substitutio est administrationis speciei. num. 530.

Ineptum est, regulam non fallere, si æquitas videatur. num. 531.

Pæna secundò nubentium, tam viri quam uxoris, sunt communes, n. 532.

Pæna secundò nubentis non habens locum, cum unicuique est tantum filius. num. 533.

Femina sua natura sunt debiliores et frigidiores, & sexum sæmineum, quasi lesionem naturalem, & detrimentum esse putandum est, secundum Aristotelem. nu. 534.

Mulieres domesticis negotijs, & rebus tantum præsent, atq; à publicis negotijs abstineant. nu. 535.

Tutelam administrare virile munus est. nu. 536.

Matri vidua & maritali iugo soluta tutela filiorum permittitur, si secundis nuptijs renuntiaverit. num. 537.

Extensio non fit à tutela ad substitutionem, & natura extensionis est, ut casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatis, numer. 538.

Extensio ad hoc ut fiat in penalibus, oportet esse in omnibus equiparationem. num. 539.

Extensio non fit in pænis, quæ ipso iure inferuntur. num. 540.

Extensio in materia favorabili non fit ab eo, in quo maior ratio urget, ad id in quo minor militat ratio. n. 541.

Pæna à iure non irrogatur, nisi expressè caveatur. num. 542.

Singula temporis momenta inspicienda sunt in his, quæ tempore variantur. num. 543.

Donatio facta ante ingressum religionis, vel renunciatio legitima, vti vult, valeat, stante c. 16. sessione 25. de reformatione, in Concilio Tridentino, vel eius forma exacte requiratur. num. 544.

Testamentum ante ingressum religionis rectè fieri potest. num. 545.

Donatione facere potest volens ad religionem transitum facere, & maioratum instituere. num. 546.

Novitius intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico reputatur tanquam si nunquam in monasterium ingressum fuisset. nu. 547.

Tex. inc. 16. sessione 25. de reformatione Concilij Tridentini, quod intelligatur de iam religionem ingressis, ubi de interpretatione mul-

torum uerborum dict. c. 16. num. 548. & in num. seqq.

Tex. in cap. 15. sessione 25. de reformatione Concilij Tridentini interpretatur. num. 549.

Descriptum Principis, uel priuilegiū, quantum possibile est, debet ad ius commune reduci. num. 550.

Ioannes Gutierrez reprobatur. num. 551.

Spini opinio interpretatur. nu. 552.

Nauarro, & fr. Manuel Rodriguez interpretantur. num. 553.

Argumentum à simili non habet locum, quando sequitur iurium correctio. num. 554.

Argumentum à simili non tollit clarā iuris dispositionem, nec valet data aliqua dissimilitudine. nu. 555.

Verisimile dicitur, quod iuri communi non contradicit, & ei conuenit. num. 556.

Casus omissus à noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum. 557.

Argumentum à simili, uel ab eadem ratione, fallax est. num. 558.

Dispositio Principis correctoria, licet ratio in ea dederit extensioni locum, si alia ratio legis scriptæ contradicit, nō poterit seruari: quando expressa dispositione non derogatur. n. 559.

Extensionis natura est, ut casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatis. num. 560.

Extensio ad hoc, ut fiat in pœnali- bus, oportet esse in omnibus equiparationem. num. 561.

Extensio nō fit in pœnis, quæ iure ipso inferuntur, ex similitudine rationis, secundum communem. nu. 562.

Extensio nō fit etiā in materia fauorā uili ab eo, in quo maior ratio urget, ad id in quo militat minor ratio. num. 563.

Pœna non irrogatur, nisi expresse iure caueatur. num. 564.

Tex. in c. 16. sessio. 25. de reformatio. in Concilio Tridentino interpretatur per dominos Cardinales reformationis: & alia interpretatio traditur. nu. 565. & in nu. 566.

Quoque dictio est repetitiua similis qualitatis. nu. 567. Cap. 13.

Priuilegiū cōcessum habitātibus in aliquo loco, censetur cōcessum dicto loco, & non in eo habitātibus. n. 568.

Legatum relictum ciuibus alicuius ciuitatis uidetur datum, & relictum ciuitati: & legatum relictum sacerdoti uidetur Ecclesiæ relictum. num. 569.

Restitutionis priuilegium concessum Ecclesijs extenditur ad hospitalia. num. 570.

Ecclesiæ nomine includitur omnispius locus. num. 571.

Concessio si fiat à Rege de aliqua ciuitate cū terminis & aquis, tale priuilegiū restringitur ad solā iurisdictionem, & non ad concessionē terminorum ipsius ciuitatis. nu. 572.

Concessio territorij alicui facta nō extenditur ad illud, quod antea erat concessum vicinis. nu. 573.

Priuilegium portagij alicui concessum à Principe extenditur tantum in terris concedentis. nu. 574.

Hospitās fratres ordinū, virū gaudeat priuilegijs eorum. nu. 575.

Priuilegia concessa cōtra ius naturale non valent, nec tenent. nu. 576.

Pri-

Summarium tractatus

Privilegia concessa contra iura Regia,
vel contra fidem, non valent, nec
tenent. nu. 577.

Privilegiorum in declaratione faciēda
à Principe non est necessaria par-
tis citatio. nu. 578. & de veritate,
in nu. 580. & 582.

Declarans nil facit de nouo, numer.
579.

Citatio partis necessaria est in declara-
tione privilegiorum. nu. 580.

Citatio requiritur in vnoquoque ne-
gotio, ubi vertitur alicuius pra-
iudicium. nu. 581.

Declaratio & conciliatio questionis,
de qua in nu. 578. supra, nu. 582.

Reuocare nō potest Princeps privilegia
cōcessa ob causam onerosam. n. 583.

Reuocare, vel interpretari poterit Prin-
ceps privilegia mere gratiosa absq[ue]
partis citatione. nu. 584.

Citatio non est necessaria in his, qua
dependent à mera voluntate. n. 585.

Sarmiento, & Adolina conciliantur
in diuersitate opinionum in cita-
tionis materia circa reuocationem
privilegij. nu. 586.

Alimenta relicta ex aliquo pradio su-
menda, vel pradium relictu[m], vt
ex eo alimenta acquirantur, vtrū
pradium relictu[m] in proprietate
censeatur. nu. 587.

Relictu[m] quotannis ex certo pradio,
vel censu debetur perpetuo, & ab
haredibus praestabitur, licet pradiu[m]
& census pereat. nu. 588.

Confessio de recepto facta à procurato-
re, iutore, vel administratore, defi-
ciente vera numeratione, nō valet
in prauidicium partis, secundū com-
munem opinionem. nu. 589.

Confessio de recepto facta ab executore,
receptore, & susceptore Regalium
reddituum valet: licet non confite-
re de vera numeratione, & eius apo-
cha creditur. 590.

Confessus schedula, vel scriptura se cō-
tinu debere, subintelligitur, & ideo,
reddere, promitto. num. 591.

Deberi non potest, nisi illud quod exi-
gi potest. num. 592.

Confessio facta à factore, procuratore,
vel negotiorum gestore de magna
summa recepta virtute mandati,
cum exceptione tali, quod eam con-
sumpserit mandatarius in salario
sibi assignato, & in aduocatorum
& rebellium expensis, nihilque
debere dicat, paratumq[ue] esse ad ra-
tionem reddendam, vtrum paratū
habeat executionem. num. 593.

Confessio habet executionem paratam,
sicut sententia. nu. 594.

Confessio facta in iudicio actionē, &
obligationem parit, etsi causa non
fiat declaratio. num. 595.

Executio, vt locū habeat ratione cōfes-
sionis, oportet, quod confitens dicat,
se debere, & non idem importat, vt
cipi, vel exigi virtute alicuius mā-
dati, de quo in n. 598. infra. n. 596.

Confessio incidet facta ad aliū finem
non multum nocet. nu. 597.

Confessio facta in iudicio sine stipula-
tione, vel verbo, Promitto, vel
Debeo, executioni mandabitur de
iure Regio. num. 598.

Instrumentu[m] dotale de iure antiquo, &
nouiori mādabitur executioni, si cō-
fiteris de dote debita, vel recepta,
licet deficiat stipulatio, vel red-
dendi obligatio. num. 599.

De po

Depositarius, vel sequester, non potest compelli ad reddendos omnes fructus rei depositæ, vel sequestro deditæ: sed in primis citari debet: ad rationes reddendas, ut rationibus redditis reliqua restituatur. num. 600.

Depositarius, vel sequester expensas deducere potest. num. 601.

Procurator & executor expensas deducere potest. & salarium. nu. 602.

Confessio verum pro parte acceptari: & pro parte reprobari potest. nu. 603.

Cap. 14. Preses, hoc est, Corregidor, o Alcalde mayor, qui non inuenit fideiussorem tempore syndicatus, utrum carcerari possit, donec fideiussorem inueniat, vel cautorem iuratoriam prestare sufficiat. num. 604.

Iudex non tenetur in plus quam facere potest, nec incarcerationi potest pro debito ciuili. nu. 605.

Nobilis fideiussor in condemnatione pecuniaria, utrum incarcerationi possit. num. 606.

Nobilis utrum tacite possit suum priuilegium renuntiare. nu. 607.

Priuilegium proueniens ex nobilitate naturali non perditur. nu. 608.

Priuilegium concessum à Principe de extrahendis aquis intelligitur reseruata commoditate alterius habentis antea priuilegium aquam extrahendi, & amplia. nu. 609. ut in num. 611.

Priuilegia publicæ utilitati damnoſa non sunt recipienda, sed tamen restringenda. nu. 610.

Ampliatio questionis, de qua supra in nu. 609. num. 611.

Lex, priuilegium, vel rescriptum habet clausulam derogatoriā ad futura priuilegia, vel rescripta, nunquam derogatur per contrariam dispositionem, nisi sit dictum in specie, Non obstante talilege, priuilegio, vel rescripto. nu. 612.

Clausula, Non obstante, non est necessaria in dispositione, quam Princeps appellat priuilegium, vel suo signat sigillo priuilegiarum, quia ipso facto apparet, quod Princeps uelit infringere legem. num. 613.

Certa scientia Principis habet vim clausule derogatoriæ. nu. 614.

Clausula, Non obstante, quando requiratur, & quomodo sit accipienda & clausula, Certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, tollens omnes defectus, & alia clausule, quid importent, num. 615. & nu. 725. infra.

Prescribi non possunt ea, que competunt per modum facultatis, nec facultas deducendi aquam ex flumine nauigabile. nu. 616.

Priuilegium concessum calceolarijs, seu sutoribus, extenditur ad eorum ministros ex ipsa uel concessionis. num. 617.

Fæmininum genus comprehenditur in priuilegio, vel rescripto, licet in masculino sit concessum, numero 618.

Priuilegium, vel exemptio si concedatur à Principe, ut decima, aut gabella non soluat de aliquarum rerum uenditione, talis exemptio extenditur ad census impositionem super illa re. nu. 619.

Pis.

Summarium tractatus

Piscari in mari naturali iure omnibus est concessū, adeo ut ne exteris prohiberetur sit. nu. 620.

Piscari in mari si prohibeatur, cōpetit actio iniuriarum. nu. 621.

Piscandi in mari ius de regalib⁹ est, & Rege prohiberi potest talis piscatio. nu. 622.

Piscandi ius in mari, & quod illis alius piscari nō possit, potest à Rege vèdi, vel priuilegio concedi, cū declaratio ne, de qua ibidem, nu. 623.

Priuilegia prohibètia aliorū piscationē in mari intelliguntur de iure tertio non quæsitū, nu. 624. & ut ibid.

Tenor priuilegiorū semper inspiciendus est ad eorū verā explicationem & interpretationem. nu. 625.

Priuilegiū ad res, vel personas in eo nō expressas extendi nō debet. nu. 626.

Verba priuilegij debent æquitati conformari, & à verborum forma sine certa scientia non est recedendum. nu. 627.

Bona immobilia minorū, nisi magna interueniente causa pecaliari priuilegio vendi non possunt. nu. 628.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum, ad hoc, ut retractari non possit: & quæ sint necessaria in tali venditione, late agitur, nu. 629.

Actio realis cōpetit minoribus, si eorum bona immobilia sine exacta solennitate vendantur. nu. 630.

Decretum iudicis circa bonorum immobilium venditionem necessarijs requisitis non precedensibus inuolidum est, & à minoribus poterit retractari. nu. 631.

Venditio si rescindatur in minorum

bonis immobilibus ob solemnitatis defectum, quid debeat minor compensare. nu. 632.

Condēnato ad rē cū fructibus restitutionem quæ cōpensatio admittatur, ubi late per remissionem. n. 633.

Fiscus à sententiā cōtra se lata tūquam priuatus appellare debet. n. 634.

Sententia quando contra fiscum legitime lata dicatur. nu. 635.

Sententia contra fiscū lata per in integrū restitutionis remediū intra triennium retractatur: & quando sit ipso iure nulla. nu. 636.

Sententia cōtra Rēpublicā lata, quomodo & quando retractanda sit, & quæ habeat priuilegia. nu. 637.

Sententia nō retractatur in causis priuatis per procuratoris, vel aduocati absentiam. num. 638.

Fiscus si fuerit legitime defensus, & amississet instrumentū, et iurium ad se pertinentiū productionē, quomodo ei succuratur, & quomodo priuato in prædicto casu. nu. 639.

Priuatus si probauerit, non habuisse facultatem producendi instrumenta ante sententiam, intra triennium restituitur ex clausula generali: & quid in sententiā corruptæ pecunie lata. nu. 640. & nu. seq.

Sententia lata contra fiscum, vel Rēpublicam per præuersionem ex gratia, vel ambitione, per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in priuato. nu. 642.

Priuilegia cōcessa circa reuocacionē sententiarum in causis fiscalibus publicis, vel priuatis, per remissionem recensentur. num. 643.

Se...

Cap. 15. *Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, non debet executioni mandari. num. 644.*

Sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudicatam pecuniari priuilegio. num. 645.

Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter repertos. num. 646.

Lex quando disponit cū qualitate, agens ex legis priuilegio, vel beneficio, debet eam probare, quia qualitas requisita in priuilegio debet obseruari, & exacte probari, ad hoc, ut priuilegium valeat, num. 647. & 648.

Qualitas admiuens, vel excludens aliquem, debet interuenire in tempore actus. num. 649.

Honoribus maioribus factos ad minores deuocari nō posse, certum est. n. 650.

Nobiles & moniales sunt sepe praesentati ceteris vicinis rusticis & plebeis in distributione annonae, vel elemosynae factae à Principe, vel ab aliquo priuato, vel virtute priuilegij. num. 651.

Distributores elemosynae, utrū licite possint inter pauperes cōsanguineos & externos distribuere. nu. 652.

Nobiles & digniores in officijs & dignitatibus Reipublicae sunt plebeis preferendi. 653.

Nobiles in beneficijs cōsequendis & in dispensationibus equiparantur literatis, & ceteris paribus sunt praefereendi. num. 654.

Nobilium voces praesentantur in electionibus & alijs actibus, quando voces sunt numero aequales. nu. 655.

Clausula finalis & impulsiva, quae dicitur in priuilegio, vel dispositione. num. 656.

Causa quae ex proemio, siue praefatione sumitur, praesumitur, & dicitur finalis. num. 657.

Voluntas & mēs disponētis ex proemio maxime colligitur. num. 658.

Verbis priuilegij seu dispositionis standū est, quādo non constat aliud ex mente disponētis. num. 659.

Priuilegium, titulus, & indultum, utrum per spatium triginta annorum praesumatur, & de veritate, nu. 660. & in nu. 662.

Testamentū praesumitur solēne ex diuturnitate temporis. nu. 661.

Veritas & resolutio illius quæstionis, de qua supra in nu. 660. & 662.

Impossibile reputatur, quod à Principis, vel Pōtificis pendet potestate, vel sine eorum auctoritate possideri non potest. num. 663.

Solemmitas mandati non praesumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos. num. 664.

Titulus non praesumitur per diuturnitatem temporis, quando ei refertur ius commune. num. 665.

Titulus non praesumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris praesumptio, numer. 666.

Conditio si ad sit in priuilegio, debet ad vngue obseruari: quia conditio inducit formam, qua omisa corrumpit dispositio, & non sortitur effectum, & quomodo id intelligatur, num. 667. & in num. seqq.

Resolutio quæstionis, de qua supra in nu. 667. & 668.

Verba

Summarium tractatus

Verba privilegij seu dispositionis, quādo sunt in gerundio, & iunguntur tempori praesenti, vel de praeterito, necessario modum & qualificationem, & non conditionem significant. num. 669.

Privilegium si concedatur alicui cum facultate nominandi alium post se, & iste primus mutaverit statum in peius, utrum amittat facultatem nominandi, num. 670. & in num. 673.

Mādatū censetur revocātū per mutationē mādatarij in peius. nu. 671.

Mutatione status in peius censetur revocata potestas data executori vltima voluntatis. nu. 672.

Resolutio quaestionis, de qua supra, nū. 670. & num. 673.

Deportatus non perdit per deportationem facultatem eligendi. n. 674.

Electio atque nominatio in vim facultatis non tollitur, etiamsi interveniat bonorum, honoris, & status privatio. num. 675.

Lex si cum Cornelius, lex cum quis sibi, aut Titio. ff. de solutionibus, interpretantur. num. 676.

Mandatum censetur revocatum per mutationem mādatarij in melius, num. 677. ut ibidem.

Lex liberio. §. Largius. ff. de annuis legatis interpretatur. num. 678.

Statum primum recuperat, qui penitentiam agit, & misericordiam petit. num. 679.

Statum primum recuperare potest bona de nouo acquirere, & contractus facere, & testari. num. 680.

Ius nominandi, vel eligendi aliū post se, utrum transeat ad heredem, si in

vita electio, vel nominatio facta non fuerit, nu. 681. & nu. 685.

Transmissibilia non sunt ea, quae consistunt in animo num. 682.

Ius interpretandi, seu declarandi, ad heredem non transit iuxta aliquorum sententiam. num. 683.

Statuta antecessorum minimè possunt explicare successores. num. 684.

Resolutio quaestionis, de qua nu. 681. num. 685.

Ius contractus ad heredem non nominatos transit. num. 686.

Facultas eligendi transit ad heredem illius, ad quem electio pertinebat. num. 687.

Emphytheusis si est concessa pro se, & quos nominaverit, transit nominatio ad heredem illius, qui in vita sua non nominaverit: & Titio nominato, censetur etiam eius heredes nominati. num. 688.

Angeli opinio tenetis, quod successores minimè poterūt explicare statuta praedecessorum refellitur. n. 689.

Statutum à decurionibus editum ab eorum successoribus, vel à populo explicari potest. num. 690.

Iudex poterit explicare expēsas, quas eius praedecessor sua sententia taxandas reservaverit: & poterit interpretari dubiam sui praedecessoris sententiam. num. 691.

Ius declarandi iure proprio ad heredem, vel successores transit. nu. 692.

Declarare, seu interpretari poterit Princeps privilegia sui praedecessoris. num. 694.

Verba privilegij videlicet, Con todos sus terminos aguas vertientes y manantes, y con la jurisdiccion

cion ciuili y criminal, merò y misto imperio, quid cōprehēdāt, & alia multa de materia tradita ab Añcedaño recensentur. nu. 694.

Explicatio priuilegij quando ad Principem tantum spectet. nu. 695.

Dispositio per verba quātiūcūq; praecisa & vniuersalia recipit cōgruā interpretationem. nu. 696.

Intentio, & anima legis & dispositio nis, potius consideranda est, quā ipsa verba. nu. 697.

Mulier, quae cōtractationi & negotiationi assistit, si fallit, hoc est, Sealca, perdit priuilegium, & poterit sicut quilibet homo incarcerationi. n. 698.

Verba priuilegij si sūt clara, nō est ab eis recedēdū, si tamē sunt obscura, et possūt ad diuersa adaptari, illud debet accipi, vt priuilegium et dispositio magis valeat, quā pereat. n. 699.

Procuratores Curia Regis, quos Procuradores de Corte, appellamus, dum in Curia assistunt, non possūt peculiari priuilegio incarcerationi, nisi in casibus expressis in l. 10. titul. 7. lib. 6. Recopil. num. 700.

Cap. 16. Decuriones, qui pro sua ciuitate in Curia Regia assistunt alicui negotiationi, non poterunt incarcerationi, nec detineri pro debito ciuitatis intra tempora suae negotiationis, & habent priuilegium reuocandi domum. nu. 701.

Verba priuilegij debent intelligi in casu de quo iure communi non disponitur. nu. 702.

Verba generaliter intelliguntur de prima persona, & de prima vice. n. 703.

Verba priuilegij de sua natura intelliguntur perpetua. nu. 704.

Relictū pro dotandis mulieribus pauperibus non potest distribui pro dotandis viduis pauperibus, nu. 705. & in nu. 789. infra.

Verba contenta in priuilegio Principis debent aequitati conformari: licet hoc praedicta verba non patiantur. nu. 706.

Iurisdictio si à Principe concedatur in aliquo castro, vel villa exercēda, si incole augeantur, edificiaq; de nouo fiant, non videtur aucta iurisdictio in Principis, vel tertij praedictum, nisi ex tacito ipsius consensu id perpendatur. nu. 707.

Iurisdictio habēs in aliquib; oppidis, verū ratione illius habeat aliquod ius in pascuis publicis? Et virū agri cōmunes duabus ciuitatibus possint ab altera earum coli absq; alterius consensu. nu. 708.

Uic; exemptus à ciuitate, verum retineat ius pascendi; quod in territorio habebat, antea quā eximeretur. num. 709.

Clausula ex certa scientia, & non obstante, & motu proprio, intelligitur in priuilegio; vel rescripto geminato. nu. 710.

Causa concedendi gratia, vel priuilegium, vtrū debeat esse vera, finalis, & impulsua: & vtrū deficiente praedicta causa corruat priuilegium. nu. 711.

Variare potest semel patronus laic; in nominatione & electione: quod patrone clerico non licet. nu. 712.

Patronus laicū, qui cum iuramento promittit, non variare, tenetur, id seruare, & non poterit variare. num. 713.

Va-

Summarium tractatus

Variatio nō est permissa in patrono laico, quando res non est integra, & post acceptationem electi, & nominati. num. 714.

Electio & presentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq̃ approbatione Episcopi nu. 715.

Clausula testamenti, vel dispositionis, excludens Episcopum ab executione causae piae est nullius momenti nu. 716.

Ius collectandi, seu nouae gabelle imponenda, nō videtur cōcessū à Principe iurisdictionem concedente. nu. 717.

Regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quae soli Principi sunt reservata. nu. 718.

Regalia censentur concessa, quando Princeps aliquem inuestiuit de castro cum mero & misto imperio, & omnibus Regalibus. nu. 719.

Regalia censentur concessa, quando in priuilegio aliqua conceduntur in specie, & additur, vel subiicitur, cum alijs iuribus quibuscumque. nu. 720.

Regalia non censentur concessa, quando simpliciter cōcessum est castrum cum omni iure Principis, nu. 721. & nu. seqq.

Limitatio precedentis questionis traditur. nu. 722.

Vectigalis impositio, nec pedagium nō videtur concessum per verba priuilegij quantumcunque generalia. nu. 723.

Verbis subgeneralibus non veniunt Principi reservata. nu. 724.

Clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, & clausula suppleas omnes de-

fectus, & ex plenitudine potestatis, quid importet, nu. 725. & nu. 615. supra.

Dispensare videtur Princeps in incapacitate conferens beneficium, vel gratiam incapaci ex certa scientia. nu. 726.

Princeps concedens rescriptum delegatorum supplicanti videtur eum habilem facere ad allegandum, numer. 727.

Certa scientia requiritur in Principe, & Pontifice ad hoc, ut sit dispensatum cum incapaci secundum veram resolutionem. nu. 728.

Dispensare non videtur Papa super aetate promouendo minorem ad beneficium eius aetatis ignorans defectum, secus si eius aetatis fuisset certus. nu. 729.

Papa promouens spurium ad Episcopatum, videtur eum restituere naturalibus, si ex certa scientia faciat. num. 730.

Certa scientia Principis in promotione, vel beneficio conferendo, potest per testes probari. nu. 731.

Priuilegium concessum alicui, verum ad fideiussores extendatur. num. 732.

Priuilegium personale, & illud, ne quis conueniatur in plus quam facere potest, non transit ad fideiussores, secus in realibus priuilegijs. num. 733.

Fideiussor non gaudet beneficio cessionis bonorum principalis debitoris. nu. 734.

Creditor, qui habet priuilegium pignoris, vel hypothecae, vel fideiussore pro suo debito, non prauidicatur, quando

quando debitor bonis cedit, vel quā
do cēsit remissio debiti à maiori par
te creditorū, & nihilominus habet
recursum contra fideiussorem, &
contra res hypothecatas. nu. 735.

Creditor habens fideiussorē, pignus, vel
hypothecā pro suo debito, compellitur
stare dilationi concessæ à maiori par
te creditorū. num. 736.

Privilegium mendaciter impetratum
est nullius momenti. nu. 737.

Privilegiū non egreditur personas na
minatas in eo, & duobus impetran
tibus, & vni concessum, illi tan
tum prodest, nisi sit causa commu
nis, & individua, vel in stirpitate,
vel in sportulis. num. 738.

Originale privilegium est exhiben
dū pro eius probatione, & non de
bet esse casum in parte substantia
li, nec suspectū, & ibi quæ dicatur
pars substantialis, & quæ suspe
cta. num. 739.

Exemplari potest privilegium, vel
instrumentum de mandato iudi
cis, licet non interueniat Regium
mandatum secundum consuetu
dinem approbatam, & non sufficit
sola notarij, vel tabellionis auctori
tas in translatione. nu. 740.

Exemplo alicuius privilegij, vel rē
scripti, manu notarij, vel tabellio
nis traducti, statuit, si Princeps,
vel Papa dicat, tali translationi
credendum. num. 741.

Exemplo exempli alicuius privile
gij, vel scripturæ non creditur,
nisi fuerit exemplatum de man
dato iudicis, & cum partis cita
tione, ubi vera resolutio in pra
ctica. num. 742.

Renouari potest privilegium, vel in
strumentum antiquum iudicis au
thoritate. num. 743.

Appellatio est defensio. num. 744.

Defensio non potest tolli à Principe, cū
sit de iure naturali. nu. 745.

Appellatio vtrum possit tolli à Princi
pe privilegio, vel rescripto Pontifi
cis. num. 746.

Citatio nullatenus tolli videtur per Cap. 17.
clausulam rescripti, vel privile
gij suppletis omnes defectus iuris.
num. 747.

Naturalis filius an succedat in iure
patronatus. nu. 748.

Legitimationis privilegium a Prin
cipe concessum natiuitatē patro
natus successionem, nec incapaci
tatem. nu. 749.

Naturalis filius non excluditur à iu
re patronatus, quod provenit ex
parte matris, vel delato per
aunum maternum nepotibus suis, nu
mer. 749.

Iudex laicus non potest cognoscere in
spiritualibus, nec in spiritualibus
annexis. nu. 750.

Annexi & conexi idē est iudicium, et si
annexū sit maioris valoris. nu. 751.

Domo destructa, vel castello edifi
cato per privilegium Principis, v
trum sit privilegium destructum,
& eius dispositio cessauerit. num.
752. & in numeris sequentibus, ma
ximè in nu. 759. & 760.

Domus resecta alia domus dicitur,
& quire facit, nouum opus facit,
quando funditus domus destructa
fuit. nu. 753.

Interiurei omnia iura tolluntur. nu
mer. 754.

Summarium tractatus

Servitus semel extincta, non reuiviscit. num. 755.

Reficiens domum non funditus destructam novum opus facere non videtur. num. 756.

Mutata res eadem esse dicitur. num. 757.

Animus, & voluntas ex facto, vel non facto probatur. num. 758.

Resolvitur questio, de qua in nu. 752, & in nu. 759. & in nu. seqq.

Domus si destruaturs cum spe reparationis, durat res habitus; licet non actu: sed si destruaturs sine spe reparationis, desinit esse. num. 760.

Civitas si destruaturs cum spe reparationis, durant eius privilegia: si tamen perpetuo, & sine spe reparationis, est destructa; privilegia extinguuntur, & delentur: ubi alia optima questio de turri destructa, & alteri concessa. num. 761.

Privilegium concessu rebus transsit cum illis ad successorem. num. 762.

Mutata persona mutatur privilegium. num. 763.

Decimarum fructus est quid temporale, & vendi, & locari potest, & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiasticus, & perdit nomen, & privilegium. n. 764.

Iudex laicus, & non Ecclesiasticus, cognoscit circa res decimales post quam translatae sunt in laicum per alienationem. num. 765.

Qualitas rei decalis, & decimalis, & aliarum similium rerum, non transmittitur, nisi quando habet eandem subsistentiam persona mutata sicut non mutata. num. 766.

Maritus potest agere pro uxore, & est administrator omnium bonorum uxoris. num. 767.

Maritus, utrum de bonis uxoris solutionem recipere possit, & pars affirmativa eligatur. num. 768.

Coniuncta persona solutionem recipere non potest. num. 769.

Administratorem habens coniuncta persona potest debitum exigere, & recipere. num. 770.

Pater habens administrationem bonorum filij potest debita filij exigere, & recipere. num. 771.

Coniuncta persona dicitur de iure noviori, usque ad quartum gradum. num. 772.

Coniuncta persona multa specialia reseruntur. num. 773.

Coniuncta persona sine licentia, & mandato potest in iudicio agere, cum rati cautione. num. 774.

Coniuncta persona proprie dicitur procurator. num. 775.

Coniunctis sunt interdicta ea, qua requirunt speciale mandatum, nisi ipsi habeant alias speciale mandatum. num. 776.

Privilegia duo, vel rescripta si inveniuntur eiusdem temporis, & data, quod eorum praferatur, late agitur per remissionem. num. 777.

Usus fructus retinetur ad vitam, verum spiraret per religionis ingressum. n. 778.

Mors civilis, vel media, vel maxima capitis diminutio, non sufficit ad amissionem usus fructus, sed mors naturalis requiritur. num. 779.

Filio herede instituto facta substitutione, Si sine filiis decesserit, curum verificetur substitutio, si reli-

religiosus fiat & professus, uel expectanda sit mors naturalis, ubi distinguitur. num. 780.

Substitutionis ius non perditur per simplex Sacerdotium. nu. 781.

Facultas concessa hominibus alicuius ciuitatis, ut possint ligna scindere in aliquo nemore, extenditur ad ciues de nouo inhabitantes. nu. 782.

Pensio, quæ alicui domui, uel loco semel fuit imposita, iuxta estimationem illius non debet augeri, quamuis domus, uel locus augetur. nu. 783.

Priuilegia clausa in corpore iuris non censeantur derogata per quæcunq; dispositionem, quantumcunque generalem, etiamsi habeat clausulam, Non obstantibus quibuscunque priuilegijs. nu. 784.

L. 20. Tau. & l. 4. tit. 6. lib. 5. Reco. & §. cum bonorum legis non amplius, ff. delegat. 1. interpretantur. n. 785.

Quantitas si relinquatur pio loco, uel hospitali pro pauperibus ibidem alimentandis, non debetur amplius illi pio loco, uel hospitali destructo. num. 786.

Priuilegium concessum filiis propter parentes, non durat mortuis parentibus. nu. 787.

Priuilegium immunitatis, concessum propter paupertatem, cessat diuitijs superuenientibus. nu. 788.

Relictum pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad uirgines maritandas, & non extenditur ad uiduas, etiamsi sint pauperes, quia illa dispositio refertur ad primas nuptias. nu. 789.

Permissio cuedendi facta uni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, quia omnis concessio, quæ ad factum refertur, in dubio censetur personalis. num. 790.

Facultas omnis aliquid faciendi censetur personalis. nu. 791.

Prouisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omisus remanet in dispositione iuris communis. nu. 792.

Casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiamsi in eo esset maior ratio disponendi. nu. 793.

Priuilegia & rescripta an ualeant, si contineant duo specialia, & resoluitur ualere. nu. 794.

Princeps in dubio non uidetur iuri derogare. nu. 795.

Sententia Principis habet vim legis & priuilegij in casu super quo lata est, & in similibus. nu. 796.

Derogare non presumitur Rex, quod lege statutum est. nu. 797.

Sententia Principis ad hoc, ut uicem habeat legis, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuersitatis, uel quod uoluerit per eam dare legis formam. nu. 798.

Ciuitas, uel Ecclesia, quæ destruitur auctoritate superioris, uerum perdat nomen: & uerum priuilegium datum monasterio extendatur ad futuras cellas, & alia huiusmodi traduntur per remissionem. nu. 799.

Pacta habita in dote censeantur repetita in augmento dotis, & quod iuris est de toto, censetur & de eius augmento. nu. 800.

Summarium tractatus

- Rescripta & impetrationes, utrum trahantur ad futura. num. 801.*
- Responsio est intelligenda secundum supplicam in privilegijs, & rescriptis. num. 801.*
- Cap. 18. *Sententia debet esse conformis libello. num. 803.*
- Heres grauatus legato certæ quantitatis quotannis soluendo de aliquo prædio poterit prædium legatario relinquere: & compellitur, illud sumere. num. 804.*
- Donatio & munificetia concubina facta à laico valet, & tenet. nu. 805.*
- Clericus nō poterit facere donationem suæ concubinae. nu. 806.*
- Milites armata militia nō possunt concubina donationem facere. nu. 807.*
- Doctores & Licentiati, & milites nostri temporis parati ad prælium, & destinati aliquo præsidio pro eius defensione, & Commendatores quatuor Ordinum, non possunt donationem concubinae facere. num. 808.*
- Clerici milites, & omnes possunt facere donationem concubinae ob bene merita probata, & ad æquantiam donationi. num. 809.*
- Rex caput militū potest peculiari privilegio concubinae donare. nu. 810.*
- Donatio valet facta concubinae clerici iam emendatæ, in qua concubinitas cessauerit, idem de milite, & cæteris. num. 811.*
- Donatio facta concubinae clerici in casu prohibito applicatur fisco seculari. num. 812.*
- Fiscus peculiari privilegio poterit agere contra tertios possessores debitore principali non excusso. nu. 813.*
- Dominus census poterit peculiari privilegio ad rem censui hypothecatam deuenire, nulla facta contra debitorem principalem excussione. num. 814.*
- Mulier pro sua dote particulari privilegio poterit agere cōtra tertios rei hypothecata possessores, nulla contra principales debitores facta excussione iuxta aliquorū opinionē: sed cōtraria verior & cōmunior. nu. 815.*
- Confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hereditate ius patronatus confiscatur, & in fiscū transit, modò confiscatio facta sit à laico, modo ab Ecclesiastico iudice. num. 816.*
- Confiscata vniuersa hereditate nō transit ad fiscū ius sepulcrorum peculiari privilegio. num. 817.*
- Immunitas concessa à Principe alicui, & filijs, & heredibus suis, extenditur ad filios viuēte patre, secus post eius mortem. num. 818.*
- Falsum privilegium fabricans quæ pena plectatur. num. 819.*
- L. 18. ti. 32. p. 3. de fabricatē molendinū superius interpretatur. num. 820.*
- Privilegium, habens, ne supra suum molendinum aliud fiat, debet illud al legare, aliās in causa prohibendi non obtinebit. num. 821.*
- Privilegiū et immunitas si simpliciter, et indefinite cōcedatur, intelligitur à muneribus personalibus. nu. 822.*
- Maioratus si instituatur, vel aliquod concedatur alicui, ea conditione adiecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni, vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili tantum ex privilegio contrahat. num. 823.*

Casus verus & fictus quando equiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, num. 824.

Paria sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, num. 825.

Civium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex priuilegio, nu. 826.

Paria sunt, qualiter inesse per naturam, vel per priuilegium, nu. 827.

Antoniae Garciae priuilegium tantum extenditur ad gabellarum excusationem, & non ad officia nobilibus concessa, num. 828.

Nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudent sicut nobiles à sanguine, num. 829.

Nobiles ex priuilegio admittuntur ad Ordines Militares, dummodo liberi sine à macula Iudeorum, & Sarracenorum, num. 830.

Militēs armati gaudent omnibus alijs nobilium prerogatiuis præter tributa Regia, dicta, Pechos Reales, quæ soluere tenentur, nu. 831.

Nobilitas ex priuilegio perditur per exercitum artis mechanica, non tamen illa, quæ ex sanguine & genere procedit, num. 832.

Nobilis ex priuilegio non est tanti honoris dignus, quanti est dignus nobilis ex genere, vel sanguine, numer. 833.

Priuilegium, vel rescriptum de nobilibus loquens, extenditur ad creatos per priuilegium Principis, quia illi dicuntur proprie nobiles, quos Princeps nobilitat, num. 834.

Nobilitas procedit à Principe, qui quos vult, nobilitat, nu. 835.

Principis plura peculiaria recensentur, & quinquaginta priuilegia antiquitatis, num. 836.

Nobilis cōductor gabellarum et decimarum, utrum carcerari possit, nu. 837.

Nobilis ratione debiti descendens ex obligatione pro se, vel parentis, aut fratris à captiuitate redemptione, incarcerari potest, nu. 838.

Nobilis, qui se esse ignobilem in contrahendo affirmat, utrum gaudeat priuilegio nobilitatis, & incarcerari possit, num. 839.

Infirmi priuilegia plurima referuntur, num. 840.

Castro concessio à Principe censetur concessa munitiones, & cetera armorum præparamenta apposita pro castri defensione, num. 841.

Arma apposita in rebus maioribus, utrum accrescant maioratui, num. 842.

Mina, & vena aurī & argenti reperi in castro à Principe concessio, non comprehenduntur in concessione, vel priuilegio, num. 843.

Priuilegium sic concedatur ad iuris ciuilibis & canonici conseruationē rescripti, & nō priuilegiū habet interpretationem & significationē: sin autem concedatur ad iuris derogationem, merè priuilegium, & non rescriptū appellatur, licet in nomine varietur, num. 844.

Veritas rei substantia plus valet, quā ludibrium verborum, nu. 845.

Priuilegiū habens idem, quod ius commune interpretandum est, ut aliquid iuri communi addat, num. 846.

Priuilegiū quod simul habet beneficium Principis, debet extendi, & latissime interpretari, num. 847.

Summarium tractatus

Cap. 19. Citatus debet comparere, & suum privilegium allegare. num. 848.

Minor in absentia codenatus pecunia condonatione, vtrū restituatur post annum, & defenditur pars affirmatiua. nu. 849.

Immemoralis possessio & consuetudo habet vtrum privilegij. nu. 850.

Probatio per privilegium idem operatur, quod probatio per immemorialem consuetudinem. nu. 851.

Donatio causa dotis excedens summā legalem valet sine insinuatione, & idem in donatione propter nuptias, & in donatione facta Ecclesie, civitati, vel pio loco. nu. 852.

Maritus conventus cōstante matrimonio, eo quod vergit ad inopiā, conuenitur in plus quā facere potest, & in hoc mulier maius habet privilegium. nu. 853.

Privilegium moratorium, & dilatoriū concessum à Principe debitori comprehendit omnes debitores, & limitatur in dote. nu. 854.

Mandatum licet regulariter morte mandantis spiraret, limitatur favore dotis. nu. 855.

Legatum relictum in testamento causa dotis non reuocatur per generale diminutionem legatorum factam in codicillo. nu. 856.

Remissio generalis legatorum mariti facta à muliere non comprehendit legatum dotis. nu. 857.

Sententia favore alimentorum habet executionem paratam. nu. 858.

Sententia favore dotis vtrum habeat executionem paratam. nu. 859.

Alimentari debet pauper, in cuius favore sententia prolata est in causa do-

tis, licet ab ea fuerit appellatio interposita. nu. 860.

Alimenta petenda, & praestanda sunt in domicilio praestare debetis. n. 861.

Domus nomine semper comprehenditur familia, & privilegium concessum domui extenditur ad familiam. nu. 862.

Perturbatio realis & non verbalis requiritur ad hoc, ut privilegiatus in se conquiri possit. nu. 863.

Iurisdictio delegata non est prorogabilis de vna persona expressa ad alias non expressas in privilegio, vel rescripto. nu. 864.

Privilegium, vel rescriptum impetratum contra Titium, qui tempore impetrationis erat mortuus, non transit in eius successores. nu. 865.

Iurisdictio delegata extenditur ad citationem personam non comprehensam in rescripto & ad alia annexa: qua citatio annexa videtur in consequentiam. nu. 866.

Ius exorbitans extenditur ratione connexionis. nu. 867.

Extensio comprehensiva potest fieri in privilegio et rescripto, licet non possit fieri extensiva interpretatio. nu. 868.

Causa si committatur certo die terminanda, per lapsum diei expirat iurisdictio, nisi de partium consensu pro rogetur. nu. 869.

Privilegium & rescriptum prius in data praefertur, & praevalet secundo & posteriori. nu. 870.

Privilegia, vel rescripta duo si repellantur eiusdem diei, illud praefertur, ex quo primo fuerit possessio illata: idem quando data illorum ignoratur. nu. 871.

Pro.

Promotus si fuerit aliquis ad officiū, et alius secundo loco etiā promotus fuerit, is qui habuerit primo literas, & possessionem, praefertur. nu. 872.

Princeps de iure aufert priuilegiū vni, & alteri confert. nu. 873.

Instrumenta reposita apud aliquem, verum sint in fisco succedente reponenda, vel apud fratrem Minorem. nu. 874.

Instrumenta non debent apud famulum reponi, ne illudatur eorum veritas. nu. 875.

Iudex executor alicuius sceleris, nō poterit praedicare debitori, nec ei auferre ius, vel priuilegiū suū. n. 876.

Priuilegiū, vel rescriptū si aliquis consequitur, non poterit illud renūciare absque aduersarij consensu, si illud in iudicio produxit. nu. 877.

Fiscus vsque ad quē gradū admittatur deficientibus heredibus ascendentibus, & deficientibus, & l. 12. tit. 8. lib. 5. Recop. & l. 6. tit. 13. par. 6. interpretantur. nu. 878.

Fiscus vtrū excludat virū, & vxorē à priuilegio concessō per Authenticā, praeterea. C. unde vir, & vxor. quando deficiunt heredes ascēdentes, & descendentes, & defenditur, fiscum excludi. nu. 879.

L. 6. in fine, tit. 4. lib. 5. & l. 12. tit. 8. dict. lib. 5. Recopilationis interpretantur. nu. 880.

Lex generalis noua nō corrigit legem specialem antiquam, vel habentem priuilegium speciale in eadem materia. nu. 881.

Priuilegiū in casibus non priuilegiatis iure cōmuni in dote, vel respectu mariti et vxoris nō procedit. n. 882.

Grauatū à Principe, & el à testatore per priuilegiū, vel testamētū, quod post se eligit consanguineum, non videtur grauatū ad electionem proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis. nu. 883.

L. 6. tit. 7. lib. 5. Recopil. nouiter interpretatur. nu. 884.

Bona cōstāte matrimonio quaesita cōmunicantur inter virū et vxorē. n. 885.

Casus omīssus à legē nouā intelligēdus est secundum legē antiquā. n. 886.

Lex noua simpliciter, aut genericē loquē, est accipiēda, & intelligēda secundum interpretatiōē, & distinctionem legis antiquae. nu. 887.

Succesor in maioratu tenetur de aestimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit. nu. 888.

Vxor, vel eius heredes poterunt petere à marito aestimationem expensarum factarum de bonis dotaliibus in bonis maioratus, quem possidebat. nu. 889.

Princeps non potest priuilegium concedere contra ius gentium, vel naturale, vel diuinum, nec contra utilitatem publicam, nec contra iura spiritualia. nu. 890.

Princeps bene poterit legem diuinam, & iuria naturalia distinguere, limitare, & declarare. nu. 891.

Statuta ciuitatis non videtur Princeps derogare, quando priuilegium concedit: licet dicat, Non obstantibus quibuscumque legibus, & motu proprio, nu. 892.

Summarium tractatus

*Privilegiū Principis cōprehēdit statu-
tū ciuitatis, quādo in privilegio fuit
adiecta clausula, Nō obstantibus
quibuscunq; legibus pro ex-
pressis habentibus, num. 893.*
*Cessionarius & fideiusor, cui à credi-
tore sunt actiones cessa gaudet om-
ni privilegio praelationis, quod ce-
dens habebat, nu. 894.*
*Testimonio Principis magis creditur,
quā instrumento publico, nu. 895.*
*Limites bene probantur per privile-
gium Principis, maxime, quādo
est antiquum, nu. 896.*
Cap. 20. *Probationes leuiorē, & testes de audi-
tu sufficiunt in probandis factis an-
tiquis, nu. 897.*
*Pascuorum cōmunio, quæ est inter ali-
quas ciuitates, dissolvitur, quoties
pascua non sufficiunt, nu. 898.*
*Principis sepe ea est mēs, quod quādo
privilegiū incipit esse nociuum, ipso
iure reuocatum censetur, nu. 899.*
*Causa noua superueniens tollit priui-
legium, nu. 900.*
*Leges ex causis iustis postea emergen-
tibus mutari debent, nu. 901.*
*Utilitas publica est finis legū & alia-
rum dispositionum Principum, &
publica utilitas semper præfertur
priuata, nu. 902.*
*Citari debet pars quotiescunq; Prin-
ceps cōcedit privilegiū in his quæ re-
cipiunt causa cognitionē, vel partem
multum ledunt, nu. 903.*
*Præscriptionem præteritam, p̄r quam
ius parti quæsitum fuit, non poterit
tollere Princeps per privilegium,
num. 904.*
*Ius acquisitum per præscriptionem dis-
ficilius amittitur, quā ius acqui-*

situm per privilegium, nu. 905.
*Nullatenus, nullo modo, deinceps,
ulteri⁹, quādo in privilegio, vel dis-
positione ponuntur, omne casum &
causam comprehendūt, & per hæc
verba tollitur potestas dispensandi
ab inferioribus, & significant pri-
uationem ipso iure, nu. 906.*
*Uterius dictio, ipso iure, tollit ius pe-
tendi, num. 907.*
*L. 1. tit. 8. & l. fin. tit. 15. & l. 1. tit. 20.
lib. 4. & l. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. in-
terpretantur, num. 908.*
*Privilegium seu gratiam obtinens de
primo homicidio, si postea eam con-
sequatur de alio homicidio, secun-
do, nihil proderit, si de primo homi-
cidio mentionem Principi non se-
cerit, nu. 909.*
*Ususfructus cōcessus à Principe de ali-
quo prædio fructifero, durat tan-
tum per spatium cētum annorum,
si non apponatur verbum perpe-
tuo, nu. 910.*
*Manifesta debent esse verba priuile-
gij, vel scripturæ, nu. 911.*
*Verba privilegij, vel scripturæ, quādo
ita obscura sunt, quod nulli habent
intellectum, nec privilegium, nec
scriptura valet, num. 912.*
*Privilegium, vel gratiam obtinens
vendendi rem immobilem in-
alienabilem, dummodo ex illius
pretio alia prædia emat, debet il-
la emere incivitate sua, & non sa-
tisfacit emendo in alio territorio;
iuxta aliquorum opinionem, &
contrarium defenditur, dummo-
do prædia emptæ sint in eadem
provincia, & non multum remota.
num. 913.*

Fide-

Fideiussorem promittens quē fideiussorem dare teneatur. num. 914.

Arraygarie, qui tenetur, sufficit habere bona in alio loco eiusdem provincie. num. 915.

Satisfactio necessaria, & voluntaria, quę dicatur. num. 916.

Fideiussorem dare ex toto Regno sufficit in causa gabellarum. nu. 917.

Azue di opinio modificatur. nu. 918.

Numerus duodecim filiorū excusat à muneribus personalibus, patrimonialibus, & Regalibus de iure, communi: de iure tamen Regio non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabella solutionē, nisi speciali priuilegio concedatur. num. 919.

Fideiussor minoris. utitur priuilegio minoris, quando contra eum competit recursus. num. 920.

Index qui aufugit à ratione reddēda in residencia, non gaudet immunitate Ecclesie. num. 921.

Tutor & tutela administrator remittendus est pro ratione reddēda ad locum ubi administrauit. nu. 922.

Rationē reddere tenentes de aliquibus tributis, vel redditibus Regalibus, possunt ab Ecclesia extrahi. nu. 923.

Debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate Ecclesiastica de iure canonico. num. 924.

Immunitate Ecclesiastica non gaudent generaliter illi, qui ratione cinia dare tenentur de aliqua administratione. num. 925.

Renuntiare potest, quilibet priuilegiū Ecclesiastica immunitatis, n. 926. & nu. 1038. infra.

Natus in aliquo loco, ubi parētes ratione belli aufugerāt à sui originis lo-

co priuilegiato, non amittit predictum originis priuilegium. n. 927.

Priuilegiū de De labrança, y criança, ciuibus alicuius loci concessum, utrum extendatur ad res, De labrança, y criança, quę extra illud locum coluntur, & colliguntur à predictis ciuibus: & pars affirmatiua defenditur. num. 928.

Priuilegium ciuibus concessum comprehendit comitatenses. num. 929.

Natus in castro sub dicta ciuitate Perusi dicitur ciuis Perusiensis, & natus in vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis vicinus, & eius potitur priuilegijs. num. 930.

Romanorum appellatione omnes subditi Imperio Romano comprehenduntur. num. 931.

Priuilegiū loco datum, personis etiam videtur concessum. num. 932.

Priuilegiū cōcessū loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale, nu. 932.

Priuilegiū reale de sui natura transiit ad alias personas. nu. 934.

Tabellionis officiū alicui ciuitati concessum, censetur, etiam in toto territorio concessum, num. 935.

Ciuitatis Sagiesis appellatione nō continetur diacesis Sagiensis, num. 936.

Ciuitatis appellatione non continetur territorium. nu. 937.

Tributum debet solui ubi terra quę colitur, sita est. n. 938.

Priuilegiū quādo assimilatur rescripto & gratia, est odiosum, & per cōsequens restringendum, nu. 939.

Exemptus ne cōueniatur corā ordinario alicuius loci, si delinquit in aliquo loco territorij, non est, nec censetur exemptus, nu. 940.

Pri-

Summarium tractatus

- Privilegiatus non debet excedere metas, nec limites privilegiorum, numer. 941.*
- Verba privilegij debemus aequitati conformare, etiamsi aliter sonent. nu. 942.*
- Tex. in c. Rodolphus de rescriptis interpretatur. nu. 943.*
- Beneficium Principis concessum est latissime interpretandum. nu. 944.*
- Lex forma. §. si verò. ff. de censibus interpretatur. nu. 945.*
- Tex. in c. 1. de privilegijs lib. 6. interpretatur. nu. 946.*
- Civitas ciuibus ampliatur, & illustratur. nu. 947.*
- Cap. 11.** *Lex atq; dispositio, licet pœnalis, & exorbitans, & odiosa, exciditur ad alium casum, ad quē si non extenderetur, frustraretur eius dispositio. nu. 948.*
- Dilatio debitorū verum petenda sit apud laicum, vel Ecclesiasticum iudicem, contra creditores, si ex illis aliquis fuerit clericus. nu. 949.*
- Iudex secularis incapax est ad cognoscendum de clericis, & Ecclesiasticis rebus, etiam ex prorogatione, & renuntiatione partium. nu. 950.*
- Incapacitas laicorum iudicū erga Ecclesiasticos, utrum sit de iure diuino, an de positivo, ubi distinctio, & resolutio. nu. 951.*
- Iudex secularis qui cognoscit de causis Ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur. nu. 952.*
- Iudex secularis utrum cognoscat contra Ecclesiasticos de consensu Episcopi. nu. 953.*
- Iudex incompetens fit competens, vel ex prorogatione, vel ex conuentione, vel ex incidentia. nu. nu. 954.*
- Iudex secularis est incompetens, & incapax contra Ecclesiasticos ex prorogatione, vel incidentia, vel alia causa, iuxta aliquorum opinionem. nu. 955.*
- Iudex Ecclesiasticus est cōpetens contra laicos per incidentiā, & annuitatem, etiamsi causa sit profana, & pœnalis. nu. 956.*
- Laicus qui conuenit clericum, & Ecclesiam coram iudice seculari, perdit causam. nu. 957.*
- Male indicat de cōuersa Ecclesia, qui querit iudicē laicum in causa Ecclesie. nu. 958.*
- Iudex secularis potest cognoscere de factis rei Ecclesiasticæ. nu. 959.*
- Secularibus pluribus contendētibz, de quibus vnus est clericus, poterit talis clericus cum alijs coram iudice laico conueniri. nu. 960.*
- Continentia causa diuidi non potest, etiam ex beneficio prorogatiua, nu. 961.*
- Iudex vnus tantū ad eundus est, ubi concurrit identitas actionis, sed personarum diuersitas. nu. 962.*
- Vniuersitas laicorū, & clericorū quando conuenitur, si est maior pars laicorum, conueniri debet coram iudice seculari: quod intelligitur in temporalibus. nu. 963.*
- Numerus clericorum, & laicorum, qui conueniuntur, quando est aqualis, quislibet coram suo iudice conueniri debet. nu. 964.*
- Quod differtur non auferitur, numer. 966.*

Cle-

Clericus pro solutione tributi impositi super re, quæ ad eū deuenit, potest corā iudice laico conueniri. nu. 967.

Creditor potest cōsequi debitū suū sū per bonis emphyteuticis Ecclesiæ ratione utilis dominij. nu. 968.

Clerici, vel Ecclesiæ nō tenentur soluere gabellas, nec collectas, vel alia onera similia de suis prædijs. nu. 969.

Emphyteuta clericorū & Ecclesiarū, utrū immunes sint à gabellarū, collectarū, & similiarum iurium & onerum solutione. nu. 970.

Emphyteuta fisci gaudet immunitate concessa fisco. nu. 971.

Ecclesiæ & fiscus à pari procedunt in excusatione gabellarum, & similiarum onerum. nu. 972.

Emphyteuta fisci & Principis immunes sunt à solutione munerum sordidorum. nu. 973.

Ecclesiæ immunis est ab impositionibus sordidis, & ibi quæ dicantur munera sordida. nu. 974.

Emphyteuta semper subiit onera realia. nu. 975.

Dominū utile, quod habet emphyteuta Ecclesiæ, nō dicitur Ecclesiasticū, sed profanū & laicum. nu. 979.

Leges municipales, & ius commune, locum sibi vendicant contra emphyteutas & feudatarios Ecclesiæ ratione utilis dominij. nu. 977.

Pontifex maximus non potest de iurē inferre præiudiciū succedere debentibus in dominio utilis feudi Ecclesiastici. nu. 978.

Prescriptio decem, vel viginti annorū currit contra vassallū, vel emphyteutam Ecclesiæ, licet contra Ecclesiam non currat, nisi prescriptio

quadraginta annorū. nu. 979.

Priuilegium non transmittitur, & mutatur forma, & natura rei mutatione persone. nu. 980.

Mutata persona conditio cēsetur etiā mutata conditio bonorum, & consequenter extinctum dicitur priuilegium. nu. 981.

Priuilegiū Ecclesiarū, & clericorū, utrum trāseat ad colonos eorū, & negatiua pars defenditur. nu. 982.

Exemptus à iurisdictione ordinarij, non potest in iudicem ordinarium consentire, nec illi se subijcere, numeri. 983.

Licentia, vel Regia facultas, si concedatur ad aliquē actum in ea expressum, non debet extendi ad alium, nec ad similia, nec maiora, & nihil agitur, si non seruatur causa in decreto expressa. nu. 984.

Decretū est stricti iuris, & eius verba debent ad vnguē, & specificē obseruari: & famulo pro salario, hospitii, & custodi, & laboratori pro mercede, & alimentario pro alimentis, cōpetit priuilegium tacite hypothecæ & pralationis. nu. 985.

Licentia & facultas Regia ad obligandū bona maioratus pro restituenda dote, utrum extendatur ad census impositionem super bonis maioratui subiectis. nu. 986.

Facultas Regia angustā & strictam, nonque longam interpretationem recipit. nu. 987.

Gratia super sorte concessa non operatur quoad interesse. nu. 988.

Facultas Regia cōprehendit omnia, quæ consequuntur ex actū, vel contractū, ad quem dirigitur. nu. 989.

Summarium tractatus

Facultas Regia cōcessa ad antecedētia cōplectitur consequentia nu. 990.

Necessariū nō est in Regia licētia exprimere, quōd iura volūt, & quod est de natura contractus. num. 991.

Dilatorium priuilegiū à Principe debitori concessum, vtrum redditus annuos comprehendat. num. 992.

Dilatoriū priuilegiū nō impedit cursum reddituū, nec usurarū, nec domuspensiones. num. 993.

Persona, vel causa principalis loquentis, vel concedentis, nullo modo comprehenditur in generali concessione: nec debitum fiscale comprehenditur in priuilegio moratorio, vel dilatorio. num. 994.

Cap. 22. Principi soli multa competunt, quae hic referuntur. num. 995.

Priuilegium, vel gratia si concedatur alicui hac adiecta conditione, si sacerdote efficiatur, qua deficiente ad alium gratia, & priuilegium transeat, vtrum verificetur conditio, si sacerdos factus non fuerit, & sine filiis decesserit, ubi tres opiniones recensentur, & tertia eligitur. num. 996.

Status omnis causae coniecturalis in iudicis arbitrio positus est. nu. 997.

Clericus qui cōfessus est se esse laicum, vtrum sibi prauidicet in suo clericali, vel priuilegio fori, & negatiua pars eligitur. nu. 998.

Conuictus de mendacio in duplo condemnatur. nu. 999.

Mendacium est causa transferendi possessionem in actorem, quando possidens mendax est. nu. 1000.

Nomen in fraudem mutans falsi poena punitur. num. 1001.

Falsi poena coercetur, qui cum nec clericus, nec Doctor, nec miles, nec notarius est, gerit se pro clerico, Doctore, milite & notario. nu. 1002.

Agricola negans se talem esse, creditore ignorante, non potitur priuilegio agricultoribus concessio. numer. 1003.

Nobilis qui tempore contractus negat, se esse nobilem, potest incarcerationi de quo vt inferius. nu. 1004.

Minor qui se maiore dixerit, & ex aspectu apparet, iure minoris, & restitutionis iuuari non potest, intellige vt inferius. nu. 1005.

Femina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditore, cum quo contrahit, Velleiani priuilegio non iuuatur, fraude interueniente. num. 1006.

Filius familias, qui fraudulenter se esse sui iuris fatetur, non iuuatur Macedoniani beneficio, secus si fraus deficiat, vt inferius. nu. 1007.

Mulier quae afferit, non esse rem dotalem, quae venditur, ad impugnandam postea alienationem, non admittitur, perditq. suum priuilegium. num. 1008.

Negatio veritatis sine dolo fieri non potest. num. 1009.

Negans debitum receptum, et si postea solutionem probauerit, nihilominus in odium negantis non auditur, & debitum soluet, numer. 1010.

Nomen sine fraude mutans, non punitur. num. 1011.

Servus si quis dicat esse, cum sit liber, fraude deficiente, non prauidicat libertati. num. 1012.

Men-

Mendaciū non punitur, nisi in casibus
à iure expressis. num. 1013.

Generali in concessione absoluedi a
quibuslibet peccatis, & pœnis,
non continetur absolutio, vel dispen-
satio ab irregularitate. num. 1014.

Facultas absoluedi à quibuslibet censu-
ris, & ab irregularitate & sus-
pensionibus ab occulto delicto proue-
nientibus, excepta irregularitate,
quæ ex voluntario homicidio oritur,
& exceptis alijs ad forū cōtentiosū
deductis Episcopo conceditur, &
ampliatur, ibid. num. 1015.

Tex. in c. 6. sessio. 24. de reformatio. in
Sacro Concil. Trident. interpreta-
tur, & remissio additur. num. 1016.

L. 2. versic. En quanto toca a los
entierros, tit. 5. lib. 5. ubi iubetur,
in funeralib' duodecim tātū cereos
adhiberi, interpretatur, & additio
& remissio additur. num. 1017.

L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. p. 7. & l. 12. &
13. tit. 23. lib. 8. Reco. de homicida
casuali disponentes interpretantur,
& remissio additur. num. 1018.

Homicida casualis culpa interueniēte
qua pena puniatur. num. 1019.

Pœna mediatoris interficientis casu
aliquem ex rixantibus qua sit, &
qua sit pœna rixantium interficien-
tium aliquem mediatorem casu.
num. 1020.

Vxorē inuenta mortua, utrū cōtra ma-
ritum præsūmatur. num. 1021.

Mortuo inuento filio in lecto parentū,
vel in lecto nutricis, an contra eos
præsūmatur. num. 1022.

Priuilegium habens à Romano Ponti-
fice, ut fructus beneficij recipiat
absens, ac si esset præsens, non po-

terit ratione illius priuilegij distri-
butiones quotidianas habere. num.
1023.

Distributiones quotidianæ nō dantur
etiam studentibus Theologiam, nec
dantur his, qui sunt in seruitio Epis-
copi, vel Papæ. num. 1024.

Causa finalis & causa impulsiva, quæ
dicatur in priuilegijs, & an falsi-
tas causæ vitiet priuilegium, vel
rescriptum. num. 1025.

Remittere potest Princeps criminis pœ-
nam, quæ in satisfactionem Reipub-
licæ à lege instituta fuerit, ubi
nec Reipublica, nec alijs ex hac re-
missione damnum sequitur, nec in-
iuriam passo. num. 1026.

Princeps remissionem faciens delicti
in præiudiciū partis, & absque
eius remissione peccat. num. 1027.

L. 20. tit. 25. lib. 8. Recopil. loquens de
remissione delicti facta à Principe
interpretatur. num. 1028.

Priuilegium secundum non faciens de
primo mentionem, quomodo, &
quando valeat. num. 1029.

Immunitas Ecclesiastica, verum sit
à iure diuino, an à iure positivo in-
stituta, & defenditur diuino iure
institutam. num. 1030.

Dictio, et, ponitur interdū diuersa. n. 1031.

Dictio, &, diuersificat genus ab spe-
cie. num. 1032.

Tex. in c. 20. sessio. 25. in Concil. Trid.
& opinio Prosperi Farinacij in-
terpretatur. num. 1033.

Principes secularis in præiudiciū im-
munitatis Ecclesiasticæ quicquam
disponere non possunt. num. 1034.
L. 13. tit. 2. lib. 1. & l. 2. tit. 19. lib. 5.
Recopil. interpretatur. num. 1035.

Summarium tractatus

- Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, latronibus, & grassatoribus, & expilatoribus equiparantur, nu. 1036.**
- Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, non gaudet immunitate Ecclesiastica, secus si sine bonis confugiant, nu. 1037.**
- Immunitatem Ecclesiasticam quilibet renuntiare potest, nu. 1038. & num. 926.**
- Immunitas Ecclesiastica principaliter introducta fuit ad honorem, & reuerentiam Dei, & ob proximitatem num. 1039.**
- Cap. 24. Immunitatis priuilegiū secundario extenditur ad personas, quæ ad Ecclesias confugiunt, nu. 1040.**
- Priuilegium, præscripto, & immemorialis consuetudo, equiparantur in iure, & idem important, nu. 1041.**
- Decima si nõ soluitur priuilegiij causa de aliquibus agris, qui seminantur, vel coluntur, soluetur de his agris incultis, qui nouiter ad culturam rediguntur, nu. 1042.**
- Decimas si quis percipiat priuilegiij causa, ei nõ debetur de noualib⁹, n. 1043.**
- Nonalia, utrum comprehendantur in priuilegio decimandi, vel non decimandi nu. 1044.**
- Domini temporales, quibus per priuilegium iurisdictio cum suis iuribus à Principe fuit concessa, utrū venationem in suis & priuatis fundis prohibere possint, nu. 1045.**
- Princeps ex iusta causa venationem prohibere potest, nu. 1046.**
- Domini temporales poterūt ex causa iusta, & ad tempus, & non in perpetuum venationem prohibere, nu. 1047.**
- Lex 17. titul. 28 part. 3. interpretatur, nu. 1048.**
- Tex. in c. 5. sessio. 21. Concil. Trident. ubi probatur, quod filij illegitimi clericorum non possunt habere beneficium in ipsa Ecclesia, ubi patres eorum ministrauerunt, interpretatur, & disputatur, utrum ad nepotes extendatur, num. 1049.**
- Illegitimus est irregularis, numer. 1050.**
- Irregularitas non extenditur ultra casus à iure expressos, num. 1051.**
- In dispositionibus odiosis, & continetibus on⁹, appellatione filiorum non continentur nepotes, nec ad eos extenditur dispositio ex vi comprehensua, seu interpretatiua, nu. 1052.**
- Nepotes continentur appellatione filiorum in maioratibus perpetuis, num. 1053.**
- Cōsuetudines rationabiles, & priuata locorum statuta, nõ censentur tollere Rex, vel Pontifex in suis priuilegijs, vel rescriptis, nu. 1054.**
- Lana priuilegium si cōcedatur altcui, utrum comprehendatur lana elaborata, & ad eam, vel ad pānos extendatur, nu. 1055.**
- Forma dat esse rei, & mutata forma substantiali res dicitur diversa, num. 1056.**
- Lana legata non continetur lana, quæ est redacta ad formam tele; vel ad alium specialem vsū est disputata, nu. 1057.**
- Legatum speciei extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata, nu. 1058.**
- Exhiberi non dicitur res, si pristina causa fuerit mutata nu. 1059.**

C. 24.

*V*usu fructus perditur, si massa legetur,
& ex ea vasa fuerint facta. n. 1060.

*V*nāquāq; rē id, quod est ex sua forma
estimari, & nominari. nu. 1061.

*M*ilites nostri temporis, qui sua officia
mechanica exercetēs in aliquo sunt
deputati loco tanquam milites pra-
diales, vel artilleros, vtrum potian-
tur priuilegio, & exemptione mili-
tibus concessis. nu. 1062.

*M*ilites qui deserta militia mercātia
incūbunt, non potiuntur priuilegijs
militibus concessis, nu. 1063. & in
num. seqq. declaratur.

*N*obilis, qui mercantiam, & officium
mechanicum exercet, vtrum amit-
tat priuilegium nobilitatis, n. 1064.
& in num. seqq.

*N*obilis pro debito fiscali, & gabella-
rio, vtrum incarceretur, & per-
dat priuilegium, num. 1065. & in
num. seqq.

*C*lericus, & alius mercator priuile-
giatus ratione fori conueniendus
est super rebus mercantia coram
iudice, seculari mercatorum ex-
cepta clerici persona. nu. 1066.

*C*lerici ante omnem humanam legem
a iure diuino in his, quae Ecclesia-
stica sunt, a potestate seculari exi-
muntur. 1067.

*C*lerici negotiatores erunt conuenien-
di pro solutione gabella apud iudi-
cem secularem pignora capiēdo.
num. 1068.

*M*ilites, qui de licentia superioris va-
cant armis, potiuntur priuilegio
militari. nu. 1069.

*N*obiles qui mercantiā exercēt, nō a-
mittunt priuilegiū nobilitatis secūdu
veriorē opinionē, nu. 1070.

*N*obilis pro debito gabellario, & fisca-
li, nō potest incarcerari, nec perdit
priuilegiū nobilitatis, nisi quando
gabellam conduxit nu. 1071.

*C*lerici quando sunt negotiatores, &
negotijs secularibus se immiscēt,
sunt pro eis Imperatori, & Princi-
pi subiecti. nu. 1072.

*C*lericus assumens administrationem,
& officium laicorum, corā seculari
iudice conuenitur. nu. 1073.

*C*lericus negotiator perdit priuilegium
fori. nu. 1074.

*M*iles exercēs officiū, & mercantiā, pa-
ratus tamē est ad bellica exercitia,
cum casus obuenerit, gaudet priuile-
gio militari. nu. 1075.

L. 22. tit. 13. lib. 9. Rec. ubi probatur,
quod Rex cōcedēs Prometidos,
sibi acquirit quintam partem, vti
extendatur ad ciuitates conceden-
tes, Prometidos: & pari nega-
tiua defenditur cum moderamine,
de quo ibid. nu. 1076.

*F*ideiussores agricultorum non potium-
tur priuilegio concessō agricultori-
bus per Regiam pragmaticam, sci-
licet, ne pro debito incarcerentur.
num. 1077.

*F*ideiussores clericorum non potium-
tur priuilegijs concessis ipsis cleri-
cis, scilicet, ne conueniantur in plus
quā facere possunt, & circa fo-
rum. nu. 1078.

*P*riuilegium, gratia, vel rescriptum
regulariter, non spirat morte conce-
dentis. nu. 1079.

*P*riuilegium, gratia, vel rescriptum, si
concedatur ad nutū, vel ad volum-
tatem concedentis, morte conceden-
tis finitur, nu. 1080. & nu. 319.

Litt.

Summarium tractatus

Littera cōmendatitia, hoc est, Reuērendas, non spirant morte concedentis. nu. 1081.

Executor super gratia datus à Romano Pontifice, non spirat morte Pontificis concedentis, & mandantis. num. 1082.

Privilegium praeessisse proculdubio credendum est, quando Princeps de eo mentionem facit in alio privilegio. nu. 1083.

Privilegium introductum propter honestatē personae, vel sexus, nō potest renuntiatione tolli. nu. 1084.

Cap. 24. *Nobilis, vel mulier, vel mater, vel auia pro administratione tutela, vel quando occultat bona, aut pro debito, vel tributo Regio, utrum possint incarcerationi, vel teneantur in plus quā facere possunt, latē agitur per remissionem. nu. 1085.*

Vicinus alicuius loci liber, & exemptus à solutione gabellae de suis rebus, De labrança, y criança, si possit armenia, quae non sunt De labrança, y criança, vendenda in alio loco, vel macello libero & franco, utrum gabellam solvere teneatur in loco suo franco, à quo exiit. nu. 1086.

Bona habens in loco franco & libero, si ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam solvere gabellam tenetur. nu. 1087.

Consideranda non sunt quae evenire possunt, nisi ea sint certa & infallibilia, nec mutatur qualitas legis ex eo, quod contingere potest, n. 1088.

Rex absque iusta, rationabili, & necessaria causa, nō poterit monetam mutare. nu. 1089.

Rex interueniente iusta, rationabili, & necessaria causa, utrum inuito & repugnante Regno, & populo, possit monetam mutare, minuire, vel augere, & pars affirmatiua defenditur. nu. 1090.

Privilegiatus & exemptus à muneribus publicis peculiaris privilegio, si à indice fuerit ad ea electus, vel nominatus, tenetur appellare, alias videtur consentire electioni. nu. 1091.

Tex. in l. nominationes. C. de appellatio. interpretatur. nu. 1092.

Licentiam datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum, extinguitur per primum testamentum aliqui defendunt, sed contrarium pro veritate ritur, & defenditur. nu. 1093.

Concessio simplex in odioso, & onerosus primus actus tantum respicit. nu. 1094.

Odiosum & contra ius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse cessari. nu. 1095.

Licentiam cessandi praestitam à Romano Pontifice Episcopis, & Cardinalibus morte Pontificis reintegra cessare, aliqui defendunt, quia actus odiosus est. nu. 1096.

L. 13. tit. 8. lib. 5. Rec. interpretatur, & magna remissio additur. n. 1097.

Consuetudo contra libertatem, vel immunitatem Ecclesiae, utrum valeat, & teneat, & pars negatiua defenditur. nu. 1098.

Excommunicantur petentes & iudicantes observari consuetudinem iudicetam contra libertatem, & immunitatem Ecclesiae. nu. 1099.

Opinionibus & doctrinis controuersis, illa debet seruari opinio, quae consuetudine approbatur. nu. 1100.

Cle-

Clericus poterit coram seculari iudice conueniri ratione rei oneri iniunctæ, vel census, in qua succedit pro solutionibus deuersis, excepta persona clerici. num. 1101.

Fideiusor laici, qui cum eo se obligauit, iurisdictioniq; seculari se submisit, ab ea liberatur, si ille laicus, pro quo fideiussit, clericus factus fuerit. num. 1102.

Ius superueniens parti pendente processu & instantia ei prodest, & facit suam intentionem & iudicium conualidari. num. 1103.

Priuilegium, exceptio, vel ius superueniens parti, prodest fideiussori. n. 1104.

Qualitas superueniens persona conueniti facit variare qualitatem actionis. num. 1105.

Priuilegium superueniens facit quem eximi à priori onere. num. 1106.

Sacerdotiū superueniens tollit munus publicum iam iniunctum. n. 1107.

Paganus si delinquat, & iam accusatus de crimine factus est miles, non agitur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo. num. 1108.

Dignitas superueniens tollit, & soluit vinculum obligationis precedentis. num. 1109.

Cap. 25. Seruire obligatus pro certo tempore si antea quam impleatur, matrimonium contrahit, à tali seruitio liberatur. num. 1110.

Dispensatio est quid odiosum, & strictam interpretationem recipit. num. 1111.

Dispensatio est de genere prohibitorio, & non intelligitur, nisi exprimat: & iuri communi contrariatur. num. 1112.

Dispensatio tam à Principe, quam à Romano Pontifice facta, semper venit restringenda. num. 1113.

Dispensatio est stricti iuris. n. 1114.

Dispensatio facta ad unum effectum, vel in uno defectu, ad alios non extenditur. num. 1115.

Dispensatio quando extensionem recipiat, aliquot casus recensentur ad limitationem regule generalis, numer. 1116.

Consuetudinem quando derogat lex, vel priuilegium, utrum futuram derogat consuetudinem. num. 1117.

Consuetudo omnis licet à lege, vel priuilegio excludatur, nunquam censetur immemoralis consuetudo exclusa. num. 1118.

Alienatio bonorum Ecclesie, vel monasterij, utrum valeat sine forma & solemnitate à iure requisita, quando est Ecclesia, vel monasterio utilis, & pars negatiua defenditur. num. 1119.

Alienatio utilitatis Ecclesie et monasterio, quæ absq; solemnitate non valet, poterit postea ratificari. num. 1120.

Solemnitas, quæ in aliquo actu debet intervenire, habito respectu ad certum finem, obtento fine, licet non interueniat solemnitas, actus valebit, si solemnitas postea interueniat. num. 1121.

Effectum ad finem iura tantum volunt, & requirunt. num. 1122.

Licentia mariti in uxoris contractu pro forma & solemnitate requiritur, secundum veriore opinionem contra Anto. Gom. & alios, & ea omisa contractus est nullus ipso iure. num. 1123.

D

So.

Summarium tractatus

Solemnitas quando in alienatione requiritur, non sufficit quòd utilitas interueniat, nisi simul solemnitas per legem requisita interueniat: & Emanuel Rodriguez, & alij contrarium tenentes reprobantur. num. 1124.

L. 1. tit. 25. lib. 5. Compilationis noua declaratur. nu. 1125.

Seculares iudices poterunt sequestrare criticum personarum Ecclesiasticarum, & Cōmendatorum quatuor Ordinum militarium tempore caristia, & necessitatis, non obstantibus eorum priuilegijs, & nec excommunicationem, nec penam contentam in bulla in Cena Domini incurrunt. num. 1126.

Necessitatis tempore priuilegiati, & Ecclesiastici compelluntur, vendere. nu. 1127.

Monasteria & Abbates, verū in ciuilibus causis possint apud Episcopū conueniri, & pars affirmatiua defenditur. nu. 1128.

Priuilegium Uniuersitati concessum, utrum ad singulares protrahatur, ubi distinguitur nu. 1129.

Ciuitate interdicta singuli interdicti censentur. nu. 1130.

Statutū generale includit omnes casus priuilegiatos, & speciales, nisi in eo tantum casu, in quo priuilegiatus quis reperitur, nu. 1131.

Statuta non ambigua, sed rationabilia & pertinentia ad ornatum & utilitatem populi, verum sint seruanda, & executioni mandanda ante Regiam confirmationem, & pars affirmatiua defenditur. num. 1132.

Factum nihil uidetur, quando aliquid superest agendum. nu. 1133.

Confirmatio superioris quando in aliquo actu requiritur, astus est imperfectus, donec confirmatio sequatur. nu. 1134.

L. 8. tit. 1. lib. 7. & l. 14. tit. 6. lib. 3. Re copil. declarantur. nu. 1135.

Rescripta licet concedantur prater ius, non tamen per illa intenditur iuri communi derogari. nu. 1136.

Renunciari verū possit rescriptū, vel priuilegiū ab impetrante. nu. 1137.

Presentatio rescripti adquiret iurisdictionem iudici. nu. 1138.

Communio & connexitas facit, quòd habens rem cōmunem cū priuilegiato fruatur eius priuilegio. nu. 1139.

Patronus laicus, qui habet ius patronatus annexū cum Ecclesiastico, habet sex menses ad presentandum, sicuti patronus Ecclesiasticus ratione connexitatis. nu. 1140.

Vigessimus quintus annus, verū debeat esse impletus, vel sufficere illum attigisse, quando in gratia, vel priuilegio de vigesimo quinto anno mētio facta fuerit. nu. 1141.

Accusatiuus denotat perfectionem actus. nu. 1142.

Ætas quando pro forma requiritur, est seruanda. nu. 1143.

Ætas quando perfecta à lege, vel priuilegio requiritur, intelligitur de ætate viginti quinque annorum. 1144.

Clericus depositus & postea priuilegio restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato. nu. 1145.

Depositus ab aliqua congregatione, si postea gratia, vel priuilegio restitua-

stituitur, non restituitur in primum statum in tertij præiudicium. num. 1146.

Hæreticus, qui ipso iure priuatur bonis, si aliquo priuilegio, vel gratia restituitur, non recuperat bona, cum magis gratia, quam iustitia mediante fiat prædicta restitutio, & in num. 514. ubi de veritate. nu. 1147.

Restitutio secundum eius naturam denotat plenariam in omnibus restitutioni, tam quoad bona, quam quoad fructus, actiones, & honores. nu. 1148.

Qualitas quæ non concurret tempore collationis capellania, vel alterius requisiti, licet postea concurrat, non operatur effectum in præiudicium iuris quæsitum. nu. 1149.

Gratia facta duobus in certa Ecclesia alteri sub conditione, & alteri pure, & pendente conditione fiat prouisio secundo, præfertur in præbenda primo impetranti, licet postea adimpleatur conditio. nu. 1150.

Priuilegium si concedatur à Principe, vel gratia fiat à Summo Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamuis postea cesset, adhuc valet, & durat gratia & priuilegium: scilicet si causa deficiat, antea quam priuilegium, vel gratia sortiatur effectum. nu. 1151.

Causa si committatur alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem literarum dignitatem resignauit, utrum ille, an alius, in quem resignauit, possit causam proseguere, & decidere. nu. 1152.

Obreptio & subreptio si interueniat in rescripto, & causa dispensationis committatur delegato, qui cum causa cognitione declarauit esse dispensandum, & dispensauerit, utrum valeat dispensatio ratione sententiæ delegati, ubi late de questione. nu. 1153.

Manumissio facta ex causa non legitima, nec vera & per obreptionem, tenet, si approbata fuerit, & non irritatur. nu. 1154.

Dispensatio facta & obtenta cum falsa causa valet, & tenet: si postea Papa confirmauerit, & remissio additur ad tex. in c. quia circa de consanguinitate & affinitate. n. 1155.

Causæ cognitione quando est annexa in priuilegijs, vel gratijs, videlicet ita est, dispensetis, statim declarationi commissarij facta causa cognita. 1156.

Concessio gratiæ non vitatur, quando alioquin Princeps concessisset gratiam, causa impulsua, quæ eum difficultiorem redderet ad concedendum, non expressa. nu. 1157.

Verba, Si ita est dispensetis, inducunt formam & solemnitatem non leuem. nu. 1158.

Verba, Si ita est, inducunt conditionem & causam finalem. nu. 1159.

Causa, quando habetur pro finali in dispensatione, si deficiat, est obreptitia & nulla ipso facto. nu. 1160.

Causa impetrationis quando est condicionalis, non valet dispensatio, quamuis causa dicatur impulsua. n. 1161.

Dispensatione, & in gratia qualibet, semper præsumendum est Principem fuisse motum ex causa expressa. nu. 1162.

D 2 Fa's

Summarium tractatus

- Falsa causa expressio non tollitur, etiā per motum proprium. nu. 1163.*
- Causa quando conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiā ob alias causas concedo, vitia tur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1164.*
- Princeps non presumitur alia causa motus, quā expressa. nu. 1165.*
- Princeps non presumitur velle uti plenitudine potestatis. nu. 1166.*
- Nulla quādo est gratia impetrata ob falsam causam, eodē modo est nullus processus & dispensatio facta a delegato in executionē gratiae. nu. 1167.*
- Approbata si fuerit impetratio obiecta ob falsam causam, possunt impetrantes eam contradicere, quādo agitur de animae iudicio. nu. 1168.*
- Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.*
- Delegatus, vel commissarius, quāvis dicat causam impetrationis esse probatam, nil operatur ad tollendam nullitatem, quae provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standum. nu. 1170.*
- Cupula habita etiā post dispensationem in matrimonio si mittatur, facit dispensationem nullam ex causa obreptionis & subreptionis, & interpretatur tex. in c. 5. sessio. 24. in Concilio Trident. 1171.*
- Presbyter si contineatur in dispositione, utrum illi videatur satisfactum, si nominetur clericus primae tonsurae legitime aetatis, qui intra annum possit ordinem Sacerdotalem consequi. nu. 1172.*
- Maritus & vxor si de bonis cōmuni-bus capellaniam instituunt vocando suos consanguineos, quid iuris si duo consanguinei mariti & vxoris aequali gradu consanguinitatis concurrāt, ubi quid disponatur, quando concurrunt Sacerdos, & qui non dñ Sacerdotiū est cōsecutus. n. 1173.*
- Duo si reperiantur in eodē gradu proximitatis in maioratus successione, uterque admittitur. nu. 1174.*
- Duo si nati sunt ex eodem partu, nec constat, quis sit primus, ambo concurrunt in successione maioratus. nu. 1175.*
- Maritus est caput vxoris, numer. 1176.*
- Ordo scripturae semper attenditur in dispositionibus. nu. 1177.*
- Prescriptionis si fiat mentio in lege, vel privilegio, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non de longissima 30. vel 40. annorum. 1178.*
- Vsfructus si relinquatur egeno & Cap. 16. pauperi, non tenetur satis dare, & legem adimplebit, praestita iuratoria cautione, nu. 1179.*
- Semper, & Quandocūque, si reperiantur in aliqua dispositione, vel privilegio, non important infinitatem, & ad triginta annos restringuntur illa verba. nu. 1180.*
- Iuramentū quando perpetuet actionem, & quomodo. nu. 1181.*
- Odiosi si fuerint aliqui instituenti, vel privilegium concedenti, nō censentur vocati in dispositione privilegiorum, vel beneficiorum, etiā si vocatio sit universalis cum hoc verbo, Omnium. nu. 1182.*

*Lex si post perfectam. C. de euictio-
nibus declaratur, & noua limita-
tior recensetur. nu. 1183.*

*Monachorum in successione utrum
praferantur ascendentes mona-
sterio: & quid de patre monacho
erga filios, & resoluitur ascenden-
tes & descendentes praeferi in le-
gitima. nu. 1184.*

*Monachus, licet desinat esse in patria
potestate, retinet iura suorum & suc-
cedit patri, ut suus. nu. 1184.*

*Monachus non perdit naturalitatem,
nec iura sanguinis. 1183.*

*Transactio, vel pax circa monachum
offensum, iniuriatum, vel occisum,
cui competat post professionem, u-
trum monasterio, vel patri uiu-
no. 1185.*

*Filius bastardus, & agnatus, quando
concurrunt in transactione, quis il-
lorum praefertur. nu. 1186.*

*Mulier, utrum non teneatur in plus
quam facere potest. nu. 1187.*

*In plus quam facere possunt, illi tantum
reperiuntur priuilegiati, qui in iu-
re sunt expressi. nu. 1188.*

*Incarcerari non posse, ergo non teneri
in plus quam facere potest, falsum
est argumentum, & verum est,
non tenetur in plus quam facere
potest, ergo non poterit in carce-
ri. nu. 1189.*

*L. 11. cum seqq. tit. 1. lib. 6. Rec. inter-
pretatur, quod ille qui subijt munus
armatae militiae, & fit Cauallero
de contra, tenetur computare in
summa bonorum, quae à lege requi-
runtur, illa, quae habuit in dote,
si fuerint aestimata, tali aestima-
tione, quae faciat estimationem. n. 1190.*

*Lex Lucius. §. idem respondit ff ad
municipal, in illis verbis: Dote
non debere computari, inter-
pretatur. nu. 1191.*

*Filij nati ex matrimonio putatiuo bo-
na fide contracto sunt legitimi,
& in maioratu succedunt, & pre-
feruntur filijs ex legitimo matrimo-
nio postea procreatis, eosque ex-
cludunt, & etiam substitutum,
nu. 1192.*

*Filij nati ex matrimonio putatiuo bo-
na fide contracto, utrum potian-
tur priuilegijs concessis filijs legiti-
mis ex legitimo matrimonio natis:
& pars affirmatiua eligitur. num.
1193.*

*Differetiae mulierum sunt inter matrimo-
nium verum & putatiuum, & priui-
legia concessa matrimonio vero,
aliquando non competunt putati-
uo. nu. 1194.*

*Filij nati ex matrimonio putatiuo bo-
na fide contracto, etiam ex par-
te unius ex contrahentibus tan-
tum, vere & proprie legitimi sunt.
nu. 1195.*

*Filij nati ex matrimonio putatiuo bo-
na fide contracto consequuntur om-
nes effectus, dignitates, honores, spi-
ritualia, temporalia, feuda em-
phyteutica, fideicommissa, suc-
cessionibus ab intestato, & ex testa-
mento parentum, & consanguineo-
rum, quae competunt filijs legitimis.
nu. 1196.*

*Mulier in matrimonio putatiuo ha-
bet omnia priuilegia doti concessa.
nu. 1197.*

*Priuilegia respicientia exactionem do-
tis habent etiam locum in dote puta-
tiua*

Summarium tractatus

- ciua, et quæ competit priuilegium ta-
cita hypotheca, & omnia priuile-
gia à iure concessa. nu. 1198.*
- Communicatio bonorum lucratorum
constante matrimonio habet locum
in matrimonio putatio. nu. 1199.*
- Verba priuilegij & constitutionis si
suerint generalia, quamuis aliqua
subdantur uerba, quæ certas &
limitatas personas respicere ui-
deantur, nihilominus talis consti-
tutio atque priuilegium ita inter-
pretari debent, ut generalia sint,
& generaliter comprehendant om-
nes secundum naturam principij.
num. 1200.*
- Princeps si aliquam rem concedat a-
licui cum certis priuilegijs, qua-
litate, & prerogatiuis, postea-
que illam ademerit, aliamque in
locum illius subrogauerit, res ita
subrogata remanet cum omnibus
priuilegijs, qualitate, & pre-
rogatiuis supradictis antea conce-
sis. nu. 1201.*
- Cessionarius qui succedit in causam
vidue, minoris, pauperis, & alio-
rum habentium priuilegium, con-
ueniendi aduersarium in Curia
Regia in prima instantia, utrum
possit cedentis iure uti, & quid
in casu diuerso, in quo persona non
priuilegiata cedit priuilegiatae per-
sonæ, nu. 1202. & nu. 1204.*
- Ius personale cedenti cõpetens non trãs-
it in cessionarium. nu. 1203.*
- Cessionarius non admittitur ad retrã-
ctum iure sanguinis, cum sit perso-
nalisimum. nu. 1205.*
- Cessionarius admittitur in retrãctu
conventionali. nu. 1206.*
- Priuilegiatus ratione officij, vel exer-
citiij, si illud non exercet, non gau-
det priuilegio. nu. 1207.*
- Maritus, qui dotis restitutionem a-
licui tertio promisit, potest in plus
quàm facere potest, conueniri, nu.
1208.*
- Marito non competit priuilegium
conueniendi in plus quàm face-
re potest, quando in dotis debitum
fit in extraneum delegatio, num.
1209.*
- Fructus propriè dicuntur deductis im-
pensis gratia ipsorum factis. nu. 1210.*
- Fructus si aliquo priuilegio à Princi-
pe concedantur, intelligendum est,
non deberi fructus, nisi deductis
expensis, quod extenditur ad re-
scripta, & etiamsi fructus inter-
gross fore restituendos priuilegio
concedatur. nu. 1211.*
- Mariti priuilegium, nè conueniatur
in plus quàm facere potest, non trãs-
it ad fideiussores. nu. 1212.*
- Maritus negans dotem recepisse,
non amittit priuilegium non con-
ueniendi in plus quam facere po-
test, quia pœna non habet locum
nisi in casibus à iure expressis, nu.
1213.*
- Prædecessoris omnia priuilegia si con-
cedantur alicui, non extenditur
salis concessio ad ea, quæ habuit
ratione priuilegij personalis, num.
1214.*
- Conductor domus potest in tribus cas-
bus à domo expelli à domino ante
locationem finitam. nu. 1215.*
- Conductor, cui pro securitate locatio-
nis fuerit hypothecata res locata
specialiter, utrum possit ante tem-
pus*

pus expelli in dictis tribus casibus
priuilegiatis contentis in l. *adem.*

C. locati. nu. 1216.

Cap. 17. *Conductor domus, utrum in casu legis *adem.* C. de locato possit ante tempus expelli, si interuenit pactum expressum de non expellendo. nu. 1217.*

Concessio, vel priuilegium Principis de aliqua prabenda cathedralis Ecclesie, quomodo intelligatur sine praiudicio Episcopi, vel Pontificis. nu. 1218.

Facultas concessa Episcopis circa collationem & nominationem penitentiaria prabenda, est intelligenda de penitentiario, qua non vacauerit in mensibus Pontificis, & text. in c. 8. sessione 24. de reformatione Concilij Tridentini interpretatur. nu. 1219.

Prouisus à Papa, etiamsi sit posterior, praefertur prouiso à priuilegiato. nu. 1220.

Priuilegium si concedatur alicui, dummodo cum virgine contrahat matrimonium, illud priuilegium consequi poterit, si contrahat matrimonium cum illa, quam antea ipse corruerat. nu. 1221.

Clericorum coniugatorum priuilegium non amittit ille, qui contrahit matrimonium cum illa, quam antea corruerat. nu. 1222.

Bigamus nec irregularis non dicitur ille, qui matrimonium contrahit cum ea, quam antea corruerat, nu. 1223.

Socius in indiuiduis gaudet priuilegijs & prerogatiuis socij. nu. 1224.

Adinoris beneficia competunt maiori,

cum quo habuerit causam communem & indiuisibilem. nu. 1225.

Restitutionis priuilegium competens minori, & personis priuilegiatis, nunquam censetur derogatum, nisi de illo fiat specialis mentio, expressaque derogatio, numer. 1226.

Consuetudo praeiuncta, vel futura, utrum videatur derogata à Principe, qui concedit priuilegium, iubens illud obseruari, non obstante contraria consuetudine, & ibi limitatio. nu. 1227.

Statuto si caueatur, vel aliquo priuilegio, quod omnis qui uenerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunis à gabella, collecta, & alijs oneribus, si aliquis originarius illius ciuitatis spe fruendi praedicto priuilegio ad aliam habitandam urbem se conuulit, & post aliquos annos patrias sedes recuperauit, non comprehenditur in illo priuilegio & statuto. nu. 1228.

Nouatio hodie debet esse expressa, & ibi remissio. nu. 1229.

Nouatio legitime facta comprehendit pignora & hypothecas, cursusq; vsu rari, penasq; stipulationum. n. 1230.

Nouatio non comprehendit priuilegia à iure concessa, qua in suo robore permanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in nouatione. nu. 1231.

Ecclesia debitores non possunt conueniri in plus quam facere possunt. n. 1232.

Doctor non comprehenditur sub statuto mandante quemlibet pro debito ciuili capi posse, non obstante quocunque priuilegio. 1233.

D. 4. l. ii.

Summarium tractatus

Privilegium particularium personarum per legem generalem non derogatur. nu. 1234.

Privilegia scripta in corpore iuris non derogantur per illa verba, Nō obstat quocumq; privilegio. n. 1235.

Debitor, qui non potest conveniri in plus quam facere, potest ratione privilegij, eo non potitur, si creditor est pauper, & eadem aegritudine laborat. nu. 1236.

Aktor & reus quando eodem privilegio nituntur, prior est conditio actoris, qui certat de damno vindicando, quam conditio rei, qui certat de lucro captando. nu. 1237.

Cessio bonorum, & exceptio, ne quis conveniatur ultra quam facere potest, admittitur in via executiva. n. 1238.

Litpendente super cessione bonorum non poterit executio fieri, nec tenetur debitor respondere creditori. bus, nu. 1239.

Cessio bonorum, & ne quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in rei vindicatione, & ibi controversia, & conciliatio. nu. 1240.

Sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes, & ulteriores. nu. 1241.

Socius habens rem communem cum alio, non potest totam rem communem, sed tantum pro sua parte obligare. nu. 1242.

Fiscus habens rem communem cum alio potest eam in totum obligare peculiari privilegio. nu. 1243.

Bona immobilia minorum non possunt sine decreto, & iusta causa alienari. nu. 1244.

Pater legitimus administrator filiorum poterit eorum bona immobilia sine iudicis decreto alienare propter patriam potestatem. num. 1245.

Rescriptum, vel privilegium impletum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec praesumitur a Principe concessum. nu. 1246. Cap. 28.

Testamentum primum regulariter per secundum reuocatur, numer. 1247.

Testamentum primum, utrum ex privilegio Principis reuocari non possit. nu. 1248.

Prohibitio contra bonos mores, non est servanda. nu. 1249.

Privilegium si concedatur Petro in primo loco, & Ioanni, & eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobрино in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, utrum iste praeseratur Francisco posito in tertio loco. nu. 1250.

Vocati expresse praeseruntur inter plures vocatos, & nominatos. nu. 1251.

Tutore dato filijs, non censetur datus filio, quem testator ignorabat. nu. 1252.

Determinare contra expresse nominatum, & in eius praedictum, est in certa determinatio. nu. 1253.

Coniectura non habent praecisam regulam. nu. 1254.

Filius natus post testamentum factum, & a matre non institutus, habetur pro instituto. nu. 1255.

Posthumus prateritus regulariter recipit testamentum. nu. 1256.

Posthumi etiam nascitur, instituti censentur, si posthumis instituatur, nu. 1257.

Coniunctus, qui admittitur iure accrescendi ratione tacite voluntatis testatoris, praefertur substitutione expresse nominato, numer. 1258.

Natum non esse filium idem est, quod si nascatur ignorante testatore, nu. 1259.

Nominatio tacita, quae colligitur ex voluntate testatoris, praefertur nominationi expresse, nu. 1260.

Legatum expressum reuocatur per tacitam contrariam voluntatem, nu. 1261.

Pupillaris tacita, concurrente verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, nu. 1262.

Successio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, nu. 1263.

Nominatus secundo loco praefertur primo, quando ex voluntate testatoris constat, & colligitur, nu. 1264.

Prouisio facta in duobus gradibus substitutionum, censetur facta quoad alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset, nu. 1265.

Text. in l. cum ita legatur. §. in fideicommissio. ff. de legat. 2. interpretatur, nu. 1266.

Text. in l. si ita quis. §. penultimo. ff. de testamentaria tutela, interpretatur, nu. 1267.

Repetitio conditionis & qualitatis priuilegiarum clausulae, quando censetur facta, nu. 1268.

Dictio item, hoc amplius, & coamplius, posita in qualibet clausula significat comprehensionem eiusdem qualitatis & conditionis relatae, nu. 1269.

Clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegij, censetur repetita, & posita in fine, vel in aliquo capitulo referatur ad praecedentia, numero 1270.

Ciuitas si aliquod impetrauerit priuilegium pro se, & locis ipsius territorij, non tenentur loca territorij contribuere pro expensis consumptis in impetratione priuilegij, nu. 1271.

Repetere non poterit expensas ille, qui in causa propria etiam communi pro socio expendit, ubi optima distinctio, & legum interpretatio inuenietur, nu. 1272.

Priuilegium quando utile est pluribus, qui eo uti volunt, contribuere tenentur pro rata expensarum, nu. 1273.

Contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium utiliter gestum est, etsi effectum non habuerit, nu. 1274.

Text. in c. 15. de reformatione in sessio. 25. Concilij Trident. late interpretatur, circa fraudulentas renuntiationes in filios clericorum factas in proprijs parentum Ecclesijs, nu. 1275.

Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem & remunerationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episcopi, nu. 1276.

Eccle-

Summarium tractatus

- Ecclesiastica persona, ut clericus, monachus, & monasterium, occupans terminos Concegiles, praeta, vel defessas publicas, spolians Rempubicam amittit fori privilegium, & quoad restitutionem mali ablati conveniri potest coram iudice seculari remedio & forma legis Toleri, quae est 3. & 4. tit. 7. lib. 7. Nova Compilationis nu. 1277.*
- Clericus expolians laicum sua possessione poterit à iudice laico expoliari, restituendo laico suam possessionem, ratione extraiudicialis defensione cum generali citatione. nu. 1278.*
- Siclericus, Ecclesia, Monasterium, vel aliqua persona Ecclesiastica, edificat in alieno solo, & fabricat novum opus, etiamsi adificium esset religiosum, poterit demoliri per mandatum iudicis secularis. nu. 1279.*
- Index secularis poterit demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel edificatum in via publica, vel in vjs Regalibus, vel in publico en Concegil, licet fuerit edificatum, vel fabricatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas. nu. 1280.*
- Civitas poterit petere edificatum in publico. nu. 1281.*
- Resuscitatus qui bona sua donaverit, vel reliquerit; utrum recuperet ea. nu. 1282.*
- Resuscitatus recuperat filios, non tamen uxorem. nu. 1283.*
- Degradatus si restituatur, non debet iterum ordinari. 1284.*
- Resuscitatus non tenetur iterum baptizari, nec ordinari. nu. 1285.*
- Monachus resuscitatus non tenetur redire ad monasterium. nu. 1286.*
- Mortuus non dicitur, qui in continenti resurrexit. nu. 1287.*
- Restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restituitur ad minora, hoc est ad bona. n. 1288.*
- Morbosus non dicitur, qui ita sanatus est, ut restituatur in pristinum statum. nu. 1289.*
- Testamentum, rumpitur restitutione testatoris. nu. 1290.*
- Mulier mortuo marito statim soluta est à lege viri. nu. 1291.*
- Character ordinis & baptismi. Cap. 19. quam inherens anima non reitetur, nec perditur eius vivens. num. 1292.*
- Executio, utrum possit fieri in bonis dotalibus datis marito aestimatis ad petitionem creditorum ratione debiti antea contracti à praedeccessore obligato guarentigio instrumeto. 1293.*
- Periculum transit ad maritum, quando bona data in dotem aestimantur, qui maritus est dominus rerum dotalium. nu. 1294.*
- Bona non dicuntur, nisi deducto ere alieno. nu. 1295.*
- Actiones activa, & passiva transeunt contra illos, quibus omnia bona donantur, tanquam si vere heredes fuissent. nu. 1296.*
- Legatarij & heredes, qui repudiata hereditate acceptaverint legatum, tenentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si vere heredes fuissent. nu. 1297.*

Maritus perdit administrationem bonorum dotalem constante matrimonio per debita ante matrimonium contracta, numero 1298.

Responsio datur ad fundamenta adducta pro contraria parte, & ad l. doct. ancillam. C. de rei vendicatione. nu. 1299.

Lex plerumque. ff. de iure dotum interpretatur. nu. 1300.

Lex 2. C. de reuocandis his quae in fraud. credito. alien. interpretatur. nu. 1301.

Hypotheca inducitur ex generali obligatione bonorum praesentium, & futurorum. nu. 1302.

L. 7. tit. 15. p. 5. interpretatur, & l. 17. tit. 14. eadem par. 5. nu. 1303.

Priuilegio utens pro parte, verum conseruet in totum. nu. 1304.

Possessione utens pro parte non conseruat ius totius. nu. 1305.

Priuilegium habens amplissimum, si eo strictè utatur, non poterit possesse a large uti. nu. 1306.

Priuilegia consuetudine interpretantur, quae sufficit, si sit decennalis. nu. 1307.

Retinens proprietatem videtur acquirere totum per usum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit. nu. 1308.

Possidens pro parte totum possidere videtur. nu. 1309.

Priuilegium quando concernit exercitium, & non meram substantiam, utens in parte non sibi praedudicat in alijs separatis. nu. 1310.

Priuilegium quando competit pluribus personis, vel pluribus rebus,

licet quis utatur in vno, non videtur renuntiare in alijs, numero 1311.

Lex usum aquae. C. de aquaeductu, lib. 11. interpretatur. nu. 1312.

Subrogati regula non habet locum in priuilegijs. nu. 1313.

Lex loquens de nobili, vel ciue, vel confratre in confraternitate nobilium, verum extendatur ad nobiles per priuilegium. nu. 1314.

Mina & vena aurae, vel metalli, semper censentur exceptae in concessione castri, vel villae. nu. 1315.

Priuilegia derogantia quibuscunque personis non derogant Collegio, & Vniuersitati. nu. 1316.

Priuilegium, quando continet materiam more fauorabilem, & Reipublica conuenientem, extenditur, & comprehendit Collegium, & Vniuersitatem, & omnes personas tam masculos, quam foeminas Vniuersitatis, & capituli. nu. 1317.

Vicinus alicuius loci non liberi, nec exempti à rebus De labrança, y triana, habens pecora, vel armenta in praedicto loco acquisita, admissus pro vicino in aliquo loco libero & exempto, ubi non soluitur gabella de rebus, De labrança, y triana, si postquam admissus fuerit ad praedictam vicinitatem, vendidit dicta pecora, vel armenta acquisita in loco non libero & exempto, verum sit immunis à solutione gabella, & dicantur, De labrança, y triana. nu. 1318.

Ad illa

Summarium tractatus

- Militare privilegium non extenditur ad testamentum inualidum, & absque solemnitate antea factum.* nu. 1319.
- Dominus factus alicuius servi non tenetur pro delicto servi antea facto.* nu. 1320.
- Verba privilegij, De ronda, referuntur, & ponderantur.* nu. 1321.
- Priilegium, De labrança, y criança, conceditur tantum rebus acquisitis huius generis ab his, qui iam sunt vicini in loco libero, & exemplo.* nu. 1322.
- Angeli doctrina ponderatur, num.* 1323.
- Nouum aliquod quando statuitur, ad futura tantum, & non ad praterita extenditur.* nu. 1324.
- Lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad praterita, num.* 1325.
- Lex, vel statutum liberans aliquem a prestatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad praterita, numero* 1326.
- Natus ex milite ante militiam non dicitur miles.* nu. 1327.
- Cap. 30.** *Pragmatica noua concedens priuilegium agricultoribus in suo secundo capitulo interpretatur circa fisci priuilegium, numero* 1328.
- Clausula generalis non extenditur ad antea specificata.* nu. 1329.
- Fiscus non censetur priuilegiatus, nisi in casibus a iure expressis, & in dubijs contra fiscum est iudicandum fauore iuris communis.* nu. 1330.
- Fiscalis causa venit in generali statuto, nisi reperiatur speciale priuilegium, per quod eximatur, nu.* 1331.
- Priuilegium motu proprio à Principe concessum est contra eum la-tissime interpretandum, numer.* 1332.
- Speciale si precedit, & postea sequatur generale, tunc appositio principalis impedit omnia comprehendere.* nu. 1333.
- Quaestione principalis de qua supra in num. 1328. resoluitur fauore fisci.* nu. 1334.
- Generalis sermo, qui sequitur, non refertur ita, ut excludat ea, de quibus generaliter est praesumtum.* nu. 1335.
- Fiscus semper excipitur in omnibus priuilegijs, & immunitatibus.* nu. 1336.
- Priuilegia fisco damnosa non debent impetrari, nec contra fiscum, cuius iura subueniunt, est temere iudicandum.* nu. 1337.
- Princeps nil disponere, tunc in certis praedictum.* nu. 1338.
- Princeps in dubio non videtur, nec praesumitur velle praedictare iuri fisci, nisi in quantum expressam faciat mentionem contra fiscum.* nu. 1339.
- Autoritas disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione.* nu. 1340.
- Persona disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione.* nu. 1341.
- Noua dispositio generalis non corrigit legem specialem habentem spe-*

specialitatem in eadem materia,
& l. 25. titulo 13. libr. 8. Reco-
pilationis ponderatur, nu. 1342.

L. colonos nunquam. C. de agricolis,
& censibus. lib. 11. interpretatur.
nu. 1343.

Clausula posita in una, vel diuer-
sis dispositionibus, quomodo intel-
ligatur, & l. doli clausula. ff. de
verborum obligationibus interpre-
tatur. nu. 1344.

Lex sanctio legum. ff. de penis inter-
pretatur. num. 1345.

Lex non puto. ff. de iure fisci interpre-
tatur. nu. 1346.

Legatum alimentorum de sua natu-
ra non est reiterabile, & lex a-
limenta. §. Basilica. ff. de ali-
mentiis & ciba. legat. interpreta-
tur. nu. 1347.

Princeps quando concedit priuilegium
& immunitatē conductoribus ga-
bellarum, vel his qui aliquid fis-
co soluere tenentur, magis conside-
rat causam fisci, quam causam
predictorum conductorum. num.
1348.

ap. 31. Clausula apposta in principio legis,
vel dispositionis, censetur repe-
rita in omnibus capitulis sequenti-
bus. nu. 1349.

Virtualiter contentum in priuilegio,
seu scriptura, intelligitur expresse
scriptum in ea. nu. 1350.

Tabellionis declarationi statuitur in du-
bijs procedentibus ab scriptura, nu.
1351.

Tabellionis declarationi non statuitur in
dubijs procedentibus à priuilegio,
cum soli Principi competat talis
declaratio, numer. 1352.

Priuilegium concessum simplici perso-
ne, utrum extendatur ad mistā.
nu. 1353.

Priuilegium concessum spurio, utrum
extendatur ad spurium, & ince-
stuosum simul. nu. 1354.

Legitimatio concessa nato ex soluto &
soluto, utrum extendatur ad na-
tum ex adulterio. nu. 1355.

Exilij pœna est duplicatio temporis
tantum. nu. 1356.

Exilij sententia lata contra delin-
quentem tali pœna adiecta, quod
si non seruauerit tempus exilij,
condemnatio intelligatur facta
ad triremes, erit nulla, & pote-
rit retractari ratione excessus, e-
tiam si à reo. condemnata præ-
stitus sit consensus, numero
1357.

Renouare poterit debitor conuentionē,
quando promisit stare iuramento
creditoris circa damna & interes-
se, si creditor ante tempus iura-
menti mutauerit conditionem in
deterius. nu. 1358.

Lex cum quis. ff. de solutionibus pon-
deratur. nu. 1359.

Mandatum renouatum censetur, si
procurator, vel factor, vel tutor
& testamenti. executor conditio-
nem in deterius mutauerit, num.
1360.

Forma legis 7. tit. 19. lib. 9. Recopilas.
circa adiectionem & oblationem,
Del quarto, poterit suppleri &
adimpleri intra tempora prefixa
& assignata in dicta lege, ne a-
ctus corruat. nu. 1361.

Priuilegium, & exemptio, si conce-
datur primo loco viduis, & pu-
ellis,

Summarium tractatus

- illis, non derogatur per secundum privilegium sine speciali derogatione prima concessionis, num. 1362.
- Socius, vel aliquis illorum, qui tenentur tantum in id, quod facere possunt, si totum solvere promittant, verum videantur illi suo privilegio renuntiare, numero 1363.
- Priilegiati in id quod facere possunt, annumerantur, nu. 1364.
- Renuntiare iuri suo nemo tacite videtur, & remissio additur ad l. legitimam, ff. de petitione hereditatis, nu. 1365.
- Præstatio annua super aliquo fundo, verum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, & l. nihil proponi, ff. de legatis 1. & l. final. §. final. ff. de contrahenda emptione interpretantur, & optima additio refertur, num. 1366.
- Præstatio annua causa alimentorum, non inducit tantum demonstrationem, sed actionem realem & hypothecam favore alimentorum, nu. 1367.
- Alimentorum legatum, siue fiat pauperi, siue diuiti, semper consinet favorem alimentorum, numer. 1368.
- Alimentorum fauor extenditur ad relictum pro anima, vel anniuersario, nu. 1369.
- Incertitudo vitiat relictum, & etiam libertatem, quando non constat de persona certa, nu. 1370.
- Incertitudo non vitiat relictum, quando relinquitur pauperibus, & anniuersarijs, ratione privilegij causa pia, numer. 1371.
- Lex quantuncumque generalis, non comprehendit casus exceptos, & priuilegiatos, nu. 1372.
- Doctor, licet sit minor 25. annorum, non restituitur in integrum, n. 1373.
- Priuilegium si cui concedatur hoc onere adiuncto, quod in quolibet anno teneatur unum equum soluere, & per longissima tempora equum non soluit, sed aliud ipsius equi loco, verum equi præstatio præscribatur, nu. 1374.
- Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quam sibi quotannis debeatur, verum sibi præiudicat, num. 1375.
- Clericus habens bona communia cum fratre laico, verum ea possit defendere à collectis & gabella, & alijs oneribus ratione sui privilegij clericatus, nu. 1376.
- Bona unita & indiuisa gaudent priuilegio indiuisi, & immunitatis, nu. 1377.
- Donatio facta à patre filio clerico valet, & virtute prædicta donationis poterit bona donata à collectis & impositionibus liberare prædictus clericus: tamen in tali donatione fraus præsumitur, nu. 1378.
- Fraus quomodo probari, & præsumi possit, nu. 1379.
- Laici quando habent indiuiduum, & coniunctum ius cum clericis, gaudent priuilegio clericorum sociorum, nu. 1380.
- Clericus & laicus si habeant ius patronatus, pars clerici attrahit ad se partem laici, nu. 1381.

Lai-

Cap. 32. Laicus, qui habet ius patronatus in communicum clerico poterit, sicuti clericus, intra semestre presentare, nu. 1381.

Susceptores Regij non possunt Regiam pecuniam consumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emat, lucrum fiscus repetit, nu. 1383.

Fiscus poterit reuindicare reemptam ex sua pecunia per susceptorem, & thesaurarium, nu. 1384.

Limitatur predicta resolutio duobus modis, nu. 1385.

Subsidiaria actio non datur quando debitor est soluendo, etiam si renūciat beneficium excusationis, nu. 1386.

Receptor, susceptor, vel camerarius, si aliquid à debitore recipiat, & de finit esse soluenda, antea quam dominus reddat, datur recursus contra primum debitorem, nu. 1387.

Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum & qualitatem non possunt conservari, nec sine dedecore in publicum apparere, nu. 1388.

Distribuens elemosynam modo super dicto liberatur in foro conscientie, nu. 1389.

Restitutio in integrum conceditur nobilibus maioribus 25. annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus, & in vinculis detentis reputantur, nu. 1390.

Viduis concessum priuilegium, vel gratia, aut immunitas, quandiu in viduitate perseverauerint, utrum extendatur ad viduam, si semel, vel bis matrimonium contraxerit, & postea in viduitatem

inciderit, nu. 1391.

Infinitas est vitanda, numero 1392.

Disponens nunquam censetur gravare quemquam duplici prestatione, num. 1393.

Verbo singulari sapenumero utimur pro plurali, nu. 1394.

Viduitatis causa non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura, nu. 1395.

Legati causa regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primam, nu. 1396.

Dotis causa non solum ad primas, sed ad ultteriores nuptias determinata videtur, nu. 1397.

Legati quantitas multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conservandum decus legantis, & legatarij, nu. 1398.

Multiplicatio quando accidit casu, sine fortuna, debet multiplicari dispositio, nu. 1399.

Lex bonae. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, & l. stipulatio. l. dotem. l. stipulationem, l. licet, l. dotis promissio. ff. de iure dotium. C. non potest de prebendis libr. 6. l. eum qui chalendis. ff. de verborum obligatione, interpretantur, num. 1400.

Priuilegium si concedatur ex duabus causis, una cessante non cessat priuilegium, nec concessio, numer. 1401.

Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera, nu. 1402.

Lim-

Summarium tractatus

Limitatur prædicta sententia, de qua supra in nu. 1401. nu. 1403.

Causa una posita in privilegio non sufficit vera, si ambae causae opponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera nu. 1404.

Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corrumpit argumentum, & privilegium, quod intellige quando utraque ratio consideratur ad effectum causandū, secus si una non habetur in consideratione, quia tunc cessante non cessat effectus. num. 1405.

Causa una si exprimitur in lege, vel privilegio, & altera possit considerari, cessante expressa cessabit dispositio, licet altera militare videatur. nu. 1406.

L. 4. §. tit. 2. lib. 6. Rec. disponens, quod nobiles non possunt torqueri, extenditur ad consiliarium, etiam si eius sit officium finitum, in memoriā pristinae dignitatis: quod extendit ad decuriones. num. 1407.

Privilegium dignitatis non finitur finita dignitate. nu. 1408.

Torqueri non potest in syndicato, qui fuit iudex etiam multis stantibus indicijs. nu. 1409.

Consiliarij civitatum habentur instar decurionum, & idē habent privilegium, & non poterunt torqueri. n. 1410.

Privilegium decurionibus & consiliarijs civitatum concessum, intelligitur de consiliarijs & decurionibus magnorum locorum, numer. 1411.

Cap. 33. Consules civitatum nostri temporis ha-

bent privilegium, ut torqueri non possint. num. 1412.

Fideiussor nobilis datus in condemnatione descendenti ex delicto, utrum incarcerari possit. nu. 1413.

Sententia lata contra principalem executionem mandatur contra fideiussorem, sicuti contra principalem, sine nouo processu, vel noua sententia. nu. 1414.

Fideiussores censentur una cum principalibus condemnati, nu. 1415.

L. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1416.

Lex actionum genera, & l. ex maleficijs, & eorum verba. ff. de actio. & obligatio. ponderantur. nu. 1417.

Nobilis non poterit suum privilegium nobilitatis renuntiare, numer. 1418.

Privilegium concessum agricolis, utrum competat eorum fideiussoribus non agricolis. nu. 1419.

Fideiussor plebeius, qui pro nobili intercedit, non potitur nobilitatis privilegio. nu. 1420.

Bobadilla taxatur in quadam sua distinctione. n. 1421.

Nobilis nullatenus pro debito civili incarcerari poterit, nisi et ibidem. nu. 1422.

L. 5. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1423.

Privilegium concessum alicui usque ad tertiam generationem, utrum eius personam in prima generatione comprehendat. nu. 1424.

Pecunia, & moneta, tria continet, scilicet materiam quoad valorem, formam quoad auctoritatem, & pondus quoad usum nu. 1425.

Prin-

Princeps poterit valorem monete mutare, etiam absq[ue] consensu populi. nu. 1418.

Rex Hispaniarum Philippus III. valorem scutorum auxit. nu. 1427.

Solvere utrū teneatur debitor scutorum secundum valorem tempore obligationis, vel tempore solutionis, quando medio tempore scutorum valor à Principe fuit actus. nu. 1428.

Moneta diminutio, cuius damno contingat, stante mora debitoris, & quomodo consideretur valor monete in ultima voluntate, & in statutis, & in sententia & gratia Principis. nu. 1429.

Dispositio in viro disponens, utrum habeat locum in uxore, & è cōuerso. nu. 1430.

Priuilegium disponens in viro, utrum habeat locum in uxore, & è cōuerso. nu. 1431.

Nullitas, quæ prouenit ex defectu citationis, vel iurisdictionis, nunquā censetur reiecta à lege omnem nullitatem prohibente. nu. 1432.

Iurisdictionis defectus non admittitur, quando sententia pronuntiata à iudice non habente iurisdictionem confirmata fuerit per iudicem plenam iurisdictionem habentem. n. 1433.

Gratia, vel priuilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri postea iure concedatur, posterior preferatur; etiam si conditio postea verificetur, numero 1434.

Limitatio præcedentis conclusionis tractatur. nu. 1435.

Terminus quando est iudicibus limi-

tatus ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus causa terminari possit. numer. 1436.

Legatum rei alienæ quomodo valeat. nu. 1437.

Legatum rei alienæ utrum valeat, quoad personas coniunctas, & quomodo. nu. 1438.

Legatum rei alienæ, utrum valeat fauore anniuersarij, & causæ piæ, & quomodo. nu. 1439.

Legatum relictum pro uirgine mandanda, utrum in utroque foro possit retineri à muliere non uirgine in rei veritate, licet vulgariter pro uirgine habeatur. nu. 1440.

Priuilegium concessum uiduis exierit dicitur ad nuptas habentes inuitiles viros. nu. 1441.

Expositus præsumitur esse ex parentibus non infamibus, & ritè, & rectè poterit ordinari, & ceteris idoneis ad omnes actus legitimos. n. 1442.

Expositus censetur cuius illius loci, cui exponitur, & ubi reperitur. num. 1443.

Expositi utrum sint capaces officiorum Sanctæ Inquisitionis, & Ecclesiarum, collegiorum, & confraternitatum habentiam statuta requiruntia qualitatem nobilitatis, & alia huiusmodi. nu. 1444.

Probatio quando requiritur per modum qualitatis & conditionis, non sufficit præsumptiua. nu. 1445.

Testes bonæ famæ, & maiores omnis exceptionis, si requirantur à lege, hæc qualitas debet probari, alias non sufficit præsumptiue. nu. 1446.

E Limit.

Summarium tractatus

*Limitatio traditur illius questionis,
de qua supra in numer. 1444. num.*

1447.

*Statuta iuri contraria sunt restrin-
genda, & non extenduntur ultra
illud, quod exprimitur. num. 1448.*

*Statutum est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minus lada-
tur. nu. 1449.*

*Idoneus quando requiritur à lege, vel
statuto, cum talis à iure habeatur,
non requiritur probatio idoneitatis.
nu. 1500.*

*Exposita Virgines, seu puella, v-
trum comprehendantur, in prini-
legio, vel legato mentionem fa-
ciente de virginibus, vel puellis
naturalibus, vel ciuibus alicuius
ciuitatis. nu. 1501.*

*Virgines sola sunt in Abbatisas eligen-
da, & alijs praeferuntur. nu. 1502.*

*Pauperes consanguinei semper prae-
feruntur in legato generali pauperi-
bus relicto. nu. 1502.*

*Senior semper debet praeferrì in benefi-
cijs, & praebendis. nu. 1504.*

*Doctor semper praeferrì debet in benefi-
cijs, & praebendis. nu. 1505.*

*Alimenta sunt eroganda illi, cuius bo-
na sequestrantur. nu. 1506.*

*Procurator in rem suam, quem dici-
mus, En causa propria, non potest
reuocari. nu. 1507.*

*Debitum exactum ab uno creditore,
vtrum ab alio possit repeti. n. 1508.*

*Vigilantibus & non dormientibus iu-
ra subueniunt. nu. 1509.*

*Debitum personale non potest repeti
ab alio creditore. nu. 1510.*

*Debitum fiscale hypothecarium, &
priuilegiatum, potest repeti ab alio*

*creditore priuilegiato, licet antea
fuerit alio creditori non priuile-
giato solutum. nu. 1511.*

*Nobilis, qui nondum consecutus est sen-
tentiam fauorabilem, vtrum ad-
mittatur ad officia nobilium luepè-
dente. nu. 1512.*

*Pater habens filios legitimos, vtrum
possit filios spurio totum quintum
relinquere alimentorum ratione, si
spurius toto quinto non egeat ad
suam congruam sustentationem.
1513.*

*Alimenta vtrum spurij & illegitimis
praestanda sint iuxta congruam
sustentationem, an iuxta dignita-
tem & qualitatem recipientis. nu.
1514.*

*Quintum si non sufficiat filijs illegitimis
ad congruam sustentationem, v-
trum possit, & debeat pater ultra
quintum relinquere, ubi optima
distinctio. nu. 1515.*

*Pater non vteris priuilegio per spatium
decem annorum, vtru successoribus
prauidetur, quando est concessum
patri, & successoribus. nu. 1516.*

*Lis quando vertitur circa personam pri-
uilegiati, vel circa factum, cognos-
cunt iudices inferiores, si tamen lis
vertitur circa valorem, sensum,
vel interpretationem priuilegij,
cognoscit Rex, vel iudices, De
Contaduria mayor, cognoscunt.
nu. 1517.*

*Interpretatio iuris, & priuilegij ga-
bellarum circa factum partium
pertinet ad iudices inferiores, circa
verò interpretationem iuris, sen-
sus, vel mentis Principis, recurri-
tur ad Regem, vel ad iudices*

De

Dela Contaduria mayor, nu.
1518.

Inquietatio realis & non verbalis re-
quiritur ad hoc, ut aliquis conque-
ri possit in causa priuilegij, vel
nobilitatis. nu. 1520.

Lex diffamari. C. de ingenuis &
manumissis, est intelligenda in dif-
famatione reali. nu. 1521.

Priuilegiati, qui non possunt trahi ad
testificandum coram iudicibus supe-
rioribus De hijosdalgo, recensen-
tur. nu. 1522.

Vidua mater. Verum, praferatur filiis
in accusatione de morte mariti occi-
si. nu. 1523.

Vidua per transitum ad secunda ma-
trimonia, utrum amittat accusa-
tionem mariti mortui. nu. 1524.

Vidua per transitum ad secunda matri-
monia perdit illud, quod a lege ei
fuerat delatum. nu. 1525.

Lex, quae admittit viduam ad accu-
sationem mortis mariti, est exor-
bitans, & restringenda. nu. 1526.

Vidua admittitur ad accusationem
mortis mariti, quia reputantur duo
in carne una. nu. 1527.

Specialia duo non admittuntur in iure.
nu. 1528.

Vidua, quae secundo nubit, amittit le-
ctum quotidianum, & vestes lu-
gubres, quae restituntur heredibus
primi mariti. nu. 1529.

Vidua secundo nubens dicitur de do-
mo & familia secundi viri, &
perdit priuilegium primi mariti,
& sepelitur cum secundo. n. 1530.

Vidua ad hoc ut dicatur mulier, de-
bet in viduitate persistere. n. 1531.

Vidua per transitum ad secunda matri-

monia statum suum mutat, num.
1532.

Mutata personae conditione, mutatur
priuilegium. nu. 1533.

Mutatione status videtur vidua alia
persona. nu. 1534.

Pena secundo nubentium sunt hodie
sublata. nu. 1535.

Pena secundo nubentium, quae subla-
ta sunt de iure nouiori, non habent
locum in his, quae introducta sunt
in fauorem filiorum, & ita limita-
tur ius nouum quando sunt mere
penae. nu. 1536.

Sententia de futuro valet, si dependet
a iura, quod est de presenti. n. 1537.

Habens aliquod ius temporale in re, si
aliquod acquirat in illa re, illud
acquisitum perpetuatur. n. 1538.

Concessu alicui ratione certae qualita-
tis, ei non tollitur, licet illa qualitas
postea cessauerit. nu. 1539.

Conditione semel adfuisse sufficit, li-
cet non permaneat, & quomodo haec
regula intelligatur. nu. 1540.

Ius habens ad rem permutatione sta-
tus rei perdit actionem. nu. 1541.

Vidua, quae ante secundum matrimo-
nium de morte primi mariti que-
relauerit, & litem cum occisore
contestata fuerit, utrum amittat
accusationem. nu. 1542.

Ius accusatoris si pereat pendente iudi-
cio, sequitur absolutio, & si actor pe-
dente iudicio desinit esse dominus,
ius eius extinguatur. nu. 1543.

Actio iniuriarum post lite contestata, &
post appellationem actoris transiit
ad heredes, & non perditur quan-
tum ad bona, & condemnationem
pecuniariam. nu. 1544.

Summarium tractatus

- Virgo, quæ post querelam de stupro nubuit digno, vel indigno, nō amittit actionem quoad dotem, & interesse. nu. 1545.*
- Viidua si moriatur post accusationem, & licet contestatam cum occisore mariti, transeunt actiones ad eius heredes, & quid si habet filios ex alio matrimonio, & verum præiudicetur filiis mariti occisi. nu. 1546.*
- Sacrum vel priuilegium si desert lucrum, consideramus originem, & causam, & non euentum. nu. 1547.*
- Cessante causa non cessat effectus iam consummatas, licet perueniamus ad eum casum, à quo forte causa non sumpsit exordium. nu. 1548.*
- Actio descendens à lege, vel statuto, debet esse perpetua. nu. 1549.*
- Restitutionis causa cessante debes cessare restitutio, & quomodo intelligatur hac regula. nu. 1550.*
- Dos soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non aufertur, licet postea maritus vergat ad pinguiorem fortunam. nu. 1551.*
- Iuramentum utrum transeat ad heredes, & quomodo. nu. 1552.*
- Populares si iurauerint aliquid adimplere, licet moriantur, successores obligantur ad obseruantiam iuramenti. nu. 1553.*
- Collecta si imponatur alicui ciuitati, videtur etiam villis & castris illius ciuitatis imposita. nu. 1554.*
- Prouincia quæ dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur, nu. 1555.*
- Dilatio quinqueuualis concessa in fauorem delictorum timitatur, quando creditor pro se habet contractum in ratum. nu. 1556.*
- Priuilegium si concedatur debitoribus, ut intra aliquod tempus non possint conueniri à suis creditoribus, limitatur in debito iurato, nu. 1557.*
- Mulier præfertur ceteris creditoribus mariti prætendentibus, quod maritus, qui cessit bonis, tradatur eis cum argolla ferrea, & ibi limitatur in. nu. 1559. nu. 1561.*
- Filius familias creditor patris, etiam pro dote matris non præfertur ceteris creditoribus, quando pater bonis cessit. nu. 1559.*
- Legato nummorum, vel in legato dubio, quod minimum est, debetur, n. 1560.*
- Legato dubio in fauorem Ecclesie, vel cause pie, quod maius est, debetur, & quod est utilius legata-rio. nu. 1561.*
- Exemptio concessa circa bona, quæ aliquis habuerit in sua domo tempore mortis, utrum comprehendat bona, quæ aliquis secum ad villam portauerit, ibique mortem obierit. nu. 1562.*
- Munitiones verbum, quid comprehendat. nu. 1563.*
- Bona futura, & post condemnationem acquisita, verum veniant in confiscatione. nu. 1564.*
- Pater si stipulauerit sibi dotem filie mortuæ in matrimonio, si constante matrimonio eius bona confiscantur, pertinent ad fiscum, & non ad patrem, licet post sententiam veniat conditio adimplenda, nu. 1565.*

Depor.

Deportatus si aliqua bona post sententiam acquisierit, pertinent ad fiscum, & non ad suum heredem, nu. 1566.

Posthumus si instituat, comprehenditur posthumus natus ab alia uxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium, num. 1567.

Bona futura, & postea acquisita, veniunt in obligatione, num. 1568.

Iurisdictio non separatur, nec tacite concessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat à ciuitate villam sibi & sue iurisdictiōi subiectam, ubi optima questio, nu. 1569.

Princeps poterit in præiudicium iuris alteri quasitū priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquū, n. 1570.

Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari, debet, nu. 1571.

Alienationis prohibitio facta simpliciter à testatore, & sine causa alienationem impedire non solet, & dicitur nudum præceptum & consilium, quod successores non astringit, nu. 1572.

Legatus si fuerit seruus tali conditione, ut non vendatur, etsi alienatur, sit liber, utrum consequatur libertatem, si venditur, & conditio non adimpleatur, vel illa conditio transeat ad heredem, n. 1573. ubi late distinguitur per plures numeros.

Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad heredes ulteriores, nu. 1574.

Prohibitio alienationis facta à testatore suo heredi non extenditur ad alios heredes, nu. 1575.

Prohibitio alienationis facta uni nominatim, non extenditur ad alios, nu. 1576.

Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuit, & in eius persona verificatur conditio, nu. 1577.

Prohibitio alienationis est odiosa atq; exorbitans, nu. 1578.

Prohibitio alienationis facta heredi, utrum comprehendat heredem heredis, nu. 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiunctiui in fauorem grauati, quomodo valeat, numer. 1580.

Qualitas requisita per statutum tam Cap. 35. ad Collegia, quam ad officia Inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit priuilegiatina, sed naturalis ab statuto requisita, nu. 1581.

Fratres nati ex eadem matre ex coitu punibili & illicito, utrum vicissim inter se succedant, an fiscus succedat, nu. 1582.

Dotis causa potest clericus & miles dare, vel relinquere bona sue concubinae, nu. 1583.

Emptor fiscalis pro re à fisco emptā in iudicio conuentus potest causam trahere ad iudices fiscales, numer. 1584.

Offerens meliorem conditionem auditur in venditione rerum fiscalium, nu. 1585.

Summarium tractatus

Exemptus à solutione gabella pro usu suo, utrum censetur exemptus pro sua familia, & usu eius, nu. 1586.

Dirutua præstatio facta cause pia ratione elemosynæ ex mera liberalitate, utrum præstantem obliget in futurum, nu. 1587.

Actus mera liberalitatis excludit iuris necessitatem, nu. 1588.

Hypotheca anterior testibus probata, utrum præferatur hypotheca posteriori contenta in publica scriptura, nu. 1589.

Hypotheca etiam testibus probatur, licet non adsit publicum instrumentum, nu. 1590.

Lex scripturas. C. qui potiores in pig-nore habeantur, interpretatur, nu. 1591.

Mulier secundo nubens, utrum te-neatur reservare filiis primi ma-trimonij illud, quod ei datum fuit pro pace, & remissione mortis pri-mi matrimonij, quod adde ad l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopil. nu. 1592.

Privationem non inducit illud, quod expresse cautum non est, etiam in materia privativa, nu. 1593.

Verba, Indulgeo, vel remitto, cõtentia in privilegio Principis quid importent, & significant, numer. 1594.

Verba, Per indulgentiam nostram te restituimus, vel per resti-tutionem nostram tibi indul-gemus, si in privilegio continean-tur, quid significant, nu. 1595.

Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori, & antiquiori credi-tori, ut sibi ius cedatur, nu. 1596.

Creditor secundus utrum habeat ius offerendi mulieri creditrici anti-quiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam, & quid quando agit pro sua dote solu-to matrimonio, nu. 1597.

Relictum à testatore fratribus Mino-ribus respectu alicuius summa in se-sso sancti Francisci, utrum sit per-petuum, an semel tantum debeat-ur, nu. 1598.

Dispositio testatoris logius & plenius interpretatur, nu. 1599.

Conditio nuptiarum ad secundas nup-tias extenditur, nu. 1600.

Dictio Begnine, & dictio de æqui-tate, æquiparantur, & idem signi-ficant in iure, nu. 1601.

Reiteratur semper actus in favorabili-bus, & in favore ultima volun-tatis & testamenti, nu. 1602.

Relictum Ecclesie die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima volun-tatis, & Ecclesie, nu. 1603.

Promissio certa quantitatis favore ali-mentorum præsumitur annua, nu. 1604.

Sermo indefinitus non restringitur ad primum actum in favorabilibus, nu. 1605.

Relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, nu. 1606.

Conditio privilegij censetur perpetua & non temporalis ex ipsa natura & vi privilegij, nu. 1607.

Privilegium concessum alicui, & eius familie, non restringitur ad fami-liam, quæ erat tempore concessionis privilegij: sed etiam extenditur ad alias

alias familias in locum prima familia prorogatas. nu. 1608.

Cap. 36. Immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua. nu. 1609.

Legatum, vel relietum Petro post mortem Iohannis, utrum sit conditionale, vel purum, & aliqua circa transmissione dicti legati. nu. 1610.

Maritus si instituit aliquem heredem, & uxorem, usufructuariam in vita sua reliquerit, ille institutus dicitur heres à die mortis testatoris, & alia circa transmissionem. nu. 1611.

Tertius possessor decennialis cum titulo & bona fide, utrum prescribat rem hypothecam, vel acensuatam, & à quo tempore incipiat dicta prescriptio. nu. 1612.

Prescriptio rei censui subiecta, utrum interrumpatur per solutionem redditum. n. 1613.

L. 1. C. si aduersus creditorem declaratur cum concordantibus. n. 1614.

Creditor habens plures obligatos potest ab uno eorum solutionem recipere sine præiudicio exigendi circa alios. nu. 1615.

Creditor per unamquamque solutionem interrumpit prescriptionem, & renouat suam obligationem. n. 1616.

Tot sunt obligationes, quot solutiones. nu. 1617.

Tot sunt legata, quot anni. nu. 1618.

Prescriptio fuit introducta in odium morosi & negligentes, & non potest currere contra diligentem in exactione sui debiti. nu. 1619.

Creditor interrumpit prescriptionem quotiescumque debitum exigit à suo debitore. nu. 1620.

Creditor qui redditus sui census exigit, retinet dominium & possessionem rei acensuatam, & non currit contra eum prescriptio, licet res hypothecata pro censu possideatur à tertio. nu. 1621.

Heres, vel alius successor in iure illius, qui censum imposuit, nunquam prescribit. nu. 1622.

Censum imponens & eius heredes, & ultimi possesseurs rei acensuatam, semper ad solutionem redditus tenentur, & coguntur ad recognoscendum. nu. 1623.

Executiuum remedium competens contra rem acensuatam competit etiam contra bona obligata per generalem obligationem, licet à tertio possideantur dicta bona, qui habuerit causam deriuatam à principali debitore, etiam per longam successionem. nu. 1624.

Tertius possessor rei censui subiecta poterit, si voluerit, dominum census recognoscere, vel rem acensuatam remittere, & ibi limitatio. n. 1625.

Maritus si alimenta, vel habitationem uxori reliquerit, donec cum filia vixerit, mortua dicta filia, adhuc legatum debetur. nu. 1626.

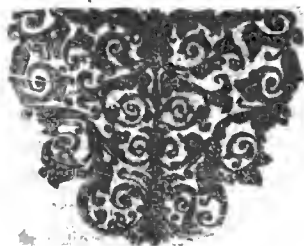
Maritus si legauerit uxori usufructum, & post eius mortem Titio, illa verba, Post eius mortem, vendicari sibi locum, etiam si uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transferit. nu. 1627.

Lesio etiam intra dimidiam iusti preij admittitur in causa dotis peculiari priuilegio. nu. 1628.

Remedium lesionis intra dimidiam, quod admittitur in causa dotis, du-

Summarium tractatus

- rat per spatium triginta annorum.
1629.
- Remedium lesionis ultra dimidiam
datur contra Ecclesiam ledentem
alium, etiam post quatuor annos,
nu. 1630.
- Procurator generalis non potest facere
ea, quæ requirunt speciale mandatum.
nu. 1631.
- Procurator constitutus ad omnia, excepto
ad unum casum, in quo requiritur
speciale mandatum, censetur
constitutus ad omnia alia,
quæ requirunt speciale mandatum.
nu. 1632.
- Confirmatio facta simpliciter non videtur
approbare, nec confirmare actum,
nec privilegium nullum,
nu. 1633.
- Confirmatio, Ex certa scientia, dispensatio
dicitur. nu. 1634.
- Verbum, Confirmamus, simpliciter
et absolute à Principe prolatum,
curum importet certam scientiam,
et quando presumatur, nu.
1635.
- Confirmatio ex certa scientia non confirmat
privilegium, nec actum in
præiudicium tertij. nu. 1636.
- Concessio Pontificis facta spurio, ut
ordines possit consequi, verum tra-
- hatur ad sacros ordines. nu. 1637.
- Concessio Pontificis facta spurio ad
omnes ordines non extenditur ad
beneficia. nu. 1638.
- Degradatus, et postea ad ordines re-
stitutus, non censetur restitutus ad
beneficia. nu. 1639.
- Spurius habilitatus ad beneficia non videtur
habilitatus ad dignitates con-
sequendas. nu. 1640.
- Spurius dispensatus ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensatus
ad dignitates maiores, et principales,
et ibi quales sunt principales
dignitates. nu. 1641.
- Spurius, incestuosus, adulterinus, vel
ex sacrilegionatus, tenetur hos defectus
Pontifici exprimere, et non
sufficit, quod generatim fateatur,
se esse illegitimum, vel spurium;
alio irrita erit dispensatio, num.
1642.
- Gratia quando impetratur, si aliquid
silentio prætermittitur, quod si exprimeretur,
difficilem redderet ipsam
gratiam, irrita est dispensatio,
ut patet literis subreptitijs im-
petrata. nu. 1643.
- Legatorum in generali revocatione
non continetur revocatio alimen-
torum, seu vestimentorum. n. 1644.

SEQUITVR TRACTATVS

DE PRIVILEGIORVM ET

exemptionum explicatione, authore Doctore
Garcia de Girona, olim Aduocato dignissi-
mo, nunc tamen presbytero, & in Eccle-
sia Rondensi præbendato.

Cap. 1.

IN principio huius tra-
ctatus, cum de priuile-
giorum explicatione sit
agendum, erit prima suppositio,
quòd priuilegium dicitur, *Lex
privata persone, vel loco per Princi-
pem concessa*, c. priuilegium 54. dist.
c. priuilegia, 2. dist. l. 1. tit. 18. p. 3.
tradit Ripa de rescriptis in rubri-
à num. 19. Et quòd priuilegium
habet vim legis, † l. 28. d. tit. 18.
par. 3. Princepsque solus priuile-
gium & exemptionem, priuile-
gij, atque exemptionis confirma-
tionem concedere potest, † per
l. 26. d. tit. 18. par. 3. quorum priui-
legiorum, & donationum differe-
ntiam videre licet per Ias. in l.
beneficium, num. 27. ff. de consti-
tutio. Principum, † eritque sup-
ponendum, quòd proprium est
Regum, nobiliumque liberales
existere, & donationes facere, &
priuilegia, atque immunitates

concedere, vt probatur in c. 1. 4
de donatio. & in c. grandi, de sup-
plenda negligentia prælatorum,
lib. 6. Et largitas facit homines fa-
mosos & claros, † vt inquit Ci-
cero lib. 1. de officijs cap. 15. & lib.
2. capit. 6. nam in donatione
quædam in esse dicitur beatitu-
do. † Vnde Christus ait: *Beatius
est dare, quam recipere*, vt traditur
in c. cum Marthe de celebratione
Missarum: de quarum donationum lar-
gitate plura exempla tradit Pala-
Rub. in repetitione rubricæ de
donatio. §. 9. nu. 1. vsq; ad 6. & Va-
ler. Maxim. lib. 4. c. fin. †

Q. V. I. B. V. S. præhabitis, quia
aliquando in praxi & forensibus
dubitatum vidi, maximè in ciui-
tatibus habentibus exemptionem
circa gabellarum solutionem, v-
trum hoc potiantur priuilegio &
exemptione famuli, & mercenarij,
qui in ciuium illarum ciuitatum

ser-

Tractatus de priuilegiis

8 seruitio commorantur, † hanc
 quæstionem disputatione dig-
 nam putauit. In qua quæstione af-
 firmandum videtur, prædictos fa-
 mulos, & mercenarios, à solutio-
 ne gabelle exemptos fore. Pri-
 mò, quia famulus mercenarius
 habitans in ciuitate cum aliquo
 ciue dicitur vicinus, & ciuis illius
 9 ciuitatis, † quod suadere, & pro-
 bare videtur text. in c. rogatio-
 nes de cõsecratione distinctione
 10 3. ibi: *De populo est*, † & conse-
 quenter famulus mercenarius li-
 ber, & non seruus, erit de plebe,
 & ciuis, per text. in l. Plebs. ff.
 de verborum signific. Secundò,
 hæc comprobatur sententia, quia
 iuridicum est, quod famuli gau-
 deant, & potantur dominorum
 11 priuilegio, † l. 1. & 2. C. de Episc.
 & cleric. & tenet Bald. in l. ob-
 seruare. §. proficisci, col. 5. ff. de
 officio Proconsulis familiares pò-
 testatum esse ciues loci, & ciui-
 tatis, in qua domini officium ex-
 ercent, & habere ipsius domini
 12 priuilegium. † Tertiò, hæc in-
 struitur pars ex opinione Bart.
 in consil. 42. num. 3. volum. 1. vbi
 dicit, statuta loquencia in habitan-
 tibus ciuitatem obtinere in eo,
 qui est famulus alterius in ea-
 13 dem ciuitate: † vbi palam tenet,
 hunc famulum illius loci & ciui-
 tatis ciuem esse: & ita tenet Tho.
 Grammaticus in decisione 87.
 num. 4. Quartò huic accedat sen-
 tentia text. in l. libertus in princi-
 pio. ff. ad municipal. vbi proba-
 tur, famulos esse oppidanos, seu

vicinos ciuitatis, qui obnoxij sunt
 oneribus ciuitatis. † Quod etiam 14
 probatur in l. 1. ff. ad municipal.
 probaturque isthæ opinio ex
 glossa in l. 1. tit. 1. p. 6. in verb. *An-
 te siete testigos*, post medium, quæ
 tenet, quod famulus poterit esse
 testis in testamento nuncupati-
 uo, in quo pro substantia ciues
 adhiberi in testes requiritur. † 15
 Iſo contraria tamen senten-
 tia facit primò text. in l. si verò
 in principio de his, qui deiece-
 runt, vel effunderunt, ex quo
 Bald. & omnes notant, habentes
 famulos in ciuitate propriè esse
 existimandos ipsos, & non prædi-
 ctos famulos ciuitatem habitare.
 † Igitur non firmandum est, fa- 16
 mulum esse ciuitatis vicinum. Se-
 cundò facit, quia plerumque ac-
 cidit, quod famuli non recipiun-
 tur ad incolatum, nec ciuitati-
 tem, nec populi onera subeunt: † 17
 quare pro ciuibus, seu vicinis non
 reputantur, per text. in d. l. 1. ff. ad
 municipales, vbi Bart. à num. 10.
 cum seqq. ex text. in l. ciues. C. de
 incolis, lib. 10. cum similibus, de
 quibus latè per Paul. Paris. consi.
 17. vol. 1. nu. 3. Præterea & tertiò
 huic parte patrocinator id, quod
 frequenter cõtingit, maxime his
 ce temporibus, famulos non ser-
 uire dominis animo remanendi
 in ciuitate, sed ab ea recedendi: † 18
 & hac de causa ciue, vel vicinis ef-
 se nò possunt, l. 2. l. verù. C. de incolis
 & origin. li. 10. l. nihil. ff. de cap-
 tiuis & post limi. reuersis cũ alijs
 iuribus citatis à Petro Paul. Paris.
 consi.

cōfi. 53. n. 91. vol. 3. Quid tenendū
in hac tā controuersa quæstione.

*Resolut. 1.
Quæst.*

Mihi tamen hac distinctione
componenda videtur, quæ qui-
dem est, famulum tanquam ci-
uem & vicinū gaudere prædi-
cto priuilegio & exemptione, si
in eo concurrant quæ iure, seu
consuetudine necessaria sunt ad
hoc, vt loci alicuius sit vicinus,
puta, vt ad vicinitatem sit admis-
sus, oneraque subeat, in ciuitate-
que domum, vxorem, & filios ha-
beat, & alia huiusmodi: † at verò
si famulus onera ciuitatis cum a-
lijs oppidanis non subeat, nec
ad ciuitatem receptus fuerit, in
eaque sit absque animo ibi rema-
nendi, querendi, seu retinendi ci-
uilitatem, in eoque alia non con-
currant, quæ de iure sunt neces-
saria ad hoc, quod sit ciuis, seu vi-
cinus, sine dubio videtur mihi
prædicto priuilegio & exemptio-
ne dictos famulos & mercenarios
potiri non posse: pro quo est tex.
in l. 22. titul. 14. lib. 6. Recopil. &
plurima de iure communi circa
hanc quæstionē videnda sunt per
Menoch. de arbitrar. lib. 2. centu-
ria 6. casu 572. Nec obstat text. in
d. c. rogationes, quia etsi serui sint
de plebe, nō exinde sequitur, eos
esse vicinos, & ille tex. loquitur in
illo actu, qui communis est seruis
& dominis, & alijs omnibus in
populo existentibus, & omnibus
fidelibus Christianis.

20 Nec obstat, † quod famuli po-
tiuntur dominorum priuilegio,
quia ex hoc non sequitur, famu-

los esse ciues & vicinos ciuitatis
priuilegiatæ. Præterea non est ve-
rum, famulos frui posse priuile-
gijs dominorum, nisi in famulis
clericorum, vt in c. sicut de ver-
borum signifi. lib. 6. † ita Alberi. 21
Paul. & omnes in l. 1. C. de Episc.
& cleric. Capit. decis. 12. nu. 1. & 2.

Minusque obstat Bart. opinio
in d. cōfi. 42. quia loquitur in ca-
sus, in quo famulus est ciuis oppi-
danus, animoque illic permanen-
di commoratur: † & in hoc sen- 22
su disponit d. l. Libertus. ff. de pu-
blican. & vectigal. adducta pro
quarto fundamento prioris opi-
nionis. Nec tandem dictis con-
tradicit Gregorij Lop. opinio in
d. glos. vers. *Ante sietē testigos*, in l.
1. tit. 1. p. 6. quæ nequaquam vera
est, nisi famuli fuerint ciues, in
eisque alia ciuilitatis necessaria
concurrant, ad hoc, vt in testes in
testamento admitti possint, † vt 23
resoluit Burg de Paz in l. 1. Taur.
1. p. concl. 3. nu. 420. vers. at verò,
& idē non loquitur Greg. Lop.
affirmatiuē, sed per verbū *Videtur*,
denotans improprietatem.

Quæ supradicta distinctio cō-
probat, quia vicinitas est quid
extrinsecum, & in facto consi-
stens, in qua populi cōsensus de-
bet adesse, & insuper habitatio,
& fideiussoris præstatio ibidem
permanendi, & tributorum con-
tributio, secundum Burgos de 24
Paz vbi supra, num. 465. & 512. &
Boerium in decis. 260. num. 17.
& secundum alios Doctores, quos
refert & sequitur Azeued. in l. 1.

tit. 4.

part. 2. & l. 2. tit. 31. cad. 2. part.
 pasqua namque vniuersitatis in-
 33 colistantum debentur, † l. resta-
 trix. §. 1. ff. si seruitus vendice-
 tur, text. in §. Vniuersitatis instit.
 de rerum diuisione, l. in tantum.
 §. Vniuersitatis. ff. eod. tit. l. sicut.
 ff. quod cuiusque Vniuersitatis
 nomine, vbi glo. verbo non debe-
 tur, tenet Couarru. in practic.
 quæst. c. 37. num. 1. quorum ratio
 est, vt oppidi habitatores abun-
 34 dent, † l. fin. §. penult. ff. de bonis
 damnatorum, l. fin. in fine. ff. com-
 munia de manumissionibus, ibi
 ampliandam magis ciuitatem no-
 stram, secundum Anton. Rub. in
 consi. 9. num. 5. Quæ ratio exptef
 sè euidenterque militat in priui-
 legijs, & exemptionibus gabella-
 rum ciuitatibus concessis, quod
 limita, si prædictus vicinus ciui-
 tatis priuilegiata aliò commo-
 ratur per maiorem anni pattem,
 & in ciuitate priuilegiata habeat
 domum, seruos & familiam: in
 quo casu tenendū videtur, quòd
 potiri possit prædicto priuilegio
 35 & exemptione. † Nam habitare
 dicitur qui per alium habitat. l.
 l. certè. §. si procurator. ff. de pre-
 cario. tenet Bald. in dicto consi.
 234. & ille dicitur habitare in ali-
 quo loco, qui non est præfens,
 dummodò illic suam habeat fa-
 36 miliam, † l. 1. §. domum. ff. de li-
 ber. agnoscend. regula qui per
 alium de regulis iuris, lib. 6. facit,
 l. 5. tit. 9. lib. 7. Recopil. quia per
 famulos habitatio retinetur: &
 domini, & non famuli dicuntur

habitare, † l. si vero in principio. 37
 ff. de his qui deiecerunt, vbi Do-
 ctiores, ex quo animus redeundi
 præsumitur, per tradita à Docto-
 ribus in l. quod meo. ff. de acqui-
 rend. posses. & per l. clam possi-
 dere. §. qui ad nundinas. & l. per
 regre. ff. eod. tit. & vtroque te-
 net Bart. & ordinarij, & per ea,
 quæ resoluit Matthæus de Affli-
 ctis in decisione 87. ad fin. nam
 quoad residentiā habitationis
 animus consideratur, † l. si quis 38
 ita legauerit, dum vxor mea. ff. de
 conditio. & demonstr. tradit Ber-
 trandus consi. 75. volu. 2. & consi.
 167. volu. 3. Præterea si absens à di-
 cta ciuitate in ea reliquerit vxor-
 em, filios, parentes, fratres, vel
 cōsanguineos, qui vice ipsius mu-
 nera & onera subeant, † per ea, 39
 quæ tradit Ioann. de Platea in l.
 cum scimus. §. fin. C. de agricol.
 & censitis, lib. 11. à principio, qui
 ait, quòd si statuto caueatur, quòd
 absens à ciuitate non possit gau-
 dere priuilegio ciuibz concessio,
 si aliquis absens à ciuitate in ea re-
 liquerit vxorem, filios, parentes,
 fratres, & cōsanguineos subeun-
 tes eius loco munera & onera ci-
 uitatis, præfens censendus est, &
 dicto priuilegio munitur. † Re- 40
 fert alia in comprobationem Bur-
 gos de Paz vbi lupranu. 435. cum
 seqq. Et præterea probatur tali
 fundamento: nam si quis sit in
 vno oppido per mille annos, ani-
 mo tamen retinendi domicilium
 in alio loco, non potest esse ciuis
 illius loci, vbi adest, † l. nihil. ff. 41
 de

Tractatus de priuilegiis

de captiuis & post limin. reuersis, l. ex facto. §. rectum. ff. de heredi-
bus instituendis, l. 2. & 3. vbi Do-
ctores, C. de incolis. lib. 20. l. lex
Cornelia. §. si tamen in fundo. ff.
de iniurijs, ibi: *Qui inhabitant non
momenti causa*, Menoch. de arbitra-
rijs lib. 2. Cent. 1. casu 86. num. 7.
nam si adfuerit aliquis animo
transferendi se ad aliquem locum,
vel oppidum, non dicitur incola
42 illius loci, vbi adest, §. l. si in pa-
tria. C. de incolis, lib. 10. vbi scri-
bentes & Iass. dicto consilio 77.
& cum prædicta limitatione in-
telligenda & limitanda est dicta
l. 4. tit. 28. part. 3. & Auendañi
opinio de pascuis publicis.

Quest. 3. PER prædicta dubitatur
præterea, quid statuendum sit,
quando vicinus duorum loco-
rum à solutione gabellæ exem-
ptorum vendit sua bona libera,
hoc est, *De labrança, y criança*, in
quolibet dictorum locorum, an
gabellam soluere teneatur, vel
44 prædicto priuilegio potitur. In
qua questione videbatur dicen-
dum non potiri debere: quando-
quidem in vna eademque perso-
na non possint duæ causæ lucra-
45 tiuæ concurrere, §. per l. Mæius:
§. duobus. ff. de leg. 2.

Sed nihilominus contrarium
est tenendum, & sic quod potia-
tur priuilegio, & exemptione
amborum locorum exempto-
rum: nam d. l. Mæius. §. duobus
loquitur in dissimili casu, vt latè
resoluit Bart. ibidem, nu. 8. & 13.
& Paul. num. 3. & 4. qui sunt vi-

dendi de interpretatione & limi-
tatione prædictæ regulæ. Quæ
omnia circa ciues habentes pri-
uilegium & exemptionem ga-
bellæ, limita & intellige, dum-
modò res venditæ sint, *De la-
brança, y criança*, nam prædictum
priuilegium non extenditur ad
res venditas, quæ sunt merci-
monia, vel negotiationis causâ
adquisita, §. iuxta text. in l. 1. & 46
32. & 33. tit. 18. lib. 2. Recopilat.
& idè cum hac limitatione, vt
dictum remanet, intelligenda est
prædicta questio de vicino duo-
rum locorum exemptorum, quod
sublimita, dum tamen dicta bo-
na acquisita fuerint in loco libe-
ro vbi venduntur, nam bona *De
labrança, y criança*, acquisita in
vno loco circa hoc exempto, si in
alio etiam de hoc exempto ven-
dantur, in quo itidem vendens
habet vicinitatem, non crunt
exempta à gabellæ solutione: §. 47
quia quoad locum vbi vendun-
tur, non erunt *De labrança, y crian-
ça*, & quia vt iam supra resolu-
imus, prædicta exemptio habita-
toribus, & incolis tantum con-
ceditur, & locorum diuersitas
inducit diuersitatem iurium, §. 48
ex text. in l. superuatuam. C.
de temporibus in integrum res-
tit. petend. & probatur in l. i.
ff. de offic. Proconsulis, vbi dis-
ponitur, quod Proconsul potest
insignia vbique portare; potes-
tatem autem non exerceat, nisi
in ea prouincia sola, quæ ei desi-
gnata est, Et etiam probatur, quia
quando

quando priuilegium concessum est ratione loci, & eius augmento, vt in Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent dictum priuilegium, † l. hoc iure. §. si aquam. ff. de aqua quotidiana, & estiuā: & cum dicta exemptio sit causa habitationis, & incolatus concessa, cessat habitatione cessante, per l. priuilegia. ff. de regul. iuris, & quando priuilegium conceditur loco, du-
 10 rat in quantum durat locus, † l. forma. §. quanquam. ff. de censibus, & est pro hac sublimitatione textus expressus in l. 12. in fine, & in l. 14. tituli. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *No paguen alcauala de todo lo que vendieren en la dicha venta de la cria, y labor que en el termino della se hiziere, & l. 15. dicti tituli. 18. ibi: No pague alcauala de las cosas que vendieren en el dicho lugar para su proueymiento, & in l. 16. in principio, & l. 18. ibi: Que todas, y qualesquier personas que vendieren qualesquier mercaderias, y otras cosas en el dicho lugar de Simancas, y las entregaren alli realmente, y sin fraude, que no paguen alcauala alguna dellas. Et ibi: No paguen las nuestras alcaualas de lo que vendieren fuera del dicho lugar, & est text. in l. 20. & 21. dicto tituli.
 318. lib. 9. Recopilat. † que intellige vera, nisi aliter in priuilegijs, & exemptionibus dispositum fuerit, & extendatur ad venditionem factam vbique locorum, vt in priuilegio *De Tarifa, Gibraltar, Teba, y Antequera*, & alia hu-*

iulmodi, quæ viderim: ciues enim horum locorum exempti liberique erunt à solutione gabellæ vbicumque bona sua, *De labrança, y criança*, vendiderint, etiam extra dicta sua loca, sicuti libere venduntur bona libera, *De labrança, y criança*, in alio loco omnino à solutione gabellæ exempto, vti resoluius in nostro lib. de gabellis in 6. par. nu. 40. & 41.

Et ex dictis resoluitur, quòd vicinus alicuius loci omnino à solutione gabellæ liberi vendens in alio loco etiam omnino libero, & sine modificatione, *De labrança, y criança*, gabellam soluere in neutro dictorum locorum non teneatur, etiam si amborum vicinus sit, quia cessat ratio questionis supradictæ de vicino duorum locorum tantum circa bona, *De labrança, y criança*, exemptorum.

N E C pratermittendum, *Quest. 4. utrum priuilegiū alicui ciuitati, Cap. 2.* atque eius ciuibz cōcessum, extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijz degentes, † in qua questione videtur ad suburbia, nec ad ciues suburbiorum non extendi. Primo, quia priuilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda, † per tex. in l. 1. C. de legibus, vbi tenet Bald. & Ripa. in tract. de peste 2. p. particul. 2. nu. 3. late Menoch. de arbitrarijs lib. 1. casu 99. nu. 5. qui alios refert. Vrbs enim est, quæ murocingitur, tl. 2. & l. Alpha. l. 1. §. 4.

habitoribus, vt superius resolui-
mus: leges enim Regiæ de ciuibus
habitantibus loquentes locum non
habēt in merē vicino, siue in eo, qui
pro ciue habetur, siue in eo, quem
vulgus ciuē nominauerit, nisi in ciui
57 tate cōmoretur: † probat text. in c.
fundamenta, §. si. de electione lib. 6.
ita Ioan. de Plarea in l. 1. C. de incolis
lib. 10. col. fin. Carol. Ruin. in conf.
112. n. 13. lib. 5. vbi tenet, laudū de ci-
uibus habitantibus loquens non pos-
se obrinere in ciuibus nō habitantibus
in loco. Quia habitatio, cum sit facti,
58 nūquā præsūmitur, † l. in bello, §. fa-
ctæ, ff. de captiuis & post limin. re-
uersis, tenet Ioan. de Plarea in dicta
l. 1. & probat par. l. 9. tit. 28. par. .vbi
habetur, quod ad hoc vt vicin⁹ alicuius
ciuitatis, vel villæ, potiri possit
montibus, & pascuis illius ciuitatis,
& villæ, necnō alijs omnib⁹, tenetur
59 in illo loco cōmorari, † vtsūpra dixi-
mus in n. 31. cuius legis verba sunt:
*Ca todo ome q̄ suere hi morador, puede
usar de todas estas cosas sobre dichas, e
son comunales a todos, tambien a los po-
bres como a los ricos. Mas los q̄ fuesen
moradores en otro lugar, no puede usar
dellas cōtra voluntad y defendimicō
de los q̄ morassen hi,* quod per dictam
l. 9. tenet Burg. de Paz in l. 3. Tauri,
1. par. nu. 338. nam cum d. l. partitæ
prædicta commoda tribuat habitan-
tibus, palam denegatur vicinis, &
ciuibus nō habitantibus, per l. ma-
ritus, C. de procuratoribus, l. cum
prætor, ff. de iudi. & per consequens
exemptionis priuilegium cōcessum
ciuibus habitantibus in ciuitate extēdi
nō potest ad habitātes in vico: quod

etiam probatur per l. 17. tit. 18. lib. 9,
Recopil. ibi: *Y en quanto a los otros
descendientes que viuen fuera de la di-
cha villa de Valderas, pechen, y pa-
guen, y contribuyan con los otros peche-
ros.* Præcipuē cum priuilegium im-
munitatis concessum ciuitati non
extendatur ad villas, quæ postea au-
ctæ sunt, † l. Iuli. §. ult. ff. de leg. 3. 60
quod tenet Petr. Antib. in tract. de
mun. 3. p. princ. n. 43. & in tantū est
verū, quod in superiorib⁹ resolui⁹,
quod de venditione facta in rure, vel
extra ciuitatem, gabella venērūt sol-
uenda: licet priuilegium ciuibus, vel
ciuitati fuerit cōcessum, † quod pro 61
batur in l. 3. ibi: *Dentro en la dicha
Puebla, & in l. 14. ibi: Que non pague
alcanala de todo lo que vendieren en
la dicha venta, & in l. 15. & 16. ibi:
En el dicho lugar para su prouincien-
to, & in l. 18. ibi: Todas y qualesquier
personas que vendieren qualesquier
mercaderias, y otras cosas en el dicho
lugar de Simancas, y las entregaren
alli realmente, y sin fraude, que no pa-
guen alcana la ninguna dellas, y sean
francos y libres della, in tit. 18. libr. 9.
Recopil. & in l. 32. dicto tit. 18. ibi:
Sea francos, y libres de todo lo otro que
vendieren dentro en la dicha ciudad
de Toro, vbi vënditio intra ciuitatem
priuilegiatam fieri requiritur nisi in
priuilegijs aliter fuerit dispositum, vt
probatur in d. l. 32. & in l. 11. d. tit.
18. ibi: *Segū, y como, y en los lugares q̄
se cōtinen, o fueren cōtensidos en los pri-
uilegios de frāqueza, q̄ desto tiene cōfir-
mados por nos, o los dieremos de aqui a-
delāte, & nō solū requiritur, quod vē-
ditio fiat in loco libero & exēpto ad**

F hoc

Tractatus de priuilegiis

hoc, vt gabella non soluatur, sed etiā
 requiritur vera ibidem, & non frau-
 62 dulenta traditio, † vt probatur in d.
 l. 18. dicto tit. 18. quæ requirit effe-
 ctualem (vt ita loquar) & essentialē
 contractus perfectionem, cum tra-
 ditione in dicto loco libéro & exē-
 pto. Quāuis ad gabellā & decimæ
 solutionem tantū requiratur contra-
 ctus vēditionis mutuo cōsensu cele-
 bratus, etiā si rei vēditæ traditio, nec
 pretij solutio intercedat, cū prædicta
 decima & gabella, non ratione rei
 63 venditæ, nec pretij soluti, nec ratio-
 ne traditionis, sed ratione contra-
 ctus vēditionis debeatur, † vt resolu-
 uimus in tractatu de gabellis in §.
 par. in princ. num. 11. & resoluit La-
 sarte de gabellis c. 3. à n. 2. cū seqq.
 Ex quibus consequitur, quòd priui-
 legium concessum loco, durat, quan-
 tum durat dictus locus, l. forma, §.
 quanquam, ff. de censibus. in quibus
 erit optima resolutio habēda, quòd
 aliquando datur priuilegium causę,
 & tunc durat, quantum causa durat,
 l. priuilegia, ff. de reg. iur. aliquoties
 conceditur personæ, & tunc cum
 64 persona extinguitur, † regula priui-
 legium de regul. iur. lib. 6. l. pecoris,
 ff. de seruit. rusticorum præd. l. 1. §.
 promittit. ff. de aqua quotidiana &
 æstiuā. Aliquādo datur fauore rei, &
 tunc durat, in quantum durat res,
 65 † l. ætatem §. fin. ff. de censibus: &
 est interpretandum secundum qua-
 litatem, & conditionem personæ,
 cui conceditur, l. ex militari, ff. de
 militari testamento, vbi Bald. &
 DD. & tenet Palac. Rub. in repetit.
 Rub. de donat. inter virū & vxorē,

§. 11. vers. ad idem facit textus opti-
 mus in aliquibus Hispaniæ, & huius
 Regni Granatensis locis, præcipuè
 in contentis in tit. 18. lib. 9. Recopil.

E T In dicto Granatensi Regno, *Quest. 5.*
 vbi Maurides, qui contra nostrum
 Catholicum Regem Philippū Secū-
 dum conspirauere; qui dicti loci di-
 cuntur, *De la nueva poblacion*, cōces-
 sum est peculiare priuilegium omni-
 bus, qui illuc bastimenta vendenda
 portauerint, & ab aliquibus dubita-
 tum vidi, vtrum illud priuilegiū ex-
 tendatur ad alimenta, vel ad ea, quæ
 minutatim, & non ad grossum in di-
 ctis locis venduntur? † Et dubitandi
 66 rationem faciebat l. diarijs, vel ciba-
 rijs, ff. de alim. & cibarijs, legat. vbi ci-
 barijs legatis cōtinetur cibis tantum,
 & nō alia. Sed indistinctē tenēdum
 est, cibaria & victus contineri in hu-
 iusmodi priuilegijs, per l. verbo, vi-
 ctus, l. quos nos, §. verbum viuere,
 ff. de verbor. significat. l. alimentis, l.
 fin. ff. de alimentis & cib. leg. & l. 5.
 tit. 33 p. 7. & comprobatur per l. 13.
 ibi: *Para el proueimiento y manteni-*
miento, & per l. 16 tit. 18. lib. 9. Re-
 copil. ibi: *En el dicho lugar para su*
matenimiento y proueimiento. † Idcoq;
 67 omnia, quæ sub verbo, victus, conti-
 nentur, libera, & exēptā erunt à so-
 lutione gabellæ, si in illis locis priui-
 legiatis vendātur, etsi indictis priui-
 legijs victualia tantū comprehendā-
 tur: de quo est vidēda l. r. tit. 14. lib. 5.
 Recop. & Bobadilla in sua Politica
 2. tom. lib. 3. c. 4 n. 108. Et ad dictā l.
 diarijs supra relatā responde, quòd
 tantum loquitur in cibo diario, † vt
 68 notat glo. 1. ibidē, & glof. 1. in dicta
 l.

lege alimētis. Rationē præterea dubi-
tandi præstabat l. 16. tit. 18. lib. 9. Re-
copil. ibi: *Que en el dicho lugar ven-*
dierē por menudo, vbi probatur, quod
privilegiū exēptionis cōcessum a la
Puebla de Sāra Maria de Nieua, de
rebus illic vēditis, limitatur in rebus
minutatim, & non ad grossum vēdi-
tis: & ita videbatur dispositum in su-
pradiētis. Sed contrariū generaliter
est tenēdū, & sic quod prædicta pri-
uilegia extendantur ad res tā ad gros-
sum, quā minutatim venditas in di-
ctis locis privilegiatis, per l. 15. d. tit.
18. lib. 9. Recop. vbi expressē res ven-
ditæ ad grossum, & minutatim com-
pichenduntur, & eximuntur. Et præ-
dictæ legi 16. d. tit. 18. responde, pri-
uilegium, de quo in illa lege, esse li-
mitatū, & exceptum à regula genera-
li, quæ firma remanet in contrarium.
Et ideo in omnibus privilegijs & e-
xemptionibus, quæ viderim, præci-
puè in privilegio exemptionis à do-
minis Regibus Catholicis concessio-
mez ciuitati de Ronda, ita habetur,
Qui sean libres de lo que vendieren de
sus labranças, y crianças, quier lo ven-
dan por granado, o por menudo, quod
cōprobatur; nā venditio verificatur
in vno nūmo, si res vendita non erat
maiori pretio digna, nec adest dona-
tionis præsumptio, t per l. si quis do-
nationis, ff. de contrahen. emptio. te-
net Bar. in l. si quis ante. ff. de acquir.
posses. n. 1. & Fabianus de Monte in
tract. de emptionē & vendit. in 4. q.
principali n. 21. & de hoc verbo mi-
nutatim, vsus est Iuriscons. in l. cum
hi. §. in causa. ff. de transact. & in l.
3. ff. de alimen. & cib. legat. & in l.

Martius. ff. de acquir. rerum dom. t 70
& alimentorū nomen tam latā habet
significationē, vt etiā medicinæ sub
eo cōprehendantur. t l. si cū dotem 71
§. si autem in seculisimo. ff. solut. ma-
trim. tradit Bart. in l. alimentis. ff. de
alim. & cib. legat. n. 2. & Lāra de Cor-
doua in tract. de alimen. §. nō autem
n. 28. cum seqq. & Castan. in consue-
tud. Burgun. rubr. 6. §. 4. fo. 217. n. 4.
vers. sed quæro, & quid contineatur
appellatione bastimentorū, vide per
l. 10. tit. 18. partita. 2.

SE D non est ignorandum, utrū *Quest. 6.*
vsus vel consuetudo non solū gabel-
lā inducant immunitatis privilegiū?
T In qua quæstione noto, quod vēcti 72
Galia & angariæ tolluntur ex consue-
tudine non soluendi, l. licitatio. §. 2.
rum. ff. de public. & vēctig & tollun-
tur per spatium quadraginta anno-
rū, quando soluuntur, & debentur fisco,
secus si priuato. l. omnes. C. de
prescrip. triginta, vel quadraginta an-
norum, ita Bart. in d. §. earum, vers.
quæro quinto, facit l. 2. ti. 22. lib. 9. Re-
cop. vers. *De qualquiera carga de grē-*
da, ibi, no han de pagar alcavala, por q̄
no se acostumbra pagar, vbi innuitur,
quod gabella nō debet solui, quādo
adeest consuetudo non soluendi, per
quā induci videtur immunitatis pri-
uilegiū. Sed veritas est in cōtrarium,
quia vsus vel consuetudo non soluē-
di gabellā, non inducit immunitatis
privilegiū, per l. 1. tit. 13. li. 9. Recop.
ibi, Ca como dicho es, la nuestra mer-
ced es, q̄ todos paguen alcavala, no em-
bargante q̄diga, quē nunca la pagaro y
que estan en possession de la no pagar,
& per l. 15. d. tit. 18. ibi, Que de lo tal

Tractatus de priuilegiis

*es nuesta merced, q se pague alcavala, no embargate q digan, q no la acostu-
braron pagar.* Quod cōprobatur, nā
certū est, quod gabella Regi nostro
soluitur in recognitionē subiectionis,
& superioritatis, & vniuersalis do-
mini, † vt tradit Otalora de nobili-
73 rate. 1. p. c. 3. n. 1. & 7. & in hoc casu,
nec p̄scriptio, nec vsus, vel consue-
tudo excusat à solutione, per l. cōpe-
tit. C. de p̄scrip. 30. vel 40. annorū,
tenet latē Bar. in d. l. licitatio. §. earū,
& Alex. conf. 30. col. 4. vol. 4. Ias. in l.
imperium. ff. de iurisdic. omni. iudi.
Bald. & omnes Doctores cōmuniter
in d. l. cōpetit, & probatur ex doctri-
na Panor. in c. ad audientiam de p̄-
scriptio. asserentis, quod omnis solu-
tio census p̄scribi potest, excepta il-
74 la, quę sit insignū subiectionis, † per
c. cū non liceat de p̄script. de quo
videndus est Felin. in d. c. cum nō li-
ceat. Pendente tamen quęstione su-
per immunitate, & exēptione, inte-
rim debet cogi ad soluendum ille, qui
se immunē, & exemptum contende-
rit, & allegauerit. Ita Bald. conf. 138.
vol. 1. col. 2. & Ægidius Bosius in
sua p̄actica in tit. de Principe, & pri-
uilegijs eius, n. 146. quoniā qui est in
possessione soluendi gabellā, debet
eam soluere, donec sit causa exēptio-
nis in petitorio decisa, per c. querelā
de electione, tenet Abb. in c. perue-
nit de censibus, & Ægid. Bosius eū
referens vbi supra nu. 148. & ad hoc
vt supradicta apertius intelligantur,
75 talis erit facienda distinctio, † quod
illi, qui dicunt, se immunes per priui-
legiū, audiri non debent, nisi p̄dictū
priuilegium exhibeant, & si se

fundauerit in consuetudine, vel p̄-
scriptione immunitatis, eā probare
debent: & qui ad fundandā suā exē-
ptionem, & immunitatē priuilegiū
plenū ostenderint, obtinebunt, eiq;
p̄dictum priuilegiū obseruabitur.
Sin autem priuilegiū nō plenum ad
exemptionē consequendā ostende-
rint, tenentur etiam probare vsum, &
p̄scriptionem 40. annorū, qua pro-
bata, cū p̄dictū priuilegium cau-
sam p̄scriptionis p̄buerit, erunt
conseruandi, atq; tuēdi in possessione
immunitatis, dū causa immunita-
tis terminetur; in eaq; nō debent tur-
bari, si violenta, vel clandestina, vel
p̄cario concessa non fuerit. Quod
probat tex. in c. cū personę de pri-
uilegijs lib. 6. quę omnia si non p̄-
cedant, nullatenus excusationē habe-
bunt, cū Regiū ius sit manifestum,
per l. 2. tit. 28. lib. 2. Recop. vbi supe-
rius dicta in causis, & exēptionibus
gabellarū modificantur tali modo:
quod nullus à solutione gabellę ex-
cusationē meretur, licet immemoria-
lem p̄scriptionē, vel priuilegiū al-
legauerit, dummodò in Regijs Codi-
cibus, quos dicimus, *Libros de los sal-
uados*, scriptū nō est, & à maioribus
cōputatoribus subsignatū. Prętereā
est notandū, quod etsi indulgentia do-
mini, vel Principis de non exigendo
gabellā pro sit, vt notat Bart. in l. lici-
tatio. §. earū. ff. de publican. & vecti-
galibus: tamen publicanorū, & ex-
actorū indulgentia non proderit, nec
excusationem aliquā p̄bet, & con-
sequenter non nocet domino, nec
Principi. † Ita Ægidius Bosius in
76 sua p̄actica tit. de Principe nu. 162.

quia

quia conductor non potest interuertere, nec praiudicare possessioni domini sui. l. cū nemo. C. locati. l. quāuis. §. i. ff. de acquiren. possel. l. 3. §.

77 si rem, & §. sequenti eodē titu. l.

245. 7. INFERTVRQVE ex supra notatis, quod Principis priuilegium requirit scripturam, per ea quę tradit Azeued. in l. 22. & 23. titu. 14. lib. 6. num. 2. & in l. 7. tit. 1. i. a nu. 1. d. lib. 6. & per glos. in c. i. de censibus lib. 6. & per ea, quę refert AEgidius Bosius vbi supra n. 292. qui in n. 293: predictā doctrinam intelligit, quoad probationē, plurima iura, & Docto-
78 res allegās. † Sin autem priuilegium sit perditū; potest probari per testes expertos deponentes de amissione; & eius tenore, per tex. in c. olim de priuilegijs, late Doctores in l. sicut iniquum. C. de fide instrumento. & Mascard. de probatio. l. p. cōcl. 245. tex. in l. testium. C. de testib. vbi habetur, quod duo testes sufficiunt ad

79 huiusmodi probationem. † Et est ad idem l. 41. Tauri, vbi scriptura maioratus perdita potest probari per testes de eius tenore deponentes, vbi videās Doctores ad plenum hanc materiam pertractantes; & est l. 2. C. de bonorum possel. secundum tabulas, vbi glos. verbo doceri, & ibi communiter Doctores, idem affirmantes in testamento perduto. † In quo refert plurima iura, & Doctores, Burgos de Paz in l. 3. Tauri, nu. 304. cū sequentibus, Cassaneus in consuetud. Burgundię rub. i. 7. §. 4. in versic. par son testamen. nu. 1. cū sequētib. fol. 239. col. 2. & Gómez Arias in d. l. 41. Tauri, num. 1. qui in

nu. 2. affirmat, quod sufficit probari testamentum; licet scriptura eius nō appareat per l. i. §. sufficit. ff. de bonorum possel. secundum Tabulas. Et quod dixi teneri testes deponere de toto tenore testamēti, intellige in testamento nūcupatiuo, non tamen in testamento in scriptis: quia cū occulte fiat, nō possunt testes deponere de eius tenore, vt tenet Alex. in l. publicati. C. de testam. nu. 4. vers. in ea ibi, Sicut scriptū est, & Petr Iacobus in sua practica in rubr. de actione ex testamēto, versic. item poterit probari pag. mihi 113. col. 3. & Bonifacius in glossa peregrina, in verbo testamentum, versic. aperiendū, ibi: *Nec est necesse, quod testificetur, quod in testamento continetur, cum id occultum sit*, fol. 511. col. 2. in princ. facit l. 103. tit. 18. parti. 3. in fin. ibi: *Es si por auenir a el que lo fiziere, non quisiere que los testigos supiesen lo que es fecho en el, pue delo mandar hazer al escriuano en poridad*, vbi probatur, quod testes testamenti facti in scriptis, quod siro occulte; & *en poridad*, vt ita loquar, nō possunt scire contenta in illo, nec de ei⁹ tenore deponere. Sed si priuilegium immunitatis ad tempus fuerit concessum, cessat elapso tempore: † argumento tex. in l. quoties. C. de precibus Imperatori offerend. tenet Abb. inc. cū accessissent de constitutio. & facit tex. in cap. de causis de officio deleg. quia prohibitum ad tempus, post tempus censetur concessum: & e contra concessum ad tempus, post tempus censetur prohibitum, & non concessum; l. si vnus. §. ff. de pactis, tenet Traq.

Tractatus de priuilegiis

lib. 2. de retract. cōuention. §. i. glo.
2 u. 44. cum. seqq. & priuilegium cō
cessum ex certa causa expetita, vel ta
cita, cessat cessante causa, † c. suggestū
de decimis, l. generaliter. C. de Episc.
cop. & cleric. tenet Abb. in d. c. cum
accessissent, & est text. in cap. cum
cessante de appel. vbi scribentes. Et
qui vult sciare, quid sit priuilegium,
quid rescriptum, quid beneficiū, vi
deatur Panor. in rubr. de rescriptis,
& Alex. in l. qui dotali, ff. solut. matr.

QUANDO tamen de interpre
tatione † priuilegij est quæstio, hæc
interpretatio ad Principē rātum spe
ctat, c. cū venissent de iudicijs, l. ex fa
cto, ff. de vulgari. † Quia ei⁹ est inter
pretari, cuius est concedere, c. inter
alia de sent. ex cōmuni. l. vlt. C. de le
gibus, l. 27. tit. 18. p. 3. quod intellige
cū distinctione, de qua per Gregori.
Lop. ibidem, glof. 1. & 5. & immuni
tatis & exemptionis priuilegia sunt
perpetua, dummodò per non vsum
non perdantur, quia si eis non vtan
tur priuilegiati & exēpti per spatiū
triginta annorū, amittunt priuilegia
† per l. 42. tit. 18. p. 3. vbi Greg. Lop.
in glof. verbo, *Fasta treinta años*, vbi
latet de materia, & in glof. verbo, *Fas
ta diez años*, de quolātē distinguit
Matienç. in l. 2. tit. 10. lib. 5. Recopil.
glof. 7. & Azeu. in l. 2. tit. 7. n. fin. & in
l. 1. tit. 1. lib. 6. à n. 34. cum seqq. quā
l. 42. limita, quod tunc tēporis perdi
tur priuilegiū per nō vsum, quando
euenit occasio vtendi, sed si occasio
nō euenierit, nō perditur, etiā si quis
eadem nō vtatur per mille annos, ita
Bar. in l. filijs n. 2. C. de decurionib⁹
l. 10. Ioā. Andr. in additio. ad Specul.

in tit. de feudis in rubr. Panor. in c. ad
audientiā de præscrip. quē sequitur
Imol. nu. 8. & d. Panor. in c. Abbate
n. 15. de verbor. sign. latet tass. in l. fin.
ff. de constit. Principū n. 53 Fel. in c.
cū accessissent de constit. n. 25. cum
seqq. quā sententiam cōmuniem
dicit Bellonus conf. 1. n. 11.

ET ne in exēptionis materia ali
quid omittamus, erit scitu dignum,
quod si aliquis habēs priuilegiū exē
ptionis, ne teneatur gabellā soluere
de suis bonis immobilib⁹ vēditis, eo
dē modo eā soluere nō teneatur, p. e
dictaq; exēptione potiat, si sua bo
na immobiliā & prædia nō vēdiderit,
sed super eis cēsū imposuerit, † se
cū dū Azeu. in l. 3. tit. 15. l. 5. Rec. n. 2.
qui in l. 2. tit. 14. dict. lib. 5. n. 3. refert
quoddā mirabile, si in praxi de iuris
rigore verū esset, hoc est, quod corte
tores & deputati cōfistoriales, sub
sistente causa caristie vtl pestis, vel
alia virgēte, possunt cōstitui, quod
defectus victualia in ciuitatem sine
immunes à solutione gabellar & por
tagij, licet cum damno attendatorū
& collectorum. † Et ad hoc vt veri
tas huius doctrinæ eluceat, præmit
to, quod priuilegiū Principis intelli
gitur sine alterius damno. & præiudi
cio. † l. 2. §. merito, & §. si quis à Prin
cipe, ff. ne quid in loco publico, l. cū
filius, ff. de militari testam. l. impube
ri, ff. de administr. tutor. l. nec auu
C. de mancipatio. c. cum olim de cō
suetudine, l. 30. tit. 18. p. 3. l. 2. & 3. tit.
14. lib. 4. l. 16. tit. 10. lib. 5. Recop. tra
dit Azeued. in d. l. 2. tit. 14. à n. 3. cū
seqq. vsque ad finem, vbi plurimā
inuenies de materia priuilegij nō q;
confr-

Quest. 10.

Quest. 11.

33

31

confirmatio videtur facta absq; ter-
tij præiudicio, secundum Thomam
Grāmar. in decis. 103. nu. 236. qui la-
tē de hoc agit: nam quando Rex exi-
mit aliquem à solutione gabellæ, &
à portaggijs, intelligitur in locis ipsi re-
gi subiectis exemisse, non verò in lo-
89 cis dominorū inferiorum. † l. 11. tit.
18. parti. 3. vbi glos. l. 16. tit. 10. lib. 5.
Recopil. tenet Azeuedo in d. l. 2. tit.
14. lib. 4. nu. 15. qui in nu. 16. tradit;
quod si Rex donauerit alicui terras,
quæ solitæ erant alicui ciuitati colle-
ctas dare, donatarius tenetur prædi-
ctas collectas soluere: ne damnū ter-
90 tio fiat. † Quod tenet ex doctrina A-
lexan. & aliorū, quos refert: & quan-
do ciuitas cum Rege conuenerit, *Ita
estā encabeçada* (vt ita dicā) & obliga-
ta fuerit ad certam quantitatem quot-
annis soluendam, si Rex postea ali-
cui de illa ciuitate, qui cōtribuere te-
nebatur, exemptionem concesserit,
talis exemptio non præiudicat alijs
de loco, vel ciuitate, sed tantum ipsi
Regi, qui quantitatem, quam prædi-
ctus exemptus quotannis soluebat
ciuitati, minus recipiet, nec redunda-
bit in aliorū ciuium præiudiciū. † Ita
91 Boerius in decis. 273. num. 3. qui Gui-
lielm. de Cuno. Angelum, Bald. &
Iacobum de Sancto Georgio ean-
dem opinionem tenentes recenser,
Petr. Antibolus in tracta. de munc-
ribus. 3. p. nu. 22. cum sequētib; &
nu. 32. cum seqq. & tradit, & optimē
distinguit Bobadilla in sua Politica
tom. 2. lib. 5. c. 5. pag. 108. & est text.
in l. 1. C. vt nullus ex vicarijs lib. 10.
quæ omnia faciunt contra prædictā
doctrinam Azeuedi in d. l. 2. tit. 14.

lib. 5. n. 3. ne conductoribus gabella-
rum damnū fiat à correctoribus, &
deputatis consistorialibus exemptio-
nem in victualibus concedentibus;
nisi eam intelligas, quando vertitur
paruum præiudiciū conductoribus,
& exactoribus gabellatum: quia tūc
temporis priuilegiū à Rege, & exēp-
tio à ciuitate, vel deputatis consisto-
rialibus cū damno & præiudicio ter-
tij potest cōcedi, † per l. quoties. C. 22
de precibus imperat. offerend. quia
licet verum sit, quod quādo Rex ali-
quod concedit priuilegiū, vel con-
firmat ex certa scientia, vel de pleni-
tudine potestatis, quod idem imper-
tat, vt tradit Bald. in l. eos. C. de appel-
lat. in princ. nu. 1. & Abbās in c. ea
quæ de re iud. nu. 8. & in c. cū inter
de exceptio. nu. 8. vbi Felin. nu. 5. Ro-
man. conf. 169. Deci. conf. 191. nu. 3.
& 4. & conf. 171. videtur velle, quod
actus, & priuilegiū valeat, etiam si
ex eo damnū, vel præiudiciū ter-
tio inferatur, † vt resoluī Alex. con- 93
sil. 216. nu. 24. lib. 2. Deci. conf. 190.
nu. 14. & confil. 271. nu. 8. Petr. Paul.
Parif. confil. 3. nu. 77. vol. 4. & confil.
1. nu. 67. lib. 2. Thom. Grammar. cō-
sil. 8. nu. 14. Curt. Iun. conf. 174. n. 12.
Albert. Brun. conf. 1. n. 74. Socin. Iu-
nior confil. 76. nu. 41. lib. 1. Id limitā-
tur eo modo, quod nunquam Prin-
ceps videatur velle, priuilegiū con-
cedere cū magnū tertij præiudicio
secundum Zabarelam conf. 96. Cor-
neum confil. 189. n. 6. lib. 4. Alex. cō-
sil. 111. n. 6. & conf. 155. n. 3. lib. 6. &
conf. 215. n. 5. lib. 7. & conf. 37. nu. 2.
lib. 1. Gozadiū. confil. 62. n. 17. & cō-
sil. 5. n. 9. Petr. Paul. Parif. cōsil. 1. n. 9.

Tractatus de priuilegiis

& 14. vol. r. tradit plurima Mexia ad l. Tolleti 2. p. fundamento 17. nu. 29. nam quando Rex vult expresse ali-
 quid fieri cum tertij præiudicio, intel-
 ligitur de modico, & non de graui,
 94 T. glos. fin. in l. sed cum ab hærede,
 ff. ad Trebelli. glos. in l. seruitutes, §.
 publico, verbo, in cōmodo, ff. de ser-
 uitutibus, tenet Ias. in l. fin. ff. de cōsti-
 tut. Principum n. 24. Gozadian. cōf.
 14. n. 20. Sed hodie puto priuilegium
 à Principe concessum, licet quales-
 cūq; clausulas habeat, nō tenere, nec
 executioni tradendū fore cū magno
 95 vel paruo tertij præiudicio, t per tex.
 id expresse probantem in l. 3. tit. 14.
 lib. 4. Rec. ibi: *Y no reciba agrauio, ni
 perjuizio alguno en su justicia*, quod
 per alia iura tenet Azucud. in l. 2. d.
 tit. 14. lib. 4. n. 54. Vel nisi supradictā
 doctrinam in d. l. 2. n. 2. intelligas in
 casu in quo vertitur publica vtilitas:
 nam tunc temporis priuilegium à
 Principe concedi poterit cum dam-
 96 no & incōmodo tertij, t iuxta glos.
 fin. in l. fin. C. si contra ius vel vilita-
 tē publicam, vbi tenet Bart. n. 2. tex.
 in l. si verberatum, §. 1. ff. de reuēd.
 l. si quis sepulchrum in principio, ff.
 de religio. & sumpibus funerum, te-
 net Molinade Hispan. primogen.
 lib. 3. c. 3. n. 20. cū sequentibus, re-
 ferens Burg. de Paz in procemio le-
 gum Tauri nu. 349. & Couarru. lib.
 3. variarum c. 6. n. 8. idem tenentes,
 quia multa ratione publicæ vtilitatis
 fiunt, & conceduntur, quæ aliās non
 fierent, nec concederentur, vt inue-
 nies per Anton. Gom. in 2. tom. va-
 riarum, c. 2. nu. fin. & per Couar. lib.
 3. variarum, c. 14. & Auiles in capit.

Prætorum c. 17. in glos. verbo, *Ara-
 zonables precios*, & in c. 18. glos. ver-
 bo, *Se haga*, & per Gregor. Lop. in
 3. tit. 5. p. 5. verbo de vender. Socin.
 in regul. 529. Ex quibus consequens
 videbatur, quod correctores, & de-
 putati consistoriales, publica & vrgē-
 te subsistēte causa Christiæ, belli, vel
 pestis, possint cōstituere, quod dese-
 rētes victualia, & necessaria ad victū
 in ciuitatem, sicut immunes à solutio-
 ne gabellæ contra voluntatem con-
 ductorum & exactorum, & cum eo-
 rum præiudicio. In omni namque
 priuilegio vtilitas publica censetur
 excepta, quæ est præferenda, t cap.
 fin. qui filij sint legitimi, c. 3. de præ-
 bendis, c. bonæ memoriæ de postu-
 latione prælatorum, tradit per multa
 iura Franciscus Lucanus in tract. de
 Fisco & eius priuilegio. 4. p. n. 26. in
 1. vol. tract. Doctorum, & Math. de
 Afflict in decis. 289. n. 19 præcipuè
 quia exēptus per priuilegium, & in-
 munitatē habens à collectarū & ga-
 beillarū solutione nō intelligitur exē-
 ptus à collecta, quæ imponitur ciui-
 bus, propter necessitatē instantem:
 necessitatis enim tēpore nullus exē-
 ptus excusatur à murorū, vel ciuita-
 tis custodia: nec prodest. exēptionis
 priuilegiū in casu magnæ necessita-
 tis reipublicæ vel Principis, t Iube
 98 mus nullā, C. de sacrosanct. Eccles.
 per quā l. ita tenet Bald. ibidē, quem
 refert & sequitur Ias. in §. item Ser-
 uian. institut. de actio. n. 108. & in l. si
 ex toto nu. 9. & 17. ff. de leg. 1. & late
 Mexia in taxam panis conclus. 1. n.
 59 & conclus. 4. nu. 20 tenet optime
 Castillo de Bobadilla in sua Politica
 tom.

tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 298. cum sequē-
tibus, qui quam plures refert autho-
res, quos videre decet, & latè tenet,
& resoluit etiam per plura iura & au-
thores, Auiles in cc. Prætorum, c. 2.
glos. verbo, *De mercaderia*, à nu. 11.
cum seqq. Nec immunitas vel exē-
ptio simpliciter concessa extenditur
ad onera, quæ augentur propter in-
solitam & improvisam necessitatē,
secūdum Ripam in l. si ex toro, ff. de
leg. 1. n. 16. tradit Otalora de nobilit.
c. fin. num. 1. ad medium & plurima
Gom. Arias in l. 67. Tauri n. 2. cum
seqq. Nec isthæc supradicta Azeue.
doctrina. Vnquam mihi etiam visa
fuit vera, nisi eū eo moderamine, vt
conductoribus & exactoribus gabel-
larum suum refarciantur damnum &
99 interesse de proprijs ciuitatis, quod
expressè probatur in d. l. si verbera-
tum, §. 1. & in d. l. si quis sepulchrū,
& in l. venditor, §. si constet, ff. com-
munia prædiorum, & ex iuribus &
Doctoribus per nos relatis in 2. p. in
principio num. 13. cum sequentibus
in tract. de gabel. nam quando Prin-
cipi licitum est fauore publicæ, vel
magna interueniente causa bona ali-
cuius alteri concedere, est hoc in-
telligendū, quod nihilominus Prin-
ceps teneatur refarcire damnum, &
partilex & damnificatē satisfacere,
100 T. rex. est singularis in l. 1. tit. 1. p. 2. &
in l. 2. C. pro quibus causis seru.
prem. libert. accipiant. per quam
legem ita tenet Rodr. Xarez pluri-
ma similima exempla referens in al-
legatione 10. in principio, col. 2. vers.
hocigitur casu, & omnia superius
adducta, de quibus per Auiles, Ripā,

& alios circa vtilitatē publicæ veniūt
intelligenda in mero privilegio exē-
ptionis collectarū vel gabellarū, &
nobilitatis à Principe concessio, quod
privilegium debet obseruari, nisi
magna interueniat Principis vel rei-
publicæ necessitas: nam tunc tēpo-
ris poterit à Principe, vel à republi-
cā limitari, & non obseruari, t vt no
tat Otalora vbi supra, & Marienç. in
l. 1. tit. 25. lib. 5. recop. glos. 9. n. 5.

EX Quibus supradictis cōsequi. *cap. 3.*
tur notabilis quæstio, à Doctoribus *Quest. 12.*
ad modū controuersa, cuius veritas
in praxi multū conducet, videlicet
quod habens privilegium exēptio-
nis à solutione gabellæ, si per miserit,
vel cōsentierit in libro solutiū, des. ri-
bi, vel sciuerit, & non contradixerit,
nec in tēpore appellauerit, sibi præ-
iudicat, & privilegiū amittit, t per l. 102
1. §. si quis tutor, ff. quādo appellādū
sit, tenet Ias. in l. falso, n. 3. C. de diuer-
sis rescriptis, ex doctrina Angel. &
Imol. & aliorum, quos allegat. Quæ
doctrina iuuatur ex Panor. in c. cum
accessissent de cōstit. n. 7. qui tenet,
quod privilegiatus ne soluat præstā-
tias, si sponte semel soluerit, præiudi-
cat sibi in futurū, nisi fuerit protesta-
tus. t Et patrocinator, quia privilegiū 103
de facili perditur per text. in d. c. cū
accessissent, quod tenet Barthol. Bri-
xensis in suis quæstionibus domini-
calibus, quæst. 2. num. 6. & de supra-
dictis agit Azeued. in l. 1. tit. 1. lib.
6. Recopil. à num. 34. referens Ioan.
Garc. de nobilitate, & alios. t Fa- 104
cit præterea, quod ascribens se in
scriptura sibi præiudicat de conten-
tis in ea, l. sicut, §. non videtur,
in

Tractatus de priuilegiis

105 in 2. p. ff. quibus mod. pig. vel hypot. soluitur: & scientia vel presentia domini videtur, vel consentientis suam re pignori dari, sibi preiudicat, t per l. 9. tit. 13. p. 5. vbi glo. Sed contra facit, quod qui contractui assistit, etiam testis, non videtur approbare, que in eo contenta sunt, l. Gaius. alius, Caius, ff. de pig. actio. l. 60. tit. 5. p. 5. & d. l. si cut, §. non videtur in prin. eod. tit. tradit Rebus. ad Regias constit. Gallicastit. de chirograph. n. 56. vol. 1. & qui consentit alienationi rei a testatore siue iure relicto, potest adhuc petere pretium & fideicommissum l. si fundum per fideicommissum ff. de leg. 1. tenet Ant. Gom. in 1. tom. variar. c. 12. n. 43.

Sed ut horum iurium vera resolutio habeatur, antea quam ad vteriora in probationem veritatis predictae principalis questionis procedamus, est sciendum, quod sola presentia & taciturnitas alicuius in aliquo actu non inducit illius consensum, quando illius presentia contradicendo non posset actum impedire, quin fieret, & sic in eo casu presentia non potest sibi preiudicare, & in hoc casu loquitur, d. l. si fundum per fideicommissum, vbi notat Ias. nu. 6. vel si quis fuerit presentis venditioni suae rei, quam vendidit quidam tertius, talis presentia non potest sibi nocere, quia res aliena vendi potest. C. rem alienam, ff. de contrahend. emptione: & presentia sola tunc inducit consensum, & preiudicat, quando potest contradicendo actum impedire. Ita Ias. vbi supra, & Bart. in d. l. Gaius, & in l. quae dotis, ff. de solut. matrim. nu. 76. & 95. & in hoc casu loquitur d. l. 9. tit. 13. p. 5. & si quis esset testis,

quando res sua venditur, talis presentia sibi non nocet, & in hoc casu erit intelligenda d. l. Gaius, & dictus §. non videtur in principio: & si esset presentis, & testis, quando res sua datur alicui in pignus, tunc sibi preiudicat, quia impedire posset talem pignoris dationem demonstrando rem esse suam, & ita intelligendus venit dictus §. non videtur in 2. par. ut resoluit Panorm. in c. ex literis de transact. & habetur late in 4. vol. communium opin. in nouis pag. 5. col. 1. conclus. 38. & late per Ant. Gabr. in 3. tom. communium opin. lib. 1. conclus. 3. pag. 20. col. 2. cum sequentibus, vbi optimam resolutionem inuenies.

Quibus praetabitur redeundo ad decisionem dictae principalis questionis, facit praeterea pro secunda contraria parte negatiua tex. in l. qui grauatus, C. de censibus lib. 11. vbi probatur, quod priuilegiatus, si grauatus fuerit, poterit intra annum reclamare, & antea non sibi preiudicium parat, secundum Bart. in l. forma, §. fin. ff. de censibus n. 1. ubi additio Alex. & ipse Alex. tenet in additionibus ad dictum Bar. in l. sicut C. de praescriptio. 30. vel 40. annorum, in verbo certest, ad medium, sed Panor. in c. quia indicat de praescript. n. 5. tenet quod priuilegiatus descriptus in albo solutionis possit reclamare intra 30. annos, & quod antea non sit contra cum praescripta actio, t quae Panorm. opinio vera & tenenda videtur, t a actio, quae competit contra factum, durat per spatium 30. annorum, l. sicut, C. de praescriptio. 30. vel 40. annorum, & comprobatur, quando

quando quidem priuilegia non soluendi decimas & similia non tollantur vnico actu, nisi solutio fiat per
 107 spatium 30. vel 40. annorū, ꝛ c. si de terra, c. accedentibus de priuilegijs; ita Ripa lib. 1. responsorum in resp. 21. nu. 10. cum sequentib. & quando priuilegium excusat à munere reali, vt à solutione decimarū, & similiū; si priuilegiatus soluat, sibi tantum in solutis & non in soluendis præiudicat, per glos. verbo, continuerint in c. cum accessissent de cōstitutio. vbi DD. & Bar. & Salic. in l. voluntarie; C. de excus. tutorum per tex. ibi, vbi probatur, quod priuilegiatus & exceptus ab onere tutelæ, vel habens priuilegium iterabile; & successuum; illud non perdit vnico actu, tutelam
 108 acceptādo, ꝛ quod tenet Greg. Lop. in l. 42. tit. 18. p. 3. in glos. *Fasta treinta años*, & hoc tempus requiritur ad tollendū priuilegium concessum in his, quæ habent reiterationē, secundum Gózadin. cons. 23. num. 4. & est communis opinio, vt traditur in 2. tom. cōmuni opinionū. lib. 14. pag. 230. col. 2. in nouis.

Et hanc partem tenendo, restat responsio ad d. l. 1. §. si quis tutor, ff. quando appellādū sit pro prima opinione adductam. Et responde, quod loquitur in materia appellationis, respectu sententiæ, quæ in re iudicatā trāsiuit, si habens exēptionem, & excusationē à tutela, illam in tempore & ante sententiā nō allegauerit: nec intra tempora appellationis à dicta sententia cōtra eū lata appellauerit. Et ideo Ias. in d. l. falso, C. de diuersis rescriptis n. 3. firmiter in dicta prima

opinione nō residet, & videtur ad cōtrariā inclinari in n. 4. Et ad doctrinā Panormitani in d. c. cum accessissent n. 7. de constitutio. responde, quod Bart. in l. 1. C. de his qui in prio. credit. loco succedūt, quem pro sua opinione refert, nullū verbum de hoc agit. Et ad doctrinā Barthol. Brixienſis affirmatis, quod priuilegiū de facili perditur, responde, quod priuilegiū perditur in multis casibus a iure expressis, vel mera voluntate & expressa renuntiatione priuilegiati, vel priuilegio contraueniendo, & in hoc casu loquitur & intelligitur tex. in d. cap. cum accessissent de constitutio. & dicta doctrina Brixienſis.

N E C Omittam, quod priuilegium personale exēptionis non trāſit ad filium, nec ad hæredes, secundum Bart. in l. 1. n. 2. ff. de constitut. Princip. & Licirier. de primogenit. lib. 3. q. 1. n. 2. nec priuilegium alicui concessum, extenditur ad eius filios, l. 2. C. de bonis quæ liber. c. 1. §. cum vero, qui feudum dare pos. in vsibus feodorū, tenet Licirier vbi supra lib. 1. q. 25. n. 3. ꝛ quod secus erit in priuilegio reali, quod trāſit ad hæredes, per l. sordidorum, C. de excusatio. itinerum lib. 10. latē Decius in l. priuilegium, ff. de regul. iur. & quando priuilegium dicatur, & præsumatur reale, vide in glos. 2. in d. l. sordidorū, & Ioān. de Platea ibidē in vers. Quid autē. Et quando dicatur reale vel personale, tradit Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. n. 92. & quādo priuilegiū reale cōceditur alicui, & eius successorib., intelligitur ordine successiuo, ꝛ primò ad filios, deinde ad nepotes, &

Quæst. 13.

109

110

Tractatus de priuilegiis

non concurrunt simul, l. palatinis, C. de priuilegijs eorum, libr. 12. & ibi Ioan. de Platea.

Quest. 14. SED In dubiū vertitur, vtrum in casibus, quibus priuilegium trāsit ad filios & hēres, extendatur ad naturales tantū. In quo casu tenendum est, transire ad naturales tantū, l. 1. tit. 11. p. 7. vbi latē Greg. Lop. in glos. verbo, *Amiga*, licet aliter disponeretur de iure cōmuni, vt videre licet per eum, & est verum, quando quidem filij naturales tantum gaudeant nobilitate paterna, t̄ secundū Orator. de nobil. 2. p. c. 3. n. & in 4. p. c. 2. à n. 3. & cōtra alios etjā defendit Azeu. in l. ro. tit. 8. lib. 5. à n. 51. de quo vide Ioan. Garc. de nobil. glo. 1. §. 1. n. 46. quid contra Orator. tenet, qui secus tenent in incestuosis, spurij, & adulterinis.

Quest. 15. MAIOREM Tamen dubitatio nem adferebat illa quæstio nimium cōtrouersa, vtrum in casibus, quibus priuilegium exēptionis ad filios extenditur, intelligatur de antea natis. In qua quæst. videtur tenendū, huiusmodi priuilegium non t̄ cōprehendere filios antea natos, quibus nō videtur cōcessum: nā filij nati ante patris dignitatē non gaudent illa, l. senatoris filij, iuncta glos. fin. & l. emancipatum, §. fin. ff. de senatoribus, l. Diuo Marco, l. si senator de dignitatibus libr. 12. latē de hoc Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. recopilat. à nu. 82. vsque ad nu. 91. & Ioan. Gutier. in quæstionib. Canonic. 2. p. c. 30. n. 36. & Ioan. Garc. de nobil. à prædictis authoribus allegatus. Et quod idem dispositum sit in priuilegio *de hidat-*

guia, y caualleria, tenet Orator. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 2. & ratio poterit esse, quia qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet iudicari secundū qualitatem verbi, vel participij, l. in delictis, §. si extraneus, ff. denoxalibus actio. l. ex facto, ff. de vulgar. l. Titius, ff. de militari testam. Quod comprobatur, quia priuilegiū exēptionis à solutione gabellæ, vel Regij tributij, debet strictissimè interpretari, t̄ quia odiosum est Regio patri monio, & alijs multis de causis & rationibus, quas exprimit, & refert Orator. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 3. cū seqq. quem videas optima iura recensentem, cum Ripa lib. 2. responsorum, c. 26. num. 19. Ex quibus deducitur, quod cum in fauorabilibus, & in dispositione legali appellatione filiorum veniant nepotes t̄ per l. liberorum, ff. de verbor. signific. vbi Bart. & DD. & Castill. in l. 5. Tauri verbo, *El hijo*, vers. Quæro dicitur hic; & Mieres de maiortatu 1. p. q. 15. nu. 6. & 14. & 29. & Marienq. in l. 1. tit. 2. lib. 5. recop. n. 6. glos. 2. & Alciat. in c. perniciosam de officio ordinarij num. 7. secus erit in odiosis, per l. 1. §. si maritum, ff. de ventre in pos. sel. mittendo, secundum Castillū & supra relatos Doctores, & secundū Anton. Gabr. in 3. tom. communiū opin. lib. 6. tit. de verb. signi. conc. 1. col. 2. si filij nāq; expresse sint nominati in dispositione hominis, vel exēptionis priuilegio, non veniūt nepotes; t̄ ita Bart. & DD. in l. liberorū, ff. de verbor. signific. & in l. si quis ita, ff. de testamentaria tutela, tradit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater: 1. p. n.

7. dicit cōmunē Curtiū. n. conf. 114. n. 5. & tenet Otalor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 6. licet in beneficijs fauorabili bus à Principe cōcessis appellatione filiorū veniant nepotes, secundum Anton. Gabr. vbi supra pag. 336. cō clus. 1. col. 1. latè per Humadam in scholijs ad Greg. Lop. l. 2. tit. 15. p. 2. gl. 17. n. 21. & in Hispanorū primogenijs secundū Molin. 1. p. lib. 1. c. 6. à n. 28. cum seqq. ob rationes, de qui bus per eundem, & vide Latam de annuetsarijs lib. 1. c. 6. à nu 6.

24. ff. 16. PRIVILEGIUM Deinde im munitatis & exēptionis à solutione Regiæ gabellæ cōcessū oppido vel ciuitati, exēditur, & augetur, quāuis ciuitas aucta fuerit ex ipsa priuilegij natura, & quæ talis est, vt cōcessum in principali trahatur ad eius augmē tū, per tex. in c. quia circa de priui legijs, itra tradit Alber. Bru. in tract. de augmen. conclus. 9. in 2. vol. tra ctarū Doctorū: & exēptus à solutio ne collectarum de rebus suis, est exē pruseriā de rebus postea quæ sitis per plura iura, quæ refert Auiles in cap. pratorū in procemio verb. /slas, n. 9. 117. & de quo videatur Rip. in l. si extoto, ff. de leg. 1. à n. 2. quæ exēptionis & excusationis iuriū regaliū priuilegia ad suū robur, & validitatem requirūt 118. clausulā ex certa sciētiā, & vt habetur in l. 6. tit. 27. p. 2. & per Bar. & scribē tes in l. euacuas, C. de decurionibus lib. 10. & per Alberic. in rubr. ff. de muneribus & honor. & morte con cedentis spirāt & per l. 10. tit. 18. p. 3. nisi verba perpetuitatis habeant, vel aliter à concedente dispositū sit, ita Otalor. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 5. ad fi.

cum seqq. qui vbi supra in 1. p. c. 1. n. 13. cum sequentibus, latè differit, quid nomine iuriū regalium Hispanie, *derechos Reales*, contineatur, & ad quem occurre, cū casus de hoc eue nerit, quia mirabiliter loquitur, ma ximè in c. 2. n. fin. Et cū aliqua de filijs natis ante priuilegiū dixerimus, erit opere pretiū in trāsitu examinare illā admodū cōtrouersā quæstionē.

V T R V M Infamia, inhabili tas & delictum partis proditoris, qui crimen hæresis vel læsæ Maiestatis diuinæ vel humanæ cōmisit, noceat tū filijs natis, quā nascituris: Et ne im moremur, vel aliquid extra nostram materiā prolixè referamus: quia Do ctores in prædicta quæst. in varias di uisi sunt sententias, veritas earū inue nietur per Castrū de iusta hæretico rū punitione lib. 2. cap. 11. col. 13. & Couarru. lib. 2. variatū c. 8. n. 3. & 4. Anto. Gom. 3. tom. de delictis c. 2. n. 13. & Gom. de Leon in ceteria sua c. 81. Mol. de Hispan. primogen lib. 4. cap. 11. à n. 50. cum seqq. & Aze ued. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. nu. 18. Grat. in regulis & fallēt. regu 55. à n. 26. cū seqq. & per d. Azcu. in l. 11. ti. 4 d. lib. 5. à nu. 4. cū seqq. Otalor. de nobi. 4. p. c. 9. n. 8. fo. 334. & per Bur. de Paz iuniorē in suis quæstionibus de maioratu, q. 3. à nu. 12. maximè à n. 69. tradit fr. Emanuel Rodrig. Lu sitanus in sua sum. c. 130. pag. 345. & latè habetur in 1. volum. communū opinionū lib. 6. pag. 407. col. 2. in no uis, & per Iul. Clar. lib. 5. receptarū sententiarum, §. læsæ Maiestatis cri men n. 12. & Ioan. Gutier. in quæstio nib. Canoncis lib. 2. c. 30.

SED

Tractatus de priuilegiis

SED Ne hoc extra rem dictum
censeatur, erit adnotandū, quod pri-
uilegiū per dictum tam respectū pa-
rentum quam filiorum perditur lese
Maieſtatis diuinæ vel humanæ, per
l. quilibet cū materia, C. ad legē lu-
liā Maieſtatis, c. felix de penis, c. sta-
tutū de hereticis, l. 2. tit. 2. p. 7. tradit
Otalor. de nobil. 2. p. c. 6. n. 9. ad fin.

122 † in quo necessaria erit prædictæ
questionis examinatio, quoad filios
naturales, vel nascituros.

Quest. 18. SED Licet priuilegiū non possit
interpretari nisi à Principe illud cōce-
dēte, l. ex facto de vulgari, ff. l. 2. tit.
1. p. 2. l. 27. tit. 18 p. 3. l. 4. tit. 33. p. 3. est
adnotandum, quod priuilegiū reci-
pit interpretationē extensiuā à cō-
muni vsu & practica, † secundum
123 Ripam in l. quæ sitū, ff. de re iud. n. 1.
& probatur per d. l. 4 tit. 33. p. 7. ibi:
Costumbre antigua, & per l. si de inter-
pretatione, l. minime, ff. de legibus,
& de materia est vidēdus Greg. Lop.
in d. l. 27. tit. 18. p. 3. in gl. 1. vbi bonas
inuenies distinctiones & limitatio-
nes. Sed tamē causa priuilegij finita
vel cessante, cessat & finitur priuile-
giū, † c. cū cessante, de appel. tenet
124 in Bart. l. Titij, §. vsura, n. 1. ff. de le. 2.
Ex quo veniūt interpretandæ l. 20. &
21 tit. 18. lib. 9 Rec. vbi cōceditur pri-
uilegium assistentibus *En las vñtas*,
quæ dictis legibus cōprehenduntur.
Quia priuilegiū ratione loci & perso-
næ concessum, non potest alibi exer-
126 ceri, quā in illo loco, † secundū Innoc.
in c. bone de postulatione prælatorū,
Alex. in l. fin. ff. de cōst. Principum,
Bald. in l. 2. C. de seruit. q. 17. Et eadē
ratione limitatur l. 32. cum seqq. d.

tit. 18 vbi priuilegiū conceditur ali-
quibus officialibus: quæ intelligēdæ
veniunt, dum officiū exercent, quo
officio finito, finitur & priuilegium:
quia de iure dispositū est, quod pri-
uilegiū datum & cōcessum officio,
finitur, & non durat officio finito,
† secundū Bar. in l. placet, C. de sacro 126
sanct. Eccles. n. 12. tenent DD. quos
refert & sequitur Auēd. de exequē.
mand. regnū 2. p. c. 14. n. 29. ad fin. &
Bacq. de inope debitore c. 19. n. 9. &
11. Quā doctrinā intellige verā, nisi
officiū habeat dignitatem annexā,
nam tunc tēporis priuilegium durat
officio finito, secundū Bar. in l. maxi-
marum n. 2. C. de excusat. munerū
lib. 10. & Bacq. vbi supra d. n. 9. qui
plures allegat DD. & in tantum est
verum, quod officiales, quibus ratio-
ne officij aliquod conceditur priuile-
giū, tenentur actualiter, & nō nomi-
ne tantū illud officium exercere, cui
nō satisfaciunt, nec potiri debent di-
ctopriuilegio, nisi ipsum per se, & nō
per interpositam personam, nec per
substitutū exerceant. † per l. fin. ff. de 127
excusat. tutor. tenet Bar. & DD. ibi,
& Auēd. vbi supra n. 29. in fin. &
cōprobat, quia in operibus artifi-
cialibus, in quib' vertitur ingenium,
& disciplina, videtur electa industria
personæ, † l. inter artifices, ff. de solu- 128
tio. vbi Bart. & ipse in l. vnica, C. de
caducis tollend. §. nec autem, & in
veteris, C. de contrahen. & cōmittē-
da stipulat. Dinus in regul. qui facit
per alium de reg. iur. lib. 6. nu. 5. qui
DD. limitant in opere facto per aliū
æquē idoneum, quo casu artifex, cu-
ius industria est electa, satisfacit.

Quæ

Quæ omnia vera sunt de iure cōmu-
ni, nisi aliter in privilegijs fuerit dis-
positum, vt habetur in d. l. 24. cum
sequētibz, dict. tit. 18. lib. 9. Recop.
ibi: *T de las otras cosas que el y su mu-
ger, y hombre, y criados vendierē por-
ek* Sed ipsi exempti à solutione ga-
bellæ ad excusandas fraudes tenen-
tur iurare ad instantiam gabellarum
conductoris, iuxta formam dictæ l.
129 24. sub pœna in ea contenta. † Et si
aliquid alienū fraudulenter tanquā
suū vendiderint, tenētur cū septuplo
soluere gabellam ratione pœnæ.

Quest. 19. E T. Quia multoties dubitatum
vidi in forensibus, quomodo intelli-
gantur illa verba legis 11. tit. 18. lib.
9. Recopil. in fin. ibi: *Que sean fran-
cos, que no pagen alcavala de las cosas
que vendieren de sus labranças y eria-
ças, segun, y como, y en los lugares que
se contienen, y fueren contenidos en los
privilegios de franquexa que desto tie-
nen confirmados por nos, ò les diere-
mos de aqui adelante, † ne deinceps
dubitatio aliqua relinquatur, semper
tenui, & nūc teneo, quòd posita sunt
in dicta lege ad explicandā differen-
tiam verborum & concessionū, quæ
in multis privilegijs continentur: nā
in aliquibus exēptio conceditur de
rebus vēditis intra mœnia ciuitatis &
loci, in aliquib⁹ de rebus vēditis etiā
in suburbijis, & in iure, & extra loca,
in aliquibus cōceditur de reb⁹ vbiq̃
q; vēditis in mari, vel in terra, & in
aliquibus ad grossū & minutatim, &
in aliquibus minutatim tantū, vt est
videre in toto tit. 18. d. lib. 9. Rec. Et
ego in quā plurimis privilegijs vidi.*

Quest. 20. N. E. C. Minor adest difficultas

& dubitatio in intellectu legis 2. tit.
20. lib. 9. Recop. vbi probatur, quòd
portantes & vendentes aliquas mer-
ces in locis, mercatis, vel in nundini-
nis habētibus privilegium & exem-
ptionē à gabellæ solutione, tenen-
tur eā soluere in locis, vbi bona vel
merces extabant, & vbi vicinitatem
habent. Cui legi secundæ videtur
contradicere l. 17. tit. 17. lib. 9. Reco-
pilat. ibi: *Pero si los vendieren en fe-
ria por nos franqueada, por privilegio
que estē asentado en los nuestros li-
bros, que no paguen alcavala en los lu-
gares do los registrarōn; & l. 4. tit. 20.
d. lib. 9. ibi: Saluo si fueren las tales
franquexas por nos dadas y franquea-
das, y confirmadas, y asentadas en los
nuestros libros. †* Quibus legibus pro-
batur, quòd vendentes aliquas res in
locis, mercatis, vel nundinis, quorū
exemptio scripta fuerit in Regijs Co-
dicibus *De los saluados*, non tenen-
tur gabellam soluere in suis locis, à
quibus cum dictis mercibus exierē.

Sed dictis legibus rectè perpensis
nulla in eis inuenietur contrarietas:
nam prædicta l. 2. interpretatur, &
limitatur per decisionem dictarū le-
gum 17. & 4. quæ sunt nouiores, &
in quaterno gabellarum descriptæ,
vbi Rex disponere voluit, quòd licet
teneantur ad gabellæ solutionem in
suis locis illi, qui bona vendendā in
locis, mercatis, & nūdinis exemptis
asportauerūt, hoc intelligatur in lo-
cis, mercatis, & nundinis privilegiū
exemptionis habentibus, nō tamen
in Codicibus *De los saluados*, descri-
ptis, & quod nullam soluere tenean-
tur gabellā in suis locis, & ciuitatib⁹,
si prædi-

Tractatus de priuilegiis

si prædicta loca, mercata & ferix, vbi venditio fit, in codicibus Regijs De los saluados descriptæ fuerint. *Quest. 27.* Dubitatur deinde, vbi teneantur solvere gabellam muliones, vel alij, qui extra sua loca aliquod emerint, & asportauerint, venundauerintq; in locis exceptis & liberis à solutione gabellæ & in codicibus Regijs nõ de-
³³² scriptis. † Quo casu videbatur dicendum, quod gabellâ soluere teneantur in suis locis & ciuitatibus, vbi habitant, atque domum & vicinitatem habent, per text. in d. l. 17. tit. 17. lib. 9. Recopil. ibi: *Perofien lugares de señorio se vendiere y entregar, toda via paguen alcuala en los lugares donde lo registraren, & per l. 4. tit. 20. dicto lib. 9. ibi: Mandamos, que qualesquier personas, que fueren a vender qualesquier mercaderias y otras cosas, a qualesquier ferias y mercados, y villas, y lugares francos. Et ibi: Sean tenudos de pagar la dicha alcuala enteramente en los lugares donde moran, y fueren vecinos. Et cap. 26. in nouis gabellarum punctuationibus incipit, Y con condicion, vbi probatur, quod illi qui extraxerint, & deprõferint aliquid vendendum, tenentur exhibere arrendatori, & registrum facere, ad hoc vt de pretio gabella debita soluantur. Sed nihilominus affirmandum est, iure nouiori per dictum c. 26. in nouis gabellarum punctuationibus contrarium dispositum, in hæc verba: *Con que esto no se entienda con los que traxeren algunas mercaderias de passo de otras partes, no haziendo alli plaça dellas: que hazendola, hã de ser obligada la tal persona a hazer la**

misma manifestacion, para que se vea lo que alli se vendio, y si se pagò el alcuala dello, y lo que saca fuera. Qua veritate sic intellecta cessabunt molestiæ, inquietationes, & vexationes, quæ in prædicto casu mulionibus & alijs à conductoribus gabellarum iudicijs fauentibus, & id non vitantibus, iniquè & indebitè fiunt.

ALIQUANDO Tamè Re *Quest. 2.* giæ donationes fiunt, & priuilegia exemptionis, & alia huiusmodi absentibus conceduntur, & erit operis pretiũ scituque dignum, vtrum dictæ donationes, priuilegiaque ante acceptationem donatarij & priuilegiati vim habeant, vllq; ius transferant? † In qua quæst. erit affirmandũ, pro veritateque habendum, donationes à Principe factas, priuilegiaq; cõcessa nullam vim habere, nullumq; ius in absente trāsferre antè donatarij vel priuilegiati scientiã & acceptationem, per text. in cap. si tibi absenti de præbend. lib. 6. c. 1. §. dicebat de cõcess. præbendæ lib. 6. l. impetrata, C. sentet. rescind. nõ pos. c. grata, vbi gl. verb. ignoranti, de testis lib. 6. l. fin. C. de Consulibus lib. 12. vbi Ioan. de Platea, & omnes late scribentes, tenet Alciar. resp. 200. nu. 11. Crauer. cõf. 261. nu. 5. & quamplures DD. quos refert & sequitur Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 7. n. 68. Bar. Alex. & DD. in l. fin. ff. de constitut. Principũ, & in l. qui absenti, ff. de acquir. hered. Matien. etiam in l. 11. tit. 7. lib. 5. Recop. gl. 3. nu. fin. quæ doctrina cõprobatur, nã licet verũ sit, quod ex donatione facta presentiqueatur ius & dominiũ ante † acceptationem. 334
 secun-

secundum communem resolutione
 Doctorum, præcipue Ioan. Andr. in
 cap. cum olim de verborum signifi.
 Bald. in præludio feudorum col. 3. &
 secundum plures Doctores, quos re-
 fert & sequitur Tiraquel. de nobilita-
 te cap. 37. nu. 51. Burgos de Paz Se-
 nior in consil. 25. nu. 2. lib. 1. & Bur-
 gos de Paz Iunior in q. 10. in princ.
 ex donatione tamē absenti facta an-
 te acceptationem ius, nec dominiū
 135 transferri in donarium, s. l. absen-
 ti. ff. de donatio. l. nec ambigitur. C.
 eodem tit. l. 1. 2. & 3. tit. 11. partit. 5.
 l. 4. tit. 4. eadem partit. l. etiam. ff. de
 donatio. c. 1. de concessione præben-
 dæ, lib. 6. tradit Pau. in l. si mihi & Ti-
 tio. ff. de verborum obligatio. qui te-
 net, donationem nō esse perfectam
 ante acceptationem, & consensum
 donatarij. Quod etiam probat l. 63.
 & 68. tit. 18. partit. 3. quam sententiā
 tenet Aretinus consil. 19. col. 3. vers.
 sed ex secundo, Decius in cōsil. 226.
 nu. 7. & in consil. 120. nu. 1. & 55. nu.
 9. Rebus. ad Regias constitut. Galli.
 tit. de donationum insinuatione art.
 2. glo. 1. nu. 5. tom. 2. & Verius in c.
 in præsentia de probatio. nu. 37. cū
 sequentib. Boerius decis. 353. Grat.
 respon. 25. num. 37. & respon. 127.
 à nu. 20. cum sequentib. lib. 1. Carol.
 Ruinus consil. 154. nu. 12. lib. 5. Co-
 uarr. in rubr. de testamentis. 3. p. nu.
 13. Gregor. Lopez in l. 4. tit. 4. partit.
 5. glof. 1. Burgos de Paz in consil. 14.
 nu. 20. lib. 1. quod adeo verum est,
 quod etiā donatio causa mortis non
 136 valet sine donatarij præsentia. s. l. in-
 ter mortis. ff. de donatio causa mor-
 tis, tenet Guid. Pap. in q. 222. in prin-

cipio, Couarru. vbi supra num. 12 in
 fine, nec contractus vim ullam ha-
 bent sine vtriusq; partis præsentia, &
 consensu, s. per l. contractus cū con- 137
 cordantibus. C. de fide instrum. l. 56.
 in princ. l. 63. & 91. & 93. in fine tit.
 18. parti. 3. & non solum procedit in
 causis nō priuilegiatis, sed etiā in pri-
 uilegiatis & pijs: quia quādo pauperi
 bus, aut Ecclesiæ donatur, nō ante a-
 ctio, nec eius possessio trāsferretur,
 quān donatarij acceptatio præce-
 dat, s. est glof. verbo alia causa in fi- 138
 ne, in l. iud. C. de sacrosanct. eccles.
 quam communem dicūt Bart. Paul.
 & omnes scribentes ibidem, & De-
 cius in consil. 226. num. 8. Gratus re-
 spon. 25. nu. 16. lib. 1. & copiose Pet.
 Pau. Paris. consil. 77. num. 42. cum se-
 quentib. volum. 1. Couarru. in d. ru-
 bri. de testament. 3. p. num. 13. Burg.
 de Paz Iunior d. q. 10. num. 10. Iulius
 Clar. lib. 4. receptarum sententiarum
 §. donatio. q. 12. num. 6. Greg. Lop.
 in dicta l. 4. tit. 4. parti. 5. glof. 1. Aze-
 uedo in l. 2. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu.
 20. ad medium, nec stante l. 2. titul.
 16. dicto. lib. 5. Recopil. ex quacun-
 que donatione, seu priuilegio ius ab-
 senti oritur, nisi acceptatio subsequa-
 tur. s. Quod tenet & defendit Greg. 139
 Lop. in d. l. 4. tit. 4. parti. 5. in glof. ver-
 bo, *No le pue de hazer*, versic. sed an
 hodie, & Couarru. lib. 1. variarum c.
 14. num. 13 & Burgos de Paz Senior
 in consil. 14. num. 20. in fine, & consil.
 33. num. 12. lib. 1. Curt. Iun. in consil.
 120. Paul. Castren. consil. 171. nu. 2.
 lib. 2. larissimè Molina de Hispan. pri-
 mog. lib. 4. cap. 2. à num. 60. cum se-
 quent. & Burgos de Paz Iunior in d.

Tractatus de priuilegiis

q. 10. nu. 35. qui in numeris antecede-
 tibz cum dicto Molina vbi supra,
 agit de vero intellectu dictæ l. 2. tit.
 16. lib. 5. Recopil. quod etiam tenet
 Azevedo in dicta l. 2. & Matienço,
 & alij ab eo relati, & Mieres de ma-
 ioribus. 1. part. q. 36. & Angulo de
 meliorationibus in l. 1. glos. 5. nu. 28.
 qui hanc dicit esse magis receptam
 opinionem, licet contrariam sequa-
 tur cum Mencha. Sarmien. quos re-
 fert, cum qua etiam opinione resi-
 det Parlador. de rebus quot. lib. 2.
 cap. 3. à nu. 36. Et ideo vera sit resolu-
 tio, quod quilibet poterit libere reuo-
 care suam donationem absenti factā
 340 ante eius acceptationē, & per text. no-
 tabilem in l. 2. §. sed si quis donatu-
 rus. ff. de donatio. l. quotiens. C. de
 donat. quæ sub modo. l. quotiens. C.
 de rei vendic. vbi probatur, posse do-
 nantem rem vni donatam alteri do-
 nare: & in rebus donatis esse præse-
 rendum secundum donatarium, qui
 fuit præsens, aut cui res tradita fuit:
 quam opinionem tenet Paul. de Ca-
 stro consil. 195. num. 3. lib. 2. Decius
 consil. 226. num. 26. cum sequenti-
 bus, Gratus responsio 25. numer. 37.
 & consil. 127. numer. 20. lib. 1. Petr.
 Pau. Paris. consilio 77. num. 31. cum
 sequentibus volum. 1. Cassan. con-
 silio 7. num. 42. Carolus Ruinus co-
 silio 5. numer. 5. & 8. lib. 1. Gregor.
 Lopez dicta l. 4. tit. 4. parti. 5. glos.
 1. Couarruu. in dicta rubr. de testa-
 men. 3. part. num. 13. Anto. Gom. in
 l. 45. Tauri, num. 83. Burgos de Paz
 Senior in d. consil. 14. num. 20. cum
 sequentibus, Tellius Ferdinand. in l.
 17. Tauri n. 30. quod præcedit, etiā si
 donatio fuerit iurata: quæ nullū ha-
 bet effectum, & poterit reuocari an-
 te acceptationem, tradit latè Burgos
 de Paz Senior in consil. 2. num. 28.
 lib. 1. & Molina vbi supra lib. 4. cap.
 2. num. 56. quod probatur in l. cer-
 tum. §. si quis absente. ff. de confessis,
 tenet Archidiaconus in cap. quæ-
 cūq; in principio 22. q. 5. & Fortu-
 nius Garcia in cap. 1. num. 25. de pa-
 ctis, & Gregor. Lop. in d. l. 4. glos. 1.
 in versic. si tamē ex verbis: & etiam
 tenent plures Doctores, quos refert,
 & sequitur Burgos de Paz in dicto
 consil. 14. num. 21. cum sequentibus
 lib. 1. & Burgos de Paz Junior dicta
 q. 10. num. 46. Ioannes Gutierrez in
 cap. quamuis pactum de pact. lib. 6.
 in princ. nu. 55. & procedunt supra-
 dicta, licet in donationis scriptura ap-
 positum sit pactū de nō reuocando:
 341 & quoniā hoc etiā pactū necessario
 acceptandū est: & ante acceptatio-
 nem poterit reuocari cum ipsa prin-
 cipali donatione: quam tanquam ve-
 ram opinionem defendit in propria
 terminis dictus Molina vbi supra lib.
 4. cap. 2. num. 64. versic. quod etiam
 cum numeris sequentibus, quia cum
 ex antea dictis sit vera resolutio,
 quod donatio absenti facta sit de sua
 natura reuocabilis ante acceptatio-
 nem, nihil operatur iuramentum,
 nec illa clausula, *Promitto me non re-
 uocaturum*, ea namque non obstan-
 te poterit donans ante acceptatio-
 nem donatarij donationem à se fa-
 cta reuocare, iuxta glossam in verbo
 acceperint, in l. si alienam. §. Marce-
 lus. ff. de donat. causa mort. l. cū pre-
 catio. ff. de precatio, vbi notant Do-
 ctorez,

doctores, tenet Corneus cōf. 126. col. 2. lib. 1. Deci. cōf. 475. nu. 17. Aymon Crauer. cōf. 51. lib. 1. Et quando cōtractus est de sui natura reuocabilis, clausula accessoria in eo posita cēsetur esse reuocabilis. † l. sub condicione. ff. de bonorum posses. contra Tabul. l. in seruitute. §. si quis. ff. de bonis libertorū, glos. verbo Fauiana in l. si patronus. ff. si quid in fraudē patroni. tradit Iasi in l. ex testamento, C. de fideicom. n. 1. & 2. & in l. nō dubiū. C. de legibus n. 56. & clausula nō reuocandi in qualibet scriptura apponitur in fine, & post dispositionē, & quando in finem, & post dispositionem apponitur, cēsetur magis ad executionem, quā ad substantiam contractus apposita, & clausula, quę ad executionem contractus opponitur, non solent, eius substantiam alterare. † tex. in Clem. 1. in fine de prebendis, tradit Cardinalis cōsil. 19. & Decius cōsil. 2. num. 9. & cōsil. 205. nu. 18. & alij plures, quos refert, & sequitur Couarr. in d. rubr. de testam. 2. p. nu. 12. versic. tertia conclusio, maxime quia prædicta clausula de non reuocando in contractu donationis apposita magis ex tabellionum stylo, quā ex partium, & contrahentium consensu censeatur, & ideo tales clausulae nihil operantur, nisi constet, appositas fuisse de partium & contrahentium consensu, † secundū Bart. in l. 1. ff. de iure codicillorum, Bald. in l. quotiens. C. de heredibus instituendis nu. 1. Alex. cōsil. 141. num. 2. lib. 1. tenet Gozadinus cōsil. 80. num. 15. Carol. Molinus in consuetudinibus Paris. tit.

1. §. 10. quæst. 13. & Couarruu. vbi supra num. 14. Michael Craff. de successio. ab intestato. §. donatio causa mortis quæst. 1. num. 6. pag. 92. Pactum enim de non reuocando non supplet traditionem requisitā, per l. 1. tit. 6. lib. 5. Recopilat. ad hoc vt donatio fiat irreuocabilis, per ea quę tradit Angulo in tit. de meliorationibus in l. 1. glos. 8. numer. 9. quibus non amplius immoror, ne extra materiam, & institutum nostrum de aliquo perperam dicto arguamur: quamuis prædicta nō extra rem, nec extra materiam priuilegiorum & exemptionum sunt allata.

IN Qua dicta materia se offert *Quæst. 23. Cap. 4.* illa quæstio notanda, vtrum habens priuilegium exemptionis, & excusationis a solutione gabellar, vel sportularum si scienter soluerit, possit solum repetere per cōditionem indebiti: † In qua quæstione tenet Baldus in l. fin. C. de fructibus, & litiū expensis, & eū referens Greg. Lop. in l. 30. tit. 14. partit. 5. glos. 1. quod dictus priuilegiatus, & exceptus scilicet soluens gabellam, vel sportulam, nullam habebit repetitionē per indebiti cōditionē, qui Greg. Lopez vbi supra cum Paul. de Castro in l. si hæres. §. si totam numer. 2. ff. ad Senatusconsult. Trebellian. mirabiliter distinguunt, & resoluunt, quando dicatur solutio scienter, vel per errorem facta. † Et secus erit, si per errorem, vel ignorantiam soluerit, per ea, quę tradidimus in libro de gabellis in §. p. in princ. nu. 27. Et cui scientiæ, vel erroris incūbat probatio, tradunt supra relati Doctores,

G 2. quos

Tractatus de priuilegiis

quos vide, ne eius dicta repetamus, & est tex. ad idē in l. 29. tit. 14. parti. 5. vbi habetur, quod aetori incūbet erroris probatio, quādo reus solutōnem confessus fuerit: quā legem vide optimē distinguente: & de illo qui habet priuilegiū, ne cōueniatur in plus quā facere potest, si soluat, utrū ei repetitio per conditionem indebiti cōpetat: † Vide latē Bart. in l. ex diuerso. 4. fin. ff. solut. matrimon. num. 13. cum sequentibus, qui optimē distinguunt, & resoluit.

Quest. 24. POSSET autem aliquod immunitatis, & exemptionis priuilegiū concedi alicui, & eius familiā, ad cuius interpretationem, cū casus obuenit, est scitū dignū, quis cōprehendatur sub hoc nomine familiā. † In qua questione dicas, quod comprehenduntur omnes, qui sunt de familiā habentis priuilegiū, hoc est descendentes, & trāsuersales vsq; ad millesimum gradū cognationis, vel agnationis, per l. pronuntiatio. §. familiā, ff. de verb. signifi. l. fin. C. eodem tit. l. cum ita legatur. §. in fidei cōmisso. ff. de legat. 2. l. 1. in princ. ff. de gradibus cognatio. tradūt Doctores in supradictis iuribus: & in materia fidei cōmissi, & maioratus tenet Molin. de Hispan. primogen. 1. p. lib. 1. c. 4. nu. 40. cum seqq. & Burg. de Paz in proemio legum Tauri num. 106. & quomodo intelligatur, & exemplificetur hoc nomen, familiā, tradit latē Gregor. Lop. in l. 6. tit. 33. parti. 7. in glos. verbo, familiā, & Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 6. à n. 9. sub qua etiā cōprehenduntur liberi homines, qui sunt in seruitio illius, cui priuilegiū

concessum fuerit. l. adiles. ff. de edilio edicto. l. 1. §. familiā. ff. de vi & vi armata, tenet Matth. de Afflict. in tract. de iure protomissos. §. 3. nu. 5. quod intelligo verū, si habitant in eadem domo, & non in diuersis, nec diuisim, secundum Boerium in decis. 213. n. 13. & 15. de quo vide Castellū in l. 17. Tauri, in glos. verbo, *De suis hijs*, versic. quēro filij, dicitur etiā de familiā legitimatus, † secundum Cōuā. in 4. Decretalium: 2. p. c. 8. §. 10. à nu. 2. & Molin. vbi supra lib. 1. c. 4. nu. 44. & Orosc. in l. cum legitime in princ. ff. de statu homin. & est tex. in l. cum pater. §. cum inter, & s. libertis. ff. de legat. 2. & tex. de iure Regio in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopil. & ibi Azeuedo n. 4. refert, & sequitur per plures Doctores, Molina vbi supra nu. 44. qui in nu. 45. cum sequētibz affirmat, quod filius naturalis, bastardus, vel adoptiuus, vel spurius nō cōprehenditur sub hoc nomine, familiā, † per plura iura, & DD. quos allegat, & apud eū videri poterūt, & per Castellū in l. 17. Tau. in verbo, *De suis hijs*, versic. quēro filij vsq; ad finem, & plurima per Menoch. de arbitra. lib. 2. centuria. 6. casu. 542. & si dictū priuilegiū, vel exemptio concedatur alicui, & eius successoribus, † si illud verbū, *A suis successores*, fuerit genericē sumptum, comprehenditur tam successores vniuersales, quā particulares; & tam successores ex vltima voluntate, quā ex contractu, per l. fluminum. §. adijcitur. ff. de damn. infecto. l. 1. §. illud. ff. quorum legatorum; & vtrōq; communiter Doctores, & quid cōprehenda

tur

tur sub verbo, *Posteris, sobolis, vel pro-*
 152 *lis*, in priuilegio appposito: † Habetur
 per Doctores in l. 1. §. personar. ff. de
 iure immunitatis, vbi latè Alexan. in
 apostillis ad Bartolum. Et quid si ali-
 cui, & omnibus de genere priuile-
 gium, vel exēptio à solutione gabel-
 153 *larum* concedatur: † In quo casu di-
 cēdum est, quòd generis appellatio-
 ne continentur omnes consanguini-
 ei, & cognati, vt tradit Decius in l.
 fœminar. ff. de regul. iur. nu. 64. & est
 de iure regio tex. in l. 22 tit. 13. parti.
 2. vbi tenet Greg. Lop. in glos. fin. ad
 finem, comprehendunturque fratres
 per l. cum quidam. ff. de interdictis
 & relegatis, tenet Cassan. in consuet.
 Burgundiæ rubr. §. §. versic. itē po-
 steritas col. 1. n. 46. fo. 296. & etiā le-
 gitimati cōprehenduntur per l. quo-
 niam. C. de natural. liber. vbi Bald.
 non tamen cōprehenduntur bastar-
 di, & naturales tātum sub hoc verbo,
 154 *Generis, vel de genere*, † secundū Bal-
 & DD. in l. fin. C. de verb. signific. tenet
 Patavinus in tract. de masculorū
 successione exclusis fœminis. 3. part.
 principalis nu. 6. in 1. volum. tracta-
 tum Doctorum, Alex. & Doctores
 in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad
 Senatusconsult. Trebellia. Tiraquel.
 de nobilitate cap. 15. num. 12. Ias. in
 d. l. fin. C. de verborum signific. nu.
 13. & 14. Molina de Hispan. primogen.
 lib. 1. cap. 4. num. 46. compre-
 henduntur tamen qui sunt de agna-
 tione in linea masculina sub dictis
 verbis, *Generis, vel de genere*, secun-
 dum Cassaneum vbi supra rubr. 4. §.
 12. col. 1. nu. 16. fol. 18.

2. n. 25. EX Quo deducitur illa admo-

dum controuersa quæstio, in qua
 Doctores in varias sunt diuisi senten-
 tias, vtrum si priuilegium concessum
 sit alicui, & suo generi, comprehen-
 datur nati ex fœminis. † In qua quæ- 155
 stione videtur tenendum, quòd pri-
 uilegium exemptionis alicui, & suo
 generi concessum, nō extendatur ad
 natos ex fœminis, per text. qui ad id
 videtur expressus in l. 1. §. filiar. ff.
 de iure immunitatis, vbi tenent Barr.
 & Doctores. Sed contrarium puto
 verum, & sic quòd etiam nati ex fœ-
 minis in tali priuilegio comprehen-
 dantur: quod tenet Anto. de Butrio
 in d. l. 1. §. fœminar, & Paul. de Ca-
 stro in l. 1. C. de conditio. insertis nu.
 4. ipse Paul. in consil. 313. Ioannes
 de Imola in consil. 62. Corne. con-
 sil. 223. quos & alios Doctores refert,
 & sequitur Decius in cap. nouit de
 iudicijs nu. 4. & in consil. 223. in 2. p.
 per totum, Paul. in l. si dotali. ff. solu-
 to matrim. nu. fin. ad finem, qui re-
 spōdit ad tex. in d. l. 1. §. filiar. ff. de iu- 156
 re immunitat. † qui loquitur in ca-
 su speciali, & in priuilegio immuni-
 tatis, quod re publicam offendit: &
 idem respondit Pau. in d. l. 1. C. de cō-
 ditio. insertis nu. 4. & Decius in di-
 cto consil. 223. num. 6. & hanc par-
 tem tenet Otalora de nobilitate. §.
 part. cap. 5. num. 19. qui in num. 20.
 ad finem dicit, adeò difficilem esse,
 quòd sit noua Regia decisione dig-
 na, quòd ad dubitationes extirpan-
 das ita decisum fuit in l. 17. tit. 18. lib.
 9. Recopilat. ibi, *Quier decidienda*
de varones, o de mugeres, gozen, y les
sea guardado el dicho priuilegio. Et ita
 iudicatum sæpè sæpius vidisse, ait ip-

Tractatus de priuilegiis

se Otalora ubi supra: cuius opinio-
nem, eo non relato, tenet & sequitur
Pinel. in l. 3. C. de bonis mater. à nu.
31. quod nota ad l. 31. cum seqq. in d.
157 tit. 18. lib. 9. Recopil. † quod idē erit
iudicandum, quando priuilegiū con-
ceditur alicui pro se, & suis descen-
dentibus, vel hæredibus, vel successo-
ribus: in quo comprehenduntur tam
masculi, quā fœminæ, & ex eis des-
cēdēs: † quia ubi agitur de heredita-
te, vel successione, nulla est sexus dif-
ferentia habenda, tex. in authen. de-
functo. C. ad Tertullia. authentica in
successione. C. de suis & legit. hære-
dibus. l. lege duodecim tabularū. C.
cod. tit. l. maximū viū. C. de liber.
præterit. l. 1. §. generaliter. ff. de le-
gat. præstand. tenet Alex. consil. 160.
lib. 2. appellatione enim descenden-
tium veniunt omnes in infinitū tam
masculi, quā fœminæ, & tā descen-
dēs de masculis, quā de fœminis,
l. fi. C. de suis & legit. hered. tex. in au-
then. de hereditatibus, quæ ab inte-
stato in princ. quod hodie erit mira-
bile in praxi ad decisionem, & inter-
pretationem legis 18. tit. 18. lib. 9. Re-
copilat. ibi: *Esus hijos y descendientes
gozē del dicho priuilegio de hidalguia,*
159 *y de la exempcion de alcavalas;* † pro
qua opinione faciunt ea, quæ tradit
Palac. Rubi. in repetitione rubri. de
donatio. §. 69. col. 2. cum seqq.

Quest. 26. SED si priuilegium exemptio-
nis concessum fuerit alicui, & suis
descendentibus masculis, & fœmi-
nis, est admodum controuersum in-
ter Doctores, vtrum in tali priuile-
gio comprehendatur filia iam nup-
ta. † In qua quæstione videtur affe-

rendum, in dicto priuilegio filiam iā
nuptam comprehensam esse, secun-
dum Bald. in l. cum quædam puella,
ff. de iurisd. om. iudi. n. 4. vbi tenet
Alex. nu. 14. & in consil. 20. in fi-
ne lib. 2. Corne. cōsil. 272. in fin. lib.
4. Deci. consil. 223. nu. 4. 2. p. & in c.
nouit de iudi. nu. 14. vbi tenet Felin. &
in c. super eo de testibus dictus Ale-
xan. consil. 213. num. 10. lib. 7. Tirac.
ad leges connubial. glof. 1. in fin. Pro
qua opinione facit, quod fœmina
nupta ius agnationis non amittit, †
per l. voluntas. C. de fidei cōmiss. vbi
Ias. in princ. & Paul. n. 1. Decius in l.
fœminæ de regul. iur. num. 92. Petr.
Paul. Paris. consil. 47. n. 56. hb. 3. Et fœ-
mina nupta retinet omnia priuile-
gia, & omnes prærogatiuas familiar
paternæ, † secundum Alex. consil. 20.
in fin. lib. 2. & Deci. d. consil. 223. n.
4. ad medium. Contrariam opinionē
videlicet, quod priuilegium concess-
um alicui, & suis descendentibus mas-
culis, & fœminis non cōprehendat
filiam iam nuptam, tenuit Bart. in l.
quoties. G. de priuileg. scholarū lib.
10. n. 2. vbi Angel. & Ioan. de Plar.
quam opinionem dicit communē
Hieronymus Chucalon in additio-
nibus ad Decium in d. l. fœminæ nu.
95. & Hippolyt. de Marfil. in rubr.
de fideiusoribus nu. 113. & in l. vni-
ca. C. de raptu virginum nu. 200. &
Ripa lib. 2. responsorum c. 3. nu. 11.
Corsetus in singularibus suis versic.
priuilegium, & Iason in dictal. cum
quædam puella. ff. de iurisd. om. iud.
nu. 3. & comprobatur, quia mulieres
post contractū matrimonium statū
suum mutant, † per l. mulieres. C. de
dignita.

dignitatibus lib. 1. 2. facit etiam, quod
filia exempta ratione nobilitatis non
excusat maritum ignobilem, & am-
bo contribuere tenentur cum igno-
bilibus, † secundum Oratorum de no-
bilitate. §. p. c. §. nu. 19. versic. itē etiā,
& facit rex. de iure Regio in l. 2. ritu.
11. lib. 2. Recop. & licet glos. peregrina
verbo nobilis, versic. sed mulier
nobilis, fo. 323. ad fm. Et si mulier pri-
uilegium exemptionis, & immunita-
tis habet, & bona suo marito in dotē
tradiderit, tenetur talis maritus solue-
re, & contribuere, † vt tenet Pet. An-
tibolus in tract. de muneribus, fo. 73.
col. 2. versic. plebeius, quem sequitur
Palac. Rub. in repet. rubr. §. 32. vers.
præterea, & maximè hodie isthæc
opinio procedit, cū filia nupta, & ve-
lata exeat à patris potestate, per l. 8.
tit. 1. lib. 5. Recop. & sic in potestate
viri, † l. 13. tit. 20. lib. 3. fori Regal. vbi
tenet Montal. in princ. alios referens
Doctores, de qua quæstione latè Ioā.
Garc. de nobilit. glo. 1. §. 1. n. 48. Me-
noch. præsumpt. 88. lib. 4. n. 4. Azeu.
in l. 1. tit. 1. li. 6. Recop. n. 32. & 93. & d.
Ioā. Garc. vbi sup. nu. 44. vbi optima
circa priuilegium Antonæ Garcie.
Q V I B V S similima est illa
quæstio, vtrum priuilegium, & excep-
tionem alicui patri, & suis descen-
tibus cōcessam, possit pater renuntia-
re, & pacto vel renuntiatione filiis,
vel descendētibz præiudicare? † Et
pars affirmatiua videtur probata in
l. 1. & 2. C. de his, qui sponte munera
subeunt. lib. 10. & tenet Ioan. de Plar.
in d. l. 1. Sed pro cōtraria parte, & sic
quod priuilegiū descendētiū pactō,
vel renuntiatione patris tolli nō

possit, allegatur tex. in l. alia. §. elegā-
ter. ff. solut. matrimon. vbi traditur,
quod iuri vel priuilegio competenti
ratione alicuius qualitatis, vel perso-
næ, non potest renuntiari: † quia est
perpetuum, per cap. decet de regul.
iuris lib. 6. & verba appposita in priui-
legio generali non verificantur, nec
sunt intelligenda in primā persona,
nec in primo actu, sed intelliguntur
perpetuò durare. † Ita Felin. in c. 2. de
tregua & pace limit. 7. Tiraq. plu-
ra referēs in l. boues, §. hoc sermone,
limit. 8. ff. de verborū signifi. ita tra-
dit Matien. in l. 11. ti. 7. lib. 5. Recop.
glos. 8. nu. 4. alios Doctores referēs.
Priuilegium namq; ita in descendē-
tes transit, & descendit, tanquā si nul-
la persona cessauerit, nec tollatur de
medio, † secundum Orator. de no-
bilit. 2. p. c. §. n. 11. & factum vel odiū
paternum, non debet regularitèr fi-
liis præiudicare, † l. 1. ff. de liberali cau-
sa. l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffi-
cioso testam. l. 2. vbi scribētes. C. de
bonis libertorum. l. 2. vbi Doctores,
C. de liber. & eorum liber. quā opi-
nionem in materia nobilitatis per
plura iura defendit Orator vbi su-
pra cap. 9. num. 14.

N E C omittam, quod clerici, quæ habent
ecclesiæ, vel monasteria, quæ habent
Regalia priuilegia super redditibus
Regijs cōcessa, nō possunt conueni-
re regios collectores coram iudice
ecclesiastico: † & tenentur compa-
rere, & eos conuenire coram secu-
lari iudice, aliàs incurrunt in poenam
legis 6. titu. 1. lib. 4. Recopil. de quo
videndus Azeuēd. ibidem in princ.

Q V I D autem erit tenendum, si

G 4 priui-

Tractatus de priuilegiis

priuilegium, vel exemptio concedatur alicui, & suis descendens per masculinā lineā, & prædicto priuilegio potiri conatæ fuerint feminæ, 173 quæ à masculo descendunt? In qua quæstione tenendum est, dictas feminas à masculo descendentes in prædicto priuilegio esse comprehensas: quod tenet Paul. in l. Gallus. §. nunc de lege nu. 4. cum seqq. ff. de liber. & posthum. vbi Alex. n. 3. Ias. n. 9. cum seqq. est tex. in §. ceterum ad finem, instit. de legitima agnatorum success. & tenet Socinus consil. §. 1. nu. 6. lib. 4. Pet. Paul. Paris. consil. 47. num. 43. lib. 3. Dicit communem Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 6. n. 37. & 39. Et ita erit intelligenda, & modificanda l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si descendieren de los cõtenidos en los dichos priuilegios por linea de varones.*

Quest. 30. E T vtrum Princeps possit donationem, vel mercedem à se factā reuocare, vel immunitatem aut priuilegiū, quod concesserit, tradunt late 174 Lucas de Penna in l. fin. C. de locat. præd. civil. lib. 11. col. 2. cum seqq. & Azuedo in l. 1. & 3. & 16. tit. 10. lib. 5. Recop. Matien. in l. 6. d. tit. 10. lib. 5. glos. 1. vbi latè per conclusiones resoluit, qui in l. 1. tit. 7. glos. 1. & 3. latè agit, vtrum priuilegium, & donatio ob benemerita, & remunerationem possit reuocari. De quo Firmianus de gabellis. l. p. num. 24. qui Bart. & alios Doctores recenset.

Quest. 31. S E D cum verū sit, quòd mulier plebeia, & rustico genere nata, gaudeat priuilegio mariti nobilis, per multa iura, & DD. quos refert Ora-

lora de nobilit. 4. p. c. 8. n. 2. ad fin. † 175 erit notabilis quæstio, quid statuendū sit in vidua, quæ nupta fuit viro priuilegiato, & exep̄to à collectarū, & gabellarū solutione ratione priuilegij sibi concessi, vtrū prædicta vidua illo priuilegio, & exep̄tione potiatur, tanquam si maritus viueret? In qua 176 quæstione videbatur tenendū potiri nō posse, cum huiusmodi priuilegiū marito cōcessum sit personale, & cū persona mariti extinguatur, vt resoluimus supra hoc in capite n. 109. Sed nihilominus cōtrarium affirmandū est, quia vidua gaudet priuilegio fori mariti defuncti. l. filij libertorū. ff. ad municip. gaudetq; omnibus viri priuilegijs, secundū Ant. Corsetū in tract. de potestate Regia. q. 29. n. 51. in vol. 2. tractatum Doctorū: omnesq; dignitates, & priuilegia retinet, † l. feminæ. ff. de Senator. l. fin. 177 C. de incolis lib. 10. l. mulieres. C. de dignit. lib. 12. l. 7. tit. 2. part. 4. & vtrobiq; Doctores asserentes, quòd quauis viri priuilegia sint personalia, & dignitates sint accidentales, & nō naturales, transeunt ad viduam: & probatur in c. ex parte, glos. magna, vers. non obstantibus de foro cōpeten. Vnde enim dicitur esse in matrimonio primi viri, secundum Bald. & Doctores in l. voluntas. C. de fideicommiss. tex. in l. fin. C. de bonis mater. † Retinetq; vidua mariti priuilegia, 178 idemq; de ea iudicatur post mortem mariti, quòd eo viuente circa priuilegij retentionem. l. filij libertorum, §. vidua. ff. ad municipal. tenet Ioan. de Platea in l. per hanc. §. si qua in fine. C. de erogatione militar. annona

nonæ lib. 12. quia quando alicui semel acquisitum fuit ius ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur: *¶* argumento tex. in l. post mortem. §. fin. & l. illud. §. fin. ff. de bonorum possess. contra tabul. & quæ ibi tradunt Doctores, & Ioannes Garcia de nobilitat. gloss. 1. §. 1. à. num. 44. & Azeved. in cõsil. 17. num. 1. & quos ibi allegat ad interpretationem, l. 31. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. Et in expresso quod vidua post mortem viri priuilegiati & ex pri a solutione tributorum & collectarum, gaudeat dicto priuilegio, & exemptione, & collectas non soluat, *¶* tenet Auiles in cc. prætorum in præmio nu. 19. & Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & uxorem. §. 31. nu. 8. versic. ex eo, quam sententiam defendit Otalora de nobilitate. 4. p. cap. 8. per totum, text. est de iure Regio in l. 25. tit. 11. lib. 2. Recop. quod intellige verum, dummodo dicta vidua in viduitate permanferit, & castè, & honestè viuerit, vt per iura, & Doctores supra relatos probatur. Nam vidua luxuriosè, & inhonestè viuens, perdit omnia priuilegia, quæ mariti nobilis causa retinebat. *¶* l. 9. tit. 11. lib. 2. Recop. ibi: *Mantuniere des puecaslidad*, text. in Authen. de restitutione, & ea, quæ parit in vndecimo mense. §. fin. habitus namque, vt ita loquar, & vestitus non facit viduam, sed pudicitia vidualis, l. decreto. C. ex quibus causis in fam. irrogetur, *¶* & nõ sufficere stuprum semel tantum a vidua commissum ad hoc, vt dicatur luxuriosè, & impudicè viuere, tenet Matient.

in l. 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. gloss. 8. nu. 6. quem sequitur aliorum opinionè reprobans Ioann. Gutierrez. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 122. volum. 1. *¶* 183 quod nota ad dictam legem. §. vbi probatur, quod vidua luxuriosè viuens amittit dimidiam partem luorum constante matrimonio acquiritorum.

ET cum proprium sit Regum liberales existere, vt supra hoc c. nu. 4. diximus, non eistam prodiga conceditur liberalitas, vt in præiudiciu successoris regalia donare, & iura Regni subuercere, vel diminuerè possint: hoc enim eis non permittitur, *¶* te- cundum Bart. Alexand. & Doctores in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam: & Bald. & Doctores in l. penultima. C. de bonis quæ liberis, quia Rex non potest de iure priuilegia concedere, & denotationes adeo immoderatas facere, vt Regno præiudiciu, & damnum inferatur, *¶* secundum Oldral. cõsil. 94. & Bart. & Alexand. in dicta l. prohibere. §. si. ff. quod vi aut clam. & Ægid. Bosi in practica tit. de Principe num. 382. Nec tributa possunt a Regibus remitti, nisi magna subsistente causam, agnaq; cū solennitate, *¶* l. 34. tit. 18. p. 3. *¶* 186

EX quo deducitur, quid tenendū in illa admodum controuersa, & difficili quæstione, videlicet an legitime ex Principis rescripto generaliter gaudeat nobilitate parentis nobilis, & sit exemptus a contributione tributorum, & iurium regaliu, hoc est, *Pechos*. *¶* In qua quæstione videtur dicendum, talem legitimatum immunem esse. Ratio est, quia legitimi

mati

Tractatus de priuilegiis

188 *mat ex Principis rescripto nihil dif-*
ferūt à legitimis, t per tex. in authen.
quib. mod. natural. efficiantur sui. §.
illud tamen, & in authent. præterea,
& in authent. item si quis C. de na-
turalibus liber. l. 4. & fin. tit. 15.
parric. 4. tenet Molina de Hispan.
primog. lib. 2. cap. 11. nu. 18. in 1. p. &
in 2. p. lib. 3. c. 3. n. 1. quod hodie pro-
batur per l. 10. tit. 8. li. 5. Recop. Qui
bus non obstantibus, contrariū te-
nendum est, & sic quod priuilegium
legitimationis generaliter, licet con-
tineat verba, quod talis legitimus
in omnibus, & per omnia sit legiti-
mus, non extenditur ad priuilegium
nobilitatis, nec ad tributorum, & iu-
rium Regalium exemptionem, per
l. 20. tit. 11. lib. 2. & l. fin. tit. 2. lib. 6.
Recopil. de quo. vide Matientium in
l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. glof. 8. à nu. 2.
cum sequentibus, quam sententiam
tenet, & defendit Azeue. in d. l. 10.
à nu. 46. cum seqq. quā implures au-
thores tam antiquos, quā m. moder-
nos referens, qui timore dictæ legis
10. quæ ex diametro contraria vide-
batur dictæ legi 20. tit. 11. lib. 2. asse-
runt, prædictam legem 10. correctā
esse per dictam legem 20. Sed has
leges alius considerans, nullam pu-
to dari posse correctionem, & eam
vitando respondeo fundamento pri-
mo pro cōtraria opinione adducto,
quod filij legitimati non proprie, sed
per fictionem iuris legitimi dicun-
189 tur, t secundum Bald. in l. eam quam
C. de fideicommiss. nu. 44. & 45. De
cus consil. 284. nu. 15. Tiracquel. de
primogenitura, q. 34. nu. 58. & in l. si
vinquam. C. de reuocand. donatio.

in verbo susceperit liberos num. 79.
 & secundum Portium consil. 106.
 num. 95. & propterea legitimated non
 succedunt in primogeniis Hispaniæ,
 t vt defendit Molina de Hispan. pri- 190
 mogen. 2. p. lib. 3. c. 3. à nu. 3. cum se-
 quentibus. Prædictæq; legi 10. re-
 sponderetur, incorrectam manere, &
 loqui in suo casu, & illa verba, *En hō*
ras y preeminencias que han los hijos le
gitimos, non comprehendere tributo-
 rum Regalium exemptionem, t quia 191
 de iure cōmuni legitimated non cō-
 prehenduntur appellatione legiti-
 morum, & hæredum, vbi agitur de
 honore, & beneficio, t secundū Mo- 192
 linam vbi supra 2. p. lib. 3. c. 3. nu. 9.
 Matth. de Afflict. decis. 39. nu. 23. &
 24. & ideo d. l. 10. honores & præe-
 minentias concedens disponit con-
 tra ius cōmune: Et verum est, quod
 priuilegiū contra ius cōmune non
 cōprehendit casus omissos, t per c. 193
 licet de transactio. & tenet Bald. in c.
 1. quibus mod. feud. amittatur in vll
 bus feudorū, & in rubr. tol. 1. igitur
 d. l. 10. non cōprehendit casum ex-
 ceptionis tributorū omissum. Præterea,
 quia priuilegia continētia tributorū
 remissionē sunt strictissima, t secun- 194
 dum Otaloram vbi supra. 4. part.
 cap. 5. num. 3. & hac de causa dicta
 l. 20. strictissimē debet interpretari,
 & eo modo, ne prædictam tribu-
 torum remissionem contineat. Et
 comprobatur, nam priuilegium ge-
 nerale immunitatis, & exemptionis
 tributorum non valet, nisi expresse,
 & specialiter in eo fiat mentio cu-
 iuslibet tributi, t l. 10. tit. 18. parti- 195
 ta. 3. l. 4. tit. 26. ead. parti. & vtrobiq;
 Greg.

Greg. Lop. & l. 9. tit. 27. lib. 9. Recop. quæ loquitur in seruitio, & montazgo, de quibus legibus, nec de eorum exemptione vlla mentio in d. l. 10. fit, & ideo exemptio tributorum, nec immunitas in ea comprehenduntur: quia priuilegia exemptionis Regalium tributorum sunt in maximū
 1296 præiudicium successorum, † per l. 4. tit. 26. parti. 2. & Princeps per dictam legem 10. tollens defectum nataliū per legitimationem, non videtur tollere effectum, & obligationem contributionis cū plebeis: † argum. tex. in l. seruitus. ff. de seruitut. vrb. prædiorum: maxime cum in priuilegio nobilitatis fiat præiudicium alijs cōtribuentibus, † vt tradit Grego. Lop. in l. 4. tit. 15. parti. 4. in glos. 11. post medium: & priuilegium semper cesset cōcessum sine latione, & præiudicio alterius, per tex. in c. licet de officio ordinarij. c. extuarū de auctoritate, & vsu pallij cap. pastoralis de priuilegijs. l. si quando. C. de inoffic. testam. quod præiudicium non cessat, si prædicta l. 10. nobilitatē, & tributorum exemptionem comprehendet.

¶ E T vtrum legitimationis rescriptum filijs naturalibus, spurij, incestuosis, vel adulterinis concessum à Principe, comprehendat nobilitatis, & tributorum exemptionē. † Disputat latē Azeuedo in d. l. 10. tit. 8. lib. 5. nu. 47. ad medium cum sequētibz, qui alios Regnicolas refert, ex quibus deducitur, quod priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti,

† per l. 2. & l. et si legibus. C. si contra ius, vel vtilit. publicam, tradit multa Rod. Xuar. allegatio. 12. versic. p̄terea certum est cum sequētibz, in antiqua impressione.

ATTAMEN cū hodie no
 uiter per nouam pragmaticam promulgaram anno 1524. cōcessum fuerit priuilegiū agricultoribus, ne pro debito ciuili incarcerationentur, nec eis possit executio in messibus bobusq; aratorijs, & alijs in rebus fieri iuxta illius pragmatice normam, quod antea erat concessum per l. 4. tit. 13. parti. 5. & per l. 25. tit. 13. lib. 8. & l. 5. & 6. tit. 17. lib. 5. Recop. † dubiū ad modum à multis agitatum occurrit, vtrum illud priuilegium ad debita præterita, & ante illius pragmatice promulgationem cōtracta extendatur, vel ad futura tantū. † In qua questione resolutiue affirmandum est, prædictæ pragmatice priuilegium ad debita futura tantum extendi, & non ad præterita, & ante eam contracta, per tex. in l. leges. C. de legibus. l. legem. C. de naturalibus liber. l. iubemus. C. de testament. c. fin. de constitutioni & vtrobiq; Doctores, glos. verbo de cætero, in cap. licet canon de electione lib. 6. l. fin. tit. 14. parti. 3. vbi Greg. Lop. quod limita multis modis, vt per Granian. in regula 225. per totam.

¶ E T cū de agricolis aliquateri gerimus, non inelegans, & silentio digna videtur illa questio in forensibus quotidie valde agitata, vtrum agricola, vel quilibet alius tritici debitor in anno caristie, in quo eius pretium violentatur, taxque Regia

Tractatus de priuilegiis

Regia nimis exceditur, vel triticum non inuenitur: teneatur præcisè triticum soluere, vel satisfaciatur pretium
 203 taxatum soluendo: † Et pro parte negatiua nimis urget tex. in l. 2. §. mutui datio, & ibi glos. fin. ff. si cert. petatur, & quæ ibi tradunt Bart. & Doctores, & Ioan. Gurier. de iuramento confirmatorio. r. p. c. 29. per totum probantes, quod aliud pro alio inuito creditore solui non potest. † Probatumque pars negatiua, quia debitor tritici non satisfaciatur nisi soluendo æstimationem, quanto pluris ualeat à tempore more, ut resoluit Ripa in dicto
 204 §. mutui datio nu. 11. † Fulciturque hæc negatiua conclusio, nam debitor tritici est debitor certæ quantitatis, & licet triticum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, vel adsit difficultas in solutione, debitor certæ
 206 quantitatis à mora non excusatur, † secundum Bart. & Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 32. qui dicunt hanc opinionem magis communem, ubi Alexand. Socin. & Recentiores, & Bauer. in tractatu moræ. 3. p. & dicit magis communem Ripa in d. l. quod te mihi num. 52. & Franciscus Purpuratus ibidem num. 38. Curt. Iun. nu. 87. Socin. nu. 38. Carol. Ruin. consil. 150. nu. 3. volum. 1. contra quos tenet Salicet. Roman. & Aretin. in d. l. quod te mihi. Quorum opiniones, inspectis utriusque partis fundamentis, conciliari possunt hoc modo: quod si loquamur in casu, in quo adest difficultas in solutione sine causa, vel aliquo casu, procedat opinio negatiua supra relata: sed tamen si loquamur in debitore quantitatis simpliciter, & difficultas solutionis oriatur ex casu superuenienti, locum habet opinio affirmatiua, hoc est, quod debitor à mora excusetur propter difficultatē. Quæ distinctio fundatur ex tex. expresso in c. significante de pignoribus, & ex mente omnium supradictorum Doctorum, & ex mente Michael. Craſ. in lib. 2. communium opinionum, q. 10. in antiquis, & probatur per tex. in l. fidei commissa. §. si seruo. ff. de leg. 3. ubi probatur, quid si res debita ex casu præstari non potest, æstimatio debetur. † 207 Et affirmatiuam partem, uidelicet, quod debitor tritici satisfaciatur soluendo æstimationem taxatam per Regiam pragmaticam, si triticum non reperitur, vel caristia superueniat, nimisq; pretium augeatur, tenet, & defendit optimè Mexia in pragmatica taxæ panis, in 7. conclusione, nu. 11. & 14. ad medium, qui ita dicit multoties fuisse practicum: † & hanc 208 opinionem tenet Pau. de Cast. in d. §. mutui datio n. 6. pro qua est tex. in l. in re furtiua. ff. de condict. furt. & eam tanquam ueram tenendo fulcire poteris ex opinione Purpurati in d. §. mutui datio n. 27. tenētis, quod creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius æstimationem, quando reperiri non potest nisi pretio immoderato: † cor- 209 roboraturq; quia grauatus præstare rem alienam satisfacit soluendo æstimationem, si dominus eam non uendat, vel pro ea immodicum pretium petat, † per l. non dubium in fine, l. 210 qui concubinam. §. fin. ff. de legat. 3. l. Titia. §. 1. ff. de auro, & argent. legato. l. 3. ff. de positi. l. alienus. ff. ad legem

legē falcid. l. alieno. §. si quis. ff. de fi.
deicom. liber. l. mortuo boue. §. 1. &
2. ff. de legat. 2. l. si domus. §. qui cōfi
retur. ff. delegat. 1. §. nō dubiū instit.
delegat. & comprobatur dicta Mes
siaz opinio, quia emens frumentum
ad creditum pretio, quo valuerit in
mense Maij, non tenetur ad summā
immoderatam, si veniat insolita cari
211 stia, & secundum Imolam in l. pretia
rerum. ff. ad legem falcid. in fin. quē
sequitur Ias. in l. sed & si quis. §. que
stum. ff. si quis cautionibus num. 36.
pro qua opinione Messiaz est text.
expressus in l. 30. tit. 14. partita. §. ibi:
*Pero si acceiere, que el deudor non pu
diessse pagar aquellas cosas que prome
tiera, bien puede darle entrega de otras
a bien vista del juxgador.* Et triticū
ex causa necessitatis, vel caristiae pre
stari non posse, rectē dicitur, quan
do debitor illud non habet, & quā
uis reperiatur id habere, non potest
nisi cum difficultate, & pro immo
212 derato, & excessiuo pretio: & argu
mento tex. in l. non dubium in fine,
ff. delegat. 3. nam rem non inuenite;
& emi non posse, vel immodico, vel
magno pretio inueniri, vel emi pos
213 se, & equiparantur in iure: & glossa ver
bo immodico, in dicta l. non dubiū;
glossa verbo potuisses in principio;
in dicta l. qui concubinam. §. si. &
aliquid facile fieri non posse, & non
posse fieri, & impossibile, equiparan
214 tur in iure, & glossa verbo continetis
in cap. quamuis de officio ordina.
lib. 6. l. nepos Proculo. ff. de verbo
rum signific. & illud dicitur fieri nō
posse, quod commode fieri non po
215 test: & tenet Hippolyt. de Marsil. in

consil. §. 6. nu. 2. & 3. volum. 1. consi
liorum criminalium diciturq; pretiū
excedens, quando terminus, & iusta
meta exceditur, & secundum Luca- 216
num in tract. de cambijs Lugdunē
sibus. §. sequitur nu. 8. in 10. volumi
ne tractatum Doctorum. Et illi taci
tæ obiectioni, quod creditor indēm
nis remanere debet, eiq; satisfieri de
bet damnum, & illud, quod interest,
per l. 13. & 35. tit. 11. & l. 19. tit. 13. par
tita. §. respondetur, quod damnū nec
interesse, nec excessus iusti pretij cō
sideratur, cum pretium à lege, vt ho
die de iure regio per nouā pragma
ticam est taxatum, à quo non potest,
excedi, & secundum Tiraq. de utroq; 217
retractu tit. 1. §. 35. gloss. 2. nu. 10. quē
refert, & sequitur Mexia vbi supra
concl. §. nu. 124. in fine, & secundum
ea, quæ refert Matth. de Afflictis in
decis. 316. per totā, nec locupletari,
vel lucrū quærere ex aliena iactura
cuilibet sine dolo permittitur, & per 218
regulā locupletari de regul. iur. lib.
6. l. iure nature. ff. cod. tit. l. si quis mā
cipijs, §. si. ff. de instit. Nūc autē noni
ter Castillo de Bobad. in sua Polit. 2.
tom. lib. 3. c. 3. n. 72. tenet contra opi
nionē Messiaz in loco superius allega
to, ex opinione Couar. in c. quamuis
pactū de pactis lib. 6. 2. p. 5. §. n. 4. te
nentis, quod in obligationibus ad ge
nus difficultas nō liberat debitorem,
quin precise teneatur ad tradendū,
per l. continuos. §. illud. ff. de verbo
oblig. & per l. 26. tit. 14. parti. §. l. 2. &
3. C. de canone frumen. l. 1. C. de fa
bricis. lib. 11. l. in fraude. C. de anno
nis, & tribu. li. 10. & ex opinione Bar.
in l. 2. §. mutui datio n. 21. vbi Ias. n. 4.
&

Tractatus de priuilegiis

& ex Paradorio de rebus quodidians lib. 5. c. fi. in 5. p. 5. 17. n. 16. & per alios intelligentes, quod difficultas excusat debitorem à soluendo interesse tantum in obligationibus faciendi, vel soluendi aliquam speciem specificam.

Sed prædictam opinionem Mesfiaz generaliter loquendo in venditori tritici pretium taxatum recipiente, vel in mutuo semper defenderem per fundamenta superius allata, & opinionem Castelli de Bobadilla verà intelligerem in debitore annonæ publicæ, vel ad aliquam causam piâ, vel publicam exequendâ, vel in eo, qui tenetur fructus prædij domino soluere, vel in debitore frumenti ratione depositi, & in his specialibus casibus loquuntur iura à dicto Bobadilla allegata, quia tunc temporis actoris, vel creditoris interest, ut frumentum in eodem genere ex iuris dispositione quantum plurius interest solvatur. Attamen quando actoris, vel creditoris non interest, quod triticum in eodem genere solvatur, potest solui in pecunia, secundum dictum Bobadilla ubi supra nu. 73. & secundum Gregor. Lop. ab eo non relatum in l. 3. tit. 14. parti. 5. in gloss. verbo, *Pudief se hazer*. Nec multum in contrariū urget opinio Bart. in d. 5. mutui datio num. 21. à dicto Bobadilla allegatam Bart. resoluit, quod quando genus à debitore reperiri non potest eiusdem bonitatis, potest quantitas pro genere solui.

Nec urget opinio Iason in dicto numero 4. non enim loquitur in casu, in quo adest difficultas in so-

lutione. Nec opinio Couarrui. in dicto 5. 5. num. 4. indistinctè loquitur in debitore frumenti, quia genus nimis improprie dicitur illud, quod consistit in pondere, numero, vel mensura, secundum Paul. de Castr. in dicto 5. mutui datio num. 4. & in 5. illud legis continuus. ff. de verborum obligat. à dicto Couarrui. allegato non probatur, quod promittens soluere in frumento precise tenetur, nec excusetur aliqua difficultate superueniente, si consideremus exemplum dicti textus de promittente seruum alienum, cum hoc casu promittens seruum alienum excusetur soluendo æstimationem, si dominus eum vendere noluerit, vel pretium immoderatū petierit, peti iura quæ retulimus supra numero 20. Paradorius quæ in dicto loco non loquitur in casu, in quo superuenit difficultas in solutione, ut ex ipsius allegatione patet. & nunc nouiter pro hac mea opinione multas refert Ioann. Gutierrez in questionibus Canonis cap. 39. à numer. 60. facitque pro ea, quod emens fructus in herba ante tempus pro viliori pretio, quam valebant tempore quo erant inesse, seu maturi, dicitur usuram committere, & usurarios nuncupatur contractus, ita Bald. in rubr. de usuris. 4. p. & Cardinal. in Clement. de usuris q. 12. quia si fructus seminati in autumno verisimiliter valituri sint 20. & aliquis det 10. tantum, contractus talis fit in fraudem usurarum. Ita Thom. Grammatic. in consilio 119. ciuili nu. 5. qui in numeris sequentibus ait, quod non licet minus

minus emere rem prætextu, quod pro ea pretium anticipetur, & illico solvatur, & res empta non statim tradatur, quia usura est: nam expectatio facit contractum esse usurarium, dū emens propterea dat minus, quā res in presenti valebat: ex eo enim quod ante terminum solvitur, nō licet minus dare, pro quo facit l. 17. tir. 11. lib. 5. Recopil. & illud Auenda. in resp. 33. num. 4. ad fin. dicentis, quod vendito frumento ad creditum prout plus valuerit in mense Maij, si crescat pretium immoderate propter talem crescentiam, & caristiam, potest emptor petere, ut reducatur valor ad moderatum pretium, ex opinione Ias. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis cautio, & ex Ripa in tract. de peste, i. p. num. 75. Et cum multa pauperibus privilegia concedantur, de quibus per Palac. Rub. in repetitione c. per vestras, post §. 44. in §. nota secundo, versic. & ob hoc forte cum sequentibus, & per Lucam de Peña in l. fin. C. de his, qui numero liberorum se excusant lib. 10. quoniam hi numero miserabilium personarum comprehenduntur, ¶ secundum dictos Doctores, & secundum Rebuffum ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de sententijs præiudicialibus art. 3. glos. fin. volum. 1. vbi multa de miserabilibus personis inveniuntur.

quest. 17. ERIT nō in elegās, & scitu dignū, quod prædictæ miserabiles personæ, licet sint maiores 25. anorum, privilegium restitutionis in integrū obtinebunt, ¶ Vt tradit Rebuffus vbi supra dicto artic. 3. glos. fin. nu. 29.

volum. 1. Et pauperes, qui veniant in dispositione, tradit Costa in cap. si pater, verbo pauperes, pag. 175. numer. 11. quæ privilegia pauperum; & miserabilium personarum non competūt eis, qui data opera ex culpa ad causam paupertatis ordinata, & præmeditata ad paupertatem devenierint, in eamq; inciderint, ut ipsius vterentur privilegijs, ¶ per l. penultimam. ff. de iure doti. l. ultim. §. si. ff. quæ in fraudem creditorum, tenet Mexia in taxam panis conclusionem. 1. numer. 9. & 10. & Baeça de inope debitore cap. 16. numer. 19. cum sequentibus, & n. 25. Ioan. Gut. de iuramento confirm. i. p. c. 15. nu. 14. quod secus erit, si paupertas præmeditata, & affectata nō fuerit: nam licet aliquis in paupertatem, & miserum statum inciderit culpa sua, luxu nempe, ludo, gula, aut deniq; ob crimen, privilegium miserabilium personarum & restitutionis obtinebit, secundum Couarru. in practi. quæstio. cap. 6. num. 3. versic. sed si quis, quod privilegium renuntiatione tolli non poterit, ¶ ut per multa iura *221* resoluit Rebuffus vbi supra numero 38.

ATTAMEN cum verū sit in *Quest. 38.* iure, quod nobilis non possit torqueri, nec pro debito civili incarcerationi secundum Couarru. lib. 2. variarum resolutionum cap. 1. nu. 4. ¶ quæ est *273* communis opinio secundum Menchac. de succes. creat. §. 22. nu. 75. & Ioan. Gutier. de iuramen. confirm. i. p. c. 16. n. 1. & est tex. in l. 4. & §. ti. 2. lib. 6. Recop. est admodū cōtrouersa quæstio inter Doctores tã antiquos, quàm

Tractatus de priuilegiis

quàm modernos, vtrum nobilis pos-
sit huiusmodi priuilegiū renūciare?
224 † In qua questione reiectis argumē-
tationibus erit magis cōmonis opi-
nio, quòd nobilis non potest renun-
tiare priuilegium exemptionis, &
nobilitatis. nec priuilegium à iure cō-
cessum, ne incarcerationetur pro debito
ciuili, nec torqueatur: quod tenet Ci-
fuit. in l. 79. Tauri, versic. quarto du-
bitatur, & Anto. Gomez ibidem nu.
3. & in tom. 2. variarum c. 11. nu. 54.
Otalora de nobilitate 3. p. principali
c. 6. nu. 3. Auend. in dictionario ver-
bo, *Caualleros*, versic. sit ergo conclu-
sio, alios referēs, & Minchac. de suc-
cess. creat. §. 22. num. 77. cum sequē-
tibus, Didac. Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4.
ordinam. col. 1365. cum seqq. Aui-
les in capit. prætorum in proemio
glos. 1. num. 27. Ioann. Gutier. de iu-
ramento confirmat. 1. p. c. 16. à nu.
47. maxime num. 61. qui in nu. 62. re-
fert Doctores tenentes hanc renantia-
tionem non firmari iuramento, licet
ipse pedem non firmauerit, de quo
late Couarr. in cap. quamuis pactū
de pactis lib. 6. in initio. 2. part. a nu.
5. cum sequentibus, & nu. 9. & Bo-
badilla in sua Politica. 2. tom. lib. 3.
cap. 15. nu. 21. vbi de muliere, & his,
qui in carcerem detrudi nō possunt
vsque ad eum. 34. Quam supradictā
communem resolutionem intellige
veram in nobili genere, & languine:
nam nobilis ex priuilegio tantum
sibi à principe concessio poterit tale
125 priuilegium renuntiare † secundum
Bacem de inope debitore cap. 16.
num. 97. cum sequentibus, qui eodē
cap. num. 45. dicit magnam esse dif-

ferentiam inter nobiles genere, &
nobiles ex priuilegio. Maritus etiā,
& qui non possunt conueniri in plus
quàm facere possunt, priuilegium
istud non possunt renuntiare. † l. alia 226
§. eleganter. ff. soluto matrimonio,
vbi Bart. & Doctores, & etiam An-
tonius Gom. in l. 53. Tauri, num. 44.
Couarruu. in cap. quamuis pactum
in initio 2. part. num. 4. ad finem, qui
dicit magis communem. Refert, &
sequitur eosdem Ioann. Gutier. vbi
supra dict. cap. 16. numer. 49. tenent
Bacem vbi supra cap. 17. per totum,
maximè à nu. 35. cum sequentibus,
tenet Matientius in l. 10. tit. 3. lib. 5.
Recopilat. glos. 1. num. 3. qui omnes
supradicti Doctores tenent, etiam
cum iuramento non posse pradi-
ctum priuilegium renuntiare. Quod
itidem dispositum est in clerico, qui
priuilegium fori etiam cum iuramē-
to renuntiare non poterit † secun- 227
dum Ioann. Gutier. dicto cap. 16.
num. 5. nec priuilegium sibi concess-
um per cap. si quis suadente diabo-
lo 17. quæst. 4. renuntiare poterit, vt
resoluit dictus Ioann. Gutier. vbi su-
pra num. 53. cum sequentibus, alios
Doctores referens, quod secus erit
in Doctore, & Aduocato, qui pote-
runt renuntiare priuilegia sibi à iure
concessa † secundum Bacem dicto 228
tractatu de inope debitore cap. 16.
num. 153. & est tex. in l. 8. tit. fin. par-
tita 2. ibi, *Sin su plazer*.

ET Cum sacerdotibus sit cō- 229
cessum priuilegium, ne pro debito
ciuili incarcerationetur, nec teneantur in
plus quàm facere possunt † per cap. 229
Odoardus de solutio. quod tenet Co-
uarru.

uarru. lib. 2. variarum. c. 1. n. 9. & Bae
ga vbi supra c. 17. n. 5. & Ioann. Gu-
tier. vbi supra r. p. c. 17. n. 34. erit non
inelegans scire, vtrum prædictū pri-
uilegium renuntiare possint? In qua
quæstione pro constanti erit tenen-
dum, nullius momenti esse renuntia-
tionem huiusmodi priuilegij, † se-
cundum supra relatos Doctores, &
Gomez de Leon in sua centuria. c.
14. qui adeo veram esse affirmant
prædictam opinionem, quod iura-
mento non possit validari talis renū-
tiatione. Cōtra quos tenet dictus Ioan.
Gutier. vbi supra n. 35. affirmans, &
defendens, quod renuntiatio facta à
sacerdote cum iuramento præiudi-
cium sibi parat in priuilegio conce-
ssio, per d. c. Odoardus. Et cum nobi-
litate priuilegium passim cotam or-
dinarijs iudicibus opponatur, ad car-
cerem, & tortutam fugiendam, & ad
hoc, vt pro debito ciuili non possint
nobiles in plus quàm facere possint
conueniri: cumq; aliquando à iudici-
bus hæc exceptio non admittatur, &
remittatur ad iudices superiores, qui
de causis nobilitatis cognoscunt, silē-
tio digna nō videtur huiusmodi quæ-
stionis disputatio, vtrum iudices ordi-
narij per incidentiā possint de præ-
dicta exceptione cognoscere, & de
nobilitatis possessione ad effectum,
vt nobilis non possit torqueri, nec
pro debito ciuili incarcerari, nec in
plus quàm facere potest, conueniri,
† In qua quæstione resolutionē affir-
mandum est, hoc iudicibus ordinarijs
inferioribus per incidentiam per-
missum, per l. quōtions. C. de iudi-
cijs, ita tenet Otalora de nobilitate

in 2. p. tertie principalis, c. 10. n. 1. cū
seqq. & in c. 3. 3. partis. 3. principalis
n. 8. Auend. de exequendis mandat.
Reg. 1. part. cap. 10. num. 33. versic.
vigesima causa cum sequentibus, a-
lios Doctores referens, & Meneses
à Padilla in l. si ædibus. C. de seruitu-
tibus. & aqua num. 7. quos refert & se-
quitur Ioann. Gutier. de iuramento
confirmat. 1. part. cap. 15. nu. 7. cum
sequentibus, & Ioan. Garcia de nobi-
litate glos. 1. num. 8. & 28. qui om-
nes concedunt, in tali casu leui-
ores probationes nobilitatis suffice-
re ad obtinendum in prædicta in-
cidentia: & ita tenet Ioann. Yañez
Parladorius de rebus quotidianis c.
15. nu. 9. ad finem.

ET si in aliquo priuilegio hoc *Quest. 41.*
verbum, *Tributo*, inueniatur, † erit ²³²
recurrendum ad Otaloram de no-
bilitate in 1. part. cap. 1. & 2. qui la-
tè agit, quando interpretandum sit;
& etiam hoc verbum, *Rentas*, in
priuilegijs, † & in dicto cap. 2. nu. ²³³
mero fin. mentionem facit horum
verborum, *Servicio y montazgo, al-
mojarifazgo, rodas, castilleras, a-
duanas, entrada y salida, cargo, des-
carga, borras, asaduras, peage, passage,
pontazgo, barcage*, & de dictorum
verborum interpretatione agit. † ²³⁴

ALIQUANDO in priuilegijs *Quest. 42.*
Princeps de primo hærede tantum
mentionem facit priuilegiū atq; immu-
nitatē alicui, & suo hæredi concedē-
do: quò casu dubitatur, vtrum ad pri-
mū hæredem tantū restringatur, vel
ad vteriores extendatur, † De qua ²³⁵
quæstione cum casus obuenit, re-
curre ad Martenium in l. 11. titu. 7.

H lib. 5.

Tractatus de priuilegiis

lib. 5. Recop. in glos. 8. au. 2. qui plures Doctores allegat, & recurre ad l. hæredis appellatio, & l. hæredis appellatio. ff. de verb. signifi. & de reg. iur. l. ex facto. §. fin. ff. ad Trebel. & utrobique Doctores, & Tiraquel, in l. boues. §. hoc sermone nu. 74 qui tenet ad primū hæredem restringi.

Quest. 43. E T cū de nobilitatis priuilegio aliqua in superioribus dixerim, est adnotandum, quod nobilis decetor Hispanæ, *Alçado*, non gaudet priuilegijs nobilibus cōcessis, & ideo poterit incarcerationi, & torqueri, t per
236 tex. expressum in l. 4. tit. 19. lib. 5. Recop. vbi notat Matien. in glo. 1. & 2.

Quest. 44. D V B I T A T V R præterea in nostra materia, utrū gratia, & priuilegiū à Principe concessum spiraret mortem cōcedentis: t In qua questione dubitatione tollit tex. in c. super gratia de officio delegati lib. 6. & cap. si cui nulla de præbendis lib. 6. c. si gratiose de rescriptis li. 6. vbi probatur, quod gratia & priuilegiū non spirat morte cōcedentis, licet decedat reintegra, & anteaquam sit executioni mandatum, nisi concessum fuerit dictū priuilegium ad vitā, vel ad voluntatem cōcedentis. Ita tenet Guid. Pap. decis. 491. Ripa in rubr. de constitutio. nu. 48. Boer. decis. 346. nu. 1. Did. Perez in l. fin. tit. 2. lib. 2. ordinam. & Anto. Gom. in l. 43. Tau. nu. 1. Matien. in l. 2. titu. 7. lib. 5. Recopil. glos. 2. vbi latè Azeue. à nu. 2. cū seqq. & est tex. expressus in d. l. 2. tit. 7. lib. 5. de quo vi de plurima notatu digna per Greg. Lop. in l. 32. ti. 9. parti 6. & per Moli. de Hisp. primog. lib. 2. c. 7. n. 62. cum seqq. & per Ioan. Gutier. in practicijs

questionibus lib. 2. q. 74. & 75. vol. 1.

E T cū quotidie vicos, & loca plurima videamus exēpta à ciuitate, cui antea subijciebant per priuilegiū & Principis indultū; cui licet, & propriū est, diuidere loca, & terminos, t per l. 2. tit. 1. parti. 2. vbi tenet Greg. Lop. in glos. verbo, *Departir*, & Auēdan de exequend. mandar. Regum c. 4. nu. 2. & 8. Socin. consil. 86. lib. 1. Arret. consil. 19. nu. 3. Cepola de seruitutibus tit. de seruitute viæ concl. 6. n. 23 Pau. in l. si fundū. §. qui fundū. n. 6. ff. de lega. 1. & in cōf. 187. & 307. lib. 2. & Matien. in l. 4. ti. 10. lib. 5. Recop. glo. 1. n. 1. cum seqq. erit optima questio, utrū vicus quoad districtū & iurisdictionē exemptus à ciuitate priuilegiata amittat commodum, & priuilegia illius ciuitatis, cui antea subditus erat. t Et in hac questione tenendū est, quod dictus vicus quoad districtū & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata exemptus non amittit cōmoda, nec priuilegiū illius. Ita Paul. Cast. d. cōf. 187. lib. 2. in fine, Felin. in c. Rodolphus de rescriptis n. 17. ad mediū, Couar. in practi. questionibus c. 37. n. 7. Rod. Xuar. alleg. 7 n. 2. Matien. in l. 4. tit. 10. lib. 5. glos. 1. nu. 3. Castillo de Bobadilla in sua sua polinica tom. 1. lib. 2. c. 10. n. 3.

E T licet hoc verum sit in prædicto casu, bona tamen patrimonialia clericorum non gaudent priuilegijs concessis ecclesiarum bonis, t secundum Abb. & Felin. num. 10. in cap. ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. vbi Decius num. 18. dicit cōmunem, & tenet Couarr. lib. 1. variarum resolutionum cap. 4. num. 3. Mench.

Mench. de succes. creat. §. 22. num. 42. & §. 10. nu. 659. Matien. in l. 1. tit. 25. lib. 5. Recop. glos. 7. nu. 4 de quo est videndus Bobadilla in sua Politica lib. 2. cap. 18. nu. 259. cum seqq. qui plures DD. allegat, licet gaudeat, & fruatur prædicto priuilegio bonorum Ecclesiasticorum patrimonialia bona, ad cuius titulum fuit aliquis
 241 sacris ordinibus insignitus, t secundum DD. quos refert Couarr. dict. c. 4. n. 4. quos sequitur Azuero in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recop. n. 30. quauis contrarium defendat ipse Couarr. vbi supra.
 Quest. 47. EX quibus venit enucleanda illa admodum controuersa opinio, vtrum data filio in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos veniant conferenda? In qua quaest. dicit Auend. in respon. 17. quod prædicta bona conferuntur, quæ sequitur Couarr. c. Rainal. de test. §. 2. n. 7. & Ayora in tract. de partitionibus 2. p. q. 13. Angulo de meliorationibus in l. 9. glo. 3. n. 23. & 25. Ioan. Gutier. in pract. questionibus, quest. 65. n. 11. ad fili. 2.
 Sed contraria opinio verior videtur, quam dicit communem Tellius Fernandez in l. 29. Tauri num. 26. & Ioan. Faber in §. fin. instit. de inoff. testam. Igneus in l. 3. §. subueniatur nu. 77. ff. ad Senat. Consult. Sillan. & Aymon conf. 136. Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 7. §. 5. Duennas in reg. 222. limitat. 3. Ant. Gom. in d. l. 29. Tauri num. 21. versic. item subinfero, Rojas in epitome successione cap. 7. num. 46. & Azuero, quia alios refert, & dicit ita practicum in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recopil. num. 29. & nouiter Gratian. in

regul. 195. nu. 6. quæ opinio comprobatur, quia datum in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos est vere beneficium Ecclesiasticum, t iuxta
 243 communem opinionem, quam refert Sylua de benefi. 3. p. q. 10. n. 27. & habetur in 1. tom. communium opinionum pag. 69. colu. 1. in nouis, tradit Rebus. in praxi benefic. tit. de differentia inter res, genera, & ius, nu. 32. pag. 111. vt refert & sequitur Azuero in d. l. 10. tit. 6. lib. 5. n. 30. & beneficiorum bona sunt Ecclesiastica, t vt latè defendit Ioan. Gutier.
 244 in quaestio Canonicis, quest. 8. num. 16. & sunt spiritualia secundum eundem ibidem, & per l. 9. tit. 17. part. 1. successioque in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, t cap. ad Apostolicam 8. quest. 1. c. ex transmissa, c. ad exirpandas de filiis presbyterorum. Et successio in dictis Ecclesiasticis beneficiis est odiosa, c. 7. sessione 25. de reformatione in sacro Concilio Tridentino.

NE C. Immemor sum illius que
 stionis, vtrum bulla, seu rescriptum
 Principis & Pontificis, seu priuilegium mentionem faciens de beneficio Ecclesiastico comprehendat capellaniam: & dicta capellania dicatur Ecclesiasticum beneficium?
 t In qua quaestione veritas hac distinctione venit enucleanda: & hæc erit habenda resolutio, quod bona Capellaniæ datæ ad nutum patroni, & fundatæ à laico ante Episcopi erectionem & collationem, dicuntur bona profana, & temporalia, & non beneficium ecclesiasticum: & si fuerit ab Episcopo

5 p. principali quaest. 7. Ioan. Garc. Gallego de expensis & melioratio. cap. 9. numer. 9. & sequentibus, l. 23. tit. 20. part. 1. & probatur ex cap. 12. de reformatione sessione 25. in Concilio Trident. ibi: *Ecclesijs vel personis, quibus legitime debetur*. Et cum ex Pontificis privilegio possit laicis competere immunitas a solutione
253 decimarum, & per dictam l. 23. tit. 20. part. 1. ut resoluit Couarr. ubi supra, qui plurima iura refert, & cum isti decimarum fructus possint vendi, permutari, in dotem dari, obligarique, & veniant in iudicio familie
254 excusanda, & ut tradit Soto de iustitia & iure lib. 2. c. 14. art. 3. & c. 7. art. 1. opere pretium erit, scitque dignum, utrum ex fructu predictarum decimarum
255 maru gabella veniat soluenda? & Et videbatur, nullam gabellam solui deberi, cum predicta decimarum concessa laicis dicantur patrimonialia beneficicia, & sic Ecclesiastica & spiritualia videbatur, quatenus sunt beneficicia, ut supra cod. n. 243. cum seqq. diximus, quod tradit Guilielm. Benecht. in c. Rainuntius de testam. in verbo duas habens filias. n. 58. Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 6. tit. de iustitices nu. 39. & dicantur patrimonialia prestimonia, & secundum Ioan. Staphileum de literis gratiarum & iusti. in §. forma n. 3. Ioan. Garc. Gallego ubi supra num. 93. Sed veritas est in contrarium. Et sic, ut ex venditione fructuum decimarum gabella debeatur: quia licet sint patrimonialia beneficicia, iudicantur ad instar bonorum
257 secularium, & ut tenet Ioan. Garc. Gallego ubi supra n. 99. & comprobatur

ex his, quae tradidi in tract. de gabel. in 7. p. in princ. n. videlicet, quod ex venditione fructuum, de lastercias, qui Cap. 6. Apostolico privilegio conceduntur, gabella debetur, si a laico vendantur.

NEC Omittam interpretationem
nem veram legis. l. tit. 27. lib. 9. Recop. agens, *del servicio y montazgo*, ibi: *Aunque tornen o no a sus terminos*. De qua lege dubitatum vidi, quae relictis argumentationibus venit intelligenda, & quod dictum servitium debeatur, quando greges extra terminos suos ad alienos extrahuntur, non tamen quando ex pascuis communibus, & suis terminis non exierint, nec eos transmutauerint: nam tunc temporis predictum servitium soluendum non venit, cum termini & pascua communia propria, & non aliena dicantur, & per 259 l. recte dicimus, §. fin. l. pupillus, §. fin. ff. de verbor. signif. l. servi electio ne, §. Labeo, ff. de leg. 1. ubi tradunt communiter DD. & Calderin. consil. 22. sub tit. de praebendis, & ex tex. in l. illud, ff. de ritu nuptiar. & l. locus in fin. ff. de verbor. sign. & eodem modo venit intelligenda l. 18. tit. 27. lib. 9. Recop. ibi: *Sacaren sus ganados de sus terminos, y los metieren en otros terminos*. & Hoc est, non communibus per suos
260 predicta: & ideo agens de exactione predicti servitii debet probare, quod debitor, & qui contribuere, tenetur, suos extraherint greges ad terminos alienos ultra suos & communes: quia agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam, & ita tenet Hippolytus in tubr. de probatio n. 436. in fin. Alex. conf. 77. nu. 3. lib. 7. Gozad. conf. 35 nu. 26.

Tractatus de priuilegiis

Pet. Paul. Paris. consil. 17. nu. 26. lib.

1. Tiraquel. de viroq; retract. lib. 1.

§. 8. glos. 7. n. 1. Euerard. loco 27. n. 7.

Quest. 52. HINC est, quod cum laicus ha-

bens bona communia cū clerico re-

neatur de suis bonis tributū, & Regiā

gabellam solnere, nec excusationem

262 habeat ratione communionis, † vt re-

soluit contra Hippoly. singulari 180.

Speculator de clerico cōiugato, ver-

sific. quid si clericus Decius in authen-

tica cassa, & irrita. C. de sacrosanct.

ecclē. nu. 9. Orator de nobilitate. 2.

p. c. 1. nu. 1. in fine, Couar. in practi.

quæstio. cap. 34. nu. 3. in fin. Did. Pe-

rez in proœmio tit. 1. lib. 3. ordinam.

versic. ex quibus colu. 448. Mexia in

taxam panis concl. 5. nu. 77. Azenc.

in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recop. n. 25. & Ca-

stillo de Bobadilla in sua Politica to-

mo. 1. lib. 2. c. 17. nu. 92. pag. 938. licet

laicus sit frater clerici, cum eoq; ha-

bear communionē in bonis, vt resol-

uit ipse Bobadilla vbi supra 2. tom.

lib. 5. c. 5. n. 30. exactor tributorum,

& Regiæ gabellæ probare tenetur

qualitatem bonorū non exemptorū,

& partem quam laicus soluturus ha-

263 bet in eis, † aliās bona à clerico pos-

sessā propria præsumuntur, per l. 2.

C. de probatio. cū concordantibus,

liberaq; & exempta à tributo, gabel

264 la, & seruitute præsumuntur, † per l.

altius. C. de seruitutib. & aqua, vbi

Doctores. Et cū de priuilegiis in-

terpretatione sit noster sermo, & nul-

la maior interpretatio, quā vñs, est

aduertendū, quod priuilegia in eo va-

265 lent, & tenent, in quo obseruata, &

vltrata fuere, † per text. in c. si de ter-

ra. c. accedentibus de priuilegijs cū

glossis ibidē. l. 42. in fin. tit. 18. parti. 3.

vbi Greg. Lop. l. 13. tit. 7. parti. 5. l. 1.

ff. de nundinis, tex. vbi latissimē agi-

tur per modernos in c. cū accessisset

de cōstitutio. tenet Minch. lib. 1. vñs

frequen. c. 2. n. 5. Molina lib. 2. de His-

pan. primog. c. 7. n. 71. Bobad. in sua

Politica to. 2. lib. 5. c. 10. nu. 10. pag.

1128. semperq; in priuilegijs, & exēp-

tionibus remanet reseruata authori-

tas, & correctio superioris, † c. con-

stitutus. §. cū autem de religiof. do-

266 mibus, c. ex ore in fine, c. cū capella

de priuilegijs, tex. & glos. singularis

verbo cathedralicum in c. pastoralis

de donatio.

ET cū quotidie in titulis Regijs, *Quest. 53.*

quæ rectoribus, decurionibus, tabel-

lionibus, & alijs officialibus confisto-

rialibus cōceduntur, illa verba inserā-

tur, *Madamos q les seā guardadas las*

libertades, preeminencias y exēpciones

q por raxon de semejante oficio se suelē,

y acostumbran guardar, erit nō inele-

gans, & memoriæ dignū, & in praxi

quotidianū, vtrum ratione illorū ver-

borū prædicti correctores, decurio-

nes, tabelliones, & alij officiales con-

sistoriales exēpti sint à solutione, &

contributione collectarum, & reddi-

tuū regalium? † In qua quæstione vi

267 debatur dicendū, prædictos officia-

les immunitatē, & exemptionē ha-

bere ratione officij, & prædictorū ver-

borū, ex opinione Casan. in cōsuet.

Burgund. Rubr. 1. §. 4. n. 56. cū seqq.

& ex opinione Guid. Pap. in decif.

398. qui tenent, quod rectores, decu-

riones, & tabelliones, & alij officia-

les consistoriales excusantur à colle-

ctis, & contributionibus.

Sed

Sed veritas est in contrarium, excusationemq; nec immunitatem habent à collectis, contributionibus, nec à tributis, & Regijs redditibus, etiã si cõsuetudinem immemoriam pro se allegent, per l. 1. tit. 25. lib. 4. nouæ Recopil. quam ita intelligit Ioan. Gutierr. in practicis quæstion. lib. 1. q. 137. nu. 2. & 24. qui plurimos refert Doctores eandem opinionem tenentes: ¶ nec oberunt illa verba in dictis titulis Regijs contra, nam in priuilegio, & exemptione generali non comprehenduntur Regia tributa, nec redditus Regij, nisi de his expressa mentio fiat, vt superius resolui mus num. 195.

Quæst. 34. **E X** Qua resolutione deducitur verus intellectus ad nouam Regiam pragmaticã constitutam in fauorem agricultorum, versic. 3. in illis verbis, *Que en los frutos de las tierras sean pre feridos los señores dellas por su renta a todos los otros acreedores de qualquier calidad que sean*, vtrum mulier antiquior creditrix pro sua dote cõprehendatur, eique dominus prædij pro pensione præferatur? ¶ In quo casu videtur tenendum, quod dominus prædij pro sua pensione doti præferatur, quia sicut mulieri pro dote cõpetunt plures prærogatiuæ, & priuilegia, daturq; ei prælatio inter alios creditores: ¶ iuxta l. assiduis. C. qui potiores in pig. habeantur, & in aut. de equalitate dotis. §. his consequenter. l. priuilegia. C. de hæreticis. l. vbi adhuc. l. in rebus. C. de iure dotiũ, l. 29. & 33. tit. 13. part. 5. de quo per Fanum de pignoribus. 4. membr. 2. part. n. 99. Pet. Paul. Paris. cons. 102.

nu. 5. cum seqq. volum. 3. Couarru. lib. 1. variarum. c. 7. per totum, eodẽ modo prædij pro pensione competit tacita hypotheca, & fructus sunt tacite hypothecati, & pignoriati pro dicta pensione, ¶ per l. si in lege. §. 1. l. qui fideiussor. ff. locati. l. in prædij ff. in quibus casibus pig. vel hypoth. tacite contra. l. Lucius. ff. qui potiores in pig. habeantur, tradit Menochius de adipiscenda possess. remed. 3. à nu. 34. cum seqq. & est tex. in l. 16. tit. 13. part. 5. vbi de materia est videndus Greg. Lop. in glos. 1. cum seqq. & cum ambo sint priuilegiati, obstat regula communis, quod priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vitur priuilegio suo. ¶ l. sed & milites. §. fin. ff. ex quibus causis maiores, de qua regula, & eius limitationibus videndus est Couarruu. in practicis quæstionibus cap. 7. num. 4. & in reg. possessor. 2. part. relectio nis. §. 2. nu. 4. & Ioann. Gutierr. item in practicis quæstionib. lib. 2. q. 115. nu. 10. Azevedo in l. 10. titu. 3. lib. 5. Recopil. à nu. 11. cū sequentibus, & Gratiā. in regul. 316. n. 8. Menoch. præsumpt. 189. lib. 4. n. 124. & ideo mulier pro sua dote non videtur præferenda domino prædij pro sua pensione, & cõprehensa videtur inter creditores nominatos in verbis dictæ nouæ pragmaticæ Regiæ. Sed contrariũ verius videtur, & tenendum, hoc est, quod mulier pro sua dote creditrix nõ cõprehendatur in illis verbis pragmaticæ Regiæ, nec inter illos creditores, & præferatur domino prædij etiam in fructibus ex eo productis: ¶ nõ enim est præsumendũ Principem

Tractatus de priuilegiis

vnico verbo omnia iura, & priuilegia dotis euertere voluisse, per l. si quando in principio. C. de inofficio. 274
 testam. & ibi Doctores, & in generali concessione non veniunt ea, quæ verisimiliter non concederetur specialiter, & glos. verbo tueretur, in dicta l. si quando in principio. l. obligatione generali. ff. de pignoribus. l. qui peculij. ff. de peculio. l. si pater. ff. quæ in fraudem creditorum. l. creditor, §. penult. ff. mandati, tradunt Doctores in supradictis locis, & Auiles in cap. pratorum, c. 7. glos. verbo, *Ni lleuaran*, num. 15. Pinellus in rubr. de bonis mater. 1. p. num. 47. & Salicet. in d. l. si quando. num. 1. qui omnes etiam tenent, quod verba generalia rescriptorum restringuntur secundum 276
 ius commune. & Dispositio præterea generalis restringitur ex ratione particulari. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. delegat. 3. l. si de certa re. C. de transactio. & lex generalis noua non comprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegium in materia, & glossa verbo non compelli in l. sciendum. ff. qui satisfacere cogantur, quæ est notabilis, & communis secundum Bart. ibidem numer. 2. Ias. num. 4. & in l. bonorum. C. qui admitti num. 3. tex. in l. in fraudem. §. fin. ff. de milit. testament. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrimon. numer. 14. & 15. & in l. fin. C. de reuocand. donat. nu. 170. & adducit multa Mantica de coniecturis lib. 21. tit. 18. nu. 29. Redin. de maiestate Principis verbo non armis solum n. 200. Mencha. de successio. creat. §. 3. n. 6. Mexia ad l. Tolci. 2.

p. fundamento. 6. n. 18. cum seqq. Ioan. Guier. in pract. questionibus lib. 3. q. 29. n. 3. & Costa in c. si pater de testam lib. 6. n. verbo habens ante nu. 9. qui Doctores etiam tenent, quod lex generaliter loquens non includit causam dotis, quando habet id priuilegium in materia, ut in nostro casu, & quod tenet Azuendo in l. 35. tit. 18. lib. 9. Recop. n. 4. qui refert Tiraquel. de retrac. lignagier. §. 1. glo. 14. nu. 91. vsq; ad 107. quæ est communis opinio secundum Bursat. in conf. 220. col. 1. lib. 1. & Barbosa in l. 7. ff. solut. matrim. 1. p. n. 7. & 2. qui alios refert: & quando regula generalis non comprehendit casus priuilegiatos. & Probatum ex doctrina Decij in l. 1. n. 2. ff. de regul. iur. & Alciat. lib. 4. Paradoxorum c. 10. Tiraq. de utroq; retract. glos. 14. n. 61. in priuilegioq; mortuario, vel dilatorio concessio a Principe debitoribus iuxta l. quoties. C. de precib. imperat. offerend. non comprehenditur dos, nec dotis debitum, & secundum 281
 opinionem Baptiste à Sancto Blasio in tract. de priuilegio dotis. n. 89. Centuria 3. & comprobatur, quia rescriptum impetratum, vel concessum, non præiudicat causæ priuilegiatæ, nisi de ea fiat specialis mentio, & c. cum ordinem 282
 de rescrip. c. inter monasterium de sentent. & re iudi. & utrobique Doctores, & Iacobus Monachus in defensorio iuris. §. contra rescriptum nu. 5. in vol. 3. tract. Doctorum in antiquis, & in ambiguis fit interpretatio pro dote. & l. in ambiguis. ff. de iure dot. 283
 l. in ambiguis. ff. de re iudicata, & faciunt, quæ tradita sunt in tract. de ga bellis. 4. p. §. 1. num. 21. cum seqq. nec derogat-

derogatio vel correctio per subaudi-
tos intellectus est inducenda, & fu-
giendus est omnis absurdus intelle-
ctus, ¶ I. nam absurdum, ff. de operis
libertorum, l. scire oportet, §. aliud,
ff. de excusatio. quo, tradit Hippol.
conf. 89. num. 8. & Mexia ad legem
Toleti in responso ad 2. fundamen-
tum 11. 41. cum seqq. deinde non vi-
detur remanentem nec derogatum
privilegium speciale minoru, ¶ glo.
verbo nulla ratio in l. postquam lit.,
C. de pactis communiter recepta
secundum las. in l. 1. ff. de iurisdic-
tione om. iudi. nu. 10. & Rebus. ad
Regias constitut. Gall. tit. de testitot.
artic. 2. glof. 4. num. 23. Azeved. in l.
1. tit. 6. num. 21. & in l. 4. tit. 17. nu. 3,
lib. 4. Recopil. vbi plurimos allegat
Doctores. Provisio namq; legis co-
tra ius commune non extenditur ul-
tra illud, quod lex expressè provi-
det, ¶ I. si vero, §. de viro, ff. solut. ma-
trimon. vbi ita tenent Bart. & Imol.
qui latè prosequitur. Et tandem pro
hac opinione facit, quod generica
alienationis prohibitio nō compre-
hendit causam dotis, ¶ ita Bartan. l.
filius familias, §. diui, ff. deleg. 1. nu. 2.
& est communis opinio teste las. ibi
dem in repetitione num. 66. Ripa n.
70. Ioan. Croto num. 44. Boeci. de-
cis. 10. num. 5. Menes. à Padilla in
authen. res quæ, C. communia dele-
gat. n. 52. qui plures alios refert DD.
tenet Gregor. Lop. in l. 6. tit. 11. par.
6. in glof. verbo, *Que la non pudie se
vender*, & Ant. Gom. in l. 45. Tauri
num. 87. Molina de Hispan. primo
gen. 2. par. c. 9. num. 10. Ex quibus
lais romanet probatum, dotis privi-

legium exclusum non remanere ex
dispositione illorum verborum, quæ
in dicta noua pragmatica dicto ver-
sicul. 3. comprehenduntur.

Qua opinione retenta nō obstat
regula in superioribus relata, quod
privilegiatus contra pariter priuile-
giatum non gaudeat privilegio suo:
quia mulier. in prædicto casu pro
sua dote certat de damno vitando,
& tunc admittitur contra pariter pri-
uilegiatum. ¶ Et hoc modo limita-
tur prædicta regula secundum Ioan.
Gutier. in præct. questionibus lib. 2.
quest. 115. num. 10. cum sequenti-
bus, & Azeved. in l. 10. tit. 3. lib. 5.
Recopil. à num. 11. cum sequenti-
bus. Nec obstant dicta verba, *De qual-
quier calidad que sea*, nā respondetur,
quod dicta pragmatica ait: *Se presen-
tan a los otros acreedores*, & cum hæc
dictio, alius, alia, aliud, sit repetita si-
milium, ¶ iuxta glof. verbo, alia pe-
na in l. si fugitiui, C. de seru. fugitiuis
communiter receptam secundum
scribentes ibidem, & est glof. similis
in c. 1. de apostolica verbo maiores
de rescrip. & text. in l. si quis emptio-
nis, C. de prescrip. 30. vel 40. annoru,
vbi notat Bald. Salic. & Angel. illa
verba, *A los otros acreedores*, veniunt
intelligenda in creditoribus simili-
bus, & non in habentibus maiora
privilegia, & illa verba: *De cualquier
calidad*, veniunt intelligenda iuxta
qualitatem illius verbi, *A los otros*, &
non iuxta maiorem qualitatem, &
maiore privilegia: nam qualitas ad
iuncta verbo, vel participio, venit re-
gulanda iuxta tempora & qualitatem
verbi vel participij, ¶ l. Titius, ff. de

milit.

Tractatus de priuilegiis

milit. testamento. l. indebitis, §. si extraneus, ff. de noxalibus. l. ex facto, ff. de vulgari. Et licet contrarium defendere conetur Collates in pragmatica agricultorum lib. 3. c. 1. num. 3. facilis est responsio ad sua fundamenta, nostramque veram opinionem de feudit Felician. de censib. tom. 2. lib. 3. c. 5. num. 14. satis faciens contrariis fundamentis.

Quest. 55. HABENTES Tamen exemptionem omnium tributorum ex Regis priuilegio tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur, tper l. 19. tit. 14. lib. 6. Recopil. & quoniam multoties dubitatur, vtrum vnus ciuitatis incolę communicare possint terminos, pascua, vel montes alterius ciuitatis absque priuilegio & licentia Regia? In hoc resolue, quod nulla datur pascuorum vel montium communicatio sine Regia licentia & mandato: quia est species alienationis, t vt in c. 1. de rebus Ecclesię non alienand. tenet Petr. Paul. Paris. in conf. 27. nu. 133. vol. 1. Calcan. conf. 51. nu. 12. & 16. Paul. Castr. conf. 117. vol. 3. num. 3. Matthæ. de Afflict. decif. 254. idemque disponitur in beneficiorum, teruq; Ecclesiasticarum vnione & communione, quę absque Pontificis rescripto & licentia fieri non potest, t ita Calderinus conf. 4. de rebus Eccles. non alienand. Ioan. de Ligniano in c. noui ne sede vacante, Petr. Perusinus in tit. de vnionibus cap. 2. nu. 14. & c. 5. num. 17. tex. in c. decimas, & cap. & temporis 16. quęst. 1. tradit Rebus. in pract. beneficiorum tit. de vnionibus nu. 22. cum sequentib.

Ex quo inferitur, quod huiusmodi terminorum & pascuorum comunicatio non potest præscribi, quamuis populi absque Principis licentia per longissimi temporis spatium in cōmuniōe pērsistant, t quę est cōmuniōis resolutio, de qua per Iaf. in l. si non sortem, §. si centum, ff. de cōditione indebiti nu. 5. Balb. de præscript. in 4. par. quęrtę patris principalis, quęst. 13. post Bart. & Doctores in l. fin. C. communi diuidendo, & in l. 1. §. ad hęc, C. de annali exceptio. Matth. de Afflict. in decif. 254. & eodem modo, quo requiritur Regia, vel Principis licentia ad terminorum, vel pascuorum communicationem, requiritur itidem ad eorū dissolutionem, t cap. 1. de regul. iur. in decretalibus, ita Matth. de Afflict. & Rebus. vbi supra tit. de vnionis reuocatione num. 15. pag. 297. Abb. conf. 12. 3. par. nu. 3. & 4. quę limita cum Socin. conf. 117. vol. 1. quęm refert & sequitur Greg. Lop. in l. 15. tit. 5. part. 5. in glos. verbo, *Los egidos* in fine, & Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 8. num. 83. tenentes, quod potest vna ciuitas absque Regia licentia cum alia facere conuentionem super animalibus, quę ab vna parte in aliam intrant in earum pascua in territorijs, vt tantum soluant damnum & non penam statutariam; & quod potest fieri per conuentionem communio pascuorum vsq; ad certa loca: quia tunc temporis non dicitur alienatio, t sed bona societas & conuentio.

RESTAT. Nunc examine, *Quest. 56.*
vtrum eo ipso quod Rex aliquem facit

facit de suo consilio, titulumque huiusmodi concedit, censetur, cum nobilem facere; eique exemptionē tributorum ordinariorum, & extraordinariorum concedere? † In quo casu tene cum Tiraquel. de nobilit. cap. 2. num. 2. & cum Ioan. Garc. eo dem tit. de nobilitate, glos. 35. nu. 39. & cum Guid. Pap. decif. 376. quod huiusmodi consiliarij nobiles fiunt, & clarissimi, omnemque tributorū exemptionem adepti sunt per titulum Regiū eis concessum. Pro qua conclusione est text. in l. sceminar, ff. de Senatoribus, l. si Senator, l. Senatorum, C. de dignitatibus lib. 12. de quorū consiliariorum priuilegijs & exemptionibus late agit Boerius in tractatu de ordine graduum 2. part. & Cassaneus in Catalogo glorię mūdi 7. par. cōsideratione 9. vers. & fuit Greg. Lop. in l. 5. tit. 9. par. 2. verbo; *Consejeros*, Ioan. Garc. de nobilitate glos. 35. num. 39. cum seqq.

Quest. 57. NEC Omittam, quod priuilegia atque exemptiones, quę concessę fuerint à Principe alicui ciuitati, vel villę, antea quàm deletę fuerint ob inimicorum impetu, vel alia quauis causa, conseruantur, & permanent, quando denuo reedificantur, & conduntur, † l. x. de sacra in princip. ff. de contrahend. emptione, tenet Innocenc. & Abb. in cap. cum ex iniuncto de noui oper. nuntia. col. 2. idem Innoc. in cap. Abbate de verborum significat. Alex. conf. 43. lib. 1. nu. 2. Bald. & Paul. in l. licet, §. in decurionibus num. 7. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomi. Ancharr. in d. c. cum ex iniuncto nu. 9. & ibi

Anton. de Buttr. num. 4. Iacobinus de Sancto Georgio in l. proponebatur, ff. de iudi. in fin. Marcus Mantua in c. 1. de electione nu. 17. & 18. & Zasius in d. c. cum ex iniuncto num. 9. Quod comprobatur, quia seruitus vrbana conseruatur in area, quę reuiuiscit, quando de nouo origitur, eademq; domus fingitur, † l. 300 seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruitut. vrbana. prædi. idemq; de vsu fructu dicitur, qui etiam si suspendatur, si res, de qua debetur, ab inimicis aliquo temporis spatio possideatur, cōualefcit recuperata re, de qua debebatur, † l. si ager la 2. ff. quibus modis vsu fruct. amittatur, de quo videatur Cepol. de seruitutib. vrbana. præd. cap. 12.

EST Etiam aduertendū, quod *Quest. 58.* dubitari solet, quod si aliqua exemptio, vel priuilegium à Principe concessum fuisset ob aliquod in bello seruitium, vel omnibus agarenis & infidelibus, qui ad Catholicam fidē reducti fuerint; vtrum illud seruitiū necessario perfici debeat? vel inceptum sufficiat? aut agarenis vel infidelibus in via vel itinere repertis, & non efficaciter ad fidē reductis concedatur? † Et videbatur, ob dictum seruitium non perfectum, & ob reductionis voluntatem prædictū priuilegium & exemptionem concedendam fore, quia repertus in itinere, vel in via cum rebus vetitis incurrat in penam statuti contra portantes vel extrahentes res vetitas; † ita Angelus de maleficijs in titul. de rebus portandis num. 10. Sed veritas est in contrarium: & in prædicto casu & priui-

Tractatus de priuilegiis

priuilegio puto, actum perfectum & consummatum reductionis necessarium fore. Et idem iudicandū de dicto in bello seruitio, ob quod priuilegiū confertur, per rex. ad hoc expressū in c. 1. & 2. de filiis presbytero r. l. 6. ubi probatur, quod priuilegiū vel exceptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de vno ad alium

304 casum: ¶ quod etiam probatur in l. cum quidā, ff. de liber. & posthum. Et corroboratur hæc vera resolutio, quia etiam in gratia vel indulgentia à summo Pontifice concessa animabus in Purgatorio assistentibus requiritur actualis conditionis perfectio, & exactio, ad hoc ut ratione predictæ indulgentiæ animæ veniā consequantur, in libertatemque per

305 ducantur, ¶ ita tenet Ricardus in 4. sententiarum distinct. 20. quest. 3. art. 3. & Augustinus de Ancona in libel. lo aureo de potestate Ecclesiastica, quest. 30. art. 3. & Sanct. Thom. quæ refert & sequitur Albertus Florent. 1. par. tit. 10. c. 3. §. 2. & Ioan. Maior in 4. dist. 20. quest. 2. col. 3. ubi Paludan. quest. 4. & penult. Nauarro in cap. quis aliquando de pœnitent. distin. 1. §. in Leuitico notabili 19. n. 4. & est text. in cap. præfenti de præbendis lib. 6. ad quod allego glof. fin. in extravaganti de pœnitent. & remission. col. 4. ad fin. ubi probatur, quod in priuilegijs & concessionibus principis & in Romani Pontificis scriptis & indulgentijs, illa verba: *Qui tale fecerit, priuilegium vel indulgentiam consequatur*, faciunt conditionem, quæ in specifica forma

306 impleri debet, ¶ l. Stichum, ff. de leg.

1. l. Quintus, ff. de auro & argento legat. Nec obstat opinio Angeli de maleficijs pro contraria opinione adducta, quam intellige verā, quando via, in qua reperitur portans res vetitas est, non consueta & extraordinaria, & non recta, estque aliqua delinquentis suspicio, ¶ ita Bart. & 307 Ioan. de Platea in l. qui fiscales, C. de nauicularijs lib. 11. prædictus namque actus reductionis ad consequendam promissam exemptionem & priuilegium Principis, requiritur, & debet esse perfectus, nec in itinere vel in via inueniri sufficit, l. 1. ff. quod quisque iuris, Angelus in l. si veheda, ff. ad l. Rhodiam de iactu. quos & alios Doctores refert Auiles in cap. Prætorū, cap. 52. glof. verbo, *En la tierra*, num. 22. Quando enim requiritur actus perfectus & consummatus, non sufficit esse in fieri, ¶ l. 308 arboribus, §. de illo, ff. de usufructu. Sunt deinde adeo efficaces Principis exemptiones & priuilegia, quod per generalem priuilegiorum reuocationem non censeantur reuocata priuilegia miserabilibus personis, & alijs priuilegiatis personis concessa. ¶ Ita 309 tenet Mexia ad leg. Toleti in 4. fundamento primæ partis num. 21. referens Cinum in l. 1. quando Imperator inter pupillos & viduas, extenditurque priuilegiū concessum minoribus ad furiosos & mente captos, ¶ per glossam verbo ad agnatū, in l. 310 2. C. de curatore furiosi, communiter approbata secundum Bald. numer. 6. Alex. num. 5. in l. si curatorem habens minor, C. de in integrum resti. tenet Gregor. Lop. in l. 23. tit. 3. p. 5.

in

in glos. verbo, *De los guardadores*,
post medium. Qui Greg. Lop. in l.
22. tit. 13. part. 2. verbo, *O le embargas*
sentener, quòd licet Princeps conce-
dat alicui magnati plenâ & amplif-
simam iurisdictionem, nunquam vi-
detur concessa suprema iurisdiction;
nec illa causarum maiorû cognitio,
quæ ad ipsum tanquâ Regē pertinet,
licet dicat in privilegio, quod cōce-
dit omnia, quæ tanquâ ad Regē (hoc
est regalia) ad se pertinet. † Pro qua
311 opinione est tex. in l. legatus, ff. de of-
ficio præsid. & hæc est magis cōmu-
nis opinio secundū Socin. conf. 275.
num. 5. volu. 2. Matth. de Afflict. in
prælud. ad cōstitutiones Regni Si-
cilix quæst. 1. num. 3. & 4. Cassan. in
consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 4. n.
38. fol. 30. Bald. in c. quanto de iudic.
col. 2. Cota in memorabilibus iuris
in verbo iurisdictionem, Lucas de
Penna in l. quicumque, C. de omni
agro deserto lib. 1. idem in l. 1. de pri-
uilegi. s. scholar. lib. 12. col. penult. in
fin. Puteus de syndicatu post euiden-
tialia in c. 1. de excessibus baronum
nu. 8. fol. 85. Couar. in pract. quæst.
cap. 1. nu. 1. Auiles in cap. Prætorum
cap. 38. glos. ante nos nu. 3. Auend.
de exeq. mand. reg. c. 5. nu. 2. Parlad.
lib. 2. de rebus quotidian. c. 1. nu. 14.
cum seqq. Balluga de Specul. Prin-
cipum rubr. 22. §. & quia fol. 119. n.
10. & 40. & 261. cum sequentibus, te-
net Petr. Greg. de syntagma iuris, 3.
p. lib. 32. c. 10. nu. 6. & seqq. Anton.
Gom. in l. 40. Tauri nu. 10. in fin. &
Azeved. alios referēs in l. 1. tit. 1. lib.
4. Recopil. num. 3. cum seqq. & nu.
15. & 30. & 39. & nu. 47. cum seqq.

per tex. ibi & in l. 1. à num. 36. tit. 15.
cod. lib. 4. per tex. ibi, & l. 1. tit. 10.
num. 31. per tex. ibi lib. 5. Recop. est
tex. in l. penult. ad finem tit. 15. part.
2. & l. 9. tit. 4. par. 5. quos Doctores
sequitur Bobadilla in sua Politica
1. tomo lib. 2. c. 16. num. 87. Qui in *Quæst. 60.*
nu. 92. tenet, & defendit, quòd om-
nes, qui allegant privilegium & ex-
emptionem, tenentur suum privilegiū
exhibere, ad consequendam dictam
exemptionem: † quam doctrinam 312
tenet Barr. in l. 1. s. cum urbem, ff. de
offic. præfecti. urb. Rom. Xuarez al-
legatione 7. col. 2. Marienç. in l. 1. tit.
10. glo. 21. n. 6. lib. 5. Recop. Auend.
de exeq. mand. reg. c. 1. num. 1. cum
sequentibus, Aluar. Velaq. in quæ-
stionibus iuris emphyteu. quæst. 8.
num. 21. cum sequentibus, Azeved.
in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 16. in
fin. Belluga lib. 1. de specul. Princip.
rubr. 23. §. diximus num. 30. cum se-
quentibus; qui in §. sed pone n. 15.
vers. merito, fol. 130. limitat, quando
aliquis potitur privilegio, vel exen-
ptione ab antiquo, quia tunc habet
fundatam suam intentionē: † quod 313
tenet Ostiens. in cap. dilecto de of-
fic. Archidiacon. & quando privilegiū
exhibetur, debet habere sigillū ma-
nifestum & apparens, nam si non
bene appareat, nullam fidem facit.
† Ita Craueta conf. 46. num. 6. rex. in 314
cap. inter dilectos de fide instrum.
cap. cum. causam de probatio. l. cū
aliquis, C. de iure deliber. tenet Mas-
card. de probatio. i. par. conclus. 147.
numer. 2.

EX quibus cōsequitur, quòd pri-
uilegium, ex quo conceditur causa
rum *Quæst. 61.*

Tractatus de priuilegiis

rum ciuiliū, & criminaliū, etiam
 315 fiscalium cognitio non comprehen-
 dit crimen falsæ moneiæ, ¶ ita tenet
 laicè Thom. Gram. in conf. 6. crimi-
 nali, & Tiberius Decian. 1. tom. crimi-
 nali lib. 4. cap. 52. & ideo si in pri-
 uilegio aliquo à Principe regalis fa-
 cultas & præmiuentiæ concedantur,
 non comprehenduntur bona vacan-
 tia illius, qui ab intestato & absque
 316 hærede mortuus fuit, ¶ c. 1. quæ sint
 regalia in vñbus scñdorū, l. vacantia,
 cap. de bonis vacantibus lib. 10. Ca-
 mil. Borrel. in additionibus ad Bellu-
 gam de Specul. Principum, rubr. 5.
 litera B. fol. 11. & ipse Bellug. ibidem
 rubr. 24. 5. & primo videamus nu.
 21. fol. 134. Ægid. Boss. in praxi crimi-
 nali tit. de regalijs nu. 15. & 24. cū
 seqq. pag. 672. Marc. Ant. Pereg. in
 tract. de priuilegio fisci lib. 1. nu. 27.
 pag. 28. & sic obseruari in Regno
 Neapolitano testatur Marin. Frecia
 in tract. de subfeud. baro. lib. 2. pag.
 348. autoritate 14. licet tenuerint
 contrarium Bald. in l. 1. C. de hēred.
 decurionum, Roland. à Valle conf.
 1. à n. 15. cum sequentibus & n. 103.
 & conf. 91. à num. 17. vol. 5. Isern. in
 rubric. quæ sint regalia num. 2. Al-
 bert. Brun. conf. 12. & 43. in fin. Ber-
 trand. conf. 276. vol. 3. & conf. 69.
 libr. 2. Tamen primam opinionem
 sequitur Bobadilla in sua Politica
 lib. 2. cap. 16. num. 216. qui in num.
 17. tenet, quod licet concessa villa,
 oppido, vel castro, censeatur con-
 317 cessum territorium, regulariter ¶ li-
 mitatur, quando territorium sit ma-
 ris confinis, quia tunc temporis lito-
 ra maris per spatium ballistæ iactus,

non comprehenduntur, nec concessa
 videntur in priuilegio concessio à
 Principe, cui reseruata censetur,
 ¶ ex Carol. Ruin. conf. 28. col. fin. & 318
 Marian. Frecia in tract. de subfeud.
 baron. tit. quis dicatur Marchio.
 n. 3. cum seqq. qui alios refert DD. *Quest. 62.*

¶ QUID Tamen respondendū
 erit, si à Principe aliquod conceda-
 tur priuilegium ad suo beneplaci-
 to, atque voluntate vtendum? ¶ Ita 312
 quo responde, quod licet priuilegiū
 perpetuò censeatur concessum, in
 prædicto casu morte concedentis
 spirat. l. 4. ff. locati, vbi scribētes, cap.
 si gratiosæ de rescrip. libr. 6. vbi Ab-
 bas, & Doctores, tradit latissimè Co-
 uar. lib. 3. var. c. 15. à nu. 2. Molin. de
 Hispan. primogen. lib. 1. c. 25. à n. 4.
 cum sequentibus Azeued. in 2. tit. 7.
 lib. 5. Recop. Ioan. Gutier. in practi-
 cis quæstio. lib. 2. quæst. 74. & 75. de
 quo etiam in nu. 180. intra. eod.

¶ S E D. Cum in superioribus nu. *Quest. 63.*
 164. tradidimus, quod mulier nobi-
 lis contrahens matrimonium cū ig-
 nobili viro, quoad contributionem
 in eius vita amittat suum nobilitatis
 priuilegium, venit intelligenda illa
 doctrina, dummodò non sit in præ-
 iudicialibus suo honori. ¶ Nā in his 320
 non poterit suum priuilegium amit-
 tere nobilis mulier, nec poterit pali-
 nodiam recantare, nec torqueri, per
 multa iura & Doctores quos allegat
 hanc opinionem tenens Azeued. in
 l. 16 tit. 1. lib. 2. Recop. num. 7.

¶ N E C Omitam, quod inferior *Quest. 64.*
 à Principe nō poterit priuilegiū nec
 immunitatē concedere in præiudiciū
 tertij, ¶ secundum Pauornit. in c. 321

per

peruenit de immunitate Eccles. col. fin. quem refert & sequitur Ripa lib. 2. responſorum in reſponſo 20.

Quæſt. 65. num. 12. Qui in num. 17. tenet, quod priuilegium conſeſſum propter artem, eatenus prodeſſe debet, quare-

322 nus priuilegiatus artē exercet, ꝛ per text. in l. ſemper, §. negotiatores, & §. penultim. ff. de iur. immunitatis,

vbi tenet Bart. l. ſub prætextu, C. de ſacroſanct. Eccleſ. vbi etiam tenet Bart. tenetque Guid. Pap. in deciſ.

402. cum ſequentibus, tradiq; ipſe Ripa vbi ſupra in numer. 19. quod priuilegia conſeſſa gabellarum con-

ductonibus extenduntur ad eos tantum, & non perfruuntur dictis priuilegijs, & exemptionibus, nec illo-

rum ſunt participes fideiuſſores con-

323 ſocij nec exactores: ꝛ quod tenet Firmanus in tract. de gabellis 2. part. q. 17. quod intellige verum, niſi aliter in priuilegijs diſpoſitum fuerit, prout quotidie videmus diſpoſitum.

Quæſt. 66. ET Quia aliquando datur priuilegiolorum concurſus, eſt aduertendum, quod regulariter priuilegium ſecundum nō faciens de primo me-

324 tionem illi non derogat, ꝛ per text. in cap. 1. & cap. plerumq; de reſcriptis, cap. veniens el. 1. de præſcript.

tenent Panormitan, Felin. & ſcribentes in dictis locis & Ripa in d. cap. 1. de reſcriptis num. 48. cum ſequentibus,

vbi limitant aliquibus modis, vt per ipſos late diſeritur, tradit Menoch. præſump. 4. libr. 4. à num. 1.

cum ſequentibus, de quo eſt text. in l. 35. tit. 18. par. 3. & tradit Grammat. in conſ. 6. ciuili per totum, inter quas

limitationes illa eſt præcipua, quod

ualet ſecundum reſcriptū de primo non faciens mentionem, quando impetrans primum noluit illo vti

intra annum, ꝛ iuxta text. in d. c. plerumque, vbi gloſ. verbo intra annū, quæ aliquos caſus receſet, in quibus

datur annalis præſcriptio, & congeſſit 44. caſus annalis præſcriptionis Tiraquel. de vtroque retract. tit. 1. §.

1. gloſ. 10. num. 6. ꝛ Et quanto temporis ſpatio præſcribatur priuilegiū, traditur in l. 24. tit. 18. par. 3. & in l. 3.

tit. 7. par. 5. vbi Gregor. Lop.

SED Generalis omnium priuilegiolorum derogatio & reuocatio, non derogat priuilegijs inſeritis in corpore iuris, quæ in ſuo robore con-

ſiſtunt, ꝛ de quo per Felin. in cap. 1. de reſcriptis, & per Iaſ. in l. 1. §. fin. ff. de conſtitutio. Principum, & Fir-

327 mian. in d. tract. de gabellis 7. part. q. 10. late Ripa in d. c. 1. de reſcriptis num. 54. Qui in nu. 55. refert illam

admodum cotrouerſam quæſtionē, ytrum clauſula: *Non obſtantibus priuilegijs in contrarium facientibus; etiamſi de illis oporteret facere ſpecialem*

mentionem, quarum tenores de verbo ad verbum habere volumus tanquam expreſſos, ſufficiat ad tollendum pri-

uilegia habentia clauſulā derogatoriā ad priuilegia futura, niſi de ipſis de verbo ad verbum fiat in diuidua,

& ſpecialis mentio: ꝛ vbi conſuſio- 329 nes veritatis, & diſtinctiones, limitationes & ſublimitationes inuenies,

ad quem recurre, cum caſus obuenerit, & ad Calderin. conſ. 11. tit. de de priuilegijs Rom. conſ. 327. Paul.

de Caſtr. conſ. 55. Traditque ipſe

329
Ripa vbi ſupra numer. 8. quod priuilegium

325

326

Quæſt. 67.

327

Quæſt. 68.

328

329

Quæſt. 69.

Tractatus de priuilegiis

uilegium impetratum lite pendente non valet, si de dicta lite pendente
330 mentionem non faciat, et quod probat text. in cap. fin. vt lite pendente, cap. causam quæ de test.

Quest. 70. E T Ideo vna pars priuilegij am-
bigua debet intelligi secundum ver-
ba clarè & apertè posita in alia parte,
331 et l. vtrum, ff. de perit. hæredit. l. quæ
admodum, §. hac verba, ff. ad l. Aquil.
& vtrouque Bart. in l. qui filiabus,
vbi Doctores, ff. de leg. 1. tener Pa-
norm. cons. 37. lib. 1. quia si aliquid
conceditur à Principe priuilegium
extrahendi aquam, ex publico aquæ
ductu, debet intelligi, & interpretari,
eo modo, vt restringatur ad aquam
superfluam, & superabundantem,
332 et l. si quis per diuinam, C. de aquæ-
ductu lib. 11. & si omnis aqua sit
reipublicæ necessaria, priuilegium
nihil tribuit, quod facit ad priuile-
gium concessum alicui ad extrahen-
dam certam tritici quantitatem de
aliqua ciuitate vel prouincia, quod
debet intelligi, si talis quantitas su-
perest ab usu habitantium in dicta
ciuitate vel prouincia: & sic recipit
conditionem, si respublica non in-
333 digeat, et secundum Barr. & Ioan. de
Platea in dict. l. si quis diuinam, C.
de aquæductu relatos & sequentes
per Ripam in tract. de peste tit. de
remedijs præseruatiuis contra pestem
num. 28. cum sequentibus, & merito
quia priuilegium alicui concessum
non extenditur ad ea, per quæ pu-
blica læderetur vtilitas, et l. fin. C. de
334 officio magistr. militum, l. humiliori-
bus, C. de susceptoribus & arca. l. 2.
C. de priuileg. scholar. Nam priu-

legia publicæ vtilitati damnoſa non
sunt recipienda, et l. nec damnoſa, 335
C. de precibus imperat. offerend.
adeo vt priuilegium generale ex-
pionis ab omni munere non exi-
mit quæquam ab oneribus, quæ im-
ponuntur pro aquis publicis haben-
dis: vel pro aquæductibus purgandis.
vel reficiendis, et l. ad portus, C. de 336
operibus publicis, tener Ripa vbi su-
pra nu. 43. cum sequentibus, quoniã
peſtis, belli, vel famis, & magnæ ne-
cessitatis tempore omnia ſilent priui-
legia, et l. pro tyronibus, C. de priui- 337
legijs domus Augustæ lib. 11.

E X Quibus inferitur, quid sit de *Quest. 71.*
terminandum in illa quæst. quando
immunitatis priuilegium cõceditur
omnibus venientibus ad habitandã
aliquam ciuitatem, si originarij ci-
ues, qui antea non habitabant, & pa-
trias sedes reliquerunt, ratione
prædicti priuilegij ad dictã ciuitatẽ
inhabitandam venerint, vtrum di-
cto poriantur priuilegio. et In qua 338
quæst. resoluendum videbatur, quod
dicti originarij ciues prædicto fruan-
tur priuilegio ex opinione Alber-
tus de Rosa in 1. parte statutorum q. 22
91. Sed veritas est in contrarium, se-
cundum Bar. in l. cum emancipatus,
§. si pater ex duobus nu. 1. ff. de bo-
norum possess. contra tabul. quem se-
quitur Alexan. in cons. 34. vol. 5. &
cons. 54. vol. 2. & Mascard. de pro-
bation. vol. 3. conclus. 1141. num. 4.
qui rationem adducunt, & ideo ori-
ginarij vere, non potest quis ad
hoc, vt gaudeat statutis & priui-
legijs illius ciuitatis & loci, nisi in eo
habeat domicilium, ibiq; maiorem
fortu-

339 fortunarum suarum partem collocaverit, & ibidem onera realia & personalia soluat, † secundum Mascardum dicta conclusione 1741. numer. 22.

248 ff. 72. I L L V D Tamen non pratermittendum est in hac materia, quod licet regulariter instrumentum faciens mentionem de alio non probat, limitatur in rescripto Pontificis & in privilegio Principis, quod probat, & tenet, licet in eo de alio fiat mentio, † text. singularis in cap. Abbate Sancti Syluani, & ibi Doctores de verborum significatione, quod tradit latè Boerius in decis. 247. à num. 1. quem sequitur Mascardus alios allegans, vbi supra volumin. 2. conclusione 923. num. 9. Et licet regulariter subrogatum satisfiat naturam subrogati, fallit in hac privilegiorum materia, in qua personalia privilegia non transeunt ad subrogatum, † quia mutatione personæ mutatur privilegium, ut latè per nos in tractatu de gabel. lib. 7. part. 5. 1. numer. 5. & latissimè per Bobadillam in sua politica tomo 2. libr. 5. cap. 6. numer. 31. 342 † qui plures Doctores, & nos allegat in dicto loco: & ideo in pœnis fiscalibus dominis vassallorum à Rege concessis peculiari privilegio, non habetur illud privilegium hypothecæ, quo Regi à iure conceditur, † secundum Auiles in cap. Prætorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*, nu. 5. in fine, & Auend. de exequen. mandar. reg. cap. 7. n. fin. nisi à Rege expressè fuerint concessa pœnæ fiscales cum eisdem privilegijs, quæ ipse

habet, secundum Lucam de Pen. in l. contra publicam col. 5. vers. Item quia, C. de remilitari, Roland. conf. 62. vol. 4. à num. 5.

SED Cùm maritus, & alij quàm *Quest 73.* plures, habeant privilegium, ne conueniantur in plus quàm facere possunt, ut traditur in l. maritum, l. rei iudicatæ cum suis § §. ff. soluto matrimonio. & in l. sunt qui cum sequentibus, ff. de re iudicata, c. Oduardus de solutio. & utrobique Doctores, l. 1. tit. 15. p. 5. † Est notandum, quod huiusmodi privilegium tantum eis competit, quando contra eos proponitur actio personalis, non tamen quando agitur actione dominiij, vel quasi dominiij, vel reiuendicationis, quia tunc agitur contra eos tãquam contra possessores, † l. Nensenijs, § fundum, ff. de re iudicat. ita Bart. & Ias. ibi num. 1. Bald. in l. si filio la 2. ff. solut. matrim. Alexan. in d. §. fundum, Ias. in l. quod nomine, ff. de condict. indebit. de cuius veritate ultra ordinarios in dictis locis, & in §. si de dote instituitur de actio. vide l. 1. tit. 15. part. 5. & Baecam de inope debitore cap. 17. numer. 50. & 54. cum sequentibus, vbi refert 20. limitationes, in quibus maritus conuenitur in plus quàm facere potest, quod sublimitant Bartholus, Dinus, & alij Doctores vbi supra, quando dos petitur actione reiuendicationis à marito: cùm in tali casu contra eum non competat talis actio reiuendicationis, quia est quasi dominus rei dotalis, † l. doce ancillam, cum materia C. de reiuendicatione. Item illa

344

345

346

Tractatus de priuilegiis

illa exceptio, ne conueniantur ultra quam facere possunt, nō copetit illis secularibus, qui turpiter res & fortunas suas atque uirtutes consumpsere, iuxta opinionem Baldi, & Doctorum, quos allegat Iass. in l. quod nomine, ff. de condictio. in debitorum. num. 1. vers. Ultra quas addit, tradit Couarr. lib. 2. variar. cap. 16.

347 numer. 2. post medium. † Erlinc est, quod etiam si focer non conueniant à nuro vel genito in plus quam facere potest, l. sicut cum sequentibus, ff. de re iudicata, l. rei iudicatæ in fin. ff. soluto matrimo. ubi notant scribentes, præcipue Iass. & Alexand. in dicta l. sicut, & ipse Alexan. in d. l. rei iudicatæ, & Fano, Angel. Zasius, & Iass. in §. item si de

348 dote instit. de action. † qui optimè distinguunt, utrum competat ante dissolutionem matrimonij, vel post, prædictum priuilegium amittitur, & non prodest, si interuenit dolus & fraus, sicut si focer sciens se rem præstare non posse,

349 eam promissit, † textus in l. sed hoc ita, §. final. ff. de re iudicata, l. etiam, §. licet, ff. soluto matrimonio, textus expressus in focer in l. penultima, ff. de iure dotium, ubi notant scribentes, & Baeza de inop. debitore, cap. 17. numer. 57. ad fin. & num. 61.

Quest. 74. SED Cum multa sint dotis priuilegia, ut videre est in tit. C. de priuileg. dot. & in l. absiduis, C. qui potior in pig. habet. l. 33. tit. 13. p. 5. ubi gloss. Couarr. lib. 1. variarum cap. 7. per totum, & per scribentes in dictis locis, & in §. iudicat in ff. de act.

Gomez de Leon in centuria c. 6. & 24. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 1. part. c. 15. & 18. & 46. Boer. in decis. 328. cum sequentibus, Them. Grammat. consil. ciuili 114. Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 7. super. 13. cum sequentibus, Anton. Gom. in l. 50. Tauri, Azcu. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. à num. 3. Burg. de Paz iunior quest. 7. num.

53. † qui optima de materia adducit

ultra Bal. Nouel. de dote, & ordinarios, & multa de retentionis priuilegio sunt videnda per Grammat. in decisione 18. † adeo quod sententia prolata in fauorem dotis habeat executionem paratam, secundum Castellum in l. 53. Tauri, in

versiculo, *La dote*, † erunt obiter aliqua recensenda priuilegia, ad hoc ut materia resolutionis pateat. Et in primis, quod mulier, cui pro dote competat tacita hypothe-

ca, præferatur alijs creditoribus anterioribus, etiam tacitam anteriorem hypothecam habentibus, quæ est communis opinio à nemine re-

pugnata, ut traditur per Couarr. lib. 1. variarum resolution. cap. 7.

numer. 1. versicul. Secunda conclusio. † Item hypothe- ca tacita pro do-

te competens non præfertur priori hypothe- ca expresse, ita Couarr. ubi

supra, versiculo. Tertia conclusio, Anton. Gomez in l. 50. Tauri num-

mer. 39. dicens comunem cum alijs relatis à Barbosa in l. 1. soluto

matrim. 2. part. nu. 4. ubi contrariâ defendit opinionem. † Deinde hypo-

theca expressa prior & anterior pro

dote competens præfertur hypothe- ca expresse

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

expresse posteriori, ita Anto. Gom. vbi supra numer. 40. & Couarr. vbi supra nu. 1. vers. Quarta conclusio, quæ est communis secundum iura
 355 & Doctores, quos referunt. † Præterea tacita hypotheca competens pro dotē præferatur posteriori hypothecæ expressæ, secundum Couarr. vbi supra, vers. Quarta conclusio, quod etiam in cæteris creditoribus tenet latè Ripa in l. priuilegia, ff. de priuileg. credit. numer. 5. ampliatione 1. Matienç. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. gloss. 5. numer. 10. & latè plura iura referens Felicianus de censibus lib. 3. cap. 5. numer. 8. † Ratio est,
 356 quia qui prior est tempore; potior est iure, l. qui prior de reg. iur. lib. 6. l. qui balneum in princ. l. potior in princip. ff. qui potiores in pig. habe. l. distractis cum sequentibus, C. de pignoribus l. 5. & 17. tit. 20. lib. 3. fori
 357 regal. l. 27. & 29. tit. 13. p. 5. † de qua reg. videatur, Dueñas in reg. 198. Cautelia. Cora in memorab. verbo creditor 7. Cepol. cautela 122. & 124. & Negusan. de pignor. 2. memb. 5. partis principalis, Hug. Doncl. in tit. qui potiores habeantur, Balb. in tractatu de pignor. c. 19. Ludouic. in decis. Perusina 45. nu. 7. Cephal. conf. 86. n. 6. lib. 1. Matienç. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recop. gloss. 5. n. 3. Gom. de Leō in centuria cap. 85. & 86. Rebus. ad Regias conf. Gall. 2. tom. tit. de constitutio. reddituū gloss. 8. fol. 400. quæ regula est vera tã in agendo, quã in excipie
 358 do & replicando, † l. creditor qui prior la 2. in princ. ff. qui poti. in pig. habe. vt notat Ripa vbi supra nu. 18. ampliatione 13. Negusan. à Fano. vbi

supra n. 2. ampliatione 2. l. 27. tit. 13. par. 5. Et ad hoc vt hypotheca tacita anterior præferatur expressæ posteriori, est aduertendum, quod dicta tacita hypotheca contineatur in publico instrumento, & non sufficit, quod testium probatione cõstet, † l. scripturas, C. qui potiores in pig. habe. cum material. l. 13. tit. 13. p. 5. vbi
 359 Greg. Lop. ex quo deducitur, vtrum hæc limitatio ad dotē possit adaptari, adeò vt dos testibus probata non præferatur creditoribus posterioribus expressam hypothecam habentibus, de qua constat per publicum instrumentum? Sed licet eadē ratio videatur militare, tamē veritas est in contrariū, & sic quod licet dos probetur testibus, præferatur creditoribus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum, † secundum Parla
 360 doriuni lib. 2. de rebus quotidianis, c. vlt. §. p. §. 12. nu. 62. qui ita practitari affirmat, pro cuius opinione faciunt in superioribus relata in nu. 269. cum sequentibus, vsque ad nu. 290. tex. expressus à nemine ponderatus in l. 1. §. vt pleni, C. de rei vxor act. ibi: *Et nemo putet*, & tradit latè Lara de annuierarijs lib. 1. cap. 23. à num. 19 quem videas super dicta l. scripturas. Et adeò vera est illa regula, qui prior est tempore, quod prima hypotheca generalis, præferatur etiam secundæ hypothecæ speciali, † l. 2. ff. qui potiores in pig. habe. l. si generaliter, C. eod. tit. tenet
 361 Ripa in dicta l. priuilegia, ff. de priuileg. credit. numer. 7. ampliatione 5. & Ioan. Gutier. in allegat. q. 5.

Tractatus de priuilegiis

& licet mulieri competat tacita hypotheca pro bonis paraphernalibus,
 362 & post matrimonium quaesitis, t per
 l. fin. §. fin autem, C. de pact. con-
 uent. vbi Doctores l. 17. tit. 11. p. 4:
 vbi gloss. tamen in dictis bonis para-
 phernalibus, & aduentitijs, & post
 matrimonium quaesitis, non habebit
 priuilegium praelationis contra alios
 creditores, nec contra filios alterius
 matrimonij circa matris dotem,
 363 t quod tenet Gomez de Leon in
 sua centuria in cap 24 Anto. Gom.
 in l. 50. Tauri nu. 40. Azeued. in l. 3.
 tit. 2. lib. 5. Recopil. num. 23. Ioan.
 Gutier. de iuramento confirmat. 1.
 part. cap. 46. pro qua opinione est
 text. in l. 17. tit. 11. part. 4. vbi glossa.
 Nec omittendum, quod mulier pro
 sua dote habens hypothecam expref-
 sam praefertur creditoribus antero-
 ribus tacitam hypothecam habenti-
 365 bus, t l. asiduis, C. qui potiores in
 pig. habe. vbi gloss. verbo, licet, & ibi
 scribentes, & Ias. in §. fuerat instit.
 de action. num. 71. & 72. & ibi An-
 gel. & Ioan. Faber. Ex quibus venit
 resoluendum, quod licet duabus do-
 tibus concurrentibus praefertur pri-
 ma, & filij primi matrimonij potio-
 ra iura habent nisi in bonis, quae ma-
 nifeste apparent ex secunda dote,
 385 t per text. in authent. ut ex actio in-
 stan. dotis, §. his igitur, & in authen.
 si quid ex rebus, C. qui potiores in
 pigno. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi gloss.
 verbo, *La dote*, hoc debet intelligi,
 etiamsi prima dos tantum habeat ta-
 citum hypothecam, & secunda dos
 366 habeat hypothecam exprefsam, t quod
 traditur in additione ad Bald. Nauel.

in tract. de dote. 70. par. in p. 1. fol.
 205. col. 3. in vol. 6 tracta: De dotib;
 & vtrum priuilegiu praelationis tras-
 eat ad haeredes mulieris pro dote, &
 vtrum ad suos vel extraneos, & qui l
 in hypotheca non priuilegiata, t v
 367 de. l. 1. C. de priuileg. dotis, vbi gloss.
 Bar. Bald. & Doctores; & in l. etiam
 ff. soluto matrim. & Bart. in l. ff. eode
 & vtru priuilegiu hypothecae ratio-
 ne dotis tras eat ad creditores, vel ad
 cessionarios; t vide. Bal. in d. l. 1. C.
 368 de priuileg. dotis, & iura & Docto-
 res, quos refert Greg. Lop. in l. 33. tit.
 13. p. 5. in gloss. verbo, *A sus hijos*, &
 quae dicatur bona paraphernalia tra-
 ditur in d. l. 17. tit. 11. p. 4. & ibi Greg.
 Lop. t & cum de hypotheca expref-
 369 sa mentionem fecerimus; est memo-
 ria mandandū, quod per obligatio-
 ne omniu bonoru inducitur expref-
 sa hypotheca, l. fin. C. quae res pig.
 oblig. post l. 30. & 33. tit. 13. par. 5. in
 princ. vbi gloss. tradit Rebus. ad Re-
 gias constit. Galli. 2. tom. tit. de con-
 stitut. reddituum gloss. 14. num. 3. t 370

IN Fisco tamen magna erat gloss. 2. 7. 7. 7.
 farum & Doctoru controuersia, vtru
 habentibus tacitas hypothecas ante-
 riores praefertur? Et non praefertur
 erat comunis opinio, vt resoluit Co-
 uar. lib. 1. variarū c. 16 n. 2. ad fin. qui
 transit cum illa comuni, & eam re-
 fert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in
 gloss. verbo. *Obligado por palabras*. Sed
 stante hodie d. l. 33. in prin. veritas est
 in contrariu, cu ex d. l. aperte probe-
 tur, quod fiscus praefertur omnibus
 creditoribus habentibus tacitas hypo-
 thecas anteriores sicut dos, t & ita t
 371 net Greg. Lop. in d. gloss. verbo. *Obli-*

gado,

gaddo, & Ioan. Gutier. in pract. quæ-
stionibus lib. 3. quæst. 99. n. 17. & Fifi-
co. comperit. tacita hypotheca pro
rebus & debitis fiscalibus contra de-
bitores, & quoslibet eorū, & contra
possessores eorum bonorum pro so-
cio, vel proindiuiso, † l. aufertur, §.
fiscus, ff. de iure fisci, l. si quis post hac
vbi glos. verbo habuit, C. de bonis
proscriptorum, vbi Salic. & DD. l.
25. tit. 13. p. 5. & Auend. de exequen-
mand. reg. 2. p. c. 11. n. 18. & in 1. p. c.
7. n. 14. Auiles in cc. prætorum, c. 2.
glos. verbo, *Camara*, n. 5. in fin. *Æ-*
gid, Bos. in pract. tit. de fisco n. 32.
l. cū possessor, vbi glos. 1. in fin. ff. de
censibus, Bald. in l. 1. C. de hered. &
act. vend. n. 7. vbi Doctores.

ET cū de priuilegiōrū explica-
tione agamus, erit nō silentio digna
illa quæstio, utrū bona clericorū gau-
deant priuilegijs clericorū tā quoad
exemptiones, quā quoad priuile-
giū fori? † Et quia hæc est cōtrouer-
sia quæstio inter Doctores, pro reso-
lutione habeatur, quōd bona cleri-
corum etiam patrimonialia, tam ac-
quisita quā acquirenda gaudent
priuilegijs clericorum, tradit Cacho-
ran. in decis. Pedemont. 68. n. 2. Pet.
Antibol. de muneribus, §. 4. num.
41. in 10. tom. tract. Doctorum per
tex. in c. ex literis, vbi glossa verbo,
hoc priuilegio de pignor. & est text.
in cap. similiter 1. 6. quæst. 1. glos. ver-
bo facultatibus in cap. fin. de vita &
honest. cleric. tenent Abb. & Felin.
in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de cō-
stit. num. 7. Lucas de Pen. in l. 2. in
princip. versicul. Hic faciunt, C. de
mauib. non excusan. lib. 11. Ol-

drald. cōf. §. 4. Quæstada in c. 4. diuer-
sarum quæst. n. 3. cum seqq. Greg.
Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1. glos. verbo,
Pechar, & cōciuis Humada in scho-
lijs ad Greg. Lop. in l. 54. tit. 6. par. 1.
glos. 2. à n. 5. cum sequentib. Didac.
Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col.
113. ve. sic. Clericus, Azcued. ni l.
11. tit. 2. lib. 1. Recopilat. per tex. ibi,
refert plura Bobadilla in politica
tom. 1. lib. 2. cap. 18. à nu. 259. Quod
limita eo modo, quōd bona patri-
monialia gaudebunt clericorum pri-
uilegijs in casib. tantum à iure ex-
pressis, † Deci. in c. Ecclesia sanctæ
Mariæ de constitutio. num. 18. Ol-
drald. in cons. 17. num. 2. Couar. lib.
1. variarum, cap. 4. num. 2. Cacher.
in decis. Pedem. 30. nu. 23. congerit
plurima iura & Doctores Bobadilla
vbi supra nu. 260. qui in nu. 261. te-
net, quod bona patrimonialia mo-
bilia clericorum sequuntur eorum
personam, eorumque priuilegijs
consequenter fruuntur, † quod te-
net Tiber. Decian. vbi supra 1. tom.
lib. 4. cap. 11. num. 3. & Oldral. vbi
supra, per tex. in l. si captiuus, §. ex-
pulsus, ff. de captiuis & post limin. re-
uers. Sed indistinctè gaudet clerico-
rū immunitate & priuilegio bona
eorū, ad cuius titulū ordinati † sunt,
secundū Dec. in d. c. Ecclesia sanctæ
Mariæ de constitutio. n. 65. & 176.

SED Cum, ut iā in superioribus
diximus in 3. p. n. 3. de gabel clericū
nō posse Regia bona, nec gabellas
Regias cōducere tāquā principalē,
nec tāquā fideiussores, quid erit dispo-
nendum, si fraudulenter clericus,
simulans se laicū, Regia tributa,

Tractatus de priuilegiis

& gabellas condonare, Vtrum perdat suum fori priuilegium, & a iudice laico possit conueniri? In qua quæst. est text. in l. 118. styli, & l. 15. tit. 6. par. 1. disponens, quod perdit clericus fori priuilegium, & coram seculari iudice potest conueniri. † Circa cuius legis styli interpretationem an loquatur, & veniat intelligenda in clerico coniugato, an in presbytero, ne aliena repetat, videas Castell. in l. 66. Taur. verb. *Desarraigar, &c.* versic. propter quod videtur, & Baccam de inope debitore c. 17. nu. 15. Mench. lib. 1. de success. creat. §. 10. n. 648. vers. quo casu fol. 130. Mexia de pane conculsion. §. n. 24. pag. 78. Lafarte de gabellis c. 18. n. 7. & Bobadilla in Politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 126. ex quorum Doctorum opinione resolutum videtur, dictam legem styli intelligendam tam in clerico coniugato, quam in sacerdote, cum casus obuenerit, licet Castellus ubi supra eam tantum in clerico coniugato intelligat. †

Quest. 78. HORREVM Præterea publicum habet priuilegium tacite hypothecæ in bonis debitoris, iuxta opinionem Rip. in tractatu de peste tit. de remedijs ad conseruandam vberit. n. 33. cum seqq. quæ sequitur Mexia de pane conclus. 7. n. 14. & Bobadil. ubi sup. tom. 2. lib. 3. c. 3. nu. 5. † qui alia congerunt & recensent priuilegia horrei publici.

Quest. 79. SED inter hypothecæ priuilegia illud potissimum est, quod licet creditor non possit propria auctoritate occupare bona debitoris absq; iudicis auctoritate, & testium interuentione, &

descriptione † per l. 5. tit. 8. p. 3. l. 11. tit. 13. d. p. 5. tamē si vacatia & derelicta sint, ne perdantur, potest creditor propria auctoritate apprehendere, & ea retinere pro sui iuris conseruatione, † & glos. in l. fin. C. unde vi, tenet Alex. in l. 1. C. de repud. hered. quæ sequitur Syluanus cons. 3. n. 81. vol. 1. Bursat. cons. 8. n. 15. vol. 1.

ET ne reipublice priuilegia ommissa faciamus, est magna glossarum & Doctorum controuersia, vtrum bona reipublice & bona fiscalia equiparentur in priuilegijs. † Et Ioan. de Plat. in rub. C. de fund. patrim. lib. 1. & in l. 1. C. de quæstoribus & magistr. offi. lib. 12. & glos. 2. C. de vend. reb. ciuitatis lib. 11. & glo. fin. in l. 2. C. de iure reipublice lib. 11. tenent, quod respublica pro reb. suis habet actionem priuilegiatam. Sed contrariam opinionem, & sic quod bona reipublice, & bona fiscalia differunt in priuilegio, tenet Budeus in l. 1. ff. de de offic. quæstoris pag. 298. & quod non gaudeant priuilegijs fisci bona reipublice, tenet Ioan. de Plat. in l. 2. C. de debit. ciuita. lib. 11. nu. 2. & Greg. Lop. in l. 10. tit. 19. p. 6. glo. verbo, *Reyes*, l. simile, ff. admunicipal. l. fin. C. de mulieculis lib. 12. Sed pro solutione est distinguendum, quod regulariter bona ciuitatis & reipublice non habent priuilegiū bonorum fiscalium nisi in casib. à iure expressis, † de quib. est tex. in d. l. simile priuilegiū in fin. ubi bona glos. ff. admuni. l. Antioche. ff. de priuileg. credi. d. l. 2. C. de iure rei publ. lib. 11. In multis tamē casib. bona reipublice, & bona fiscalia equiparantur in priuilegijs, † ita Luc. de Pen.

in l. contra publicam, C. de re milir. lib. 12. col. 5. vers. item quia. Ioan. de Platea in rubr. C. de iure fisco. lib. 10. n. 6. Euerard. in locis legalibus loco de fisco ad rempublicam, in cuius fauorem ait Bobadilla vbi supra 2. tomo lib. 3. cap. 3. n. 50. ad medium, quod pro debito reipublicæ poterit nobilis incarcerationi, allegans Bonifacium in Peregrina verbo furtum fol. 219. col. 4. in vers. officialis, & Amadeum de syndicato nu. 162. qui nihil dicunt, t licet ipe affirmet, pro huiusmodi debitis horrei publici, & ciuitatis nobiles incarcerationi posse, & cōpellendos ad præstandū fideiussorem *de saneamiento*, & ita per executoriā decisum in Pintiana Cancellaria, t quod mihi perquā durum videtur per supradicta, cum de hoc priuilegio nil in iure reperitur favore reipublicæ, & contradicit l. simile priuilegiū, ff. ad municipal. Nec in hoc, nec in fisco verū est, cū nobilis pro debito fiscali incarcerationi non possit, nisi tantum in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. vti in meo tract. de gabella resolui in 4. part. §. 2. à n. 34. t Et de fisci priuilegijs multa tradunt Doctores in tit. de priuileg. fisco, & Agid. Boff. in pract. tit. de fisco; Francisc. Lucan. in tract. de fisco & eius priuileg. & Anton. Peregrin. 388 in tract. de priuileg. fisci. t

Quest. 81. NEC Extrā rem videtur, utrum in confiscatione bonorū veniant bona futura in fauorem fisci. In qua questione resolue, quod bona futura non veniunt, nec comprehenduntur in confiscatione bonorum, 389 t per l. si mandauero tibi, §. is cuius

bona, ff. mandati, l. eius qui, §. 1. ff. de testam. l. si deportati, ff. de legat. 3. c. felicitis, §. verum de pœnis lib. 6. gloss. in l. non ad ea, ff. de condit. & demonstr. tenet Roman. cōf. 242. num. 2. Ias. in l. fin. nu. 11. ff. si cert. per & in l. si victum nu. 5. ff. de re iudic. laus Alex. cōf. 23. vol. 1. num. 2. cum sequentibus, Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, §. fin. Alex. Ias. & Decius in l. 3. §. illud, ff. quod quisq; iur. Pau. in l. quod traditum, ff. de condit. & demonstrat. & ipse in cōf. 56. num. 3. vol. 1. Bart. & ibi additio in l. certa forma, C. de iure fisci lib. 10. tenet Agid. Boff. in practica tit. de bonorum publicatione, nu. 8. in fin. Iul. Clar. alios allegans in practica, §. fin. quæst. 78. num. 24. Azueu. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. n. 7. quod habet locum, licet aliqua ad sit hereditas, non tamē acceptata fuerit per condemnatum tempore sententiæ, t secundū Dec. in cōf. 445 390 nu. 66. & in d. l. 3. §. illud, ff. quod quisque iur. dicit communem Nelus à Sancto Germiniano in tract. bannitorum 1 p. 2. tempore quæst. 36.

SENEX. Etiam postquam redactus est ad annos pueriles, hoc est 80. annos, habet priuilegium restitutionis in integrum tanquam minor, t doctrina est Soc. in l. 1. ff. de verb. obligat. per text. in l. 1. §. nam cum inter, ff. de minoribus, habetque senex priuilegium, quod postquam redactus est ad dictos annos pueriles, venit puniendus mitiori pœna quam adolescens, t l. 2. ff. de testi 391 no moto, & plurima senectatis priuilegia sunt videnda per l. fin. ff. de fide.

per ea, quę tradit Otor. in tract. de nobilit. c. vltim. §. partis principalis, vbi multos casus recenset, in quibus nobiles priuilegiantur, & preferuntur plebeis. ¶ Et inde est, quod illi qui aliquo tēpore ad maiora officia, honores, & dignitates fuerūt nominati, & illa exercuere, habent tale priuilegium, quod ad minora officia, honores, & dignitates inuiti eligi non possunt, ¶ per text. in l. maioribus vbi not. Ioan. de Platea & scribētes, C. quemadmodum ciuilia munera indicuntur lib. 10.

Quest. 86. SED Cū quotidie viderim in dotibus repetēdis & exigēdis mulieres eligere meliora bona mariti, hēstitui, inquirens, quo iure hæc practica sustineri possit. Et nullum potui iuridicū fundamentum inuenire, nisi quod dos debet solui, & restitui de bonis mediocribus arbitrio iudicis taxandis, & non de melioribus, etiā si obligatio fuerit ad libitū creditoris, ¶ ita tenet Bal. in auth. hoc si debitor n. 1. C. de solutio. Bar. in l. si ex fallis, C. de transact. n. 11. Alex. conf. 125. col. fin. vol. 1. Ia. in l. si duobus, §. sed etsi quis, C. cōmuni. de legat. n. 5. & Boer. in decif. 46. quod tenet Cauat. alios DD. referens in tract. de tutore & curat. n. 250. pag. 144 & facit glos. verbo, *El mejor*, in l. 23. tit. 9. part. 6. quod limita secundum supradictos Doctores, nisi quando tantum ad sunt duę res, nam tunc mulier pro sua dote poterit meliorem eligere, ne de minori vel deteriori soluat. ¶ Et Matth. de Afflictis in decif. 42. aliam affert limitationem, quod mulier pro solutione suę dotis pote-

rit petere sibi assignari terras suis vicinas & coherentes, idemque erit in castris & domibus, ¶ ex opinione Luc. de Peña in l. quicumque, C. de omni agro deserto, lib. 11. per text. ibi, & l. 2. C. de metall. lib. 12. & hoc non ratione dotis, vel electionis; quando quidem in diuisione facienda de domo communi socius, qui habet domum contiguam, poterit eligere partem, quę suę domui cohereret, ¶ vt tradit ipse Matth. de Afflict. dict. decif. 42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Periglis in l. nō amplius, §. cum bonorum, ff. de leg. 1. & ex opinione Luc. de Pen. vbi supra, & ex iuribus superius relatis. Sed si expressē electio fuerit mulieri concessa in instrumento, de tali eligere posse rem meliorem putauit ratione partiū conuentionis, & ad hoc pondero text. à nemine ponderatū in l. 1. C. de fundo dotali, ibi: *Et conuenisset, vt electio mulieri seruetur.* Et etiā limitatur, quādo mulier pro sua hypotheca in instrumento guarantee contenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecatis, vt quilibet alius creditor ad sibi satisfaciendum de debitor; ¶ hoc casu executione facta super aliqua re à muliere electa, de qua possit satisfieri, non poterit variare, aliam eligendo, vt refert iudicatum Matth. de Afflictis in decif. 46. nu. 5. & fin. ¶ Et vltra casus, in quibus non admittitur compensatio, de quibus in l. in ea, C. de compensatio. & in l. 26. & 27. tit. 14. p. 5. & vtrōq; scribentes, ¶ habet mulier priuilegiū

parti. 1. tradit plurima Azeuedo in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopilat. à num. 9. cū sequentibus. Deinde cōcordi animo ab omnibus accipitur, quod funeris impensa omnibus debitis, & creditoribus præfertur, † l. penultima. ff. de religios. & sumpti. fun. l. fin. §. ut computatione. C. de iure deliber. d. l. 12. tit. 3. part. 1. ad medium, l. 30. & 33. tit. 13. part. 5. tenet Anto. Gom. & scribentes in l. 30. Tauri, latē Ioanni Gart. Gallecus de expensis, & melioratio. cap. 8. à num. 18. cum sequentibus, Ioan. Gutier. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. à nu. 95. cum pluribus sequentibus, Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 12. tit. 3. part. 5. glos. 8. num. 7. ipse Ioan. Gutier. in practi. quæstio. lib. 2. q. 72. Marient. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. glos. 3. Angul. de melioratio. in l. 13. glos. 3. à num. 16. vsque ad 21. qui omnes contra Bald. Fanum, & alios ab eis relatos intrepidē tenent, quod impēsa funeris præfertur non solum tacitis hypothecis, sed etiam expressis: † quod etiam tenet Anto. Gom. in d. l. 30. Tauri. Gregor. Lop. in l. 12. tit. 3. part. 6. in glos. verbo, *Las despenfas*, & in d. l. 13. tit. 5. part. 1. in verbo, *Deudas*, & in l. 30. tit. 13. part. 5. in verbo, *Que otro dando*. Quos etiam refert, & sequitur Azeued. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. nu. 9. & Pet. Surdus in decis. 55. Manruana, qui omnes supra relati Doctores tradunt in dictis locis, quod impensa funeris præfertur etiam mulierī pro debito dotis, † de quo est text. expressus in l. 9. tit. 3. part. 5. vbi Gregor. Lop. in glos. verbo, *Dotē*.

Quest. 90. HOSPITATORQVE, qui

hospitando, & procurādo alicui hospiti, & in infirmitate, & sepultura aliquid expendit, habet tale privilegiū, quod potest retinere bona hospitis emortui, donec. expēsa pro morbo, & sepultura sibi persoluantur: † ita tenet Ioan. Garcia Gallego. de expēsis, & melioratio. vbi supra, nu. 26. & Azeuedo in d. l. 13. tit. 6. lib. 5. nu. 13. qui plures referunt Doctores.
 SED si in aliquo privilegio cōtineatur, quod mortuo primo, cui concessam fuit, succedat consanguineus proximior, qui moribus, & nobilitate exteros antecēdat, præstantiorq; sit, quid erit dicendum, si dicto in eodē consanguinitatis gradu masculus & femina intereant? † Et in primis, quod masculus succedat, faciunt fundamenta, quoniam quod prædicta clausula videtur in masculo, & non in femina intelligenda, arguunt. 1. quisquis. C. l. leg. Iulii maiest. l. 3. §. ut si filius. ff. de venf. et in poss. l. n. tend. Archidiach. in cap. si quis suadente 17. q. 1. vbi ait in contractibus appellatione filiorum iudicāre filias: † Idem Anchar. consil. 343. Itē, quia in prædicto casu masculus videatur aperte nominatus ad dictam successionē, quandoquidem femina non succedat nisi per interpretationem masculis non existentibus, † Curi. Iuni. consil. 187. q. 2. Et quando concurrunt aperte nominatus, & per interpretationem, & declarationem extensivam, præferatur aperte nominatus: † ita Carolo Ruiss. consil. 143. volum. 2. nu. 4. Sed et cōtra, quod succedat femina, vide

Tractatus de priuilegiis

tur probatum. Cum illa verba priuilegij, Succedat proximior & nobilior, & qui moribus & virtute antecedit, licet sint masculini generis, comprehendunt tam feminas quam masculos fauore feminatum: quia sunt verba adiectiua, & non substantiua, quo casu non per interpretationem, sed mera significatione comprehendunt feminas, tanquam masculos, † text. in l. 1. ff. de verborum significatione, vbi Bart. & Pau. & Cardin. in Clementin. de electione numer. 7. & 8. quia affirmans femina, se esse nobilem & virtute prestantiorem, & proximior, & quod nullus eam antecedit, habet suam intentionem fundatam, si contrarium non probetur per aduersarium, † argumentum l. cum de lege, ff. de probatio. vbi scribentes, & Bart. in l. conficiuntur, §. codicilli num. penult. ff. de iure codicillorum, Cumanus, quem refert Alex. in l. is potest, ff. de acquir. heredit. col. 4. vers. Sed circa predicta. Sed quod ambo masculus & femina succedat simul in dicto priuilegio, eiusque exemptione potantur, faciunt rationalia fundamenta. Primo, quod licet dicta verba priuilegij sint de numero singulari, comprehendunt plures, & omnes, qui in pari gradu proximalis inueniuntur, † text. in l. cum inter plures, C. de fideicommiss. liberta. l. si quis ita, ff. de testam. tutel. Speculat. tit. de procuratore, §. ratione autem formæ, versic. Quid si constitutus, Bart. in l. 1. §. sed si incertum in fine, ff. de vent. in posses. mit. Ias. in l. qui filius, §. 1. ff. de leg. 1.

n. 4. cum seqq. Item quia ambo nobilis & virtuosus pariter presumptio ne se habent, † c. dudum de presumptio c. 1. de scrutinio, vbi gloss. l. cum pater, §. rogo, ff. de leg. 2. Hippol. in l. 1. n. 67. C. de sicarijs. Itē quia illa verba, *Consanguineus proximior*, tam comprehendunt masculum, quam feminam, Bald. conf. §. vol. 4. Dec. in l. 2. ff. de regul. iuris, & in conf. §. 27. n. 3. & §. quod procedit etiam in materia restringibili, & in statuto, secundum Salicet. in l. 2. C. de noxalibus colum. penultim. versic. Secundo infero, Dec. dicto. conf. §. 27. num. 7. Sed quod neuter succedat in dicto priuilegio & exemptione, non probata in vno illa qualitate virtutis & proximitatis, facit primo, quia videtur, quod intentio & voluntas concedentis fuit, quod virtuosus & proximior succedat, & non quilibet non habens dictam qualitatem: igitur non probata in vno dicta qualitas, neuter succedet, textus ad hoc in l. cum qui nobilissimus, ff. ad Trebellianum, vbi probatur, quod relicta parte hereditatis filij ultimi morientis, si duo simul moriuntur, nec quis sit ultimus probatur, deficit relictum, † facit textus in l. si ita fuerit, ff. de reb. dubi. vbi legato relicto consanguineo primo in capitolium ascendente, si duo simul capitolium ascendunt, nec constat, quis fuit primus, deficit relictum. Item ex doctrina Bartol. in l. hoc articulo numer. 8. ff. de hered. instituend. vbi tenet, quod si in dispositione contineatur, quod quantitatem

& premium recipiat, qui prior tale fecerit, si duo simul faciunt, nec quis
 432 sit prior appareat, nullus accipiet: sicut Felin. qui plures refert in cap. capitulum Sancte Crucis de rescript. n. 17. Item, quia licet quilibet virtuosus, & bonus presumatur, non presumitur illa qualitas maioris virtutis, & proximitatis in privilegio requisita: ita Alciatus, qui alios refert in reg. 3. pie sumpt. 2. num. 9. ex quo videtur neutrum admittendum: quid disponendum in hanc tam ambigua quaestione? Mihi semper tali compositione digna visa fuit, quod cum ambo equali gradu proximitatis atque virtutis inueniantur, ambo aequaliter succedant in privilegio atque immunitate: tunc ne detur occasio, quod alius minus virtuosus, & in quo minor concurrat consanguinitatis gradus, succedat. Ita dixit Raphael, quem refert & sequitur Alexan. in l. qui filiabus. §. 1. ff. de leg. 1. num. 3. Vel in hoc casu cum hoc ius succedendi sit individuum, in pari gradu sit locus gratificationi: ita Fulgos. in d. l. qui filiabus. §. 1. nu. 2. qui refert Cin. & Alex. idem tenentes, & expresse tenet Bald. in l. cum inter veteres. C. de fideicommiss. libert. alios allegans. Ex dictis tamen alia maior difficultas resultat, quae examine digna videtur, utrum eo quod in praedicto casu, & quaestione unus se digniorem, & proximiorē probet, & ob id in privilegium, & exemptionem, vel in aliquam dignitatem succedat, si illa qualitas virtutis, & proximitatis cessauerit, cesset praedicta successio, dignitas, vel privilegium? In qua quaestione pro

parte negativa faciunt fundamenta sequentia. Primum, quia qui semel fuit admissus tanquam bonus, & dignus, non poterit postea reprobari, tunc cap. 436 si quis testibus 4. q. 3. l. si quis testibus, C. de testibus. l. si vxor. §. fin. ff. de adulter. l. quod si nolit. §. infest. Et ff. de adulter. edict. C. sicut Christus 1. q. 1. late Gratian. in reg. 95. & Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 7. cap. 16. a num. 22. cum sequentibus. Item per regulam, quod semel placuit: & quia non admittitur variatio: argum. l. sicut C. de actio. & obligatio. Item per ea, quae tradit Ioan. Andr. in rubr. de prebendis in additionibus ad Speculatorem, quod si alicui tanquam bono, vel scholari, tanquam sapienti datum est secundum a domino, vel prebenda, ei non tollitur, licet dicta qualitas postea cessauerit, & deficiat, tunc in prebenda situr, qui manum non possit proponas. §. si hereditatem ff. de inoff. testamento. Item facit text. in l. si quis heredem. C. de institut. & substitut. ubi notat gloss. & Doctores, quod sufficit semel conditionem ad impletam fuisse. tunc liberos. §. hoc sermone. ff. de verbor. signific. per quae iura dicit Bald. in l. precibus. C. de impub. & alijs num. 6. quod in conditionibus tantum attendimus existentiae principium, nec curamus de successio. Item facit l. si cognatus ff. de rebus dubijs, ubi relicto legato alicui consanguineo, sufficit, quod sit consanguineus tempore mortis, & rex. in l. substitutione. ff. de vulgari. l. ex facto. §. Iulianus. ff. eod. tit. ubi probatur, quod non de se sit dispositio,

Tractatus de priuilegiis

sitio, etiam si postea deficiat qualitas;
 ob quam aliquis fuit institutus, vel
 442 vocatus, † qualitas namque excludens,
 vel admittens aliquem, debet inter-
 443 venire in tempore actus, † l. 2. §. ad-
 uersus. ff. nequid in loco publico, te-
 netur Apud And. de exequendis mand.
 reg. 2. p. cap. 12. num. 13. Mexia ad le-
 gem Toleti, quod item refert Bobadilla
 ubi supra. 2. tom. lib. 3. cap. 4. nu. 39.
 facit etiam l. Mella. ff. de aliment. &
 ciba. legat. l. ex facto. §. si quis autem
 ff. ad Trebellian. & d. l. in substitu-
 tione. ff. de vulgar. ubi sufficit concu-
 rrisse requisitam qualitatem in tem-
 pore; quo verbum importat, licet
 444 postea deficiat; siue apponatur qua-
 litas cum verbo dispositio, sicut in
 d. l. Mella, siue cum verbo executi-
 o, sicut in d. §. si quis autem, siue cum
 alio separato verbo, sicut in d. l. in
 445 substitutione, tradit late Titiaque. in
 l. si unquam. C. de renouand. donat.
 gloss. verbo, suscepit liberos num.
 151. cum pluribus sequentibus, quod
 sufficit adfuisse semel conditionem,
 446 licet non permaneat. † Item, quia li-
 cet cessauit ratio, vel causa virtu-
 tis, non cessat spes recuperandi dictam
 virtutem, & ideo non cessat effectus,
 447 nec dispositio, † Abb. in cap. Abba-
 re num. 17. de verborum signific. De-
 cius in cap. cum cessante de appella-
 tion. num. 6. Sylua Nupti. pag. 98. n.
 108. Item modicus animi defectus
 non facit quem imprudentem vide-
 ri, † Bart. in tract. de testibus nu. 84.
 Sed pro contraria parte affirmatiua
 faciunt iura, & fundamenta sequen-
 tia. Primo, quia illa qualitas, ut suc-
 cessurus in dicta exemptione, & dig-

nitate, sit virtute praestantior, & pro-
 ximior est causa dispositionis, qua
 cessante cessat, & finitur priuilegium
 & dispositio, l. cura. §. deficientium
 ff. de muner. & honor. l. his oneri-
 bus. §. penult. ff. de vacatione mu-
 netum, & est tex. in legato. in l. cum
 pater. §. dulcissimis: ff. de leg. 2. & l.
 Pamphilo in fin. ff. de legat. 3. l. Scio,
 ff. de annu. legat. Item l. si pro parte,
 §. verum. ff. de in rem verso, ubi non
 sufficit, incipere quemquam habere
 virtutem, nisi in ea perseveret. † Item
 facit l. tutelae. §. licet. ff. de capitis di-
 minut. ubi cessante consanguinitate,
 quae fuit causa transferendi tutelam,
 cessat ipsa tutela. † Item, quia omnia
 449 iura disponentia, quod sufficit semel
 impletam fuisse conditionem, intel-
 liguntur quando non adest condi-
 tio, vel dispositio, quae habet effectum
 & tractum successuum: † quia tunc
 450 temporis quoties causa, vel conditio
 cessauerit, cessat effectus, ad hoc est
 tex. in l. Titia ff. de annu. legat. l. sti-
 chus. §. Titia. ff. de aliment. & ciba. le-
 gat. c. generaliter. 16. q. 1. §. qui repu-
 blicae, instit. de excusatio. tutorum, l.
 si quis ita legauit. ff. de condition.
 & demonstratione. tenet Roman. co-
 sil. 417. n. 5. Angel. consil. 34. num. 9.
 volum. 2. Ripa in l. ex facto. ff. de vul-
 gari nu. 38. Item illa ratio, causa, vel
 qualitas virtutis in succedente signifi-
 cat, & importat tractum successuum:
 quia ex multis actibus virtutis dici-
 tur aliquis virtuosus, & non ex vno
 actu solo. † Et illud verbum virtuo-
 451 sus significat habitum, & vehemen-
 tiam, ita Laurentius Valla lib. 1. ele-
 gantiarum cap. 23. & requirit perse-
 uerantiam,

uerantiam, secundū Bart. in l. si quis
 heredes num. 1. C. de institutio. &
 452 substitutio. † Item facit, quia semel
 approbatus, vel sufficiens ad aliquā
 causam, potest, & debet postea repro-
 453 bari qualitate approbationis deficiē-
 te, † l. ut graduum. ff. de munerib. &
 honor. ff. reprobari. l. sed & reproba-
 ri. ff. de excusatio. tutorum. l. Gram-
 maticos. C. de professoribus & me-
 dic. lib. 10. facit præterea pro hac
 parte doctrina Bald. in l. sed & repro-
 bari in principio. ff. de excusation. tu-
 tor. quod gubernator, qui admittit af-
 fectorem, vel collateralē putans esse
 sapientem poterit eum, si contra-
 riū appareat, expellere, licet habeat
 ius adquisitum ratione publicæ utili-
 454 tatis. † Idem tenent Bart. & Ioan. de
 Platea in l. 2. C. de profes. & medic.
 lib. 10. & Angel. ibidem, extenden-
 tes ad Doctorem semel approbatū,
 455 quod ex causa possit reprobari: † ita
 Christophorus Porti. in §. in fraudē,
 institut. quibus ex caus. manumit. nō
 licet num. 15. & 16. Abb. in cap. 1.
 de Magistris, & Decius in l. cū quid,
 ff. si cert. petat. num. 57. & in cap. cū
 venerabilis de exceptio. num. 38. de
 quo latē Castillo in politica tomo. 1.
 lib. 1. c. 16. à n. 1. cum seqq. Item fa-
 cit opinio Guiliel. de Cūn. quem se-
 quitur Bart. in d. l. cum quid nu. 18.
 quod si aduocato, vel scholari fuit
 prædium datum ob causarum patro-
 cinium, si ignorans postea appareat,
 456 poterit ei dictū prædium tolli. † Idē
 tenet Ias. Alexan. & Decius in dict. d.
 l. cum quid num. 57. qui Imolam, &
 alios allegant: & ita pro hac parte fa-
 ciunt prædicta iura, & fundamenta,

quæ fortiora videntur, & sic est re-
 soluendum, quod cessante dicta vir-
 tutis qualitate in supradicta quæstio-
 ne cesset successio, & dispositio, † &
 sic priuilegium concessum cum di-
 457 cta qualitate. Quod limitadum vide-
 tur tali modo, quod ad hoc, ut succes-
 sor in dicto priuilegio, & dignitate
 ea priuetur, oportet, quod omnino à
 virtute vacauerit, & in eo nullæ vir-
 tutis reliquæ remaneant, & sit ma-
 lus: quia si in eo aliquæ virtutis reli-
 quæ remaneant, & non sit omnino
 malus, non priuabitur à dicta succes-
 sione, cuius effectus non cessabit, † 458
 tex. in l. 2. ff. rerum. amora. l. ex duo-
 bus. ff. de vulgar. per quæ iura ita id
 asserit Bart. in l. 2. §. fin. in fin. ff. de
 donation. Alexan. in l. si cum dorem
 §. si maritus col. 3. versic. vel potest
 responderi. ff. solut. matrim. confir-
 mar. Ias. per plura iura in l. sciendum
 §. fin. num. 8. cum sequētib. ff. qui
 satisfar. cogant. & hec est de mente
 Bar. in d. l. 2. ff. de donat. §. fin. in fin.
 Bald. in l. prædium n. 4. C. de fideicō-
 mis. Ripa in l. ex facto. ff. de vulg. nu.
 39. ita ipse Bart. in tractat. de testam.
 num. 84. ubi ait, vitium notabile, &
 damnosum requiri ad hoc, ut vnus
 prudens esse desinat. † Et ita sit in su-
 459 prædicta quæstione resolutio, quod
 duobus concurrentibus in pari gra-
 du succedat quæ nobiliorē, & ma-
 iori virtute se præditū probauerit, vi-
 de Azeved. in proœmio tituli 2. lib.
 6. nu. 20. & 21. Et quod si ambo equa-
 liter probauerint, succedēt ambo de
 æqualitate iuris, † & si ille qui ratio-
 ne virtutis obtinuerit, illā deserat, sit
 460 que omnino malus, & in eo hec cessat
 fauerit

Tractatus de priuilegiis

auerit penitus qualitas, perdat successione, & eius cesset effectus: si tamen non omnino virtuosus fuerit, & in eo reliquæ primaræ virtutis remaneant, non cesset successionis,

461 nec priuilegij effectus.†

Cap. 10.

Quest. 92

SED Cùm multoties dubitatum viderim, utrū cæcus utroque oculo sit à gabellarū & collectarum solutione immunis, & à muneribus liberetur; hanc quæstionem non silentio dignam putauī, ad hoc vt in ea cæcitas omnino extinguatur. Et in primis à muneribus personalibus exempti censentur prædicti cæci,

462 † per text. in l. 1. C. qui morbo se excusant lib. 10. l. sextum, §. corporis, ff. de vacat. munerum, vbi DD. & tenet Ioan. de Platea in d. l. 1. & Petr. Antibol. in tract. de muneribus, §. 2. de prima diuisione munerū n. 28. & etiam à gabella & collecta cēsentur cæci exempti, per text. in c. licet de censibus, vbi Abb. & DD. & Lafarr. de decima soluenda c. 19. nu. 95. quod priuilegium intentare, & exigere poterūt coram Ecclesiastico iudice. Et ratio est, quia sunt miserabiles perso-

463 næ, † secundum Petr. Antibolū vbi supra n. 30. & Rebuf. ad Regias cōstit. Gallicas tit. de sententijs prouisionibus art. 3. glos. fin. nu. 12. in tom. 1. & miserabiles personę poterunt laicos coram Ecclesiastico iudice cō-

464 uenire, † cap. ex tenore, cap. ex parte de foro compet. vbi DD. tenet Co-uar. in pract. quæst. c. 6. n. 1. qui Palac. Rub. & alios allegat, & tenet per plura iura, Rebuf. vbi supra, d. glos. fin. num. 30. Et causæ miserabilium personarum quoad præuentionem cō-

petunt Ecclesiastico iudici, c. 1. & sequentibus. 87. distin. Diuturno ramen morbo fatigati sunt miserabiles personæ, † secundum Matth. de Afflictis 465 in decif. 257. n. 1. qui annumerat miserabiles personas. Quam doctrinā in principali quæst. non indistincte veram intelligo, nisi in cæco & miserabili paupere & egente: & non in his cæcis, qui diuitijs pollent, contractionemque habent. Isti epim à muneribus patrimonialibus, & à collectis & gabellis excusationem non habebunt, † ita tradit Petr. Antibol. 466 vbi supra nu. 29. & 30. per text. in l. semper, ff. de iure immunitar. qui ita interpretandum ait text. in d. c. licet de censibus, qui text. si benè aspicias, ita summatur: videlicet si cæcus pauper sit. † Pro qua interpretatione 467 pondero text. in l. 5. tit. 3. p. 3. à contrario sensu, ibi: *Ome pobre*, quæ in diuite contrarium disponere vult: ponderoque hodie text. in l. 11. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. vbi probatur, quod omnes priuilegiati & exempti à gabellarum solutione per Regium priuilegium tenentur soluere gabellam de rebus suæ contractionis. Et quia immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione nullum excusat à muneribus patrimonialibus, † secundum 478 Petr. Antibolum vbi supra in 3. par. principali num. 28. Ex quo consequitur, quod priuilegia concessa miserabilibus personis non cēsetur reuocata per generalem priuilegiarum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, † secundum 469 Alexand. qui alios refert in cons. 123.

incipit

incipit, viso puncto num. 15. volum.
4 tenet Rebuffus vbi supra num. 34.
qui in num. 38. tenet, quod privile-
gium concessum miserabilibus per-
sonis non potest renuntiari, t referes
Bald. Felin. & Barbac. consil. 54. vo-
lumine. 4.

Quest. 93. Quid tamen disponendum,
vel interpretandum est, quando duo
consocij aliquod impetraverunt pri-
vilegium, & vni eorum tantum com-
cessum est, & solus in eo continetur,
471 utrum ambobus prosit? In quo casu
videtur, quod predictum privilegium
sit commune, & quod socijs prosit,
per tex. in l. 1. C. de diuersis rescrip-
tis, & in l. si communo. ff. quemadmo-
seruit. amit. l. 40. tit. 18. part. 3. Sed
in privilegiorum, & exemptionum ma-
teria contrarium erit disponendum, &
sic quod privilegium in predicto ca-
su non prosit socijs, sed tantum illi, qui
in eo continetur, & cuius persona ex-
primitur: ita tenet Salicet. in d. l. 1. C.
de diuersis rescript. nu. 2. vbi Cinus
& Alberic. & Greg. Lopez in dicta
l. 40. tit. 18. part. 3. in gloss. verbo, *Se
pueden aprouechar todos*, qui refert
Alexan. in consil. 122. volum. 4. Cui
conclusioni non contradicunt iura
superius adducta, nam dicta l. 1. C.
de diuers. rescript. & d. l. 40. loquun-
tur in rescripto delegatorio ad iusti-
tiam ministrandam, & d. l. si commu-
nem. ff. quemadmod. seruit. amit. lo-
472 quitur in indiuiduis, t secundum Sa-
licet. & Greg. Lopez vbi supra, qui
Greg. Lopez cum Felino in cap. 1. de
prescript. limitat predictam questio-
nem de privilegio communi, quando
esset dictum privilegium reale, de quo

late agit dictus Felin. in dicto loco.

E X quo sequitur illa controuersa *Quest. 94.*
questio, utrum pradiu. emptum pro-
prio nomine a fratre, qui stat in com-
muni cum alijs fratribus, efficiatur com-
mune, an proprium ementis. t In qua
473 questione Bart. in l. Titium, & Me-
uium. §. altero n. fin. in fin. tenet, quod
talis frater emens pradium proptio
nomine non teneatur illud comuni-
care, nec efficit illud commune: & idem
tenet Salicet. in l. si patruus. C. com-
mun. vtriusq; iudic. pro quo est tex.
in l. si fratres. ff. pro socio, tenet Bart.
& Bald. ad eum in tract. de duobus fra-
tribus n. 6. & Alex. in l. sed etsi plures,
§ in arrogato n. 7. ff. de vulg. Sed con-
trariam opinionem tenet Bald. in l. 1.
C. si quis alteri vel sibi, & in l. si ve
proponis in fine. C. de reuoc. & Ale-
xan. consil. 49. vol. 1. & Ias. in l. 1. C. de
furtis n. 1. qui dicit hanc veriorē opi-
nionem, pro qua facit tex. in l. fin. §.
quatuor. ff. de legat. 2. & d. l. 40. tit. 18.
part. 3. Quae opinionum diuersitas (iura
& rationes alius perpendendo) ita ve-
nit interpretanda, atq; concilianda: t
474 quod quando fratres habent indiui-
sam hereditatem, in eaq; & in com-
mune perseuerauerint, nec in aliqua
negotiatione fuerint consocij, nec
eius quasus & fructus communicaue-
rint, non dicitur inter eos contracta
societas, & quod quilibet emerit no-
mine proptio non tenetur comuni-
care: ita Roman. consil. 291. & 313. &
distinguit optime Alex. in additio. ad
Bart. in d. §. altero, in verbo contra-
cta societas: ita tenet Salicet. in d. l. si
patruus n. 13. vet. tertio casu, per tex.
in l. ex parte. §. filius. ff. famul. ercisc.

K

l. penult.

Tractatus de priuilegiis

l. penult. C. si quis alteri vel sibi, & in hoc casu loquitur tex. in d. l. si fratres, ff. pro socio, & debet intelligi Barr. doctrina in d. §. altero, si bene perpe-
datur. Si tamen uterq; frater negotiatur, & hinc inde lucra consueuerint comunicare, tunc dicitur contracta societas. Inhibere, ff. de ritu nuptiarum. l. in concubinato. C. de concub. tradit Bart. in d. §. altero n. 3. & consil. 22. vol. 1. & Alex. consil. 23. & 154. vol. 2. Roman. consil. 291. & hoc casu frater emens prædium tenetur illud, & lucra comunicare cum fratribus: & ita venit intelligenda doctrina Ias. & eorū quos refert in d. l. 1. C. de furtis n. 10. Et quando aliquis hæres recipit aliquā rem respectu hæreditatis, & bonorum quæ in illa contine-
475-
nduntur, debet eā cum alijs hæredibus comunicare. ¶ l. Mæuius iuncta glos. 1. ff. famil. erisc. & in hoc casu loquitur tex. in d. §. quatuor in l. fin. ff. de leg. 2. secundū vnam lecturam, & melius, quod in d. tex. præsumitur magis pignoris, & debiti luicio ex vi conuentionis, quā emptio nomine proptio à fratre facta: ita Paul. in d. §. quatuor n. 1. & sic in casu prædicti. §. quatuor si frater emeret prædium à primo creditore, nō possent alijs fratres suas elicere partes ab emptore, secundum Paul. ibidem n. 1. & 2.

Cap. 11.
Quest. 95.

QVID autē erit in prædio realengo, vt ita loquar, quod pater possi-
debat sine titulo Regali, & post eius mortem regio nomine fuit vni ex eius filijs venditū, vtrum teneatur talis filius comunicare cum alijs fratribus? ¶ Et videbatur quod communi-
476-
care tenebatur, per tex. in d. §. qua-

tuor, & per d. l. Mæuius. ff. famil. eriscund. & facit, quod quando aliqua res locatur, vel in emphyteusim conceditur, & cōductor, vel emphyteuta eam coluit, meliorēq; reddidit, finita locatione, vel emphyteusi præferuntur filij alijs extraneis, ¶ tex. in l. 477-
congruit. C. de locacione prædiorū fiscalium lib. 11. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & æstiuā, vbi Bart. & in l. quicumque. C. de omni agro desert. lib. 11. latē Ripa in l. 1. ff. de priuilegijs creditorum. Sed veritas est in contrariū, & sic quod prædictus filius, qui prædium à Rege emerit, non tenetur alijs fratribus comunicare, ¶ per eā, quæ supra retulimus, 478-
quæ optimē ad hanc quæstionem adaptatur. Nec oberit tex. in d. §. quatuor, cui satis in superioribus responsum est, nec d. l. Mæuius, quia intelligitur, quando res vendita erat communis, & fuit testatoris, ibi: *Propter hæreditatem ad nos peruenit*, quæ fuit causa finalis, & impulsiva acquisitionis, & hæc est vis illius dictionis, *Propter*, ¶ per tex. in l. si propter. ff. rer. 479-
amor. & in l. additio. ff. de acquir. rend. hæredit. Sed quando in venditione nulla fit mētio hæreditatis, sed sit simpliciter tanquam particularis, 480-
non habetur pro hæreditaria, ¶ per tex. in l. cum aliquis. C. de iure deliber. vbi Bart. Alexand. & Ias. & tex. in l. fin. C. de vusufruct. vbi glos. fin. & DD. ex quorum opinione concluditur, quod licet venditio prædij fieret alicui fratri, tanquam filio, & heredi testatoris, dicitur hoc fieri demonstrationis causa, & non hæreditatis contemplatione: quia non præsumitur

481 sumitur persona extrinsecus, et ut in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus. ff. de verbor. oblig. Sed tantum ea, quae in contractu continentur. Nec ob erit d. l. congruit. C. de locatione praediorum fiscalium lib. 11. quia intelligitur de æquitate, quando emphyteusis est hereditaria, vel pater habuit aliquod dominium: ita in d. l. 1. ff. de privilegijs creditorum. nu. 8. de qua lege vide Franciscum de Aretio in l. si mihi, & Titio. ff. de verbor. oblig. nu. 3. cum seqq. Sed in praedicta quaestione praedium venditum nunquam fuit testatoris, nec hereditarium, nec testator habuit in eo dominium.

Quest. 96. E T inter privilegia reipublicae illud reperitur, quod licet regulariter lex poenalis, & odiosa debeat restringi, per c. odia de reg. iur. lib. 6. l. quæ admodum. C. de agricolis, & censibus

482 lib. 11. et fallit favore reipublicae, & extenditur in eius favorem ultra suum proprium significatum, tamquam si esset lex favorabilis, tenet Bart. in d. l. quæ admodum n. 4. Bald. in l. qua actione. §. in colluctatione. ff. ad legem Aquili. versic. quæro dicit statutum. l. hoc modo. ff. de condit. & demonstr. & etiam fit extensio in poenalibus, & odiosis, quando tractatur de favore a-

483 nimæ: ita Io. Andr. Abb. & DD. in c. extenore qui filij sint legitimi, refert plures DD. Alex. in additione ad Bart. in d. l. quemadmodum n. 4. & de privilegijs causæ pie vide Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1171. cū

484 seq. et si aliquis fuerit privilegiatus taliter, quod conveniatur solummodo coram certo iudice, intelligitur quoad

485 personales actiones: ita Io. de Plat

in l. si. in princ. C. de Palatinis lib. 12. Si tamē aliquis habeat privilegium eximens eum à iurisdictione sui iudicis ordinarij, non valet nisi assignet alium iudicem, sub quo ille exemptus possit conveniri, et secundum Ioan. de Platea in l. 486 2. C. de decanis lib. 12. quæ etiam videtur in l. fin. ad fin. C. de castris lib. 12.

E T quia multoties rescriptum *Quest. 97.* Principis conceditur in favorem aliquius ad aliquod regium & publicum officium consequendum, ea tamen qualitate adiecta, ut renuntiaret officium, & viginti dies vixerit post factam renuntiationem: & magna sit inter DD. tam antiquos, quam in modernis controversia, quando incipiunt currere dicti viginti dies, & quando finiantur, & utrum annumeretur dies de momento ad momentum, vel prima dies excludatur, & ultima dies debeat impleri, vel sufficiat prima & ultimam diem attigisse illum, qui renuntiavit. Ad eius interpretationem premitto, quod renuntiationes de iure communi indistinctæ valebant absque temporis assignatione, vel limitatione, et l. Senatus. 487 ff. de contract. empt. l. non dubium. C. de legibus, ubi Bald. Fulg. l. 7. Abb. in c. cognoscences n. 5. de constitur. ubi. Deci. n. 5. in fi. ubi dicit, *Ex quo tollitur, quod de iure communi compete-
bat, satis dicitur poena:* & cū l. 4. tit. 4. lib. 7. Recop. tempus renuntiationis limitaverit, dicitur poenalis, & odiosa, & venit restringenda, et in obscuris, 488 l. in poenalibus. ff. de erg. iur. ita Decius in d. c. cognoscences de constit. nu. 6. Et etiam premitto, quod dies quinque modis annumeratur, et ut la- 489 te per Cassan. in consuetudinibus Bur-

Tractatus de priuilegiis

gundia rub. i. §. 8. vers. & Iour. fol. 82. qui plures refert, & de his diebus legales tantum considerantur in nostro casu. Item premitto, quod tempus, quatenus est quantitas continua, quæ diuiditur in partes, vt sunt secula, anni, menses, dies, horæ, & minuta, est mensura, quæ duobus modis reperitur, hoc est, mensura mensurâs, & mensura mensurata: & ita annum per menses metimur, & mensem per dies, & diem per horas, & horas per minuta. † Ita Aristoteles in prædicatione de quantitate, & physicorum c. 2. lib. 6. & de generatione lib. 2. c. 10. & cū his mobilibus, & metis vitam hominis metimur, ita Aristoteles vbi supra, & physicorum lib. 4. c. 11. & 12. Restat nunc examinare, vtrum prima dies renuntiationis annumeretur tota, vel excludatur, vel de momento ad momentū annumeretur. † Et reiectis argumentationibus, quod ex varijs Doctorum sententijs deducitur, pro cōmuni est, quod terminus annumeretur de momento ad momentū, & quod dies prima viginti dierū annumeretur, & cōprehendatur in termino: & si constiterit de hora renuntiationis, incipiat terminus ab illa hora annumerari. † Refert plures Doctores Gratian. in reg. 133. tradit Anton. Gom. in l. 70. Tauri nu. 25. Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 154. Palac. Rub. in d. l. 70. Tauri n. 34. Azeued. in l. 3. tit. 21. & in l. 2. tit. 4. lib. 4. Recopil. num. 34. & in l. 7. tit. 11. lib. 5. & in l. 4. tit. 4. lib. 7. & in l. 31. tit. 19. lib. 2. Recopil. nu. 14. Cassan. in consuetudinibus Burgund. rub. i. §. 8. versic. & Iour. à

num. 1. fol. 81. cum seqq. & traditur in tom. 1. communium opinionum pag. 187. col. 2. cum seqq. & in tom. 2. lib. 18. pag. 365. col. 1. cum seqq. vnde de Larâ de anniuersarijs lib. 1. c. 9. à nu. 18. cum seqq. qui omnes Doctores modernæ sequuntur opinionem Gomezij in reg. cancellariæ de infirmis resignantibus. q. 37. qui vt ipsi affirmant, & verum est, loquitur in diuerso casu à dicta lege Regia, vbi non habetur illa dictio a, vel ab, exclusiua: & ideo pro veriori opinione in nostro casu tenendum est, quod tota prima dies renuntiationis annumeratur in fauorem renūtiantis: † ita glos. verbo in decem mensibus, in l. Gallus. ff. de liber. & posthum. vbi Bart. n. 11. Bald. q. 7. Conanus in fine, Alex. num. 12. nisi adiecta esset nota separationis, à die, vel ex die, vt in opinione Gomezij: ita Ioan. Andre. in c. super eo 2. de appellat. in fine, Arctinus qui eum sequitur in d. l. Gallus nu. 4. per tex. in c. pia de exception. lib. 6. & c. frequens de restitutione spoliat. dicit communē Arctinus dicto nu. 4. Alexan. d. n. 12. & est glos. verbo decem dierum in c. anteriorum 2. q. 6. dicit communem Deci. in dicto c. super eo nu. 17. Corneus consil. 176. nu. 4. lib. 4. qui alios plures allegat, dicit communem Ias. in l. 1. ff. si quis cautio. nu. 20. Alex. n. 15. Tiraquel. de retract. lignagier, §. 1. glos. 11. num. 23. referens Guid. Pap. & quam plures DD. & Francisc. Conan. lib. 3. c. 12. col. 4. in princip. quia prima dies nunquam excluditur, vbi ab ipso actu renuntiationis statuitur dilatio, vt in nostro casu, cap.

Cap.11.

496 *fulatur. & c. quæ minus est onerosa, t*
lex his. ff. quæ in fraudem creditorû,
ita Alexand. in d. l. i. nu. 2. cum seqq.
Ias. n. 17. qui alios citant.

497 illius partem attigisse. † In qua qua-
stione Cassan. in consuetud. Burgūd.
rubr. r. §. 8. tit. des justices, versic.
Iour n'ix. adfert plus quam 30. tex.

498

Tractatus de priuilegiis

pleta, nec perfecta, annus tamen dici-
tur perfectus, ut in l. anniculus, & ibi
per gloss. & est bonus tex. quem addu-
cit Paul. in l. si singulos, ff. de condit. &
demonstrat. facit optime tex in l. si vsu-
caponibus in principio, ff. de diuersis,
& temporalibus prescriptio. Hæc ait
dictus Arctin. quod etiã tenet Paul.
in l. more Romanorũ, ff. de feriis in
fine: & idem est, quando extremum
vel pars mēsurę fuisset minor, quã
dici: ita Angel. in d. l. i. ff. si quis cau-
tio, & dicitur dies perfectus, & im-
pletus vltimã horã attingens; etiã si
499 tota exacta nõ fuisset. † In omni enim
spatio à lege statuto vltimi die initiũ
instar putatur esse totius, & vltimi
500 diei, † secundum Conanũ dicto lib.
3. cap. 12. col. 4. ad quod est expres-
sus tex. in l. in vsucapionibus, ff. de
vsucapion. cuius verba: *In vsucapio-
nibus, inquit Vlpianus, non à momento
ad momentum, sed totum postremum
diem computari, ideoq; qui hora sexta
diei chalendarum Ianuariarum possi-
dere ceperit, hora sexta noctis pridie
chalendarum Ianuariarũ implet vsu-
capiem. Etce text. ad literã, & ex-
pressum probantem, quod qui attingit
diem vigesimum, in quo viuere teneba-
tur, impleuit terminum 20. dierũ, quos
vixiturus erat. Et illud legis verbum
(sed totum postremum diem computa-
ri) non significat totum diem exactũ,
quia diceret, totum diem exigi, vel
prateriri: & dicere totum computari,
idem est, quod Hispanẽ dicere, *Que to-
do se reciba en cuenta*. Ita interpreta-
tur Conanus vbisupra, ibi: *Id est to-
tum postremum diem computari, non à
momento ad momentum, sed totum, &**

solidum, & vniuersum annuẽrari,
ut qui partem eius vel minimam te-
tigerit, totum tetigisse, & impleuisse
existimetur, quia nõ diuidatur per mi-
nuta, sed totus & integer considera-
tur, ad hoc ut perfecta censeatur vsu-
cappio, non enim dicitur, totum postre-
mu diem exigi, sed totum computari.
Hæc ille Conanus vbi supra, quod
etiã probatur in l. vsucapione, ff.
de diuers. & temporalibus prescrip-
tion. l. qua etate, ff. de testament.
vbi glos. plura iura refert, text. in l.
anniculus la 2. ff. de verborum fig-
nificat. quia annum non ad momen-
tum temporum inquit, sed ad dies
numeramus, sic in l. nostra ad dies
fit mentio, non ad horas, vel momen-
ta temporum, facit l. i. ff. de manu-
missio. vbi qui naturaliter minor est
20. annorum, quia non habet eos
completos, ciuilitè dicitur habere
viginti annos completos. † Et ita in 501
nostro casu quamuis naturaliter nõ
viuat 20. dies completos, vixit 20.
dies ciuilitè completos. Hæc enim
ciuilis interpretatio semper adhiben-
da est omnibus legibus, & constitu-
tionibus, & edictis, nisi nominatim
aliud caueatur: † ita ipse Conan. vbi 502
supra, & est tex. expressus in l. si cui,
ff. de legat. 1. cuius verba: *Si cui lega-
tur cum quatuordecim annorum eris,
certũ tũce vivimus, ut tunc sit quatuor-
decim annorum, cum eos impleueris:
implebit autem legis interpretatio-
ne, & communi vsu loquendi, qui de-
cimiquarti diem supremum attingit,
etiã si non ad vltimum usque mo-
mentum exegerit. Quæ iura & do-
ctrix nullam admittunt responsio-
nem.*

nem. Et dolendum est à nostris authoribus (contrariam opinionem tenentibus) ponderata non fuisse.

Et hac mea ultima opinione re-
tenta, restat responsum ad illa plus
quam 30. iura, quæ parum ingenio-
se recenset Cassan. in consuetudin.
Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. tour. fol.
82. & ad l. 3. §. minorem, ff. de mino-
ribus, & ad l. in omnibus, ff. de diuer-
sis, & temporalibus præscription. l.
non putabam, ff. de cōdition. & de-
monstration. † Quibus responde-
tur, quod quando ius agit de annis,
non sufficit postremum illorum in-
ceptum fuisse, ad hoc vt iuridicæ di-
spositioni satisfiat, quia est mensura
mensurata per menses, & dies, & de-
bet esse perfecta, & non perficitur
exactè, nec naturaliter vsquequo po-
stremo die viuatur: quæ est minor
mensura, qua metitur, nec minus
anno naturali satisfacimus, qui in
rebus facti, vt in casu dicti §. mino-
rem, & aliorum iurium naturam
considerantium exactum requirit
implementum, iuxta communem
philosophorum, vt doctissime mo-
te suo disserit Franciscus Conanus
verus nostris temporibus iuricon-
sultus vbi supra, quem magna cum
ratione per excellentiam aduoca-
ti ingeniosi, Hispanè loquendo,
Granos de oro appellant. Et cum
hac vera interpretatione expedita
remanet illa Doctorum confusio, in
l. si cui, ff. de legat. 1. & in alijs lo-
cis hallucinantium super vero intel-
lectu dictorum iurium, qui inui-
cem se contrariantur differentes, v-
trum anni vel dies sint in ablatiuo,

vel in accusatiuo, vel adsit verbum
rem perfectam significans.

ET nota, quod medio tempo- *Quest. 99*
re, quo aliquis est remotus à primâ *Cap. 12.*
dignitate, vt transferatur ad maiore,
retinet priuilegium primæ dignita-
tis, † glossa verbo utilitatis in l. con-
tra publicam, C. de re militari lib.
11. l. 1. in fine, ff. de bonorum pos-
sess. exte. mi. & prohibitus admi-
nistrare aliquod officium, non po-
test colore quæsito sub alio nomi-
ne simulato ad illud admitti, † gloss.
verbo valeat usurpare in l. 1. C. de
priuileg. scholarium lib. 12. & cir-
cà concilium ciuitatis est aduerten-
dum, quod non potest immunita-
tem aliquam concedere alicui, † l. *Quest. 100.*
1. C. de decretis decurionum lib.
10. dicit communem, & veram cō-
clusionem Octavianus in decisione
Pedemontana 39. numer. 15. notat
Rolandus consilio 5. num. 4. volum.
1. qui in num. 8. cum sequentibus,
hoc limitat, nisi causa remuneratio-
nis id concedatur. † Nam tunc id op-
time fieri potest à concilio ciuitatis,
sicut facere potest donationem re-
muneratoriā, † vt per Tiraquel. in l. *Quest. 108.*
si vnquam, C. de retruocand. dona-
tion. in verbo donatione largitus nu-
mer. 33. Alexand. consilio 43. num.
10. volumine 4. optime Ferdinan-
dus de Loazes in allegatione de Mu-
la pro Marchione de los Velez in 3.
fundamento pro ipso Marchione
part. num. 10. cum sequentibus, ma-
ximè num. 9. pagina 112. tradit A-
zeued. ad Curiam Pisanam lib. 2. c.
20. nu. 11. & limita vt habetur supra
nu. 87. qui Azeued. in lib. 2. c. 2. vbi

Tractatus de priuilegiis

supra, tenet quod consuetudo, quae tollit priuilegia dignitatis, non valet,
 509 † per Platēā in l. omnes. C. de Decur-
 rion. lib. 10. tradit ipse Azeued. in l.
 3. cap. 3. vbi supra.

Quaest. 101 SED in dubium vertitur, vtrum
 causa cōmissa à cōcilio ciuitatis, vel
 à Ptincipe ratione rescripti, vel priui-
 legij alicui ex decurionibus, possit
 ab eo prosequi, si causa nondum fini-
 510 ta definit esse decurio. † In qua que-
 stione resoluit optime. Azeued. ad
 Curiam Pisanam lib. 4. c. 6. num. 66.
 quod defecta illa decurionatus qua-
 litate deficit iurisdicctio, & non pote-
 rit de illa causa cognoscere, nec illi
 finem imponere. Contrarium tamē
 erit in canonico, cui per sedent Apo-
 stolicam causa committitur, si post
 rescriptum, vel literarum receptio-
 nem desinat esse canonicus, quia il-
 lam causam potest prosequi, & in
 511 ea iudex esse, † glos. in verbo canoni-
 cis, in cap. statutum de rescriptis lib.
 6. cum quatranseunt ibidem Docto-
 res, & Abb. consil. 93. volum. 2. Paul:
 de Castro consil. 288 num. 3. volum.
 2. dicit communem Decius in cap.
 quoniam Abbas nu. 6. de officio de-
 legat. Tiraquel. in tract. de cessante
 causa 1. p. limitatione 4. nu. 4. Et est
 ratio, quia in dicto canonico licet
 defecerit qualitas canonicatus, non
 deficit peritria, & sufficiētia, quae fuit
 causa finalis: ita Imola Clementina
 6. principalis de rescriptis n. 14. Dec.
 in d. c. quoniam Abbas num. 6.

Quaest. 102 E T habes notare, quod si origi-
 narius vnus loci alibi vxorē ducat,
 & aliquando in loco sui originis, vē-
 dat, vel contrahat potiri debet priuil-

legio, & exemptione illius loci sui
 originis, si aliquid circa solutionem
 gabellae, vel aliorum iurium, vel tri-
 butorum habet, & habetur pro origi-
 nario; & non pro forense: † ita Bald. 512
 in l. 1. §. quod autem, ff. de tutor. &
 curator. datis ab his, Gregor. Lop. in
 l. 3. titul. 2. part. 3. in verbo, *natural*,
 Tiber. Decian. in respon. 71. num. 1.
 Azeuedo in l. 1. tit. 9. lib. 7. Recopil.
 num. 5. idem extendens in muliere
 originaria alibi nubente.

SI quis deinde recuperet per pri-
 513 uilegium, & gratiam Principis offi-
 cium, vel dignitatem, à qua fuerat
 antea expulsus, non recuperat vocē,
 nec locum: ita Menoch. de recupe-
 randa possess. remedio 10. num. 105.
 Petrus Pechius in cap. qui prior de
 reg. iur. num. 12. & Guid. Pap. consil.
 18. num. 9. versic. quia, Auiles in c.
 praetorum, cap. 44. glos. 1. nu. 3. Bri-
 xensis in suis quaestionibus. q. 54. A-
 zeuedo ad Curiam Pisanam lib. 2. c.
 2. qui Auiles, & Menoch. limitant,
 & extendunt pluribus modis, quos
 vide: † Et vtrum restitutus per Ptin-
 514 cipem recuperet bona confiscata, &
 quando, vide Anton. Gom. in 3. to-
 mo delectorum cap. 13. nu. 39. cum
 seqq. & Boer. decif. 65. Auiles vbi su-
 pra d. c. 44. verbo *platicar*, fr. Manuel
 Rodrig. in summa c. 32. n. 4. & Iuliu
 Clarum lib. 5. receptarum sententia-
 rum in practica criminali. §. fin. q.
 59. à num. 6. cum seqq. †

E T quod priuilegia derogantia
 515 quibuscunque personis, non déro-
 gant collegio, tenet Cassianus in
 consilio 1. dubio 5. & Iacobi de San-
 cto Georgio in l. collegium, C. de
 haereditibus

hæredibus instit. Bald. in rubr. C. ad
Trebellian. & in authent. item qui-
cunq; C. de Episcop. & cleric. f. vbi
Paul. & Roman. in l. si quis mihi bo-
na. §. seruus, ff. de acquirend. hæred.
tradit. Azevedo in l. 1. 2. tit. 7. lib. 7. Re-
copilat.

Quest. 105. SED cum mater habeat priuile-
gium, quod possit filios mentecap-
ros exemplariter substituere, per l. hu-
manitatis, vbi gloss. 1. communiter re-
cepta. C. de impuber. & alijs, l. 1. tit.
5. partita. 6. Est nimium controuersa
quæstio, vtrum hoc perdat priuile-
gium per transitum ad secundas nu-
ptias. f. In qua quæstione, vt veritas
funditus elucescat, diuersas Doctorum
opiniones, & eorum fundamenta
atq; rationes recensere libuit, & non
valere huiusmodi substitutionem fa-
ctam à matre, quæ ad secundas con-
uolauit nuptias, Bart. opinio suade-
re videtur, qui in l. ex facto, ff. de vul-
gari num. er. 12. ait, matrem quæ se-
cundò nupsit, à iure substituendi
propter suspicionem excludi, si-
cut & tutela, & alendi apud se fa-
cultate arceretur: atque ita limitare vi-
detur dictam legem humanitatis, citi-
us opinionem nuncupatim sequi-
tur Angelus Petrus in ibidem, ver-
ficul. quarto quod pater, & Aretinus
ibidem num. 13. & 14. communem
esse dicens, atque idem bis commu-
nem esse asserit in dicta l. humanitatis,
eandem sequitur opinionem Ioan-
Petrus à Ferrara in forma libelli pro
substitutione. §. exemplaris, columna
3. & Bartol. à Hucio in tract. de sub-
stitutione cap. 3. de exemplari num.
7. Ias. in addition. ad Christopho-

rum Porri. §. quâ ratione de pupilla-
ri substitutione col. 3. versic. ex quo
resultat, & Lancellor. Polit. de substi-
tution. c. de substitutione exemplari
col. 3. & obiter Montanus in d. §. qua
ratione, vers. exemplaris substitutio.
& Ioan. à Garronibus in rubr. de se-
cund. nupt. 1. p. nu. 47. communem
dicere ex Aretio Zasius quoq; in tra-
ctat. de substitut. cap. 3. de substitui-
tione exemplari nu. 2. Hanc opinionem
veram esse dicit, quidquid alij dixe-
runt Palac. Rub. in repet. rubricæ de
donat. inter virum & uxorem. §. 67.
nu. 14. Et quod subiungit, dū dicit,
Cogita ad hanc quæstionem de qua
agit, videtur referendum, & cū hac
opinionem trāsire videtur Bald. in tra-
ctat. de substitutionibus c. de exem-
plari substitutione nu. 7. Alex. in l. ex
facto, ff. de vulgari num. 32. qui licet
dubitet, ait tandem hanc sustineri
posse. Ias. autem ibi nihil asserit, licet
disputet, & aliorum rationes impug-
net num. 26. Ripa quoque ibi num.
65. Bartoli opinionem communem
esse fatetur. Paul. autem, & Cuman.
nec alius eorum, quos viderim, Barto-
lum non sequuntur, nam Paul. nec
verbum quidem de hoc ait, Cuman-
nus vero, Dubito ait, atq; ideo à Poll-
to, & Palac. Rub. & Ioan. de Garron.
& Nicol. Bœr. decisione 188. co-
lumn. 2. cauendum est, qui hos Bar-
toli opinionem sequi falso referunt,
opinio hæc Bartoli vltra eius ratio-
nes, quas subfilius perpendit Aretius,
iuuatur, quoniam ius hoc sub-
stituendi, quod matri indulgetur,
speciali iure indultum est, ac pro-
inde facilius ammittitur, † argumēto
legis

Tractatus de priuilegiis

legis eius militis. §. militia missus. ff. de testament. milit. Specialia autem iure indultum, lex ipsa humanitatis ostendit, dum ait, *Humanitas intuitu indulgemus*, ait quoque Aretius, [Est igitur suspicio circa electionem substituti in matre, quæ transiit ad secunda vota, ne forte eligat vitricum in substitutum, qui præsumitur insidiari vitæ filij, vel aliam personam ex persuasione vitrici, † quasi mulier insidietur vitæ mentecapiti, & ineat occultam societatem hæreditatis cum vitrico.] hæc Aretius. Hanc rationem satis vrgentem ait Polus, atque hac motus sequi Bartolum alludit, & illud quod Bart. ait, in l. si quis sub conditione num. 15. ff. de testamentar. tutela. quia lex præsumit, quod excoiaret filium propter secundum filium: † quod & decisio Neapolitana Matthæi de Afflictis 357. & Bessian. in consuetud. Albernæ pagina mihi 44. col. 4. latius tradunt. Secundò fulcitur Bartoli opinio, eo quod in muliere nota in continentie grauior censetur, quàm in viro, † gloss. in l. palam. ff. de ritu nuptiarum, tradit Decius in l. femine num. 63. ff. de regulis iuris; gloss. in cap. de bitum de bigamis, Hippolyt. singul. 628. Tiraquellus ad leges connubiales lege 1. num. 45. ideoque turpius hominum iudicio æstimatur, si femina secundo nubat, quàm si vir secundo ducit uxorem. † Ita Bald. & Socin. in l. hæc conditio. ff. de condition. & demonstration. quamobrem filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundo nubente, † notat Bald. consil. 26, colum. 1. volum. 4.

Aimon Crauer. consilio 18. num. 1. & Petr. Paul. Paris. consilio 29. num. 88. volum. 3. quod diserte admodum notat Arias Pinel. in l. 4. C. de bonis matern. num. 15 & 16. Tertiò, quia ratio, qua matri tutela, & filiorum administratio aufertur, expressim iure statuta est in l. 4. tit. 16. part. 6. ergo etiam in pœnalibus, & correctorijs ex ea fit extensio, vel limitation. † Cibus in l. præses provin. ciz, C. quesit longa consuetudo, Doctores in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. Socin. consil. 28. nu. 25. vol. 4. Bald. in l. maximum vitium, C. de liber. præteritam Socin. consil. 70. vol. 4. n. 2. Alex. per tex. ibi in l. cum mulier, ff. solut. matrim. Dominicus in c. si ciuitas. §. 1. de sent. exco. num. lib. 6. Decius in l. factum, §. in pœnalibus num. 18 ff. de reg. iur. & quia dicta taxatio, etiam in materia non lata, non excludit casus habentes eandem rationem, † gloss. ordinaria, vbi Doctores maximè Francisc. de Ripa in l. his solis, C. de reuocand. donation. & in l. fin. C. eod. tit. n. 139. & Otalora de nobilitate 4. p. principali c. 1. n. 14. Gómez Arias in l. 64. Tauri nu. 133. & similes casus non excluduntur in iure etiam per verba taxatiua, † late Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 18. Quarto, quia ratio præcipue attenditur, vt Bart. ait in l. contra legem ff. de legib. l. 1. in l. de quibus eod. tit. ideoque ex ratione restrictio fit legis generaliter loquentis, † l. cum pater. §. dulcissimis, ff. de legat. 2. vbi Bart. & Doctores, Salicet. quoque in l. 2. C. de noxalib. Anchae. consil. 134. Fulgos. consil. 99. & 186 &

complures, quos congerit Tiraquel. de cessante causa 1. part. num. 139. cū sequentibus, vbi in quacumque materia id procedere concludit, ex ratione scilicet legem ampliari, seu limitari. Quinto ex huiusmodi limitatione reducitur res ad iuris cōmunis dispositionem, vt hēreses intestato filio successuri succedant: ergo dispositum in tutela ad substitutionem huiusmodi porrigitur, argumento glossæ in cap. statutum, verbo commemorandum de prabend. lib. 6. tex. in cap. 1. iuncto cap. fin. de pactis lib. 6. tenet Federic. consil. 83. Socin. consil. 150. nu. 36. vol. 1. Sexto licet prædicta ratio non sit expressa in l. humanitatis, ea tamen coniectura ducitur, ergo ab ea argumentum sumere licet extensivè, vel limitativè, 17 in gratia. Ita gloss. & Bald. in l. quāvis. C. de fideicommiss. & in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure, Socin. consil. 117. num. 17. volum. 4. Septimo, vbi Principis privilegiū, vel indultum iniustum esse cōperit, vel in tertij præiudiciū, aut abrogandū 18 est, aut saltem limitandū, t. cap. fuggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. vbi Paul. nu. 5. id enim ex mente concedentis cōiiciamus enim voluisse. Sic igitur in l. humanitatis intelligendum est, secundum rationē ex Bart. atq; aliorum opinione, vt humana matris affectione cessante, & sinistra suspicione exorta substitutio nō sit permessa. Octavo, licet tutorē filio perierit, atq; eā ob causam (quoniam iam scilicet diligens fuerit in hoc) successiōem non dimiserit, non tamen si nunc valet administrare post

nuptias, est admittēda, quia suspecta est, & mutata conditio personæ, ait Aretin. in d. l. humanitatis nu. 5. Nonnō, quia licet ratione impotentia, & inhabilitatis actus nō resoluitur, qui semel perfectus est, cessante tamen præsumptione voluntatis eius, qui actū fecit, fiet vtiq; resolutio actus, 529 t. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Aret. in d. l. humanitatis col. 2. ad fin. Bart. in l. si pluribus. §. & si placeat, ff. de verbor. oblig. regula factū legiime de regul. iur. cessante ergo legis præsumptione, quæ humanitatis causa concessit privilegiū, vel indultum filio substituendi, fiet eiusdem concessiōis resolutio. Decimo, substitutio est administrationis species. 530 Quod ergo in administratione matri cōcessum est, eadem ratione procedente, non extensio propriè dicitur, si ad speciem substitutionis producat, quin potius declaratio dicēda videtur, ex his quæ habet Tiraq. de cessante causa 1. p. nu. 137. Ineptū est igitur regulam non fallere, si equitas videatur: t. ait gloss. in authent. vt 531 sine prohib. matris in princip. lāf. in §. in venditiōe legis à Divo Pio, ff. de re iudic. num. 10. Contra autem valere, scilicet matris secundo nōbentis substitutionem filio mentecapto factam expressim, Bald. asserit in dicta l. humanitatis numer. 35. Idem tenet Imola in l. ex facto, ff. de vulgar. n. 19. & latius idē disputās ait in c. Rainuntius de testamē. nu. 137. & Ripa in d. l. ex facto nu. 67. & 68. Idē tenet Greg. Lop. in l. ii. ti. 5. par. 6. in gloss. verbo, Las madres, cū hac quoq; Bald. opinione transit Salicet,

Tractatus de priuilegiis

Salicer. num. 15. & Corne. nu. 12. & 13. in dicta l. humanitatis. Rationes quibus Bal. hoc suadere nititur (quia ingeniose) hæc sunt. Prima, quia nulla lege statutum est, ut secundo nubens mater ius substituendi amittat, ad hoc text. in authentico de non eligend. secund. nubent. §. sin autem dum ait, *Nec liber, est lex tale dicens*, quem in hoc laudat Bald. ipse in authentica ex testamento col. 2. C. de secund. nupt. Decius consil. 381. numer. 10. volum. 4. Marian. Socin. Iunior consil. 16. volum. 2. num. 31. Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 30. cum sequentibus, & in l. illam. C. de collatio. Doctores in cap. fin. de iure patronat. Arctin. in cap. tam literis de testibus. Secunda Baldi ratio, quia poenæ secundo nubentium tam viri, quam mulieris communes sunt, & text. pro hoc in authentico de non eligend. secund. nubent. §. hoc autem ibi, *Quia verò contra binubus poena communes. & ut vi sunt, & mulieris*, & l. 15. Tauri, text. in authentico de nupt. §. si vero expectat, ibi, *Et hac communis, & viri & mulieris est*, dixitque communem opinionem Ripa in l. 1. C. de secund. nupt. nu. 1. Sed in viro non est hæc poena, ergo nec in muliere. Tertia ratio Baldi, quia cum vnicus est filius, non est locus poenæ secundo nubentis, & quæ communior est opinio per ea, quæ tradit Boer. decisi. 185. n. 17. ut supra dictum est, quasi dicat Bald. ex suspitione secundarum nuptiarum, cum vnicus est filius, poena matri non irrogatur: quia aliorum non interest, & sic libere succedit: ergo & in

substitutionis iure idem dicendum, cum solius filij fauore sit permixtum. Fulcitur quoque Baldi opinio, quoniam in iure substituendi exemplariter alia ratio est, quam in tutela: quam obrem Bartoli argumentum non procedit, nec eius præcipuum fundamentum, quod euidenter ostendimus, si quædam præuic inspectionis gratia veluti fundamenta præmiserimus. Sunt enim foeminae sua natura debiliores, frigidioresque, & sexum foemineum quasi læsionem naturalem, & detrimentum esse putandum est, & ait Aristoteles de generatione animalium lib. 4. c. 6. Hinc fit, ut mulieres domesticæ tantum rebus præsent, atque a publicis negotiis absterneant, & ut Aristoteles ipse Oeconomicorum lib. 2. c. 1. præcipit: [Se ipsam igitur, inquit, inanimat in his virtutibus mulier, pergatque laudabiliter rebus præesse: nam viro quid dicens videtur ea scire, quæ intra ædes sunt. In cæteris vero parere viro mulier contendar, nec audiens, quicquam de republica, &c.] His igitur, aliisque rationibus moti iuris ciuilibus culmen Papinianus in l. iure nostro. ff. de testament. tutel. atque Imperator in l. 1. C. quando mulier officio tutel. fung. possit, tutelæ munus mulieribus interdixere: *Tutela*, inquiunt, *ad ministrare. Virile munus est, & ultra sexum foemina infirmitatis.* Rursus cum mater vidua existens filio non mediocriter prosequatur amore, & maritali iugo soluta filiorum rebus gerendis vacare possit, pie cautum est, ut eorum tutelam subire permittatur, atque

atq; hoc modo iuris ciuiliis regulali-
 337 mitetur, † teste Cassan. in consuetud.
 Burgund. rubr. 6. §. 6. nu. 1. fol. 120.
 col. 3. Hoc autem non tantū filiorum
 fauore indultum, quorum maximè
 interest rectè eos, bonaq; eorum ad-
 ministrari, verum & matris, cui viri-
 le munus gerere permittitur, vt ani-
 maduertit Marianus Socin. Iunior
 consil. 16. vol. 2. nu. 22. Sed hoc qui-
 dem nō temerè licebit, quinimo for-
 ma à lege ipsa requisita, & necessa-
 ria conditio seruanda est, vt idonea
 atque habilis reddatur huic tutelæ, si
 alijs scilicet nuptijs renuntiauerit: vn-
 de tex. in authen. matri, & auia. C.
 quādo mulier officio tutel. fung. pos.
Permittimus, inquit, *si renuntiauerit*,
 &c. Et idem in corpore vnde sumi-
 tur. Hinc fit, vt iterū nubens, forma
 scilicet deficiēte, inhabilis statim ma-
 neat, atq; incapax tutelæ gerende, vt
 solebat iure cōmuni, ac potius ad ius
 illud dicemus non admitti, quasi de-
 sit forma, & qualitas requisita, quā
 pēnali constitutiōe puniri. Differūt
 enim hæc, vt aliud est perdere, aliud
 non acquirere, quod vel ex eo ve-
 rum esse constat, quod pēnis omni-
 bus sublati, quæ secundò nubenti-
 bus imponebantur, vt ex glos. in cap.
 fin. 1. quæst. 3. & Bart. in l. 1. C. de se-
 cund. nupt. Couarruy. in 4. decre-
 tal. 2. par. cap. 3. num. 4. cum sequē-
 tibus, & Paul. Paris. consil. 29. vol.
 3. num. 88. Hoc tamen inconcul-
 sum maneat, vt mater ad alias nup-
 tias transiens ad filij tutelam non ad-
 mittatur. Atque iterum hoc nō leui
 fundamento probatur: aded enim
 pro forma requiritur viduam esse

matrem, vt capax fiat tutelæ, vt nec
 patre quidem volente aliud per-
 mittatur, repugnat quippe, & iuris
 dispositio non patitur, nuptiam tutri-
 cem esse, ideoque ex Carolo Ruin.
 consil. 87. vol. 5. & Hieronymi. Grat.
 resp. 83. nu. 13. qui Crotum ad idem
 refert, si paterno testamento mater
 tutrix filio data sit, etiā eo casu quoad
 secundas nuptias peruenerit, seruan-
 dum id nō esset: quasi iure repugnās
 sit, atq; impossibile. Eadem quoq; ra-
 tione dicendum est, ni fallor, etiā fi-
 lio cōsentiente, atque matris nuptias
 approbante, tutelā ei cōmitti nō pos-
 se, quæ iterū nupsit, quoniā iure nul-
 lo nupta ad tutelā admittitur, & nisi
 forma illa seruata capax non fiat tu-
 telæ mulier, cū alioqui successiōem
 filij non amittat, quæ tutore non pe-
 tito, filio volente, nupserit; nempe;
 quia pēna ob dolū sit inducta: præ-
 sumitur enim filij bona occultare vo-
 luisse, ac damnum data opera dedis-
 se, & legis præcepta transgressā esse;
 quæ sic tutorem petere contempsit,
 quod multo aliter in facultate sub-
 stitutiendi exemplariter euenire cō-
 stat. Licet enim iure singulari hu-
 manitatis intuitu indulgeat lex, vt
 mater, atque alij parentes filio de-
 menti substituant, non in ea condi-
 tione, seu forma conceditur, scili-
 cet si secundis renuntiauerit nuptijs,
 sed id tantū pro forma requiritur, vt
 parētes sint, & filius in furore manēs,
 & in lege illa numerati hæredes scri-
 bantur, filiusq; hæres instituatur, aut
 nepos: igitur à tutela ad substitutio-
 nem non fiet extensio. † nam vt ha- 338
 betur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per
 Socin.

Tractatus de priuilegiis

Socin. in l. 1. ff. de vulgar. in additio-
ne lecturæ, nu. 6. natura extensionis
est, ut casus, ad quem fit extensio, sit
eiusdem qualitatis, quod quidem hic
non esse per manifestum est, ex his
quæ præmisimus. Itē in pœnalibus,
ut fiat extensio, oportet esse in om-
332 nibus æquiparationem, t̄ glossa ver-
bo sane, in cap. 1. de voto lib. 6. gloss.
verbo prorogamus in cap. constitu-
tus de regularibus. Imo vero in pœ-
nis, quæ iure ipso inferuntur, non fit
147 extensio ex similitudine rationis, t̄
Ioan. Andr. in c. odia de regul. iur.
lib. 6. Bald. in l. de quibus. ff. de legit.
col. 6. latē Imola de hoc, in l. si vero,
§. de viro, col. 8. ff. solut. matrim. An-
gel. in §. ius de regul. iur. non ergo
fiet ex amissione tutelæ (si eam pœ-
nam esse dixeris) ad amissionem iu-
ris substituendi extensio. Item etiam
in matéria fauorabili extensio non
fiet ab eo, in quo maior ratio vrget,
141 ad id, in quo minor militat ratio, t̄
per tex. in l. cui pacto. ff. de seruis ex-
portand. Socin. consil. 9. volum. 3.
numer. 15. ergo à tutelæ remotione,
vbi maior adest ratio, ut dictum est,
ad remotionem huius iuris non fiet.
Maior autem ratio militat, ut mulier
ad tutelam non admittatur, nisi se-
cundis nuptijs renuntiauerit, quam
ut excludatur à iure substituendi filiū
furiosum, ut latē probauimus. Quod
si obijciat quis, eadem est utrobique
suspicio de matre secundo nubente
respondeo, eādem quidem, sed non
tanti eam reputauit, ut ius nostrū ad
ius substitutionis impediendū, quan-
ti ad tutelæ munus non obcurdum:
vnde in tutela suspicio hæc efficit, ut

iuris communis dispositio maneat,
ne mulier officio tutelæ surgatur,
quæ conditionem, & formam requi-
sitam implere noluit: in substitutio-
ne verò cum non tanti momēti sus-
picio illa æstimetur, nec ut forma,
vel conditio est appositā, nec prop-
ter eam ius illud à lege indultum a-
mittitur, est enim pœna iuris huius
iam radicati in matre amissio, argu-
mento glossæ, & DD. in l. 2. ff. de in
ius vocand. & eorum quæ larē tradit
Ioan. Arelatanus in l. generaliter. C.
de secund. nupt. nu. 23. Pœna enim
non irrogatur, nisi expressim iure ca-
ueatur, t̄ ut supra dictum est per au- 542
thē. de nō eligēd. secund. nubent. §.
sin autem, & quæ notantur in. C. cū
quidam. ff. de liber. & posthum. per
tex. ibi cum similibus. Est & aliorū
opinio tertia, qua Bartol. à Bald. cō-
ponere nituntur. Angel. enim Aret.
in §. qua ratione de pupillari substit.
col. 3. in fin. dispiciendam esse ait hu-
iusmodi substitutionem qualis sit, si
enim rectē facta sit, & vetisimile sit,
si filium sanæ mentis esset, eam fa-
cturum institutionem, & boni patris
familias arbitrio probaretur, seruanda
erit & iam à matre facta, quæ se-
cundo nupsit, cum hæc nullum præ-
seferat suspicionis effectum, atq; hoc
modo Baldi opinio procedat. Sin au-
tem vel vitrico substituto, vel alio
qui filio infestus erat, vel non rectē
dispositum sit, ut coniectura sit, fi-
lium, vel bonum patrem familias id
non facturum esse, quoniam hæc sus-
picionem veram fuisse ostendunt,
non erit seruanda. Hoc idē asseuerat
Angel. de Gambelionibus in tract.

de

de testamentis. §. & sexto filio mentecapto nu. 3. idem Guilielm. Benedict. in cap. Rainutius de testament. 2. p. verbo si absq; liberis. 2. n. 16. qui intellectum suum hoc impleuisse ait, & sic iudicaturum. Cum hac opinio ne videretur manere Nicol. Boer. de cis. 188. n. 3. ad mediū, & Ioan. à Garonibus in rubr. C. de secund. nupt. 1. p. n. 47. idem probat, & sine dubio procedere ait Greg. Lop. in l. 11. tit. 5. part. 6. glos. verbo *Las madres*, & Anton. Gom. lib. 1. variarum c. 6. n. 9. Azcued. l. 1. tit. 1. lib. 5. Recop. nu. 20. Potest autem utriq; membra huius conclusionis ratio reddi, vt vera videatur: cum enim tutelæ actus successiuus sit, vt constat ex his, quæ subtiliter notat Bald. in l. generaliter. C. de Episcop. & cler. n. 6. & 7. & Hieronym. Gratus resp. 83. n. 13. & eodē modo suspicio illa, quæ ex secundis nuptijs matris sumitur, cuius eam à tutela remouetur, & propter eandē suspicionē mater à iure substituendi remouetur, qui substitutionis actus deambulatorius est, & tractum successiuum habet, vt alia, quæ à volūta te pender, argum. l. si quis stipulatus sit Stichum. ff. de verb. oblig. & in his quæ tempore variantur, singula tēporis momenta inspicienda sint. † vt in l. cum in annos. ff. quādo dies legat. ced. & re ipsa compertū sit, suspensionem illam cessare, veritas vincet opinionem, argum. l. cū quidam. §. 2. & l. hæres institutus, & l. quod si dubiter, & l. sed etsi de sua. §. 1. ff. de acquir. hered. ergo cū compertum habeamus, causam suspensionis cessare, cessabit & eius effectus, hoc est impe-

dimentū iuris substituendi exemplariter, & sic prior pars vera erit, adde Paul. in l. ex facto. ff. de vulg. n. 4. Ripa n. 68. Itē & secūda, ea; posterior distinctionis illius pars corroborari potest argumento l. si filius hæres. ff. de lib. & posthum. quoniā eo tempore quo is moriatur, certū esse incipit suspensionē iustam fuisse, cū male de filij rebus disponere voluerit, & eodem tempore cepit nullius mōtē tē esse: idem probatur argum. tex. in l. apud Iulianum. ff. de heredibus instituend. Adde quod hoc casu cōcurrunt veritas & opinio; argum. l. cum quidā. §. quod dicitur. 2. ff. de acquir. hered. Certē si nostrū est, inter hos tantas componere lites, & nostram quoq; sententiā in mediū proferre fas est, verior militi videri est Baldi opinio, atq; eam quidem non eius rationibus motus, sed alijs, quas pro eius opinione supra adduximus, tenerē, firmiora enim sunt fundamenta illius.

SED ex rationibus, quas pro Baldi opinione adduximus, deducitur enucleatio veritatis illius questionis ardua; vtrum priuilegiū concessum religionem ingressis, vt ne de bonis suis disponere valeant nisi ante duos mēses proximos professioni, & quod aliās donatio, vel alienatio sit irrita, & ipso iure nulla, vt habetur in cap. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Triden. extēdatur ad donationē, vel renuntiationē factā ante ingressū religionis. † In qua quēstio-

Quæst. 106

544

renun-

Tractatus de priuilegiis

renuntiare bona, nec donare, nec testari: quem in quantū attinet ad donationem, sequitur Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 7. tit. 7. part. 1. glos. 3. nu. 3. cum seqq. licet reprobet in quantum attinet ad testamenti factiōnem, in quo omnes concludunt fieri posse testamentum ante ingressum religionis; † Iul. Clar. lib. 3. receptarum sententiarum. §. testamentum. q. 28. à nu. 2. & quod non valeat dicta donatio, nec renuntiatio; tenet Spino de testamentis glos. i. à nu. 50. idem videtur tenere Naniro. 3. p. cōsiliōrum cōf. 81. & 82. quem sequitur frater Manuel Rodriguez Luitanus in sua summa. l. p. cap. 90. de donatione; & in l. p. cap. 7. num. 7. & Molina tract. 2. de iustitia disputatio 139. Sed ratione in qua prædicti Doctores fundant suam opinionem, recte perpenſa, contrarium verum; & iuridicū mihi videtur, & sic quod donatio contractus, vel renuntiatio facta à laico ante ingressum religionis valeat, & teneat, & quod ad hoc non extendatur dicta cap. 16. dispositio. Quod sic probatur, quia de iure communi dispositum est, quod volens ad religionem transitum facere potest de bonis suis facere donationem, † tex. in authen. de monachis, §. illud 2. cui conuenit l. 7. tit. 7. part. 1. ibi: *O fidei mandas*; & quod dictus tex. loquatur in donatione est cōmunis opinio, teste Decio in c. in præſentia de probatione, n. 61. & late Angulo de meliorationibus l. 1. §. 3. nu. 18. & 20. Et quod possit facere donationem, & maius ante religionis ingressū, tenet Iul. Clar. lib. 3. re-

ceptarum sententia. §. testamentum. q. 28. & Molina lib. 2. de Hispan. priuilegiis c. 9. n. 39. qui in num. 53. ex autoritate plurimorum Doctorum resoluit, quod nouitius intra annum probationis, & ante factā professionem dicitur laicus, & pro laico reputatur; & in abstracto reputatur, tanquam si nunquam in monasterium ingressum fecisset; † ita Menoch. de arbitrarijs centur. 5. casu 436. num. 4. ideoq; dictū c. 16. debet ad ius commune reduci, nec contra eū potest, nec debet interpretatio fieri, c. cum dilectus de consuetudine vbi glos. verbo iuri cōmuni, l. 2. c. de noxalibus, glos. verbo confundatur in fine in l. fin. §. in computatione. C. de iure deliber. quæ est communiter approbata secundum Ias. ibidem n. 8. Decius cōf. 70. 7. Item, quia dictū c. 16. debet intelligi de iā in religionē ingressis: ratione tituli de regularibus, sub quo comprehenditur, † per l. Imperator. ff. de in diem adiectio. & ratione eius summarij, in quo summat, non valere renuntiationem ante professionem, & per illa verba; ibi: *Illius tēporis, quo in probatione est*. Et ibi: *Ac non alias intelligatur effectū suū sortiri, nisi secuta professione*. Et ibi: *Et ceteris abeuntibus ante professionē omnia restituantur, quæ sua erant*. Ex quia dictū cap. 16. noluit innouare circa religiosos nominis Iesu; & ideo ad laicos nō est extendenda eius dispositio. Nec credendum est, quod tollere voluisset laicorum libertatē ad renuntiandum per donationem bona opera recepta, ad quæ omni iure diuino & humano, vt naturali ratione tenentur,

venientur, Iul. Clar. lib. 4. receptorum
fontem. §. donatio. quæst. 3. & rectè
ponderaro cap. 83. præcedenti mani
feste colligitur. disponere, quòd nul
lus profiteatur ante decimum sexrū
annum impletum; & ante annum in
549 religione complerum, † maxime
quia dictum cap. 16. disponit, quòd
renūtiatio ante hanc ætatem, & ante
annum nonitiatus impletum nō va
leat nisi de licentia Episcopi intra duos
menses proximos professioni: qui
rex. in laico loqui non potest, cui à
iure cōmuni restari, & donare ante
ingressum religionis conceditur, &
sine Episcopi licentia, quæ tantū re
ligiosos comprehendere potest. Et
hoc aperte ostenditur, quia si dictū
c. 16. contractum & obligationem
prohiberet, vt de se patet, si ad ante
religionis ingressum extenderetur;
daretur absurdum correctionisto
tius iuris civilis & Regij, quo dispo
nitur, quemlibet contrāhere posse;
& obligatum remanere, si eius obli
gatio habeat solennitatem à iure re
quisitam. Nec credendum est, di
ctum Concilium Tridentinum, ta
cite & vnico verbo tollere voluisse
cōmercium, & contractationem il
lorum, qui ad id habiles reperiuntur,
l. si quādo in prin. C. de inoffi. testa.
ibi: *Nec credendum est Romanū Prin
cipem, qui iura tuetur, huiusmodi ver
bo totā observationem testamentorū
multis vigilijs ex cogitatam atq; inue
tam, velle euertere.* l. 5. tit. 1. p. 6. vbi glo.
verbo, *En la manera*, Principis enim
rescriptū, quantū possibile est, debet
550 ad ius cōmune reduci, † cap. causam
quæ de rescipitis, vbi DD. & Alex.

conf. 33. vers. Tertiò probatur vol. 1.
1. Qua nostra opinione retenta re
spōde Doctoribus contrarium volē
tibus, quòd Ioā. Gut. in eo quod agit
de testamenti prohibitione, reproba
tur, & in cæteris reprobari debet;
† quia offendēs in vno factus est om
niū reus, iuxta regulam iuris, & quod
551 Spino loquitur in donatione omniū
bonorū, quæ à iure ante ingressum
professionis prohibetur, per l. 69.
Taur. l. 8. tir. 10. lib. 5. Recop. vbi A
zéued. & Marienç. latè, † & Nauar.
552 in d. 3. p. conf. 81. & 82. & frater Ma
nuel Redr. eum sequētibz fundatur
in simili ratione, sine qua dispositio
frustraretur. Quibus respondetur, †
553 quòd id non bene probatur in text.
ab eis ad hoc relato, & quòd argumē
tū à simili non valet, quādo sequitur
iuriū correctio, † Bal. cōf. 166. vol. 1.
554 Boer. conf. 34. n. 9. Cassan. in cōsuet.
Burgūd. tit. de success. §. 12. fo. 179.
Burg. de Paz in l. 1. Taur. n. 37. & ar
gumentū à simili nō tollit clarā iuris
dispositionē, † iuxta doctrinam Lici
555 rier de primogenitura, quæst. 4. terrij
libri nu. 16. nec valet dara aliqua dis
similitudine, Matthi. de Affict. decis.
350. num. 11: quia verisimile dicitur,
quod iuri cōmuni non contradicit,
& ei cōuenit † Menoch. de arbitrar.
556 lib. 2. centur. 1. casu 85. nu. 5. Carol.
Ruin. conf. 12. n. 3. lib. 5. casus namq.
omissus à noua dispositione inrelli
gitur secundum ius antiquum, † l.
557 si vero, §. de viro, ff. soluto matri
monio, l. commodissime, ff. de lib.
& posthum. fallaxque est argumen
tum à simili, vel eadem ratione, † l.
558 seruo inuito in prin. ff. ad Trebellia.

L

nam

Tractatus de priuilegiis

nam quando Pontifex facit dispositionem correctoriam, licet ratio in ea expressa dederit extensioni locum, si alia ratio legis scriptae contradicit, non poterit seruari, quando expresse eius dispositioni non derogatur, 599
 † cap. constitutio in fine de electione lib. 5. ibi: *Anteriora iura, cum per constitutionem immutata non fuerunt, obseruari oportet*, tradit plurima Burg. de Paz in dicta l. 1. Tauri à numer. 67. cum tribus sequentibus. Nam ut habetur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per Socin. in l. 1. ff. de vulgari in additione lectionis num. 6. natura extensionis est, ut casus, ad quem fit 560
 extensio, sit eiusdem qualitatis, † quod quidem hic non esse, per manifestum est, ex his quae praemisimus. Item in poenalibus, ut fiat extensio, oportet esse in omnibus equipara- 561
 tionem, † glos. verbo, sanè in cap. 1. de voto lib. 6. glos. verbo, prorogamus in cap. constitutus de regulari- bus: imo vero in poenis quae iure ipso inferuntur, non fit extensio ex 652
 similitudine rationis, † Ioan. Andr. in cap. odia de regulis iuris, libr. 6. Bald. in l. de quibus, ff. de legibus, col. 6. latè Imol. de hoc in l. si vero, §. de viro, ff. solut. matrimon. colu. 8. Angel. in §. ius autem civile insti. de iustit. & iure, Dec. in l. factum, §. in poenalibus, ff. de regul. iur. item etiam in materia fauorabili exten- sio non fit ab eo, in quo maior ratio vrget ad id, in quo minor mi- 563
 litatio, † per l. cui pacto, ff. de seruis exportand. Socin. consil. 9. numer. 15. volum. 3. poena enim non itrogatur, nisi expressim iure

caueatur, † authen. de non eligend. 564
 secundo nubent. §. si autem, & quae notantur in l. cum quidam, ff. de liber. & posth. per text. ibi cum similibus, & ideo Nauarr. in dicto consil. 81. & 82. asserit, dictum cap. 16. dictae sess. 25. Concilij Tridentini per dominos Cardinales reformationis interpretatum eo modo esse, ut non corrigat donationes, nec contractus, vel renuntiationes factas à laico ante ingressum religionis, & hodie habentur indecisionibus Prosperi Farinacii & Cardinalium, in decis. 92. & 211. & 227. qui fortassis his meis fundamentis ad id 565
 moti fuere, † quod idem affirmat Gaspar Paraselo in compendio priuilegiis sui ordinis, quem refert frater Manuel Rodriguez ubi supra: & dictum cap. 16. continuari praecipiens circa aetatem 16. annorum, & annum continuum nouitatus, † tenet Menoch. libr. 2. de 566
 arbitrar. centuria 5. casu 436. nume. 7. & 8. quem vide, quia magna est eius autoritas; licet frater Manuel Rodriguez eum reprobauerit. Et quod dictum cap. 16. continetur ad praecedens; probat illa dictio, *Antea*, quae dictioni *Ante* correspondet, & dictioni *Antea* praedicti cap. 15. praecedentis: & quia dictio, *Quoque*, dicti cap. 16. est repetitiua similis qualitatis, † ut latè re- 657
 soluit Gomezius in §. item Seruiana, institut. de actio. de quo cap. 16. latè agit Gutierrez in quaestionibus Canonicis 2. part. cap. 1. Casti- llo de usufructu cap. 65. libro primo.

Quæst. 107. ET est notandū, quod si aliquod
Cap. 13. priuilegium est concessum habitan-
 tibus in aliquo loco, censetur concessum
 dicto loco, & non in eo ha-
 668 bitantibus, † text. in l. ciuibus, ff. de
 rebus dubijs, vbi legatum ciuibus ci-
 uicatis relictum videtur datum &
 562 relictum ciuitati, † sicuti relictum
 Sacerdoti videtur Ecclesiæ relictum,
 per l. annua, §. 1. ff. annuis legat. &
 de habitantibus in loco est text. in l.
 1. ff. de censibus, tener Bologninus
 in tractatu de indulgentijs num. 15.
 & optime distinguit Petr. Antbol.
 in tractatu de muneribus 3. par. prin-
 cipali num. 44. Et quod priuilegium
 restitutionis concessum Ecclesijs per
 cap. 1. de in integrum resti. extenda-
 570 tur ad hospitalia, † tradit Ioan. An-
 dre. in c. 2. de restit. in integrum lib.
 6. nam Ecclesiæ nomine includitur
 571 omnis pius locus, † c. requisisti de te-
 stamentis, ita Lopus de Castellion in
 tract. de hospitalitate nu. 13. Deinde
 si Rex concedat ciuitatem cum ter-
 minis & aquis, tale priuilegiū restrin-
 gitur ad solam iurisdictionem, & nō
 extenditur ad concessionem termi-
 572 norum ipsius ciuitatis, † secundum
 Mexiam ad legem Toleti. 9. funda-
 mento 2. partis num. 77. & Azeued.
 qui eum refert in l. 13. tit. 7. lib. 7. Re-
 cop. num. 2. & ideo per concessio-
 nem territorij alicui facta non venit
 illud, quod antea erat concessum vi-
 573 cinis, † vt tenet ipse Azeuedo vbi
 supra numer. 1. per tex. in cap. 1. de
 capit. qui ciuita. vend. vbi Bald. in
 vsibus feudorum, l. si domus, §. fin.
 ff. de legat. 1. l. vxor parui, C. de le-
 gatis, tenet Arcetius conf. 15. vol. 3.

ex aliorū Doctorū opinione. Et pri-
 uilegium portagij à Principe concef-
 sum extenditur tantum in terris cō-
 cedentis, † vt tradit ipse Azeued. in l. 474
 1. tit. 1. lib. 6. nu. 29. qui in l. 22. & 23.
 tit. 14. n. 4. lib. 6. tradit, verum priui-
 legijs ordinum gaudeant, & fruantur
 hospites eos, † Et priuilegia 575
 concessa contra ius naturale non va-
 lere, nec tenere, † probat l. 31. tit. 18.
 p. 3. vbi late tenet Greg. Lop. ideoq; 576
 minus valent, & tenent priuilegia
 contra iura Regia, vel contra fidem
 concessa, † per tex. in l. 29. tit. 18. p. 3. 577
 vbi late notat, & tenet dictus Greg.
 Lopez.

ET supra dictis adde, quod in de- *Quæst. 108.*
 claratione priuilegiorum facienda à
 Principe non est necessaria citatio
 partis, † ita resoluit Angel. in l. si quis 578
 intentione ambigua, ff. de iudic. nu.
 fin. quem sequitur Dec. in c. cum ve-
 nissent de iudic. & in c. pastoralis, §.
 verū de appellatio. n. 2. Roman. cōf.
 482. col. 2. & hæc est verior opinio
 secundū Burg. de Paz in proemio
 legum Tauri numer. 359. cum se-
 quentibus, & pro hac sententia est
 tex. quem allegat Romanus ad hoc
 in cap. reprehensibilis in princip. de
 appellatio. pro qua opinione facit
 regula, quod ille qui declarat, nil
 facit de nouo, † l. hæredes palam, 579
 §. si quid post, ff. de testamen. &
 in Clementina exiuit de paradiso,
 §. harum declarationum de ver-
 borum signification. & est bonus
 text. in l. adeo, §. videtur, ff. de
 acquirend. rerum dominio. Contra-
 riam autem sententiam, quod sit
 necessaria partis citatio † etiā in de- 580

Tractatus de priuilegiis

claratione, et tenet Alex. cōf. 11. vol. 7. & Dec. cōf. 416. nu. fin. & Fel. in cap. cum olim de re iudic. n. 12. & Gomezius in regula de non tollendo iure quęsito quęst. 13. pro qua opinione facit regula generalis, quod in vnoquoque negotio ubi vertitur alius
 § 81 cuius præiudicium, citandus est, et l. de vnoquoque, ff. de re iudic. Clemens. pastoralis eodem tit. & videtur text. expressus in l. vltima, C. de legibus, ibi: *Partibus quominus constitutis*, quam legem ad hoc notat Bald. ibidem. Sed pro dictarum opinionum cōcordia distingue hoc modo, quod si declaratio priuilegij fit extra iudicium, tunc procedit prima opinio, per text. in c. olim de verbor. signific. sin autem fiat in iudicio talis declaratio, vel reuocatio, tunc procedit se-
 § 82 cunda opinio, et text. in cap. in his de verbor. significat. in fine, quę duo iura sic intellegit Innocens. in d. cap. olim, & ibi eum sequitur Anchar. & Abb. & Felin. in dicto cap. cum venisset de iudic. in pri. Item prima opinio habet locum, quando solūmodo declarantur verba dubia, quia tunc cū nihil fiat de nouo, nulla est necessaria citatio. Secundā opinio procedit, quando priuilegio aliquid additur, vel de trahitur, quia tunc cum censetur actus nouus per dictā l. hæredes palam, §. 1. est necessaria noua solemnitas: & sic requiritur citatio, ita notat Innocens. in c. ex parte el 1. de verborum significat. quem sequitur Felin. in dict. cap. cum venissent in prin. & alij Doctores, de quibus per Burg de Paz in procm. legū Tauri n. 39. pro qua cōcordia inducit text.

in c. nuper de decimis in pri. Et omnia supra dicta intellige, & quod esset necessaria citatio, quando esset priuilegium tale, quod non posset Princeps reuocare sine causa, ut in priuilegijs cōcessis ex causa onerosa, quę sine causa non possunt reuocari, et ut
 § 83 resoluit Verouius in dicto c. cum venissent, de iudic. n. 23. & hoc casu erit necessaria citatio: sin autem sint alia priuilegia, quę merā Principis voluntate tolli possunt, ut regulariter fit in priuilegijs gratiosis, et secundū glossam notabilem in c. decet de regul. iur. lib. 6. quę est gloss. fin. communiter recepta secundum Couar. lib. 3. variarum resolutio. c. 6. nu. 7. de qua gloss. est videndus Molina de Hispan. primogen. lib. 3. c. 3. n. 6. cum seqq. in hoc casu nulla erit necessaria citatio. Ratio est, quia cum id dependet à merā voluntate, frustra exigeretur citatio, et argumento text. & quę ibi
 § 84 notantur in l. cum quidam, ff. de legat. 2. Vnde ex supra dictis venit componenda controuersia inter Sarmiento lib. 4. selectarum interpretationum cap. 8. nu. 4. qui inquit, quod in reuocatione priuilegiorum non est necessaria citatio, quia est iudicium gratiarum, ubi nulla, exigitur citatio, ubi non tractantur lites, & inter Molinā, qui ex aduerso lib. 3. Hispan. primogeni. cap. 3. numer. 16. inquit, necessariam esse citationem in priuilegiorum reuocatione. Sed utique eorum repugnantiam componas, ut opinio, de qua per Sarmiento, procedat in priuilegijs gratiosis, quę ad libitum possunt reuocari: opinio autem
 do

de qua per Molin. procedat in alijs privilegijs, quæ sine iusta & rationabili causa reuocari non possunt. †

86 *Quæst. 109.* Sed est quæstio bona, vtrum Princeps concedendo alicui aliquod prædium, vt ex eo habeat alimenta ob aliquod seruitium, videatur proprietatem concessa, & si relinquat alimenta, ex aliquo prædio sumenda, videatur tantum alimenta, & non proprietatem prædij reliquisset. Et in primo casu proprietatem relictam, in secundo alimenta tantum, & non proprietatem; probatur ex text. in l. libertis, & in l. Lucius, ff. de alimentis & cibarijs legat. per quæ iura tenet Bart. in d. l. libertis num. 2. quod relictæ prædio alicui, vt inde habeat alimenta, proprietatem relictam censetur: sin autem alimenta relinquantur ex prædij, & pro alimentis prædia obligantur, alimenta tantum; & non proprietatem, legata censentur: qui Bart. in num. fin. ad ceteros contractus extendit, & in nu. 3. cum seqq. optime distinguit. Vnde est, quod relictum quotannis ex certo prædio, vel censu, debetur perpetuo, & ab heredibus præstabitur, licet prædium
188 & census pereant, & deficiant. † Ita Bart. in l. inter stipularem, §. sacram, num. 6. ff. de verbor. obligatio. vbi bona distinctio, Cin. in l. si quis argentum, C. de donatio. Alberic. Alex. & Ias. in d. §. sacram. Paul. in cōf. 338. lib. 1. nu. 3. tenet Hieron. Gigas de pensionibus, vers. 62. quarto, fol. mihi 211. Et quia de supradictis quæstionibus tot sunt variae opiniones, distinctiones, arque declarationes inter Doctores, vt vnus integer

tractatus ad earum explicationem esset necessarius, cum tot arque tanta iura adducant inquirentes, vtrum in legatis & alimentis aptum procedant, & vtrum ad ceteros contractus extendantur prædictæ dispositiones, & vtrum in vna vel in pluribus orationibus sint conceptæ, vel an cōditio, vel executio, vel demonstratio, vel hypotheca, aut obligatio tantum inducatur, vide late vltra prædictos Doctores, per Couar. in c. Raynuntius de testament. §. 10. Aluar. Velas. in qq. iuris emphyt. quæst. 4. & eruditissimè ac copiosissimè per Ioan. Garc. Gallicum in tractatu de expensis & malioratio. cap. 4. num. 30. cum pluribus seqq. & Felician. de consibus lib. 2. c. 5. n. 7. qui innumeros referunt DD. & plurima iura ingeniosè interpretantur, ad quos occurre, cū casus obuenerit, nec eius dicta tam diffusè recensere videar, cum sint extra nostram materiam.

LICET tamen regulariter non *Quæst. 109* valeat confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore, & debeat constare de vera numeratione, secundum magis veram, receptam, & practica opinionem, † de qua per Roderi. Xuar. in l. post rem iudicat. 3. q. à n. 16. Vincenc. Caro. in c. cum quid de regul. iur. lib. 6. l. par. ampliatione 6. n. 14. Hippol. singulari 265. Tiraquell. de retract. conuentional. §. 4. glo 6. num. 12. Ioan. Gutier. de iurament. confirm. cap. 50. à num. 21. & in alleg. 1. à num. 29. cum seqq. Ignatio de Salzed. in additio. ad Bern. Diaz de Lugo in reg. 608. & Mascar. de probationibus 3.

Tractatus de priuilegiis

parte conclus. 369. cum seqq. Grat. in regula 383. nu. 10 qui allegat Co-
 uar. lib. 1. variarum c. 1. n. 8. & Ma-
 tienz. in dialogo relat. 3. p. c. 44. nu. 6.
 Menoch. cōf. 39. lib. 1. Ant. Nar. cōf.
 346. lib. 3. Greg. Lop. in l. 61. tit. 18. p.
 3. glos. 2. inuenitur circa hoc pecu-
 liare priuilegiū in receprore, exacto-
 re, & susceprore regalium reddituū,
 & debitorum fiscalium, in quibus
 et si sint tanquam procuratores, suf-
 ficat confessio de recepro & apocha,
 licet de vera numeratione non con-
 320 stet, t̄ text. in l. 2. §. fin. C. de quadri-
 ni j̄ p̄scriptio. per quem ita tenet
 Abb. conf. 41. lib. 1. n. 3. text. in l. fin.
 C. de apochis publicis lib. 10. & glo.
 ibi, vbi mandatur exceptio non nu-
 merata pecunie huiusmodi suscep-
 toribus, & valet apocha confessione
 continens pecunie recepta, l. secu-
 ritatis, C. de susceptoribus lib. 10. ita
 Bart. in l. si procurator, §. fin. ff. de
 iure fisci in fine, idem tenet glossa
 verbo fisci in fine, in l. 1. C. de ven-
 dendis rebus ciuitatis, & ibi Bar. tex.
 cum glos. in l. in contrahibus, §. 1.
 versiculo, Ideoque, C. de non nume-
 rata pecunia, optimè Salice. ibi post
 Cin. in d. l. 2. C. de quadrienni j̄ p̄-
 scripti. Menoch. in d. conf. 39. nu. 5.
 & 8. & 33 & 61. Ioan. Plarin d. l. 1.
 C. de vendendis rebus ciuit. Barbac.
 conf. 18. lib. 3 & Laudenſis de fisco
 quæst. 26.

Attamen cum hoc sit peculiare
 priuilegium in literarum obligatio-
 nibus, quod si aliquis confiteatur
 schedula vel scriptura centū debere,
 subintelligitur, & idē reddere pro-
 321 mitto, t̄ glos. vnica & singularis ver-

bo debere in principio inst. de litera-
 rū obligatio. quia non potest deberi,
 nisi quod exigi potest, t̄ per l. credi-
 tor, ff. de verb. oblig. dicit d. glosā
 vnica, & singularē Bal. in c. si cautio
 de fide instr. n. 7. & Ioan. Faber in d.
 priuileg. de literarū obligatio. inst. n.
 7. & ibi Ias. in additionibus ad Chri-
 stopholū Port. col. 2. in fin. Salicet.
 in l. generaliter, c. de non numerata
 pecunia num. 10.

ERIT elegans quæstio, quid sit *Quæst. III.*
 tuendū sit, si aliquis procurator, vel
 negotiator ad aliquod debitū exigē-
 dū constitutus corā iudice confitea-
 tur magnā exigisse pecunie sumā a
 virtute mandati sibi concessi, & illā
 cōsumpsisse in salario sibi debito, & a
 mādare assignato, & in aduocatorū,
 tabellionūq; & litiū expensis, & nihil
 debere, paratūq; esse ad rationē red-
 dēdā dicat. Vtrū talis cōfessio paratā
 executionē habeat mandariq; execu-
 tioni debeat. t̄ In qua quæst. dicendū
 videtur, quod huiusmodi cōfessio e-
 322 xecutioni mādari possit, per vulgares
 conclusiones, de quibus per Bar. Al-
 beri. Bal. Cin. & omnes in l. vnica, C.
 de confessis, & in c. si. eodē tit. & per
 l. 3. tit. 21. lib. 4. Recop. vbi moderni,
 vbi habetur, quod confessio habet
 executionem paratam, sicut senten-
 tia, t̄ l. post rem iudicatam, ff. de re
 iudicat. Quod corroboratur per ea,
 quæ communiter traduntur a Do-
 ctoribus in l. generaliter, C. de non
 numerata pecun. & in c. si cautio de
 fide instrumēt. p̄cipuē ab Anto.
 de Butrio, & Imola ibidem, qui om-
 nes concludunt, quod ex cōfessione
 facta in iudicio actio & obligatio
 nat-

29 nascitur, et si causæ non fiat declaratio. † Quæ est omnium scribebentium resolutio, ut per Hippolyt. in rubric. de probatio. nu. 81. cum seqq. Deinde facit, quia videtur iuridicū, quod dictus procurator, vel negotiator, teneatur soluere quantitatem in sua confessione contentam, & postea per viam actionis, vel exceptionis exigere possit salarium & expensas à se factas. Conclusio est Barr. in l. si duo patroni, §. si quis iurauerit num. 3. ff. de iure iurando, quæ fuit Specular. 2. part. de executione sentent. §. postremo num. 8. cum qua transit Ioan. Andr. ibidem in additione littera E. & Bal. & Angel. in d. §. si quis iurauerit, & Benedictus de Barcis de libellis guarantigijs 3. p. q. 5. in fine.

Sed nihilominus in d. quæst. executio est deneganda, & probatio super salario debito & expensis in executione & negotiatione factis admitenda. Quæ opinio primò fulcitur, quia in prædicto casu comperebat mandati actio nata ex primo contractu. l. licet, §. ea obligatio. pro quo executio dari non potest, etiam si constaret de solutione ei facta à debitore per opocham de recepto: quia illud fuit ad liberandum debitorem, & nomine mandantis: ergo non ad se ipsum obligandum, l. non omnis, ff. si tert. per. vbi Doctores. Nec minus debet executio dari per illam in iudicio factam confessionem, quando quidem debitum neget, & quantitatem receptam in negotiatione consumpsisse excipiat, ex doctrina Ant. de Butr. in d. c. si cautio de fide instrument. n. 1. r. ad finem, qui hanc co-

fessionem considerat in finibus confessionis, vbi aliquis confitetur recepisse, & apocham de recepto dedisse: quia nihil aliud ex ea confessione probatur, quam ex instrumēto ipso. Unde ex confessione non fit fundamentum intentionis agens, secundum Innocentium, quem ipse Anton. de Butrio citat. Et ad hoc ut confessio in iudicio facta paratam habeat executionem, videbatur, oportere esse debitorem, quod deberi dicat qui confitetur, & quod ita intelligi debeant iura de hoc disponentia, & dicta l. 5. rit. 21. libr. 4. Recopilatio. cum ita loquantur & disponant leges, à quibus assumptum est fundamentum, per l. 2. tit. 13. par. 3. ibi: *A que le pregu-tasse si le deuia alguna cosa, e maraued-dis, y el demandado respondiesse luego llanamente, que se la deuia*, sic l. debitoribus, ff. de re iudicat. ibi: *His qui fatebuntur, se debere*, & l. si debitori, ff. de iudic. ibi: *Si fateatur se debere, paratumque dicat soluere*, & in l. si reus paratus, ff. de procuratoribus, ibi: *Pecuniam soluere*, tenet Azo in summa, C. de confessis numer. 4. Specular. de confessionibus, §. 1. nu. 2. ad finem. Et quod multum necessarium sit in confessione illud verbum, *Debeo*, ad hoc ut executio locum habeat, & non sit id recipi, vel exigi, † probatur per l. Titius, & l. quid §. ff. de constituta pec. iuncta l. publica, §. si. ff. de positi, quæ conclusio optime confirmatur per ea, quæ tradit Bar. in l. 1. de etate, §. qui interrogatus, ff. de interrog. act. ibi: *Ratio apparet in prædicto, quia licet sit verum, tamen id de quo est confessus, non sufficit ad condemnationem*,

Tractatus de priuilegiis

& Raphael Fulgos. ibidem, *vult ergo dicere, inquit, quod tenebitur quasi ex contractu, & non habetur adhuc pro condemnato, sed pro obligato, quia confessus est, se heredem, non autem debere: confessione enim incidenter factam ad alium finem non ita praeiudicare ait glossa solemnis, in c. 597 ex poenitentibus § 10. distinctione. † Et DD. in c. at si clerici de iud. Alciat. in l. 1. §. si quis ita in fine, ff. de verborum obligatio. maxime praecedente negatione debiti, vel protestatione, ut in nostro casu, argumen tex. in c. Lotharius 31. q. 1. gloss. 1. in l. Iulian' vers. Vel dic. ff. de condi. indebiri. Bald. in c. cum in iure n. 4. de offic. de legat. Bald. item & Cin. in l. 2. C. de donat. ante nuptias, *Premissa*, inquit Azo in summa, C. de confessis d. n. 4. *Vera sunt, cum quis simpliciter confitetur, se debere, vel rem agentis fuisse. Si vero confiteatur, debuisse, vel rem agentis fuisse, opponit tamen praescriptionem, vel pactum, vel solutionem, non est statim condemnatio facienda, sed dabitur reo dilatio ad probandum, l. siue, l. siquidem, C. de exceptio. idē Speculat. 3. p. tit. de confessis, Bald. in l. vni. C. de confes. nu. 5. Salicet. in l. generaliter, C. de non numerata pecun. n. 10. vbi latē: sed de iure Regio per l. 2. tit. 16. lib. 5. Recop. confessio clara sine stipulatione, vel verbo, *Promitto, vel, Debeo*, executioni mandabitur, † secundum Azeued. ibidē n. 54. quod antea tenuit Ias. in §. fuerat de verbor. obligat. instit. nu. 52. & in l. si duo patroni, §. Marcell' ff. de iur. iuran. vbi DD. & in l. 1. ff. de his, quae in testam. delentur, & Roderic.**

Xuar. qui plures allegat in l. post re iudic. 2. extēsiōe, & Bal. Nouel. de dote, 6. p. priuilegio 1. quod antiquitus, & hodie stante d. l. 2. disponitur in instrumento dotali, quod mandabitur executioni, si cōstet de dote recepta, licet deficiat stipulatio, & reddēdi obligatio, † ut per Bal. Nouel. & Roder. Xuar. vbi supra, & est text. expressus in l. 17. tit. 11. p. 4. & est cōmunis opinio teste Alex. in l. iuris gētiū, §. quod fere, ff. de pactis.

Ex quibus deducitur, quod praedicta iudicialis cōfessio cū praedicta qualitate nō habet executionē paratam: & idcō ad primum & secundū fundamentum pro contraria parte adductū responsum habes, maxime quia ad exigendam pecuniam à procuratore praedicto receptam cōpetit parti mandati actio mandati, & dicto procuratori vel negotiatori contraria actio mandati ad exigendas expensas à se factas in negotiatione, comperitque ei retentio, text. expressus in l. idēque, §. idem Labeo, ff. mandati. *Et verum est reputationes quoque hoc iudicium admittere, ait dictus tex. Et sicut fructus cogitur restituere is qui procurat, ita sumptum, quem in fructus percipiendos fecit, deducere eum oportet, & in l. si vero non remunerandi, §. si mihi mādaueris, ff. mandati, ibi: Aliquid tamen impendero, erit contraria mandati actio, & l. actoris, ff. de procurator. ibi: Propter impensas, quas in lite fecit, potest desiderare, ut sibi ex iudicasi actione satisfiat. Et ad retentionē est tex. in l. quae omnia, §. si de procur. ibi: Ite si retentione aliqua procurator uti velit,*

nō facile ab ea listransferenda erit, vbi glossa, *Retentione*, ait, *impensarū in lite factarum*, quia nō negatur receptio, sed competit *retentio loco pignoris*, & sic non proprie est, exceptionem opponere, argumento l. quod si nolit. §. idem Marcellus, ff. de ædelit. edict. & l. Iulianus. §. offerri. ff. de actio. empt. ait Guidon de Sussa in tractatu de garantigato instrument. in princ. nū. 10. Et quod talis procurator, vel negotiator teneatur tantum reddere rationem de recepto, de quo impedia, & expensæ deduci debeant, probat l. qui proprio. §. procurator. ff. de procuratoribus, vbi habetur: *Procurator, ut in ceteris negotijs gerendis, ita & in litibus exercendis ex bonā fide rationem reddere debet: itaq; quod ex lite consequutus erit, siue ex lite principaliter ipsius rei nomine, siue extrinsecus ob eam rem debet mandati iudicio restituere. Item contra, quod ob rem iudicatam procurator soluit, contrario mandati iudicio recuperare debet: litis impedia bona fide facta, vel ab actoris procuratore, vel rei, debere ei restitui, æquitas suadet: adeo ut de natura huiusmodi contractus sit, ut procurator, vel exactor restituat, quod virtute mandati exegit, rationemq; reddat, & quod expensæ, & salaria deducantur, ut notatur in l. sumptus. ff. de pactis. & c.*

Qua resolutione retēta restat nūc responsio ad doctrinam Bart. in d. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iure iuran. & dicimus, quod eius conclusio est falsa, & communiter reprobatur, secundum Salicet. ibidē in fine, Paul. de Castro, Fulgos. Anton. de Butr. Imol. Alexan. & Fran-

ciscum Curt. in additione ad eum in dicto §. si quis iurauerit, vbi Ias. & Decins consil. 19. col. 2. & cōsil. 421. qui omnes dicunt, hanc esse cōmunem opinionem, & ab ea in iudicando, & consulendo non esse recedendum, & Anton. Canario de executione instrumentorum num. 59. cum sequentibus, *Aduerte clarius*, inquit, *quod si emptor, & venditor non solum habent ius excipiendi, sed ius retinendi loco pignoris, ut in dicto §. offerri, de isto ergo iure non fuit in primo iudicio: & fortius cum instrumentum agitur, amplius hæc exceptio non cōcernit, nec eneruat vires instrumenti, & tacite inest in obligatione in instrumento deducta, & c.* Et paulo inferius, *Sed inhæreas*, inquit, *illi rationi, quod hæc exceptio inest, & instrumenti vires non impugnat.* Et ita ait Salicetus in d. §. si quis iurauerit, quod prædictæ exceptiones, de quibus in hac questione, sunt executionis dilatorie, quem sequitur Alex. ibidem num. 3. Archidiac. in cap. si quis Episcoporum. 3. q. 6. & allegatur ad hoc elegans tex. in l. fundus, qui Lucij Titij, ff. de rescind. vendit. & in supradicta questione non potest acceptari confessio, & executioni mādari sine receptione exceptionis, & expensarū deductione, l. cum quæritur. ff. de administrat. tutor. notat Ioan. de Platea in l. 1. C. de apochis public. lib. 12. & Alexand. ad Bart. in l. si pupillus, ff. de admin. tut. Auend. de exequend. mandatis Regum. 2. p. cap. 10. num. 31. Sunt enim hæc connexa inuicem, ut separari non possint, nec debeant, in sequestris & depositis

Tractatus de priuilegiis

tis namq; autoritate iudicis factis, vbi haberetur priuilegium summarie cognitionis, & absque strepitu, & figura iudicii secundum Bald. in l. acceptam, C. de vltimis, & in l. si fide iussor. §. fin. ff. qui satisdare cogant. vbi Ias.) non potest sequester compelli ad reddendos omnes fructus, quos recepit, & quidquid exegerit, sed in primis citari debet ad rationes reddendas, † vt rationibus redditis reliqua restituatur, & ita ait Rebuffus ad Regias constitutiones. Gallicas, tit. de sequestreis art. 7. glos. vnicam n. 4. in 3. par. quod si ante rationem redditam eidem sequestro præciperetur, vt omnes fructus redderet, grauaretur: quia ab executione non est incipiendum, qui in nu. 5. ait: *Quia expensas potest deducere*, † vt supra dictum est, per Clement. vnicam quam allegat, qui Rebuff. ibidem art. 3. glos. 2. idem disponit de salario procuratoris, vel executoris. †

Nec dictis obstat illa ad modum controuersa quaestio; tot tantisque distinctionibus plena, quod confessio cum qualitate, vel exceptione facta, possit pro parte acceptari, & pro parte reprobari, † vt pluribus autoribus relatis tenet Azueus. in l. 2. tit. 7. lib. 4. Recopilar. num. 67. & Gratian. in regul. 85. numer. 1. & 2. nisi quando predicta qualitas pro se habuerit aliquam iuris praesumptionem, per l. Aurelius, §. idem quæsit, ff. de liberatione legata, vbi Bart. & Doctores, & Maranta de ordine cognitionum 6. par. capite de confessio ne numer. 27. fol. 447. Nam responde, quod hodie iure Regio, &

veritate attendita, confessio cum qualitate non potest pro parte acceptari, & pro parte repudiari, nec executioni mandari, & quod hoc inter reorum priuilegia annumeratur, quod reo sic confitenti debet terminus assignari ad suam probandam exceptionem, & qualitatem confessionis, & interea dum executio suspèdatur, per text. hoc apertè disponentem in l. 8. tit. 3. par. 3. quod defendit, & verum dicit Parlador. de rebus quotidian. 2. lib. c. fin. primæ partis, §. 4. n. 11. pag. 128. quod ante eum tenuit Hugo de Celso in suo repertorio legum Regni in verbo, *Confession*, versu. 12. quam opinionem semper tenui, & nunc teneo, & in forensibus magis receptam & practicatam vidi.

HIC Se offert illa quaestio etiam in forensibus valide versata, vtrum Cap. 14. Quæst. 14. potestas, hoc est, *Corregidor, o Alcalde mayor*, qui tempore syndicatus fideiussorem non inuenerit, possit in carcere detineri vsque quo fideiussorem idoneum adhibeat: vel iuratoriæ cautionem præstare sufficiat pro iudicis priuilegio. † In qua quæst. 604. Auiles in capit. prætorum, in c. 3. iudicum syndicatus nu. 21. post longam disputationem & opinionibus hinc inde relatis tenet, & resoluit pro cōmuni, quod in predicto casu præses nō possit in carcere detineri, & latifacit, præstando iuratoriæ cautionem, quod tenet Azueus in l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11. Contra quam cōmunem opinionem fortiter facit dispositio text. in l. 3. tit. 9. lib. 3. Recopil. libi: *E después que los juizes hinieren jurado, deuenies somar fidores,*

&

Et idem disponitur per titulum correctorum, in quo eadem dispositio, eademq; verba reperiuntur: & quod iudex non teneatur in plus quam facere potest, nec in carcerari, nec deneri possit pro debito, vel condemnatione civili, & quod in hoc privilegiatus reperiatur, probat tex. in l. filius familias. §. iudex. ff. de iudic. & tenet Paris. de Puteo in tract. syndicatus in verbo culpa nu. 1. & in verbo nisi potestas nu. 19. & Azuero in d. l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11.

Ques. 113 ET in dubium vertitur, si aliquis in criminali causa condemnatus fuerit in poena pecuniaria, qui in principali causa criminali fideiussorem dederit, & hic nobilis fuerit, utrum pro condemnatione incarcerationis possit? Et videbatur incarcerationis, quia hoc debitum dicitur ex delicto descendere, licet causa immediata sit illa promissio, & fideiussio, argumento l. 1. §. ex incendio. ff. de incendio, ruina, & naufrag. Et qui iudicialiter fideiubent, ut in nostro casu, eadem sententia & processu contra reum fulminato, absque nouo processu, & sententia, ad solutionem compelluntur, tex. glof. & Bart. nu. 2. in l. 1. ff. iudic. soluend. post Odofredum, cuius opinio communis est, ut per Roder. X Suarez in l. 2. tit. de los emplaçamientos, versic. sed pone quæstionem nu. 6. Hippolyt. de Marfil. in rubr. de fideiussoribus num. 366. & rationem reddit Collectaneus in c. 1. de iudicijs col. 2. & in cap. constitutus de fideiussor. Rebuffus ad Regias constitution. Gallica tit. de literis obligato-
rijs art. 5. glof. 9. nu. 8. & in tit. de sen-

tenijs executorijs art. 1. glof. 16 nu. 26. vol. 1.

Sed contrarium puto verum, & sic quod talis fideiussor nobilis incarcerationi non possit pro dicta condemnatione pecuniaria: nam l. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. in his verbis, *Por deuda que decienda de delito*, modo interpretentur Latino sermone, *Ex delicto*, vel *de delicto*, significant causam propinquam, eo modo, ut delictum sit causa propinqua, & non fideiussionis verba, ita concludunt communiter Doctores per tex. in l. qui liberis. §. hæc verba ff. de vulgar. vbi Aretinus, & complures, quos more solito congerit Tiraquel. de cessante causa limitatione 10. nu. 26. & 30. & 31. tex. in l. actionum genera, versic. ex facto. ff. de action. & oblig. *Ex facto*, inquit, *actio est, quoties ex eo tenetur quis incipit, quod ipse admisit, veluti si furum, vel iniuriam commiseris, vel damna dederit.* Hæc Ulpianus. Item Caius Iuriconsultus in l. ex maleficijs. ff. eodem tit. *Ex maleficijs, s. aut, nascuntur obligationes, veluti ex furto, ex iniuria*: quæ omnia vnius generis sunt: nam hæc tantum ex re consistunt, id est ex ipso maleficio. Et maxime pro hac parte facit illud, quod in superioribus resolimus nu. 224. cum sequentibus, quod nobilis non possit expressè privilegium suæ nobilitatis renuntiare, qui minus potest tacite, & cum nemo videatur tacite iuri suo renuntiare. l. legitimam cū materia. ff. de petitione hæredit. nā privilegium proueniens ex nobilitate naturali non perditur, & secundum
Azuero in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 43.
de

Tractatus de priuilegiis

de qua questione latius infra num. 1413. cum sequentibus circa fideiusso-
forem de saneamiento datum post
condemnationem.

Ques. 114 N E C me latet, quod priuilegiū
concessum à Principe de extrahendis
aquis intelligitur reseruata commo-
ditate alterius habentis antea pri-
uilegium aquā extrahendi: † ita Bal-
dus in tit. de pace Cōstant. in verbo
detrimentum in vñs feudorū; tex.
in l. si quis diutina. C. de aquad. lib.
11. & meritò, quia priuilegia publi-
cæ utilitati damnoſa, vt iā diximus,
non sunt recipienda, fl. nec damno-
ſa. C. de precibus Imperat. offerend.
l. 2. C. de priuileg. scholar. lib. 12. &
sunt restringenda: ita Azeued. in d. l.
i. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 25. & 26. quod
amplia, etiamſi proprio motu Prin-
ceps conceſſerit facultatem aquarū du-
cendæ: † ita Felin. in c. ceterum col.
5. de reſcriptis, quem refert & ſequi-
tur Ripa in l. quominus. ff. de flumi-
nibus num. 12. & ideo lex, quæ habet
clauſulam derogatoriā ad futura
priuilegia, vel reſcripta, non videtur
illiderogatum per contrariā diſpo-
ſitionem, niſi ſit dictum in ſpecie, nō
obſtante tali lege, † tex. in cap. eam-
te de ætate & qualitate, c. fin. de re-
ſcript. lib. 6. In priuilegio tamen, vel
reſcripto Principis, quod Princeps
appellat priuilegiū, vel eo ipſo,
quod conceſſio reperitur ſigillata ſi-
gillo priuilegiarum, nō eſt opus clau-
ſula, *Non obſtante*, quia ipſo facto ap-
paret, quod Princeps vult infringere
iura, † argumento l. quidam conſu-
lebant. ff. de re iudicatā cap. veniens
de filiis preſbyterorū, ſequitur Felin.

in rubr. & in c. 1. de reſcriptis, & fa-
cit, quia certa ſcientia Principis ha-
bet vim clauſulæ derogatoriæ, † Fe-
lin. in cap. cum inter col. 4. de exce-
ptio. quem refert & ſequitur Ripa in
d. l. quominus. ff. de fluminibus nu.
32. Et ſi viſſe ſcire, quādo ſit opus clau-
ſula, *Non obſtante*, & quomodo ſit ac-
cipienda, † vide Felin. in cap. non-
nulli in principio de reſcriptis, & de
clauſula, *Ex certa ſcientia, motu pro-
prio, de plenitudine poteſtatis, non obſtā-
te, & ſupplens omnes defectus*, vide
Grammaticum conſil. 150. ciuili per
totum, & col. 2. cum pluribus ſequē-
tibus. Et facultas ducendi aquam ex
flumine non nauigabili nunquā per-
ditur per non uſum, quia non com-
perit per modum iuris debiti, ſed per
modum facultatis: & ea que compe-
runt per modum facultatis, præſcri-
bi non poſſunt, † l. 2. ff. de via publi-
ca: ita Ripa in d. l. quominus nu. 98.
qui Bartolum explicat in hoc pluri-
bus diſtinctionibus.

Deinde quando aliquod concedi-
tur exemptionis priuilegium calceo-
larijs, ſeu ſutoribus, extenditur ad eo-
rum miniſtros ex ipſa vi conceſſio-
nis, † ſecundum Bald. Peruſinum ſu-
per ſtatutis in verbo calceolarius. Ex-
tenditurq; priuilegium, ſeu reſcrip-
tum ad genus ſcemininum, licet in
maſculino genere ſit conceſſum, † ſe-
cundum Ioan. Andr. Abb. Curtiū,
Immolam, & omnes in cap. ſignifi-
cavit de reſcriptis, Decium conſil.
453. num. 1. Gratian. in regula 209.
num. 1. Prætereā ſi conceſſum fue-
rit à Principe priuilegium, vel exem-
ptio, vt decima, aut gabella non ſol-
uatur

uatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio, & priuilegium extenditur ad census impositionem super illa re, de qua census impositio-
 619 tur, & quod tenet & defendit Azue-
 do in l. 2. tit. 15. lib. 5. Recop. n. 2 qui
 ita iudicatum fuisse ait.

Et licet naturali iure cōmune sit
 in mari piscari, l. nemo. ff. de rerum
 diuisione, l. 10. tit. 28. part. 3. adeo vt
 ne extero quidem id interdiciendum
 620 sit, & quod si piscari prohibeatur, iniu-
 riarū agere potest, l. ite apud Labeo
 621 nō. §. si quis in mari. ff. de iniur. & ta-
 men cum hoc ius piscandi in mari de
 regalibus sit, vt in tex. quæ (in regalia
 in vsibus feudorū: l. eos. C. de aquæ-
 ductu lib. 11. potest à Principe prohi-
 622 beri, ne quis illic piscetur, & d. l. quo-
 minus. ff. de fluminibus, Bast. l. as. &
 latius Ripa ibidem nu 8. potestq; ius
 hoc prohibendi, ne alius piscetur, vt
 623 di à Rege, vel priuilegio concedi, &
 l. eos. l. vsum. l. diligēter. C. de aquæ-
 duct. tradit eleganter Cassanęus in
 consuetud. Burgund. rubr. 13. glos. 1.
 §. 2. facta prius populus notificatio-
 ne, quorū interest, vt ipse ait, & Isfer-
 nia in dicto tit. quæ sint regalia in
 vsibus feudorum, Auend. in capit.
 pretorum cap. 12. num. 15. quod de-
 bet intelligi, quod per huiusmodi
 venditionem, vel acquisitionem per
 priuilegium Principis non totum ius
 piscandi acquisitum dicatur, sed ius
 præoccupationis piscandi, vt nullus
 piscari possit ea parte, & locis, qui-
 bus is piscari noluīt. Nō autem vt eo
 non piscate, & sine eius damno alius
 piscari prohibeatur: ita intelligitur l.

si quis quam. ff. de diuers. & tempo-
 ralibus præscripr. secundum Rode-
 ricum Xuarez allegatione 16. & nun-
 cupatim Ripa in l. 1. nu. 12. ff. de in-
 terdict. quæ lex si quisquam ait, *Si*
quisquam in fluminibus publicis diuer-
ticulo pluribus annis piscatus sit, alterū
eodem iure vti prohibet: quod probat
 etiam tex. in cap. significante de ap-
 pellatio. vbi notatur, maximè cum
 semper priuilegia huiusmodi intelli-
 gantur, & interpretentur de iurē ter-
 tio non quæsito: & ita Bald. in l. 2. ver.
 624 sic. sed contra prædicta. C. de iuris
 & facti ignorantia, Felin. in cap. quæ
 in eccleliarum de constitut. Ripa in
 dicta l. quominus num. 9. ff. de flumi-
 nibus, intelligendumq; est priuile-
 gium huiusmodi, nisi vtriq; sufficiat
 piscatio, vt illius cui conceditur ius,
 ex piscatione. aliorum nō minuatur,
 l. Lucio. ff. de aqua quotidiana, &
 æstiuā, l. 2. §. ductus. ff. de seruitut. ru-
 stic. prædiorum, faciunt quæ tradit
 Alex. in l. ex facto. §. 1. ff. de vulgar.
 & consil. 24. lib. 4. & l. as. in d. l. quo-
 minus, & Ripa num. 53. vbi alia ad
 hoc congerit, in spiciendusq; est sem-
 per priuilegiorum tenor ad eorum
 veram interpretationem, atq; expli-
 cationem, & cap. porro de priuilegijs
 625 c. recepimus. c. sane. c. cum plantare
 in fine. c. petistis eodem tit. c. licet de
 decimis. Nec ad res, vel personas ibi
 non expressas extendi debet: & tex. in
 626 l. ita stipulatus. §. Chetifogonus. ff. de
 verborum oblig. d. c. sane de priuile-
 gijs, & verba priuilegij debent a qui
 tati conformari, & glos. 3. in cap. para-
 627 tus 23. q. 1. Oldrald. cōsil. 268. Nec à
 forma verborum sine certa scientia
 est

Tractatus de priuilegiis

est recedendum, l. non aliter, ff. de legat. 3. l. 1. §. si is qui, ff. de exercit. l. quod constitutum, ff. de re militari. tradit Dinus in c. certum de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. contra legem, ff. de legibus, gloss. verbo in secularibus in cap. ad abolendam de filiis presbyterorum, cap. ad audientiam de decimis, ubi gloss. fin.

Quæstio.

SE D Cum inter minorum priuilegijs illud reperitur, quod illorum bona immobilia nullatenus vendantur, nisi necessaria interueniente causa æris alieni, aut pro sororis dote soluenda, aut alia huiusmodi causa, **618** † iuxta l. ob æs alienum, C. de prædijs minorum, l. quæ tutores, C. de administrat. tutorum, l. 12. tit. 16. part. 6. & multoties viderim, hac sola causa interueniente, & cum utilitatis in formatione iudicum decreta ad venditionem polata, & minores hisce decretis suis immobilibus rebus priuatos, addendum huic tractatui decreui, quæ requisita exacte sint necessaria ad prædictorum bonorum immobilium venditionem, quibus deficiente inanis atque inefficax sit venditio, à minoribusque cum fructibus retractari possit. † Et in primis causa venditionis in minorum bonis immobilibus debet esse adeo vrgens, atque necessaria, quod si ex alia parte, & ex alijs bonis solui posset, nulla esset venditio. l. magis puto, §. non passim, ff. de rebus eorum, ubi Vlpianus ait: *Cuius officio in primis cōuenit, hoc excutere, an aliunde pecunia possit ad extenuandum æs alienum expediri,* idem dicta l. ob æs alienum, C. de prædijs minorum, l. 1. §. quod si forte,

ff. de rebus eorum, tenet Capitiu de cif. 113. Item non sufficeret, quod ad sit causa utilitatis circa minorem, etsi dicatur, rem immobilem sterilem atque inutilem esse, vel pessimam, & quod vilius esset minori, eam vendere: quia tali casu nisi pura necessitate cogente, nec iudex, nec tutor poterunt alienationem fecere, text. elegans in d. l. magis puto, §. si æs alienum, ff. de rebus eorum, & apertius in l. si fundus, cod. tit. Capitiu in d. decis. 113. item etsi interueniat causa admodum vrgens ad venditionem, & illa præcedat testium depositiones affirmantes, quod aliunde debitum solui non possit, requiritur etiam ad venditionis validationem, quod iudex specificè de illo debito & necessitate sit informatus cum causæ cognitione, aliàs nulla erit venditio. text. literalis in d. l. magis puto, §. in primis, qui est videndus, tanquam pulcherrimus ad hoc: qui iudex prædicto modo informatus, & quod nulla alia adsunt minora bona ad persoluenda debita, debet interlocutoriam propuntiaris sententiam, text. in authentico de Ecclesiasticarum rerum immobilium alienat. collat. 5. ubi notat Angelus æquiparando res minorum & Ecclesiarum, ad hoc est text. in d. l. magis puto, §. non passim.

Item requiritur ultra prædicta, quod res immobilis minus damno-
sa minori vendatur ad eius æris alieni persolutionem, & quod ratione vnius parui debiti non vendatur aliqua res magni valoris, dicta l. magis puto, vers. querere ergo debet, & §. item

item prator, versic. sed si alia posses-
 sio, & versic. aut si distrahendum, qui-
 bus requisitis, & circumstantijs inter-
 uenientibus validatur venditio supra
 dicta cum iudicis decreto, l. lex quæ
 tutores. C. de administratione tuto-
 rum, ibi, *Interpositioneq; decreti*, di-
 cta lex ob æs alienum. C. de prædijs
 minorum, l. 18. tit. 16. part. 6. l. nō est
 vobis. l. si quidem. C. eodem tit. & re-
 quiritur tutoris vel curatoris præsen-
 tia in huiusmodi decreto, l. fin. C. si
 propter publicas pensitas. l. 60. tit. 18.
 part. 3. ibi: *Delante de juzgador*, re-
 quiriturque, quod per spatium 30.
 dierum preconiceatur, l. etsi sine. §. 1.
 ff. de minoribus, tradit Speculator in
 tit. de emptione, & vendit. §. nunc di-
 cendum, versic. si igitur tutor. Bart.
 in l. licitatio. ff. de publican. & vecti-
 galibus in principio. d. l. 60. tit. 18.
 part. 3. requiriturque, vt prædicta
 res immobilis in eo, quod valuerit,
 vèdatur, d. l. si quidem. C. de prædijs
 minorum, & quod post vèdicionem
 de pretio soluarur debirum minoris,
 & eius necessitati satisfiat cum iudi-
 cis mandato. d. l. magis puto. §. necca-
 me ff. de reb. eotū. d. l. 60. tit. 18. par.
 3. quæ restiū, & tabellionis præsentia
 requirit: & etiā requiritur, quod iu-
 dex ad interpositionem decreti in ra-
 li venditione exactè causam aliena-
 tionis, & alia requisita perquirat, iux-
 ta doctrinam Baldi in rubr. C. qui
 admitti per l. fin. C. de edicto diui
 Adriani tollend. facir l. 1. C. de præ-
 dijs decurionum lib. 10. vbi Bart. &
 quod si aliquod de prædictis requisi-
 tis defecerit, nulla sit venditio, tenet
 Bald. in reperiario super Innocen-

tio in verbo cōtractus per plura iura,
 & per l. cū his. §. si prator ff. de tras-
 actio. l. non est vobis. l. etsi cū glos-
 sa verbo rescissa. l. si quidem. l. ob æs
 alienum. C. de prædijs minorum, l.
 magis puro. §. si æs alienum, versic.
 proinde. Et quod competat minori-
 bus actio realis ad rescindendam ven-
 ditionem, etiam cum fructibus si pi-
 dicta requisita atque solemnitates,
 vel aliquæ eorum deficient, t probat
 tex. in d. l. magis puto. §. maner actio
 l. 1. in primo responso. ff. de reb. eo-
 rum, l. etsi præses. C. de prædijs mino-
 rum, maxime si iudex protulit senten-
 tiam super venditionem causa maru-
 rius non considerata, sed aliqua leui
 causa ductus, & sine temporis cursu
 expectatione: quia nullum est decre-
 tum, t secundum doctrinam Barto-
 li in l. prolatam, nu. 10. C. de sentent.
 & interlocut. omnium iud. quem se-
 quitur Imola, & Panorast. in c. 2. de
 re iudicata, & in cap. ecclesia sancte
 Mariæ de constitut. l. si finita. §. non
 autem statim. ff. de dam. infecto, plu-
 ra per Ias. in l. iudices, nu. 3. Cide iu-
 dicijs, vbi in terminis nostre quæstio-
 nis allegat Per. Ancharr. Alex. Cū-
 manum, Paul. & Arcim. ultra quos
 poteris videre in ptopijs terminis
 Thomam Serratium in cautela 60.
 num. 8. & 9. & Alciat. regul. 3. præ-
 sumptione 9. num. 23. Et quod in su-
 perioribus diximus de re vendita cū
 fructibus restituenda, intellige facta
 compensatione cum redditu pecu-
 niæ a minore receptæ, & reventæ, t
 casus est in l. si fundus. §. quemquam
 versic. ego autem notavi. ff. de reb.
 eorum, de cuius opinionis veritate
 videas

630

631

632

Tractatus de priuilegiis

videas Couar lib. 2. variarum c. 3. n. 2. per totum, & Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. part. cap. 4. nume. 1. ad fin.

633 **E X** Qua questione alia consequitur admodum à Doctores cōtrouersa, vtrum possessor bonę fidei alicuius rei cōdemnatus ad rei cum fructibus restitutionem post contestationem teneatur compensare cū dictis fructibus impensas viles & necessarias, quas alias retentione, vel petitione consequi, deberet? † Et quod teneatur compensare huiusmodi impensas cum dictis fructibus, est tex. in l. in fundo, & l. sumptus, ff. de reuendicatio. l. 41. tit. 28. p. 3. Sed de huiusmodi quæstionis veritate, quia controuersa, & extra nostram materiam, vltra Boerium decis. 44. nu. 19. & Afflictis decis. 87. ad finem videas Anton. Gom. in 1. tomo variarum cap. 12. numer. 4. Palac. Rub. in rubric. de donat. inter vir. & vxor. §. 62. à n. 16. Tiraquel. in l. si vnquam C. de reuocand. donat. verbo reuertatur nu. 235. Greg. Lop. in d. l. 41. tit. 28. par. 3. in glossa verbo, *Que se dis-
cuenten*, Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. par. c. 4. à n. 62. cum seqq. Molinam de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. à nu. 14. Ioan. Garc. Gallecum de expensis & melioratio. c. 23. à n. 54. cum seqq. Azueed. in l. 6. tit. 7. lib. 5. recopil. à num. 2. qui alios plures referunt authores, & aiunt, quid in praxi receptum sit, tam in fideicommissis, & maioratibus, & in his qui rei dominium habent, quàm in emphyteuta vel vassallo, & habente vtile dominium tantum, ad quos re-

curre, cum casus obuenerit, quorum dicta, quia latè præcedunt, recensere nolui.

E T Quamuis sint plurima fisci Quest. 116 priuilegia, ad quæ recensenda vnus erat integer tractat⁹ necessarius, vnū recensere, in votis est, videlicet; quod etiam si fiscus legitime defensus, hoc est, interuenientibus pro eo legitimis personis, & quando omnia, quæ produci debebant, fuerunt in iudicio producta, nulla fraude vel collusione interueniente, sicut priuatus à sententia contra se lata appellare debet, † per l. illud, 634 ff. de appellatio. quod tenet Bart. in l. vnica, C. de sententijs aduersus fiscum latis retractandis lib. 10. nu. 1. qui explicat, quando sententia sit rectè & legitimè contra fiscum lata, † vbi Ioan. de Platea col. 1. versicul. 635 quantum ad primum: fiscus tamen in hoc casu priuilegiatus reperitur eo modo, quod sententia contra eum lata retractatur per in integrum restitutionem hodie intra triennium, † iuxta decisionem prædictæ l. y, 636 nicæ, C. de sentent. aduersus fiscum: quod tenet Bart. Ioan. de Platea, & scribentes ibidem, quod intellige, si rectè & legitimè fiscus sit defensus, vt supra diximus, & habetur in l. 19. tit. 22. part. 3. vbi notat Gregor. Lopez: sin autem legitima defensio deficiat, hoc est, procurator, vel aduocatus fisci, qui præcisè in eius causis requiritur, per l. 3. §. diuus, ff. de iure fisci, sententia contra fiscum lata est ipso iure nulla, iuxta tex. in l. si fiscus, ff. de iure fisci, & in dicto §. diuus, vbi etiam ad causas publicas

publicas hoc priuilegium extendi-
637 tur: † quod tenet Platea vbi supra, &
Bartol. numer. 2. Et est notandum,
quod in priuato nulla reperitur spe-
cialitas, nec sententia retractatur per
638 uiam, † l. velamento, C. de post.

Quid autem sit, si fiscus sit legi-
time defensus, & quississet instru-
mentorum & iurium ad se pertinenti-
um productionem: Quo casu sen-
tentia non erit ipso iure nulla, sed
intra triennium, iure nouioti atten-
to, per in integrum restitutionem re-
639 tractabitur speciali iure, † vt tenet
glossa dictæ l. vnica, C. de sentent.
aduersus fiscum, l. Imperatores, ff.
de re iudic. vbi Doctores dicta l. 19.
titulo 22. part. 3. vbi latè Gregor.
Lopez, quod secus est in priuato,
per l. sub specie, C. de re iudicata, l.
sub pretextu, C. de transaction. di-
cta l. 19. vbi glossa. Sed si priuatus
probauerit, quod non habuit facul-
tatem producendi instrumenta an-
te sententiam, tunc intra triennium
640 restituetur ex clausula generali. †
Ita Innocent. in cap. ultra tertiam
de testibus, l. 1. §. fin. ff. ex quibus
causis maiores, de quo late Baldus,
& Salicetus in dicta l. sub pretextu,
C. de transaction. Cin. in l. con-
sentaneum, C. quomodo, & quan-
do iudex, Raphael Cuman. & Imo-
la in l. Imperatores, ff. de re iudicat.
Angel. & Guillielm. de Cun. in l.
de his, ff. de transaction. Specular:
in titulo de executione sententiæ: §.
fin. versic. illud tamen, & est glossa
verbo, *Contra el Rey*, in dicta l. 19.
titulo 22. part. 3. & adde, quod sen-

tentia lata contra fiscum, vel rem
publicam corruptione pecuniæ, vel
præuicatione, vel dolo, est ipso
iura nulla, † l. venales, C. quando
641 prouocate non est necesse, l. 1. & 2.
C. de pena iudic. qui male iudica-
uit: quod etiam in priuato locum
habebit, secundum Bart. in dicta l.
vnica, C. de sentent. aduersus fiscum
num. 5. & in l. 1. ff. de conditione ob-
turpem caus. & in l. diuus, ff. de re
iudicat. tex. est etiam in dicta l. 19. ti-
tulo 22. part. 3. vbi glossa. Sed si præ-
uaticatio interueniat per gratiam,
vel ambitionem, tunc poterit senten-
tia retractari per restitutionem in in-
tegrum intra dictum triennium, †
642 secundum Ioann. de Plat. & Bart.
nu. 6. in dicta l. vnica, qui Bart. vbi
supra extendit ad priuatum, per l. ser-
uo inuito. §. cum prætor, ff. ad Tre-
bel. & dicit menti tenendum, licet
Alex. in additionibus ad eum distin-
ctione fiat in hoc articulo, quem
videas, quia optime loquitur, & Ioā.
de Plat. in d. l. vnica col. 2. post me-
dium: & nota d. l. 19. tit. 22. part. 3.
per quam iure nouiori tollitur illa
Doctorem controuersia, an restitu-
tio, quæ fisco in supradictis casibus
conceditur, sit intra triennium, vel
quadriennium petenda: & intra trien-
nium petendam esse ait, vt ibidem
notat Gregor. Lopez in glossa, ver-
bo, *Fasta tres años*, de quo remedio,
& priuilegio causis fiscalibus, &
publicis, ecclesijs, & pupillis con-
cessis, & quid in priuatis: † vltra Do-
643 ctores vbi supra est videndus Ioan.
Gutierr. de iuramento confirmato.
3. par. c. 7. per totum, & Doctores in

M l. si

Tractatus de priuilegiis

l. si ex falsis. C. de transaction. & vi-
de Menochium, qui plurima refert
lib. 2. de arbitrijs centuria. 1. casu
17. & l. 7. cum sequentibus. C. si ex
falsis instrumentis, & per totum ti-
tulū 26. partia. 3. vbi Gregor. Lo-
pez, & scribentes vbi supra, & in l.
fin. dicto titulo. C. si ex falsis instru-
mentis, vbi probatur, quod senten-
tia ex falsis instrumentis, vel ex fal-
sis causis, vel testibus lata, non
644 debet executioni mandari. † Sicut
non transit in rem iudicatam sen-
tentia lata contra matrimonium ex
645 peculiari priuilegio. † per cap. la-
tor. de sentent. & re iudicat. Ma-
ranta. de ordin. iudic. 6. parte, ver-
ficul. decisoria iudicij numero 135.
folio 535. & in numero finali. Nec
in rem iudicatam transit sententia
lata in vim iuramenti propter defe-
ctum probationis, quæ retractari
potest per instrumenta vel testes no-
646 uiter repertos, † de quo latè per
Innocent. in cap. tua nos de coha-
bitatione clericorum, Bartol. in l.
omne delictum. ff. de re milit. quæ
communis est opinio secundum la-
son. in repetitione legis admonen-
di. ff. de iure iurando, num. 303. cum
sequentibus, & secundum Gratian.
in reg. 122. nu. 12.

Ques. 117
Cap. 15.

E T Est animaduertendum,
quod si priuilegium à Principe con-
cessum aliquam in se habeat quali-
tatem, & hæc ad obtinendam ex-
emptionem requiratur, vtens illo
priuilegio debet illam qualitatem
647 exactè obseruare, & probare: † ita
Hippolyt. in rubrica de probatione
num. 436. in fine, Alexand. consilio

77. num. 5. lib. 7. Gozadin. consil.
35. num. 16. Parisius consilio 17. nu-
mer. 26. volumine 1. Socin. Iunior
consilio 40. numer. 30. lib. 2. Hiero-
nymus Gratus responsō 43. num. 4.
lib. 2. Tiraquel. de vtroque retract.
lib. 1. s. 8. gloss. 7. num. 1. Euerard.
loco 27. numer. 7. Qui omnes affir-
mant, quod quando lex disponit
cum qualitate agendi ex legis be-
neficio, debet eam probare, † quæ
648 prædicta qualitas debet interuenire
in tempore actus. l. 2. §. aduersus. ff.
ne quid in loco publico; Auendan.
de exequendis mandatis. regul. 2. par.
cap. 12. num. 13. Mexia ad legem To-
leti, quem refert Bobadilla in sua po-
litica. 2. tomo, lib. 3. cap. 4. numer. 39.
dicentes, quod qualitas excludens,
vel admittens aliquem, debet inter-
uenire in tempore actus. † Et in ho-
649 noribus hoc priuilegium concedi-
tur, quod honoribus maioribus fun-
cti ad minores deuocari non pos-
sunt † l. maiores, C. quemadmo-
650 dum ciuilia munera iudicantur lib.
10. quod in multis poterit exempli-
ficari.

S E D si quotānis aliqua fiat an-
nonæ, vel eleemosynæ distributio
Principis, vel alicuius priuati pri-
uilegio, vel mercede, talem habet
interpretationem, quod moniales;
& nobiles semper sunt præferendi
cæteris vicinis rusticis, & plebeis: †
651 de quo latè per Ripam in tractatu
de peste titulo de remedijs præfer-
uatiuis cap. 2. numero 158. cum se-
quentibus, vbi agit de erogatori-
bus, & distributoribus eleemosy-
næ, vtrum licitè possint inter con-
sanguineos

sanguineos pauperes, etiam foren-
 652 ses, distribuere, † quem vide, quia
 late de hoc. Ex quo inferitur, quod
 nobiles & digniores priuilegiatur
 in eo, quod officia, & dignitates rei
 publicæ, potius sunt illis conceden-
 653 da, quā plebeis, † l. honores in prin-
 cip. §. his qui, ff. de decurio. l. ad sub-
 eunda, C. eodem tit. libr. 10. text. in
 authentico de defensoribus ciuitatis;
 §. 1. vers. Interim, ibi: *Sed in vicem*
uniuersi nobiliores, vbi glos. verbo,
 Nobiliores, text. in authen. vt iudic.
 sine quoquo suffragio, §. eos autem,
 ibi: *Honestiorum quosdam ad admi-*
nistraciones dirigere, tenet Oralora
 de nobilit. cap. vltimo quartæ partis
 principalis nu. 8. Palac. Rub. in rubr.
 de donatio. inter virum & vxor. §.
 9. numer. 6. l. 2. tit. 9. par. 2. vbi notat
 Greg. Lop. & Thom. Gram. consil.
 6. nu. 11. text. in l. 1. tit. 4. lib. 2. Recop.
 tradit Molina de Hispan. primogen.
 lib. 2. c. 5. num. 69. & ideo nobilis in
 beneficijs consequendis & dispen-
 sationibus æquiparatur licetarijs, &
 654 ceteris paribus sunt præferendi; † tex.
 in cap. de multa de præbend. l. si so-
 cietatem, ff. pro socio. l. prouiden-
 dum, C. de postulando, vbi notant
 Doctores, & notatur in cap. offi-
 cij de electione, ibi: *Quendam vi-*
rum nobilem, & ideo in electioni-
 bus & alijs actibus, si voces sunt
 numero æquales, nobilium vox
 655 præfertur, † argumento text. in l.
 maiorem, ff. de pact. ibi: *Qui dig-*
nitati præcellit, refert alia iura O-
 talora vbi supra numer. 9. de quo
 late per Tiraquell. de nobilitate,
 cap. 21. Azevedo in rubrica titul. 2.

numer. 18. cum sequentibus, libr. 6.
 Recopilar. & Bobadilla in sua Poli-
 tica volum. 1. lib. 1. cap. 4. num. 12.
 & 17. qui hoc verum esse, & etiam
 de iure diuino testificatur proce-
 dere, quam plura scripturæ loca ad-
 ducens.

ET Quia multoties controuerti *Quæst. 119*
 tur inter Doctores, quæ sit causa fi-
 nalis, quæ impulsua, & quæ fuerit
 impulsua disponentis, vel conceden-
 tis priuilegium intentio, quia mul-
 toties causa impulsua habetur pro
 principali & finali, & causa minus
 principalis pro principali, † est vi
 656 tendus Tiraquell. de cessante causa
 limitat. 1. a numer. 21. cum pluribus
 sequentibus, vbi causa quæ ex pro-
 cæmio siue præfatione sumitur,
 præsumitur finalis, † l. vltima, vbi
 657 glossa verbo, modus, ff. de heredi-
 bus instituend. vbi Bart. Bald. An-
 gel. & Imola, & quos refert Tiraq.
 vbi supra nu. 64. & mens & volun-
 tas disponentis ex procæmio maxi-
 me colligitur, † l. item quia, §. fin.
 658 ff. de pact. l. cum hi in principio, &
 Bart. ibi, ff. de transactio. tenet Ti-
 raquel. vbi supra num. 65. vbi pluri-
 ma ad hoc congerit: & in num. 44.
 & 67. tenet cum Bart. Imola, Rom.
 & alij, quod ratio naturalis præsu-
 mitur causa finalis, & quando non
 constar aliud ex mente disponentis,
 standum est verbis priuilegij, seu dis-
 positionis, † text. in l. non aliter, ff.
 659 de leg. 3. l. si alij, ff. de vfu & vfufruct.
 legat. vbi Bart. & Rainer. & Socin.
 in l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs
 numer. 7.

SI autem aliquis in priuilegio, *Quæst. 120*

M 2 vel

Tractatus de priuilegiis

vel indulto non apparente se fundauerit, & allegauerit, per spatium triginta annorum titulum præsumi, quid circa hoc iure sit dispositum. Et videtur titulum, priuilegium, & indultum per spatium triginta annorum præsumi, & etiam omnia
 660 solenniter acta, † per text. in l. qui in aliena. §. 1. ff. de acquirend. hæred. cum concordantibus, ubi Doctores, & latè Rodericus Xuares intitulo de las arras, folio 41. & Tirraquellus de vtroque retractat. tituli. 1. §. 1. gloss. 9. numero 156. & ad leges connubiales gloss. 7. num. 39. & 40. & 44. Menchac. controuersiar. illustr. lib. 2. cap. 63. numer. 4. Natta consilio. 248. volumine. 1. Menoch. consilio. 1. à num. 79. volum. 1. Aimon de antiquitate 2. part. cap. fin. num. 58. & Gratian. in regula 144. & 196. Mascard. de probation. conclusion. 1316. volumine 3. Sicut ex diuturnitate temporis testamentum præsumitur solenne, †
 661 secundum Burg. de Paz in l. 3. Tauri 2. part. num. 1191. & Gom. Arias in l. 26. Tauri num. 27. Sed nihilominus contrarium tenendum est, quia si solennitas deficit in actu, & ea non potest obtineri sine licentia; vel dispensatione Principis, vel Pontificis, non præsumitur per cursum longissimi temporis, nisi tantum tempus præterierit, cuius initij memoria non extet: quoniam de ipsiō titulo priuilegij, vel dispensationis debet constare: † ita Ioann. Monachi
 662 Dominici. & Doctores in cap. ordinarij de officio ordinarij lib. 6. Aretinus in consilio. 36. Cardinal. in

consilio. 57. Item Dominici. & cæteri in cap. 2. de præbend. lib. 6. & notatur in cap. super quibusdam. §. præterea de verborum significat. & in cap. 1. de præscription. lib. 6. tenent Doctores in l. hoc iure. §. a queductus. ff. de aqua quotidiana, & æstiu. & in l. si arbiter. ff. de probation. & in cap. mos antiquus 65. distinctione cum similibus, & hoc optima ratione, sane quod ea, quæ sine autoritate Principis, aut summi Pontificis possideri non possunt, reputantur impossibilia, † iuxta nota
 663 ta in l. apud Iulianum. §. constat. ff. de legat. 1. tenet Innocent. in cap. pastoralis de causa possessio. & proprietat. Dinus in regula semel Deo, de regul. iur. lib. 6. text. in cap. gratia, ubi gloss. verbo non potest de rescriptis lib. 6. Et solennitas mandati nunquam præsumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos, † tenet Bald. & Salicet. in l. 2. C. si ex fals. instrumentis, & in l. 1. C. de rebus alien. non alienand. & Alexand. in l. sciendum. ff. de verborum obligation. & in l. qui in aliena in principio. ff. de acquirend. hæredit. quos sequitur Balb. de præscript. in 3. part. primæ partis quest. 10. num. 28. Et ita intelligitur, & limitatur regula pro prima opinione adducta, videlicet, quod per diuturnitatem temporis omnia præsumuntur solenniter acta, quæ etiam limita
 664 tur, quando titulo allegato resistit ius commune, † per l. cōperit. C. de præscript. triginta, vel quadraginta annorum, c. 1. de præscript. lib. 6. tenet Abb. in c. peruenit de empt. & vend. n. 3.
 665 ad

ad fin. vbi communem opinionem dicit: & etiam limiratur prædicta regula, quando adest contraria iuris præsumptio, † vt notat Balb. vbi supra numer. 9. post Bartol. in l. cum de inrem verso, ff. de v-
furis.

Quæf. 121. **E**T Quando de priuilegio aliqua adest conditio, debet ad vñquem obseruari, quia conditio inducit formam, qua omiſſa, dispositio vel priuilegium non sortitur effectum, † l. Mæuius, l. qui hæredi, ff. de condition. & demonstration. & quia conditio habet vim causæ finalis, l. demonstratio, §. final. & §. quod autem eodem titul. tradit etiam Bartol. in l. 2. §. fin. column. 1. ff. de donatio text. in l. si super, C. de transactio. vbi Iass. Alexand. & Bald. in authent. matri & auiæ col. 1. vers. Quidam tamen, C. quando mulier turelæ offic. fungi poss. Aretinus, Alexand. & Ias. in l. moribus, §. fin. ff. de vulgari, Tiraquel. de vtroque retract. libr. 1. §. 1. glos. 21. num. 11. cum sequentibus, & latius libr. 2. §. 2. numer. 3. Quod intellige de conditione expressa, nam quando expressè non constat, quòd Princeps voluerit, conditionaliter disponere, est semper eius dispositio modaliter, & non conditionaliter intelligenda, vt in testatore, † per text. qui ad hoc citatur, in l. quarto, §. inter locatorem, ff. locati, quod resoluit Bartol. in l. cum mora, C. de transactio. numer. 2. vbi tenent Cinnus, Bald. Angel. & Paul. & communiter Doctores, teste Alexand. & Ias. ibidem numer. 8. & Decius

num. 7. & Ias. in l. qui Romæ, §. Flauius colu. 1. ff. de verborum obligatio. Alexand. consil. 10. num. 4. lib. 1. Petr. Paul. Paris. consil. 19. num. 249. volum. 2. & in materia maioratus, Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 12. numer. 9. maxime si verba priuilegij vel dispositionis sint in gerundio, & iungantur tempori præsenri, vel de præterito. Quia tunc necessariè modum & qualificationem, & non conditionem significant. † Hæc est solemnis Bartoli doctrina per tex. ibi in l. si ru ex parte, ff. de acquirenda hæreditat. & in l. 1. numer. 36. ff. de conditio. & demonstratio. tradit Paris. d. consil. 19. colu. 1. vol. 2.

SED si priuilegium concedatur *Quæf. 122* alicui cum facultate nominandi aliū post se, & iste primus, cui priuilegium concessum est, mutauerit itatum in peius, vel hæresin commiserit, vtrum perdat facultatem nominandi alium. † Et videtur per status in peius mutationem amitti facultatem nominandi alium post se, iuxta decisionem text. in l. si cum Cornelius, ff. solutio. vbi per mutationem status in peius censetur reuocatum mandatum in mandatario, † quod melius probatur in l. cum quis sibi aut Titio, ff. de solutio. vbi tenent Doctores, & est lex. §. titul. 14. part. 5. quam regulam posuit Bald. in l. mandatum, C. mandati, & ibi Salicet. & omnes, & ipse Bald. in l. 3. C. de solutio. late Doctores in l. cum, §. qui sibi, ff. de verborum obligario. per textum ibi, vbi Ias. numero 14. Alciatus, & Zasius,

Tractatus de priuilegiis

& Iason in l. rogasti. §. si fugitiuus, ff. si erit petat. notat Ripa in l. fin. C. de reuocand. donation. quæst. 5. numero 68. & facit pro hac parte, quod potestas data executori ultimæ voluntatis censetur reuocata
 672 per mutationem status in peius, t̄ vt est text. in l. liberto. §. Largius. ff. de annuis legat. & ita voluit Imola, quæ moderni sequuntur in dicta l. cum qui. §. qui sibi ff. de verborum obligation. Ias. in dicto §. si fugitiuus column 1.

Sed his non obstantibus contrarium est asserendum, & sic quod priuilegiatus cum facultate nominandi aliū post se non perdit facultatem nominandi per status mutationem, quia per priuilegiū est sibi concessa quædam libera facultas nominandi, quæ non perditur per infamiam acquisitam, nec per status mutationem, nec per condemnationem ad perpetuum carcerem: & etiam si inter-
 673 stabilis factus sit, t̄ de quo est casus apertus in l. cum pater. §. hæreditatem, ff. de legat. 2. vbi deportatus nō perdit per deportationem eligendi facultatem, ibi: *Eligendi facultatem non esse pœna peremptam*: t̄ quod probat text. in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebellian. vbi omnes tradunt inferendo ad plures quæstiones. Et ratio est, quia electio, atque nominatio in viua facultatis concessa, est res, quæ à mera voluntate dependet, & eil de iure naturali, & ratione pœnæ nō tollitur, etiam si interueniat bonorum honoris, &
 675 status priuatio, t̄ vt resoluit Ias. in l. 1. column. 1. C. de hæred. in-

stituend. qui sic interpretatur dictum §. hæreditatem. Nec obstat decisio text. in dicta l. si cum Cornelius, & l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solution. quia eius regula procedit in mandato procuratori, vel factori concessio ad pecunias exigendas, de quibus rationem domino mandanti reddere tenetur, nam mutato statu, & conditione procuratoris in peius, non habet dominus tantam facultatem, atque libertatem ad exactam pecuniam recuperandam, & ita tacitè à lege ei reuocatur mandatum: quia præsumitur, quod dominus sciens nouam status mutationem, & exactio-
 nis difficultatem mandatum ei non concederet. Et hæc est ratio fundamentalis prædictorum iurium, t̄ vt
 676 resoluit Paulus in dicta l. si cum Cornelius, & melius Bartol. Paulus, & omnes in dicta l. cum quis, ff. de solutio. & est communis opinio teste Ias. in dicta l. cum qui. §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. numero 14. qui omnes Doctores extendunt, quando fit status mutatio in melius, religiosam eligendo vitam, vel de seruo liber efficiatur mandatarius: nam per hoc reuocatur mandatum, quia mandatarius non haberet eandem facultatem, & facilitatem, vt conueniatur, sicuti fieret ante status mutationem. t̄ Et ratio quare in
 677 dicta lege liberto. §. Largius, ff. de annuis legatis, tacitè reuocatur mandatum testamenti executori, est, quia ibi erat exactio pecuniæ facienda per executionem testamenti,

stamenti, quæ facile reddi non po-
 678 terat per status mutationem. † Et
 præcipue non perdet facultatem e-
 ligendi, & nominandi alium post
 se, qui post commissam hæresim
 penitentiam agit, & misericordiam
 perit æqua hunc nostra sancta ma-
 ter Ecclesia admittit, & gratiam a-
 missam recuperat, & ad habilita-
 tem, & antiquum statum, & Chri-
 stianissimum reducit, & habetur,
 679 tanquam si non incidisset in hære-
 sis crimen, † vt plenè per Paulū Pa-
 risiū consilio 2. lib. 4. Boerium quæst.
 1. 1. cum sequentibus, & Simanc.
 de Catholicis institution. cap. 46.
 & potest bona de nouo acquirere,
 & contractus facere, vt tenet ipse
 Simancas vbi supra cap. 9. num. 113.
 Tellius Ferdinānd. in l. 4. Tauri nu-
 mer. 47. Pinel. de bonis matern. in
 rubric. 1. part. num. 3. & potest testa-
 680 ri, † vt notat Albericus in l. quoniā,
 C. de hære. Paul. Paris. in d. consil.
 2. vol. 4. num. 201.

Quæst. 123. Vnde sequitur, an illud ius
 eligendi, & nominandi alium post
 se transeat ad hæredes, si in vita ele-
 ctio, vel nominatio facta non fuerit.
 681 † Et videtur ad hæredes non trans-
 ire, quia ea quæ consistunt in de-
 claratione animi non sunt transmis-
 682 sibilia, † per text. in l. idem Pom-
 ponius scribit, si frumentum. §. fin.
 ff. de rei vendicat. dicit communem
 Ripa in l. naturaliter. §. nihil com-
 mune. ff. de acquirenda possessione
 num. 134. Plotus de in litem iuran-
 do. §. 29. numer. 9. vbi limitatio: &
 quia ius interpretandi, seu decla-
 randi ad hæredes non transit, cum

ex arbitrio disponentis pendeat, † l. 683
 inter stipulantem: §. Stichum. ff. de
 verborum obligationibus, Alexand.
 in dicta l. inter stipulantem. §. 1. co-
 lum 3. vbi Ias. numer. 6. & probatur
 in l. centesimum. §. si ita stipulatus,
 vbi Ias. num. 3. ff. de verborum obli-
 gation. Roman. in l. naturaliter. §.
 nihil commune. ff. de acquirend. pos-
 session. num. 25. & ibi scribenices, &
 in l. edita actio. C. de edendo, De-
 cius in cap. cum venissent de iudic.
 & hac de causa putat Angel. in l. ex
 facto. ff. de vulgar. successores mini-
 me posse explicare statutum ab an-
 teecessoribus editum. † Sed contra- 684
 riū est verū, & sic quod ius eligēdi,
 & nominādi aliū trāseat ad hæredes, † 685
 per l. si quis seruum. §. si inter duos,
 ff. de legat. 2. & quia ius contractus
 ad hæredes nō nominatos tranfit, † 686
 l. veteris. C. de contrahenda, & com-
 mittend. stipulat. l. si pactum ff. de
 probation. l. si necessarias. s. penultimi-
 mo. ff. de pignoratitia action. tenet
 Tiraquel. plura adducens in tract.
 de vtroque retract. tit. de retract.
 conuentional. gloss. 6. in principio,
 optima l. 11. tit. 14. part. 3. & est tex.
 expressus in l. 4. C. de contrahend.
 & committen. stipulat. l. si stipula-
 tus fuerim. ff. de verborum obliga-
 tion. vbi probatur, quod facultas
 eligendi transit ad hæredes illius, ad
 quem electio pertinebat, † tenet 687
 Abb. consil. 30. lib. 2. Bologn. consil.
 6. col. 5. & Bart. & Doctores in di-
 cta l. si stipulatus fuerim, & in l. a tu-
 toribus. §. hæredibus, per tex. ibi. ff.
 de administ. tutor. l. illud, aut illud. ff.
 de optio. legat. tradit multa Per. Pau.

Tractatus de priuilegiis

Patif. in consil. 36. n. 42. vol. 2. tex. in l. nominatione. C. de decurion. lib. 10. cū glossa verbo nominationem, vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pena, text. in l. obseruari. C. de decur. lib. 10. text. expressus de iure regio in l. 26. tit. 9. part. 6. vbi glossa, de quo est videndus Carol. Ruin. consil. 5. nu. 11. vol. 2. Curtius Iiin. consil. 4. nu. 3. Tellius Ferdin. in l. 10. Tauri in fin. Pinel. de bonis maternis, l. 2. num. 9. cum sequentibus, Azeuedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. & in l. 3. tit. 5. lib. 3. Recopil. n. fin. Anto. Gom. tom. 2. variarū resolutio. c. 11. n. 7. post medium, qui omnes cum Burg. de Paz in l. 1. Tauri num. 428. cum sequentibus resoluunt, quod si emphyteusis sit concessa alicui pro se, & quos nominauerit, transit nominatio ad hæredes, 638 illius, qui in vita non nominauerit. † Et est adeo verum, quod nominatio Titio in instrumentum videtur qui dem nominatus eius hæres, per multa iura, quæ refert Burgos de Paz vbi supra num. 433. Ex quibus deducitur, falsam esse opinionem Angelii in dictal. ex facto. ff. de vulgari tenentis, quod successores minime poterant explicare statutum predecessorum, † contra quam tenet Barr. in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure. 3. quæst. sextæ principalis asserens, quod statutum à decurionibus editum ab eorum successoribus, vel à populo explicari potest, † tenet Francisc. de Ripa in d. l. ex facto. ff. de vulgari, & Carolus Ruin. in consil. 38. numer. 9. lib. 1. quam Bartoli sententiam dicit veriore, & probabiliorē Burgos de Paz vbi supra num.

427. asserens, quod iudex poterit explicare expensas, quas eius predecessor sua sententia taxandas reseruauerit, & poterit interpretari dubiam sui predecessoris sententiam, † 691 per doctrinam Alexand. in l. inter stipulantes. §. 1. ff. de verborum obligation. respondens iuribus, quibus probauimus declarandi ius ad hæredes non transire, quæ non obtinent, cum iure proprio hæredibus, vel successoribus ius ipsum declarandi competit, † per l. ab executore, 692 ff. de appellation. In Principe autem nil dubium quin possit interpretari priuilegia sui predecessoris, † secundum 693 Catol. Ruin. dicto consil. 38. lib. 1. nu. 9. Et est optima l. partitæ in l. 27. tit. 18. part. 3. tenet Burg. de Paz alia iura adducens vbi supra n. 424.

R V R S V S de priuilegio concessio à Principe his verbis, *Con todos sus terminos, aguas vertientes y manantenes, y con la jurisdiccion civil y criminal mero y misto imperio.* Et quid significet, & an in eo comprehendatur, & quid quando conceditur aliquod castrum, vtrum comprehendatur defessus, vel molendina, & alia bona, quæ erant ciuitatis, vel villæ, vel particularia, & vtrum comprehendantur termini iam populari, vel eremi, quos dicimus, *Terminos redondos*, & vtrum dominus, cui concessum est priuilegium, possit terminos diuidere, & quomodo possessores sint in sua possessione tuendi, & quid quando fiscus sit actor terras, & terminos pro Regis *Propies* petendo, & vtrum possit dominium à possidenti allegari, & alia multa his

his similia, & in praxi mirabilia, videas per Auend. de exequend. mād. Regum 1. part. cap. 4. à num. 6. cum sequentibus, ad quem te remitto, ne eius dicta recensere, & transcribere
 694 videar, † & tradit Azeved. in l. 1. tit. 10. lib. 5. Recopil. num. fin. dictum Auend. referens. Et ne ad interpretationem regalium privilegiorum continuo ad Regem & Principem sit recurrendum, scire oportet, quod tantum recurrendum est ad Principem pro privilegij interpretatione, quando dubium inexplicabile fuerit, ita quod iudex illud iure explicare non valeat, † quod probatur in l. fin. C. de legibus, & in l. 1. C. de re latio. & in l. 14. tit. 1. lib. 2. foro juzgo, tradit Bar. in l. omnes populi, & Bal. in l. 1. C. de legibus, col. 1. & 2. & alij relati à Burg. de Paz in relectione l. primæ Tauri numer. 438. dispositio namque per verba quantumcunque præcisa & vniuersalia, recipit interpretationem & limitationem congruam, † glossa verbo, stipulatus in l. stipulatus sum dam. & ibi Doctores, ff. de verborum obligatio. tenet Pet. Paul. Paril. conf. 3. num. 61. vol. 3. Dec. conf. 336. Roland. qui alia allegat in conf. 61. nu. 54. cum seqq. vol. 2. nam intentio, & anima legis & dispositionis potius considerari,
 697 & audi debet, quàm ipsa verba, † l. 3. in fine, C. communi de legat. l. penult. ff. ad exhibendum, ibi: *Non oportet verba captare, sed qua mente aliquid diceretur, animaduertere*, tenet Abb. in cap. 2. de rescript. nu. 6. Menchac. controuersiar. illust. lib. 1. cap. 30. nu. 4. cum sequentibus, fol.

91. tenet Bobadilla in sua Politica tomo 2. lib. 3. c. 15. num. 37. qui in nu. 34. cum sequentibus affirmat, quod mulier, quæ contractationi assillit, si fallit, hoc est, *Se alça*, perdit priuilegium, & poterit incarcerationi, sicuti quilibet homo, extendens ad fœminas legem, quæ de hoc in masculis tantum loqui videbatur. † Et quando privilegiorum verba sunt clara, non est ab eis recedendum secundum Guid. Papæ in cap. cum dilectus de consuetudo. nu. 7. sed quando sunt ambigua & obscura privilegiorum verba, & possunt ad diuersa adaptari, illud debet accipi, ut priuilegiū & dispositio potius valeat, quàm percat, † & ita Guid. Pap. in singulari
 699 § 14. §. de obscuris fol. 30.

DEINDE Procuratores curiæ Regiæ assistentes, quos *Procuradores de Corte* appellamus, dum in Curia assistunt, non poterunt peculiari priuilegio incarcerationi, nisi in casibus expressis in l. 10. tit. 7. lib. 6. Recopil. † quod tenet Tallada de carcere cap. 11. §. 4. nu. 4. & Belluga de speculo Princip. fol. 106. etiam decuriones qui pro ciuitate in curia assistunt alicui negotiationi, pro debito ciuitatis non poterunt incarcerationi intra tempora sue assistentiæ, † & habent priuilegium reuocandi domū,
 701 iuxta l. 2. §. legatis, ff. de iudic. l. 1. tit. 3. par. 3. l. 11. tit. 7. lib. 6. Recopil. tradit multa de hoc priuilegio reuocandi domū Couar. in pract. quæst. cap. 5. nu. 1. cum sequentibus.

NEC Silentio digum est, quod verba priuilegij debent intelligi in casu, de quo iure communi non disponitur,

Tractatus de priuilegiis

703 ponitur, § l. 1. in fine, ff. ad municipalem, tenet Bart. in l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. num. 12 & 14. & Anton. de Rosel. de potestate Imperatoris in part. de concilijs fol. 110. nu. 14. in volu. 4. tractatum Doctoru. Et est animaduertiendum, quod licet verum sit, quod generaliter verba simpliciter prolata intelliguntur de prima persona, & de prima vice, 703 § l. 1. boues, § hoc sermone, ff. de verborum significat. tamen in priuilegijs verba de sua natura intelliguntur perpetua, § ita Felin in cap. 2. de tregua & pace limitatione 7. & Tirraquel. qui plura refert in dicto § hoc sermone limitatio. 8. & Portius libr. 3. cōmanum opinionum conclus. 21. col. 4. versic. Decimo limita. & Molina de Hispan. primogen. prima parte cap. 6. num. 20. per quem rex. in d. § hoc sermone, reneq. las. in l. duobus. § si ei cui, vers. Pro ista, ff. de iure iurando, quod relictum pro dotandis mulieribus pauperibus nō potest per executores distribui pro dotandis viduis pauperibus ad hoc, 705 vt secūdas cōtrahant nuptias: § quod tenet Boer. in decis. 131. num. 3. vbi alia huiusmodi recenset exempla, & dico in nume. 789. infra. Et adeo sunt priuilegiis verba consideranda, quod ea in Principis priuilegio contenta debemus æquitati conformare, licet hoc verba non patiatur, 706 § per gloss. 3. in cap. paratus 23. quæst. 1. tenet Oldrald. conf. 268. las. in l. quandoquunque, C. de testam. milit. & Thom. Gram. decis. 59. num. 48. Prænotatis etiam accedit, quod si Princeps concedat alicui nobili, vel

vniversitati iurisdictionē in aliquo castro, vel villa exercendam, si post concessione incolæ augeantur, ædificiaque noua ad habitationem sint constructa, iurdictio ad novos incolas, ad nouaque ædificia constructa, vel in Principis vel tertij præiudicium aucta videtur, nili ex tacito ipsius consensu id perpendatur, § 702 quod latè tradit Couarru. in pract. quæst. c. 2. per totum, maxime nu. 1. & 8 vbi l. cum fundus, ff. de leg. 2. interpretatur: qui dictus Couar. in c. 37. per totum latè agit, vtrum habens in aliquibus oppidis iurdictio nem habeat ratione eius aliquod ius in pascuis publicis, & an agri communes duobus ciuitatibus possint ab altera earum coli sine alterius consensu, si per hanc culturam impediatur communis pascuis, § & an vicus ex- 707 prius à ciuitate retineat ius pascendi, quod ante exemptionem habeat in tetririo, § quem videas alia his si 708 milia adducens.

Et cum aliquando Princeps in *Rescriptis* priuilegio, & Romanus Pontifex in rescripto illa verba, *Ex certa scientia*, vel *Non obstante*, vel *Motu proprio*, omiserint, est aduertendum, quod priuilegij vel rescripti geminatio habet vim clausulæ, *Ex certa scientia*, & *Non obstante*, vel *Motu proprio*, § per glossam primam in cap. rescripta 25. quæst. 2. gloss. verbo noscatur, in cap. 1. de constitutio. lib. 6. & est text. cum glossa in c. si quando de rescriptis, tenet Anton. de Butr. in d. c. 1. de rescript. & in cap. quæ in Ecclesiarum de constit. Bald. in l. nec damno. l. de precibus imperat. offi-

offerend. Ioan Andreas, & alij in c. porrecta de confirmatione vtili, vel inutili. Anton. Cōfset. in tract. de verbis geminatis nu. 2. in volum. 2. tractatū Doctorum fol. 91. & vtrū causa concedendi gratiam, vel priuilegium Principis, debeat esse vera, finalis vel impulsiuā: Et vtrum his deficientibus priuilegium viribus
710 non subsistet; tradit lare Couarru. lib. 1. variarum resolutio. cap. 20. à principio quamplura iura aduccēs, atque interpretans, qui de hoc est videndus, & distinctiones, quibus ad clariorem intelligentiam vtitur.

246.128. P R Æ T E R E A cum aliqua de nominatione & electione praxdixerimus, est notandum, quod patrono laico licet in nominatione & electione semel variare, quod patrono clerico non licet, fl. 6 & 7. tit. 15. part. 1. vbi Gregor. Lopez, qui Rochum de Curt. & alios refert, quod tenet Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 3. par. cap. 13. per totū, qui in num. 13. tradit pro communi, quod patronus laicus, qui cum iuramento promittit, non variare in electione, vel nominatione, tenetur id
712 seruare, & non poterit variare, t quā praxdictam variationē intellige permissam, dummodo res sit integra, & ante acceptationem electi vel nominati, quia postquam res non est integra, & post acceptationem, & quādo iam est ius quaxsitum nominato,
713 non est licita variatio. t c. quid autē, cap. querimoniam de iure patronat. cap. si tibi absenti de praxbend. lib. 6. cap. decernimus 16. quaxst. 7. tenet Gregor. Lop. in d. l. 7. in d. glos. ver-

bo, *Reciba el primero*. Nec licet patrono cuiusvis priuilegij praxtextu ad Ecclesiam aliquem praxsentare, seu eligere absque Episcopi approbatione: aliās electio & praxsentatio nullius erit momenti, t ex decisione text. 714 in cap. 13. de reformatione sessione 14. Concilij Tridentin. Ex quo sequitur, quod clausula testamenti, in qua excluditur Episcopus ab executione causæ pax ad se pertinentis nō valet, & nihilominus poterit Episcopus ad executionem testamenti & causæ pax se intrinmittere; i per text. 715 in authen. licet, C. de Episcopis, & clerici tenet Ripa in c. cum M Ferrariensis de constitut. n. 81. & est text. in cap. tua de testament. vbi lare Couarr. nu. 6. & est text. in c. 8. & 9. sess. 22. & in c. 4. & 8. sess. 25. de reformatione in Concil. Tridenti. tenet quāplures Doctores, quos refert & sequitur Spino de testamentis glos. 4. à num. 40. tradit plurima de hoc electus Couar. in 4 decretalium 2. par. c. 3. §. 1. nu. 20 & Ioan. Gutier. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. nu. 449 Bernard. Diaz de Lugo in reg. 240. ampliatione 2. Gratian. in regu. 156 nu. 17. Azevedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. recep. numer. 5. & Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l. 1. tit. 15. par. 1. glos. 6. qui respondet opinioni Menchac. qui contra communem tenere voluit, facit text. in l. nulli, C. de Episcopis & clericis. l. 5. titu. 10. par. 6 Quax omnia supra dicta, ne extra rem loqui videamur, faciunt, ne priuilegijs concessis Episcopis, & praxlatis praxiudiciū fiat, quax ita explicari, atq; interpretari debent, sicuti est iur-
pctan-

Tractatus de priuilegiis

pretandum priuilegium concessum à Principe circa iurisdictionem, in quo non videtur concessum, nec comprehenditur collectandi, nec noua gabellam imponendi, † iuxta opinionem Aegidij Bosij in praxi tit. de regalibus num. 16. qui nu. 18. ait, quod regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reseruata; † sed quando Princeps inuestiuit aliquem de castro cum inero & misto imperio & omnibus regalibus, censentur concessa regalia, † ita Bart. in l. 1. C. de bonis vacantibus lib. 10. quem ibi sequitur Ioan. de Platea, & cõmuniter alij DD. & etiã censentur regalia omnia concessa, quãdo in priuilegio aliqua in specie conceduntur, & additur, vel subiicitur, *Cum alijs iuribus quibuscumque*, † ita Roman. conf. 271. Matthæ. de Afflict. in titu. de capit. qui curiam vend. in princ. num. 22. non tamen censentur regalia concessa, quando simpliciter concessum est castrum cū omni iure † Principis, quod tenet Afflict. vbi supra 6. quæst. & Alber. in l. fin. in fine, C. de iurisdic. omnium iudic. quem sequitur Laudensis in tit. de Principe conclus. 115. & Iern. in c. 1. tit. quæ sint regalia in vñbus feudorum. Sed est animaduertendū, quòd in supra dicto casu regalia censentur concessa, quãdo persona est virtutibus prædita, & talis, in qua possit conquirere Princeps, † iuxta prædictorum Doctorum opinionem, per verba etiam quantuncumque generalia vectigalibus impositio, nec pedagium videtur concessum, † de quibus Aegid. Bos.

vbi supra num. 23. cum sequentibus, qui in num. 29. tenet cum Bald. in l. rescripta, C. de precibus imperator. offitend. & in l. 1. imperium prima lectura col. 3. de iurisdic. omni. iudi. & in l. 2. C. de seruit. & aqua, & in l. à procuratore, C. mandat. quòd licet sub nomine generali, *Cum regalibus* veniant regalia, vt supra dictum est, nihilominus sub verbis generalibus non veniunt alia reseruata Principi, † quod etiam tenet Præposit. in d. cap. 1. tit. quæ sint regalia in vñbus feudorum col. 2. & Felin. in c. cum nobis de præscriptio. col. 3. ver. scilicet. Tertia declaratio, & latius in c. quæ in Ecclesiarum de cõstitutio. & quid operetur, & importet clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, vel clausula suppletes omnes defectus, ex plenitudine potestatis, † tradit latè Alexan. in l. quidam consulebant, ff. de re iudic. num. 10. cum sequentibus, & Doctores in cap. si motu proprio de præbend. lib. 6.

VNDE subsequitur, quòd Princeps vel Papa conferens beneficiū, vel gratiam in capaci ex certa scientia, videtur de incapacitate dispensare, † tex. in d. l. quidam consulebāt, ff. de re iudic. in fine, vbi notat Alex. num. 6. ad idem est tex. in l. Vlpianus in fin. ff. de excusat. tutorum. Sed in contrarium, & sic quod non sit necessaria certa scientia in Principe, in l. Barbarius, ff. de offic. prætor. secundum communem intellectū vltimòtanorum, vbi probatur, quòd Barbarius ibi ex promotione facta à Principe adeptus est libertatem, ad quod

quod etiam facit textus in Clement:
summus de sentent. ex communica-
tio. & l. libertas aduersus, ff. de in ius
votan. vbi notat Angel. quod Prin-
ceps concedendo rescriptum de le-
gatorum supplicanti videtur sup-
plicantem habilem facere ad alega-
726 dum. † Sed quod tam in Principe,
quàm in Papa, sit necessaria certa
scientia ad hoc, vt sit dispensatum
cum incapaci, resoluit Alex. in d. l.
quidam consulebant, ff. de re iudici:
727 num. 7. † pro qua veta opinione fa-
cit tex. in c. si eo tempore de rescrip-
lib. 6. vbi Papa promouendo mino-
rem ad beneficium, non videtur
super etate dispensare, quia ignora-
bat defectum etatis, quod secus ef-
728 fer, si etatem sciuisset, † vt notat glos-
sa in cap. statutum de rescriptis lib.
6. in verbo literarum, notant Docto-
res in cap. ex tatione de etate & qua-
litate, glossa 1. in l. vniuersis, C. de
precibus imperat. offerend. & ideo
ait Bald. in l. imperialis, §. si miles,
C. de nupt. quod Papa promouens
spurius ad Episcopatû videtur eum
restituere natalibus, si ex certa scien-
729 tia faciat. † Et ad dictam l. Barbarius
respondet Alex. in d. l. quidam cõ-
sulebant num. 8. vbi Imola ait, quod
adeo verum est, quod requiritur cer-
ta scientia in dispensatione Princi-
pis vel Pontificis, quod oportet, vt
vt in litetis exprimat, vel quod ex
tenore literarum appareat, quod cer-
tam scientiam habuit de inhabilita-
te promoti, qui dicit, quod dicta
certa scientia potest per testes pro-

dum, vtum priuilegium concessum
alicui extēdatur ad fideiussores. † Et 731
videtur extendi per l. fin. §. fin. C. de
vsucapione rei iudicatæ. Sed in hoc
taliter est distinguendum, quod aut
priuilegium est personale, & hoc
non transit ad fideiussores, vt est pri-
uilegium, ne cōueniatur in plusquā
facere potest, & similia, vt notatur in
l. exceptiones, ff. de exceptio, aut est
priuilegium reale, & hoc ad fideiuf-
siores transit per text. in d. l. exceptio-
nes, §. rei autem, & in hoc casu lo-
quitur text. in d. l. fin. §. fin. C. de vsu-
ris rei iudicatæ, † vt notat & resoluit 732
Bart. in l. cum filius familias, §. 1. de
vethorum obligatio. nume. 2. quem
sequitur ibidem Imola, & Guilliel-
de Cuno in l. 1. C. quando impera-
tor inter pupil. & viduam, & Bald.
in l. tam mandatori, C. de nō numer-
pec. Bald. in l. quotiens in fine, C. de
precibus imperat. offerend. vbi Cin-
& Alex. in d. l. cū filius familias, §. 1.
num. 6. loquente in priuilegio dila-
torio concessio cruce signatis, l. etsi
fideiussoribus, ff. de re iudic. DD. in
l. tam mandatori, C. de non numer-
pecunia, Hippolyt. in rubr. de fide-
iussoribus num. 273. Vnde est, quod
fideiussor non gaudet beneficio ces-
sionis bonorum principalis debito-
ris, ita Anton. Gom. lib. 2. variarum,
c. 11. nu. 52. vers. Item addit, † text. 733
singularis in l. hæres à debitore, §.
quod si stipulator, ff. de fide iussor,
l. 3. tit. fin. par. 5. vbi glossa fin. Baeca
de inope debitore, cap. 5. num. 39.
Azevedo in l. 5. tit. 16. lib. 5. Recop.
num. 10. quem vide optimam addu-
cente cautela, & Iafide debito: §. fin.
num.

730 bart. †

245. 130. EST QVE Animaduerten-

Tractatus de priuilegiis

num. 25. Matthesianus notabili 105.
Collantes in pragmatica agricultorū
lib. 2. c. 3. n. fin. Felicianus de censibus
tomo 2. libr. 3. c. 2. num. 2. versiculo
infertur pagin. 164. text. in §. fin.
instit. de replicatio. Bart. in dict.
§. quod si stipulator. Nec creditor,
qui habet priuilegium pignoris, vel
hypothecæ, vel fideiussorem pro
suo debito, præiudicatur, quādo de-
bitor bonis cedit, vel quando sit ei
remissio debiti à maiori parte cre-
ditorum, quia nihilominus habet
recursum contra fideiussorem, vel
contra pignora, vel res hypothe-
cas, ¶ per l. rescriptum, vbi glossa

734 verbo hypothecas, ff. de pactis, vbi
notat Doctores tex. in l. 6. tit. 15. p. 5.
Sed limita, & secus intellige in dil-
ationibus quinquennialibus, quæ à ma-
iori parte creditorum debitoribus
fiunt, quia hoc casu præiudicatur
creditor habens fideiussorem pro
debito suo, & priuilegium pigno-
ris & hypothecæ, & compellitur,
stare pro dilatione concessa à ma-
iori parte creditorum, ¶ text. in l.
fin. §. nulla, C. qui bonis cedere pos-
sunt. in d. l. rescriptum, §. hypothecas,
tenet Paul. in d. l. rescriptum num. 1.
& Greg. Lop. in d. l. 6. tit. 15. p. 5. glof-
sa verbo, *O empenadas*. In priuilegio
tamen mendaciter impetrato nota
736 quod est nullius momenti, ¶ iuxta tex.
in l. c. si legibus, vbi Doctores & Sa-
licet. num. 1. C. si contra ius vel vtili-
tatem publicam.

¶ 131. **ALIQUANDO** Tamen
duo in eodem libello supplicant
pro priuilegio obtinendo, & im-
perator vel Princeps, vni tantum

concessit. Et dubitatur, an profit v-
trique. In quo casu Doctores respō-
dent, quod non: nam priuilegium
personas nominatas non egrreditur,
¶ vt in l. priuilegio, l. in omnibus de
regul. iuris, ff. nisi quando priuile-
gium esset de causa indiuidua, vel
cōmuni, vt de seruitute, vel de spor-
tulis, quia tunc concessio priuilegio
vni ex impetrantibus prodest vtri-
que, l. fin. C. de fructibus & litium
expensis: quod notat Salicetus in l.
si libellum, C. de diuersis rescriptis
num. 2. ad finem. Potest tamen du-
bitari,

V T R V M Credatur exem- *Quest. 132.*
plari alicuius priuilegij, vel præcisè
debeat originale ostendi. In quo
casu notat Azueved. in l. 22. & 23. tit.
14. lib. 6. Recop. n. 1. per l. sancimus,
C. de diuersis rescriptis, & per alia
iura; & Doctores, quos refert, quod
priuilegium originale est exhiben-
dum pro eius probatione, quod non
debet esse rasum, nec cancellatum
in parte suspecta, aliàs non valet,
¶ per l. 44. tit. 18. part. 3. cap. ex literis
738 de fide instrument. l. fin. C. de edi-
cto Diui Adriani tollend. l. scimus,
C. de testamentis, cap. cum vene-
rabiles de religiof. domibus. Et quæ
dicatur pars suspecta in priuilegio,
vel instrumento, traditur in l. 110.
titul. 18. part. 3. vbi Gregor. Lopez.
ex quo est, quod exemplari potest
rescriptum seu priuilegium de man-
dato iudicis, ¶ per l. sancimus, C. 739
de diuersis rescriptis, secundum le-
cturam secundam, quam dicit no-
tabilem Barr. ibidem, & Bal. in l. pu-
blicati, C. de testamentis, & est text.

Regius

Regius in d. l. 44. titul. 18. part. 3. in fine, quæ licet requirat Regiam licentiam, sufficit licentia iudicis circa consuetudinem, quæ in hoc seruari debet, secundum Salicet. in authent. si quis in aliquo documento, C. de edendo numer. 4. quod adeo verum est, quod licet notarius dicat, Hec est copia cuiusdam instrumenti manu mea cōfecti, cuius tenor de verbo ad verbum describitur, nō staretur tali copię, si iudicis auctoritas non interuenerit, ita Paul. de Castro in dicta authent. si quis in aliquo documento, num. 5. qui dicit, menti tenendum: quod limita, nisi in rescripto vel priuilegio, vel instrumenti dicatur, quod illi credatur, vel exemplo manu tabellionis scripto, quod fieri assolet, quia tunc sufficeret exemplum, licet auctoritas iudicis in eo deficiat. † Sed exemplum exempli priuilegij, vel rescripti non valet, per l. sancimus, C. de diuersis rescrip. secundum veram lectionem, 740 † ita Bart. & Doctores in d. authent. si quis in aliquo documento num. 9. ad finem, qui in numer. 10. ita distinguit, quod si exemplum est exemplatum cum partis citatione, & iudicis auctoritate, valet exemplatum. Sed tamen si exemplum predictum esset sumptum absque partis citatione, vel ea contradicente, & non cognito de contradictione, tunc non posset exemplari, nec valeret exemplatum: sed si fuisset priuilegium, vel rescriptum, vel instrumentum exemplatum manu notarij, qui fecit primum exemplum authenticum, tunc valet exemplatum secundum, ita ipse

Bart. dicto num. 10. & quid in supra dictis seruetur, tam de iure antiquo, quam de iure Regio, vide l. 10. & 11. & 12. titul. 19. part. 3. vbi Greg. Lop. & l. 17. tit. 25. libr. 4. Recopil. vbi Azevedo, qui refert Couar. libr. practicarum questionum cap. 21. & Dicacum Perez, & alios Doctores, qui dictus Couar. est videndus de hoc a num. 4. cum sequentibus, omnia iura antiqua & nouiora, & & Speculat. & plurimos Doctores recensens: & ideo instrumentum antiquatum potest renouari iudicis auctoritate, iuxta glossam verbo 742 argum. pro priuilegijs in authent. de hered. & falcidia, §. 1. tenet Bart. in l. si quis ex argentarijs, ff. de edendo, §. nec iterum nu. 3. qui Bar. vbi supra nu. 4. contra alios Doctores idem esse dispositum in priuilegijs, quod in cæteris instrumentis, & veram esse glossam supra dictam in verbo argum. pro priuilegijs, pro qua adducit multa iura, quod intelligit verum vbi supra num. 5. dummodo citetur pars, quæ per refectionem, vel renouationem priuilegij, vel instrumenti potest ledi.

E T. Cum appellatio sit defensio, † per c. omnis oppressus 2. ques. 743 6. cap. suggestum de appellatio l. 1. ff. eodem titul. & defensio tolli non possit à Principe, cum sit iuris naturalis per Clementinam pastoralis in fine, † de re iudic. vbi notat Abb. & 744 Cardinalis, & Doctores in cap. 1. de causa posses. & propriet. & Oldral. alios referens in consil. 34. & Socin. consil. 64. libr. 2. & consil. 37. libr. 3. & Fortun. Garc. in l. Gallus, §. & quid sit tan-

Tractatus de priuilegiis

si tantum. ff. de lib. & posthūm. col. 137. dubitatur, utrum à Principe per priuilegium, vel rescriptum Pontificis possit appellatio tolli. Et cum hæc quæstio sit resoluta à Couarr. in pract. quæstion. cap. 13. à num. 6. qui defendit, dictam appellationem tolli posse priuilegio, vel rescripto, ad eū vos remitto, qui aliquibus mo-

745 re suo utitur distinctionibus, et ideo datur intellectus illius clausule ita in priuilegiis, quam rescriptis ad modū consuetæ, hoc est, *Supplentes omnes quoscunque defectus iuris*, ut per eam defectus citationis nullatenus sup-
746 pleri videatur, et iuxta ea, quæ expressim notat Staphileus de literis gratiæ & iustitiæ, fol. 145. & optimè Ludouic. Gome. in tractatu vtriusque signaturæ num. 68. quos sequitur Couar. in pract. quæst. cap. 23. nu. 6. vers. Quarto ex his deducitur.

Quæst. 134 PRÆTEREA cum iure cō-
Cap. 17. pertum sit, quod filius naturalis bene succedit in iure patronatus, et
747 quod post disputationem resoluuit Roch. de Curt. de iure patronat. in vers. competens alicui nūme. 6. cum sequentibus. Quæ opinio verior est, licet ipse contrariam defendere conetur, & veram dicit Azeued. conf. 24. num. 39. ex opinione multorum quos refert. Est etiam animaduertendum, quod priuilegium legitimationis à Principe, vel Imperatore concessum, non includit, nec
748 comprehendit iuris patronatus successione, nec capacitatem, et secundum Abb. in cap. per venerabilem qui filij sint legitimi num. 26. glossa verbo diuersis in fine in cap.

lege, distinct. 10. tenet Bart. & communiter Doctores in authen. ex cōplexu, C. de incestis nupt. vbi etiam Cin. & Gemin. in d. c. lege & Roch. de Curt. vbi supra num. 8. de quo tu vide l. 2. tit. 18. par. 3.

Nec omitam, quod naturalis nō excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel delatū per aum maternū nepotibus suis, et ita resoluuit Anton. de Butr. in consilio 30. Et ratio quare priuilegium
739 legitimationis non comprehendit ius patronatus, ea est, quia spiritali causæ est annexum, in qua laicus disponere non potest, et per tex in c. quando de iudic. vbi communiter
750 Doctores, cum annexorū & connexorum idem sit iudicium, iuxta gloss. in verbo, connexa. in d. c. quanto de iudic. tex. iuncta glossa verbo annexi in cap. cum singulis de præbend. lib. 6. et de qua regula ultra Doctores in d. cap. quanto videas Felin. in c. postulasti de rescriptis & Hippol. singulari 251. & Guilielm. Benedict. in cap. Rainuntius, verbo & hortū num. 1. cum sequentibus, quæ regula procedit, etiam si annexum sit maioris valoris, l. etsi, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. & videas Menoch. libr. 1. de arbitrar. quæst. 45. & lib. 2. cetera 1. casu 95.

DVBITATVR Deinde, utrum destructa domo, vel castello
Quæst. 135. edificato per Principis priuilegium, sit priuilegium destructum, & cessauerit eius dispositio. et In qua quæstione videtur, quod priuilegium sit destructum, & cesset eius dispositio,
752 per l. Abbate in fin. ff. de verborum sign.

sign. cap. 2. de noui operis nuntiat.
quia domus refecta alia domus est,
752 *¶* l. inter stipulantem, §. sacram, & §.
i. ff. de verborum obligatio. & qui
refecit, nouum opus facit, per iura
supradicta, omnia siquidē iura inter
754 itū rei tolluntur, *¶* l. si legati causa, l.
ciens, ff. de verbor. sign. tex. in auli.
de nuprijs, §. deinceps, l. virum, §. so-
cietas, ff. pro socio, l. debirum, C. de
pactis, l. 1. ff. quemadmodū serui ru.
amittantur, & seruius semel extin-
755 cta non reuiuiscit, *¶* l. Tiria, ff. de ser-
uitut. rusticorum prædiorū, de quo
est videndus Ioan. de Platea in l. 1.
C. de aquæductu libr. 10. Sed contra
supra dicta facit, nam qui refecit, nō
756 videtur de nouo facere, *¶* l. 3. §. refi-
ceret, ff. de itinere actūque priuato, l.
seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruit.
urban. præd. l. & an eadem, ff. de ex-
cept. rei iudic. sicuti res mutata eadē
757 est, *¶* l. si grege, ff. de legat. 1. Nec ob-
stant iura supra allegata, quia illa ha-
bent locum, si omnino esset destru-
ctū castellum per priuilegium Regis
erectū cū intentione nō reedificadi,
quæ intentio cessat, reedificando, l. 2.
ff. de doli except. l. placet, ff. de ope-
ris libertorū, quia ex facto, vel non
758 facto probatur animus & euētus, *¶* l.
si clericus, C. de Episcopali audiētia,
c. peruenit 18. dist. 1. à Procōsulibus,
C. de appellatio. l. qui leuando, ff. ad
l. Rhod. de iactu. & quando dispo-
sicio est perfecta, ita quod alteri est
ius quæsitum per contractum, vel
sententiam, si domus vel res est de-
759 structa, & reficiatur, adhuc durat ius
§. fin. ff. de legat. 1. distinguendum

ergo est, quo animo quis rem dis-
soluit. l. inter stipulantem, §. & nauis,
ff. de verborum obligatio. l. quid nō,
§. si nauis, ff. quibus modis vsusu-
ctus amittatur, l. quod in rerum, §.
fin. ff. de legat. 1. Erat ratio, quia si
res destruat cum spe reparatio-
nis, durat res habitu, licet non actus
sed si destruat sine spe reparatio-
nis, desinit esse, *¶* notat Bald. in libr. 760
feudorum, titul. de pace constanr.
§. mos Romanorū, vbi tenet, quod
si ciuitas destruat cum spe repa-
rationis, durant eius priuilegia, quæ in
suspensio extant, Innoc. & Abb. in c.
cum ex iniuncto de oper. noui nūt.
col. 2. Alex. conf. 43. libr. 1. nu. 2. Si ra-
men perpetuū est destructa sine spe
reparationis, priuilegia delentur, &
exringuuntur, *¶* quem Bal. ibi videas, 761
in 1. col. & de priuilegio cōcesso ra-
tione turris, quæ destructa est, si alij
cōcedatur postquā reedificetur, an
possit nocere primo, notat Afflict.
de cis. 392. quæ vide, & Innoc. in c. ex
iniuncto de oper. noui nunt. & in c.
Abb. de verbor. signific. Barr. in l. 3.
ff. de colleg. illicitis in fine, Anchar.
in dicto cap. cum ex iniuncto num.
9. Anton. de Butr. num. 4. Marcus
Mantua c. 1. de electione n. 17. & 18.
Præterea, priuilegium cōcessum re-
bus transit cum illis ad successorem,
1 secundum Dñ. in regula priuilegiū 762
personale, de regul. iur. lib. 6. nu. 10.
& per me in tractatu de Regio patri-
monio 7. p. §. 1. n. 1. & deinde priui-
legiū mutatur persona mutata, *¶* per 763
l. 1. C. de imponend. lucratuiis de-
scripti. libr. 10. l. licitatio, §. fin. ff. de
publican. & vestigal. tradit ipse Bal.

Tractatus de priuilegiis

in rubr. C. de vsuris, quæst. 4. versic. mutatione personarum, Bart. in l. Paul. in fine, ff. de acquirend. heredit. Castell. in l. 6. Tauri, in verbo, *De qualiter calidat*, versic. Et quod dixi de bonis, & in l. 13. Tauri, verbo, *Veinte y quatro horas*, versic. Ex quo inferitur, Roder. Xuar. in l. quoniam in prioribus in disputatione. questionis maioratus num. 23. & 24. Parladorius in tract. de rebus quotidian. c. 3. §. 1. nu. 17. in prima impressione, Azeued. in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 52. Anton. Gomez in l. 70. Taur. num. 24. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinamenti col. 89. vsque ad 91. Ioan. Gutier. in practis quæstio. lib. 2. q. 139. nu. 3. & per me ubi supra. nu. 5. Vnde est, quod fructus decimarum est quid temporale, & vendi, & locari potest, ¶ ut latè per dict. Azeued. in l. 1. tit. 5. lib. 1. Recop. & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiastica res, & perdit nomen & priuilegiarum, adeo quod si in laicum fiat alienatio horum bonorum, non cognoscet Ecclesiasticus, sed laicus iudex, ¶ quia qualitas rei dotalis & decimalis, & aliarum similium rerum, non transmittitur, nisi quando habet eandem subsistentiam persona mutata, sicuti non mutata, ¶ ut latè resolutur per iura & Doctores in superioribus relatis.

Quæst. 136 DEINDE Cum maritus possit agere pro vxore, ¶ iuxta l. 34. maritus, C. de procur. & iure nouiori peculiari priuilegio sit administrator omnium bonorum vxoris, per ea, quæ tradunt scribentes in l. 55. Taur. & Azeue. in l. 2. tit. 3. lib. 5. Recop. n. 1.

qui quam plures refert Doctores, & Greg. Lop. in l. 6. tit. 11. par. 6 in gloss. verbo, *Que las no pudiese veder*, col. 4. versic. in Regno vero nostro, & d. Azeued. qui alios refert, in l. 3. tit. 9. d. lib. 5. Recop. num. 22. versic. in dubium, ¶ utrum maritus de bonis vxoris solutionem recipere possit, ¶ & 768 videtur, non posse. Ratio est, quia coniuncta persona solutionem recipere non potest, ¶ ita Ias. in l. non solum col. 1. ff. solut. matrim. & etiam maritus recipere non potest vxoris debitum sine eius consensu, per text. expressum in l. cum maritum, C. de solutio. tenet Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des doct. rubr. 4. §. 5. numer. 48. veritas tamen est in contrarium, & sic maritus poterit debita vxoris sine eius licentia & consensu recipere: quod probatur, quia (¶ ut in superioribus diximus) maritus iure nouiori est administrator omnium bonorum vxoris, & habens administrationem coniunctæ personæ potest recipere debiti solutionem, & debita exigere, ¶ ita Ias. in l. 3. colu. 1. solut. matrimo- 770 nio, & ideo pater habens administrationem bonorum filij potest recipere debiti solutionem, ¶ secundum Ioannem de Imola, in l. qui aliena, §. quanquam, ff. de negot. gestis, ¶ & quæ dicatur coniuncta persona, videas apostillam Abb. in cap. nonnulli, §. sunt & alij de rescript. numero 10. verbi o, coniuncta persona, & verbo, coniunctæ personæ, & quod hodie vsque ad quantum tantum gradum extenditur coniuncta persona, ¶ tenet 772

Padilla

Padilla in l. transigere, C. de trans-
actio. n. 56. lib. 20. tit. 5. p. 3. & tenet
Gratian. in regul. 27. num. 4. contra
communē de iure antiquo relata
& sequitur, per Ias. in l. exigendi, C.
de procurator. nu. 3. qui ad decimū
gradum coniuncta personam exten-
debat, & multa specialia, quæ in cō-
iunctis personis admittuntur, quæ in
alijs non admitterentur, tradit Hip-
polyt. de Marfil. in l. vnica, C. de rap-
tu virgin. numer. 127. cum sequenti-
bus. † Nec mirum, quod maritus exi-
gere possit, uxoris debira, cum verū
sit, quod coniuncta persona, sine li-
centia nec mādato potest in iudicio
agere, cū rati cautione, † iuxta l. sed
& hæ personæ, ff. de procurator. l.
20. tit. 5. p. 3. vbi optime Greg. Lop.
l. 1. tit. 10. lib. 20. fori regal. l. 5. tit. 10.
lib. 1. dicti fori regal. vbi tenet Mon-
talb. improprie tamen dicitur procu-
rator coniuncta persona, † tex. &
& glos. in l. 3. §. 1. ff. iudic. solu. tenet
Ias. in l. exigendi n. 2. C. de procurat.
Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 1.
glos. 1. nu. 7. Gregor. Lop. in d. l. 10.
glos. 3. Sed limita, & nota, quod ea,
quæ speciale exigunt mandatum,
coniunctis sunt interdicta, nisi ipsi
mandatum habeant speciale, † Ipa-
ter, iuncta l. illud, ff. de minoribus,
tenet Cinus, & recentiores in dicta
l. exigendi, C. de procuratoribus, &
in cap. nonnulli, §. sunt & alij de re-
scriptis, latē Tiraquel. de vtroq; re-
tract. tit. 1. §. 1. glos. 13. n. 34. & §. 36.
glos. 2. n. 14. & §. 1. glos. 10. n. 25. Me-
resc. Padilla in l. transactionis placitū
n. 20. C. de transact. refer & sequitur
Azeu. in l. 8. tit. 11. lib. 5. Recop. n. 10.

E T Quia multoties dubitatur in
rescriptis & Regijs priuilegijs eius-
dem temporis & qualitatis, quod
eorum præferatur? Et vtrum præfe-
ratur illud, de quo acquisita sit posses-
sio, licet sit posterius, & quando
tempus datæ attendatur, † cum ca-
sus obuenerit, recurre ad tex. in cap.
capitulum sanctæ Crucis de rescrip-
tis, vbi plenē notant Doctores, cap.
quia cunctis de concessione præbe-
de, lib. 6. c. duobus de rescriptis, eodē
lib. glos. verbo annexa, in cap. quia
sæpē de præbedis lib. 6. notar. Dinus
in regula qui prior de regulis iuris,
lib. 6. num. 1. & 2. vbi apostilla, notat
Abb. & Felin. in c. cum re, cap. pa-
storalis de rescript. Bald. & Imol. in
l. si quis filio, §. eius, ff. de in iusto ru-
pro. Barr. in l. absentis, ff. de donatio.
Nicolaus de Neapoli in l. si duobus,
ff. de excusatio. tutorū, Angel. A ret.
in §. filius familias, inst. quibus mo-
dis ius patriæ potest solui. & Docto-
res in cap. suo tempore de rescript.
lib. 6. & latissimē per Menoch. de ar-
bitrarijs lib. 2. cenrur. 1. casu 48. &
Boer. decis. 150. Gratian. in reg. 404.
Thom. Grammar. consil. ciuili 31.
numer. 25.

E T Aliquandiu per priuilegiū
conceditur alicui vsusfructus, quan-
diu viueret, & in humanis ageret: &
dubitatur, vtrum per religionis in-
gressum perdat talis vsusfructus. †
Quo casu renendū est, quod per reli-
gionis ingressum non perditur talis
vsusfructus, sed transibit in ipsum
monasteriū, & durabit quādiu vsus
fructuatus ager in humanis, per tex.
in l. corruptionem, C. de vsufructu,

Tractatus de priuilegiis

dicit communem opinionem Soci.
 conf. 10. n. 20. p. 1. non enim sufficit
 media, vel maxima capitis diminutio,
 vel mors ciuilis ad vſusfructus
 amissionem, ſed mors naturalis re-
 779 quiritur, † per dictam l. corruptio-
 nem. Cui conſuſioni aſſimilatur
 illa, vtrum filio hærede inſtituto, cui
 facta eſt ſubſtitutio ſub conditione,
 ſi decedat ſine liberis, ſi efficiatur re-
 ligioſus & profeſſus faciat locum ſub
 780 ſtitutioni & fideicommiſſo, † vel
 ſpectanda erit mors naturalis. Et
 quòd in prædicto caſu ſufficiat re-
 ligio & profeſſio, ad hoc, vt ceſſaue-
 rit ſubſtitutio & fideicommiſſum,
 nec ſit ſpectanda mors naturalis, tenet
 Bald. in cap. in præſentia de pro-
 batio. vbi Felin. & ipſe Bald. in l. cū
 acutiſſimi, C. de fidei cōmiſſ. Socin.
 in l. cum auus, ff. de conditio. & de-
 monſtratio. Quòd verum eſt, vbi
 ille filius ingreſſus eſt religionem
 mendicantem, & regulam omnino
 incapacem bonorum: ſecus ſi talis
 regula, vel monaſterium bonorum
 fuerit capax: quia tunc mors natu-
 ralis hæredis inſtituti eſſet expectan-
 da, ita Alexan. conf. 13. vol. 3. Boer.
 decif. 354. num. 11. qui in num. 3. &
 12. dicit hanc eſſe communem opi-
 nionem. Et ratio eſt, quia per ſim-
 plicem ſacerdotium non perditur
 781 ſus ſubſtitutionis, † ſecundum Cor-
 neum in auth. niſi rogati, C. ad Tre-
 bel. Anchar. & Imol. in c. in præſen-
 tia de probatio. & Boer. vbi ſupra.
 ¶ E T Licet conceſſa ſit facultas ho-
 minibus alicuius ciuitatis, vt poſint
 ſcindere ligna in aliquo nemore;
 quamuis multi alij denuo eò deue-

nerint, & eū locum inhabitauerint,
 poterūt tamē omnes ligna ſcindere,
 † l. forma, §. quanquam, ff. de cen- 782
 ſibus, Boer. decif. 213. num. 12. l. 1. &
 quæ ibi notat Ioan. de Platea, C. de
 priuileg. corporatorum. Vnde eſt,
 quòd penſio quæ alicui domui, vel
 loco ſemel fuit impoſita, iuxta æſti-
 mationem illius non debet augeri,
 quamuis domus iſta augeatur, &
 ſolum tenetur poſſidens ſoluere iux-
 ta penſionem veterem, & iuxta va-
 lorem veterem, & non tenebitur
 ad illud, quòd adiunctum fuit, ita 783
 Bartol. & Lucas de Pignā in l. in l. in
 his, C. de prædijs, & omnibus rebus
 nauicular. lib. 17.

¶ E T Notaueram in materia reſo- 784
 lutionem, quòd per quācumque
 diſpoſitionem, quācumque generalē,
 non cenſetur derogatum priuilegijs
 clauſis in corpore iuris, etiam ſi di-
 catur, non obſtantibus quibuſcumq;
 priuilegijs, † gloſ. verbo illic, & Barr.
 in authen. qua in prouincia, C. vbi
 de crimine agi oportet, ita Galiaula
 in l. centurio, num. 78. ff. de vulgari,
 ex quò datur nouus & ſubtilis intel-
 lectus ad l. 20. Tauri, quæ eſt hodie
 l. 4. tit. 6. lib. 5. Recopil. quæ cū ſit
 iuris communis correctoria, vide-
 licet diſpoſitionis legis nō amplius,
 §. cum bonorum, ff. de legat. i. non
 extenditur extra caſum, in quo lo-
 quitur: remanetque dictus, §. cum
 bonorum in viridi obſeruantia circa
 illud priuilegium hæredi conceſ-
 ſum, vt poſſit eligere grauamen
 ſolutionis certæ quantitatis vini, vel
 olei, vel tritici quotannis de aliquo
 prædio ſibi relicto, vel prædium
 lega-

¶ 139

legatio relinquere, se à tali solutione eximendo, curamque prædicti prædij relinquendo: quod per mittitur favore relinquentis munificentiam, † l. si quis argentum, §. si vero, C. de donatio. & ibi Bald. per eundem text. quem valde quotidianum ad hoc asserit Ias. in dict. l. non amplius, §. cum bonorum, n. 3. quod nota; quia nouum.

2141 SI Principisque priuilegio, vel munificentia, vel alicuius priuata personæ alicui loco pio, vel hospitali, certa quantitas relinquatur pro pauperibus ibidem alimentandis; illo loco pio, vel hospitali destructo, quantitas illa, vel relictum non amplius debetur, † ita Geminianus in cap. licet de electione in 6. Ias. in l. inter stipulantem, §. sacram num. 3. ff. de verborum obligat. sicuti priuilegium concessum filiis propter parentes, non durat parentibus mortuis, † per l. 2. vbi glos. & Bar. C. de Episcop. & cleric. Ias. in l. filius à patre, §. filius, ff. de liber. & posthu. & ideo priuilegium immunitatis concessum propter pauperem, cessat diuitijs superuenientibus, † l. cura, §. deficientium, ff. de muneribus & honor. Ias. in d. l. filius à patre, §. filius & concessio facta pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas, quamuis illæ essent pauperes, quia talis dispositio refertur ad primas nuptias, † ita Bald. in procemio decretalium, & Ias. in l. diuortio, quod in anno n. 13. ff. soluto matrimonio. & per ea, quod dixi §. in superiorib.

num. 705. Et permissio vendendi facta vni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, † l. sicut, §. fin. ff. 790 quibus modis pig. vel hypoth. soluitur: nam omnis concessio, que ad factum refert, in dubio censetur personalis, l. idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legat. 1. & omnis facultas aliquid faciendi personalis censetur, † l. locatio, ff. locati, l. inter stipulantem, §. 1. l. cum quis, l. censualis, ff. de verborum oblig. & v. ubique scribentes, & Molina lib. 4. de Hispano. primog. cap. 5. num. 38. quia prouisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omissus remanet in dispositione iuris communis, l. si mater, §. fin. ff. de vulgar. vbi Bar. 792 & communiter scribentes, l. cōmodissime, ff. de liber. & posthu. l. si extraneus, ff. de conditione causa data, causa non sequuta, Bart. in l. Gallus, §. Et quid si tantū, ff. de lib. & posthu. n. 2. & 3. cum seqq. & ibi Ias. n. 21. l. vel singulis, ff. de vulgar. l. pater filiū, vbi Angel. codē tit. tex. in §. vel singulis, instit. codē tit. hanc dicit cōmunem Petr. Paul. Paris. cons. 87. num. 50. lib. 2. & Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 4. nu. 2. qui in nu. 3. ait, quod casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, † ex doctrina Cin. in l. quod 793 favore, C. de legibus, Ancharran. consil. 356. colum. 2. Dec. cons. 218. numer. 11. & cons. 360. col. 2. num. 3. & cons. 291. nu. 7. Aymon Crauet. consil. 161. num. 10.

Tractatus de priuilegiis

Quæst. 142 SED omittendum nō est, quod rescripta & priuilegia non valeant, si
724 continent duo specialia, t̄ ita Bald. in l. 1. in fine, C. quando liceat ab empti. discedere per legem primam. C. de dotis promissione, quem refert Ias. conf. 36. col. 3. vers. 4. volum. 3: contrarium tamen est verius, videlicet valere rescriptum & priuilegium continens duo, & etiam decem specialia priuilegia: nam certum est, quod in vno rescripto, vel priuilegio Rex potest vni, vel pluribus multa priuilegia concedere etiam specialia, sicuti in diuersis, quod quoties fit; alioqui sequeretur, quod Principis potestas esset diminuta, & limitata, quod est erroneum, nec l. 1. per Bald. & sequaces adducta hoc probat, sed Bartol. & alij in l. si is qui pro emptore, ff. de vsucapio. dicunt in dubio Principem non velle concedere duo specialia contra ius, sed quādo in rescripto apparet, quod Princeps voluerit plura concedere specialia; quin possit, nemo inficiari debet, & in dubio iuri derogare
796 non videtur: t̄ idē specialia duo inducere non videtur, nec præsumitur, nisi de contraria appareat voluntate. Et sic debet intelligi dicta l. quidquid in contrarium dicatur: & hac de causa Principis sententia habet vir legis & priuilegij, in casu
796 super quo supra est, & in similibus, t̄ per l. fin. C. de legibus, l. 14. tit. 12. p. 3 vbi Greg. Lopez l. 1. ff. de cōstitutio. Princip. cap. in causis de sententia & re iudicat. tenet Ifern. in S. præterea de capitulis. Conradi. Corne. conf. 190. lib. 2. n. 46. Angel. & Alex.

in l. 1. ff. de feriis, Tiraquel de iure primogenituræ, quæst. 40. numer. 162. Quæ conclusio limitatur, & locum non habet, quando esset lex aliqua, per quam casus ille decidi posset, quia non est præsumendum, Regem voluisse derogare, quod lege statutum erat: t̄ & quod aliquo particulari respectu motus fuit ad illum casum decidendum per sententiam, ita glossa, Bald. Salicet. & Fulgos. num. 7. in d. lege fin; C. de legibus, vbi communem dicunt Imol. & Felin. in d. cap. in causis n. 4. & cōmunem dicit Buig. de Paz in præmio legū Taur. n. 450. cum seqq. & ad hoc quod Regis sententia habeat vim legis & priuilegij, requiritur, quod sit lata ad petitionē vniuersitatis, vel quod Rex voluerit, dare per eam legis formam, t̄ ita Paul. in l. 1. ff. de cōstitutio. Princip. num. 5. Ias. num. 10.

E T Quando ciuitas vel Ecclesia, quæ destruitur auctoritate superioris, propter delictum perdat nomen ciuitatis vel Ecclesiæ, & quid quando destruitur ab hostibus, & vtrum priuilegium exemptionis concessum monasterio extendatur ad futuras capellas vnitas monasterio, & an priuilegium concessum decimis non soluendis extendatur, & trahatur ad futura prædia, & an priuilegium vel statutū, quod quis non teneatur soluere collectas de rebus suis, extendatur ad bona postea quæ sita: & an ciuitas quæ augetur, & iugitur nouismuris, dicatur ciuitas totū augmentum: & alia plurima huiusmodi, t̄ vide latē per Aules in cap. 799

correcto.

correctorum in protémio in verbo, *Assas*, per plures numeros, vbi multa iura & Doctores recenser in hac materia motus illo iuris principio, quod pacta habita in dote censentur repetita in augmento dotis, & quod iuris est de toto, censetur & de eius augmento, *† l. etiā, C. de iure dori. de quo augmento facit vnū tractatum Alber. Brun. in 2. volumine tract. Doctorum fol. 163. quem videas, maxime in 2 par. principali, fol. 177. colu. 2. qui Albertus Brun. in dicta 2: part. nu. 16. agit, vtrum rescripta & imperationes trahantur ad futura, † allegans cap. fin. de rescript. & Clementi. literas eod. tit. vbi late Imol. text. in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris, vbi Alex. & Doctores, in quibus priuilegijs seu rescriptis semper supplicata attendenda erit. Nam responsio debet interpretari secundum supplicam in priuilegijs & rescriptis, † per l. 1. C. de diuersis rescript. vbi late Ias. & tenet Greg. Lop. in l. 26. tit. 11. p. 5. in glos. verbo, *La respuella*, & nil mirū, cū sentētia debeat esse conformis libello secundum regulam vulgarē. †*

803
Quæf. 144
Cap. 18. ET Quia multoties à testatore relinquatur legatum vel anniuersarium, vel quod de aliquo prædio soluatur ab hærede quotannis certa vini, vel olei quantitas, est notandum, quod poterit hæres prædium legatario tradere, & à tali solutione se liberare, vel ei assignare aliquam vineam, vel oliuetum ex testatoris bonis, de quibus possit sibi dictum legatum quotannis assumere: & tenetur talis legatarius etiam inuitus assumere, & cu-

ram culturam habere, quod conceditur fauore & priuilegio facientis munificentiam: † ita notabiliter tenet Bald. in l. si quis argumentum in fine principij, C. de donatio. per tex. ibi, & Ias. in l. 2. §. mutui datio, numer. 8. circa fin. ff. si cert. petat. in in versic. Decimoseptimo notabiliter fallit, l. cum fructu eius, cum l. sequenti, ff. de vñfructu, l. filius familias, §. 1. ff. de legat. 1. tenet Felician. de censibus tom. 1. lib. 3. cap. fin. nu. 1. Lasarte de decima, cap. 10. num. 75. Lara de anniuersarijs, lib. 1. cap. 8. num. 26. quod est menti tenendum, quia quotidianum & honorabile, vt ait Ias. vbi supra, & poterit multoties in aliquo simili Regio priuilegio exemplificari. Et cū licita sit munificentia & donatio concubinæ facta, *Quæf. 145*
805 † per l. affectionis, l. donationes, quæ in concubinam, ff. de donatio. vbi Doctores, & quos refert & sequitur Anton. Gom. in l. 53. Tauri n. 68. est aduertendum, quod peculiari priuilegio clericus non potest suæ concubinæ donationem facere, † vt late tradit Palac. Rub. in repetitione rubr. de de donatio. inter vir. & vxor. §. 39. Didac. Perez in l. 1. titol. 3. lib. 1. ordinam. colu. 98. Roland. à Valle consil. 68. à num. 1. cum seqq. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. par. cap. 6. numer. 5. quod etiam est militibus prohibitum, cum fuerint armatæ militiæ, † l. 2. C. de donatio. inter vir. & vxor. l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testamento, tenet Cin. & Doctores in d. l. 2. & Palac. Rub. vbi supra, §. 37. versic. hæc tamē limita. Ioan. Gutier. vbi supra nu. 2.

N 4 quod

Tractatus de priuilegiis

quod extendit in num. 5. & sequenti ad Doctores, & licentiatos, & ad milites nostri temporis, qui parati sunt ad prelium & destinati in certo loco pro eius defensione, & ad comendatores quatuor ordinum militarium ex dicto peculiari priuilegio, per quā
808 plura iura & Doctores adducens, t qui limitat in num. 11. in donatione facta concubinæ militis, vel clerici ob benemerita, dummodo proben-
809 tur, & adqueantur donationi: t & licet Rex sit caput militū, & quatuor ordinum militarium, tamen poterit concubinæ donare, quia hoc in Rege est priuilegium facere, quod est ei
810 permissum, t secundū Palac. Rub. vbi supra vers. Ex quo inferitur. Sed si concubina clerici fuerit iam emēdata, factaque bonæ famæ, nec concubinatus durabat tempore donationis, valet donatio à clerico milite, &
811 Doctore in eam facta, t per glos. verbo, cadere, in l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testam. quæ est communiter ab omnibus approbata, ita Capitius in decis. 102. Gomez de Leon in sua centuria cap. 45. nu. 2. Palac. Rub. in repetitione rubr. §. 39. vers. Vnum non est omittendum. Et in casu in quo non est permessa prædicta donatio in concubinam facta à clerico milite, vel Doctore, vt supra dictum est, si facta fuerit applicabi-
812 tur fisco seculari, t secundum Anto. Gom. in l. 53. Tauri nu. 68. in fin. per l. mulierem, ff. de his quibus vt indignis, l. hereditas, C. cod. tit. vbi DD. & secundū Palac. Rub. dicto §. 39. vers. Unde non valebit donatio, & Ioan. à Garron. in l. 1. C. de secundis nupt.

nu. 28. Gam. in decis. 58. 1. p. vbi additio Menç. & Pereg. de iure fisc. lib. 2. tit. 9. de concubinis, de quo late est videndus Padilla in rub. C. de fidei-
comis. n. 18. & dictus Ant. Gom. in l. 9. Tauri n. 21. agentes de tacito fideicommissio, de quo ultra eos est videndus Azeued. in l. 6. titu 8. lib. 5. Recopil. à numer. 16. cum sequentibus, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 121. & Bernard. Diaz de Lugo in sua praxi canonica, c. 58. vbi additio Ignatij de Salzedo.

R V R S V S, Cum inter alia *Quæst. 146* fisci priuilegia, illud sit speciale, quod poterit fiscus agere contra tertios possessores debitori principali non excusso, t per l. Moschis, ff. de iure fisci, l. 1. C. de decurionibus lib. 10. l. libertus, §. 1. ff. admunicipal. vt tradunt Doctores in dictis locis, & Felician. de censibus libr. 3. cap. 4. num. 10. qui ait, in hoc priuilegium reperiri dominum census, qui poterit ad rem censui hypothecatam deuenire, licet à tertio possideatur, nulla facta contra debitorem principale excussione, t quod
814 etiam tenuit Guid. Pap. in quæst. 42. & 567. Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 11. §. 6. numer. 33. Couarru. lib. 3. variarum cap. 7. nu. 6. Petrus Salazar in tract. de vsu & consuetudine cap. 11. numer. 47. Aluarus Velascus in quæstionibus iuris emphyteo. quæst. 32. num. 14. Petrus Follerius in pragmatica de censibus, verbo tanquam res iudicata num. 12. & 16 & 36. Ioan. Gu-
tierr. in practicis quæstionib. libr. 2. quæst. 167. num. 4. Suarez de Paz in
praxi,

praxi, 3. tom. cap. 2. §. 4. n. 38. & Azeved. in l. 1. tit. 15. lib. 5. Recopil. nu. 8. qui ita dicit praticari contra limitationem Ioann. Garc. Galle de expensis & melioratio. cap. 4. nu. 44. & Gama. decisione Lusitana 145. ex ratione allata à Nauarro relato à Parlad. de rebus quotidian. c. 3. nu. 52. qui dicunt annuum reditum inesse pradio tanquam accidens in subiecto. In dubium vertitur, utrum mulier pro sua dotis hypotheca possit relicto marito diuine deuenire ad tertios bonorum possessores absque excusationis necessitate. Et quod in hoc privilegiata reperitur mulier pro sua dote, & quod possit agere aduersus tertios rei hypothecararum possessores, nulla contra principales debitores facta excusatione, tenuere Bald. Nouel. de dote 8. p. Priuilegio ultimo, Roman. in l. si constante, ff. solut. matrim. in princ. Alberic. in l. vbi adhuc, C. de iure dotium, & alij Doctores, quos refert & sequitur Felician. de censibus lib. 3. cap. 4. num. 10. Sed contraria opinio est verior, & communior per gloss. verbo qui potiora iura in d. l. vbi adhuc, vbi tenet Cinus. q. 11. Bald. & alij, præsertim Salicet, q. 12. Bart. & Alexand. in d. l. si constante 2. q. tertiarum partis, dicit communem Ias. in d. l. si constante num. 207. & 208. Palac. Rub. in cap. per vestras. §. 34. Anton. à Fano de pignoribus. 8. p. me. 1. num. 23. quos, & alios Doctores refert & sequitur Couarru. lib. 3. variarum cap. 18. num. 3. qui ita ait, vidisse praticari in Regali Granatensi pretorio, & hanc opinionem dicit communem Bonacosa in primo to-

mo communium opinionum in nouis lib. 5. pag. 305. col. 1. & Roland. à Valle consil. 9. num. 5. & 6. lib. 1.

NEC omittendum, quod licet *Quæst. 148* confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hæreditate, ius patronatus in filium cum transeat iuxta communem, & veriorum opinionem, per gloss. ver. 816 bo propinquus, in cap. filijs vel nepotibus. 16. q. 7. quæ sequitur Roch. de Curt. de iure patronatus in verbo ipse, vel is. q. 29. num. 69. Paul. de Citanis eodem tract. de iure patronatus. 9. p. q. 20. nu. 28. Decius in cap. quanto de iudicijs nu. 6. Abb. nr. 9. Ferretus consil. 179. num. 1. Stephan. Aufreus de potestate seculari reg. 4. fallentia 21. Iul. Clar. lib. 5. receptarum sentent. §. fin. in pract. crim. q. 78. versic. quarto modo, quæ opinio proculdubio vera & communis est, modo confiscatio fiat à laico, vel ecclesiastico iudice, teste Molina de Hispan. primog. lib. 1. c. 24. n. 26. tamen confiscata vniuersa hæreditate non transit in fiscum ius sepulchrorum peculiari priuilegio, per ex dispo *817* sitione l. si quis fuerit, ff. de religiof. vt refert Molina vbi supra num. 15.

ADDO etiam, quod si Priuilegiarius *Quæst. 149* concedat alicui, & filijs suis, & hæreditibus immunitatem etiam viuente patre, filij sui gaudebunt, & potuerunt illa immunitate, secus autem post mortem patris. Ita tenet Michael *818* Crafin tract. de successioibus. §. hereditas. q. 4. nu. fin. qui ex multorum opinione communem dicit de fabricante falsum priuilegium, tradit Auendan. de exequen. mandat. reg. 2. p. cap. 30. à principio. *819*

Tractatus de priuilegiis

Quest. 150. RESTATQVE In materia intellectus ad l. 18 tit. 32. par. 3. vbi probatur, quod cuilibet licet facere molendinum in parte superiori, dummodo cursus aquæ non prohibeatur molendinum in parte inferiori edificato, eamque habeat liberè, ita vt antea per consuetudinem currebat:

820 † nam illa verba, *Per consuetudinem*, intelliguntur de consuetudine præscripta, quæ faciat ius: ita interpretatur Franciscus Ripa in l. quominus, ff. de Fluminibus num. 95. Dec. conf. 244. num. 9. Auend. de exequend. mād. reg. 2. par. cap. 12 num. 4. ad fin. respondentes ad l. si manifestè, C. de seruitutibus, de qua desumpta fuit ad litteram d. l. 8. tit. 32 p. 3. ita Calcan. in conf. 56. num. 10. de quo videas Matth. de Afflict. in decis. 388. qui in num. 30. tenet, quod habens priuilegium ad hoc, vt nemo possit molendinum supra suum construere, debet illud allegare: aliàs in causa prohibendi non obtinebit. † Ex quo sequitur, quod si priuilegium & immunitas simpliciter & indefinite concedatur, intelligitur à numeribus per

822 sonalibus, † secundum Tiber. Decian. conf. 35. num. 45. vol. 2. & conf. 51. num. 23. vol. 3. Cephal. conf. 58. num. 10. Azueo. in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 27. & 28.

Quest. 151. E T Ideo si maioratus instituitur, vel aliquid aliud concedatur alicui ea conditione ad iecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili ex priuilegio contrahat, licet nobilitas ex ge-

823 nere deficiat. † Ratio, quia vbi casus

verus & fictus equiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, † per tex. in cap. ad audienciam, cap. cum dilectus de clericis non resident. paria enim sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, † per l. liberos, C. de collatio. vbi Dec. num. 6. & ideo ciuium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex priuilegio, † secundum Roman. 824 confil. 62. colum. 2. hanc opinionem tenet Greg. Lop. in l. 3. tit. 21. part. 2. glos. verbo, *Conuillana*, & Pelaez de maioratu quæst. 51. nu. 4. de cuius quæstionis veritate est videndus à num. 9. vsque ad num. 37. & Azueo distinguens in d. l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. à num. 55. cum sequentibus, qui in num. 53. tenet, quod paria sunt qualitatem inesse per naturam, aut per priuilegium, † cum Bald. 827 in l. cum ex ratione, ff. de excusat. tutor. & cum Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Conuillana*, de quo agit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. n. 34. cum sequentibus, & glos. 35. num. 3. cum sequentibus, multa ad hoc referens, qui interpretatur priuilegiū de *Antona Garcia* in num. 48. & vt non extendatur ad officia nobilibus concessa, sed tantum ad excusationem gabellarum, † qui Ioan. Garc. 828 dicta glos. 1. §. 1. num. 50. ait, quod nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudent, sicut nobiles à sanguine, † quod tenuit Mencha. de 829 success. creat. lib. 3. §. 30. num. 256. qui in num. 290. cum sequentibus tenet, & defendit, quod nobiles ex priuilegio sint admittendi ad ordines milita-

militares (vbi nobilitas requiritur) dummodo nobiles ex priuilegio liberi sint à macula Iudæorum, & Saraceno-
 rum, † quem sequitur Ioann. Garc. de nobilitate dicto s. 1. nu. 50. & Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. num. 59. cum sequentibus, limitans non procedere in militibus armatis quoad tributa Regia vulgo, *pechos Reales*. Illa namq; soluere tenentur per d. l. 1. & addens in num. 61. quod isti milites armati gaudebunt omnibus alijs nobilium prærogatiuis, exceptis dictis Regijs tributis. † Est itidem notandum, quod nobilitas ex priuilegio perditur per exercitium artis mechanice, non tamen illa, quæ ex sanguine, & genere procedit, † quia nobilis ex priuilegio non est tamen honoris dignus, quanti dignus est nobilis ex sanguine, vel genere. † Ita Salicet in l. fin. §. viros, C. vbi Senatores, vel clarissimi, tenet Vellus de re militati 7. part. tit. 3. num. 38. cum sequentibus, latè Azeuedo alios allegans in l. 3. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 11. & 12. quem videas optima recensentem. Et propterea rescriptum de nobilibus loquens extēditur ad creatos à Principe per priuilegium, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos Princeps nobilitat. † Ita Paul. de Castro in l. quoties in fine. C. vbi Senatores, vel clarissimi: quoniam nobilitas procedit à Principe, qui quos vult nobilitat. † Ita Alberic. in l. Imperatores in principio. ff. de Decurio. Bald. in l. sacrilegij, C. de diuersis rescript. Tiraquel. de nobilitate cap. 6. num. 1. Cassan. in catalogo gloriæ mundi. 8. p. cōsideratione 17.

Gregor. Lopez in l. 2. tit. 21. part. 2. in glot. verbo, *De buen linage*, sequitur Azeued. Otaloram, & alios referens in proemio tit. 2. lib. 6. Recop. num. 49. qui vsq; ad nu. 63. plurima Principi peculiaria recenset, † quem legas, ne eius dicta recolere videar, qui etiam quinquaginta antiquitatis priuilegia recenset.

Et cum in superioribus resol. *Quæst. 152.* uerim, quod nobilis incarcerationi non potest, nisi fuerit conductor Regiorum tributorum, & gabellarum, de quo bene Azeued. in l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. à num. 26. vbi quit, in conductore decimarum agit, † est notandum, quod nobilis ratione debiti descendens ex obligatione pro sua parentis, aut fratris à captiuitate redemptione incarcerationi potest; † iuxta ea, quæ tradit Pelæz de maiori 4. p. q. 1. limitatione 4. num. 1. cum sequentibus, qui sic an practicum in Regali Granatensi praxi, quæ refert, & sequitur Azeued. vbi supra num. 28. qui in num. 29. latè, & optime resoluit, & distinguit, vtrum nobilis, qui se esse ignobilem, in contrahendo affirmauit, gaudeat nobilitate, & incarcerationi possit, multa iura, & Doctores regnicolas referens. † CVM QVE plura, sint infirmis priuilegia, quotidieque infirmis excusationem habeant in iure permissam, plura congerit Gomez. in regul. cancellariæ tit. de infirmis reg. q. 9. & Paul. Orianus in repetitione l. 1. ff. de officio eius, cui mand. est iurisdic. num. 132. Roman. in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. nu. 76. & habetur in toto titulo, C. qui morbo se

Tractatus de priuilegiis

840 bo se excusant lib. 10. §. & eodē libr. qui etate vel profess. se excusant, & in l. 1. §. quod si morbo, C. de prae-positis & agent. in rebus, & per Ti-raquell. de primogenit. in præfat. num. 214.

Quæst. 154 **NOTA** Etiam in nostra ma-teria, quod si Principis gratia, ve priuilegio sit castrum alicui concessum, censentur etiam concessæ munitiones, & alia armorum præparamenta, quæ in castro sunt appositæ

841 pro eius defensione, §. secundum Bald. in c. 1. §. ad hoc de pace iuramento firm. & in c. 1. §. si quis demāso col. 3. de const. inuest. in vñsibus seu dorum Cēpol. de seruitut. tit. 31. de Flumi. n. 12. Tiber. Decian. respons. 35. num. 30. volum. 2. optimè declarat Menoch. de præsump. 96. maxime num. 6. Pelæz de maioratu 4. par. quæst. 33. nu. 10. cum seqq. qui in num. 7. agit, an arma posita in maioratus rebus, accrescant maioratui.

842 §. De cuius veritate videas; Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. n. 5. & Azeued. in l. 6. tit. 7. libr. 5. Recopil. Minç. autem & venç auri, vel argenti repetē in dicto castro à Principe concessio, in concessione, vel priuilegio non comprehenduntur, præcipueq; Regi remanent, §. iuxta l. 5. tit. 15. p. 1. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *Emineras*, ita Carol. à Grasal. lib. 1. regalium Franciç cap. fin. pag. 303. in paruis, Matth. de Afflict. in decis. 321.

Quæst. 155 **ET** Ne fefelleris in priuilegiis interpretatione, quia multoties cōceduntur in derogationē iuris ciu- lis & canōnici, & multoties in eorū

iuriū conseruationem: nota, quod si priuilegiū concedatur ad iuris ciu- lis & canonici conseruationē, tunc re- scripti, & non priuilegij habet signi- ficationem, & interpretationem, quamuis nomine priuilegij fiat con- celsio. Sin autem priuilegium con- cedatur ad iuris ciu- lis, vel canonici derogationem, non rescripti habet vim & significationem, sed merè priuilegium appellatur, etiam si in concessione rescripti mentio fiat, §. glos. notabilis verbo noscarur in c. 1. de constitutio. lib. 6. vbi sequuntur Dominic. & Gomez. & Ioan. Garc. de nobilitate in scriptio- nē à nu. 9. fol. 18. quia plus valet veritas, & rei substantia, quàm ludibrium verborum, §. l. 1. C. de nudo iure 845 quiritum tollendo, & inspicimus magis substantiam voluntatis, quàm verborum conceptionem, l. pater, s. fundum Titianum, ff. de legat. 3. & propterea priuilegium habens, idem quod ius commune interpre- tandum est, vt aliquid iuri communi addat, §. ita Felin. in c. 1. de rescriptis 846 nu. 40. ne detur occasio, vt sit frustra torium: nam priuilegiū, quod simul cū priuatione legis habet beneficiū Principis, debet extēdi respectu be- neficij cōcessi, & latissimè interpre- tati, §. secundum Felin. in c. causamq; 847 de rescript. n. 13. Bar. in l. quoties, C. de priuileg. scholasticorū, lib. 12. Rom. in l. 1. ff. ad Silan. Præterea cū tene- tur quilibet priuilegiatus citatus, cō- parere allegādo suū priuilegiū, §. per l. si quis ex aliena, ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, l. 2. tit. 7. p. 3. Ioan. de Platea in l. milisariis, cap.

C. de Decurion. lib. 70. Specul. de citacione. §. 1. num. 19. & 20. obiter se offert interpretatio tex. in l. 3. tit. 10. lib. 4. Recopilacionis, & illa controuerſa, & in praxi ordinaria quaestio, vtrum minor absens condemnatus pecuniaria cōdemnatione, qui post annum cōdemnationis comparuit, & priuilegium minoris ætatis allegauerit, seq; in integrum restitui aduersus sententiam, & contumaciam petierit, debeat audiri, & in integrum restitui. † In qua quaestione Anton. Gom. in l. 76. Tauri num. 8. & Auedan. respon. 13. num. 9. & Villalobos in antinomia iuris ciuilibis & regij littera A. num. 7. tenent, & defendunt in tali casu restitutionem minoribus non concedi. Contra quos, & sic, quod restitutio sit concedenda minoribus tenet Olanus in concordia legum littera A. num. 12. & Boer. de citacione 63. & latè Azcued. in d. l. 3. titulo 10. lib. 4. Recopil. à num. 6. cum sequentibus, & Ioan. Garc. Gallego de nobilitate glos 6. §. 1. à num. 21. cum sequentibus, vbi optima adducit: qui authores asseuerant, hanc opinionem esse veriore, & in praxi receptam, quam semper amplexus sum, & defendi, & in praxi receptam vidi. Cumq; immemorialis possessio, & consuetudo habeat vim priuilegij, † secundum Bald. in titul. quæ sint Regalia in vsibus feudorū c. 7. Decius cons. 456. n. 5. Corn. consil. 24. lib. 4. n. 20. Aimon Crauet. consil. 111. n. 25. Est notādum, quod si lege vel consuetudine, vel cōstitutio- ne decisum sit, vt aliquid probari tantum possit per priuilegium, sufficit

probatio immemorialis, quæ supplet priuilegium. † Ita Paris. de Puteo 852 de reintegracione feudi cap. an inter nu. 12. quem refert & sequitur Ioan. Garc. de nobilitate glos. 12. num. 63. cum sequentibus.

NEC prætermittendum vnum *Quæf. 158*
In dotē speciali legis priuilegio cōcessum, quod donatio causa dotis excedens summā legalem valet sine infirmatione, † per l. fin. in princ. C. de iure dot. tenet Baptista de Sancto Blasio in tract. de priuilegio dotis centuria 1. n. 50. & in centuria 2. n. 42. extendit ad donationem propter nuptias, per l. minoribus. ff. de donation. ante nuptias, vbi tenent Doctores, quod habet locum in donatione facta ecclesie, ciuitati, vel pio loco, secundum Bart. & Doctores in l. illud, C. de sacrosanct. eccles. & Paul. cons. 30. Bald. Nouel. de dot. priuilegio 47. fol. 22. col. 4. Et ideo quando dos debet solui cōstātē matrimonio, ex de causa, quia maritus vergit ad inopiam, conuenitur in totum, & infolidum, & in plus quā facere potest, neq; inuatur priuilegio sibi cōcesso per l. maritū, ff. solut. matrim. ratione fortioris priuilegij in hoc mulieri cōcessi, † glos. notabilis verbo sustentat *853*
tione, in l. vbi adhuc. C. de iure dot. tenet Baptista à Sancto Blasio vbi supra in centur. 1. nu. 71. Et licet priuilegium moratorium, & dilatorium concessum debitori à Principe omnes creditores comprehendat, † per *854*
l. quoties, C. de precibus Imperatori offerēdis, & ibi Doctores, fallit fauore dotis, cuius debitū non cōprehenditur in huiusmodi priuilegio moratorio,

Tractatus de priuilegiis

torio, vel dilatorio, ut habetur in authenticis de mandatis Principum cum dos, & fidei pariter passu ambulet, l. 2. C. de priuilegiis fidei. ita Baptista de Sancto Blasio ubi supra centur. 3. num. 89. quia de causa licet mandatum regulariter extinguatur morte mandantis, §. l. mandatum. C. mandati, fallit fauore doris, & libertatis, & pater causae, l. si ego, §. 1. ff. de iure doris. l. si pater. ff. de manumissis. vindicta, notant Doctores in d. l. mandatum, & in c. exijt qui seminat, de verborum significatione, lib. 6. per tex. ibi versic. in eo vero casu, quem tex. dixit singulare ad hoc Bald. in authent. si qua mulier. C. de sacrosanctis ecclesiis tenet Bald. Nouel. de doris. priuilegio 53. folio 23. col. 4. Ex quibus consequitur, quod si dos relinquatur in testamento legati causa inter alia legata, etiam si in codicillis sit appositae clausula diminutiuale legatorum in testamento factorum, talis clausula non refertur ad dictum legatum doris, §. l. libertatis. §. posthumis, ff. de alimentis legatis. cum dos assimiletur alimentis, per Barr. in l. Mella, ff. de alimentis legatis. & in l. cum de in rem verso. ff. de usufructu. Bald. Nouel. de dote, priuilegio 72. fol. 27. col. 1. Et quando mulier facit generalem remissionem de omnibus legatis, si huiusmodi a marito factis, non comprehenditur legatum doris: ita Paul. de Castro. consil. 234. Bald. Nouel. ubi supra 8. part. priuilegio 14. Sed cum sententia lata fauore alimentorum habeat executionem paratam, §. secundum

857

858

mero 47. Bald. in l. 2. C. quando prouocare non est necesse Roman. singulari 286. Iaf. in l. de alimentis num. 5. C. de transactis. ubi Alciat. pagina 4. Anron. Nijel. in tract. de concordia glossarum num. 35. Natta consil. 108. in princip. lib. 1. & consil. 409. num. 5. lib. 2. Tiraquel. de priuilegiis pater causae priuilegio 157. Lara de Cordoua de alimentis in l. si quis a liberis, §. si vel pater num. 26. Ioan. Gutier. in pract. quaestio. lib. 1. q. 106. est scitu dignum, utrum idem disponatur in sententia fauore doris lata, & quod habeat executionem paratam, quando est inops persona, in cuius fauorem lata est. In qua quaestione tenet Bald. Nouel. de dote 9. par priuilegio 7. talem sententiam paratam habere executionem, quem sequitur Palac. Rub. in cap. per vestras de donat. inter virum & uxorem, §. 15. folio 54. & Castillo in l. 53. Tauri in verbo, La dicha dote, licet contrarium indistincte teneat Anton. Gom. in d. l. 53. Tauri num. 54. per tex. in l. fin. C. de sententia quae sine certa quantitate proferatur ubi tenent Bald. & Salicet. num. 2. qui dictus Anton. Gom. mouetur ex eo, ne recipiens dorem, cum sit pauper, bona consumat, & ea non possit restituere prouocata sententia. Quae ratio facile diluitur, cum hodie anteaquam sententia executioni mandetur cum effectu, & bona tradantur per sententiam, quam dicimus, de remate, praecedat fideiussio de reddenda quantitate recepta virtute eiusdem, quam vocamus, de la ley de Toledo. Sed quidquid in hac quaestione teneas, vnum est sine dubio, quod

quod persona, in cuius favorem pro-
lata fuit sententia pro dote, dummo-
do sit pauper, & non habeat unde se
alere possit, alimentari debet ab eo,
860 qui appellavit, & ex doctrina prædi-
ctorum Doëtorum, & ex decisione
tex. in l. si instituta. §. fin. ff. de inoffi-
cioso testamento. l. Imperatores, ff. de
iur. & ratio. distrahend. tener Palac.
Rub. in d. cap. per vestras. §. 39. Co-
uattu. in pract. questio. c. 6. num. 5.
cum sequentibus, Rebuffus ad Re-
gias constitutiones, tit. de senten. præ-
iudicialibus. à num. 103. cum sequen-
tibus, & in glossis sequentibus, & in
proëmio dicti tituli num. 108. & in
artic. 1. gloss. 2. nu. 22. & artic. 3. gloss.
1. Math. de Afflict. in decisione 10.
& 11. Ægid. Bossi. in pract. tit. de ali-
mentis præstandis pag. 375. Molin.
de Hispan. primogen. 2. p. lib. 2. cap.
16. à num. 25. cum sequentibus, Me-
noch. de arbitrar. lib. 2. centuria 2. ca-
su 169. à num. 11. cum sequentibus.
Quæ alimenta in omnibus casibus,
in quibus præstari debent, petenda
sunt, & præstanda in domicilio præ-
861 stare debentis peculiari privilegio, &
gloss. celebris in verbo alteruter in l.
cum hi. §. in causa. ff. de transactio.
quam sequitur Bart. in tract. de ali-
mentis nu. 24. & in l. 1. ff. de alimen-
& cib. legat. nu. 4. & Paul. de Castr.
in d. §. in causa, & Menoch. lib. 2. de
arbitrar. centur. 2. casu 170. u. 8.

Quæst. 159. P R Æ T E R E A cum aliquan-
do privilegium concedatur alicui pro
se, & sua domo, animaduertendum
est, quod tale privilegium etiam fa-
milie concessum intelligimus: cum
nomine domus familia semper co-

prehendamus, & iuxta illud Lucæ c. 862
1. Cui nomen erat Ioseph de domo
David. Et illud, Et regnabit in domo
Jacob in æternum. Et iuxta illud Ver-
gilij.

*Cū domus Assaraci, Othyam, clarasq;
Mienas*

*Imperio premet, & victis dominabi-
tur Argis,*

*Sergestusq; domus tenet, à quo Sergia
nomen.*

Et ita in Hispania familiam pro do-
mo dicere consuevimus, ut tenet
Ioan. Garcia de nobilitate gloss. 18. n.
41. qui in gloss. 48. num. 19. tenet cum
Alciat. Alex. Imol. & alijs: quod ad
hoc; ut privilegiati iuste conquæ-
ri possint, debet præcedere realis per-
turbatio, & nõ sufficit verbalis. & Ex 863
quo nota, quod licet iurisdicção de le-
gata non sit prorogabilis de vna per-
sona in alias in privilegio, vel rescrip-
to nõ expressas, & per tex. in c. P. & 864
G. de officio delegat. ubi tenent Do-
ctores: in tantum quod si rescriptum
est impetrarum contra Titium, qui
tẽpore impetrationis erat mortuus,
non transit in eius successores, & ut 865
in l. Nerarius. ff. de regul. iuris, notat
Abb. in cap. significavit de rescriptis
num. fin. & Math. de Afflictis decis.
227. num. 1. & 2. tamen iurisdicção
delegata extenditur ad citationem
personæ non cõprehensæ in rescrip-
to, & ad alia annexa, & secundum Pau- 866
de Castro in l. venditor, ff. de iudic.
Abb. Sicul. & alios in dicto cap. P.
& G. quia hæc citatio, & annexa vi-
dentur in consequentiam commiss-
sa, per l. 1. C. ubi in re actio. & quia
ratione connexitatis extenditur ius
exobi.

Tractatus de priuilegiis

- 367 exorbitans, † vt in l. 2. C. de consor-
tibus, eiusdem tit. & in Clementina
si religiosus de procurat. ita Afflict.
vbi supra num. 3. & ratio potest esse,
quia licet in priuilegio & rescripto
non possit fieri extensua interpre-
tatio, potest tamen fieri interpreta-
tio comprehensua, † ita Innoc. in
cap. Episcop. de rebus Ecclesiæ non
alienand. vbi tenet Abb. nu. 3. Bar-
bacia num. 4. Verius num. 10. & est
communis opinio, secundum Felin.
in rubr. de rescriptis num. 5. & ideo
si causa committitur intra certum diem
terminanda, per lapsum diei expirat
iurisdictio, nisi de partium consensu.
- 369 prorogetur, † per text. expressum
in cap. causis de offic. & potest. iud.
deleg. vbi notant Doctores. Adde
tamē, quod licet regulariter priuile-
gium, vel rescriptum, prius in data
præualeat secundo & posteriori, † per
text. in cap. capitulum sanctæ crucis
de rescript. cap. duobus eodem tit.
lib. 6. vbi renent communiter Do-
ctores, benè Ioan. de Selua de bene-
ficijs, 3. par. 3. q. 3 & est text. in l. 27.
tit. 18. par. 3. latè Grati. qui ponit re-
gulam cum ampliationibus & limi-
tationibus in regula 404. & tradit
plurima Menoch. de arbitrarijs lib.
2. centuria 1. casu 84.

Est notandum, quod quando pri-
uilegium vel rescriptum est eiusdem
diei, illud præfertur, ex quo primo
371 fuerit possessio illata, † C. duobus, §.
fin. de rescript. lib. 9. tenet Guid. Pap.
conf. 189. ad finem vers. alia etiam ra-
tione, quod procedit, quando ambo
impetrantes sunt pares in tempore, &
verè ignoratur, quale priuilegium

vel rescriptum sit prius, & quale po-
sterius concessum sit, quia tunc præ-
fertur qui in possessione repertus sit,
text. in cap. à sede primo responso
de præben. libr. 6. tenet Decius in l.
cum quid prima lectura, ff. si cert.
pet. num. 19. Ias. in conf. 102. num. 2.
versic. Secundo moueor. lib. 2. Ruin.
conf. 19. nu. 9. libr. 1. Nata conf. 351.
lib. 2. Felin. in c. capitulum sanctæ cru-
cis de rescriptis n. 16. quem videas,
Menoch. vbi supra nu. 10. & 13. cum
seqq. quibus illud simile est, quod
secundum Ldc. de Pen. in l. 1. C. de
præfectis prætorio libr. 12. quando
quis primo loco fuit promotus ad
offitium, & secundo loco alius etiam
promotus est, is, qui habuerit primo
literas, & possessionem, præfertur,
† argumento l. 1. C. de Consulibus,
lib. 12. quæ est communis opinio teste
Barbac. & Felin. in c. sciscitatus de
rescript. & Boer. in decif. 150. nu. 6.

EST QVE In hac priuilegio Quæst. 160
rū materia vnū speciale, quod Prin-
ceps de iure aufert priuilegium vni,
& alteri confert, † per cap. conquæ-
stus, vbi notant Doctores 9. quæst. 3. 373
c. frater 16. quæst. 1. tenet Guid. Pap.
in cōf. 65. n. 4. vers. de iure enim Prin-
ceps, & licet instrumenta cōmunia de
beāt esse apud antiquiorē & dignio-
rē, vt in superioribus resoluimus, pe-
culiari priuilegio est in hoc notādū,
quod si duo sint fratres, & vnus ma-
ior natu, penes quē sunt instrumenta,
licet minori postea succedat fiscus,
non erūt penes fiscū instrumenta, li-
cēt fiscus sit dignior. Sed si dignior fa-
ctus est vilior propter maleficiū,
instrumenta sunt ei auferenda, &
penes

874 penes consortem deponenda. † Et ratio est, quia instrumenta penes vi-
les personas non debent stare, ne eli-
857 datur ex hoc illarum veritas: † ita tenet Bald. in l. procurator. C. de edēdo, & Bonifacius in glossa Peregrina in parte diuisione, versic. nec diuidentur, verbo honoratior, folio. 133, col. 2.

245f. 161 S. E. D. est vltcrius notandum, quòd iudex executorialis, cuius sententia non poterit præiudicare debitori, nec ei adferre ius suum, vel
876 priuilegium, † secundum Bald. in l. 1. num. 2. C. si seruus extero, quem refert, & sequitur Lasarte de gabel-
lis, cap. 15. numer. 9. post medium, quoddā statutum ad hoc propositū adducens, eodemq; modo, qui priuilegium, vel rescriptum consequitur, non poterit priuilegio, vel rescripto renuntiare, si illud in iudicio produxit, absque aduersarij consensu: †
877 ita Felin. in cap. prudentia in fin. de mutuis peticio. l. si iudex circumuenito, ff. de minoribus, vbi Bald. quem refert & sequitur Tiraquel. de retractu lignagier. num. 26. Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. q. 22. num. 5. ad finem, & in num. 6.

245f. 162 QVIBVS conuenit interpretatio, l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. vbi habetur, quòd bona morientis ab intestato absq; hæredibus ascendentibus & descendentibus, & collateralibus fisco applicantur: nā intelligēda est, absq; correctioe l. 6. tit. 13. part. 6. quæ disponit, quod ad hoc, vt fisco habeat hæreditatem morientis ab intestato, debent deficere hæredes, scilicet que ad decimum gradum; aliās fis-

cus excludetur, † secundum Greg. 878 Lopez in dicta l. 6. in verbo, *decimo grado*, vbi latē. Deduciturq; ex supra dictis, vtrum deficientibus hæredibus vsq; ad decimum gradum, admittatur fisco excluso viro, & vxore, eorumq; priuilegio à iure quæsito per l. primam, & authenticam prætereā, C. vnde vir, & vxor, & per l. 6. & 7. tit. 13. part. 6. de quo passim tradunt Doctores. † In quo articulo tenet
879 Tellius Fernandez in l. 32. Tauri, num. 4. & in l. 3. Tauri. 3. p. num. 13. quòd fisco admittatur excluso viro, & vxore, quem sequitur Olanus in concordia antinomiarum litera V. num. 12. & in correctione legū partitarum in partita 6. numer. 118. Sed veritas est in cōtrarium, & sic, quòd in tali casu maritus, & vxor fisco præferantur; ne detur correctio legum in casu adeò speciali, & fauorabili, quod tenet Didacus Perez in l. 20. tit. 18. lib. 8. ordinament. pag. 371. col. 1. & Matienç. in l. 12. tit. 18. lib. 5. Recopil. glos. 2. num. 2. & ibidem Azeued. à num. 2. & Ioann. Gutier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 113. & Ioan. Garc. Galleg. in tract. de nobilitate §. 1. glos. 3. num. 28. qui Palac. Rub. citat, expresseq; tradit in d. l. 6. tit. 13. part. 6. in fine, vbi Gregor. Lop. & facit lex. 6. in fin. tit. 4. lib. 5. Recopil. de cuius legis dispositione, & de l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. & de earum concordia est videndus Azeuedo in l. 12. numer. 4. qui optimè loquitur, † quæ Ioan. Garc. & aliorum opinio
880 fulcitur, quia lex generalis noua non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem priuilegium speciale

Tractatus de priuilegiis

881 in eadem materia, et per glossam ver-
bo non compelli, in l. sciendum, ff.
qui facis dare cogan. quam dicit no-
tabilem Bart. ibidem num. 12. & est
communis secundum Ias. ibi num. 4.
& in l. bonorum, C. qui admitti nu-
13. & est glossa similis in l. 3. C. de silen-
tiar. lib. 11. & est text. singularis in l.
in fraudem, §. fin. ff. de militari testa-
men. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto ma-
trim. num. 14. & 15. & latius ipse in l.
fin. C. de reuocand. donation. n. 170.
& Costa in cap. si pater de testamen-
tis lib. 6. in verbo *habens*, num. 9. &
Menoch. de adipiscenda posses. re-
medio 3. nu. 79. facitque pro predicta
vera questione, quod priuilegiu in
casibus non priuilegiatis, iure com-
muni in dote, vel respectu mariti, &
882 vxoris non procedit, et secundum Me-
noc. de presumptio. lib. 3. presump-
14. num. 2.

Quæst. 163 NOT A tamen, quod si à Prin-
cipe priuilegij causa, vel à testatore
legati causa aliquid relinquatur cum
grauamine eligendi vnum consan-
guineum, cui postea relinquatur, non
censetur grauatus ad electione pro-
ximioris, sed potest eligere remotio-
rem, dummodo sit ex consanguineis:

883 et ita tenet Pelaez de Mieres de ma-
ioratibus. 1. part. q. 72. alios referens
per l. vnum ex familia. §. si de falcid-
ia. ff. de legat. 2. l. filius familias. §.
cum pater, ff. de legat. 1. quem sequi-
tur Ioan. Gutier. in pract. questione.
lib. 2. q. 67. num. 3.

Quæst. 164. NEC prætermittendam decreui
illam difficilem questionem, huc usque
nondum decisam, utrum priuilegiu,
& gratia à Principe concessa per l. 6.

tit. 7. lib. 5. Recop. vbi habetur, quod
successor in maioratu non teneatur
uxori, vel eius heredibus præstare
medietatem æstimationis expensa-
rum in reparatione domorum, &
aliorum ædificiorum maioratus fa-
ctarum, loquatur, & restringatur eius
dispositio tantum ad maioratus suc-
cessorem, vel habeat etiam locum
in bonis, quæ marito supersunt ex
acquisitis constante matrimonio, vel
contra, eius heredibus, à quibus vxor
suam medietatem æstimationis illius
quantitatis, quam maritus in dictis
ædificijs maioratus consumpsit, pe-
tere possit. et Quam questione post
884 longam pro vtraque parte disputa-
tionem cogitandum reliquit Burg.
de Paz Iunior in q. 8. & Ioann. Gu-
tier. in pract. questione. lib. 2. q. 82.
numer. 3. Sed maturius considerans
semper tenerem, dictam l. 6. tit. 7.
lib. 5. Recopil. tantum intelligendam
esse respectu successoris in maiora-
tu, & non respectu mariti, vel eius
heredum, à quibus vxor optime
poterit recuperare medietatem æsti-
mationis illius quantitatis, quæ ex
bonis constante matrimonio lucra-
tis maritus maioratus possessor con-
sumpsit in reparatione domus, vel
in alijs ædificijs in bonis maiora-
tus factis. Primo, quia de iure re-
gio bona constante matrimonio que-
ritur communicantur inter virum,
& vxorem, et per l. 1. tit. 3. lib. 3. fori
885 Regal. l. 2. & 5. tit. 9. lib. 5. Reco-
pilation. text. in cap. significauit de
donation. inter virum, & vxorem,
vbi scribentes. Et casus omisus à
nostra l. 6. noua est intelligendus

secun-

886 secundum ius antiquum, † l. si vero, §. de viro. ff. soluto matrimon. & lex noua simpliciter, aut generice loquens est accipienda, & intelligenda secundum interpretationem, & distinctionem legis antiquæ, † l. sciendum in principio, ff. qui satisfacere cogant. l. decurionibus, C. de silentarijs lib. 12. tenet Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 23. num. 20. Facit præterea pro hac parte, quia successor in maioratu tenetur de æstimatione expensarum in bonis maiora tus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit: † iuxta opinionem Burg. de Paz in q. 7. a num. 45. cum sequentibus, quam disputat & defendit Ioan. Gutierrez. in pract. quæstion. lib. 2. q. 84. contra aliorum distinctionem. Er hæc pars, quam defendo in principali quæstione, videtur defensa, & etiam sequuta à dicto Burg. de Paz in d. q. 8. in fin. qui omnes supra relati Doctores, & quos refert Ioann. Gutierrez. dicta q. 84. num. 4. concordi iudicio tenent, quod quando maritus maioratus possessor fecit prædictas expensas ex bonis dotalibus suæ vxoris, poterit vxor, vel eius heredes, si mortua fuerit, à marito viuo, vel eius hæredibus petere æstimationem ædificiorum, vel expensarum in rebus maiora tus factarum, † quod tenet Burg. de Paz in d. q. 7. nu. 51. & Ioan. Garc. Galleg. de expensis & melioratio. c. 13. nu. 48.

887 Adde etiam, quod licet Princeps non possit priuilegium concedere, nec quicquam disponere contra ius gentium, vel naturale, aut diuinum, nec contra utilitatem publicam, † vt

latè per Salicet. in l. omnes. C. si contra ius, vel utilit. public. Math. de Afflictis in decis. 391. nec contra iura spiritualia secundum Panormit. in c. 1. nu. 7. & 8. de sponsalibus, quæ opinio est magis communis teste Anton. Gom. in l. 49. Tauri n. 2. Couar. in 4. de sponsalibus 2. p. c. 3. §. 8. n. 6. Greg. Lop. in l. fin. tit. 3. part. 4. gloss. magna post principium, Ioan. Gutierrez. in pract. quæstion. lib. 2. q. 1. nu. 8. bene tamen poterit, legem diuinam, & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare: † ita habetur in glossa magna in principio in l. fin. C. si contra ius, vel utilitatem publicam, & etiã glossa magna in l. 1. ff. de constitutio. Princip. vbi tenet Bart. nu. 3. & in l. omnes populi, ff. de iusticia, & iure nu. 22. Anton. Gom. plures Doctores allegans in l. 3. Tauri nu. 24. Ioan. Gutierrez. in pract. quæstion. directa q. 1. num. 18.

Q V I B V S accedit, quod quando Princeps priuilegium concedit, est interpretandum, quod regulariter non videtur tollere, nec derogare statutum ciuitatis, † tex. in cap. 1. de constitut. lib. 6. & in cap. si propter tua de rescript. eodem lib. 1. tenet Innocent. in c. veniens de præscriptio. & in c. 1. de præbendis lib. 6. Curt. Senior consil. 103. nu. 6. & 10. lib. 3. quod procedit, licet princeps dicat, *Non obstantibus quibuscumque legibus*, nam adhuc præsumitur noluisse tollere ciuitatis statuta, etiamsi in dicto priuilegio adiecta sit clausula motu proprio, secundum Geminianum in c. si cui de præbendis lib. 6. col. 4. versic. licet motu proprio, Imola in c. cõstit.

891

Quæst. 106.

892

O 2

tutus,

Tractatus de priuilegiis

tutus vers. per predicta de rescript. ubi Felin. & ipse in c. cum olim de re iudicata, Ripa in c. aures n. 32. de rescript. quod tenet Menoch. de presumption. lib. 6. praesumpt. 39. a. n. 1. vsq; ad 5. qui in n. 6. limitat predicta quaestione, quando in priuilegio adiecta fuit clausula, *Pro expressis habent* res, &c. Quia tunc temporis priuilegiu concessum comprehendit statutum ciui

893 tatis, t qui Menoch. qua plures DD. refert, quos apud eum videre licet.

Quaest. 167 Cessionarius praeterea, & fideiusfor, cui a creditore sunt actiones cessione, gaudet omni priuilegio praelationis, quod cedens habet contra debi-

894 tores, & alios creditores, t per l. mandati actio. C. mandati, l. si prior. §. actio. ff. qui potior in pig. habe. tenet Paul. de Castr. in l. Modestinus, ff. de solutio. n. 2. & late Ioan. Gutier. allegat. 4. a. nu. 4. cum seqq. & Felic. de censibus lib. 3. c. 3. n. 5. Si in priuilegio tamen alicuius ciuitatis Princeps illius limites declarauerit, & distincte affirmauerit, & contrarium per publicum instrumentum affirmatum reperiatur, magis creditur testimonio Principis, quam instrumento pu-

895 blico, t secundum Andr. de Iserr. in §. scimus quo tempore miles in visibus feudorum: notat Ias. in conf. 65. lib. 3. Et tradunt plures Doctores, quos late refert & sequitur Aymon de antiquitate tempor. 1. p. nu. 1. cum pluribus sequentibus fol. 25. quia per priuilegia Principum constat de limitibus, t vt probatur in §. dictum insti-

896 tuta quibus mod. ius pat. potest. soluit. notat Bald. in l. 1. C. finitum regum, maxime quando priuilegiu

est antiquum: nam in probandis rebus, & factis antiquis leuius proba- 897 tiones, & testes de auditu sufficiunt, t iuxta notate in l. cu aliquis. C. de iure deliber. & in c. cu causam de probation. l. 1. §. idem Labeo, ff. de aqua pluuiaria arcenda cu concordantibus.

Et vnum circa locorum pascula Cap. 204 est notandum, quod quoties pascula non sufficiunt, communio pascuorum, quae est inter aliquas ciuitates, & loca dissoluitur: t ita Abb. in c. dilecti 898 n. 7. de arbitr. Roderic. Xarez allegatione 15. in fine. Et alij, quos refert, & sequitur Couarr. lib. 1. variarum resolutio. c. 17. nu. 11. vers. his vero.

Et nunquam obliuiscaris, quod *Quaest. 168* quod ea semper Principis est mens, quod quando priuilegiu incipit esse nociuum, ipso iure reuocatu censeatur, t 899 C. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. l. nemo, ubi Ioan de Platea, C. de dignitatibus lib. 12. l. 43. tit. 18. part. 3. ibi: *Que se torne en dano de muchos comunamente, tal priuilegio como este deximos; que de la Era que comeco a tornarse en dano de muchos, que se pierde, y no deve valer.* Et ratio est, quia noua causa superueniens tollit priuilegiu, t vt per Tiraquel. in 900 l. si vnquam. C. de reuocand. donat. verbo donationem largitus, nu. 279. Quia etiam leges ex causis iustis postea emergentibus mutari debent, t non debet de consanguinit. & affinit. l. 1. tit. 1. part. 1. ibi: *E non deve auer verguença en mudar, e emendar sus leyes, quando entendiere, o le mostraren razón por do lo deua hazer.* Publica namq; utilitas est finis legum, & aliarum dispositionum Principum, t vt 901 patet

patet ex procmio partitæ. 1. cum publica utilitas semper præferatur privata, per authent. res quæ C. cōmunia delegatis, & vbiunq; Princeps concedit priuilegium in his, quæ recipiunt causæ cognitionem; vel partem multum lædunt, debet pars citari, ⁹⁰³ r, t vt notat Bart. in l. 2. notabili 2. C. de temporibus appellat. & alij quos citat Tirāq. in tit. res inter alios actæ; versic. quinto hinc est, & dicit ad propositum Bald. in extrauag. ad reprimend. in verbo videtur circa finem; quod Princeps per priuilegium non potest tollere præscriptionem præteritam, per quam ius parti quæsitum ⁹⁰⁴ fuit, t notat Balb. de præscript. 5. p. quintæ partis principalis q. 8. nu. 1. Quod confirmatur ex dictis per Aymon de antiquit. tempor. 4. p. n. 210. quod latè firmat Bald. in l. Imperiū; in lectura. 1. col. 3. nu. 10. ff. de iurisd. omni. iudic. & alij, quos refert Pinel. de rescind. vedit. 1. p. c. 3. n. 4. Et hinc est, quod ius acquiſitum per præscriptionem difficilius amittitur, quā ius ⁹⁰⁵ acquiſitum per priuilegium, t securum Innocent. in c. accedentibus; versic. vnde si forte de priuilegijs, Fedlin. in c. accedentes de præscription. limit. 4. Aymon de antiquit. tempor. 4. p. n. 211. quem vtiōse retulit Auēdan. de exequend. mand. regū. c. 1. n. 24. versic. inter est tamen. Itē, quia multoties in priuilegijs à Principe concessis, & in legibus Regalibus inueniuntur illa verba, *Nullatenus, nullo modo, deinceps, vltèrius*, est notandum, quod talia verba omnem casum, & causam comprehendunt, t ⁹⁰⁶ per tex. in c. Constantinus 3. q. 1. vbi

probatur, quòd per talia verba est sublata potestas dispensandi ab inferioribus, glos. in Clement. hi qui de ætate, & qualitate, l. fin. C. de testam. milit. ibi: *Nullo modo concedimus*, & talia verba significant priuationē ipso iure secundum Bald. in c. cum accessissent col. 3. de constitut. vers. alterius esset, vbi Barbac. & ipse Baldus in c. si diligenti de foro comper. & in l. fin. C. si quibus ex causis maiores, Tirāquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donat. in verbo reuertatur n. 106. Et quod per illam dictionem vltèrius, ipso iure tollatur ius petendi, t tenet Bald. & Barbac. Corset. & alij, quos refert, & sequitur Tirāquel. in dicto verbo, *Reuertatur*, dicto n. 106. & faciunt per nos tradita in tractatu de Regia gabella. 4. p. 5. 2. a nu. 54. & per Azeued. in l. 3. tit. 4. lib. 1. Recopil. tit. 4. Ex quibus datur intellectus ad l. fin. tit. 15. lib. 4. Recopil. ibi: *No lo puedan pedir mas*, & ad l. 2. tit. 20 dicto lib. 4. ibi: *Que no puedan suplicar*; & ad l. 10. tit. 7. lib. 5. ibi: *No pueda auer otro pleyto*; & ad l. 1. tit. 8. dicto lib. 4. nouè Recopil. ibi: *No dende en adelante*; quæ omnia verba priuationem important, t vt ⁹⁰⁸ in simili statuto tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de mercatoribus minutatim vendentibus art. 1. glob. 19. tom. 2. qui alia iura allegat. Et datur etiā intellectus ad l. 1. tit. 2. lib. 5. Recopil. ibi: *Ni se entienda ser mejorada tacita ni expressemente por ninguna manera de contrato entre viuos*. De qua per Morquechū de bonorum diuisione lib. 4. c. 13. a num. 38. cum sequentibus.

Tractatus de priuilegiis

Quæf. 169 GRATIAM tamen obtinens, seu remissionē de homicidio, quod aliās perpetrauerat, si cōtingat, aliud homicidium reiterasse, de quo habuit similiter à Principe gratiam, & remissionē, non facta mētiōe prece dētis homicidij, nō erit à secundo homicidio liberatus, & nihilum sibi gratia, aut remissio suffragatur, † secundum Guilielm. de Cui. in l. 3. C. de Episcop. audient. sequitur Andr. Barbac. in c. super lictis de rescript. 24. col. subdens ex hoc Bononiæ vidisse quendam decapitari, quia non fecerat mentionem in remissione secundi homicidij de gratia, & remissione obrenta de præcedenti homicidio. Idem refert, & sequitur Ias. Mayn. in l. præscriptione. C. si contra ius, vel vilit. publicam, & in l. nec damnosa, per text. ibi. C. de precibus Imperat. offerend. & Felin. in cap. postulasti de rescriptis, & Thom. Grammat. in voto 10. num. 12.

Quæf. 170 SED si per priuilegium, vel gratiam Principis concessus fuerit alicui vsusfructus alicuius prædij, vel cuiuslibet rei fructiferæ, talis vsusfructus finitur per spatium centum annorū, † l. an vsusfructus, ff. de vsusfructu, vbi Angel. & Doctores, l. 26. tit. 31. part. 3. Quod limitat Greg. Lopez in dicta l. 26. in gloss. verbo, *Cir años*, quando in priuilegio, vel gratia adiectum fuerit illud verbum perpetuo, qui ponit alias limitationes.

Quæf. 271 VERBA etiam priuilegij, vel scripturæ debent esse manifesta, † & non obscura, l. 3. tit. 4. par. 1. ibi: *E por esso non lo deue hazer en manera que no muestre bien y abiertamente lo que*

dixere. Vnde est, quod quando verba priuilegij, vel scripturæ sunt ita obscura, quod nullum habent intellectum, nec valet priuilegium, nec scriptura, † gloss. in cap. 1. de summa Trinit. & fide catholica, in verbo simplex, vbi tenet Abb. colum. 4. & Bald. in l. voluntatis, C. de fideicommiss. quos refert, & sequitur Greg. Lop. in dicta l. 3. tit. 4. par. 1. in gloss. verbo, *Que no muestre bien*. Ex quibus deducitur illa quæstio per Doctores valde controversa, videlicet, quod si concessum fuerit alicui, vt vendat rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia prædia emat, teneatur illa emere in ciuitate sua, & non satisfacit emendo in alio territorio, † ex opinione Alexand. quem refert Ias. in l. si fideiusor. §. si necessaria. ff. qui sausdar. cog. nu. 2. tenet Boet. decis. 99. nu. 4. quia promittens dare fideiussorem, teneatur dare de illa ciuitate, vel loco, ita Bart. Angel. Bald. Cuman. & Paulus de Castro in dicto. §. si necessaria, & Boet. dicta decis. 99. num. 4. Sed Ias. vbi supra num. 7. & 8. tenet sufficere; quod prædia emat in alio territorio, & loco eiusdem provincie, dummodo non multum remoto, qui dicit ita consuluisse ipsum Alexand. in consil. 57. volum. 3. col. 2. quam opinionem tenet Azucedo in l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopilat. n. 6. quod comprobatur, quia licet regulariter promittens dare fideiussorem voluntarium, teneatur dare illa ciuitate, vel loco, iuxta opinionem Bart. & aliorum scribentium, Orosius tamen in dicto. §. si necessaria, tenet esse communem

munem traditionem, quod sufficit dare fideiussorem idoneum ciuem, aut exterum, dummodò sit eiusdem
 914 prouinciæ, & eiusdem territorij, ¶ quem sequitur ipse Azeued. in d. l. 1. nu. 8. qui Azeued. in l. 3. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 3. & 13. tenet. cum Roderic. Xuarez in l. 2. tit. *de los emplaçamientos*. §. 2. nu. 11. quod qui non habet fideiussorem, quem præstare tenetur in sua ciuitate, sufficit præstare fideiussorem alibi, dum tamen non sit in loco multum remoto, nec extra prouinciã, & qui tenetur, *se arraigar*, sufficit, si bona habeat in alia
 915 ciuitate alterius territorij, ¶ secundũ Ias. in l. sciendum. ff. qui satisfacere cog. n. 2. Socin. nu. 12. Azeuedo in dicta l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopil. nu. 3. & 13. & qui non reperit fideiussorem in loco, vbi præstare tenetur, poterit alibi præstare, dummodo iuret non reperiri in sua ciuitate, l. de die. §. iubetur. ff. qui satisfacere cogatur, ita Castillo in l. 66. Tauri, in glossa verbo, *de se arraigar*, versic. sed pone obligatus: in fideiussore autem necessario nulli dubiũ, quin possit dari in aliquo loco, & territorio eiusdem prouinciæ, per l. si fideiussor. §. si necessaria in principio. ff. qui satisfacere cogat. vbi communiter Doctores, & quæ sit necessaria, quæ voluntaria satisfactio, ¶ traditur in l. de die. §. tutor, vbi glossa, & Doctores. ff. qui satisfacere cogat. & per Xuarez dicta l. 2. titulo *de los emplaçamientos*. §. 2. num. 18. Lasarte de decima præstanda cap. 18. num. 19. Sed peculiari priuilegio concessum est in materia Regiarum gabellarum, quod sufficit, si fideiuf-

for præstetur ex toto Regno, ¶ per l. 2. tit. 10. lib. 9. Recopil. vbi tenet Azeuedo, & Castillo in dicta l. 66. Tauri, verbo, *de se arraigar*, & Lasarte vbi supra dicto cap. 18. num. 18. & 19. vnde veram puto considerationem dicti Azeued. in dicta l. 1. num. 9. videlicet, quod si virtute alicuius licentiæ, vel priuilegij concessum fuerit possessori alicuius maioratus aliqua prædia vendere, & ex pretio alia prædia, vel redditus Regiose emere, quod possit emere prædia vel redditus, licet sint extra ciuitatem, vbi maioratus constitutus est, & in alio territorio eiusdem prouinciæ, quam considerationem veram existimo, nisi aliud in Regia licentia, vel priuilegio dispositum sit. ¶ 918

E T quamuis de iure communi *Quæst. 172.* numerus duodecim liberorum excuset à muneribus personalibus, patrimonialibus, & Regalibus iuxta tradita per Gregor. Lop. in l. 2. tit. 17. part. 6. in glossa verbo, *cinco hijos*, ex opinione Bart. Alexan. & Angel. iure tamen Regio attento talis liberorum numerus non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabellæ solutione, ¶ per l. 1. tit. 18. lib. 9. Recop. 919 quæ expressa est pro hac opinione, quam tenet Auendan. de exequen. mand. Reg. in 1. p. c. 19. n. 26. & Azeued. in dicta l. 1. num. 18. & 19. Quod existimo verum, nisi aliter speciali priuilegio, & Regia concessione, vel gratia fuerit dispositum contra dictæ legis dispositionem, quod concedi aliquando testantur supra relati Doctores Regnicolæ. Sed & illud etiã animaduerto, quod priuilegium mi-

Tractatus de priuilegiis

noris, pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regressum contra minorem, ¶ ut habetur in glossa fina. in l. 2. C. si aduersus donationem, ubi tenet Albericus, & Azeued. in l. 2. titulo. 17. lib. 9. Recopilationis numero. 30.

Quæst. 173 CÆTERVM cum de priuilegiis explicatione sit noster sermo, notandum est, quod iudex, aut officialis, qui a residentiæ ratione aufugit ab ecclesia, extrahendus est, nec eius immunitate potitur, ¶ per l. vnic. C. ut omnes iudic. tam civil. quam criminal. tenet Paris. de Puteo de syndicato verbo officialis, cap. 8. numer. 6. & 7. folio 32, & in parte probatio in syndicato fol. 216. in fine, & Paz in praxi. 1. tomo. 5. p. cap. 3. §. 3. numer. 179. Auiles in capit. prætorum, cap. 1. in verbo *daduvas*. nu. 25. Castillo Bobadilla in politica. 2. part. lib. 2. cap. 14. numer. 77. & lib. 5. cap. 1. numer. 120. facit text. in cap. vxor 17. q. 4. Pro quo etiam facit, quod ad reddendam rationem tutelæ, & alicuius administrationis est quilibet remittendus ad locum, ¶ ubi administravit, ¶ per l. 1. & 2. C. ubi de ratiocin. agi oport. l. 32. tit. 2. part. 3. ubi Greg. Lop. l. 12. in fin. eodem tit. & part. tenet Auiles ubi supra cap. 27. in gloss. verbo, *entreguen*, nu. 22. & Gomez de Leon in sua cæturia. c. 69. Facit præterea, quod illi, qui tenentur reddere rationem Regi, vel Imperatori de aliquibus redditibus, vel tributis Regalibus, possunt ab ecclesia extrahi, ¶ per l. 5. tit. 1. p. 1. de quo vide Greg. Lop. in l. 2. d. tit. 11.

p. 1. in gloss. verbo, *por deuda*, in fine, qui tenet, quod de iure Canonico debitor Regionum tributorum gaudet immunitate ecclesiastica. ¶ Ex quibus puto sustentabilem esse opinionem, quod illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua administratione, ab ecclesia extrahi possunt, ¶ quod aperte probatur in d. c. vxor 17. q. 4. ubi etiam probatur, quod quilibet potest huic priuilegio ecclesiasticæ immunitatis renuntiare: ¶ quod tenet Mōraluus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fori Regalis in fine, per dictum cap. vxor, ut latius habetur infra nu. 1038.

ET cum in multis regionibus, & locis, sicuti in mea ciuitate RONDA sit priuilegium concessum, quod ciues nati, & baptizati in dictis locis præferantur in ecclesiasticis beneficijs, est notandum, quod si parentes ciues ratione belli, vel pestis a sua auferantur ciuitate, & alio in loco commorati fuerint, in quo filius dicto tempore natus, & baptizatus fuerit, talis filius non propterea desinit esse ciuis illius loci, & ciuitatis, in quo parentes ante fugam degebant, & consequenter omnia priuilegia benefitialia, & cætera, quæ talibus ciuibz concessa sunt, ¶ per l. assumptio. §. filius. ff. ad municipal. l. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. 1. ubi tenet Iason notabili 4. & Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, titulo de Regestis, seu libris baptismi, articulo 1. numero 17. volumine. 2.

EX Quibus inferitur quæstio admodum notabilis, utrum priuilegium de *labrança*, y *criança*, ciuibz,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y eriança*, quæ extra illam ciuitatem coluntur, & colliguntur per ipsos ciues, & habitatores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negotia, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibz concessum comprehendit comitatus, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi additio multa iura allegat, Felin. incap. Rodolphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consulentes allegat. Facit præterea, quod natus in castro subdito ciuitati Perusij, licet. castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Petusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fruatur: † ita Barthol. in l. 1. numero. 5. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quod appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum signification. Bart. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsuris lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodolphus, Bart. consilio. 196. l. nulli, §. quod si ex vico, C. de Episcopis & clericis, vbi Doctores Alexand. in dicta l. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio column. 4. & consilio. 26. volum. 6. tradit multa de hoc Go-

mez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus; text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo vltra Menochium dicto loco videas multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauri. 1. part. numer. 388. Mascardi. de probatio. volumine. 3. conclusionem 1131. l. 2. titulo. 2. partita. 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua, glossa in cap. ius qui ritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehenduntur, † quam glossam latè exornat Felin. in dict. cap. Rodolphus numer. 10. facit etiam, quod priuilegium loco datum, personis etiam videtur concessum, † cap. per exemptionem cum materia, vbi Geminianus de priuileg. lib. 6. Roman. consil. 180. vol. 1. Aretin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vltterius facit, quod priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale, † Dinus in cap. priuilegium nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitute legat. Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharan. consil. 327. col. 2. versic. Aretin. in dicto cap. nullus de foro competenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. respons. cap. 4. in fine: Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma §. quam

Tractatus de priuilegijs

§. quanquam. ff. de censibus. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & æstiuæ: ergo debet trāsire ad ciues alicuius ciuitatis, qui ab alio loco acquirunt res *de labrança, y criança*. Menoch. de præsumption. lib. 3. præsumpt. 103. nu. 24. fol. 392. Fulciturque pars affirmatiua, quia quando Princeps concedit alicui officium rebellionatus alicuius ciuitatis intelligi
 935 tur cōcessum in toto territorio, † que est communis opinio relata à Iaf. in l. beneficium. ff. de cōstitut. Princip. nu. 15. Sed pro contraria parte negatiua, & sic quod dictum priuilegiū, *de labrança, y criança*, non extendatur ad res quæ in alio loco colliguntur, primo facit l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recop. ibi, *que moran y vuen: & ibi, y cosas que en la dicha villa, y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera dellos: & ibi, de la cria, y labor que en el termino dellas se hiziere*. Secundò pro parte negatiua facit tex. in c. Rodulphus de rescript. vbi appellatione ciuitatis Sagiensis non continetur diocesis Sagiensis, & è contra. †
 936 Tertiò facit, quod appellatione ciuitatis non continetur territorium, †
 937 gloss. in c. ego Ludouicus distinct. 63. c. fin. 12. q. 2. l. 2. ff. de verbor. signific. l. si cū dies. §. si arbitet. ff. de recept. arbit. Quartò pro hac negatiua parte facit tex. in l. forma. §. si vero. ff. de censibus, vbi tributum debet solui,
 938 vbi terra, quæ colitur sita est. † Quintò facit, quia quando priuilegium assimilatur rescripto grane est odiosum, & per consequens restringendum, † regula odia de regulis iuris
 939 lib. 6. Menoch. de arbitr. lib. 2. cen-

turia 1. casu 207. num. 6. cap. quamuis de præbend. lib. 6. Decius in c. super literis de rescript. numer. 5. Sextò facit tex. in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. vbi si quis est exemptus, ne conueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit, vel contrahit in alio loco territorij, non est, nec censetur exemptus. † Septimò
 940 facit, quod priuilegiatus non debet excedere metas, nec limites priuilegijs. C. porro, cap. parentibus de priuilegijs, † glossa verho. excē-
 941 dant in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. Sed nihilominus primam affirmatiuam opinionem veriore, & equiorem censemus, eaque retenta facilis est responsio ad fundamenta pro parte negatiua adducta: & ideo ad primū fundamentum d. l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recopilacion. respon-
 942 detur, quod prædictæ leges sunt locales, & speciales, & non loquuntur de priuilegio ciuibus concessio, & ad nostram quæstionem adaptari non possunt, sicuti manifestè ex eorum verbis patet: disponunt enim in dissimili casu, militatque in eis dissimilis ratio. Et etiam respondetur, quod verba priuilegij debemus æquitati conformare, etiamsi aliter sonent, † Iafon in l. beneficium, ff. de constitution. Princip. numero. 22. & æquitas suadet, quod priuilegium ciuibus concessum extendatur ad res *de su labrança, y criança*, quæ extra ciuitatem colliguntur: Et ad secundum fundamentum allegatū pro parte negatiua, videlicet de tex. in c. Rodulphus de rescriptis, † respōdē, quod loquitur de rescripto ad
 lites

lites concesso, quod debet restringi, per tex. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiuæ partis responderetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficio Principis, quod latissimè est
 244 interpretandum, † per dictam l. beneficium, ff. de cōstitution. Princip. sed in priuilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiuæ de tex. in l. forma. §. si veto, ff. de cēsis, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terræ tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nām secus erit (vt in nostra quæstione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ
 245 colitur, est in alio loco: † tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quod si libera est, nullum soluere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo responderetur quinto fundamento, quod priuilegium ciuibz cōcessum, de quo in nostra quæstione, non assimilatur rescripto gratiæ, quia fuit cōcessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi priuilegijs, quæ viderim, vbi verba, *Por hazeros merced, y por los seruicios de vos recebidos*. Sextoq; partis negatiuæ fundamento responderetur, quod text. in dicto cap. 1. de priuilegijs lib. 6. idcō non extenditur ad territoriū, ne lādatur iurisdictio
 246 ordinaria Episcopi Pictauiēsis. † Et eodem modo responde ad septimū fundamentum dictæ partis negatiuæ, quod in nostra prædicta quæstione non excedit quis metas pri-

uilegij, quia non resultat damnum priuati tertio, sed potius incommodum ciuibz priuilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibz ampliatur, & illustratur, † quæ fuit causa finalis priuilegij concedendi: & ideo priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibz concessum extendendum putauit ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quæ nec formam, nec nomen mutant: & adeo vera est isthæc affirmatiua opinio, quod si dictum priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibz concessum, non extenderetur ad res, *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibz coluntur, & colliguntur, pene frustraretur dicta dispositio, & priuilegium: cum plerumq; ciues terram colunt, & sua habent armenta extra terminos ciuitatis; in qua habitant, & lex atque dispositio licet pœnalis, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, † per text. in cap. si
 248 ciuitas de sentent. excommunicat. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 90. titulo de donatione in principio.

ET cum de explicatione priuilegiorum sit noster sermo, & quotidianè debitores, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis priuilegio sibi concesso à lege fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 5. & 6. titulo. 15. partita. 5. de quo passim Doctores, operæpretium putauit, examinare illam quæstionem, valde frequentem, & à nemine ex nostris

Quæst. 178
 Cap. 21.

Tractatus de priuilegiis

nostris agitatum, utrum si debitor petens dilationem laicus sit, & ex creditoribus aliquis singulaici, & aliqui clerici, vel ecclesiastici, illa dilatio petenda sit, & causa agnoscenda coram iudice laico, vel coram ecclesiastico. ¶ In qua quaestione tenendum videtur, iudicem ecclesiasticum esse competentem, & coram illo clericum conveniri debere. Primo, quia iudex secularis incapax est ad cognoscendum de clericis, & ecclesiasticis rebus etiam ex protogatione, & renuntiatione patium, ¶ ex text. in c. 2. 3. & 4. c. ceterum. c. cum non ab homine. c. nouit. c. qualiter de iudic. text. in c. 1. 3. & 4. & cap. cum sit generale. c. quod clericis. c. si diligenti. c. significasti cum alijs concordantibus de foro competenti. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 5. l. 56. & 57. tit. 6. part. 1. Secundo, quia licet magna sit inter Doctores contentio, an incapax laicorum erga ecclesiasticos sit de iure diuino, an de positivo, & hec contentio sit in duas communes opiniones diuisa: ¶ iuxta tradita à Cardinal. in c. perpendimus de sentent. excomm. & à Doctoribus in c. ecclesia sanctae Mariae de constituto. Abb. in c. at si clerici de iudic. num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3. notabili, Couar. in pract. quaestio. c. 31. in princ. Roland. à Valle in consil. 23. n. 18. vol. 1. & Lelio Jordan. de maioribus Episcoporum causis, cap. 8. Ofio de haeresibus nostri temporis lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157. Martin. Ledesm. in 2. q. 20. art. 4. conclu. 6. Burfat. 397. n. 10. vol. 4. Innocen. in cap. 2. de maiorit. & obed. Bald. Angel. Alberic. & Fulgos. n. 31.

in l. iubemus. C. de sacrosan. ecclesi. Aluaroto in rubr. de iudicijs, & in c. cum non ab homine eod. tit. n. 39. Menoch. de recuperanda posses. re. med. 15. n. 210. Duaren. de sacris ecclesiae ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in 4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar. Valasc. consulatione 100. n. 8. Tamē concordia communis est, quod in temporalibus laicus iudex est incapax de iure positivo: in spiritualibus autem de iure diuino, ut resoluit Coua. vbi supra, Roland. cons. 523. à nu. 6. Lancelot. Conrad. in templo iudicij lib. 2. c. 1. latissime Ioan. Garc. Gallego tract. de nobilit. gloss. 9. n. 8. & 27. Tertiò facit, quia iudex secularis, qui cognouit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, ¶ 251 tex. in authent. statuimus, C. de Episcop. & clericis, tenet Rebuffus ad Regias constitution. in proemio gloss. 5. n. 33. & Bobadilla plures allegans in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in n. 2. cum seqq. Extendit hanc conclusionem, ut secularis non possit cognoscere contra clericos licetiose etiam de consensu Episcopi, ¶ argum. glo. 253 verbo discuti in c. si Imperator. 96. dist. gloss. in c. quanquam, verbo diuino de censibus lib. 6. l. si in l. est receptum col. 2. vbi Orat. n. 112. ff. de iurisd. omn. iud. Quarto praeerea facit, quia licet sit verum, quod iudex incompetens sit competens, vel ex protogatione per l. 1. & 2. ff. de iud. c. 1. c. significasti de foro competenti, vel ex reconuentione, l. cum Papinianus, authentica & consequenter de sentent. & interlocutio. omn. iudic. cap. 1. & 2. de mutuis petitio. vel ex incidentia,

254 dentia, l. quoties. C. de iud. † Iudex
men secularis non tantū est incōpe-
tens, verum etiā, vt dictū est, incapax
est, qui non potest fieri capax ex inci-
dentia, vel prorogatione, vel alia iu-
sta causā, vt aliqui existimāt, quia nō
255 est modus tollendi incapacitatē, † c.
tuam de ordine cognitio. tenet Co-
uarr. in 4. Deret. c. 8. §. 3. n. 4. quod
secus erit in iudice ecclesiastico, qui
per incidentiā, & annexitatē cognos-
cit de causa profana, & pœna impo-
256 sita. † Ita Conrad. super conf. 169, Fe-
deric. de Senis, & Alexandrinus in c.
gemma n. 3. de sponsalibus, tex. in c.
de prudentia de donat. Inter vir. &
vxor. vbi glos. verbo assessorie, Petr.
Gerar. in singul. 96. quē refert, & se-
quitur Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 12.
n. 3. ad fin. 2. p. Paul. de Cast. in l. ordi-
narij, C. de rei iud. n. 4. col. 2. Cagn.
in l. diffamari, C. de ingen. & manu-
mis. n. 10. referens Felin. in c. cū sit
generale de foro cōpet. n. 6. Et quin-
to facit pro hac prima opinione,
quod laicus, qui conuenit clericū, &
ecclesiam corā seculari iudice, perdit
257 causā, † c. inclita. 11. q. 1. vbi Archid.
facit authent. statutus. C. de Episc.
& cler. tenet Villalob. in c. ratio mille
cōmun. opin. in verbo clericus n. 97.
qui dicit cōmune opinione, refert
plures DD. Bobad. in polit. fo. 1. lib.
2. c. 18. n. 20. Septimo facit, quod de
vniuersa ecclesia male iudicat, qui
258 querit iudicē laicū in causa ecclesie, †
c. placuit 1. & 2. 11. q. 1. Sed pro parte
contraria, & sic quod in questione
proposita iudex secularis cognoscat
de causa dilationis debiti contra cre-
ditores seculares, & ecclesiasticos, pri-

mō facit, quia de facto rei ecclesiasti-
cæ potest laicus cognoscere, † iuxta 259
cōmunem opinionē ab omnibus ap-
probatā, præsertim à Bart. Ias. Alex.
in l. quoties. C. de iudic. Menoch. de
recuperada posses. remed. 19. n. 338.
qui dicit magis cōmunem, & recep-
tā de retinēd. posses. remed. 3. n. 336.
Villalob. in c. ratio mille cōmun. opi-
nio. in verbo iudex secularis n. 107.
cum seqq. & concius Humada in
scholijs ad Greg. Lop. in l. 58. tit. 6. p.
1. glos. 2. n. 5. vers. quæ cōmunis fol.
77. quā probat Bobad. infinitos Do-
ctōres allegans in polit. lib. 2. c.
18. n. 335. Sed in prædicta questione
tantū de facto, & sic de concedenda
dilatione tractatur, ergo conuenit
cognitio seculari iudici. Secundo, hæc
pars fulcitur, quia si sunt plures secu-
lares contententes, cū quibus vnus
est clericus, potest iste clericus cum
alijs corā iudicē laico cōueniri, † l. 1. 260
ff. de quibus rebus apud eundē iudi-
catur, tradit multa Bobadilla in polit.
lib. 2. c. 18. n. 179. litera. C. Et hoc ra-
tione connexitatis, vt in glos. dictæ le-
gis prime, & cōtinentia causæ diuidi
nō potest etiā ex beneficio proroga-
tiue, † l. nulli, C. de iud. ibi: *Ex benefi-* 261
cij prorogatiua, hanc opinionem tenet
Steph. Auster. tract. de potestate se-
culari regul. 2. nu. 15. in vol. 9. tract.
Doctorum fol. 101. col. 4. ponit ex-
empla Menoch. de arbitrar. lib. 2. centu-
ria 4. casu 371. num. 10. quia vbi est
identitas actionis, sed personarum
diuersitas, vnus tantum iudex adun-
dus est, secundum Matth. de Afflic.
decif. 354. nu. 13. versic. quarto, cum
seqq. & quando est cōueniendā vni-
uersitas

Tractatus de priuilegiis

uersitas laicorū, & clericorum, cuius
 maior pars est laicorū, conueniri de
 263 bet corā iudice seculari: † ita Bart. in
 l. fin. ff. de collegijs illicitis nu. 15. qui
 hoc tenendum dicit, dummodo con
 ueniarur communitas clericorū su
 per bonis temporalibus: ita etiam te
 net Sicul. in c. ex literis de constitut.
 & in c. si diligenti de foro compet.
 & Florian. in l. repetundarum, §. her
 maphroditus in fin. ff. de testib. Bald.
 in authent. habita, C. ne filius pro pa
 tre col. 15. versic. dicto de scholarib.
 bus, vbi Salicet. nu. 39. Zabarella in c.
 accepimus de fide instrument. tenet
 dictus Stephan. Aufrer. vbi supra n.
 16. qui omnes Doctores tenēt, quod
 si numerus clericorum, & laicorum
 sit æqualis, quilibet coram suo iudi
 ce conueniri debet: † quam secundā
 264 distinctionem, & opinionem tenen
 dam putauī, nec oberunt fundamen
 ta propria opinione adducta, nam
 responderetur, quod in prædicta que
 stione iudex secularis cognoscens
 de dilatione solutionis concedenda
 nihil auferre, videtur de rebus cleri
 ci, vel ecclesiæ: nam quod differtur
 266 non aufertur, † l. à furioso iudice, ff.
 de iudic. estq; notandum, quod cle
 ricus pro solutione tributi impositi
 super re, quæ ad eum deuenit potest
 267 conueniri coram iudice laico, † tex.
 & ibi Doctores in l. de his clericis,
 C. de Episcop. & clericis, tenet per
 alia multa iura, & authores, Gregor.
 Lop. in l. 51. titul. 6. part. 1. in gloss.
 verbo, *Per raxon*, & Ioan. Gutierr.
 in pract. quæstion. lib. 1. q. 4. num. 2.
 & q. 232. num. 9. & Azcued. in l. 11.
 nu. 12. tit. 3. lib. 1. Recop. & suadetur,

quia creditor potest consequi debitu
 suum super bonis emphyteuticis ec
 clesiæ ratione vtilis dominij: † ita Al
 ban. consil. 28. num. 6. Menoch. de
 arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 180. n. 15.

S E D cum hoc priuilegium rea
 le concessum sit clericis, & ecclesijs,
 ne eorum prædia soluere teneantur
 gabellas, collectas, vel alia onera si
 milia: † iuxta tex. in c. non minus de
 269 immunit. eccles. c. 1. eodem tit. lib. 6.
 c. graue de sentent. excommun. l. sa
 cro sancta. C. de sacrosanct. eccles. l.
 de his. C. de Episcop. & clericis, te
 net Zabarella consil. 12. nu. 2. & latif
 sime Dueñas in regula 100. num. 1.
 est maxima inter Doctores conten
 tio, an emphyteutæ ipsorum clero
 rum, & ecclesiarum hoc potiantur
 priuilegio, immunesq; sint à gabella
 rum, collectarum, & similium on
 270 rum impositione. † In qua quæstio
 ne Doctores in varias sunt diuisi sen
 tentias. Prima est Bartoli in l. priuata
 C. de excusatio. munerum lib. 10. af
 firmantis, quod huiusmodi immuni
 tatis priuilegium concessum eccle
 sijs, & clericis prodest etiā eorū em
 phyteutis, & Bart. sequitur Angel. &
 Ioan. de Plat. in d. l. priuata, Ias. in au
 thent. quas actiones n. 42. C. de sacro
 sanct. eccles. Tiraq. de retractu co
 sanguinit. §. fin. gloss. 13. n. 10. Parpa
 lea in l. placet. C. de sacrosanct. ec
 cles. n. 74. Cassan. in consuetud. Bur
 gun. rubr. 4. §. 6. nu. 6. Remig. Goni
 de charitativo subsidio. q. 61. nu. 19. 1047
 Dueñas reg. 100. ampliat. 3. & Sil
 uan. consil. 9. nu. 9. & nu. 17. Bald. in
 l. 1. C. de iure emphyteut. column. 1.
 Ioannes de Amicis consil. 8. n. 67. &
 Feli.

Felician. de censib. 2. p. in prefatio-
ne nu. i. qui alios Doctores refert, &
cū hac opinione remanet nu. 2. & 3.
quam dicit in praxi receptā vidisse,
& executorias Regias in eius cōpro-
bationē obtentas, pro qua opinione
adducitur, quod emphyteuta fisci
971 gaudet immunitate concessa fisco, t
l. priuate, l. penult. C. de excusat. mu-
nerum lib. 10. vbi notat Bart. & Luc.
de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari
procedunt, præsertim in solutione ga-
bellæ, & collectæ, & in excusatio-
972 ne solutionis. T Sicuti tradunt glos. &
Salicet. in l. i. C. si propter publicas
penfationes, l. prima de priuileg. do-
mus Augustæ, Bart. in l. licitatio. §.
fin. ff. de publican. & vectig. ergo &
emphyteuta ecclesiæ frui debet im-
munitate ipsi ecclesiæ concessa: vt
etiam tenet Euerard. in centuria lega-
li, in loco à fisco ad ecclesiam n. 2. Et
respondet Syluano conf. 9. n. 11. con-
tra Brun. in tract. quod stantibus mas-
culis fœminæ nō succedant art. 8. n.
110. vers. nec enim, qui volebat affir-
mare, quod fiscus, & ecclesia nō equi-
parantur in omnibus, sed tantum in
casibus à lege expressis. Aliā autem
est opinio tenentiū, quod huiusmo-
di clericorum, & ecclesiæ priuilegiū
non extēdatur ad emphyteutas, nec
eo pariantur respectu sui vtilis domi-
nij. Hanc opinionem probat Ifernina
in c. 1. verbo plaustrorū n. 56. & 57.
tit. quæ sint regalia in vsibus feudo-
rum, Luc. de Penna in l. vnica. C. de
impon. lucrat. descript. lib. 10. Ludo-
uic. Bologn. conf. 54. col. 2. Alex. cō-
sil. 101. lib. 1. Roc. Curt. tract. de cō-
fuet. sect. 6. n. 3. & sect. 8 n. 84. Brun.

in d. tract. quod stantibus masculis
art. 8. n. 109. & 110. Socin. Senior cō-
sil. 119. lib. 1. & 216. lib. 2. Bertrand.
conf. 4. lib. 1. Ripa lib. 2. respōs. c. 22.
in fin. & in tract. de peste tit. de reme-
dijs ad conseruandā vbertat. n. 124.
& 128. Roland. Valle cōsil. 18. n. 28.
& Ioan. Anton. Nigris in extrauag.
vnica de vita & honest. clericorum
n. 306. & Auend. de exequend. man-
dat. Regū lib. 2. c. 14. n. 33. qui dicit
ita practicari, & copiosus hanc opi-
nionē, & partem defendit Aluar. Va-
lasc. de iure emphyteut. q. 17. à n. 11.
cum seqq. qui innumeros pro hac
opinionē refert DD. quam defendit
Ioan. Garc. Galleg. de expens. & me-
lioratio. c. 12. n. 69. & 70. Alia est opi-
nio sic distinguentiū, quod aut pen-
sio, quam præstat emphyteuta domi-
no directo, nō correspondet ipsis fru-
ctibus, sed pro recognitione præsta-
tur, & tunc emphyteuta grauatur one-
re collectarū, & gabellarū, & in hoc
casu procedat opinio tenentiū, quod
emphyteuta non gaudet immunita-
te, qua ecclesia vel clerici gaudēt: aut
vero pensio, quā præstat emphyteuta,
correspondet fructibus, & tunc em-
phyteuta grauari nō potest, & in hoc
casu procedat cōtraria opinio tenen-
tiū emphyteutā ecclesiæ gaudere cle-
ricorum immunitate, quā distinctio-
nē refert Brun. in d. tract. quod stāti-
bus masculis art. 8. nu. 109. vers. dico
igitur alios Doctores referens. Sed se-
cunda opinio verior, & magis recep-
ta est, teste Menoch. de arbitrar. lib.
2. cēt. 1. casu 180. & in 6. cent. casu
582. n. 31. Et sic, quod emphyteuta ec-
clesiæ, & vtilē dominiū quod habet,

non

Tractatus de priuilegiis

- nōn gaudeat ecclesiastica immunitate, & onera gabellarum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Qua opinione retenta responde argumentis, & fundamentis contrariæ patris, quod Bartoli opinio in d.l. priuatæ. C. de excusat. munerum lib. 10. non multum ab eo proberetur, cū asserat, non seruari de consuetudine Perusij, & quod loquatur in casu onerū sordidorum, à quibus immunes sunt
- 973 emphyteutæ fisci, & Principis, t per l. penultima, C. de excusat. munerū lib. 10. & in hoc casu loquitur d.l. priuatæ secundum ipsum Bart. in d.l. penult. & ita intelligunt Parpalea in d.l. placet. C. de sacrosanct. eccles. num. 16, & Ioan. Mauritius in l. ynica. C. de mulieribus, & in quo loco lib. 11. pag. 287. Duenas regul. 100. ampliat. 3. & dictus Aluar. Valasc. d. q. 17. num. 15. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. in 6. centur. casu 562. n. 33. Et nil mirum cū ecclesia libera sit ab impositioni-
- 974 b' sordidis, t per l. placet. C. de sacrosanct. eccles. & quæ sint onera sordidatraditur in l. munerū. §. inter alia, ff. de muner. & honor. & in l. maximarum. C. de excusat. muner. lib. 10. vbi Bart. Ioan. Plat. & Luc. à Pen. quæ nostra opinio cōtra Felic. & alios fulcitur, quia emphyteuta semper subiit
- 975 onera realia, t vt resoluit Ioan. Garc. Galle. de expensis & meliorat. c. 15. n. 14. quæ videas: & quia dominium vtile, quod habet emphyteuta, nō dicitur ecclesiasticum, sed profanum,
- 976 & laicū, t per Anchar. conf. 433. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 1. casu 180. n. 8. & cent. 6. casu 562. n. 23. Socin. Iun. consil. 17. in fin. lib. 1. Alex. consil. 9. nu. 2. lib. 5. dictus Anchar. in c. ea quæ col. 17. de reg. iur. & consil. 125. col. 2. Barbaci. consil. 14. lib. 1. Curt. Senior Consil. 73. in fine, Brun. tract. quod stantibus masculis artic. 8. num. 106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à nu. 12. cū seqq. & leges municipales, & ius cōmune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesiæ ratione vtilis dominij. t Alexā. dicto 977 consil. 9. Decius in cap. quæ in ecclesiis de constitutio. n. 6. in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesiæ, tenet ipse Alex. conf. 27. n. 4. lib. 6. & Pontifex maximus nō potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vtili feudi ecclesiastici, t ita Carol. Ruin. 978 consil. 70. n. 11. lib. 5. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria. 1. casu. 180. num. 13. Et quia licet contra ecclesiā non currat minor præscriptio, quā in quadraginta annorum, per cap. de quarta de præscription. de quo per Gratian. in regula 367. tamen contra vassallū, & emphyteutā ecclesiæ currit præscriptio decē & viginti annorum. t secundū Bart. in l. cū spō-
- 979 sus. §. in vectigalibus, ff. de Publicia. in rem action. Angel. & Imola in l. quāuis, ff. de vsucap. Alex. conf. 169. col. 1. lib. 2. Felin. in c. ad audientiam col. penul. de rescrip. Carol. Ruin. cōsil. 168. n. 10. & 12. lib. 1. & conf. 125. n. 2. lib. 2. Alex. cō. 169. col. 1. lib. 2. & Balb. de præscrip. 1. particula quintæ part. princip. reg. 3. vers. secūdo limi ta, Menoch. d. casu 180. n. 14. & priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

980 personarum, et per plurima iura & Doctores, quos recensuimus in tract. de gabellis, 7. p. §. 1. à num. 7. & mutata personarum conditione, censetur etiam mutata conditio bonorum, & consequenter extinctum dicitur privilegium,

981 et l. Paulus, ff. de acquir. heredit. l. cum quidam, §. si debitorum, ff. de publican. & vectigal. l. fiscus, ff. de iure fisci, c. unico, §. verum de iure patronat. in 6. tradit Anchar. conf. 108. n. 5. & Ial. conf. 20. lib. 1. & Tiraq. de retract. consanguinita. §. 1. gl. 13. num. 12. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 9. casu. 562. num. 45.

Quæst. 179 SED Nunc deueniamus ad aliam controversam questionem, vtrum privilegium Ecclesiarum & clericorum transeat ad colonos eorum. et In qua questione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarum coloni potuerunt eisdem privilegijs, ut asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacrosanct. Eccles. Abb. in conf. 9. n. 1. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zauarel. in Clem. 1. eod. tit. q. 22. & 23. Grat. conf. 130. lib. 1. Ægidius Thomatis tract. de gabellis & collectis, §. videndum n. 8. & 9. & Festasius in tract. de estim. 4. p. c. 2. nu. 50. & 54. Porti. cōf. 154. n. 9. Dueñas rog. 100. ampliat. 2. Bursat. conf. 25. nu. 6. Ofasc. in decis. 39. n. 19. Copinus in tract. de privilegijs rusticor. lib. 1. p. 1. c. 12. qui DD. plurima fundamenta pro sua opinione adducunt. Sed contraria opinio magis recepta est, testis Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis conf. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immu-

nitate Eccles. n. 3. vbi Abb. n. 14. Geminian. in c. quaquam de censibus lib. 6. in fin. Salic. in l. vniuersi, c. de vectigalibus, Aretin. in l. placet C. de sacrosanct. eccles. col. 3. vers. Capio; Ifern. in c. 1. tit. quæ sint regal. in vlt. b. feudor. n. 57. Bened. Capra in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatorum C. de dignit. lib. 12. Felin. in c. eccles. sanctæ Mariæ de constitu. n. 59. Berach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 108. Luc. de Pen. in l. vnic. col. 2. C. de imponend. lucrat. descrip. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel præstatio. eod. lib. q. 17. Bru. in tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 110. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacrosanct. eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit. de remedijs ad conseruandam vbertatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Ferret. in tract. de gabellis, n. 537. & Remig. Goni in tract. de charitativo subsidio, q. 16. n. 20. Roland. in conf. 66. nu. 29. lib. 1. & conf. 61. n. 19. lib. 4. Hieron. Gabr. conf. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decis. 116. n. 8. dicens, esse verior, & receptior, Marcabrunus conf. 18. nu. 54. Bursat. hoc sentiens in conf. 42. n. 16. lib. 1. Ioan. Anton. Nigér in extrauagant. vnica de vita & honesta clericorum, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excommunicatio el 9. nu. 48. qui authores etiam pro sua opinione plurima adducunt fundamenta, quæ recensere fastidiosum esset, sentitque Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quod sententia Bart. & tenentium, quod emphyteuta Ecclesiæ gaudet privilegijs

quod gratia super sorte concessa nō
 988 operatur quoad interesse, † l. si. §. Lu-
 tius Titius, ff. de condict. indebiti.
 Sed nihilominus asseuerandum est,
 prædictam Molinæ opinionem ve-
 ram esse, pro cuius comprobatione
 facit, quod assensus seu facultas Re-
 gia comprehendit omnia, quæ cō-
 sequuntur ex actu vel contractu, ad
 989 quem dirigitur, † l. tutor rerum, vbi
 Bart. & DD. ff. de administrat. tutor.
 l. si vno, ff. locati, tenet Martinus Fre-
 cia in tract. de subfeudis, lib. 2. q. 20.
 per plures numeros, & facultas Re-
 gia concessa ad antecedentia com-
 990 plectitur consequentia, † l. 1. §. item
 adquirimus, ff. de acquirend. posses.
 & ideo necessarium nō est in assen-
 su seu licentia Regia exprimi quod
 iuxta volunt, & quod est de natura
 991 contractus, † tener Ifern. in c. 1. nu.
 8. qui succel. tene. & dicto c. 1. §. sed
 nec est alia iustior num 38.
 121. Statuque, priuilegium dilato-
 rium concessum à Principe debiro-
 ri, iuxta tex. in l. quoties, l. vniuersa,
 C. de precibus imperator. offerendis
 l. 32. & 33. tit. 18. l. 4. tit. 24. p. 4. com-
 992 prehendere redditus annuos, † vt ner-
 uosē defendit Felician. de censib. lib.
 3. c. fin. nu. 7. in 2. volum. contra Be-
 nedictum Bon. in tract. de censibus
 art. 75. n. 108. qui contrarium voluit.
 Est tamen verū, quod huiusmodi di-
 latorium priuilegium non impedit
 cursum reddituum, nec vsurarum,
 nec cōprehendit domus pensiones,
 quæ in hoc peculiare habent priui-
 993 legium, † Ita ipse Felician. vbi supra
 d. nu. 7. ex Marco Anton. Cucho in
 tractatu de moratoria præscrip. nu.

100. & 148. Nec in priuilegio mo-
 ratotio comprehenditur debitum
 fiscale, quia nullo modo potest com-
 prehendi persona vel causa Principi-
 pis loquentis & concedentis, † l. in 994
 quisitio, C. de solutio. l. qui insulam,
 §. colonus, ff. locati, tenet Cassan. in
 Catalogo gloriæ mundi 5. par. con-
 sideratio. 24. vers. 199. vbi plurima,
 quæ soli Principi competunt, dimu-
 nerat, † & Collantes in pragmatice 995
 in fauorem rei frumentariæ, libr. 1.
 cap. 13. num. 3.

FREQVENSQVE Dubitatio *Quæst. 182.*
 est, vitum si à Principe priuilegium *Cap. 22.*
 vel gratia cōcessa sit alicui hac adie-
 cta conditione, si sacerdos efficiatur,
 qua deficiente ad aliū gratia, & pri-
 uilegium transeat, veritetur condi-
 tio, si sacerdos factus nō fuerit, & si
 ne filiis decesserit, † In qua quæstio- 996
 ne tres sunt diuersæ DD. opiniones,
 quarum prima est Alex. cons. 100.
 lib. 4. qui respōdet, extēsiōē admitti,
 & conditionē verificari, etiam si Sa-
 cerdotiū deficiat, & priuilegiatus si-
 ne filiis decesserit: quia castus asimi-
 latur, & militat eadē ratio, & Alex. se-
 quitur Dec. cons. 227. n. 10. Grat. cōf.
 21. lib. 2. Crau. cons. 59. n. 5. Cephal.
 cons. 166. n. 49. & Tiber. Dec. cons.
 91. lib. 1. Boer. in decis. 354. col. pen-
 vers. Secundo quod si testator. Secū-
 da opinio est Ruin. & Ias. in l. Gall.
 §. & quid si tantū, ff. de lib. & posth.
 ille in prima lect. n. 68. iste in n. 42.
 qui affirmant, nō admitti extēsiōē,
 & corruere priuilegiū & eius effectū
 sacerdotio deficiente, quos sequitur
 Alciat. in dicto §. & quid si tantū in
 2. lectura n. 43. dicentes nō esse effi-

Tractatus de priuilegiis

cacem rationem Alexan. & sequen-
tium. Tertia fuit opinio Galiaul. in
d. §. & quid si tantum nu. 28. & 29.
qui dixit, hoc totū relinqui arbitrio
iudicis, qui considerabit, an verifi-
mile sit, Principem hunc effectum
considerasse, extensionemque fieri
voluisse, & hanc veritatem Galiaulæ
sententiam sequitur Menoch. de ar-
bitrarijs centuria 6. casu 509. nu. fin.
qui affirmat, hanc sequutam fuisse in
lib 4 præsumptionum in præsump-
tione 75. n. 4. quia omnis status causæ
coniecturalis in iudicis arbitrio posi-
997 nus est, † per l. voluntatis quæstio. c.
de fideicommiss. vbi Anton. Menef.
à Padilla nu. 1. 2. & 7. qui aliquot ca-
sus refert & Menoch. dicto casu 509.
in fin.

Quæst. 183 EX Quibus consequitur, vtrum
clericus, qui confessus est, se esse
laicum sibi præiudicet in suo clerici-
998 catus, vel fori priuilegio. † In qua
quæst. videtur tenendum, talem cle-
ricum sibi præiudicium parare. Pri-
mo, quia conuictus de mendacio in
999 duplo condemnatur, † authentica
qui contra propriam, C. de non
numerata pecunia, tenet Bart. in l.
eleganter, ff. de dolo, §. idem Pom-
ponius, & per mēdaciū possidētis
1000 transfertur in actorem possessio, † l.
fin. ff. de rei vindic. de qua viden-
dus Bernard. Diaz de Lugo in re-
gula 306. Ias. in §. omnium institu-
ta de actio. à numer. 90. Gratian. in
regul. 306. 312. Azueved. in l. 10. tit.
2. lib. 1. recopil. nu. fin. l. 4. tit. 1. part.
5. falsique poena punitur, qui in frau-
1001 dem nomen mutat, † l. falsi nomi-
nis, ff. ad legem Corn. de falsis, vbi

Doctores, & Bald. in rubr. C. de fi-
de instrumentorum num. 12. l. 2. tit.
7. part. 7. vbi Greg. Lop. in glos. ver-
bo, *El nombre*, & qui cum nec cle-
ricus, nec Doctor, nec miles, nec
notarius sit, agit se pro clerico, Do-
ctore, milite, & notario, falsi poena
coeretur, † l. eos, §. qui se pro 1002
milite, ff. ad leg. Corn. de falsi. Tira-
quel. de nobilit. cap. 13. in fin. l. 2.
tit. 7. part. 7. Agend. de exequend.
mandat. Regum 2. part. cap. 14. nu.
23. & agricola negans se talem ef-
se creditore ignorante, non potitur
priuilegio agricultoribus concessio,
† secundum Collantes super prag- 1003
maticam in fauorem rei frumenta-
riæ lib. 3. cap. 6. num. 8. ad medium.
Nobilisque, qui tempore contractus
negat, se esse nobilem, potest in car-
cerem duci, † per l. qui cum se cum 1004
concordantibus, ff. de re iudicata, re-
net Baça de inope debitore, cap. 16.
numer. 26. Anton. Gom. in l. 79.
Tauri num. 4. Ioan. Gutier. de iura-
mento confirmat. l. p. c. 16. nu. 25. &
etiā minor, qui se maiore dixerit, &
ex aspectu apparet, iure minoris &
restitutionis iuuari non potest, † l. 2. 1005
& 3. C. si minor se maiorem dixerit,
l. 6. tit. 19. p. 6. l. 1. in fin. l. 40. & l. 4.
tit. 1. p. 5. de quo videas multa nota-
tu digna per Ioan. Gutier. in authen.
Sacramenta puberum à num. 55. cum
pluribus sequentibus. Et prætereà
fœmina simulans se virum cum viri
veste ad decipiendum creditorem,
cum quo contrahit, Velleiani priui-
legio non iuuatur, † l. fœmine, C. ad 1006
Senatus consult. Velleian. l. si decipie-
ti, ff. eodem tit. & quando filius fami-
lias

1007 lias fraudulenter se esse, sui iuris fa-
tetur, non iuuatur Macedoniani be-
neficio, § l. cū qui, ff. ad Senatuscon-
sult. Macedonian. & mulier, quæ
asseiit, non esse rem dotalem, quæ
venditur, ad impugnandā postea alic-
nationem non admittitur, perditq;
1008 suum beneficium, & priuilegium: §
ira Tiraquei. ad leg. connubial. glos.
8 nu. 41. Baeça de non meliorandis
filiabus cap. 3. nu. 12. & de inope de-
bitore c. 16. nu. 24. quia veritatis ne-
1009 gatio sine delo fieri non potest, § se-
cundum Greg. Lop. in l. 4. tit. 1. part.
5. glos. 6. Et ideo negans debitum re-
ceptum, etsi postea solutionem pro-
bauerit, nihilominus in odiū negan-
1010 tis non auditur, & debitum soluet: §
iuxta tex. egregium in authenticō de-
triente, & semisse. §. si quis autē. Sed
pro contraria parte, videlicet. quod
clericus qui confessus fuit, se esse lai-
cū, nō sibi preiudicat, facit doctri-
na Follerij hoc tenentis in sua praxi
1. part. 3. partis. versic. & si confite-
buntur, num. 122. tenet Guid. Pap.
in singulari 537. quæ vera doctrina
est, cui non oberunt fundamenta in
contrarium adducta, quibus respon-
de habere locum in casibus, quibus
fraus, & dolus intercesserit, & con-
trahens ignorat fraudantium sta-
tum, & conditionem: ita Antonius
Gomez in dicta l. 79. Tauri num. 4.
& Ioann. Gutier. de iuramento con-
firmat. dicto cap. 16. num. 25. vbi la-
te, & ideo nobilis, qui se esse igno-
bilem confitetur, non prohibetur sua
viri nobilitate, nec eius priuilegium
amittit, si cum eo contrahens non
ignorabat eius conditionem, & se

esse nobilem sciebat: ita Baeça de
inope debitore dicto cap. 16. num.
25. Ex per consequens filius familias;
qui sine fraude, vel sciente eo qui cū
eo contrahit, esse talem filiū familias
(licet sui iuris esse asstmet) non ob-
stante tali confessione poterit se iu-
uate Macedoniani priuilegio: ita
Alexand. qui sic venit intelligendus
in consil. 122. col. 2. lib. 6. Tiraquei:
ad leges connubiales glossa 8. num.
143. Baeça dicto cap. 16. num. 25. &
de non meliorandis filiabus cap. 30.
num. 12. Et ita qui sine fraude no-
men mutat, non punitur, § per l. vni-
cam, C. de mutatione nominis, secun-
dum Gregor. Lop. in l. 2. tit. 7. part.
7. in glossa verbo, *El nombre*, & eo-
dem modo, qui sine fraude dicit ef-
se seruum, cum sit liber, non praeiu-
dicat suæ libertati, § l. interrogatum, 1011
C. de liberali causa, l. 6. titulo. 13.
partita. 3. de qua est videndus Pa-
dilla in l. cum falsa, C. de iuris, &
facti ignorantia, & Mascardus de
probationibus 1. part. conclusione
7. à numero 34. Ex quo nota, quod
mendacium non punitur nisi in ca-
sibus à iure expressis, § cap. quisquis 1012
11. q. 3. Menoch. de arbitrar. centur.
3. casu 276. num. 8.

E S T Q V E obseruandum, *Quæst. 154.*
quod in generali concessione ab-
soluendi à quibusuis peccatis cen-
suris, & pœnis, non continetur ab-
solutio, vel dispensatio ab irregula-
ritate, § vt tenet Dominicus, & Ale-
xand. in cap. mitor 50. distinctione
per text. ibi Villadiego in tractatu
de irregularitate conclusione 43. in
fin. Nauarro in manuali Latino c. 27.

Tractatus de priuilegiis

n. 194. & latius in nu. 250. Ioan. Gur.
in questionibus Canonicis tom. 1. c.
3. n. 3. & c. 19. n. 15. quæ facultas ab-
soluendi à quibusvis censuris, & ab
irregularitate, & suspensionsibus ex de-
licto occulto prouenientibus excep-
ta ea irregularitate, quæ ex homici-
dio uoluntario oritur, & exceptis alijs
ad forum contentiosum deductis
1015 Episcopo conceditur, † per tex. in c.
6. incipit, *Licet Episcopis*, sessione
24. de reformatione in Concilio Tri-
dentino pag. 290. quod intellige ve-
rū, etsi in prædictas excommunicationes,
interdicta, censuras, & irregulari-
tates incuratur per bullas, bre-
ues, extrauagantes, motus proprios,
& constitutiones Pontificū post di-
ctum Concilium Tridentinum cō-
cessas, non habentes clausulam suf-
ficienter derogatoriā illius facul-
tatis à dicto Concilio Tridentino
concessæ, cuius decisio in suo robo-
re remanebit, extraditis à Nauarro
lib. 5. consiliorū tit. de sentent. exco-
municatio. conf. 43. fol. 627. fr. Ma-
nuel Rodriguez in sua summa c. 81.
n. 4. de quo dicto c. 6. ses. 24. Conci-
lij Trident. videas Ioan. Gutier. vbi
1016 suprad. c. 3. à n. 6. cum seqq. †

1015 *Quæst. 185* DATVRQVE ex suprad. dictis
interpretatio ad l. 2. vers. *En quanto*
soca a los entierros, tit. 5. lib. 5. compi-
lationis, vbi iubetur in funerib⁹ duo
decim cereos tantum adhiberi, nāq;
Nauar. in manuali c. 27. nu. 120. ait,
hoc statutū esse permissum, & aliā, in
quibus modus ponitur, ne multitu-
do clericorum, & officiorum, &
offendarum in funeralibus adhibea-
1017 tur, † & quod huiusmodi statutum

non sit contra libertatem Ecclesia-
sticam affirmat, contra quem tenet
Syluester in sua summa, verbo statu-
tum, versic. octauo cum communi,
quem refert & sequitur fr. Manuel
Rodriguez in sua summa cap. 74. n.
5. pag. 187. additurque interpreta-
tio ad text. in l. 4. tit. 8. & ad l. 6. tit. 15.
part. 7. & ad l. 12. & 13. tit. 23. lib. 8.
Recopilat.

EX quibus priuilegium optimū *Quæst. 186*
conceditur homicidæ casuali, qui ca-
sualiter, & sine dolo & culpa aliqū
occiderit, in illis verbis: *T no aya otra*
pena, & ibi: *No aya pena ninguna*,
vntelligantur, quod occidens ca-
sualiter nulla interueniente culpa
ad nullius damni solutionem, vel ad
satisfactionem pecuniariam vxor-
ri, vel filij occisi teneatur, † per tex. 1018
in l. fin. ff. de his qui deiecerunt, vel
effuderunt, ita interpretatur Auen-
dan. de exequendis mandatis Regū
2. par. c. 16. n. 13. ex Boer. decis. 237.
nu. 4. secus autem erit in homicidio
casuali culpa interueniente, licet par-
ua vel leuis, nam tunc temporis
pena extraordinaria, & arbitraria
venit imponenda: & occidens in-
damno & interesse est condemnan-
dus, † secundum Auen. vbi supra, 1019
Ioan. Gutier. in quæstio. Canonicis
cap. 6. num. 130. qui per totum c. est
videndus de homicidio casuali cum
Anton. Gom. in 3. tom. variarum c.
3. nu. 21. ad finem, Menoch. de arbi-
trarijs libr. 2. centuria 4. casu 324. &
de pena mediatoris interficientis ali-
quem ex rixantibus casu: vel fir-
xantes casu interfecerint mediatore-
rem, † vide latè Boerium decis. 83. 1020

cum

cum sequentibus, qui in decisione
261. agit de vxore inuenta mortua,
• utrum præsumatur contra mari-
1021 tum, † & de filio inuento mortuo
in lecto parentum, vel in lecto nutri-
1022 cis, an contra eos præsumatur, † vi-
de Cassan. in consuetudinibus Bur-
gund. rubric. 1. vers. Item quia dictū
fol. 15. colu. 3. & Anton. Gom. in 3.
tomo variatum c. 3. num. 19.

Quæst. 187 Obseruandumque est, quod ha-
bens à Romano Pōtifice priuilegiū,
vt fructus beneficij etiam absens re-
cipiat, ac si esset præsens, non pote-
rit ratione illius priuilegij distribu-
1023 tiones quotidianas habere, † per glos-
sam communi consensu approbatā
in cap. vnico verbo adfuerint de cle-
ricis non residentibus libr. 6. vt latè
post alios probat Couar. lib. 3. varia-
rum resolut. cap. 13. nu. 12. & Ioan.
Gutier. in quæstio. Canonicis lib. 2.
cap. 15. nu. 13. & ratio est, quia adeo
requiritur assistentia ad lucrandas
distributiones quotidianas, vt non
dentur etiam studentibus Theologiā,
1024 † vt in c. licet de præhend. vbi DD.
nec dentur his, qui sunt in seruitio
Episcopi, vel Pape, vt in c. de cetero,
& in c. cum dilectus de clericis non
residentibus, glossa verbo exceptis
in c. fin. de rescriptis, lib. 6. vbi Docto-
res, tenet Ioan. Gutier. vbi supra nu.
12. qui dicit, ita tervidisse in praxi
obseruatum, qui in nu. 14. latè agit,
quæ dicatur causa finalis, & quæ im-
pulsua in rescriptis & priuilegijs:
1025 † & an falsitas causæ vitiet rescriptū
& priuilegium, quem videas per to-
rum cap. 15. & in dicto. nu. 14. cum
sequentibus.

Notandumq; est, quod Princeps Quæst. 187
tutè & absque animæ periculo & in
foro cōscientiæ, nō solū in exteriori
foro poterit remittere criminis pe-
nā, quæ in satisfactionem rei publicæ
à lege instituta fuerit, vbi nec reipu-
blicæ nec alijs ex hac remissione dā-
num sequitur, † secundū D. Thom. 1026
2. 2. q. 67. art. 4. Maior. in 4. dist. 15. q.
19. Castro de lege penali c. 12. vers.
Contra hanc secundā, Felin. c. quali-
ter, §. ad corrigēdos de accusat. n. 26.
Couar. lib. 1. variat. resolut. c. 20. n. 8.
Ant. Gom. tom. 3. variat. tit. de tort.
reorū n. 38. quod, vt iam dixi, intelli-
gitur sine dāmnō tertij iniuriati: nam
Princeps huiusmodi gratiam & re-
missionē faciēns & cōcedens sine
partis remissione mortaliter peccat, † 1027
vt affirmat Thom. Gram. in voto 35.
n. 8. in fin. Iul. Clar. in practi. crimi-
nali, §. fin. q. 59. & de hoc ultra ordi-
narios est vidēdus Boer. in decis. 217.
nu. 22. Marsil. in singulari 111. Tho.
Gram. voto 10. nu. 12. Palac. Rub.
in c. per vestras notabili. 4. num. 11.
Loazes de matrimonio in dubio. 10.
nu. 6. Couar. dicto lib. 1. variarum
cap. 20. num. 8. Menoch. de arbi-
trarijs libr. 2. centuria 3. casu 203.
num. 32. Molina de Hispan. primo-
gen. lib. 4. cap. 3. num. 40. & lib. 2. c.
4. num. 52. Ex quibus venit inter-
pretanda l. 2. titul. 25. lib. 8. Reco-
pilation. ibi: *E si acaciere, que al-*
guno que nos ayamos perdonado, y tor-
nasse despues a hazer otro maleficio,
porq̃ nos despues le mādassemos dar otra
carta de perdon, mandamos que la car-
ta segūda no valga, salvo si hiziere mē-
cion de la primera, aunq̃ en ella wayā

Tractatus de priuilegiis

Declarados todos los maleficios q̄ hizo.

Quæ lex intelligenda est, quâdo secundum debitum, de quo concessa est indulgentia & remissio, fuerit primo similis, eiusdemq; generis: quod secus erit, si secundum debitum fuerit diuersi generis: nam tunc temporis valet remissio, & gratia secunda, licet de prima & de primo delicto nulla

1028 fuerit facta mentio, tunc tenet Alciat. in c. cum non ab homine de iudici. num. 43. Couar. vbi supra c. 20. nu. 8. Ioan. Guier. in Canoniciis questio. lib. 2. c. 15. nu. 27. cum seqq. qui in num. 20. pro hac opinione adducit tex. in cap. 2 de filijs presbyterorum lib. 6. quem videas optima in nostra matetia recensentem circa priuilegium secundum non faciens de primo mentionem, quando & quomodo valeat, tunc vbi more solito ingenia se loquuntur, ne eius dicta transcribere videat.

1029 *Res. 159* Controuersaq; admodum est illa questio, utrû immunitas Ecclesiastica sit à iure diuino, vel à iure positiuo

1030 instituta: In qua Doctores in varias diuisi sunt sententias, nam Couar. in lib. 2. variar. cap. 20. à nu. 2. netuose defendit, prædictam immunitatem non à iure diuino, sed à iure positiuo institutam esse, cuius opinionem sequitur Tiberius Decian. 2. tom. criminali, lib. 6. c. 25. n. 2. post princip. & Prosper. Farin. in 1. tom. criminali, tit. de carceribus, & carceratoribus, quest. 8. n. 1. qui pro sua opinione adducit tex. in c. 20. sessione 25. de reformatione in Concil. Trident. vbi dicit, probari prædictam immunitatem tantum per sacros Canones, &

concilia institutâ, & ideò à prædicto Concilio Tridentino obseruandâ esse præcipitur. Sed contraria opinio, & quòd Ecclesiastica immunitas sit à iure diuino, & à Deo optimo maximo instituta & concessa, tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas tom. 2. tit. de immunitate Ecclesiastica art. 1. gloss. 1. nu. 5. & Aufrelius in decis. Tolossana quest. 422. Turrectamata in c. sacrilegiu, 17. q. 4. Ioan. Igneus in l. 1. in principio n. 26. cum sequentibus, ff. ad senat. consult. Silanian. Remigius de Goni de immunitate Ecclesiastica in principio nu. 5. Petrus Pechius in tractatu de Arresto cap. 6. num. 5. Quædam in cap. 1. diuersarum questionum nu. 2. Anastasius Germon. de factorum immunitate lib. 3. c. 16. num. 3. cum sequentibus pag. 252. qui dicit hanc opinionem contra Couar. & alios esse magis receptam magisque communem, quam sequuntur plures Doctores telati à Tiberio Decian. vbi supra, licet ipse ab ea discedat, quam opinionem, videlicet immunitatem Ecclesiasticam esse institutâ & concessâ à iure Diuino, semper veriorē & tenendam mihi visum fuit, & probatur expressè in d. c. 20. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, ibi: *Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinat, & Canonici sanctionibus institutam*, ponderando illâ dictionē, *Et*, quæ ponitur inter diuersa, tunc iuxta l. si quis Titio, 1031 ff. de usufructu accrescēdo, l. si heredi plures, ff. de cōditio. institutio. tenet Bart. & Doctores in rubr. ff. de iur. & facti ignorantia Thom. Gramati. decis.

1032 decisioe 4. nu. 3. quæ dictio, & di-
uerficat genus ab specie, nec est in
cōueniens, vt post expressum genus
de specieb⁹ generaliter subiungatur,
l. si seruus seruū. §. inquit lex. ff. ad le-
gē Aquiliā, tradit Licier in tract. de
primogenitura lib. 2. q. 3. nu. 17. Qua
nostra opinione retenta, quam sequi-
tur, & defendit Manuel Rodriguez
in quaestion. regularibus 2. tomo. q.
50. articul. 1. respondetur Prospero
Farinacio, qui pro sua contraria opi-
nione adducebat dictum c. 20. sess.
25. Concilij Tridentini, quod licet
ibidem iubeatur sacros Canones, &
Concilia disponentia circa immuni-
tatem ecclesiasticam obseruari, non
ideo negatur prædictam immunita-
1033 tem, etiam esse de iure diuino, t cum
in dicto cap. 20. expressè, vt iam di-
xi, dispositum sit in illis verbis: *Dei*
ordinatione. Ex qua vera resolutione
sequitur, quod Principes seculares in
preiudicium prædictæ immunitatis
ecclesiasticæ quicquam disponere
non possunt, cum sit ecclesiastica, &
1034 à iure diuino instituta, t cap. ecclesia
Sanctæ Mariæ de constitution. te-
net Auserius in decisioe Tolosana
q. 422. Turrecremata in dicto cap. sa-
crilegium 17. q. 4. & Rebuffus dicto
art. 1. glof. 1. num. 5.
Cap. 23. E X quibus datur interpretatio
ad l. 13. tit. 2. lib. 1. & ad l. 2. tit. 19. lib.
5. Recopil. vt earum dispositio ideo
obseruetur, quia non disponunt con-
tra libertatem, nec immunitatem ec-
clesiasticam: t quando quidem mer-
catores, qui ad ecclesiam cum suis
bonis confugiunt, habeantur, & per
prædictas leges Regias pro publicis

latronibus, grassatoribus, & expilato-
ribus declarantur, t & per sacros Ca- 1035
nones dispositum eras; huiusmodi la-
trones immunitate ecclesiastica non
potiri, t per tex. in cap. inter alia de 1037
immunitate ecclesiastica. c. sicut an-
tiquitus 17. q. 4. Debitores namque,
qui rem non decocunt, hoc est, *no se*
alcan, ab ecclesia non possunt euelli,
secundum Ioan. Gutierrez in practic.
quaestion. lib. 1. q. 1. Restat nunc exa-
minare, vtum quilibet possit hanc
immunitatem ecclesiasticam renun-
tiare: Et verum est, quemlibet eā re-
nuntiare posse, t per text. in c. vxor, 1038
vbi glossa verbo imputer 17. q. 4. te-
net Mantalocus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fo-
ri Regali in fine, vt habetur supra in
num. 216. Et ratio est, quia ecclesia-
stica immunitas principaliter intro-
ducta fuit ad honorem, & reueren-
tiam Dei, & ob proximī pietatem: t 1039
ita Ioan. Visquis in tractatu de im-
munitate ecclesiastica col. fin. ver-
sic. 32. Remigius de Goni de immu-
nitate ecclesiastica regul. 1. num. 2.
& Paz in praxi. 1. tom. 5. part. cap.
3. §. 3. num. 23. Et ideo est ecclesiarū
priuilegium, quarū respectu, & cau-
sa ad personas, quæ ad eam confu-
giunt, extenditur secundario: t ita Fō 1040
carran. consil. 329. in principio, Mar-
cus mantua in singulari 271. Tiber.
Decian. in 2. tom. criminali lib. 6. c.
25. nu. 7. Castillo Bobadilla in politi-
ca lib. 2. c. 14. nu. 1. tom. 1.

DE INDE si priuilegio, nec *Quæf. 190.*
præscriptione, vel immemoriali cō-
suetudine idem operante, t per cap. 1041
conquestus 9. q. 3. c. quod ad sedem
de officio ordinā. quæ sã prædialia ali-
cuius

cuius villæ, quæ seminantur vel col-
luntur, decimam non soluerint, im-
muniq; fuerint, est memoriæ reco-
lendum, quòd si aliqui agri eiusdem
villæ penitus inculti de nouo redigā-
tur ad culturam, de his decima per-
1042 soluenda erit, † ita tenet Panormit.
in cons. 71. n. 3. vers. & pro hæc putat;
2. p. Rebuf. de decima quest. 14. n. 9.
Ioan. Gutier. in questio. Canonicis
lib. 2. c. 21. n. 8. & idèd. si quis priui-
legio vel antiqua consuetudine deci-
mas percepit, ei non debentur
1043 de noualibus, † secundum Ostiens.
& alios in c. cum contingat de deci-
mis, Rebuf. vbi supra numer. 16. &
Ioan. Gutier. dict. cap. 21. num. 8.
qui de hoc est videndus à numer.
117. cum pluribus sequentibus; vbi
latè loquitur, & distinguit in no-
stra priuilegiis materia circa no-
ualia, vtrum in priuilegio deciman-
di, vel non decimandi comprehen-
1044 dantur. †

Quæst. 191. E T Prædictis cōducit illius quæ-
stionis examinatio, vtrum dominis
temporalibus, & magnatibus, quibus
iurisdictio à Principe cum suis iu-
ribus fuerit concessa, priuilegium
etiam concessum videatur, vt pos-
sint ipsorum tantum gratia & ad li-
bitum venationem in suis proprijs
1045 & priuatis fundis prohibere. † In
qua quæstione videtur tenendum,
quòd huiusmodi prohibitio illis con-
cessa videatur, quando quidèd à
iure Principi concedatur, vt ve-
nationem prohibere possit ex ius-
1046 ta causa, † per text. in cap. 1. §. ne-
mo reria de pace tenenda, & eius
violatoribus in vltibus feudorum,

vbi nosant Præpositus, ceterique
Doctores, estque magis communis
sententia teste Couarr. in reg. pec-
catum 2. part. §. 8. numer. 1. & ex
multorum sententia eam probat Ca-
ietan. in opusculo 17. responso 12.
Angel. de Clauas. & Armilla aurea
in summa verbo; venatio, Syluester
eodem verbo; & verbo restitutio;
2. §. 16. & §. 17. Gabriel in 4. distin.
15. quæst. 5. Speculum conscientie
lib. 1. c. 68. Ioan. à Medina de restit.
quæst. 12. in principio, Nauarro in
Manuali Latino cap. 17. n. 120. Soto
de iustitia & iure, lib. 4. quæst. 6. art. 4.
pag. 345. Ant. à Cordoua in sua sum-
ma de casis de conciencia, quæst. 119.
in 2. dict. Petrus à Nauarra lib. 3. do
restitut. cap. 1. nu. 278. Sed dominis
temporalibus & magnatibus hanc ve-
nationis prohibitionem sicuti Prin-
cipibus non concedi, nec permitti
trahit Medina vbi supra, versic. Sed
quid de dominis, & Tiraquell. de
nobilitate cap. 37. n. 150. & Soto vbi
supra, vers. Hoc autem: Nihilomi-
nus tamen verum est licere dominis
temporalibus & magnatibus in suis
proprijs & priuatis fundis, sicut &
alii priuati item est in publicis &
communibus suorum populorum
ex causa iusta ad tempus; non verò
in perpetuum venationem per edi-
ctum prohibere, † ita Cou. Caiet &
1047 Medin. & omnes supra relati DD.
& Ioan. Gut. in qq. Canonicis lib. 2.
2. c. 28. n. 3. qui refert Ludou. Carb. de
restitut. quæst. 34. & Salon de iusti. &
iur. in 2. 2. Dist. Thom. quæst. 62. art.
3. in 3. controuersia pagina 150. cum
sequentibus, qui dictus Ioannes
Gutier.

1048 Gutier. bi supra à nu. 32. cum seq. è
tibus optime agit de interpretatio-
ne legis 17. tit. 28. part. 3. ¶ cum Go-
uar. in regula peccatum de regulis in
ris lib. 6. 2. p. 9. 8. q. 6. a nu. 6. & Me-
neses in l. per agrum, C. de seruituti-
bus & aqua num. 7. Soto de iustitia
& iure q. 6. art. 4. pagin. 344. Petrus à
Nauarra de restitutione c. 1. nu. 294.
Molina de iustitia & iure tract. 2. di-
putatione 51.

Quæst. 192 Q V I B V S conuenit interpreta-
tio tex. in c. 5. sessione 25. Concil. Tri-
dent. vbi probatur, quod filij illegiti-
mi clericorum non possunt habere
beneficium in ipsa ecclesia, vbi pa-
tres eorum ministrauerunt, vtrum il-
lius dispositio ad nepotes extenda-
1049 tur. ¶ Et extendi videtur per tex. ex-
pressum in l. liberorum, ff. de verbo-
rum significatione; quod tenet Re-
buffus in praxi benefici. in parte de
dispensatione super defectu nataliū
num. 27. Sed contrarium est verius,
videlicet, quod prædicta decisio c.
5. Concilij Tridentini nepotes non
comprehendat, iuxta glossam verbo
præbendas in cap. 1. § 6. distinct. &
in cap. Apostolicæ 8. q. 1. quas ibide
dicit communiter receptas Bellame-
ra num. 3. Præpositus num. 20. Gue-
uara in l. 7. de potestate legati num.
313. Salecido in additio. ad Bernard.
Diaz de Lugo in pract. criminali c.
28. Ratio est, quia licet illegitimus sit
1050 irregularis, ¶ per tex. in c. 1. de filiis
presbyterorum, vbi tradit Rebuffus
vbi supra folio 407. Et Nauarro in
cap. 27. num. 201. irregularitas non
extenditur ultra casus à iure expres-
1051 sos, ¶ cap. is qui in fine principij de

sententia excommunic. lib. 6. & quia
in dispositionibus odiosis, & onus
continentibus, filiorum appellatione
nepotes non continentur, nec ad eos
extenditur dispositio, ex vi compre-
hensua, seu interpretatiua: ¶ ita Bar- 1052
tol. in dictal. liberorum, vbi ceteri
scribentes, & in l. iusta interpretatio
eodem titulo de verborum significa-
tione, ff. & ibi Alciatus, l. quod si ne-
potes, vbi Doctores ff. de testamen-
taria tutel. Bart. & omnes in l. Gallus,
§. instituens. ff. de liber. & posthum.
Tiraquel. de primogenitura quæst.
40. num. 55. & 56. Curti. Iunior con-
silio 111. num. 2. Molina de Hispan.
primogen. lib. 7. cap. 6. num. 27. qui
in num. 28. defendit, in maioratibus
perpetuis nepotes comprehendi, &
vocatos censeri appellatione filiorū
¶ per multa, quæ refert.

1053 Asteuerandumq; est, quod Prin-
ceps, vel Pontifex in suis privilegijs,
vel rescriptis, nunquā censentur tol-
lere rationabiles consuetudines, nec
priuata locorum statuta, nisi expres-
se derogentur, ¶ tex. in cap. 1. de con- 1054
stitution. lib. 6. tenet Paraselus in suo
compendio. §. 9. num. 174. & fr. Ma-
nuel Roderic. in sua summa. 1. part.
cap. 60. num. 6. ad medium.

N V N C addo, quid statuendū 1055
sit, si Princeps concedat alicui priui-
legium exemptionis, & excusationis
gabelle, & aliorum iurium ad se per-
tinentium de tota sua lana, quam vē-
diderit, vel in aliud Regnum ven-
dendam portauerit, si prædictus pri-
uilegiatus ex dicta sua lana pānos cō-
fecerit, & vendiderit, vtrum ad hūc
casum priuilegium exemptionis ex-
tendatur

Tractatus de priuilegiis

tendatur, de prædictisque pannis
 elaboratis gabellam, & alia rega-
 1055 lia iura non soluat. † In qua quæ-
 stione asseuerandum putavi, quòd
 dicta exemptio & priuilegium lanæ
 cōcessum ad pannos elaboratos, nō
 extendatur, in primis quia forma dat
 esse rei, & mutata forma substāiali
 res non dicitur eadem, sed diuersa,
 1056 † l. Iulianus, §. si quis rem fecerit, ff.
 ad exhibendum, & ex Sabini respon-
 so in l. mulieris, ff. de verborum signi-
 res abesse videtur, cuius corpus ma-
 net, sed forma mutata, vel transfigu-
 rata est, facit l. si cui lana, ff. de legar.
 3. vbi probatur, quòd in legato lanæ
 non continetur lana, quæ est redacta
 ad formam telæ, vel ad alium specia-
 1057 lem vsum deputata, † & probatur ex
 l. Scia, ff. de auro & argento legato,
 vbi probatur, quòd legatum alicuius
 speciei extinguitur, si illa species in
 aliam formam fuerit transmutata,
 1058 † probatur etiam ex l. ex hoc edicto,
 ff. de alienatione iudicij muta. cau-
 sa fact. vbi probatur, quòd non dici-
 tur res exhiberi, si pristina causa fue-
 1059 rit mutata, † & ex l. Labeo, ff. de ver-
 borum significatione, vbi probatur,
 quòd non tantum æstimatur pretiū
 rei substantiæ, quantum pretium,
 quod in arte positum est, probat etiā
 l. quid tamen, §. 3. ff. quibus mod.
 vsusfruct. amittatur, vbi Vlpian. [Si
 massa, inquit, vsusfructus legetur, &
 ex ea vasa sint facta, interit vsusfru-
 1050 ctus, † & ornamentum dissolutum,
 aut transfiguratum, extinguit vsum
 fructū.] Facit illud Aristotelis lib. 2.
 de natura, videlicet, [Vnamquamq;
 rem id quod est ex sua forma, estima-

ri, ac nominari.] † Comprobaturq; 1061
 ex Paul. Iuriconsulto responso, in l.
 sed si ex meis, ff. de acquirendo re-
 rum dominio, cuius verba: *Sed si ex
 meis tabulis nauem fecisses, tuam nauem
 esse, quia cupressus non maneret, sicuti
 nec lana vestimento facto, sed cupres-
 sum, aut laneum corpus fieret.* Et fa-
 ciunt per me tradita in superioribus
 763. cum sequentibus.

ESTQUE Optima quæstio, *Quæst. 195*
 ytrum milites nostri temporis, qui
 sua officia mechanica exercentes in
 aliquo sunt deputati loco, tanquam
 milites præsidiales, vel *Artilleros*, po-
 tiātur priuilegio, atque exemptione
 militibus concessa. † In qua quæstio 1062
 ne videtur tenendum, huiusmodi mi-
 lites prædicto priuilegio non potiri.
 Primò quia dicti milites magis mer-
 cantia, quam militia incumbunt, &
 in hoc casu non gaudent priuilegio
 militari, † l. eos, C. de officio magist. 1063
 milit. l. penult. ff. ex quibus causis ma-
 iores, ita Ioan. Baptist. Cacialup. in
 tract. de debitore suspecto fugituo,
 5. quæst. principali num. 9. volumin.
 9. tractatum Doctorum in antiquis
 fol. mihi 225. col. 4. Et secundò facit,
 quia nobilis, qui mercantiam & of-
 fitium mechanicum exercet, perdit
 priuilegiū nobilitatis, † l. ne quis, C. 1064
 de dignitatibus libr. 12. vbi Lucas de
 Penna, & Ioan. de Platea, & in l. si
 cohortalis in fine, C. de cohortalibus
 lib. 12. l. 12. tit. 21. par. 2. vbi Gregor.
 Lop. in glossa verbo, *Por su persona*,
 l. nobiliores, C. de cōmercijs, tradit
 Tiraquel. de nobilitate cap. 27. cum
 sequentibus, Mexia in pragmatica
 taxæ panis conclus. 6. numer. 23. &
 Sarnien-

Sarmiento lib. 1. selectarum cap. fin. num. 2. Otalor. de nobilitate 2. part. tertie partis cap. 5. num. 15. Tertio facit, quia nobilis pro debito gabelario & fiscali carcerari potest, & perdit suum privilegium, † in casu l. 4. tir. 2. lib. 6. Recopil. libi: *Salvo si fue re arrendador, y cogedor de nuestros pechos y derechos: porque en tal caso el proprio quebranta su libertad.* Ita Baeza de inope debitore cap. 16. num. 81. Quarto etiam facit, quia clericus & alius mercator privilegiatus ratione fori conveniendus est super rebus mercantiæ coram iudice seculari mercatorum: † ita Azenedo in tribricatuli 13. lib. 1. Recopil. num. 8. & in l. 3. tir. 18. lib. 9. d. Recopil. nu. 14. tex. est in cap. fin. de vita & honesta clericorum, & in cap. recolentes de statu monachorum, tenet Bobadilla in politica lib. 1. cap. 18. num. 123. litera F. qui personam clerici in prædicto casu conveniendam non esse affirmat: & fulcitur, quia licet clerici ante omnem humanam legem iure diuino in his, quæ ecclesiastica sunt, à potestate, & iurisdictione seculari eximantur, † per gloss. verbo. & discutit in cap. si Imperator §. distinct. gloss. communiter recepta in cap. quanquam. de censibus lib. 6. verbo & diuino, & utrobique Doctores, quos refert Couarru. in practicis quæstio. cap. 31. num. 1. & 2. Villalobos in erario mille communium opinionum in parte clerici el primero num. 69. tamen clerici negotiatores erunt compellendi ad solutionem gabellæ per iudicem secularem pig-
1068 nora capiendo, † secundum Guillel-

de Cui. in l. de his q. 3. C. de Episcopis, & clericis. & in authent. clericus, C. eodem titulo, Salicet. in authent. sed periculum, C. sine censu, vel reliq. fundus vend. non pos. num. 2. Bald. in cap. cum venissent de eo, qui mittitur in possess. col. 3. & secundum Ioan. Fabrum in §. fin. instit. de satisfactione col. 2. versic. quid in necessario, ipse in authent. statuimus, C. de Episcopis, & clericis. col. 1. Masuerius in authentico de remissione. §. item si presbyter, Ausferius in Clemen. 1. de officio ordinarij regula 2. fallentia 4. Guillel. Benedict. in cap. Rationarius de testam. in verbo & uxorem nomine Adelasiæ num. 322. Barbac. consilio. 1. lib. 3. Tiraquel de utroque retract. titulo de retract. lignagier. §. 32. gloss. 1. à num. 80. cum sequentibus, Boer. decis. 246. nu. 4. idem tenens in charitativo subsidio exigendo, tenet Mexia in taxam panis conclusiones §. num. 32. & Rebuffas ad Regias constitut. Gallicas 2. rom. de mercatoribus imitatum vendentibus gloss. 13. ad fin. Azcuedo in l. 11. tir. 3. lib. 1. Recop. La farte de decim. cap. 19. num. 84. Humada in scholijs ad Gregorium Lopez in l. 49. tir. 6. part. 1. gloss. verbo, *La franquexas*, num. 2. & per me laud. in tractatu de regio patrimonio 7. part. in princip. à num. 24. cum sequentibus, quam meam opinionem sequitur Azcuedo in l. 7. tir. 18. lib. 9. Recopil. num. 13. alios, & nos referens, & Benvenuto de mercatura. 3. p. numer. 9. titulo quomodo procedendum sit in causa mercaturæ num. 17. & nos in hac opinione sequitur Bobadilla in sua politica

Tractatus de priuilegiis

politica lib. 2. cap. 18. num. 124. Nihilominus tamen contrarium est verum & tenendum, videlicet quod huiusmodi milites gaudeant immunitate, & priuilegio, & exemptione militibus antiquis concessa, dummodo tales milites, vt in nostro casu sint in expeditione, vel loco deputato pro expeditione militum, vel seruitio rei publicæ, vel operam dent militum in castro signato, l. miles, l. item miles, ff. de remilita. l. ex eo tempore, C. eodem tit. cum lege sequenti, vbi notat Bar. & Paul. & in l. 1. C. de militari testam. idem Bar. in l. veterani, ff. ad legem falcid. & in l. 1. C. negotiatores ne militent. lib. 12. tex. in l. 4. in principio, tit. 1. p. 6. Ioan. Martienç. in stylo cancellariæ tit. 1. preminencia 17. casu 20. declaratione 652. glos. 4. nu. 8. & 9. Roman. conf. 43. num. 4. Alex. in l. scriuarios, C. de testamento milit. num. 7. & Is. in l. de quibus, ff. de legibus numer. 66. Ripa in l. Centurio, ff. de vulga. & pupilla num. 9. l. 3. §. his, ff. de muneribus & honor. tenet Greg. Lop. in l. 49. tit. 5. p. 5. glos. verbo, *de cavallero*, & in l. 2. tit. 5. vers. 6. verbo, *Cavallero*, in fine, Ioan. Garc. Gallego in tractatu de nobilitate glos. 6. num. 12. Collantes in pragmatica in fauorem reitumentaria, l. 2. c. 2. num. 3. post medium. Et hanc opinionem tenendo responde fundamentis contrariæ partis. Ad primum, quod loquatur eius fundamenta in his militibus, vel mercatoribus, qui tantum dant operam mercantiæ militum derelicta, obliuioni que tradita: & non in his, qui licet mercantiæ exercent de-

licentia superioris, incumbunt etiam militum. Et quando milites de licentia superioris vacant armis, priuilegio potiuntur militari, t secundum 1069 Gregor. Lop. in l. 23. tit. 21. part. 2. verbo, *En muchas maneras*. Et secundo fundamento responderetur, quod secundum veriore opinionem nobiles, qui mercantiæ exercent, non amittunt priuilegium nobilitatis, t 1060 quod pro viribus & ingeniose defendit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. num. 58. per l. 4. tit. 19. lib. 1. Recop. vbi Azeued. in principio. Nec obicit tertium fundamentum contrariæ partis, nam responde, quod nobilis pro debito gabellatio, & fiscali non potest incarcerationi, nec perdit nobilitatis priuilegium, nisi in casu dictæ legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. hoc est quando gabelliam conducit, t ita tenet Cifuentes in l. 79. Tauri in 1071 principio, Didacus Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinamenti glos. 1. vers. Prætereà, & late defendimus in tractatu de Regio patrimonio 4. par. §. 2. nu. 34. sequitur Azeuedo in l. 4. tit. 2. lib. 6. & in l. 14. & 16. lib. 9. Recopil. à n. 9. & Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 5. quæst. 13. num. 103. cum seqq. Et ita est intelligendus Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 15. numer. 23. quando quidem nos allegauerit, & approbauerit, & Lafante de decima cap. 18. à num. 61. Nec obicit quartum fundamentum, quia propterea clerici in illo casu conueniuntur coram seculari, quia quando sunt negotiatores, & negotijs secularibus se immiscet, sunt pro eis Imperatori & Principi subiecti, t ita Anton. de 1072

Rosel.

de Rosel. in tract. de potestate Imperatoris, & Papæ. §. plus videtur n. 3. fol. 312. vol. 14. Mench. de successione. creat. 3. p. §. 26. nu. 78. Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des iustices rubr. 1. §. 6. n. 33. fol. 65. Clericus namq; assumens administratio-
nem, & officium laicorum coram se-
culari iudice conuenitur: † argumē-
to text. in c. sacerdotibus ne clerici,
vel monachi, ienet Cassan. vbi supra
rubr. 1. tit. des iustices. §. 5. fol. 51. nu.
71. Talis enim clericus negotiator
perdit priuilegium fori, † secundum
Speculat. tit. de reo, versic. schōlaris,
& in tit. de clericis coniugat. versic.
septimo; Socin. reg. 8. limitatione 7.
per tex. in cap. fin. de vita & honest.
cleric. à num. 1. Baldus in Margarita
verbo clericus versic. decimo septimo.
Et comprobatur prædicta verā
opinio, in qua asserimus milites no-
stri temporis gaudere priuilegio mi-
litari, quando sunt aliquo loco, vel
præsidio deputati, licet officiū mecha-
nicū, vel mercantiā exerceant de mā
dato superioris, quādo quidē sint pa-
rati, habeantq; propositū ad bellicā
exercitia, cū casus obuenerit, † iux-
ta doctrinam Hostiensis in summa
tit. de censibus. §. ex quibus nu. 10.
Sylua in verbo gabella el 3. num. 10.
Gregor. Lop. in l. 5. tit. 7. part. 5. glos.
verbo, *Seguros*, & coram quo iudice
conueniantur milites, vide Rodri-
guez de redditibus lib. 3. q. 1. n. 3.

Quæst. 196 SED cum Rēgi hoc conceda-
tur priuilegium, quod concedens,
Prometidos, libi quintam partem ac-
quirat per l. 22. tit. 13. lib. 9. Recopil.
est dubium vtrum, hoc priuilegium

ad ciuitates concedētes, *Prometidos*,
extendatur. † Et tenendū est, nō ex-
tēdi ex opinione Castillō de Bobad.
in sua polit. lib. 3. cap. 4. n. 19. quem
sequitur Azeuedo in dicta l. 22. nu.
3. quod intelligo verum, nisi aliter ex
conuēctione dispositum fuerit, ex tra-
ditis per nos in tractatu de Regio pā-
trimonio 2. p. §. 1. n. 9. vbi tenui, ob-
seruandā esse ciuitatum, & loco-
rum consuetudinem ex iuribus, &
Doctoribus illic adductis.

ET vltra dicta in superioribus *Quæst. 197*
nu. 732. cum sequentibus circa fide-
iussores, vtrum gaudeant priuilegijs
concessis principalibus debitoribus,
est item notandum, quēd fideiussor-
es agricultorū non potiuntur pri-
uilegio cōcessō ipsīs agricultoribus,
ne incarcerationē pro debito: † ita Co-
llantes latē in comment. pragmati-
cæ in fauorē rei frumentariæ lib.
2. cap. 13 à num. 3. & eodē modō
fideiussor clerici non habet priuile-
gium concessum clētico, scilicet cir-
ca forum, & ne cōueniātur in plus
quā facere potest: † de quo latē per
Castellum dē Bobadilla in sua polit.
ca tom. 1. lib. 262. c. 18 num. 247.

ET cū excusatio & exemptio *Quæst. 198.*
à Regalium iurium solutione morte
Regis concedentis finiatur, cū adeo
sit præiudicialis, vt diximus in supe-
rioribus num. 119. operepretium est
examinare, vtrum priuilegium, vel
gratia Regis, vel Pontificis, morte cō-
cedentis finiatur. In quā dicendum
est, quod priuilegium, gratia, vel re-
scriptum regulariter nō spirat mor-
te concedentis, † per tex. in cap. su-
per gratia de officio delegati lib. 6.
cap.

Tractatus de priuilegiis

c. relatū de offic. delegat. l. 43. Tauri, quæ est l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. tencet Nauar. lib. 5. consiliorum, tit. de priuileg. conf. 1. fol. 554. Ioan. Gutier. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 74. Molina de Hispan. primogen. libr. 2. c. 7. nu. 62. Pelæz de Mier. de maioratibus 4. p. q. 10. nu. 10. Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis, lib. 1. q. 11. n. 6. fr. Manuel Rodrig. in sua sum. c. 236. n. 3. tex. in cap. si cui de præbend. lib. 6. quod secus erit, si priuilegiū, gratia, vel rescriptū concedatur ad nutum, vel ad voluntatem concedentis, quia tunc temporis morte finitur, † text. in c. si gratiosè de rescript. lib. 6. l. 4. flocati, l. 45. tit. 15. p. 5. latè Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. Molina vbi supra lib. 1. c. 25. n. 4. cum seqq. Couar. lib. 3. variarum c. 15. à n. 2. vbi latè de vero intellectu dict. c. si gratiosè, & dixi in superioribus nu. 319. Nec est omittendum, quòd literæ cōmendatitiz, hoc est, *Reuerēdas*, non spirāt morte concedentis, † latè per Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 2. c. 17. eodemq; modo executor datus à Romano Pōtifice super aliqua gratia non spirat per mortem Romani Pontificis concedentis & cōmittentis, † tex. in c. si super gratiam de officio delegat. lib. 6. vbi DD. ita Ioan. Gutier. vbi supra, quem videas optime distinguentem, ne eius dicta trāscribere videar.

Quæf. 199 E T Quando Princeps in priuilegio facit mentionem alterius priuilegij, credendum est proculdubio præcessisse, † per glos. in c. si Romanorum 19. distinct. vbi sequitur Dominicus Cardinal. Iacob. de Sancto

Gegorg. in authentica si quis in aliquo documento, C. de edendo Innocen. & Felin. in c. inter dilectos de fide instrumētorum, Ioan. Garc. de nobilitate, glos. 13. num. 3. priuilegiumq; introductum propter honestatem personæ, vel sexus, non potest renuntiatione tolli, † secundum Bald. in l. 1. n. 8. C. qui bonis cedere poss. Dueñas in regul. 312. limitatione 2. & Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. quæst. 26. nu. 5. & vtrum mulier possit incarcerari, & teneatur in plus quàm facere potest pro administratione tutelæ, vel quando occultat bona, vel pro Regio tributo, vel debito Regio. Et quid in matre, auia, vel nobili in prædictis casibus, † videas optimè per Bobadillā in politica sua tom. 2. lib. 3. c. 15. à n. 30. & lib. 2. q. 25. Couar. lib. 2. variar. cap. 1. num. 3. Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. Recopil. numer. 12. & Ioan. Gutier. de iuramen. confirmato. 1. par. cap. 16. num. 33. & in pract. quæstionibus, lib. 2. quæst. 26.

Additurque alia non inelegans quæstio, de qua multoties dubitatur in praxi, videlicet quid iuris erit, quando vicinus alicuius loci liberi & exempti à solutione gabellæ de rebus, *De labrança y criança*, portat armenta, quæ non sunt *de labrança y criança*, vendenda in alio loco, vel macello libero, & exempto, vtrum gabellam & iura realia soluere teneatur in suo loco, à quo exiuit? † In qua quæstione videtur, nullam gabellam, nullaq; iura Regia soluere teneri, per ea quæ dixim⁹ in tractatu de

de regio patrimonio. 6. p. nu. 41. & ideo habens bona in loco franco, & libero, & ea vendit tradenda in alio
 1087 loco franco, nullam soluet gabellā, t ex traditis á Lasarte de decima vendit. c. 4. n. 20. Sed nihilominus cōtrarium assevero, quia talis venditor habet contra se. l. 17. tit. 17. & l. 4. tit. 20. lib. 2. Recop. disponētes, quod portans ex suo loco res, quæ nō sunt de labrança, y eriança, nec frācas in eo, & vendens in loco franco, & libero, tenetur soluere gabellā in suo loco, ubi est vicinus: & cōprobat, quia si in prædicta quæstione armēta, quæ non sunt libera, nec frāca, nec de labrança, y eriança, venderet, extra suū macellū francum, & vñ sic loquat, *en pie*, absq; dubio soluet gabellā, & ideo non est cōsiderandus in eius fauorē, & contra Regē vel fiscum talis euenis, & qualitas vendendi præcise in sub macello libero, & impossibilitas vendendi, *en pie*, cū in iure non sint cōsideranda, nec atēdenda ea, quæ euenire possunt, nisi ea sint certa, & infallibilia, nec mutatur qualitas prædictarū legum Regiarū ex eo, quod
 1088 contingere potest, t secundū Matth. de Afflictis in decis. 20. n. 2. & decis. 385. n. 7. & Tiraq. de viroq; retract. tit. 2. §. 2. gloss. 1. n. 37.

Ref. 201 PRÆTEREA cū verū sit ex omnium Doctōrum cōsensu, Regē absq; iusta, rationabili, & necessaria causa non posse pro suo libito, & voluntate sola mutare, aut augere moneram, t vt tradit Diuus Thoma
 1089 mas in suo Opusculo de regimine Princip. lib. 2. cap. 13. Couarruu. in tract. numismatum cap. 7. nu. 6. Ti-

ber. Decian. in tractatu criminali c. 23. num. 32. & 33. Felician. de censibus tom. 2. lib. 4. c. vnico nu. 17. Est tamen admodum controuersum, vtrum Rex, vel Princeps non recog nocens superiorem interueniente dicta iusta rationabili, & necessaria causa possit monetam mutare, repugnante regno. t In qua quæstione
 1090 pro parte negatiua adducitur tex. in cap. quanto de iureiurand. vbi tenet Panormir. Ioan. Andr. Ancharran. Cardin. Felin. Hostiens. & Francisc. de Marchis decis. 252. in 1. p. dicit communem Igneus in l. necessarios. §. non alios num. 99. in 1. part. ff. ad Senatusconsult. Silaniam. Petrus Belluga in speculo Princip. tit. de mutatione monetæ nu. 7. cum seqq. Paris. de Put. in tractat. syndicatus in rubr. de excessibus Imperat. nu. 6. Matth. de Afflict. in præludio constituit. Neapolit. q. 16. Sed partē affirmatiua, videlicet, Regem absq; populi regniq; alie su posse monetā mutare in prædicto casu, tenet Ioan. Faber. in principio instituit. quibus modis tollitur obligatio, Ifernia in cap. 1. verbo monetarium. 19. tit. quæ sint Regalia in vñbus feudotum, Ioann. de Plare. in l. 2. & in l. 60. de veter. num. potest. lib. 1. Salicet. in l. 2. C. de falsa moneta, & est tex. & per illū tenet Pau. de Castr. in l. creditor. ff. de solution. Anania in cap. ad falsariorum de crimine falsi, Corne. consil. 135. vol. 3. dicit magis communem Boerius in decisione 327. num. 7. Couarruias in dicto tractatu numismatum, cap. 7. n. 6. Tiber. Decian. in dicto tract. criminali c. 23. n. 32. cum sequētibz,

Q Petrus

Tractatus de priuilegiis

Petrus Gregorius in syntagmate iuris lib. 36. tit. 2. nu. 26. quam opinionem nouiter sequitur, & defendit Felician. de censibus tom. 2. lib. 4. cap. vnico nu. 17. cum seqq. vbi respondet fundamentis contrariæ partis, cuius opinioni libèter assentio per fundamenta ab eo relata.

Quæst. 202

ESTQVE quæstio in nostra materia, vtrum priuilegiatus, & exceptus à muneribus publicis peculiari priuilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, teneatur appellare, aut electio, vel nominatio sit inuálida, nulla; sit appellatio necessaria.

1091

† In qua quæstione videtur inuálidam esse ralem electionem, & nominationem, nullamq; necessariam esse appellationem, per tex. in l. nominationes. C. de appellat. Sed veritas est in contrariu, & sic quod priuilegiatus tenetur suum priuilegium in prædicto casu ostendere, & à tali nominatione, & electione appellare, aliàs consentire videtur, sibiq; præiudicium parat, per tex. ad hoc expressum in l. hi qui ad ciuilia. C. de appellat. vbi notant Barr. Paul. & Salicet. in princ. qui omnes respondent dictæ legi nominationes pro contraria parte adductæ, & dicunt, quod in casu illius defuit, & seruata non fuit forma necessaria in nominatione, & electione, & alia, † quæ videri poterunt, per dictum Barr. ibidem n. 3. Paul. n. 2. Salic. n. 1. versic. quare dic.

1092

† quæ videri poterunt, per dictum Barr. ibidem n. 3. Paul. n. 2. Salic. n. 1. versic. quare dic.

Quæst. 203

LICENTIAM tamen datâ Episcopo, vel Cardinali ad testandum, † extingui per primu testamentum, † defendit Philip. Deci. cõsil. 512. Curt. Iun. cõsil. 89. vol. 1. Ratio ab eis ad-

ducta est, quia in his, quæ odiosa sunt simplex cõcessio primum actum tantum respicit, † sicuti in onerosis, cap. 109, non potest de præbendis lib. 6. l. dotis promissio. ff. de iure dotium notatur in l. placet. ff. de lib. & posthu. tenet Cald. cõsil. 16. Felin. c. 2. de tragua, & pace, odiosum quippe, & contrarius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse testari de acquisitis in Episcopatu, † c. cum in officiis de 1095 testament. cum materia, adeo vt dictus Socin. Jun. in dicto cõsil. 89. coneretur probare, licentiam testandi à Romano Pontifice præstitam Episcopis, morte Pontificis reintegratam cessare, † quia actus odiosus est, & ideo 1096 extinguitur morte ipsius authoris, per glos. in c. à nobis, in 1. de sent. excommunicat. verbo non nisi, quæ ibi cõmuniter est approbata, Couar. alios allegans in d. c. cum in officiis de testam. n. 8. Sed contraria opinio verior est, videlicet, quod licentia Pontificis data Episcopo, & Cardinali ad testandum non extinguatur per primum testamentum, quam opinionem tenet Albanus in tract. de Cardinalibus quæst. 48. & eam defendit optimis fundamentis Tello Fer. in l. 4. Tauri à numer. 2. cum sequentibus, tenetque eam Angulo de meliorationibus in l. 1. glos. 3. numer. 17. & cum ea remanet Contrariu. in dicto cap. cum in officiis de testament. n. 8. cum primam non fuerit ausus affirmare in iudicando, nec in consulendo. De lege tamen 13. titul. 8. lib. 5. Recopilat. approbante consuetudinem, vt clerici possint testari de acquisitis intuitu ecclesie, & vtrum illa

illa cōsuetudo, & dicta lex sit intelli
 1097 gēda in foro interiori vel exteriori, t
 vltra Azcu. & Matien. ibidem, vide
 Petr. Paul. Paris. conf. 33. à numer.
 26. cum sequentibus, volum. 4. &
 Molinam de Hispan. primogen. lib.
 cap. 10. à num. 53. cum sequentibus,
 latē Ioan. Gutier. in pract. quæstio.
 lib. 2. quæst. 114. & Couar. in d. cap.
 cum in officijs de testamen. à num.
 3. Salazar de vsu & consuetudine,
 cap. 3. numer. 12. cum sequentibus,
 Rojas in epitome de successione, c.
 34. num. 39. Didac. Perez in l. 1. tit.
 3. lib. 1. ordinam. col. 115. vers. Est &
 illud, frat. Manuel Rodriguez in sua
 summa tom. 2. c. 70. num. 7. & Sar-
 mient. de redditibus Ecclesiæ 2. par.
 cap. 6. à nu. 15. qui Doctores alia iu-
 ra & auctores recensent. & plurimos
 adducit Huma. in scholijs ad Greg.
 Lop. in l. 53. tit. 6. p. 1. glos. 1. nu. 2. ex
 quorum Doctorum opinione venit
 enucleanda illa admodum contro-
 uersa quæstio, vtrum consuetudo cō-
 tra libertatem Ecclesiæ valeat, & 157
 1098 neat. t. In qua quæst. partem affirma-
 riam, & talem consuetudinem va-
 lere, tenet Remig. de Goni de cha-
 ritatiuo subsidio pag. 238. cum se-
 quentibus, & facit doctrina Bart. in
 l. ad collationem, C. de aur. coron.
 lib. 10. Ioan. Andr. in cap. at si clerici
 de iudic. Otalora de nobilita. 2. par.
 cap. 1. num. 11. Dyeñas regul. 100.
 limitatione 1. Mexia in taxam panis
 conclus. 5. nu. 23. post medium. Ne-
 gatiuam autem partem, videlicet ra-
 lem consuetudinem contra libertatē
 Ecclesiæ nō valere, sequitur Abb. in
 c. non minus de immunit. Eccles. n.

17. Roland. in conf. 71. num. 4. vol. 4.
 Nauar. optime in proposito in ma-
 nuali c. 27. num. 119. probat tex. in d.
 c. non minus, c. aduersus de immun.
 Eccles. & in c. omnia talia 12. dist. c.
 vt construuntur. 50. dist. singularis,
 & expriessus text. in c. nouerit de sen-
 tent. excommun. vbi ex cōmunican-
 tur qui petunt, & faciunt obseruari
 statuta, & consuetudines inductas
 contra Ecclesiasticam libertatem: &
 iudices qui secundum illam iudicāt,
 t & faciunt ea, quæ tradit Dueñas in 1098
 regul. 143. vbi iura Regia & Docto-
 res citat, & Folleri. in pract. criminali
 can. 1. par. c. 1. num. 86. licet Rochus
 de Curt. in tract. de consuetudin.
 numer. 511. Silua nuptialis libr. 5.
 nu. 64. Abb. conf. 25. num. fin. vol.
 2. Gregor. Lop. in l. 53. tit. 6. part.
 1. glos. 1. & ibi Humada in scholijs
 numer. 2. qui refert Parladorium &
 alios, teneant, quod in doctrinis &
 cōtrouersijs opinionibus, debeat ser-
 uati illa, quæ consuetudine appro-
 batur. t. 1099
 E T Quamuis, vt iam diximus, Quæ. 204.
 compertum sit, t clericos à seculari 10100
 iurisdictione exemptos esse, fallit
 quando clericus succedit in aliquo
 prædio affecto onere censuali, vel
 Regio pro solutionibus decursis
 ratione oneris & hypothecæ, cum
 qua ad eum deuenit, nam tali ca-
 su clericus conueniri poterit pro so-
 lutione coram seculari iudice, ex-
 cepta persona. t. Ita Bar. in l. incolæ 10101
 2. ff. ad municipal. nu. 5. Ias. in l. pla-
 cet 2. lectura n. 21. C. de sacrosanct.
 Eccles. vbi Parpalan. in vers. Alia
 limitatio, & Bellog. de specul. Princ.

Q² rubric.

Tractatus de priuilegiis

rubric. 46. §. donum num. 5. in fine, Didac. Perez in l. 7. tit. 3. lib. 7. ordinam. col. 91. versic. est tamen dubiū, Duenas in regul. 143. limitatione 14. Abbas in cap. cum homines num. 9. de decimis, Ioan. Andr. in reg. non est in mora n. 6. de reg. iur. in 6. Mathæus de Afflict. in decis. 95. Ioann. Garc. Galleg. de expens. & melior. c. 7. l. 1. a. nu. 49. estq; uotandum, quod fideiussor laici, qui cum eo se obligauit, iurisdictioniq; seculari se submit, liberatur à prædicta seculari iurisdictione, si ille laicus, pro quo fideiussor sit clericus factus fuerit. † Ita Hippolyt. de Marfil. in tit. de fideiuss. n. 113. & seqq. Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des justices, gloss. Saul cum rubr. 1. §. 5. nu. 108. fol. 54. quos refert & sequitur Castillo de Bobadilla in sua politic. tomo. 7. lib. 2. c. 18. num. 79. Et ratio est, quia ius superueniens parri pendente processu, & instantia, ei prodest, & facit suam intentionem, & iudicium conualidari, † l. si rem. §. fin. ff. de pignoratitia acti. l. autem. §. 1. ff. de reuendicat. & ideo illud ius, exceptio, vel priuilegium superueniens parti prodest fideiussori, † & qualitas superueniens personæ conueniæ facit variare qualitatem actionis, † glossa verbo muliere in l. si post diuortium, ff. soluto matrimonio, l. legatis seruis. §. 1. ff. de legat. 3. & priuilegium superueniens eximit quem à priori onere, † l. spadonem. §. si autem quis tutor, ff. de excusat. tutor. & sacerdotium superueniens tollit munus publicū iā iniunctū, † l. prætor, ff. de vacatio. & excus. muner. & si paganus delin-

quat, & iā accusatus de crimine factus est miles, nō agetur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo, † facit l. hos accusare, §. 1. ff. de accusa. & dignitas superueniens soluit vinculum obligationis præcedentis, † interdū ff. de operis libertor. & ideo si aliquis se ad seruiendum astrinxit pro certo tempore, & antea quam impleatur, matrimonium contrahit, à tali seruitio liberatur, † l. libertæ. C. de operis libertorum, l. 2. C. de obsequijs, ubi notant Bald. Salicet. & Albericus quos refert, & sequitur Baeza de inope debitore c. 14. n. 2.

SED cū dispensatio quid odiosum sit, † ut tradit Abb. in cap. dilectus filius de concessio. præbend. n. 1. strictamq; interpretationem recipiat, ut tradit Hieronym. Grar. consil. 45. nu. 9. lib. 2. & Matientius alios referens in l. 10. tit. 8. gloss. 1. n. 7. lib. 5. Recopil. & sit de genere prohibitorio, nec intelligitur nisi exprimat, † ut latè per Castillo in l. 11. Tau. r. n. 4. & 5. & per Couarru. in 4. Decretalium 2. parr. cap. 6. §. 9. num. 1. Et dispensatio iuri communi cōtrarietur, ut bene per Deci. in cap. si quādo ad finem de rescript. Alciat. in l. cum quid, ff. si cert. petatur limitatione 27. Est notandum, quod quælibet dispensatio tam à Principe. quàm à Romano Pontifice facta semper venit restringenda, † per tex. in c. fin. de filiis presbyterorum lib. 6. l. ex facto in principio, ff. de vulg. & pupil. Et ratio est, quia dispensatio est stricti iuris, † secundū Ias. in l. re-coniuncti, ff. de leg. 3. nu. 178. l. 4. tit. 15. p. 4. & ideo facta dispensatione ad vnum

Quæ. 209
Cap. 25.
1111

1112

1113

1114

1115 vnum effectum, vel in vno defectu
ad alios non extenditur, † per Matth.
de Afflict. in decis. 320. n. 12. Burg.
de Paz in l. 3. Tauri n. 211. cum seqq.
Quod limita, quando dispensatio fit
motu proprio, vel ratione connexita-
tis, & assessorij, vel in his quæ reci-
piunt interpretationem à iure com-
muni, vel quando proprietas verbo-
rum extensionem requirit: aut quan-
do dispensatio est fauorabilis ex cau-
sa necessaria, vel est necessaria ex
fauorabili causa, & quando alicui
data est potestas dispensandi contra
ius, tunc enim vt fauorabilis exten-
ditur. Sicuti extenditur dispensatio
in dispensatio in aliqua re in gene-
re, qui poterit quibuscumque par-
tibus, seu speciebus eiusdem gen-
eris vti, † vt latè tradunt Ioan. Andr.
& Panormit. in cap. cum in cunctis,
1116 † cum vero nu. 8. & 9. de electione,
& Felin. in c. ar. si clerici de iudici.
num. 16. & 25. Hippol. conf. 84. n. 15.
& DD. in Clemen. 1. de etate & qua-
lit. Mier. de maioratu 1. p. q. 10. n. 14.
Panormit. in cap. quod dilectionem
num. 7. de consanguin. & affinita. &
Calderin. in c. 1. eodem tit. Dec. in l.
in omnibus causis, ff. de regul. iuris
nu. 13. & in l. sceminæ eodem tit. nu.
59. Orat. in l. beneficium, ff. de con-
stitutio. Princip. n. 19. & 20. Couar.
in 4. decretalium, 2. p. c. 8. §. 8. n. 6.
Molina de Hispan. primogen. lib. 4.
cap. 5. num. 27.

Quæf. 206 SED Quando lex vel priuile-
gium derogat consuetudinè, est quæ-
stio vtrū videatur, futuram derogare?
1117 † de qua latè per Cou. lib. 3. variarū
c. 3. nu. 4. & Gutier. lib. 3. pract. quæ-

stionum, Emanuel Rodrig. in quæ-
stionibus regularibus tom. 1. q. 9. art.
5. & licet omnis consuetudo à lege,
vel priuilegio excludatur, nunquam
censetur immemoralis exclusa, tsc- 1118
cundum Boer. in decis. 39. num. 12.
Orator. de nobilitate 3. p. c. 7. nu. 11.
Couar. lib. 3. variarum c. 3. n. 5. Tira-
quel. de retract. conuentio. §. 1. gloss.
2. nu. 25. Meneses de seruitut. in l. 2.
num. 29. Auend. respons. 16. num. 1.
Mier. de maioratu. 4. par. quæst. 20.
num. 50. Velazquez Auend. in l. 6.
Taur. gloss. 11. n. 9.

Q V I B V S Subsequitur illa cō Quæf. 217
trouersa quæstio; vtrum alienatio
bonorum Ecclesiasticorum ab Ec-
clesia, vel monasterio venditorum
valeat absque solemnitate, quando
Ecclesie, vel monasterio est utilis? In 1119
qua quæst. licet plurimi teneant, alie-
nationem valere absq; prædicta solè-
nitate in casu utilitatis, communis
opinio est in contrarium, secundum
Ias. in l. contra iuris in principio, ff.
de pactis, & secundum plures alios
relatos, & sequutos ab Anton. Gabr.
in 3. tom. commun. opini. tit. de re-
rum alienatio. conclus. 1. Sarmiento
de redditibus Eccles. 1. part. cap. 2.
per totum, & in cap. 3. Ioan. Gutie-
in pract. quæst. lib. 2. quæst. 22 nu.
num. 9. Gratian. in regul. 316. num.
22. dicentem vetiorem, & com-
muniorem, qui omnes tenent, quod
quamuis prædicta alienatio fauo-
rabilis sine solemnitate sit nulla,
poterit tamen ratificari postea, &
valebit: † nam quando in aliquo 1120
actu debet interuenire aliqua so-
lemnitas, habito respectu ad certum

Tractatus de priuilegiis

finem obtento fine, licet non interueniat solennitas, actus valebit, si solennitas postea interueniat, † cap. si qua. 1. 2. quæst. 2. cap. cum nos de his, quæ fiunt à prælato. Iura enim nolunt nisi effectum ad finem, † l. 1. §. inde, ff. de noui oper. nūtiat. Nec huic veriori opinioni obest, quod contractus mulieris utilis valet sine licentia mariti, ut per Anton. Gom. in l. 55. Tauri num. 2. quia lex Regia 2. tit. 3. lib. 5. Compilat quæ antiquitus erat l. 55. Tauri, non requirit consensum mariti pro forma, & solennitate actus, sed pro vitando damno, & præiudicio eius, secundum dictum Anton. Gom. in d. l. 55. Tauri num. 5. ad finem. Sed vetius est iure regio attento, quod licentia mariti pro forma, & solennitate, & validitate actus, & contractus facti à muliere requiritur, adeo quod ea omissa sit nullus contractus ipso iure, † ut tradit Azevedo in l. 2. tit. 3. lib. 5. Compilatio. num. 29. ex Minch. Ioan. Gu tier. & alijs, quos citat: nam quando solennitas in alienatione requiritur, non sufficit utilitas, nisi simul solennitas per legem requisita interuenierit, † secundum Barbosam in l. 1. ff. soluto matrimonio. 5. par. num. 9. pag. 43. Ex quo venit reprobanda opinio Emanuel Roger. in quæstionibus regularibus tomo. 1. quæst. 27. artic. 9. qui prædictam opinionem omittens, & pene nil pro sua opinione allegans, tenuit, quod valet alienatio facta in utilitatem monasterij absque solennitate à iure requisita.

Quæst. 208. VENIT deinceps declaranda

l. 1. tit. 25. lib. 5. Compilation. in versic. 7. porquæ per experientia, ubi probatur, quod tempore caristia & necessitatis possint iudices tollere titulum, etiam ecclesiasticis: nam videbatur, id non posse concedi, † cum clericis, & ecclesiasticis iure diuino sint exempti apostare seculari, ut late diximus in tractatu de Regia gabella 7. part. in principio, num. 24. Sed nihilominus est tenendum, quod seculares iudices propria autoritate poterunt sequestrare titulum personatum ecclesiasticarum, & militum commendatarum quatuor Ordinum militarium, seruantes formam traditam à prædicta lege Regia, non obstantibus eorum priuilegijs, nec excommunicationem, nec pœnam impositam in Bulla in Cœna Domini incurrent, cum hoc non propria faciant autoritate, sed autoritate legis Regiæ, & naturalis, id in prædictis necessitatibus, & caristia casibus permittentis: † nam ratione publicæ utilitatis etiam clerici, & ecclesiastici, & priuilegiati compelluntur vendere, ut notat Azevedo in l. 1. titulo. 3. lib. 7. Compilation. & in l. 1. titulo. 25. libro. 9. numero. 19. qui Ignatium de Sanced. Mexiam, & alios refert, † & Franciscus Marc. in decisione Delsinalli 140. numero. 45. & in decisione 541. quam opinionem in casu prædictæ legis Regiæ tenet Ioann. Gu tier. in practica quæstion. lib. 1. q. 13. num. 3. & late Emanuel Roderic. in suis quæstionibus regularibus 2. to. q. 62. art. 3.

SED cum Abbates, & monaste

ria plurimis Pontificum privilegijs
nitantur ab ordinaria iurisdictione
exemptos, quæritur, vtrum in civilibus
causis possint apud Episcopum
conueniri. ¶ Et quod possint apud
Episcopum conueniri, probat tex. in
cap. ad monasteria, cap. Abbates in
princ. 18. q. 2. ne Abbas, vel monaste-
rii prælatus contra iura vulgaria iu-
dex sit in causa propria. Ita tradit
Emanuel Roderic. in quæstionibus
regularibus tomo. 2. quæstione. 62.
articul. 5. qui alia iura, & Doctores
pro hac allegat resolutione. Addi-
turque, quod privilegium vniuersi-
tati concessum regulariter tanquam
corpori concessum ad singulos non
protrahitur, ¶ per l. sicut. §. quod vni-
uersitate, vbi Bart. & alij DD. ff. quod
cuiusque vniuersit. quod limitatur,
quãdo privilegium est talis generis,
quod non potest exerceri nisi per sin-
gulares personas, secundũ D. Tho.
in 4. dist. 25. q. 1. Gom. in reg. de idio-
mat. q. 2. n. 4. & probatur in c. si sen-
tentia de sentent. excommunic. lib. 6.
vbi interdicta ciuitate singuli inter-
dicti censeantur: ¶ tradit Emanuel Ro-
deric. in quæstionibus regularibus
tomo. 3. q. 51. articulo. 10. Ex quibus dedu-
citur, quod statutum generale inclu-
dit omnes casus privilegiatos, & spe-
ciales, nisi in eo tantũ casu, in quo pri-
uilegiatus quis reperitur: ¶ ex Azeue-
do in l. 8. tit. 2. lib. 5. Cõpilat. n. 2. qui
Dec. Tiraq. Spinũ, & alios allegat.

Quæst. 210.

Q V I B V S conuenit illa admo-
dum necessaria quæstio, scilicet quid
statuendum sit, quando statuta non
ambitiosa, nec cõtra legem, sed per-
tinentia ad ornatum, & communem

utilitatem populi facta fuerint, vtrũ
valeant, & sint seruanda ante Regiã
confirmationem. ¶ In qua quæstio-
ne pro parte negatiua videtur ex-
pressè dispositum in l. 8. tit. 1. lib. 7.
Compilation. ibi: *Y lasen biẽ al nues-
tro Consejo. Et ibi: Alli se prouea lo
que se deue mandar guardar, y confir-
mar. Et ibi: Antes, y primero.* Vbi re-
quiri videtur Regia confirmatio sta-
tutorum ante eorum obseruantiam,
& executionem. Ratio, quia nihil
factum videtur, quando aliquid su-
perest agendum, ¶ secundum Ba-
garotũ in tractatu de reprobato. test.
in volum. 5. tractatum Doctorum
fol. 253. num. 5. per l. penult. C. de
his quibus vt in dig. & quotiescun-
que in aliquo actu requiritur con-
firmatio superioris, actus est imper-
fectus, donec confirmatio sequatur;
¶ per tex. in cap. postquam de ele-
ctione, vbi Abb. hanc opinionem
negatiua tenet Gratian. in reg. 434.
quæ sequitur Humada in scholijs ad
Greg. Lop. in l. 12. tit. 1. p. 1. glo. 1. n. 6.
& in glof. 2. etiã n. 6. Sed nihilominus
cõmunis opinio est in contrariũ, vt
tenet Greg. Lop. in d. l. 12. tit. 1. p. 1.
glof. 1. & Auend. de exequend. mād.
reg. 1. p. c. 19. n. 3. Dummodò sint sta-
tuta rationabilia, & Ignat. Salced. in
additio. ad Bernard. Diaz in reg. 555.
Méch. de succes. creat. 1. p. §. 6. n. 15.
Matien. in l. 4. tit. 14. lib. 5. Compil.
glof. 4. n. 2. Burg. de Paz in l. 1. Tauri
n. 350. latè. Azeued. in rubr. lib. 2. Cõ-
pil. & in l. 8. tit. 1. lib. 7. in verbo, *Se
deua mandar guardar*, & in l. 14. tit. 6.
lib. 3. dicta Compilat. vbi ipse, & Bẽ-
benutus ab eo relatus verioreni, &

Tractatus de priuilegiis

communem opinionem dicunt,
& dictus Azeved. ibidem optimè
declarat dictam l. 14. & 8. ut. 1. lib. 7.

1135 contra Gratian. & sequaces. †

Quæst. 211 RESCRIPTA tamen licet
concedantur præter ius, non tamen
per illa intenditur iuri communi de-

1136 rogari, † per glos. in cap. paratus 13.
quæst. 3. communiter recepta secun-
dum Ias. in l. causas, vel lites. C. de rati-
faction. num. 7. & in l. ex facto ff. de
vulgar. & pupil. nu. 4. quod rescrip-

1137 to, vel priuilegio an possit ab impe-
trante renuntiari, est quæstio. † Et
posse ante citationem aduersarij, est
vera resolutio, post citationem au-
tem adest difficultas: nam text. in c.
super eo de appellatio. probat, quod
per præsentationem rescripti, aut

1138 priuilegij est iurisdictio acquisita iu-
dici: † ergo per iurisditionem acquisi-
tam non poterit renuntiatio fieri. Sed
vera hæc est resolutio, quod post ci-
tationem aduersarij non potest renū-
tiationem rescripti, vel priuilegij fieri, se-
cundum Panorm. in c. ex conqua-
stione de restitut. spoliar. quam dicit
communem Felin. in rubr. de rescri-
ptis nu. 3. Et ante citationem aduersa-
rij licet iudici præsentatio facta sit, po-
test renuntiatio fieri, nec oberit tex.
in d. c. super eo, cui responde, quod
præsentatio ante citationem aduersa-
rij nihil amplius operatur, nisi quod
iudex possit uti illo rescripto, vel pri-
uilegio, non tamen est acquisita illi
iurisdictio cum effectu quoad exer-
citiū vsq; ad citationem aduersarij: ar-
gum. tex. in c. gratū de offic. deleg.

Quæst. 212 HABENS deinde rem comu-
nem cum orfano, vidua, vel paupere,

qui priuilegiū habent, ut in prima in-
stantia possit aduersarium in Curia
Regia conuenire: poterit ratione co-
munionis, & connexitatis eodē priui-
legio uti: † quod tenet Greg. Lop. plu-
res referens scribentes in l. 5. tit. 3. p.
3. Didac. Perez in l. 1. tit. 1. lib. 3. ordi-
namen. & tanta est connexitatis vis,
quod patronus laicus, qui habet tan-
tum quatuor menses ad præsentandū,
si habet ius patronatus coniunctum
cum patronatu ecclesiastico, habebit
sex menses ad præsentandum, sicuti
ecclesiasticus patronus ratione con-
nexitatis, † secundum glos. in c. 1. §.
1. de iure Patronat. lib. 6. communi-
ter approbatam secundum Philippū
Francum in rubr. de appellatio. col.
9. & Rochum de Curt. de iure patro-
nat. in verbo ius. q. 6.

ADDO etiam, quod si priuile-
gio, lege, vel statuto dispositum sit,
quod ille qui habuerit vigesimū quin-
tum annū, aliquo fruatur priuilegio,
gratia, vel indulto, dubitatur, utrum
sufficiat vigesimus quintum annus
annum attigisse, vel requiratur, quod
vigesimus quintus annus complea-
tur. † In qua quæstione videtur re-
quiri vigesimus quintum annum
esse completum, per tex. in c. cum
vigesimali de officio deleg. ubi pro-
batur, quod ad hoc, ut aliquis possit
esse iudex, requiritur, quod habeat vi-
ginti annos completos, nec sufficit vlti-
mū attigisse. Idē probat tex. in l. idem
consulebat, ff. de rei iud. & l. 5. tit. 4. p.
3. tex. in c. 21. sess. 23. Concil. Tridenti.
Ad subdiaconatum ante vigesimum
secundum annum, ad diaconatum an-
te vigesimum scriptū, ad presbyteratum
ante

ante vigesimum quintum annum non
promoveatur. Cum accusatus, de
quo in dicto cap. 21. perfectionem
1142 actus denotet, ¶ per l. si qui, vbi Bar.
& Doctores, ff. de conditio. & de
monstratio. notatque Bart. in l. si ita
libertas, ff. de manumiss. vindicta. Et
ideò annus impletus pro forma re-
quiratur. Sed nihilominus vera est re-
solutio, quòd siue agatur de materia
favorabili, siue de materia odiosa,
vel penali, ubicumque requiritur
etas ad aliquem actum, vel exerci-
cium, sufficit, attingisse primum diem
ultimi anni, quia annus expletus habe-
tur pro impleto, tenet gloss. verbo de-
cimū octauum annum in Clement.
fin. de etate & qualitat. gloss. in Cle-
mentin. ad nostram de regularibus,
& est communis sententia secundū
Gregor. Lop. in l. 8. tit. 4. part. 3.
& tradit late Ioan. Gut. in questio-
nibus Canonice. c. 26. art. 3. & Cayal.
in pract. qq. commun. contra con-
munes in questione 523. post. nu. 4.
lib. 2. pag. 76. col. 2. Nec obstat text.
in d. c. cum vigesimum de officio de-
legat. & d. l. quidem consulebant, ff.
de re iudic. nam responderetur, quòd
in illis iuribus etas completa pro for-
1143 ma requiritur, quæ est seruanda, ¶ per
gloss. verbo, impubes in l. cum præ-
tor, ff. de re iudic. sequitur Felin. in
rubric. de delict. puerorum, Philip.
Franc. c. si pater gloss. fin. de testa. qui-
bus remanet responsio ad dictum c.
125. ses. 23. Concilij Tridentin. vbi
nihil de etate completa traditur, &
ideò sufficit, vltimum annum at-
tingisse ad ordines consequendos. Pro-
ptereaque circa professionem tam

virorū quàm sceminarum quatuor
decimus annus impletus requiritur,
quia id pro essentiali forma positu-
lat, tex. in cap. Gonzaldus 17. q. 2. q.
ad apostolicam de regularibus cum
concordantibus, & text. in e. is sessio-
ne 15. Concilij Tridentin. ibi: *Professio
non fiat ante quatuordecimum annum
impletum*, & ibi, *Professio antea
facta sit nulla*. Vbi autem etas per-
fecta requiritur, nec terminatur
à iure, intelligitur de etate viginti
quinque annorum, ¶ per tex. vbi no
1144 tant Doctores in l. fin. ff. de his qui
veniam etatis impetra.

NEC Est extra rem, quod cle-
ricus depositus, & postea privilegio
restitutus, non restituitur in benefi-
cio alteri collato, ¶ secundum Abb. 1145
in cap. extra eol. fin. de clerico. non
resident. Bald. in c. Constitutus col.
2. de rescrip. nec depositus ab aliqua
congregatione propter delictum, se
postea gratis, vel privilegio restitua-
tur, non restituitur in primum statu
in præiudicium tertij, ¶ secundū Bar. 1146
in l. 2. numer. 3. C. de decutionibus
& hæreticis, quò ipso iure priuatur
bonis, per cap. vrgentis, de hæ-
reticis, cap. cum secundum leges
cod. tit. lib. 6. si aliqua gratia, vel pri-
uilegio restituitur, nō recuperat bo-
na: cum magis gratia, quàm iusticia
mediante fiat prædicta restitutio,
¶ quod tenet Couar. lib. 1. variat. c. 7.
nu. 15. Villadieg. in tit. de hæreticis
num. 20. de quo late supra in n. 514.
vbi de veritate habes. Et supradictis
obstat maximè, nam restitutio secū-
dum eius naturam denotat plenariā
in omnibus restitutionem tā quoad
bona

1148 bona amissa, quā quoad fructus & actiones & honores. *l. 1. c. de sen-
palsis, c. quam penitet. 2. quæst. 3. l. 1.
patri, §. 1. ff. de minoribus, l. 8. tit. 19.
part. 6. latè Ias. in §. rursus, numer. 8.
institut. de actio. quibus responde,
quod aut restitutio fit ex iustitia, &
tunc debet fieri exacte quoad bona,
fructus & honores, & in hoc casu lo-
quuntur iura pro obiectione adducta:
aut fit ex gratia, & tunc nulla bono-
rum & fructuum fit restitutio in ter-
tij præiudicium, ita resoluit Alciat.
in c. placuit de præscriptio. n. fin. &
Fortuni. Garc. in l. Gallus, §. & quid
sit tantum num. 23. ff. de lib. & posth.
Covar. lib. 1. variar. c. 3. num. 15.*

Quæst. 215. DEINDE Si priuilegio gratia
vel dispositione testatoris aliqua cō-
cedatur capellania propinquiori tra-
denda, si sit clericus, vel in eo con-
currat alia quælibet qualitas, in cuius
defectum alius nominatur, si tem-
pore collationis capellanix ille con-
sanguineus nō sit clericus, nec in eo
concurrit illa qualitas requisita, licet
post modum concurrat, & conditio
adimpleatur, non operatur effectū
in præiudicium iuris acquisiti ab alio,
1149 cui collatio facta fuit, ꝑ argumento
text. in c. pro te de rescript. vbi pro-
batur, quod si duobus fuit facta gra-
tia in eadem Ecclesia, alteri sub con-
ditione, & alteri purè, & interim pē-
dente conditione fiat prouisio secun-
do, præfertur in præbēda primo im-
petranti, licet postea adimpleatur
1150 conditio, ꝑ quam sententiam & opi-
nionem tenet Dec. cons. 31. num. 5.
lib. 1. qui dicit cōmunem, & Spino
de testamentis glossa 4. de patronis,

numer. 70. & Zauual. in practiciis
quæstio. commun. contra commo-
nes lib. 2. quæst. 606. n. 28. & quæst.
693. num. 25. & idē si priuilegium
concedatur à Principe vel gratia fa-
cta fuerit à summo Pontifice ex ali-
qua causa finali, si ipsa semel fortia-
tur effectum, quamuis postea cesseret,
adhuc valet, & durat priuilegium, &
gratia, quod secus erit, si dicta causa
cesset, vel deficiat, ante quam effe-
ctum fortiaur priuilegium, vel gra-
tia, ꝑ vt tradit Couar. lib. 1. variarū, **1151**
cap. 20. num. 5. vers. His ita breuiter,
& latius Tiraquel. in tract. de cessan-
te causa limitatione 12. num. 1. & in
1. par. nu. 89. & 92. & Ioan. Gutier.
in quæstio. canonicis lib. 1. q. 15. n.
22. & Propterea si causa fuit cōmis-
sa alicui constituto in dignitate, qui
post datam & receptionem literarū
dignitatem resignauit, dubitatur, v-
trum ipse an ille, in quem resignauit,
possit causam proseguire, & decidere?
ꝑ In quā quæstione videtur, quod re **1152**
signatus, & non resignans, cuius dig-
nitas iam cessauit, debeat causam di-
finire. Hanc opinionem dicit com-
munem Anton. de Butr. in c. sollicitē
de restitutio. spoliator. num. 13. Mo-
hedan. decis. 87. Cardin. & Abb. in
cap. quod indubijs de remuneratione.
Sed contraria opinio verior, &
cōmuniior est, iuxta opinionem
glossæ verbo, Canonico, versicul. Si
tempore datæ in c. statutum de re-
script. lib. 8. quam dicit cōmunem
Archidiacon. ibidem nu. 3. Anchar.
num. 5. Geminian. num. 9. & ipse
Gemin. in cap. licet canon de ele-
ctione lib. 6. n. 9. Zauar. in Clement.

& si principalis de rescriptis, quæst. 6. Abb. conf. 93. lib. 2. Paul. de Cast. conf. 327. vol. 1. Dec. in cap. quoniã Abbas de officio de legat. nu. 56. vbi Felin. num. 5. & Flaminus lib. de re signatione beneficiorum quæst. 4. n. 66. in fin. qui ait, pro hac opinione fuisse iudicatum in sacra congregatione Concilij Tridentini, & hanc partem tener & defendir Zauall. in practicis quæstio. commun. contra communes lib. 2. quæst. 666.

Quæst. 216. SE D Multoties dubitatur, si in rescripto interueniat subreptio, vel obreptio, & causa dispensationis committatur delegato, qui comprobatione, & causæ cognitione declarauit, esse dispensandum, & dispensauerit, vtrum ratione sententiæ delegati valeat, & teneat dispensatio. ¶ Et videtur dispensationem valuisse, nã licet causa impetrationis sit falsa, valuit ipso iure sententia delegati dispensantis, qui dispensare potuit, licet possit reuocari, ita glos. in summa, & in cap. sine exceptione 12. quæst. 2. decis. Rois 168. cum sequentibus, in antiquis & 511. & in nouis 59. incipit vnio. tex. in cap. ad audientiam de rescriptis, tenet Felin. in cap. postulasti eod. tit. num. 3. vbi ait, hanc opinionem præualere, & probatur argumento. l. iusta causa, ff. de manu miss. vindicta. & l. 2. c. si aduersus libertatem, & §. semel instit. qui manumit. non poss. vbi manumissio facta ex causâ nō legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si approbata fuerit, siue vera, siue falsa, & nō
1154 irritatur, ¶ ita Angel. conf. 204. & videtur tex. ad litteram in c. quia circa

de consanguinit. & affinit. vbi probatur, quod dispensatio facta & obrenta cum falsa causa valet, & tenet, si postea Papâ confirmauerit, ¶ de quo text. & videndus Nauarr. 1155 in manuali c. 22. nu. 86. est in cap. si quis autem de penitentia dist. 7. nu. 69. & Gozadin. in conf. 51. & Couar. in 4 c. 6. nu. 13. & facti, quod quando in priuilegijs, vel gratijs est annexa causæ cognitio, videlicet, si ita es dispenseris, statut declarationi commissarij factæ causa cognita, ¶ ita post Cōpostellan. Ioan. Andr. Imol. & Felin. col. penult. vers. Fallit primo in c. ad audientiam 2. de rescrip. & facit, quod quando alioquin Princeps concessisset gratiam causa impulsua, quæ cum difficiliorem redderet ad concedendum non expressa, nō vitatur gratiæ concessio, ¶ fecundum Dec. in cap. postulasti de rescrip. num. 5. quem sequitur Paul. Paris. conf. 4. lib. 4. nu. 53. & Couar. lib. 1. variarum resolution. cap. 20. n. 5. versic. Falsitas vero. Sed nihilominus contrarium est verum, & dispensatio obrenta cum subreptione & obreptione, & causa falsa expressa, non valet, nec tenet, licet delegatus & commissario committatur, cum illis verbis, Si ita est dispenseris, & causa cognita per sententiam dispensauerit. Primò quia illa verba, *Si ita est*, inducunt formam & solemnitatem nō leuem, ¶ ita Bald. in auth. matri, & auia, C. quando mulier tutelæ offic. fungi. pos. col. 1. vers. quidam tamen dicunt Alex. Arctin. & Ias. in l. 2. §. ultimo, ff. de vulg. & pupil. & silius Tiraquel. de varoq; retract. tit. 2. §. 2. glos. 1158

Tractatus de priuilegiis

2. gloss. i. nu. 3. & in tract. de cessante causa, limitatione i. num. 61. Gozadin. conf. 73. num. 13. Carol. Ruin. conf. 199. num. 1. Secundo facit, quia illa verba, *Sita est*, inducunt conditionem & causam finalem, ¶ secundum Bartol. in l. demonstratio falsa col. 3. versic. Tertio modo, ff. de condit. & demonstratio. per tex. ibi, & Tiraquel. qui quum plurimos refert in dicto tractatu de cessante causa limit. i. num. 60. & quando causa habetur pro simili in dispensatione, si deficiat, est obrepticia, & nulla ipso facto, ¶ per tex. in cap. postulasti de rescriptis, ubi Abb. num. 1. Oldral. conf. 156. tex. in cap. quod super his de fide instrumento. c. quia circa de consanguinitate & affinita. Card. conf. 29. col. 4. Geminian. cōf. 33. Paul. Paris. conf. 51. lib. 4. nu. 18. & 27. cum sequentibus, & conf. 68. num. 213. dicto lib. 4. Gozadin. conf. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus. Præterea, quando causa impetrationis est conditionalis, non valet dispensatio, quamuis causa dicatur impulsua, ¶ ita Anton. à Sancto Georg. in cap. quia circa de consanguinitate, & affinita. col. 2. per tex. ibi: [Nā in dispensatione & qualibet gratia semper præsumendum est, Principem fuisse motū ex causa expressa,] ¶ ita dictus Antonius à Sancto Georgio ubi supra, & ibi Panormit. nu. 5. & 6. & expressio falsa causæ non tollitur etiam per motum proprium, ¶ secundum Paul. Paris. conf. 68. lib. 4. n. 217. qui citat Panormitan. Ancharan. & Dec. tenet etiam Gozadin. conf. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus, & conf. 51. num. 42. Menoch. conf. 15. num. 14. & conf. 91. num. 42. Cassan. conf. 43. num. 2. optimè in terminis Hieron. Gratus lib. 2. responsum in responso i. numer. 40. & quando causa conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitiatur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, ¶ secundum Gozad. 1164 conf. 51. numer. 42. & non præsumitur, alia causam motum fuisse, quin expressa, ¶ per l. cum de in rem verso, ff. de usuris cum l. si certis annis, C. de pactis, ait Parisius dicto conf. 68. lib. 4. num. 235. nec præsumitur, Principem velle, ut plenitudine potestatis, ¶ secundum Innocen. in cap. innotuit de electione, Bald. in l. bene à Zenone, C. de quadriennij præscrip. Paul. in l. Princeps, ff. de legib. Dec. cōf. 383. col. 2. & 3. Nec oberit dispensatio facta à commissario, & delegato, nam quando gratia impetrata ob falsam causam (ut iam dixi) est ipso iure nulla, eodem modo est ipso iure nullus processus factus super executionem gratiæ, & dispensatio commissarii, eiusque iurisdictionis, ¶ per cap. si super gratia de offic. de legat. lib. 6. tenet Abb. Felin. & alij, quos refert & sequitur Paris. cōf. 51. lib. 4. Rebus. in præxi benef. de differentiis inter rescriptum gratiæ, nu. 3. pag. 107. Abb. in c. ad audientiam 2. de rescript. nu. 14. Et adeo verum est, quod licet impetrantes approbauerint impetrationem cum falsa causa obtentam, possunt contradicere; quando agitur de animæ periculo, ¶ ita Paul. Paris. conf. 51. lib. 4. n. 54. 1168 &

& eadem causa sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, † cap. lator de re iudicata, Parisius vbi supra num. 5. qui in nu. 55. per c. cum à nobis de testibus cū Abbate & alijs in cap. quoniam cōtra falsam de probatio. ait, quod quāuis commissarius, vel delegatus dicat, causam impetrationis esse probatam, nihil operatur ad tollendam nullitatem; quæ provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standū; 1169 † cum quibus remanet responsio ad adducta pro cōtraria parte. Et in cōprobatione huius veræ resolutionis poterunt adaptari ea, quæ latè tradit Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 1. c. 15. vbi defendit, quod copula habita etiam post dispensationem in matrimonio facit dispensationē nullam ex causa obreptionis & subreptionis; † & interpretatur tex. in c. 5. sess. 24. Concilij Tridentini.

Ques. 217. SED Est quæstio valde controuersa; & in praxi assidua, si in priuilegio, vel patronatu disponatur, quod præsentetur capellanus presbyter, vtrum patronus possit, præsentare & nominare capellānum non sacerdotem, dum modo sit clericus primæ iustitiae, & legitimæ ætatis, adeo vt intra annum possit ordinem Sacerdotum talem consequi. † In qua quæstione nec Quintilianus Mandosus in Annalibus casibus numer. 80. & Ioan. Gutier. conf. 1. nu. 11. & conf. 2. nu. 19. quod illa presbyteratus qualitas debet interuenire tempore nominationis: & quod non sufficit, quod præsentatus sit in prima tonsura cōstitutus, & ætatem habeat legitimam

ad consequendum presbyteratus ordinem intra annum. Sed contraria opinio est communis & vera, quam tenet Ferretus conf. 305. Lambertin. de iure patronat. 1. par. lib. 2. fol. 79. in nouis Flamin. de resignatione beneficiorum lib. 3. quæst. 9. nu. 3. Roland. à Valle conf. 47. num. 6. vol. 1. Dec. in conf. 162. Anton. de Butr. in cap. 1. de etate & qualitat. notabili. 1. Roman. conf. 325. Imola in cap. fin. de rescriptis, Paul. de Montepico conf. 57. num. 7. vol. 1. Spino in speculo testamentorum glos. 4. principalit. de patronis num. 66. cum sequentibus, & Zuallos in practicijs quæstio. communes contra cōmun. lib. 2. quæst. 693. à nu. 9. cum seqq. cui opinioni tanquam cōmuniōri accedo, licet viderim, contrariam opinionem, & sic primam sequorā & practicā à doctissimo viro Doctore Francisc. del Pozo Vicario generali Malacitan Episcopatus; cuius authoritas magna est apud omnes, quæ sententia & Ioan. Gutier. vbi supra, vera est, & semper practicāda quando concurrunt in capellania iā Sacerdos, & qui nondum sacerdotium est consecutus, per rex. in cap. 8. in fin. iuncto c. 9. de rescript. libr. 6. Clementina literas eodem titulo. Rutilia Polla. ff. de contrahen. empt. cum materia.

EST Etiam nō inelegans quæstio, quid iuris, quando maritus & vxor simul instituūt capellaniam in suo testamento de bonis viriusque, vocando suos consanguineos propinquiores; si duo in equali gradu consanguinitatis mariti & vxoris concurrant;

Ques. 218

Tractatus de priuilegiis

1173 currat. † Et in supradicta quaestione videtur vtrumque concurrere, & capellaniam esse diuidendam. Et probatur primò, quia duo testamta censentur iuxta tradita ab Oldrah. conf. 174. Couar. in rubr. de testam. num. 8. Molin. referens Rod. Xuar. & alios in lib. 2. de Hispan. primog. cap. 2. num. 84. Burg. de Paz consil. 3. num. 14. Ioan. Guier. in cap. quatuor pactum de pact. lib. 6. in principio num. 64. & vnusquisq; videtur, prouidisse suo cōsanguineo, per tex. in l. sed si plures, §. in interrogato, ff. de vulga. & pupil. cap. vnico de duobus fratribus à capitaneo inuesti. in vñsibus feudorum. Secundò faciunt tradita à Ioan. Gutier. in cons. 2. num. 5. & 9. Tertiò facit, quia in vocatione maioratus, quando duo reperiuntur in equali gradu consanguinitatis, 1174 vterque admittitur, † secundum Bald. in l. ex duobus in princ. ff. de vulgar. & in authen. ex testam. C. de collat. & in l. ex hoc iure, ff. de iust. & iure, & ex tex. in l. diui fratres, ff. de iure patrona. l. 12. tit. 33. p. 7. & in maioratibus, quando duo nati sunt ex vno patre, nec cōstat, quis illorum sit primus, 1175 ambo cōcurrūt, † vt latè per Molinā de Hispan. primogen. lib. 3. c. 1. num. 19. cum sequentibus. Sed nihilominus cōtrarium verius est, & sic quòd collatio capellanix pertineat ad cōsanguineū viri, per l. cum pater, §. à te peto, ff. delegat. 2. quia cum maritus caput sit vxoris, † vt in cap. fin. 32. quaest. 6. ordine subintellecto, videtur vocatus cōsanguineus mariti, secundum Greg. Lop. in l. 2. tit. 15. par. 2. in glos. verbo, *El mas propin-*

quo pariente, vers. Sed pone retento eodem themate, quem sequitur Cauall. in practicis quaest. cōmun. cōtia cōmun. lib. 1. quaest. 264. à n. 13. pag. 368. col. 2. maxime si in disposiuitur, ex mariti, vel vxoris cōsanguineis habita cōsideratione ab ordine scripturæ, † vt in dicto §. à te peto. 1177
- N E C Omittam, quòd si in priuilegio, vel lege mentio fiat de prescriptione, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non tamen de prescriptione longissimi temporis 30. vel quadraginta annorum, † quòd 1178 tener glos. in cap. 1. §. præterea de capitulis Conradi, quam sequuntur plures Doctores, quos refert Tiracquel. de vtroque retract. §. 1. glos. 2. num. 12. tit. de retract. conuentional. dixit communem Ias. in l. 1. C. de seruis fugitiuis numer. 43. Paul. Paris. in cons. 51. num. 123. volu. 1. quam opinionem dicit veriorē, & sic practica tam Zauall. in practicis quaestio. cōmun. contra cōmun. lib. 2. quaest. 496. contra Zasum cons. 51. nu. 12. vol. 2. & Burg. de Paz cons. 41. nu. 11. cui opinioni Cauall. inhæreo, tãquam cōmunioni & veriori: & eodem modo licet regulariter usufructuarius tenetur satisfacere, iuxta text. & ibi omnes sequentes in l. 1. C. de usufructu, l. penult. C. vt in possessio. 1179 legatorum. tamen si usufructus relinquitur homini egeno & pauperi, nō tenetur satisfacere, & peculiari priuilegio legem adimplebit præstita iuratoria cautione, † ita tener Angel. in l. 4. ff. de usufructu, Ias. in authent. cui restitutum, C. de indicta viduaria. tollend. num. 8. vbi Bald. nu. 7. dicit com-

dicat communem, eamque defendit
Contra in practica quaestio. com-
muni. contra commun. libr. 7. quest.
66. num. 7.

Quaest. 220
Cap. 26. R V R S V S. Quando in aliqua
lege, vel dispositione, vel privilegio
reperitur, quod illo possit uti, vel ali-
quid peti possit semper, & quando
eumque, illa verba nihil operantur
ultra triginta annos, & ad eos redu-
cuntur, nec infinitatem important,
1180 ↑ text. in cap. 1. vbi gloss. verbo, quo-
cumque de feud. dat. in vic. leg. in
vrbis feudorum, vbi Ifern. & scri-
bentes, gloss. in l. 1. verbo praescriptio-
nem, vbi Corn. C. de bonis matern.
tener Bald. & alij in l. 7. ff. solut. matr.
vbi Camil. num. 29. & DD. in l. 2.
C. de pact. inter emptor. & vendit. vbi
Gozadin. & Cagnol. & Ruin. confil.
111. num. 2. vol. 1. & consil. 150. nu. 7.
vol. 4. Gabi. confil. 144. num. 26. vol. 2.
Cephal. confil. 40. num. 6. de quod ar-
ticulo plurima notatu digna tradun-
tur per Ioan. Gutier. de iuramento
confirmat. 3. pat. cap. 1. a num. 2. vbi
optime, quibus in casibus actio per
iuramentum perpetuatur, & quo-
modo haec regula intelligatur, pluri-
1181 mas leges Regias explicans, ↑ &
Petr. Surd. in decis. 3. Mantuana per
totam.

Quaest. 221
Cap. 27. E S T Q V E His addendum,
quod in dispositione privilegiorum,
& beneficiorum non censetur vo-
cari illi, qui sunt odiosi instituendi, vel
1182 privilegium concedendi, ↑ per text. in
l. Lutus, §. Lutus Titius Damam, ff.
delegat. 2. vbi Bar. Jacob. de Arenis;
quod procedit etiam in vniuersali
vocatione cum hoc verbo, Omnium;

ita Bald. in d. §. Lutus Titius, vbi
Imola, & Paul. de Castr. & Alexan.
in consil. 213. num. 4. vol. 6. Dec. consil.
286. num. 3. & Petr. Surd. in decis.
41. Mantuana.

S E D Cum iure compertum sit,
quod quando periculum, & euictio
instat in limine contractus, & ante
solutionem, & emptori, qui soluere
teneretur, mota fuerit lis super re, qua
emit, poterit solutionem pretij reti-
nere, donec praecedat fideiussio a
venditore de euictione praestanda,
iuxta l. si post perfectam, C. de cui-
cto. & ea, quae de materia traduntur
ab Anton. Gom. tom. 2. variarum, c.
27. num. 39. Gram. consil. 106. crulli,
Azeved. in l. 1. tit. 2. lib. 4. Recop.
num. 162. Rebus ad Regias constit.
Galli, tit. de dilationibus, art. 5. gloss. a
numer. penult. & fin. est notabile
creditoris privilegium a iure coacti-
sum, quod faciat auctori suo denun-
tari motam litem, quod si compareat,
& iudicium assumptum, & sit idoneus
& diues, fideiussoria cautio remitti-
tur, & absque ea solutio debiti debet
fieri primo venditori, ↑ ita tradit fuis
1183 se decisum Matth. de Afflict. in de-
cisione Neapolitana 171. & Meno-
chius de arbitrarijs lib. 2. centuria 4.
casu 124. num. 4. & Petr. Surd. in de-
cis. Mantuana. 183. num. 10.

Q V I B V S Convenit interpre-
tatio text. in l. 6. Tauri, quae hodie est
l. 1. tit. 8. lib. 5. Recop. vbi ascenden-
tes, & descendentes in successione
equiparat excepto quinto, de quo
poterunt ascendentes disponere er-
ga extraneos, & tertio, de quo des-
cendentes disponere poterunt: quo
quinto

mōnachī, & tunc ascendentes, vel descendentes præferuntur monasterio, & si sumus in dubio, vtriusque pertinet transactio, qui consulit, quod per utrosque fiat, transactio ad tollendas difficultates, cuius distinctionem videtur approbare Richard. Bonacola, & Richolus in volumi. 2. cōmuniū opinio num pag. 120. in nouis. Et quid statuendum sit, quando concurrat in transactione, vel remissione filius bastardus, & agnatus, & quis illorum præferatur; 1186 † tradunt supra relati DD. quos videas.

Quæst. 224. VOLVIT Præterea Gómez Leon in sua centuria cap. 14. num. 7. quod mulier non tenetur in plus quam facere potest, aliqua adducens fundamenta incorroborationem suæ opinionis, † contra quem tenet Azeved. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopil. num. 10. & Castel. Bobadilla in polit. tom. 2. lib. 3. cap. 15. numer. 30. quæ Azev. opinio vera est, quia ut ipse ait, illi tantum reperiuntur privilegiati, ut non teneantur in plus quam facere possunt, qui in iure sunt expressi. † Et quod falsum est argumentum, non potest incarcerari, ergo non tenetur in plus quam facere potest, † licet sit verum, non tenetur in plus quam facere potest: ergo non poterit incarcerari, latet Baeza de inope debitore, cap. 3. num. 2. & in cap. 17. numer. 33. ex l. parentes, ff. soluto matrimō. l. sunt qui, ff. de re iudicat. l. 1. tit. 15. par. 5. l. liber captus, C. de captiuis, & post huiusmodi. reuert. ubi Bald. & Doctores, inferuntque ex notatis in super-

rioribus interpretatio ad l. 11. cum sequentibus, tit. 1. lib. 6. Recopilat. ubi probatur, quod ille qui subiicit munus armatæ militiæ, & fit *Caudillo de contra*, habeat in bonis mille ducatorum summam, ut in illa computentur dos, si ab illo fuerit recepta estimata tali estimatione, quæ faciat emptionem, non tamen quando dos inestimata recipitur. † Et ita 1193 venit intelligendus text. in l. Lutus, §. idem respondi, ff. ad municipalem, ibi: *Dotem non deberi computari*, scilicet, dotem inestimata; † quod licet non adeo distinctè tradit Castel. de usufructu cap. 4. num. 57. lib. 1.

SED Cum filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto sint legitimi, & in maiori successione, & præferantur filiis ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludant, & etiam substitutum, † ut latè tenet Molina de Hifpano. primogen. quem refert & sequitur Castell. lib. 2. controuersiarum iuris, c. 1. per totum, erit scitu dignum, vtrum huiusmodi filij nati ex putatio matrimonio potiatur privilegijs concessis filiis legitimis, & ex legitimo matrimonio natis; † & videtur, quod filij nati ex matrimonio putatio non potiuntur privilegijs concessis filiis legitimis, quia inter verum & putatum matrimonium multæ sunt differentiæ, & privilegia concessa matrimonio vero, aliquando non competunt putatio, † ut latè per Matien. in l. 1. tit. 9. lib. 5. Recop. glo. 1. à nu. 4. Menoch. lib. 4. præsumptionum in præsumptione 77. num.

Tractatus de priuilegiis

8. cum sequentibus; Barbosa in l. si cum dotem, ff. soluto matrimonio. §. fin. Sed nihilominus asseuero, quod priuilegium concessum filiis legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, competit filiis natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto. Quia filij nati ex matrimonio putatiuo verè & propriè legitimi sunt. † Iuxta communem resolutionem traditam ab scribentibus in cap. peruenit, & in cap. ex tenore qui filij sint legitimi. & à Tiracquel, in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. in verbo donatione largitus numer. 141. & ad leges conubiales, in gloss. 8. numer. 25. Ducas in regula 350. Pet. Pau. Paris. in cons. 15. numer. 44. lib. 2. Grammatic. consi. ciuili 56. Roland. consil. 93. num. 18. cum sequentibus, lib. 3. Paleoto in tracta. de nothis & spurij filijs cap. 9. Couarrub. de sponfalibus. 1. part. §. 1. n. 1. & 2. Cephal. consi. 82. num. 61. lib. 1. & cons. 390. numer. 16. & 44. & 45. cum sequentibus, & in consi. 307. numer. 39. lib. 3. & cons. 444. à num. 7. lib. 4. & consi. 647. à numer. 1. cum pluribus sequentibus. Menoch. consi. 15. num. 1. lib. 1. & consi. 199. num. 35. & 39. cum sequentibus, lib. 2. & de presumptionibus, lib. 4. presumptione 7. in princip. Tell. Ferdinand. in l. 6. Tauri, numer. 8. & 9. vbi Ceruantes numer. 9. vsque ad 20. & Auedan. gloss. 1. à num. 2. vsque ad 6. Matien. in l. 10. titul. 8. gloss. 4. num. 3. & in l. 2. titul. 9. gloss. 1. numer. 4. vsque ad Ioann. Gutier. in pract. questio. lib. 3. quest. 74. & Castell.

qui plura allegat. in lib. 2. controuerfiarum iuris cap. 11. num. 3. qui omnes concludunt, sufficere vnum ex coniugibus impedimentum ignorare, & facit pro hac opinione, quod omnes effectus, dignitates, honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento patrum, & consanguineorum, quæ competunt filiis natis ex legitimo matrimonio, competunt etiam filiis natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto. † 1196 quod tenent omnes supra relati Doctores, & in aliquo à cæteris legitimis non differunt, iuxta glossam, & Doctores in dicto cap. ex tenore, qui filij sint legitimi, Iason consilio. 165. numero. 3. Decius consilio. 153. numero. 1. & consilio. 154. numero etiam 1. Paleotus in dicto capit. 9. de nothis & spurij filijs numero. 14. Castellus vbi supra numero. 6. Et mulier in matrimonio putatiuo habet priuilegia doti concessa, †. vt ex com- 1197 muni scribentium traditione tenet Barbosa in l. si cum dotem. §. fin. ff. soluto matrimonio numero. 2. qui in numero. 4. tenet cum comuni, quod priuilegia respicientia exactionem dotis habent locum in dote putatiua: † & in numero 1198 §. asseuerat, quod priuilegium tacitæ hypothecæ competit doti putatiuæ, & in numero. 8. ait, in dote putatiua habere locum priuilegium concessum a iure, per l. in rebus, C. de iure dotium, concluditque in num. 13. quod communica-
tio

nicatio bonorum lucratorum constan-
te matrimonio locum habet in
1199 matrimonio putatio, et quod etiam
tenet & sequitur Castillo ubi supra,
num. 36. cum sequentibus. Qua ve-
ra opinione retenta, non obstat fun-
damentum in contrarium addu-
ctum, nam licet mulier sint differen-
tiæ inter matrimonium verum &
putatum, hoc tamen non habebit
locum respectu legitimitatis filio-
rum inducendæ, in quo omnino
æquiparantur filij, ut tradunt Do-
ctores in cap. translato de consti-
tutio: & Castell. ubi supra in numer.
17. versic. Nec obstat, & num. 35. Si
verba tamen privilegij & constitu-
tionis fuerint generalia, quamuis
aliqua subdantur verba, quæ certas
& limitatas personas respicere, vi-
deantur, nihilominus constitutio
talis atq; privilegium ita interpreta-
ri debent, ut generalia sint, & gene-
raliter comprehendant omnes secun-
1200 dum naturam principij, et secundum
Dec. in cap. 1. de constitutio. lectura
1. num. 2. & in cons. 51. col. 4. Cor-
ne. cons. 273. n. 30. lib. 4. Geminian.
cons. 39. col. 1. Aldobrand. cons. 72.
n. 10. de quo etiam Castell. lib. 2. con-
trouersiarum iuris c. 22. n. 99. Ioan.
Gutier. in pract. quæst. lib. 3. quæst.
17. & 18. à nu. 75. cum sequentibus,
vsque ad num. 102.

226 SED Si Princeps aliquam rem
concedat alicui cum certis privilegijs
qualitatibus & prerogatiuis, postea-
que illam ademerit, aliamq; in locum
illius subrogauerit: asseuerandum est,
rem subrogatam remanere cum om-
nibus privilegijs qualitatibus &

prærogatiuis supradictis & concess-
is, et ut latè probat Molina de Hisp. 1201
primogen. lib. 4. cap. 4. num. 14 cum
sequentibus, & num. 36. & Mieres
de maioratu 1. part. quæst. 11. & Ca-
stell. lib. 2. controuersiarum iuris c. 26.
num. 86. Sed cum in superioribus
n. 89. affirmauerim, quod cessiona-
rius succedit in privilegiu pignora-
tionis, quod cedenti cõpetebat, illud in-
quirendum est, an cessionarius videtur,
minoris, pauperis, & aliorum privile-
giu habentiu conueniendi aduersariu
in curia Regia in prima instatia, pos-
sit cedentis iure uti? et tenendum 1202
est, quod non possit, cum sit cessio ius
personale, & tale ius personale cede-
ti competens non transit in cessiona-
rium, et ut tenet Bald. in l. per diuer 1203
fas, C. mandatu. n. 21. ubi Salic. n. 17.
Bar. in l. si Titius, §. si quis prius, ff.
de aqua pluuiæ arcẽd. Afflict. decis.
74. & Rodrig. de redditib. lib. 3. q. 4.
nu. 42. qui in nu. 43. disputat, quid in
casu diuerso, in quo persona non pri-
uilegiata cedat videtur, pauperi, vel
personæ aliâ privilegiate, et ubi la- 1204
tè distinctione utitur, quem videas,
& eadem causa cessionarius non ad-
mittitur ad retractum consanguini-
tatis, cum sit personalissimum, et ut 1205
resoluunt Cin. Bald. Salicet. & Paul.
in l. ad officium, C. comuni diuidud.
& latissime Tiraquel. de utroq; re-
tract. tit. 1. §. 26. glof. 1. & Matienç.
in l. 7. tit. 11. lib. 5. compil. glof. 2. nu.
24. ubi Azueved. alios referens n. 30.
qui omnes limitant in retractu con-
uentionali, in quo etiam cessionarius
admittitur, et quia hic retractus ce- 1206
dit potest.

RA

DEIN-

Tractatus de priuilegiis

Quæst. 227

DEINDE Si alicui concedatur priuilegium ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non

1207

gaudet prædicto priuilegio, † per l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. l. sub prætextu, C. de collegiat. lib. 11. ubi tenet Bart. & Abb. in cap. 1. in fin. de iudic. Felin. in rubric. de magistris in fin. Ripa in l. 1. ff. solut. matrim. num. 138. Bolognet. nu. 133. Tiraquel. alios allegans in tracta. de consanguinita. 1. par. num. 206. Riminald. in l. scrinarios, C. de testam. milic. num. 1. Barbosa in l. 1. ff. solut. matrimo. 7. part. num. 61. & 62. & ideo maritus promittens alicui tercio restitutionem dous, potest in plus quam facere potest conueniri,

1208

† quia ab extraneo conuenitur ex propria obligatione, & nulla ei debetur reuerentia, & sic cessat ratio priuilegij, ita defendit Barbosa in l. 2. ff. soluto matrimo. 2. part. nu. 3. contra Bolognetum ibidem, numer. 76. qui dictus Barbosa ubi supra refert Crotum in dict. l. 2. ff. soluto matrim. numer. 56. tenentem, quod si in dotis debitum fiat in extraneum delegatio, non competit marito priuilegium non conueniendi in plus quam facere potest. †

1209

Quæst. 228

DEINDE Cum fructus proprie dicantur de ductis impenis gratia ipsorum factis, † per l. fructus, l. diuortio, §. fin. ff. soluto matrimo. l. 26. r. 11. par. 4. Paul. in d. l. fructus, num. 3. Vincent. num. 2. Paul. Paris. consil. 24. numer. 15. lib. 2. Menoch. consil. 64. numer. 32. lib. 1. erit norandum, quod si Princeps aliquo pri-

uilegio fructus percipi iubeat, intelligendum est, non deberi fructus nisi deductis expensis, † secundum 1211
Ias. in dict. l. fructus numer. 16. Capicius decisione 20. numer. 7. Tiraquel. de utroque retractu. lib. 1. §. 15. gloss. 1. num. 6. Barbof. in dict. l. fructus, ff. soluto matrim. numer. 74. extendens ad rescripta cum Vincent. ibidem numer. 7. Couar. lib. 3. variarum resolutio. cap. 13. numer. 1. Quod verum est, etsi lege, rescripto, vel priuilegio iubeatur, integros fructus restituendos fore, per l. 1. C. de his quibus vt indignis, l. si à domino, §. fin. ff. de pcur. hæredit. ita Bald. & Salicet. in l. 1. C. de fruct. & lit. expens. & Alexan. & Arcin. in dict. l. fructus num. 7. Ias. num. 18. Corne. consil. 289. col. vltima lib. 1. Barbof. qui alios allegat ubi supra num. 13. Et priuilegium mariti, vt non possit conueniri in plus quam facere potest, non transit ad fideiussores mariti, † per l. & si fideius- 1212
sor, ff. de re iudicata, quod post disputationem tenet, & sequitur Barbosa in l. maritum, ff. soluto matrimo. volu. 2. à numer. 82. fol. 277. qui in nu. 107. ad finem tenet, quod maritus negans dote in recepisse, si conuincatur, non amittit priuilegium concessum per dictam legem maritum; quia poena non habet locum nisi in casibus à iure expressis, † authent. de non eligendo secundo 1213
nubentes, §. cum igitur, Bart. in l. etiam, §. licet nu. 4. ff. solut. matrim. Ias. in l. sicut, §. quod autem, num. 1. & 13. ff. de re iudicat. Brun. tract. de celsione bonorum 4. par. principali quæst.

quæst. 10. Nam licet alicui concedantur omnia, quæ habuit prædecessor; non extenditur concessio ad ea, quæ habuit ratione privilegii personalis, t per l. quia tale, ff. solut. matrim. per quam ita tenet Barbof. ibidem numero 1.

Ques. 229 C.V.M. Autem per l. eodem C. de locato, iuncto cap. propter sterilitatem, §. verum de locato, & l. 6. tit. 8. part. 5. sit locatori concessum privilegium expellendi conductorem in tribus casibus ibidem expressis ante locationem finitam, t venit interpretanda illa controuersa quæstio, utrum conductor, cui res locata pro securitate locationis fuerit specialiter hypothecata, possit in dictis tribus casibus ante tempus expelli. t In qua quæst. tenet Corn. cōf. 103. à nu. 14. lib. 2. non posse expelli ante solutionem illius, quod interest, quam opinionem sequitur Hieron. Magonius. decis. Lucensi. 75. à nu. 6. Coman. in l. filio familias, §. fin. ff. solut. matrim. num. 8. Alexand. 3. Ferronius in consuetud. Burdegal. tit. 3. §. 2. Siculus in cap. propter sterilitatem de locato num. 18. contra quos tenet Couar. lib. 2. variarum resolution. c. 15. num. 4. in princip. ex rationibus ab eo adductis, quam opinionem sequitur Barbofa in d. l. filio familias, §. fin. nu. 35. ff. solut. matrim. alijs optimis rationibus motus, & pro se adducens Boer. decis. 67. num. 6. Natam conf. 25. num. 4. lib. 1. & conf. 416. num. 9. lib. 2. Sed quid erit tenendum, si in dicta locatione interueniat pactum expressum de non expellendo conductorem? t In quo

casu Couar. vbi supra dicto numer. 4. versic. Ex quo mihi tenet prædicto pacto non obstante, expellendum fore conductorem, quam opinionem probat Arnald. Ferronius in consuetud. Burdegalensibus, tit. 3. §. 2. Sed contrariam opinionem sequitur Angel. in d. lege eodem, C. de locato in fin. & Decius in cap. quæ in Ecclesiarum de constitutio. num. 31. & in cap. Pastoralis de appellatio. numer. 1. & in conf. 293. numer. 3. & conf. 473. nu. 4. Corn. conf. 103. nu. 17. lib. 2. Gratus conf. 1. num. 36. lib. 1. Nata conf. 25. nu. 2. lib. 1. Hieron. Magon. decis. Lucensi. 75. numer. 2. Aluar. Velaſc. de iure emphyteut. quæst. 22. num. 8. Anton. Gabr. lib. 3. cōmuniū opinion. tit. de locato conclus. 3. nu. 2. & hanc opinionem sequitur Barbof. in d. l. filio familias, §. fin. nu. 35. ex decis. tex. in l. 3. §. fin. ff. de actio. empt. l. stipulatus, ff. de vsuris, qui respondet fundamentis adductis à Couar. pro sua opinione, quæ Burſati & aliorum opinioerior videtur, & sequenda ratione pateti expressi, quod aliquid debet operari.

Ques. 230
Cap. 27.
N V N C. Autem in dubium vertitur, quid operetur privilegium vel concessio facta à Principe de aliqua præbenda cathedralis Ecclesiæ. t Et resolvo privilegium valitum ad præbendam obtinendam, dummodò non sit de præbendis in mensibus Episcopi, vel Pontifici reservatis: ea enim conditio concessioni, vel privilegio Principis inesse intelligitur per text. in cap. de præbenda lib. 6. c. fin. de consuetud.

R 3 lib.

Tractatus de priuilegiis

lib. 6. vers. In præbendis verò, ita Andreas de Falco in tractatu de reservatione. 4. part. principali in 5. effectu, 1. par. volum. 15 tractatum Doctorum, Franciscus Marcus in decisione Delicti finali 271. Et inde est, quod facultas concessa Episcopis circa collationem & nominationem penitentiaria præbendis iuxta tex. in c. 8. sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino, intelligitur de penitentiaria, quæ non vacauit in mensibus Pontificis, ¶ ut resoluit Azeved. in cõf. 7. numer. 30. qui affirmat vidisse declarationem Cardinalium, quam literaliter recenset. Et ideo prouisus à Papa, etiamsi sit posterior, 1220 præfertur prouiso à priuilegiato, tit. Rotæ decis. cap. 6. de præbendis in antiquis, Selua de beneficio. 6. par. quæst. 29. in fine, Azeved. in cõf. 12. numer. 30.

Rursus si priuilegium concedatur alicui, dummodò cum virgine contrahat matrimonium, illud puto consecreturum, si contrahat matrimonium cum illa, quæ antea ab ipso corrupta fuit, ¶ ita gloss. in decisione Tolosana, quæst. 219. & ideo qui contrahit cum illa, quam antea corrumperat, non amittit priuilegium concessum clericis coniugatis, ¶ iuxta glossam verbo, contraxerunt in cap. unico de clericis coniugatis, libr. 6. tenet Toledo Cardinalis in sua summa lib. 1. c. 60. vers. Hinc sequitur, qui in vers. Tertium est in d. c. 60. tenet cum Archidiacono in c. nemo 32. dist. & Panormita. in cap. debitum nu. 2. de bigamia, & cum Enrico ibidem, & Boer. in c. ut bigami de biga-

mia, & Gofred. de bigamia num. 5. & S. Thom. 4. dist. 27. quæst. 3. art. 1. ad 2. esse comuniotem & probabilem opinionem, quod non dicitur bigamus, nec est irregularis, qui postea contrahit matrimonium cum ea, quam antea corrumperat. ¶ 1223
NEC Omitam, quod fortius Quæst. 231
in indiuiduis gaudet priuilegio, & prærogatis loci, ¶ per l. si comunem, ff. quemadmod. seruitut. amittantur, ideoque si minor & maior habeant causam comunem, & indiuisibilem, beneficia minoris competunt etiam maiori, ¶ per d. 1225
l. si comunem, gloss. in l. fin. C. si vnus ex pluribus appellauerit, gloss. in verbo, Pro. in l. 5. tit. 23. part. 3. de quò latè Bart. in dict. l. si comunem Abb. in cap. de quarta de rescriptis nu. 19. Anton. Gom. in 2. tomo variatum cap. 14. nu. 10. Pereira in l. si curatorem, numer. 15. in diffini. C. de integritate restitutionis. Pirrus in consuetudin. Tutonenf. tit. de retract. artic. 29. Azeuedo in l. 10. tit. 10. lib. 4. Recopilat. nu. 23. cum sequentibus, & in cõf. 21. numer. 27. & in cõf. 23. numer. 26. qui in numer. fin. cum Francisco Beccio cõf. 12. nu. 68. tenet, quod priuilegium restitutionis competens minori, & personis priuilegiatis nunquam censetur derogatum, nisi de illo fiat specialis mentio, expressaq; derogatio, ¶ per l. decurio- 1226
nibus, C. de silentariis, lib. 12. l. sciendum in princ. ubi gloss. comuniter approbata, ff. qui satisfacere cogantur, Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib. 2. quæst. 88. num. 3 & lib. 3. quæst. 2. nu. 4.
dubi-

Quest. 232 dubitatur etiam, quādo Princeps cō-
cedit priuilegium, iubens illud obser-
uari, non obstante contraria consue-
tudine, vtrum videatur, tam præteri-
tam quā futuram consuetudinem
1227 derogare. † In qua quæstione est af-
firmandum, Principem tam præte-
ritam quā futuram consuetudinē
in dicto priuilegio comprehendere,
& derogare, text. in l. si seruitus 22,
vers. Quod si ita, ff. de seruit. vrbano
rū prædiorum, glos. verbo, Consue-
tudine in Clemen. statuiamus, versic.
Sed puto de electione, ita Azeued. in
l. 3. tit. 1. lib. 2. Recop. n. 19. & Cifon-
tes in l. 1. Taur. Auend. de exequed.
mandar. Regum libr. 1. c. 2. nu. 14. &
Burg. de Paz dicens magis commu-
nem opinionem in l. 1. Taur. n. 464,
Covar. libr. 3. variarum resolutio. c.
13. nu. 4. & 5. Ioan. Gutier. in pract.
quæst. lib. 3. q. 31. à nu. 1. cum seqq.
qui in num. 6. limitat, quando aliter
ex legis, vel priuilegij verbis dispo-
nitur, vel deducitur.

Modo est animaduertēdū, quod
si statuto, vel priuilegio caueatur,
quod omnis, qui venerit ad aliquā
ciuitatem incolendam, sit immunis
à gabella vel collecta, & alijs oneri-
bus, & aliquis originarius illius ciui-
tatis, spe fruendi prædicto priuile-
gio, ad aliam habitandam vrbem
se contulit, qui pōst aliquos annos
patrias sedes recuperauit, non cōpre-
hēdetur in illo priuilegio & statuto,
1228 † secundum Bart. in l. cum emanci-
patus, §. si pater ex duobus n. 1. ff. de
bonorum posses. contra tabul. Alex.
conf. 34. num. 3. vers. Istam partem,
volum. 5. Cassan. in consuetud. Bur-

gundiz rubr. 9. §. 2. in p. nepeul per
scripte. versic. Dubitari potest. Mas-
card. de probat. vol. 3. concl. 1141. n. 4.

DE INDE Nouatio hodie de-
bet esse expressa, iuxta l. fin. C. de no-
Quest. 233
uatio. l. 15. tit. 14. part. 5. de cuius ma-
1229 teria latè Auend. in suo dictionario,
verbo, Delegatio, & Ioan. Gutier. de
iurament. confirmato. 1. p. c. 63. &
Albert. Brun. in tract. de augmento,
vers. Tertio propius fol. 172. in vol.
2. tractatū Doctorum, & Anton.
Gabr. in vol. 3. communium opinio-
num in nouis pag. 178. cum sequen-
tibus, quæ nouatio legitime facta cō-
prehendit pignora, & hypothecas
cursumque vsurarum, pœnasq; stipu-
lationum, quæ omnia nouantur: † ve-
1230 rum tamen priuilegia à iure conces-
sa non comprehenduntur in noua-
tione, & in suo robore remanent,
nisi specialiter de his fiat expres-
sa mentio, & derogatio in nouatio-
ne, † per l. aliam, ff. de nouatio. l. 2. §.
1232 parui quoque, ff. de priuilegijs credi-
torum cū concordantibus, ita tenet
Petr. Vanderanus de priuilegijs cre-
ditorum, cap. 3. col. 8. ad fin. versic.
Quando autem.

RESTAT Nunc vnum nota
Quest. 234
bile, videlicet, quod Ecclesiæ debito-
res non possunt cōueniri in plusquā
facere possunt, † per glos. notabile,
1232 in c. quicūq; el. 1. 16. quæst. 7. in glos.
1. quam sequitur Abb. in cap. cum
homines de decimis, quæst. penult.
& Matth. Brun. in tract. de cessione
bonorum, in quæst. 2. quartæ quæ-
stionis principalis num. 3. eodemq;
modo stante statuto, quod quilibet
pro ciuili debito personaliter capi
possit,

Tractatus de priuilegiis

- possit, non obstante quocumque priuilegio, sub tali statuto non comprehenditur Doctor, et secundum dictum
 1233 Matthæum Brun. in dicto tractatu de cessione bonorum. q. 10. quartæ quæstionis principalis nu. 5. Ratio, quia priuilegia particularium personarum per legem generalem non derogantur, et ut notatur in l. de cessionibus. C. de silentariis lib. 12. & in l. in testamentis. C. de testamētis: & quia per illa verba: *Non obstante quocumque priuilegio*, non videntur derogata priuilegia scripta in corpore iuris, et glossa notabilis in l. 2. §. omnes, & in l. heres absens in principio. ff. de iudicijs, & in authent. quæ in prouincia. C. ubi de crimine agi oportet, & utrobi que Doctores, & Barr. singulariter in extrauagant. ad reprimendum verbo non obstantibus. Sed est præcedentibus optima limitatio, quod illi, qui non possunt conueniri in plus quam facere possunt, non potuerunt illo priuilegio, si creditor est pauper, & ege
 1236 state laborare: et nam quando actor, & reus eodem priuilegio nituntur, potior est actoris conditio, qui certat de damno vitando, quam conditio rei, qui certat de lucro captando: et Ita Bald. in l. 2. versic. quarto quæro, C. quod cum eo, Guiljelm. de Cuno, & Paul. in l. traditionibus. §. si quis crediderit. ff. de pactis, idem Bald. Barr. & Alex. in l. si maritus, & in l. maritum. ff. soluto matrim. Aretin. in §. item si de dote, ubi Ias. n. 10. instituit de action. Hippolyt. Marsil. in singulari 99. Itē nota, quod cessio bonorum admittitur in via executiua, & exceptione quis conueniatur ultra quam
 facere potest, et secundum Imol. in l. si filio familias la 2. ff. soluto matrim. col. 2. in princip. versic. sed aduerte, quem sequitur Aretinus in §. fin. institut. de action. col. 2. versic. sed opinio Bart. Ioann. Feitara in practica Papiensi in forma executionis sententiæ diffinitiuæ, gloss. 1. col. penult. versic. pro cuius, & Matth. de Afflict. in decis. 19. nu. 2. & 3. & decis. 19. n. 9. & X Suarez in l. post rem iudicatam. q. 1. n. 48. Ioan. Gutier. de iuramento cōfirm. c. 15. n. 37. Azeu. in l. 1. tit. 21. n. 65. lib. 4. Matth. Brun. in tract. de cessione bonorum. q. 12. principali, tex. de iure Regio in l. 1. tit. 15. p. 5. ibi: *Causæ* *iones*, qui Brunus cum Corneo consil. 212. vol. 2. defendit, quod litpendente super cessione bonorum non poterit executio fieri, nec tenetur debitor spondere creditoribus, et l. 3. tit. 1. p. 5. ubi glo. 2. ex quo sequitur, quod cessionis bonorum exceptio, & ne quis conueniatur in plus quam facere potest, admittatur in reuendicatione, et secundum Alex. in l. si filio familias la 2. ff. soluto matrim. tit. 1. Sed contrariam opinionem tenet Bald. in d. l. si filio, & ibi Angel. Roman. & dictus Alex. in l. Neseñius, §. fin. dum, ff. de re iudicat. nu. 2. quorum opiniones sic sunt componendæ, & conciliandæ, quod quando competit actio morè realis, non admittitur cessio bonorum, nec ea, ne quis conueniatur, ultra quam facere potest exceptio. Sed quando competit actio personalis, aut ex contractu dotis, admittitur in reuendicatione prædicta exceptio, teste Barr. sic distinguente in l. maritum, ff. soluto matrimo

nio, & dictus Alex. in d. l. Nefenius, ff. de re iudicata, qui refert Bartol. Bald. Angel. & Paul. de Castro in d. l. si filio, ff. soluto matrimonio: idem tenentes, & ita distinguentes.

Quæst. 235 P. R. Æ T. E. R. E. A. Nota, quod sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes & vltorio
1241 res, & per text. in auth. si quid; O. pui potiores in pig. habe. & in §. si quis autem defunctus in authen. quibus modis naturales efficiantur sui, l. 2. C. de infantibus expositis, l. 1. C. de alendis liberis: tenet Jacob. Burricar: quem sequitur Barto. in l. filiorum; ff. de verborum signific. col. 5. vers. His præmissis, & in l. si cum procuratori in fine, ff. de re iudicat. & Brunnus decisione bonorum quæst. 26. quartæ principalis. n. 5. & 6. Sed quâvis locus habens rem communem cum alio non possit totam rem communem, sed tantum pro sua parte
1242 obligare, & per l. vnicam, C. de commun. respignior. dat. sit, tamen privilegiū fisci ita est in hoc casu interpretandum, quod fiscus habens recommunem cum alio, in totum eâ potest
1243 obligare, & alienare. & per l. primam C. de vendend. rerum fisc. communi. lib. 10. ita Bald. & Salicet. in dict. l. vnicâ, & Anton. Negusantius in tractat. de pignoribus in 3. membro secundæ partis, num. 36. Et cū verum sit, quod bona immobilia minorum sine decreto, & iusta existente
1244 causâ, non possunt alienari, & per totum, C. de prædijs minorum, nec à tutore, nec administratore, iuxta l. lex quæ tutores, C. de administrat. tutor. l. 18. tit. 16. part. 6. sic debet

interpretari patriæ potestatis privilegium erga filios familias, quod pater legitimus administrator filij familias minoris poterit alienare sine iudicis decreto bona immobilia filij, &
1245 secundum Azor in summatitu: de bonis quæ liber. num. 12. Bald. in l. fin. §. si autem, vbi Raphael Curman. C. de bonis quæ liber. vbi Corn. & tenet Dec. conf. 109. col. fin. & Hipol. Marsil. in singulari 498. Socii: Senior conf. 66. col. vltima, volumine 3. Ruin. conf. 107. numero 2. Tiraquel. in l. si vnquam; C. de reuocand. donation. à nuiner. 18. vsque ad 36. quod tenent quam plures alij Doctores, quos sequitur & refert Mascardus de probation. volumin. 3. conclus. 1149. numer. 18. Rescriptum deinde, vel privilegium impetratum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec præsumitur à Principe concessum, & text. in cap. 2. de rescript. vbi tenet Felin. nu. 16. c. in memoriam 13. distinct. cap. posterior de confirmatione vtili, vel inutili, tradit Mascardus, qui plures refert intertio volumin. de probatio: conclus. 1169. à num. 3.

Quæst. 236
Cap. 28:
1247 S E D Cùm testamentum primum per secundum reuocetur, & per §. in posteriore, instit. quibus mod. testam. infirmetur, l. si quis in prior. ff. ad Senat. consult. Trebellian. de quo multa Mantica de coniecturis vlti. volumin. lib. 12. tit. 1. in fine; est notandum, verum testamentum primum non possit reuocari ex privilegio Principis. & In qua quæstione partem affirmatiuam tenet Archidia-

Tractatus de priuilegiis

chidiacon. in c. vltima voluntas 13. quæst. 2. Sed partem negatiuam, videlicet, quod per Principis priuilegium non possit tolli reuocatio priui testamenti per secundum defendit Guilielm. Benedict. in cap. Rainuntius de testament. in verbo testamentum el. 2. numer. 25. quem sequitur Mascard de probatio. vol. 3. conclusione 1282. numer. 24. ex opinione Dec. in cap. cum accessissent de constitut. numer. 10. Ratio, quia huiusmodi prohibitio dicitur contra bonos mores, & ideo non seruanda, † per l. omnium, C. de testament.

1249

Quæst. 237. NVNC Se offert alia mirabilis, intricataque quæstio, scilicet, si Princeps priuilegium concedat Petro in primo loco, & Ioâni eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobrino in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, vtrum iste præferatur Francisco posito in tertio loco. † In qua quæstione videtur Franciscus præferendus, per l. cum ita legatur, §. in fideicommissio. ff. de legat. 2. vbi probatur, quod inter plures vocatos, & nominatos, præferuntur qui expressè sunt vocati, † per text. in l. si ita quis, §. penultimo, ff. de testamentaria tutela, vbi probatur, quod dato tutore filiis, non censetur datus filio, quem testator ignorabat. † Facit etiam, nam determinare per coniecturas contra expressè nominatum, & in eius præiudicio, est incerta determinatio, † nam coniecturæ non habet præcisam regulam, sicuti nominatio expressa, pro quo est text. in l.

1250

1251

1252

1253

cum ex filio, §. 1. ff. de vulgar. & pupilla, cum pluribus relatis per Manticam de coniectur. ment. testa. lib. 12. tit. 17. numer. 2. † Sed nihilominus contrarium mihi videtur asserendum, & sic quod dictus Franciscus tertio loco nominatus non præferatur filio dicti Petri secundo loco nominato, per text. expressum in l. si mater, C. de inofficios. testam. vbi probatur, quod filius natus post testamentum factum, & à matre non institutus, habetur pro instituto. † Si simile habemus in præteritione posthumi, quod licet regulariter posthumus præteritus rumpat testamentum, † vt in l. Gallus, ff. de liber. & posthumis; si tamen testator instituat posthumum, non solum videtur instituere posthumum in vtero existentem, sed etiam quoscunque posthumos postea nascituros, † secundum Barthol. Socin. & alios, quos dicens communem citat Mantica in d. tract. de coniect. vltim. volut. lib. 4. tit. 8. n. 4. facit text. expressus in l. quidam testamento. ff. de vulgar. & pupil. vbi probatur, quod coniunctus, qui admittitur iure accrescendi ratione tacite voluntatis testatoris, præferatur substituto expressè nominato: † & ibi norat Bart. nu. 2. & 4. & in l. recõiuncti. ff. de legat. 3. num. 33. & est communis opinio teste Bolognino in consil. 66. nu. 7. est text. in l. si iam facta. ff. de cõditio. & demonstration. nam idem est filium non esse natum, vel natum esse testatore ignorante, † vt probat text. in l. Titius. §. Lucius. ff. de lib. & posthum. & in l. qui iure militari. ff. de milir.

1254

1255

1256

1257

1258

1259

in duobus gradibus substitutionum,
ceterum facta quoad alium in medio
positum, de quo testator idem dixit.
scilicet, si cogitasset. † Quibus fundamen
tis remanet responsio: ad fundamen
ta pro contraria parte adducta, &
specialiter respondendo ad l. cum ira
legatur. §. in fideicommissio. ff. de le
gat. 2. dico, quod in illo text. id eo no
minati expresse preferuntur nomi
nati tacite, vel genericè, quia id col
ligitur non ex verbis, sed expressum
est testatoris voluntate, qui per ex
pressam vocationem intelligitur illos
magis dilexisse. † Ita singulariter de
clarat Bart. ibidem num. 2. & Socin.
consil. 37. volum. 3. & Socin. iunior
consil. 6. num. 17. lib. 1. & ad text. in
l. si ita quis. §. penult. ff. de testamen
tuel. respondetur, quod ille text.
procedit in datione tutelæ, quæ est
odiosa. † Et hæc est responsio com
munis, licet etiam aliter respondeat
Molina de Hispan. primogen. lib. 6.
cap. 4. nu. 25. cum seqq.
¶ E T repetitio conditionis, & qua
litate vniuscusque privilegij quan
do censetur facta, † tradit, & distin
git larè Bart. in l. in repetendis. ff.
de legat. 3. & in l. Scit. §. Caio. ff. de
fundo instruet. Bald. & Doctores in
l. quemadmodum. §. hæc verba. ff.
ad legem Aquiliam, l. si in l. si credi
tori. ff. de legat. 1. n. 9. Corn. consil. 78.
lib. 2. Parisiarsimè consil. 18. n. 8. &
21. cum sequentibus, vol. 2. Deci. in
c. 1. de iudic. nu. 22. Molina de Hisp.
primogen. lib. 1. c. 6. nu. 23. vbi larè
tractat Mascard. de probation. vel.
3. conclus. 1265. vbi optime, & om
nes agunt de dictione, Item, & hoc
amplius,

in duobus gradibus substitutionum,
ceterum facta quoad alium in medio
positum, de quo testator idem dixit
se, si cogitasset. † Quibus fundamen
tis remanet responsio: ad fundamen
ta pro contraria parte adducta, &
specialiter respondendo ad l. cum ira
legatur. §. in fideicommissio. ff. de le
gat. 2. dico, quod in illo text. id eo no
minati expresse preferuntur nomi
natis tacite, vel genericè, quia id col
ligitur non ex verbis, sed expressum
est testatoris voluntate, qui per ex
pressam vocationem intelligitur illos
magis dilexisse. † Ita singulariter de
clarat Bart. ibidem num. 2. & Socin.
consil. 37. Volum. 3. & Socin. Junior
consil. 6. num. 17. lib. 1. & ad text. in
l. si ita quis. §. penult. ff. de testamen
tuel. respondetur, quod ille text.
procedit in datione tutelæ, quæ est
odiosa. † Et hæc est responsio com
munis, licet etiam aliter respondeat
Molina de Hispan. primogen. lib. 6.
cap. 4. nu. 25. cum seqq.
¶ E T repetitio conditionis, & qua
litatis vniuscusque privilegij quan
do censetur facta, † tradit, & distin
git larè Bart. in l. in repetendis. ff.
de legat. 3. & in l. Scit. §. Caio. ff. de
fundo instruet. Bald. & Doctores in
l. quemadmodum. §. hæc verba. ff.
ad legem Aquiliam, l. si in l. si credi
tori. ff. de legat. 1. n. 9. Corn. consil. 78.
lib. 2. Parisiarsimè consil. 18. n. 8. &
21. cum sequentibus, vol. 2. Deci. in
c. 1. de iudic. nu. 22. Molina de Hisp.
primogen. lib. 1. c. 6. nu. 23. ubi larè
tractat Mascard. de probation. vel.
3. conclus. 1265. ubi optime, & om
nes agunt de dictione, Item, & hoc
amplius,

Tractatus de priuilegiis

amplius, & *eo amplius*, posita in qua-
libet clausula, vt significet comprehen-
sionem eiusdem qualitatis & cō-
ditionis relatæ. † Et hinc est, quod
1269 clausula posita in principio, vel in
medio dispositionis, vel priuilegij,
censetur repetita & posita in fine,
vel in aliquo capitulo, refertur ad præ-
cedentia. † l. 1. C. de liber. p̄teritis,
1270 Clement. 1. in fin. de prabendis tra-
dit Couar. in rubric. de testamēt.
num. 3. qui alios allegat, & innume-
ros dicta ampliantes & limitantes ci-
tat Gratian. in regula 412. & Mas-
card. de probatio. dicto vol. 3. con-
clusionē 1265.

245. 239. ALBERICVS Præterea an
satis præbet notabili quæstioni, qui
in l. qui aliena. ff. de negot. gest. §. si.
post disputationē tenet, quod si ciui-
tas aliquod impetrauerit priuilegiū
1271 à Principe, & concessum fuerit sibi,
& locis ipsius territorij, non tenetur
prædicta loca territorij contribuere
expensas in impetratione priuilegij
cōsumptas, † pro cuius opinione est
text. in l. ex parte, ff. familiæ erciscun-
dæ: vbi probatur, quod ille, qui
in causa propria, licet communi, ex-
pensas cōsumpserit, non poterit à
1272 socio partem earum repetere. † Sed
vt hæc materia magistraliter omni-
bus sit comperta, hæc distinctio est
facienda, quod aut ille qui expen-
dit, est socius, & expendit in cau-
sa communi, & in hoc casu debent
omnes socij cōtribuere, qui bus vti-
litas tangit, per l. cum duobus, §. qui
dam sagariam, ff. pro socio, aut expen-
dens nō est socius, & causa quā agit,
est indiuidua, & tunc temporis debet

contributio fieri, per l. qui aliena, §.
fin. ff. de negot. gest. vel nulla ade-
st societas, & causa est diuidua, sed ta-
mē vna eadēq; defensio, & agitur de
conseruatione iuris quæriti, & tunc
temporis qui ex sumptibus utilitatē
est cōsequutus, tenetur contribuere
tantum pro parte, ex qua utilitatē
accepit, & ipsius causa plus est im-
pensum, & in hoc casu disponit, h
ex parte, ff. familiæ erciscund. quam
ita intelligit, summatq; Barr. ibidem
numer. 2. & Alberic. in dicta l. qui
aliena, §. fin. ff. de negot. gestis, aut
causa nec est communis, nec in-
diuidua, sed expensum est in vti-
litate vnius, vel multorum, qui
ex dicta causa vel sententia, vel de
expensis utilitatē consequi vo-
luit. Et tunc contribuere in ex-
pensis tenetur, per l. sed à multo,
ff. de negot. gest. l. fin. C. de bo-
nis authorit. iudic. possidend. l. quæ
utiliter, ff. de negot. gestis, & in Al-
berici opinione idē territorium
contribuere non tenetur, quia ci-
uitas sibi tantum priuilegium impe-
trauit, & non animo obligandi ter-
ritorium ad expensarum solutio-
nem, quod probatur argumento,
l. 1. ff. denouatio. l. in hoc iudicium,
ff. communi diuidun. l. si prior, §.
sciendum, ff. qui potiores in pign.
habeant. ibi: *Non enim alterius nego-*
tium fecerit, sed magis suum, & si pri-
uilegium impetratum esset à ciuita-
te, non tantum sibi, sed territorio, &
animo illud obligandi nil dubium,
quin tunc temporis omnes de ter-
ritorio pro rata expensarum con-
tribuere teneantur, l. si pupilli,
§. si

§. si quis ita ff. de negot. gest. Et quando privilegium vtili est pluribus, qui illo vti volunt, tunc temporis contri-
 1273 buere tenentur pro rata expensarum, §. l. fin. ff. quando appellandum sit, l. vnica in fine. ff. furtim aduersus nau-
 tas, ibi: *Ipse quodammodo elegit, qui non reiecit* l. filius familias absente. ff. ad Macedonian. l. situm in fine. ff. co-
 dem. l. i. §. magistrum, versic. cæte-
 rum. ff. de exercitoria, ibi: *Passus est eum in naui magistrerio vti, ipse eum imposuisse videtur.* Et in tantum su-
 pra dicta vera sunt, quod contribuere tenetur in expensis ille, cuius nego-
 tium vtiliter gestum fuerit, etsi effe-
 ctum non habuerit, §. per l. sed an-
 1274 ultro. §. i. ff. de negot. gest. ibi: *Sed sufficit, negotium vtiliter gestum esse, etsi effectum non habuit.* l. qui mutuū, ff. mandati. l. seruus. ff. de in rem verso.

Ques. 240 O B I T E R in mentem venit interpretatio tex. in cap. 15. de reformatione sessione 25. in S. Concilio Trident. vbi ad finē disponitur irritas, & reprobas esse reciprocas, & fraudulentas renuntiationes in filios clericorum in proprijs parentum ec-
 1275 clesijs, §. pro quo est nouiter notandum, quod si dempta fraude quidā clericus habens filium renuntiat proprium beneficium in fauorem filij alterius clerici, qui post aliquot tēpus in remunerationem accepti beneficij reciprocè suum renuntiat beneficium in fauorē filij primi clerici renuntiantis, nulla committitur simonia, nec decisioni dicti Concilij Tridentini cōtrauenitur; ita tenet fr. Manuel Rodericus in sua summa. 2. p.

c. 56. n. 8. & 9. qui idem affirmat tenendum, licet præcedat aliqua mentalis intentio reciproce remunerationis, quia à principio defuit talis pactio: quod confirmat ex opinione Nauarri lib. 1. consiliorum tit. de renuntiatione consil. 5. fol. 305. qui tenet licere vni Episcopo conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & renuntiationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episcopi. §. Illud verò non est prætermittē-
 1276 dum in hac materia, videlicet, quod in casu legis Toleti, quæ est 3. & 4. tit. 7. lib. 7. nouæ compilationis, clericus, & monachus, & monasteriū, & qualibet alia persona ecclesiastica occupans terminos cōcegilis, praeta, vel defessas publicas, expolians rempublicam amittit fori priuilegium, & quoad restitutionem mali ablati conueniri possunt huiusmodi priuilegiatæ personæ coram iudice seculari remedio, & forma dictæ legis Toleti, §. quod est verum, & ita
 1277 practicatur secundū Pelaez de Mieres de maioratu 3. p. q. 11. nu. 12. quæ sequitur Castillo Bobadilla in politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 123. & est tex. expressus in l. 4. tit. 7. lib. 7. compilat. qui dictus Bobadilla vbi supra cum Maranta de ordine iudiciorum 4. p. dist. 11. nu. 38. & cum Speculat. tit. de competent. iudic. §. generaliter nu. 16. in fin. & cū Matth. de Afflict. in decis. Neapolit. 85. n. 1. tenet, quod quando aliquis clericus expolauerit laicum sua possessione, poterit secularis iudex eum restituere ratione

Tractatus de priuilegiis

1278 tione extraiudicialis defensæ cū generali citatione, † quod comprobatur, nam quando ecclesia, monasterium, vel aliqua ecclesiastica persona ædificat in alieno solo fabricans nouum opus, etiam si ædificium esset religiosum, poterit demoliri per mādātum iudicis secularis, † secundum Angelum in l. quāquam. ff. de aqua pluuiæ arcenda, quem sequitur Aui-les in cap. prætorum, cap. 18. glossa fin. in fine, & Bobadilla ubi supra c. 18. num. 153. Et etiam comprobatur, quia iudex secularis poterit demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel ædificatum in via publica, vel in vijs regalibus, vel in publico, & concegill, licet fuerit fabricatum, vel ædificatum per ecclesias, vel personas ecclesiasticas, † l. 1. & 3. ff. de via publica. l. 2. §. tractatum est. ff. nequid in loco publico, tenet Auendan. de exequendis mandat. Reg. cap. 12. num. 17. & cap. 19. nu. 39. in 1. part. & Azueo in l. 8. tit. 7. lib. 7. Compilation. num. 25. & in l. 7. dicto tit. 7. nu. 6. & ciuitas poterit petere ædificatum in publico, † secundum Bart. & Ioann. de Platea in l. 7. C. de diuersis prædijs lib. 11. & Azueo in l. 1. tit. 7. lib. 7. Compilat. num. 1. Obuiam etiam fecit illa admodū intricata quæstio, licet de raro contingentibus, videlicet an resuscitatus qui bona sua donauerit, vel reliquerit, recuperet ea. † In qua quæstione videtur tenendum, quod bona nō recuperet, cum etiam si resuscitatus recuperet filios, 1283 non tamen recuperat uxorem, † secundum Bart. post glossam in l. 4. ff. de legat. Ioan. Bertachin. in tract. de Episcopis. 4. part. §. ultimo, causa finalis nu. 6. in vol. 5. tractatum Doctorum, & Nauarra de restitutione lib. 1. c. 2. & degradatus si restitatur, non debet iterum ordinari, † cap. si 1284 Episcopus 11. q. 3. tenet Specular. in tit. de dispensatione. §. nunc de Episcoporum versio. 65. nec resuscitatus tenetur iterum baptizari, nec ordinari, † secundum Bartholomæum Brixensem in quæstionibus dominicalibus. q. 54. & est glossa in verbo nunquam in cap. licite 32. q. 7. nec monachus resuscitatus tenetur redire ad monasterium, † secundum Nauarra ubi supra. Sed contrarium est in veritate tenendum in supra dicta principali quæstione, & sic quod resuscitatus recuperet sua bona: ita resoluit Bart. in d. l. 4. ff. de leg. & Bartholomæus Brixensis in dicta q. 54. & Nauarra ubi supra dicto lib. 1. cap. 2. qui supra dicti Doctores referunt S. Thom. in 4. sententiarum dist. 38. in fin. & Paludan. item in 4. sententiarum dist. 27. q. 3. quia non dicitur mortuus; qui incontinenti resurrexit, † c. diuortium de penitentia dist. 1. l. si pro patre. §. versum. ff. de in rem verso, & restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restitueretur ad minora, hoc est ad bona, l. vltima. C. de sententiam passis. † Nec est inspiciendum, quod antea fuit, sed quod nunc est, cap. ferrum. 50. distinctione, & qui ita sanatus est, ut restitatur in pristinum statum, perinde habendus est, ac si nunquam fuisset morbosus, † l. qui ita. ff. de adlitione dicto, cap. nō erit turpis 32. quæst. 1. & testamentum rumpi.

1290 tūpitur restituitio testatoris, † glof.
in l. ex his. ff. de leg. communiter
approbata secundum Alberic. ibid.
num. 1. Alexand. in l. si marito, in
prin. ff. soluto matrimonio, Iulius
Clar. lib. 3. receptarum. sententiarū;
§. testamentum. q. 83. Nec mirum, si
vxor non restituitur marito resuscita-
to, cum vxor mortuo viro statim
1291 soluta sit à lege viri, † cap. super illa,
cap. fin. de secundis nupt. cap. quod
si dormietur. q. 1. nec ab initia. C.
de nupt. Nec mirū, quod resuscita-
tus iterum non ordinetur, nec bap-
tismū recipiat, quia character ordi-
nis, & baptismi, tanquam inherens
animæ, non reiteratur, nec perditur
1292 eius virtus, † secundum omnes supra
relatos Authores.

Quæst. 241
Cap. 29. N E C illud est prætermittendū,
vtrum pro debitis prædecessorum,
vel ante matrimoniū contractis, pos-
sit in bonis dotalibus datis marito
æstimatis executio fieri à creditoribus
mulieris virtute instrumenti quā
1293 rentigij. † In qua notabili quæstione
videtur affirmandum, executionem
nullatenus fieri posse, quia dominiū,
& periculū transit ad maritum, quā-
do bona dotalia æstimator, † l. ple-
1294 rumq; ff. de iure dotium cum mate-
ria: & maritus est dominus rerū do-
taliū, per l. doce ancillam cum ma-
tertia. C. de rei vendicat. Et quod in
bonis dotalibus executio fieri non
possit matrimonio constante, probat
tex. in l. Titia, l. mulier bona, ff. de
iure dotium, l. fin. §. si à focero. ff. quæ
in fraudem creditor. l. ob maritorū,
C. ne vxor pro marito. l. 77. Tauri, l.
10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. tradit Pa-

lac. Rub. in cap. per vestras. §. 66. n.
13. tex. & ibi Doctores in l. quinque
legibus. ff. de bonis damnatorum for-
tis tex. in l. 2. C. de his, quæ in fraudē
credito. l. 7. tit. 15. par. 5. post mediū,
tradunt Doctores in l. à diuo Pro. §.
in venditione. ff. de re iudic. Barbosa
in l. 2. ff. solut. matrimoni. 7. p. nu. 38.
& in 5. part. n. 10. & Baeza de inope
debitore cap. 15. nu. 21. Sed nihil o-
minus est tenendum posse fieri exe-
cutionem in bonis dotalibus pro de-
bitis vxoris ante matrimoniū con-
tractis, text. est expressus in d. l. mu-
lier bona. ff. de iure dotium: & ita re-
solvit Capitius in decisione 128. nu.
4. & 5 qui ita iudicatum, ait tex. in l.
14. tit. 20. lib. 3. fori, vbi Montalius in
glossa verbo *en uno*, qui ait, ita præ-
dicari, & esse de stylo Cancellariæ,
tenet Bal. Nouel. de dot. 7. p. priui-
legio 18. lib. 5. & Guid. Pap. in decis.
447. & traditur in 7. tomo commu-
nium opinionum in nouis, pag. 312.
col. 2. Baeza vbi supra n. 23. & Ioan.
Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. q.
26. num. 9 tenet Azeved. in l. fin. tit.
21. lib. 4. Recopil. num. 19. Et ratio
est, quia bona non dicuntur nisi de-
ducto ære alieno, † l. sub signatum. §. 1295
bona. ff. de verborum significat. &
comprobatur, quia contra illos, qui-
bus omnia bona dotantur, transeunt
omnes actiones actiuæ, & passiuæ
& oneta hæreditaria, tãquam si verè
hæredes fuissent, † per text. mirabi- 1296
lem in l. cū filius. §. Lutus. ff. de leg.
2. vbi tenet Bart. & in l. nomen. §. si
lio. ff. de legat. 3. tenet Castellus in l.
21. Tauri gloss. final. quæ dista l. 21.
Tauri probat de iure regio, quod
hæredes

Tractatus de priuilegiis

hæredes & legatarii, qui repudiata hereditate legatū acceptauerint, tenentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si verè hæredes stitissent, 1297 † & vnus ex casibus, pro quibus maritus perdit dotē, & eius administrationem constante matrimonio est, per debita ante matrimonium contracta, † text. in l. fin. ff. de iure dotium, vbi Bart. & Doctores, & tenet Bart. in l. quamuis per text. ibi, ff. soluto matrimonio, nu. 1. & Alex. num. 4. probat text. in l. 11. tit. 9. lib. 5. Recopil. & Anton. Gom. in l. 78. Taur. nu. 6. vbi dos confiscatur constante matrimonio tam in proprietate, quàm in usufructu. His sic determinatis restat nunc responsio ad fundamenta pro contraria parte adducta, & ad dictam l. doce ancillam de reuendicat. respondetur, † quòd maritus non est verè dominus bonorum dotalium, & illius dominus est, quatenus attinet ad res vxori fauorabiles, ita Gregor. Lopez in l. 7. tit. 11. part. 4. gloss. verbo, *Deue ser feñor*. Et quòd maritus ficto modo sit dominus rei dotalis, & mulier sit verè domina, defendit Castill. de usufructu lib. 1. cap. 4. maximè à nu. 21. & ad text. in l. plerumque, ff. de iure dotium, vbi probatur, quòd æstimatio rei dotalis facit emptionem, & quòd transcat periculum in maritum. Respondet quòd intelligitur, quod facit emptionem, quoad periculū tantum, & non quoad alia, 1300 † gloss. verbo, vera in d. l. plerumque, §. si autem, l. 19. tit. 11. part. 4. vbi Gregorius Lopez in glossa verbo, *Apreciamiento*, & etiam responderetur

iuribus, & Doctoribus affirmantibus & probantibus, quod non potest executio fieri in bonis dotalibus, esse verum in debitis personarum contractis constante matrimonio, & non in debitis contractis ante matrimonium, virtute obligationis guarentigia, ita resolunt omnes supra relati Doctores, qui ita dicunt interpretari dictam l. fin. §. si a socero; & alia iura pro dicta prima opinione adducta, & l. 2. C. de his quæ in fraud. loquitur in actione personalis, non tantum in reali & hypotheca, † quæ oritur ex expressa, vel generalis obligatione bonorum presentium & futurorum, † per l. fin. C. quæ res pignori obligari possunt, si generaliter, C. qui potiores in pig. habeantur, & ex Rebus. ad Regias constit. Gallicas, tit. de constitutionibus reddituum, gloss. 8. num. 14. l. obligatione generali, l. Paulus in principio; ff. de pignoribus optime ipse Rebus. vbi supra gloss. 14. numer. 3. & quod d. l. 2. tantum loquatur in personali de se patet, probatque nostram opinionem quando præcessit bonorum obligatio. ibi, *Quibus pignolata in dotem data non docentur*, vbi Battol. notat, quòd tunc non competit actio creditoribus, quando res in dotem data non sunt obligatae prædecessore, & ita tenent Paul. de Castro, & Salicetus ibidem in principio, & etiam dicta l. 7. tit. 15. part. 5. adducta pro contraria opinione, loquitur tantum in actione personali, probatque nostram conclusionem, & omnia supra dicta, † ibi: *Quando la persona es obli-* 1303

gada

*g*ada solamente por el deudor, y no los bienes, & hoc probat l. 11. tit. 14. dicta part. 5. ibi: *Non obligando sus bienes*, vbi Gregor. Lopez in glos. 1. dicit, ex hac bonorum obligatione induci generalē bonorum hypothecam. Sed tamen in principali questione vix in praxi obtinere potui ap parente marito, tanquam tertio oppositore pro suo iure, & interesse cōstante matrimonio, licet hanc meam opinionem teneat Curia Philippica 2. p. §. 11. num. 6. qui idem in socio tenet ibidem ex opinione Bart. in l. eadem. ff. de duobus reis, & ex Decio in consil. 98. num. 2. vol. 1. & est vidēdus Peregrinus de iure fisci lib. 5. tit. 1. de publicat. bonorum, num. 117. cum sequentibus.

242 SÆP E sapius in praxi obuenit, vtrū qui vitur privilegio pro parte, conferuet in totum. In qua questione Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicto. ff. de itinere actūq; priuato in principio, tenet in totum cōseruari: 1304 t quod intellige, nisi alius non vitur alterius partis privilegij, quia existenti in possessione per vltimū partis nō 1305 cōseruatur ius totius, t cap. auditis de præscription. c. dilectus de cap. monachorum, Felin in d. c. audistis num. 19. quibus contrariari videtur opinio ipsius Bart. in l. vltimū aque, C. de aqua ductu lib. 11. vbi tener, quod qui habet amplissimum privilegiū, & eo stricto vitur, nō poterit postea 1306 large vti, t quam Bartholi opinione sequitur Alex. cōf. 33. vol. 5. Minhc. lib. 1. controuersia: vsufrequent. cap. 2. a num. 7. & est vera, & communiter recepta secundum Hortigas in

patrocinio pro ciuitate Cēsātangulæ in 3 p. n. 41. & 42. quia priuilegia consuetudine interpretantur, t cap. 1307 cum dilectus de consuetud. c. quod dilectio de consanguinitate, & affinitate, in quo sufficit consuetudo decennalis, nec est necessaria immortalis, & quadragennalis, vt in dicto cap. cum dilectus, vbi Panormitan. num. 7. & in cap. certificari de sepulturis num. 2. late Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 6. num. 58. Sed ne detur aliqua antinomia in opinionibus Bart. est notandum, quod is, qui retinet proprietatem, vitur acquirere totum per vltimū partem, non tamen is, qui de nouo acquirit, t secundum dictum Bart. in dicto §. si quis hoc interdicto in principio, qui enim pro parte possidet, totum possidere videtur, t l. si stillicis 1309 dñs. §. fin. & l. 2. ff. quemadmodum seruitur. amittantur, l. 1. §. hoc interdictum, ff. vi possidetis, l. voluntaria, C. de excusation. tutorū: & ideo non est mirum, quod vitens privilegio stricto modo, cum sibi competat amplissimo modo, præiudicat sibi, cum privilegium sit stricti iuris, vt sæpe numero recensui, & eo vitens stricto modo videtur se conformare cum iure communi, ad quod de facili reducit per l. 2. C. de noxalibus action. & quando privilegium concernit exercitium, & non merā substantiam, vitens in parte nō sibi præiudicat in alijs separatis, t text. est in dicta l. voluntaria, C. de excusation. tutorum, vbi Salicer. num. 3. ad fin. & etiam quando competit privilegium pluribus personis, vel pluribus

S rebus

Tractatus de priuilegiis

rebus, licet quis utatur in vno, non
 1311 videtur renūciare in alijs. † Et ad hoc
 allegat dictā legē voluntariæ Panor-
 mitanus in cap. cum accessissent de
 constitutio. num. fin. & ideo est ve-
 ra doctrina Bart. in d. l. vsum aquæ,
 quia per tex. quem allegat, utens pri-
 uilegio stricto modo non poterit eo
 uti largo modo: nam talis vsus redū-
 daret in præiudicium iuris publici,
 & licentia data ibi hauriendi aquam
 de publico aquæductu, vel à Princi-
 pe, vel à consuetudine, erat in certa

1312 quantitate limitata, † vt probat tex.
 in dicta l. vsum aquæ, ibi: *Ita tamen,
 vt quantitatem singuli, quam veteri
 licentia percipiunt, more vsq; in præ-
 sentem diem perdurante percipiant:*
 vbi glossa in verbo licentia, ibi: *Licē-
 tia Principis, vel consuetudinis.* Ex
 quo sequitur, quod regula subroga-
 tum non habet locum in priuilegijs,

1313 † secundum communioem opinio-
 nem Doctorum in l. si quis eum. §.
 iniuriarum. ff. si quis cautio. Azeue-
 do in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopilat. num.
 27. qui Azeued. vbi supra num. 56.
 cum Pelaez de maioratu in q. 51. tra-
 dunt latè, vtrum lex disponens de no-
 bili, vel ciue, vel confratre in confrat-
 ternitate nobilium, extēdatur ad no-
 1314 biles per priuilegium, † qui Autho-
 res plurimas leges allegant, & inter-
 pretantur in dictis locis.

Quæst. 243

ET est notandum in hac ma-
 teria, quod minæ, & venæ aureæ, vel
 metalli semper censentur exceptæ
 1315 in concessione castri, vel villæ, † per
 l. 5. tit. 15. par. 2. vbi glossa verbo *emi-
 nerat*, tenet Carol. à Grafal. lib. 1. Re-
 galiū Franciæ c. fin. pag. 303. Matth.

de Afflict. in decis. 321. & Azeued. in
 l. 2. tit. 13. lib. 6. Compil. n. 2. & priui-
 legia derogantia quibuscunq; perso-
 nis non derogant collegio, & vniuer-
 sitati, † ex peculiari ratione tradita à 1316
 Bald. in authen. item quicunq;, C. de
 Episcop. & cler. vbi Paul. & idē Bald.
 in rubr. C. ad Trebel. Felin. in c. eāte
 de rescriptis, Roman. in l. si quis mi-
 hi bona. §. seruus de acquir. hæredit.
 Jacob de Sancto Georgio in l. colle-
 gium. C. de hæred. instituen. & Cas-
 san. in consil. 1. Quod secus erit, quā-
 do priuilegium continet materiam
 merè fauorabilem, & teipublicæ cō-
 uenientem, quia tūc est facienda ex-
 tensio, & cōprehenduntur collegia,
 & vniuersitates, & omnes personæ,
 tam masculi, quā fœminæ vniuer-
 sitatis, & capituli, † vt tradit Domi- 1317
 nic. Ian. Andr. & alij Doctores in c.
 cum in illis. §. 1. de præbend. lib. 6. &
 Doctores quos refert, & sequitur A-
 zeuedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Compilat.
 à num. 3. vsq; ad 6.

P V L C H R V M deinde dubiū 244
 est, vtrum si aliquis vicinus alicuius
 loci non liberi, nec exempti à rebus
de labrança, ycriança habeat pecora
 vel armenta acquisita in prædicto lo-
 co, & admissus fuerit pro vicino in
 aliquo loco libero, vbi nō soluitur ga-
 bella de rebus, *de labrança, ycriança*,
 & postquā admissus fuerit ad prædi-
 ctā vicinitatem, vendit prædicta pe-
 cora, vel armenta acquisita in dicto
 loco non exempto: sit immunis à solu-
 tionē gabellæ, & dicta pecora, vel ar-
 menta dicantur *de labrança, ycrian-
 ça*. † In qua quæstione affirmandum 1318
 censco illa pecora, & armēta acqui-
 sita

sita antea in loco non libero, non esse exempta à prædicta gabellæ solutione, nec dici *De labrança y criança*, nam illa qualitas nouæ vicinitatis, nec illa, *De labrança y criança*, non erat acquisita antea quam ille admisus fuerat in ciuem illius loci liberi & exempti, pro quo allego text. expressum in materia priuilegij, in l. Tm̃us, ff. de militari testamento, vbi probatur, quod testamentum inuolidum factum à pagano non validatur, si postea miles decedat sub eodẽ testamento; nec priuilegium militare extendetur ad testamentum inuolidum, & absque solemnitate antea factum, † & est text. in l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus, vbi probatur, quod dominus factus alicuius serui non tenetur pro debito serui antea facto, † & faciunt tradita à Collantes in pragmatica reifru-mentaræ, lib. 1. cap. 3. num. 9. & text. in l. 14. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *De la cria y labor, q̃ en el termino della se hiziere, & l. 17. eodem tit. ibi: Y cosas que en la dicha villa y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera della: & in omnibus priuilegijs, quæ ego viderim, præsertim in priuilegio meæ ciuitatis de Ronda; hæc sunt verba: Que los vecinos de Ronda seã libres, y no paguen alcavala de las cosas, que en qualquiera manera tuuieren y adquirieren de su labrança y criança*, † vbi probatur, quod priuilegiũ conceditur rebus acquisitis *de labrança y criança*, his qui iam sunt vicini, & post hanc vicinitatis qualitatem adquirunt res *de labrança y criança*. † Et facit dictum Angeli in §. in pro-

uinciarum in autentico; vt factæ nouæ constitutiones, quod si testamentum factum sit legitime à muliere, & postea facta sit constitutio, quod testamentum mulieris non valeat sine præsentia duorum agnatorum, quod si mulier habuit facultatem mutandi testamentum, & adhibendi præsentiam duorum agnatorum, & non adhibuit, irritabitur testamentum, † quem sequitur Ripa in tractatu de peste in §. de priuilegijs vltimarum voluntatum, numer. 31. Et ratio est, quia illa qualitas adhibendi duos agnatos debet interuenire tempore facti testamenti, & quotiescunque aliquod nouum statuitur, ad futura tantum, & non ad præterita extenditur, † cap. 21. & fin. de constitution. cum concordantibus, vbi Doctores, text. in l. leges, C. de legibus, l. fin. titulus 4. part. 3. ibi: *Esto es, porque el tiempo en que son comenzadas, y hechas las cosas, deue siempre ser catado, lege legem*, C. de naturalibus liberis, vbi probatur, quod lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, † text. in l. licet canon de electione, lib. 6. ibi: *De cætero facien- das*, vbi glossa verbo de cætero, quam dicit singularem Verolius in cap. penultimo de iudicijs num. 38. & Felin. in cap. fin. de constitutio. & etiam facit, quod quando lex vel statutum liberat aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, non quoad præterita, † ita Ioan. Faber, & Salicet. in authentica ingressi, C. de sacrosanctis Eccles. Abb. in cap. præsentia de probatio. num. 64.

Tractatus de priuilegiis

Roderic. Xuar. in quæst. maioratus colum. penult. Palac. Rub. in rubr. de donatio. §. 32. col. fin. & Baeca de inope debitore cap. 14. numer. 12. & item facit illud Bartoli in l. 2. §. filijs, ff. de decurionibus, quod natus ex milite, ante militiam non dicitur miles. f.

1327

Quæst. 245

Cap. 30.

1328

1329

MVLTOTIES deinde dubitatum vidi circa pragmaticam no- uam agricultorum, in quantum atti- net ad secundum illius capitulum & clausulam, vbi priuilegium agricul- toribus conceditur, ne eorum per- sonæ capiantur intra diffinitum in ea tempus, pro quo cum debito ciui- li, vtrum in hac generali dispositio- ne debitum fiscale comprehendatur, vel censeatur exceptum, sicuti in pri- mo capite dictæ pragmaticæ. † In qua quæstione Collantes in suo tra- ctatu rei frumentariæ in explica- tionem dictæ pragmaticæ facto, in lib. 2. c. 5. neruose defendit, debitum fiscale etiam comprehendit in dicto 2. capite, & clausula illius pragma- ticæ, pro eoque colonum, nec agri- cultorem capi non posse, id asseue- rans contra Regnatum lib. 1. c. 7. quæ ipse refert allegans pro sua opinione multa iura & decisiones, præsertim l. colonos nunquam, C. de agrico- lis & censitis, libr. 11. qui text. vide- tur pro sua opinione expressus & al- legans, l. doli clausula, ff. de verborū obligatio. & l. sanctio legum, ff. de pœnis, l. alimenta, §. Basilicæ, ff. de alimen. & cibariis, legat. vbi probatur, quod clausula generalis non extēdi- tur ad antea specificata, † & pro ipsi⁹ opinione potest adduci tex. in l. non

puto, ff. de iure fisci, vbi probatur, quod in dubijs contra fiscū est iudi- candū: qui non censetur priuilegia- tus nisi in casibus à iure expressis, † & vbi fiscus non habet speciale priuile- gium seruat ius cōmune, per l. pla- cuit in fine, ff. de iure fisci, & in gene- rali statuto, etiam venit causa fiscalis, nisi reperitur speciale priuilegium, per quod eximatur, † ita tradit Dec. in conf. 5. & conf. 307. & in l. 2. C. vnde liberi, Ægidius Bosius in sua practica titul. de fisco, & priuilegio eius numer. 75. & hoc priuilegium fuit motu proprio à Principe conces- sum agricultoribus, quo casu habet vim priuilegij, & latissimè contra eum est interpretandum, † l. bene- ficiū, ff. de constitutio. Principum, latè Cepola consilio ciuili 66. nu. 9. Gram. decis. 59. nu. 55. Azeued. in l. 2. tit. 14 lib. 4. Recopil. nu. 26. & quā- do speciale præcedit, & postea sequi- tur generale, tūc appositio principa- lis impedit omnia cōprehendi, † ita Greg. Lop. in l. 3. tit. 10. p. 6. glos. 1. vers. Sed quādo. Sed his non obstāti- bus contrariū verius est, & tenendū hoc est, quod in dicto secundo capi- te, & clausula dictæ pragmaticæ de bita fiscalia censeantur excepta: pro eisque agricola capi possit: † quod probatur, quia illa generalis disposi- tio, de qua in dicto secundo capite, & clausula dictæ pragmaticæ inclu- dit omnes casus primæ clausulæ, licet maior ratio in vno, quàm in alio vi- deatur, l. 1. §. quod autem, ff. de alea- toribus, l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præstād. tradit Dec. in conf. 5. & 61. qui in d. conf. 61. dicit, id procedere, etiam si

etiam si casus sint privilegiati, & tenet Bald. in l. in fraudem in fine, ff. de testamento militis, & generalis sermo sequens non refertur ita ut excludat ea, de quibus speculiter est pronusum, 1° per l. quoties, ff. familiae eriscund. quam legem male allegat pro se Collantes, & est tex. in l. cum ita legatur, §. qui plures, ff. delega. 2. tenet Oldr. cons. 1. 21. Incipit, ad primam quaestionem, qui in n. 14. nostram tenet opinionem, videlicet, quod non excludatur exemptio & privilegium fiscalis debiti posita in prima clausula per clausulam secundam nullam de fisco faciens mentionem; allegas l. si quis priores in fin. ff. ad Trebell. l. penult. ff. de evictio. ubi hoc probatur. Facit etiam pro nostra opinione vera, quod in omnibus privilegiis & immunitatibus semper fiscus excipitur, 1° l. licitatio, §. fiscus, ff. de publican. & vectigalibus, l. 3. tit. 18. lib. 9. Recopil. & quod privilegia fisco damnosa non debent impetrari, l. nec damnosa, C. de precibus imperator. offerendis: nec contra fiscum; cui iura subveniunt, est temere iudicandum; 1° 337 1° secundum Couar. lib. 7. variarum; c. 16. n. 1. & si Princeps nil dispondere vult in tertij praedictum, per l. 2. §. merito, & §. si quis a Principe, sine quid in loco publico; cap. quavis de rescriptis lib. 6. l. 2. tit. 14. lib. 4. Recopil. ubi tradit Azeved. 1° a fortiori est iudicandum, quod in sui ipsius praedictum nil dispondere vult, quando quidem Princeps in dubio non videatur, nec presumatur velle praedictare fisco, nisi in quantum expressam faciat mentionem contra fiscum, 1° c. super

eo de officio delegat. Alex. in cons. 86. in fin. vol. 1. Anton. de Butr. in c. ut debitus honor de appellatio. Casfane. in consuetudi. Burgundiae, rubr. 2. §. 3. n. 36. fol. 296. & semper auctoritas disponentis excepta censetur in generali dispositione, 1° c. imperialis ad fin. de prohibita feudi alienatione in vobis feudorum; c. venientes de iure iurando; cap. constitutus de rescriptis, ubi scribentes, l. imperatores la. 2. ff. ad municipalem; cap. significasti de electione, & in generali dispositione semper censetur excepta persona disponentis, 1° obligatione generali, ff. de pignoriibus, l. inquisitione, C. de solutio. Azeved. in l. 3. tit. 18. lib. 9. Recopil. nu. 4. La suite de decima, c. 18. n. 94. & in c. 19. n. 8. Antonio Gabr. in vol. 3. communium opinio numi tit. de verbis significat; conclus. 9. Et probatur expressum nostram vera opinio in l. 25. tit. 13. lib. 8. Recopil. ubi expressum cautur; quod agricola possit capi, & incarcerationi pro debito fiscali: & dispositio dictae pragmatice cum sit nova, & generalis; non corrigit legem specialem habentem specialitatem in eadem materia. 1° Sed est intelligenda cum specialitate & distinctione legis antiquae, l. scientiam in principio; ff. qui latere cogantur, ubi glossa verbo non compellit; quam dicit notabilem Bar. ibidem n. 2. & l. 1. nu. 4. & in l. bonorum, C. qui admitti n. 13. & est glossa similis in l. 3. C. de silentariis, lib. 1. 7. text. in l. in fraudem; §. fin. ff. de militari testam. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrim. nu. 14. & l. 1. & laius in l. fin. C. de reuocata. dis. donatio. n. 70.

Tractatus de priuilegiis

& Costa in cap. si pater de testamen-
lib. 6. in verbo habens n. 9. & Meno-
chius de adipiscend. posses. l. i. c. med. 3.
nu. 79. & Molina de Hispan. primo
genijs lib. 1. c. 23. n. 10. quæ verissima
opinione sic retenta, restat respon-
sio ad fundamenta allata per Collan-
tes pro sua opinione, & in primis ad
l. colonos nunquam, C. de agricolis
& censit. lib. 1. c. 1. cui responde, in ea ex-
presse probari, colonos posse incar-
cerari pro debito fiscali imposto in
proprijs prædijs, & non pro debito
1343 dominorum, l. ita glossa in verbo
colonos in prædicta lege, & est tex.
in l. omnes protugi, vbi glossa, &
in l. hi penes, §. sanè, C. eodem titul.
& vtroque tenet Ioan. de Platea
præsertim in d. l. colonos nunquam
in principio, & Bar. in dictis legibus,
maximè in dicta l. hi penes in prin-
cipio, & ad dictam legem doli cla-
sula, ff. de verborum obligat. Respon-
detur, quod si dispositio, & clausula
est vna propria, non extenditur dis-
positio generalis ad specificata: sed
quando est in diuersis clausulis, &
in dispositione legali, tunc clausula
secunda intelligitur cum qualitati-
bus, & specialitatibus primæ clau-
sule, l. ita resoluit Paul. de Castro in
1344 dicta l. doli clausula nu. 3. & Bar. in
l. 2. §. 1. ff. de noui operis nuntiat. n.
6. & etiam respondetur, quod in di-
cta l. doli clausula non refertur secun-
da clausula ad specificata, quia actio
de dolo tanquam iniuriosa, famosa,
& odiosa non extenditur de casu ad
casum, ita respondet Paul. de Castro
in dicta l. 1. §. 1. ff. de noui operis nū-
tiant. nu. 4. post medium. Et si militer
respondetur ad l. sanctio legum, ff.
de pœnis, quod loquitur in odiosis,
& pœnabilibus, l. vbi ibi notat Barr. in 1345
principio, & ideo in prædicta lege
clausula generalis ibi posita non ex-
tenditur ad specificata. Et ad legem
nō putoff. de iure fisci pro prima opi-
nionē adductam respondetur, quod
loquitur in casu, quādo fiscus agit de
lucro captando, & de pœna contra
aliquem, & quando contendit con-
tra tertium in casu dubio, l. secundū 1346
Covar. qui ita prædictam legem in-
terpretatur in lib. 1. variarum resolu-
tio. c. 16. nu. 1. & multa alia fundamē-
ta ponit dictus Collantes pro nostra
vera opinione in dicto c. 5. n. 5. qui-
bus nec respondet, nec potest dari
iuridica responsio: & dispositio tex.
in dicta l. alimenta, §. basilicæ, ff. de
aliment. & ciba. legat. quam Collan-
tes pro sua opinione allegat, loqui-
tur in legato alimentorum, quod de
sua natura non est reiterabile, l. se-
cundum Barr. ibidem, & Laram de 1347
Cordoua de alimentis, §. sed si filius
a n. 48. cum sequētibz, & Michael
Grasium de successionibus in §. ius
accrescendi, quæst. 17. & traditur in
4. vol. communium opinionum in
nouis pag. 133. conclus. 47. pro qua
nostra vera opinione facit, quod
quādo Princeps concedit priuile-
gium & immunitatē cōductōribz
gabellarum, vel his, qui aliquid fisco
soluere tenentur, magis considerat
causam fisci, quā causam prædicto-
rum conductorum, l. text. in l. sem- 1348
per, §. conductores, ff. de iure immu-
nitatis: & clausula apposita in princi-
pio legis, vel dispositionis, censetur
repetita

repetita in omnibus capitulis sequē
1349 ribus, † ita Azcued. in l. 6. tit. 1. §. n. 2.
& in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. nu. 6.
& 7. Boer. decis. 146. n. 2. cum seqq.
& Thom. Gram. in cons. 6. crimi-
nali nu. 17. Cassane. in consuetudini
bus Burgundiæ fol. 135. nu. 3. & fol.
260. num. 46.

Quæst. 246
Cap. 37.

SED Pro interpretatione & ex-
plicatione priuilegiorum & instru-
mentorum, est notandum, quod vir-
tualiter contentum in priuilegio, seu
scriptura intelligitur expressè scriptū
1350 in ea, † per l. asse toto, ff. de hæredib?
instituend. l. si ita scribere, ff. de con-
ditio. & demonstratio. ita tradit Ro-
deric. Xuar. in l. post rem iudicatā,
ff. de re iudicata ampliatio 2. n. 2.
& Parlador. de rebus quotidianis, c.
fin. in 1. par. §. 21. ampliatio. 4. n. 19. &
Escobar de ratiocinijs c. 33. n. 19. ad
finem, ex quo sequitur, utrum sicuti
statut declarationi tabellionis in du-
bijs procedētibz ab scriptura, † per
1351 l. si quis decurio, §. fin. ff. ad legem
Corneliam de falsis, l. si librarius, vbi
Bart. ff. de verbor. signific. & in l. 1.
§. fin. ff. quemadmodum testamenta
aperiantur, hæc regula procedat, &
habeat locum in priuilegijs? Et asse-
uerandum est, locum non habere;
1352 † quando quidem priuilegiorum in-
terpretatio, ut iam in superioribus
dixerim, soli Principi competat. Et
utrum priuilegium concessum sim-
plici personæ extendatur ad mistam;
1353 † tradit latè Ias. & quos ipse refert
in §. omniū, instituta de actionibus
à num. 30. vbi de quæstionibus, utrum
priuilegium concessum spurio ex-
tendatur ad spurium & incestuosum

simul. † Et legitimatio concessa na- 1354
to ex soluto & soluta extendatur ad
natum ex adulterio. † Sed cum pe- 1355
na exilij sit duplicatio tantum, secun-
dum Anton. Gom. in 3. tom. variarū
cap. 8. num. 1. † est notatu dignum, 1356
quod sententia exilij lata contra de-
linquentem tali pena adiecta, quod
si non seruauerit tempus exilij, con-
demnatio intelligatur facta ad uire-
mes, erit nulla, & poterit retractari,
etiā si à reo condemnato præstus
sit consensus, † per glos. & Bald. in 1357
l. si diuersa, C. de transactio. glos. ver-
bo, *No vale*, in l. 13. tit. 22. p. 3. quia
in dicta sententia adest nullitas ratio-
ne excessus.

ET Est optimum verbum in hac Quæst. 247
materia, quod debitor, qui promisit
stare iuramento creditoris circa dain-
na & interesse, potest ante iuramen-
tum reuocare istam conventionem
si creditor mutauerit conditionem
in deterius, † ita resoluit Gom. Arias 1358
in l. 64. Tauri nu. 47. pro quo ex tex.
expressus & egregius in l. cum quis,
ff. de solutio ibi: *Si in eodem statu mā-*
serit, quo fuit, cum stipulatio interpo-
neretur. Et ibi: *Tacite enim hæc conue-*
tio inesse stipulationi videtur, si in ea
dem causa maneat. † Quam decisio 1359
nem tenet Anchar. in cons. 394. nu.
4. & est text. in l. 5. tit. 14. p. 5. versic.
Otrofi dezimos, que si esto que era pñes-
to, quod extendit ad procuratorem,
factorem, tutorem, & testamēti execu-
torem, cuius mandatum reuocatum
censetur, si cōditionē in deterius mu-
tauerint, † quod tenet dictus Gom. 1360
Arias in l. 31. Tauri nu. 1. cum seqq.
& Socin cons. 112. n. 15. lib. 1. Alciat.

Tractatus de priuilegiis

de presumptio. regul. 2. presumptio-
ne 16. num. 4. per l. pater hæredis, §.
fin. ff. de testamentaria tutela, l. liber-
to, §. Latg^r, ff. de annuis legat. quod
placuit Castello in l. 33. Tauri nu. 3:
tenet Gratianus in regul. 389. quibus
conuenit interpretatio l. 7. tit. 19. lib.
9. Recopil. vbi certa forma seruari
iubetur in adiectione, & oblatione,
del quarto, qua deficiente contuit
actus: quod ille, qui legis solennita-
tem in oblatione non impleuit, pote-
rit eam supplere, & adimplere intra
tempora à prædicta lege Regia præ-
fixa & assignata, † quod resoluit Me-
xia ad legem Toleti 1. par. fundamē-
to 12. nu. 14. per ea, quæ ibi recenfer,
quem vide. Vnum tamen peculiare
priuilegium concessum est in iure
viduis atq; pupillis, ita quod si Prin-
ceps primo loco cōcessit priuilegiū,
seu exemptionem viduis, aut pupil-
lis, & demum concessit aliud priui-
legium alteri, quod aduersaretur pri-
mo priuilegio, dicens quod illud vl-
timum concedebat aliquo alio priui-
legio non obstante, hoc vltimum
priuilegium non derogat antea cō-
cessum in fauorem viduarum, & pu-
pillorum, nisi per specialem mentio-
nem & derogationem, † per ea quæ
traduntur à Thom. Gram. in in deci-
sione 20. à num. 1.

Que. 248 QVIBVS Cōuenit, an socius
vel aliquis de his, qui in id quod face-
re possunt, cōueniantur, si totum sol-
uere promittant, videantur illi suo
priuilegio renūciare, † quādo quidē
socius, & alij relati in l. sunt qui in id,
ff. de i. iudi. & in l. verū. ff. pro socio,
& in l. 1. tit. 15. in l. 15. tit. 10. p. 5. ha-

beāt priuilegiū, ne in plusquā facere
possint, cōueniātur. † Et pro parte ne
gatiua, & sic quod tacite per dictā
obligationē de soluendo totū debitu
nō videantur prædicto priuilegio re-
nūciare, facit l. legitimā, ff. de petitio-
ne hæreditatis, vbi probatur, quod ne-
mo videtur tacite iuri suo renūciare,
† de qua lege est videndus Melsia ad
legē Toleti 2. p. in responsione ad 6.
fundamentum à principio. Sed pro
parte affirmatiua est veritas, hoc est,
quod prædicti priuilegiati, qui non
possint cōueniri in plusquā facere
possint, in totum possint conueniri;
si totum soluere se obligauerint: quā-
do quidem videantur suo priuilegio
renūciare: ita tenet las. & alij Docto-
res, quos ipse refert in d. l. sunt qui in
id, ff. de re iudicat. col. 1. & Ioan. Gu-
tier. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. in
num. 320. Obiter tamen se offert in-
terpretatio text. in l. nihil proponi, ff.
de legat. 1. & in l. fin. §. fin. ff. de con-
trahenda emptione circa quorū in-
terpretationem hæsitant valde Do-
ctores, vtrum ratione præstationis
annuæ, de qua in dictis iuribus, indu-
catur demonstratio tantū, vel actio
personalis, vel realis, & hypotheca,
† de quo est videndus Bart. in dictis
legibus, & Salazar de vsu & consue-
tudine, c. 11. n. 34. & Velasc. consult.
82. n. 8. Gama decif. 30. à n. 1. Aluar.
Velasco. de iure emphyteut. 1. par. q.
32. Ioan. Garc. de expensis & melio-
ratio. c. 4. nu. 30. & refert quamplu-
res Doctores Flores de Mena in ad-
ditio. ad Anton. Gamam decif. 13.
& Thom. Grammaticus de decisione
90. num. 1. Mantica de coniecturara
mente

mente defuncti lib. 9. tit. 2. num. 5.
 Aymon consil. 301. num. 5. Marcus
 Anton. Peregrin. de fideicomis. art.
 16. nu. 110. Giga de pensio. q. 62. n.
 19. & 20. Padilla in l. in prouinciali
 nu. 6. C. de seruitutibus, Claperius in
 sua centuria causa 42. quaest. 1. nu. 11.
 Quintilianus Mandosius in additio.
 ad consilia Romani consilio 338. lit.
 B. Couatr. in cap. Rainuntius de te-
 stament. §. 10. num. 1. Felicianus de
 censibus lib. 2. c. 5. num. 7. qui supra
 dicti Doctores plurima notatu dig-
 na referunt, in quibus non est inli-
 stendum, cum ex professo ad nostrā
 materiam non pertineant: Sed illud
 tantum, quòd quando relictum vel
 præstatio atinet ad alimenta, eorū-
 que ratione relinquitur, fauore ali-
 mentorum inducitur actio realis, &
 hypotheca, & non actio persona-
 lis, nec assignatio tantum, † secun-
 dū Roman. consil. 338. nu. 3. & Flores
 de Mena in practicis questio. quest.
 18. num. 2. & est glossa in l. Lucius,
 ff. de aliment. legatis, l. cum hī uer-
 s. idē si ageret, ff. de transactio. l. Gaius
 ff. de annuis legat. l. 2. ff. de aliment.
 legat. tradit Paul. Castrensis consil.
 338. n. 3. & Lara de anniuersarijs lib.
 1. c. 2. n. 16. qui in n. 19. ait, quòd lega-
 tū alimentorū, siue fiat pauperi, siue
 1368 diuiti, semper cōtinet alimentorū fa-
 uorē, † ut tradunt QD. in l. si certis
 annis, C. de pactis, Hieron. Giga de
 pensio, c. 51. n. 20. Simō de Preis de
 interpretatione vltimē volūtatis, lib.
 4. interpretatione 1. dubio 11. nu. 8.
 quòd alimentorū fauore exiēdit Pe-
 trus Iacobus in sua practica titul.
 de actione in rem ad relictum pro

anima & anniuersario, † & Guid. 1369
 Papa decisione 576. Salazar de vsu
 & consuetudine cap. 11. num. 34. Ti-
 raquel. de priuileg. causæ piæ, priui-
 legio 63. Mascard. de probatio. com-
 clus. 1171. nu. 4. Lara ubi supra n. 20.
 qui in n. 21. ait, id procedere quocū-
 q; modo, siue quacūq; dictione fun-
 dus fuerit adiectus præstationi fauore
 piæ causæ, & alimentorū, ex Co-
 uar. in d. c. Rainuntius de testam. §.
 20. n. 8. in fine, & ex Giga de pensio
 nibus, c. 44. n. 1. & licet incertitudo
 vitiet relictum, & etiam libertatem,
 quando nō constat de persona. cer-
 ta, † l. 1. & 2. ff. de his quæ pro non
 scriptis habentur, l. triticum, ff. de
 1370 verborum obligatio. l. quod in stipu-
 latione, ff. de vsuris, l. merces, ff. lo-
 cati, l. ita stipulatus, ff. de verborum
 obligatio. l. si ita fuerit in fine prin-
 cipij, l. si quis de pluribus, ff. de re-
 bus dubi. Ménoch. de arbitrarij lib.
 2. centuria 2. casu 188. tamen quan-
 do relinquitur pauperibus, anniuersarijs,
 & alijs causis pijs, incertiundo
 non vitiat relictum, † ita Decius 1371
 in l. fin. versic. Non obstat, C. de
 edicto Diui Adriani tollendo, l. id
 quod pauperibus, l. nulli, C. de E-
 piscopis & clericis, Bald. in dicta l.
 id quod pauperibus nu. 1. Menoch.
 consil. 292. nu. 12. vol. 3. Tiraquel. de
 priuilegijs causæ piæ priuilegio 55.
 & 56. l. quidam testamentō, ff. deleg.
 1. l. si cui, ff. de annuis legat. ubi glossa
 verbo, solutus, Gam. decis. 185. Re-
 bus. de priuilegijs scholasticorū pri-
 uilegio 133. Lara de anniuersarijs,
 lib. 1. c. 10. n. 97. cum sequētib; qui
 Doctores id affirmāt valere ratione
 priui-

Tractatus de priuilegiis

- priuilegij causæ pie, quod priuilegiū
hanc admittit explicationē, & inter-
pretationem: nam lex quantūcunq;
generalis, non comprehendit exem-
ptos, & priuilegiatos, † vt tradit latē
1372 Mexia ad legem Toleri fol. 65. à nu.
17. p. 2. fundamento 6. vbi aliquos
recenset casus speciales in nu. 18. cum
seqq. quos videre licet. Sed res nota-
tu digna est, quod licet regulariter
minor restituatur, hoc tamen nō pro-
cedit in Doctore minore, qui non
1373 restituitur, † per glossam in l. pos-
sio, C. de muner. patrimonial. lib. 10.
tenet Nicol. de Neapol. in l. sed & si
reprobari, ff. de excusatio. tutor. &
Bald. qui alios refert in l. i. C. qui, &
aduertus, quos Angel. in l. §. pueritiā
ff. de postulando, Ludouic. Montal.
de reprobatione sententiæ Pilati art.
§. n. 69. in vol. 10. tractatum Docto-
rum in antiquis.
- Ques. 249.** SI Aliquod. deinde concedatur
priuilegium Petro, hoc onere adiun-
cto, vt in quolibet anno teneatur sol-
uere vnū equū & per longissimā tē-
pora equū non soluit, sed aliud ipsius
equi loco, dubitatur, vtrum equi præ-
stationē præscribat, † & præscriptio-
ni locum fore, tenet Petrus Antibol.
in tract. de muner. 2. p. §. restat nunc
videre nu. 18. per legem is cui, ff. quē
admodum seruitur. amittantur, cum
l. præcedenti in 10. tract. Doctorū,
in antiquis, qui in nu. 19. optima vri-
tur distinctione, quam videas, quia
conducat ad casum recipientis igno-
rante longo tempore minus quā
1375 sibi debetur quotannis, † quibus sic
habitis dubitatum vidi, vtrum possit
clericus habens bona communia cū
- fratre laico ea defendere à collectis
& gabella, & alijs oneribus ratione
sui priuilegij clericalis. † Et videtur, 1376
quod sic, argumento text. in c. quod
in dubijs in fine de consecratione
Ecclesiæ vel altaris: nam quod com-
mune est, dicitur meum, l. pupillus,
ff. de verbor. signific. §. fin. l. Quintus,
ff. de auro & argento legato, l. illud;
ff. de ritu nuptiarū, l. rectē dicimus;
§. fin. ff. de verbor. signific. l. serui e-
lectione, §. Labeo, ff. deleg. 1. vbi cō-
muniter Doctores, & Calderin. cōf.
22. sub titulo de præbendis, & bona
vnita & indiuisa gaudent priuilegio
immunitatis, §. vnica C. de rei vxor: 1377
act. in 1. responso, & §. sed non si
ignoramus. Contrarium tamen est
tenendum, per l. 3. §. fin. ff. de mune-
ribus & honoribus, secundum Petrū
Antibolū in tractatu de muneribus
3. part. principali n. 109. qui ait, quod
iudex ex officio coget fratres ad diui-
sionem, & collectam imponet iuxta
ratam bonorū vnus cuiusque; vt in
l. 2. C. de muneribus patrimonialib.
lib. 10. & licet valeat donatio bonorū
facta à patre filio suo clerico, qui bo-
na donata à collectis & impositio-
nibus ratione donationis, & sui priui-
legij liberare poterit, † per l. cum fa- 1378
cultates, C. de his qui numero libe-
rorum libr. 10. tamen fraus semper
in tali bonorum donatione præsumi-
tur, l. omnes, §. Lutus, ff. quæ in frau-
dem credito. quæ donatio facta filio
clerico fraudulenter hodie de iure Re-
cop. de qua est videndus Azened.
ibidem & Ioan. Gutier. in practicis
questio. lib. 2. quest. 132. vbi late agit
quomo-

quomodo fraus probari, & præsumi
 1379 possit, † quam supra relatam doctri-
 nam intellege veram, licet certum &
 iuridicum sit, quod quando laici ha-
 buerint indiuiduū coniūctumq; ius
 cū clericis, gaudebunt privilegijs cle-
 1380 ricorum sociorum, † secundū Are-
 tin. conf. 25. Marc. Anton. Cuchum
 lib. 1. institutionū maior. tit. 9. nu. 61.
 Citadin. de iure patron. 6. p. 11. 3. n.
 3. Et hinc est, quod si laicus & clericus
 habēt ius patronatus, pars clerici tra-
 1381 hit ad se partē laici, † Staphil. de lre
 ris gratiz. titulo de modo & forma
 imperandi pag. 151. n. 3. Ioan Andr.
 quē refert & sequitur Citadinis vbi
 supra, & Ioan. Gutier. de iuram. con-
 firmat. 3. p. c. 13. n. 10. & ita ex hac cō-
 munione clerici & laici resultat in iu-
 re patronatus, quod si simul præsen-
 tent, poterit laicus præsentationē fa-
 cere intra semestre, vt poterit cleri-
 cus, † ita tenēt supradicti authores;
 quos sequitur Lara de anniuersarijs
 lib. 2. c. 9. à nū. 14. cum sequentibus.
 EST QVE Notādum, quod
 246. 250 Regij susceptores nō possunt Regiā
 Cap. 32 pecuniam consumere, vel ex ea ali-
 quid emere, adeo quod si quis ex ea
 1383 emanat, lucrum fiscus repetit, † per l.
 minime diu, C. de susceptoribus lib.
 10. l. 1. & 2. C. de his qui ex publicis
 ratio. d. lib. 10. & vrobique Bart. &
 adeo verum est, quod si fiscus poterit
 reiuēdicare rem emprā ex pecunia
 sua per susceptorem, vel thesaurariū,
 1384 † Bald. in l. si cum seruum, ff. si cer-
 tum petat. vers. Item fallit, quādo of-
 ficialis, per text. in l. si vt proponis,
 C. de reiuēdicatione, ita Frānciscus
 Lucanus in tract. de fisco in princi-

pio num. 13. Martinus Laudensis de
 priuilegio fisci nu. 259. Aegid. Bos.
 de fisco n. 49. quam conclusionem
 intellige veram, quando susceptor,
 vel thesaurarius Regius sibi ipsi, &
 non alio nomine aliquid emit de pe-
 cunia Regia: & quod prædicta rei-
 uendicatio est in subsidium, quando
 thesaurarius & susceptor est nō solu-
 uendo, † l. Moschis, ff. de iure fisci, l. 3185
 3. §. multa, ff. eod. tit. l. 1. C. de conue-
 niendis fisci debitoribus, lib. 10. l. 2.
 C. de debitor. ciuitat. lib. 11. quæ re-
 solutio est communis per Speculatō-
 rem secutum per Petr. Paul. Paris. in
 conf. 8. nu. 20. lib. 1. nam actio sub-
 sidiaria non datur, quando debitor
 est soluendo, † etiam si renuntiet be-
 1386 neficium excusationis, secundum
 Roderic. Xuar. in l. 2. De los emplaça-
 mientos, §. quæritur vterius, num. 2.
 & 10. post Barr. in l. 1. C. de conue-
 niendis fisci debitoribus, lib. 10. vbi
 additio. & Hippolyte. in rubric. de fi-
 deiussoribus; numer. 23. Et hinc
 est, quod si susceptor camerarius,
 vel receptor; qui aliquid à debitore
 recipit, desinit esse soluendo; antea
 quā domino reddat; datur recusis
 contra primum debitorem, † secun-
 1387 dum Ioan. de Platea in hsecutitates,
 C. de susceptor. & arcar. lib. 10. & A-
 uiles in capit. pratorum, cap. 45. in
 glossa verbo, Poner, numer. 5. Estque
 vera conclusio, quod relictum pro
 distributione pauperum potest ex-
 tendi ad nobiles habentes bona,
 qui iuxta suum statum, & qualita-
 tem non possunt conseruari, nec
 sine dedecore in publicum appa-
 rere, † ita Baldus in l. si quis
 1388 ad

Tractatus de priuilegiis

ad declinandum, C. de Episcop. & clericis, & Palac. Rubios in rubrica de donatio inter vir. & vxor. §. 11. nu. fin. & in foro conscientie libera-
 bitur, qui ista distributione fecerit,
 1389 † secundum frat. Manuel Rodrig. Lusitanu in sua summa tom. 1. c. 124. n. 2. ad finem, & est text. egregius in proposito in l. in eadem, ff. ex quibus causis maiores, ibi, *In vinculis autem etiam eos accipimus, qui ita alligati sunt, ut sine dedecore in publico apparere non possint*, vbi probatur, restitutionem in integrum concedi huiusmodi nobilibus maioribus viginti quinque annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus, & in vinculis detentis reputantur. †
 1390 *Quæst. 251.* SED Cum quotidie per Principem viduis priuilegium & gratia concedatur in remunerationem seruitiorum à maritis receptorum hac adiecta conditione, ut prædictæ viduæ priuilegio & gratia fruantur, quoad in viduitate fuerint, est quæstio, vtrum si nupserint, & iterum in causam viduitatis inciderint, dicatur priuilegium & gratiam durare, & ad secundam vel tertiam viduitatem transire. † In qua quæstione videtur tenendum, priuilegium & gratiam tantum ad primam viduitatem extendi, & non ad secundam, vel tertiam procedere, per regulam text. in l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significatione, l. stipulatio, l. dotem, l. stipulationem, l. licet, l. dotis promissio. ff. de iure dotium, cap. non potest de præbendis lib. 6. l. cum qui chalcadis, ff. de verborum obligatio

ne. Quod confirmatur, quia si prædictum priuilegium ad secundam & tertiam viduitatem extenderetur, daretur infinitas contra text. in l. si finita, ff. de damno infecto, † l. fidei- 1392
 commissa, §. si quis delegat. 3. c. cū in multis de rescript. lib. 6. item quia Princeps disponens de viduitate, censetur cogitasse de casu singulari viduitatis, cap. non potest de præbendis lib. 6. cap. 1. de filiis presbyterorum dicto lib. 6. facit l. cum pater, §. qui dotale, l. Lutus, l. Titia, §. qui in vita, ff. delegat. 2. l. cum dotem, §. si pater, ff. soluto matrimonio, l. 3. §. 1. ff. de dote prælegata, vbi probatur, quod disponens nunquam censetur voluisse grauare quenquam duplici præstatione. †

Sed prædictis non obstantibus 1393
 contrarium putavi de iure verius: & sic quod dictum priuilegium & gratia Principis extendatur ad secundam & tertiam viduitatem, per l. in usu iuris, ff. de verborum significat. vbi probatur, quod sepe numero vtimur verbo singulari pro plurali, † & 1394
 facit pro hac vera opinione, quod causa viduitatis non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura, † argumento text. ind. cum aliquis, C. de curatore furiosi, l. si filia, ff. de annuis legat. vbi probatur, quod regulariter causa legati est reiterabilis, & non restringitur ad primam, † l. si ita stipulatus fuero à Scio, ff. de fideiussoribus, sicuti in causa dotis, quæ determinata videtur, non solum ad prima sponsalia, sed ad vltiora

1397 *teriores, † authentica quamvis, C.*
de rei vxo. acti. & quantitas legati
multiplicatur ad multiplicationem
dicum propter conseruandum de-
1398 *cus legantis & legatarij, † l. cum qui*
dam cum l. sequenti, ff. de annuis
legat. Item facit, quia quando mul-
tiplicatio accidit casu, siue fortuna,
1399 *debet multiplicari dispositio, † se-*
cundum Bart. in l. qui bona, §. 1. cū
l. sequenti, ff. de damno infecto, quā
opinionem in prædicto nostro casu
tenet & defendit Anton. de Batrio
in cons. 31. quā opinione retenta re-
spondetur ad iura adducta pro con-
traria parte, quod loquuntur in cō-
tractibus obligatorijs, vel quando ex
iteratione resultat graue damnum
concedentis, quia tunc restringitur
1400 *dispositio ad primum actum, † qui-*
bus ita respōdet Anton. de Burr. vbi
supra allegans in ptoposito, l. inter
stipulantem, l. quidquid alstringēde,
ff. de verborum obligat. Accedat-
que supradictis, quod quando priui-
legium conceditur ex duabus causis,
vna cessante nō cessat concessio, nec
1401 *priuilegium, † vt notatur in §. affini-*
tatis, instituta de nuptijs, & in l. libe-
rorum, §. 1. ff. de his qui norantur in-
famia. Er hinc est, quod sentētia lata
ex pluribus causis, quarum vna est
1402 *falsa, sustinetur ex altera vera, † l. Ti-*
tians, ff. quod cū eo, c. pertuas, vbi
Panotm. qui filij sint legitimi, Innoc.
in c. in præsentia nostra de renuntia-
tione, Alex. in l. qui Romæ, §. duo
fratres, ff. de verborum obligatio. Fel-
lin. & Abb. in c. 1. de re iudicata: &
est text. in authentico, vt cum de ap-
pellatione cognoscitur, §. si igitur

omnes; & §. si tales, quod intel-
lige verum, dummodò ambæ cau-
sæ sint finales; ita vt quælibet de per-
se sit sufficiens ad causandum & pro-
ducendum effectum: secus si ad pro-
ducendum dictum effectum ambæ
sint necessariae, † cap. quoniam, §. 1403
porro, & §. si autem, vbi notant
Panormitan. & moderni, vt lite
non contestata, & in cap. cum ces-
sante de appellatio. & in cap. de re-
scriptis: & ideo si vna causa ponat-
ur vt ratio, & altera, vt ratio ratio-
nis, vtrique requiritur, † per l. sed 1404
si lege, §. idem si rem, ff. de peritio-
ne hæreditatis, l. 1. ff. soluto matrim.
& similiter si vna causa ponatur vt
maior ptopositio, altera vt minor, v-
na falsa corrūit argumentum, † vt 1405
docet Bart. in extrauaganti ad reprimē-
dum in verbo nec ex eorum per
text ibi: *Item intellige, quando vtra-*
que ratio cōsideratur ad effectum cau-
sandum; secus si vna non habetur in
cōsideratione, tunc ea cessante non
cessat effectus, secundum Bald. in
cap. 1. de gradibus successorum in
vsiibus feudorum; item intellige;
quando vtrique ratio, exprimitur
in lege: secus si vna tantum, licet
altera possit, cōsiderari: tunc ces-
sante expressa cessabit dispositio, li-
cet altera militare videatur, † ita de 1406
clarat Lācellotus, Decius in l. singu-
laria, colum. 3. ff. si certum petat. &
Ripa in tractatu de priuilegijs cre-
ditorum, in §. in bonis mensularij
à numer. 13. cum sequentibus, &
cum l. 4. & §. titul. 2. libr. 6. Reco-
pilation. disponat, quod nobiles
non possint torqueri, eius dis-
positio.

Tractatus de priuilegiis

positionem extende ad Consiliarium, etiam si finitum sit officium,
 1407 in memoriam pristinae dignitatis, † per text. in l. fin. ff. de Decurionibus in versicul. Non esset torquendum, quod idem erit in decurione, per illum text. & tenet Andre. Barbac. in cap. sedes Apostolica col. 5. de rescript. nam priuilegiū dignitatis non
 1408 finitur finita dignitate, † secundum Bald. in dicto cap. sedes de rescriptis, quem sequitur Hippolyt. de Marfil. in singulari 179. & in practica. §. expedita colu. 8. numer. 23. & ipse Bald. in l. Imperator la. 2. ff. de statu hominum, & ipse Hippolyt. in singulari 35. & 107. & in l. editum, col. 2. cum sequentibus, ff. de quaestio. & est glos. in l. 2. tit. 30. part. 7. Loazes de matrimonio Regis Angliae dubitatione 7. num. 38. cum sequentibus, & Plaça de delictis lib. 1. cap. 6. nu. 9. Azeued. in l. 4. & 5. 2. lib. 6. Recopil. num. 38. & Thom. Grammaticus in voto 32. nu. 23. & hinc est, quod ille, qui fuit iudex, non potest torqueri in syndicato etiā
 1409 statibus multis indicijs, † secundū Bart. in l. milites, C. de quaestio. & est text. in l. diuo Marco eodem tit. tenet Paris. de Puteo de syndicato in tit. de officio syndicat. colu. 2. & est text. in l. nihil, l. miles, C. de quaestio. tenet Inf. & Salicet. in l. 1. C. de iuris & facti ignor. Bartol. in d. l. milites, Alexand. in d. l. centuria, & dictum in decurionibus obseruatur in consiliarijs ciuitatum, qui decurionum
 1410 instar obtinent, † vt notatur in rubrica de decurionibus, lib. 10. & idē priuilegiū habent, quod & ipsi decu-

riones argumento, l. filia, §. si. ff. de condit. & demonstrat. l. si donatx, §. sponsus, ff. de donatio. & inter vir. & vxor. quod priuilegium intellige de consiliarijs & consulis magnorum locorum, & non de consulis paruorum oppidorum, † secundum
 1411 Iacob. Rebus. in l. nullus, C. ad legē Iuliam Maiestā: argumēt. l. athlete, §. 1. cum l. propter magistratum, C. eodem tit. & quod Consules ciuitatum nostri temporis habeant idem priuilegium, quod & decuriones, vt non torqueantur, † tenet Salicet.
 1412 qui ita dicit tenere communiter Doctores in l. Diuo Marco, C. de quaestio. quem refert & sequitur Thom. Gramat. voto 1. 2. numer. 23. cum sequentibus, vsque ad num. 30.

SED Cum lex 6. tit. 2. lib. 6. Recopil. disponat, quod nobilis possit capi pro debito descendente ex delicto, licet de hoc dixi aliquā in superioribus num. 606. cum sequentibus circa fideiussorem datū in causa principali, in qua adfuit condemnatio pecuniaria, erit egregia quaestio, vtrum fideiussor nobilis datus post condemnationem in executione condemnationis descendens ex delicto, quem dicimus, *De saneamiento*, gaudeat suo priuilegio, vel in carcerari possit sicuti principalis, † In qua quaestione videtur affirmandum, talem nobilem fideiussorem incarcerari posse pro dicto debito descendente ex delicto, virtute fideiussionis *De saneamiento*, per regulam accessorium de regul. iur. lib. 6. & etiam comprobatur, nā licet causa huiusmodi fideiussionis dicatur
 1413

tur procedere ex vi verborum fidei-
iusionis, adhuc potest dici causa, quæ
ex delicto oriatur, argumento legis 1.
§. ex incendio. ff. de incendio, ruina,
& naufrag. Item, quia sententia lata
contra principalem executioni man-
datur contra fideiussorem, sicuti con-
1414 tra principalem, † sine nouo proces-
su, nec noua sententia, tex. gloss. Bart.
num. 2. in l. 1. ff. iudicatum solui, quæ
opinio communis est teste Roder:
Xuares in l. 2. de los emplaçamientos,
in versic. sed pone quæstionem nu.
6. Hippolyt. in rubrica de fideiussori-
bus num. 363. & huius ratio est, quia
natura huiusmodi iudicialis fideiuf-
sionis ea est, quod fideiussores cen-
sentur vnâ cum principalibus con-
1415 dēnati, † per l. fin. C. de vsuris rei iu-
dica. tenet Pet. Rebuffus ad Regias
constitution. Gallicas titulo de literis
obligatorijs artic. 5. gloss. 9. num. 8.
pag. 131. & in titulo de sententijs exe-
cutorijs artic. 1. gloss. 16. num. 26. Ru-
pellanus forensium institutionū lib.
1. cap. 70. pagina mihi. 334: Sed con-
trarium semper mihi visum fuit, &
sic quod huiusmodi nobiles fideiuf-
sores de sancamento post dictā con-
demnationem non mittantur in car-
cerem. Quod probatur, quia hæc fi-
deiussio non ex delicto principali-
ter descendit: nam hoc respectu rei
principalis tantum consideratur: &
non respectu fideiussoris: nam di-
cta fideiussio immediatè procedit
ex noua obligatione, & contractu
post condemnationem. Item, quia
illa verba legis 6. titulo. 2. lib. 6. Re-
copilationis, *Por deuda que decien-
da de delito*, significant causam pro-

pinquam, tali modo, vt delictum
sit causa propinqua illius debiti, &
non verborum obligatio, & fideiuf-
sio, † per l. qui liberis. §. hæc ver-
ba. ff. de vulgar. & pupillar. substi-
1416 tur. vbi Barthol. Aretin. & plurimi
Doctores, quos more solito conge-
rit Tiraquel. de cessante causa limi-
tatione 20. num. 26. cum sequenti-
bus. Ex quo sequitur, quod prædicta
fideiussio non extendatur ad causam
remotam, hoc est, delicti principa-
lis. Facit præterea pro hac parte, quod
iura, quæ mentionem faciunt de de-
bito ex delicto descendente dicunt;
quod debitum est ex ipsius delicti
facto, tex. in l. actionum genera in
versic. ex facto. ff. de actio. & obliga-
tion. l. ex maleficijs. ff. eodem titulo
cuius aurea verba ad nostrum casum
taliter sunt: † *Ex maleficijs, ait Caius Iu-
1417 risconsultus, nascuntur obligationes,
veluti ex furto, ex iniuria, quæ om-
nia vnus generis sunt: nam hæc
tantum ex re consistunt, id est, ex
ipso maleficio: cum alioquin ex contra-
ctu obligationes non tantum re consi-
stunt, sed etiam verbis, & consen-
su.* Hanc ergo fideiussionis obliga-
tionem, de qua in nostra quæstio-
ne, verbis non re contrahi, quis
obsecro inficiās ire audebit? Tan-
dem facit pro hac parte, & vera re-
solutione, quod nobilis non po-
terit etiam expresse suum priuile-
gium renuntiare, † iuxta verio-
1418 rem, & receptam sententiam, de
qua per nos in superioribus nume-
ro 224. Et hanc partem in princi-
pali fideiussionis quæstione, quan-
do fideiussor est nobilis, tenet
Cinus

Tractatus de priuilegiis

Cinus in l. quoties. C. de precibus Imperato. offerendis, ubi concludit, quod fideiussor poterit uti suo priuilegio, quod sibi ex sua persona competere: & ita tenent Bald. & Salicet. ibi dem. Hucq; pertinet illud, quod optime dixerit Collantes in pragmatica agricultorum lib. 2. cap. 13. utrum priuilegium concessum agricultoribus ratione illius pragmatice, ne intra tempora ab ea destinata in carcerem possint detrudi, competat suis

1419 fideiussoribus non agricolis, ¶ qui Collantes ibidem num. 3. cum sequentibus tenet, & neruose defendit, prædictos fideiussores, qui verè non sunt agricolæ, non potiri agricultorum priuilegio, cui opinioni ex ipsius fundamentis libenter accedo, & ex his, quæ latè adduximus in superioribus num. 323. & num. 732. Et ideo fideiussor plebeius, qui pro nobile intercessit, non gaudebit nobilitatis priuilegio, ¶ tex. ubi Bart. in l. eisi fideiussor. ff. de re iudicata, & Doctores in l. tam mandatori. C. de non numerata pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 273. Collantes ubi supra numer. 4. ad finem, Castellus autem de Bobadilla in sua politica. 2. tomo lib. 3. cap. 15 num. 24: quem sequitur Collantes ubi supra lib. 2. cap. 16. nu. fin. licet mea opinio sibi magis vera videatur, non est ausus pedem firmare, quia domini *Alcaldes de Corte de Valladolid* contrarium in quadam causa practica: uere, & ideo distinctione hac utitur, uidelicet, quod si debitum ex dicto descendens applicetur parti offensi, mea opinio sit vera, & nobilis fide-

iussor non incarceretur, si autem condemnatio fisco applicetur, tunc temporis possit in carcerem mitti, eiq; suum nobilitatis priuilegium nihil profit, quia eo ipso, quod condemnatio fisco competit, dicitur causa criminalis, & non considerata dictus Bobadilla, quod illa opinio, in qua affirmauit, quod causa dicitur criminalis, quando condemnatio applicatur fisco, ex multorum opinione, ut ipse ait, est controuersa, adeo quod iudices aliquando vnā, aliquando aliam opinionem in practica admittunt. ¶ Et quod quantum- 1421 tuncque sit vera dicta opinio, nobilis nullatenus pro debito fiscali poterit incarcerari, nisi in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recopilatio. iuxta veram, & receptam opinionem, quam defendi in tractatu de Regia gabella. 4. p. 5. 2. num. 34. ¶ quam ultra Docto- 1422 res, quos ibidem recensui, sequitur Azcued. in dicta l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopilat. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. dictæ Recopilat. à num. 9. tam in principali debitore, quam in fideiussore, & Ioann. Gutierrez. in practicis questionibus lib. 5. q. 13. num. 103. cum sequentibus, & ipse Bobadilla qui nos allegat, cum nostraq; transit opinione in dicta sua politica lib. 3. cap. 15. num. 23. debetque ponderari lex 5. tit. 2. lib. 6. Recopilationis à nobis ubi supra ponderata, ibi: *Ni sean preses por deuda, salvo en el caso susodicho.* ¶

I N priuilegio deinde alicui concessio usque ad tertiam generationem, dubitatur multoties, utrum eius persona sit comprehensa in generatione, ¶ 1424

& vide -

& videntur † comprehendi; secundum Speculat. loquentem in feudo & emphyteusi in tit. de emphyteusi, §. nūcque aliqua versic. 150. Bald. in l. 2. C. de iure emphyteu. versic. Quarto; vbi Salicet. versic. Sed vigesimoquarto potest dubitari, Angel. in §. adeo instituta de locato. Paul. de Castro conf. 338. volum. 25; & in authentica si quas ruinas, C. de sacrosanct. Eccles. vers. Remanet dubium; Imola in l. quod dicitur; ff. de verbotum obligat. Socin. consil. 25; volum. 1. Gozadin. conf. 25. Corn. conf. 232. volum. 4. & consil. 51. volum. 2. num. 4. Sed contrariam opinionem tenuere Bald. in additio. ad Speculat. in tit. de locato; versicul. Idem & in tertiam generationem, & in dicta authentica si quas ruinas vers. Iuxta hoc querō, Curt. iunior in tractatu feudorum 3. part. versic. Circa istam materiam, Ruin. conf. 166. volum. 1. Anchar. & alij quam plurimi relati ab Antonio Gabrieli in 3. tomo. communium opinio num in nouis titul. de iure emphyteutico in conclus. 4. qui in numer. 6. ibidem tenet primam opinionem intelligendam in concessione facta ab Ecclesia cum Bald. in authentica defuncto, C. ad Tertullian. versicul. Et nota, & cū Cardinali, & Alexan. in cap. 1. in §. quia, versicul. Quid autem.

vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pen.
Ancharran. & alij, quos refert Al-
beric. confil. 56. volum. 2. & Boer.
decifione 327. num. 7. ad medium,
& Princeps poffit absque confensu
populi valorem monetæ mutare,
† secundum cōmunem, vt per Ioan. 1426
Fabrum instituta, quibus modis tol-
litur obligatio in principio, & in au-
thentica hoc si debitor, C. de solutio.
Cōrne: confil. 135. volum. 3. & per
multos authores relatos ab ipso Boe-
rio, vbi supra num. 9. & 7. sicuti pro-
bauimus nu. 1020. in superioribus,
Et noster Hispaniorum Rex Philip-
pus Tertius nūc scutorum valorem
mutauerit, & auxerit, † dubitatum
vidi, vtrum si aliquis obligatus fue- 1427
rit ad solutionem centum scutorum,
antēā quā augmentum fieret, te-
neatur soluere respectu valoris cur-
rentis tempore obligationis, vel cur-
rentis tempore solutionis. † Et quā- 1428
uis hæc questio valde sit contro-
uerfa inter Doctores, vt videre est
apud dictum Boerium dicta deci-
fione 327. & Anton. Gabriel. in 3.
tomo cōmuniū opinionum tit.
de solutio: conclus. 2. Veritas, quæ
secundum communem opinionem
deducitur ex supradictis authoribus
& scriptorib' ab eis relatis, est, quod
attendatur valor respectu temporis
solutionis, siue scuti, vel auri au-
cti, vel diminui fuerint à Princi-
pe, ita ipse Boetius vbi supra num.
9. & Anton. Gabriel vbi supra num.
10. & Couarru. de veterum collatio-
ne numismatum, cap. 7. §. vnico à
num. 2. qui authores supradicta in-
telligunt vera, nisi aliud in contractu

T apponá=

Quæ. 254 E. T. Cum in monetâ seu pecu-
niâ tria reperiantur, scilicet, materia
quoad valorem, forma quoad au-
thoritatem, & pondus quoad usum;
1425 † per l. i. ff. de contrahend. emptio.
l. 1. & 2. C. de vete. nûm. pot. lib. 12.

Tractatus de priuilegiis

apponatur ex partium & contrahentium consensu. Et cuius damno currat diminutio monetæ, stante debitoris mora, & quomodo consideretur valor monetæ in ultima voluntate, & in statutis, & in
 1429 sententia & gratia Principis, & latè agitur per dictum Anton. Gabrielem vbi supra conclus. 3. cum 4. sequentibus, & per dictum Couarru. vbi supra numer. 4. & quod dispositio disponens in viro intelligatur etiam habere locum in vxore, & de conuerso, nisi ratio diuersitatis appareat, & tenet Bart. in l. 1. ff. quod metus causa, & in l. fin. C. de indicta viduitate. tollen. Cassane. in consuetud. Burgundie, versicul. 7. conclusio, quos refert & sequitur Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, titul. de legibus & constitutionibus conclusio 3. numer. 2. qui in numer. 3. ait, idem dispositum in priuilegiis, & nam priuilegium concessum marito extenditur ad eius vxorem, per l. non tantum in fine, ff. de re iudicat. & ex Cumanio ibidem, cum Dec. in l. 1. C. de in ius vocando, & cum l. 3. titul. 21. lib. 4. Recopil.

Quest. 255 E T cum alię multę leges nullitate reiciant, eas intelligere debes, nisi illa nullitas procedat ex defectu citationis vel iurisdictionis, &
 1432 secundum Auendaño in tractatu primi & secundi decreti à numer. 16. & in tractatu de secunda supplicatione numer. 4. Petrus Paulus Parisius in consil. 29. & 45. numer. 28. volumine 1. quod etiam tenent quamplurimi Doctores, quos re-

fert & sequitur Anton. Gabriel 3. tom. communium opinionum sub titul. de statutis conclusio 3. vbi multas inuenies ampliationes & limitationes notatu dignas, præsertim in numer. 25. vbi habetur, quod defectus iurisdictionis non admittitur, quando sententia pronuntiatæ à iudice non habente iurisdictionem, fuerit confirmata per iudicem plenam iurisdictionem habentem, & ex multorum auctorum opinio-
 1433 ne.

GRATIA. Tamen, vel priuilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri postea purè concedatur, posterior præfertur, etiam si conditio postea verificetur, & per
 1434 text in cap. si pro te de rescriptis, libr. 6. tenet Cardinal. in Clementina 1. de concessione præbendæ, notabil. 10. & Federic. de Sen. in consil. 197. Petrus Paul. Paris. consil. 82. numer. 24. cum sequentibus, volum. 4. Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, libr. 6. titul. de clausulis conclusio 2. quod limita, quando gratia vel priuilegium conditionale haberet clausulam retrahentem, & quia tunc
 1435 præfertur secundo priuilegio purè concessio, vt tradit ipse Anton. Gabriel vbi supra, numer. 7. ex Rota in nouis decisione 383. & Felinus in cap. capitulum de rescript. Parisius in dicto consilio 82. volumine 4. Nota deinde, quod quando terminus & iudicium limitatur in lege, statuto, vel priuilegio ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud
 tempus

1436 tempus causa terminari possit, † secundum Gandinum in tractatu malefactorum in parte de multis questionibus numer. 10. Abb. consil. 64. numer. 1. volum. 2. Roderic. Xua- rez allegatione 5. pag. fin. Azeued. ad curiam Pisanam, libr. 4. cap. 6. numer. 88. quem videas in hoc articulo etiam in l. 11. tit. 7. lib. 3. Recopilation. à num. 1. cum sequentibus, & Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 3. part. cap. 5. numer. 16. & Castill. Bobadilla in sua politica 2. tom. libr. 3. cap. 8. num. 256. & lib. 5. cap. 1. à numer. 160. cum pluribus sequentibus.

Quæst. 257
Legatū rei
alienæ.

ATTAMEN Cum rei alienæ legatum valeat hac habita distinctione, videlicet, quod si testator nesciuerit, rem esse alienam, sit inutile huiusmodi legatum: sed tamen si sciuerit, rem alienam esse, validum sit, quoad rei æstimationem, † per l. cum rem alienam, C. de legatis, §. non solum instit. eodem tit. l. non dubium, §. finali, ff. de legatis 3. cum concordantibus, l. 10. tit. 9. par. 6. vbi bona glossa hæc materia fauore vxoris, & coniunctæ personæ priuilegio, recipit talem interpretationem, quod valet legatum rei alienæ quoad prædictas personas, etiam si testator ignorauerit, rem legatam alienam esse, † vt bene probatur in d. l. cum rem alienam, §. ultimo, & in dicta l. 10. tit. 9. part. 6. post medium, l. cum prædium, C. de fideicommissis, l. quintus, §. fin. ff. de auro & argento legat. quod priuilegium extendit, habere locum, quando relictum fuerit legatum

pro anima, vel pro anniuersario, vel ad pias causas, vel alicui, qui à testatore diligitur ratione coniunctionis, vel proximitatis; † secundum Guillelm. de Cuno in d. l. cum alienam, vbi Alexand. quos refert & sequitur Gregorius Lopez in dicta l. 10. tit. 9. part. 6. in glossa verbo, *De la comprar*, ad medium, & tenet Zasius alios referens Doctores in dicta l. cum rem alienam, numer. 12. ex quo sequitur, quod legatum relictum pro virginibus maritandis poterit retineri in utroque foro à femina, quæ licet opinione vulgari pro virgine habeatur, in rei veritate non est virgo, † nisi aliud ex voluntate testatoris constet, vt optimè resoluit Lara de anniuersarijs, libr. 1. cap. 21. numer. 90.

E T Etiam priuilegium viduis concessum extenditur ad nuptas habentes inutiles viros, † secundum Baldum in l. fin. C. de plagiarijs, & tradit Cota in memorabilibus iuris verbo, vidua, & Couarru. in practis quæstio. in quæst. 7. num. 2. vers. Est & secundò, qui alios plures refert authores, & tenet Lara de anniuersarijs, cap. 21. numer. 34. libr. 1. Et cum infans expositus præsumatur esse ex parentibus non infamibus, & ritè & rectè possit ordinari, & censeatur idoneus ad omnes actus legitimos, † secundum Ananiam in c. vnico de infantibus languidis expositis nu. 11. & Angel. in l. nemini, C. de Episcopali audientia, quem refert & sequitur Felinus in c. cum deputati de iudicijs, numer. 10.

Quæst. 258
De nuptis
inutilibus
viris.

1441

De expositis.

1442

Tractatus de priuilegiis

& Gregor. Lopez in l. fin. tit. 10 par. 4 in glossa verbo, *Se haze libre*; dicit communem & veram opinionem Couarrubias in Clementina si furiosus de homicidio in 1. part. 1. electionis numero 9. & expositus censetur cuius illius loci; cui ex-
 1443 penitur, & ubi repetitur, & secundum Boerium in de cessione 13. num. 41. erit scitu dignum, quod expositi sunt incapaces officiorum sanctæ Inquisitionis, Ecclesiarum, collegiorum, & confraternitarum, in quibus habentur statuta requiruntur qualitates nobilitatis, & alia huiusmodi, quæ habentur in multis statutis, quia licet in dubio boni præsumantur: hæc præsumptio nihil operatur; quando qualitas ab statuto requiritur, nisi probetur, quia non sufficit, quod qualitas adsit præsumptiue,
 1444 nisi exactè probetur, & quod tenet Hippolyt. de Marsilis in l. si quis nec quæstio numer. 130. ff. de quæstion. Aymon Crauet. consilio 225. de antiquitate sessione 1. num. 38. & Rolandus consilio 8. numer. 56. volum. 1. qui alios refert, & Tiberius Decianus & consilio 23. numer. 23. volum. 1. Auendanius in dictionario in verbo, *Costumbre*, versicul. Item aliud, & in lib. 1. de exequend. mandat. Regum cap. 6. numer. 7. Matienus in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopilationis glossa 5. num. 12. Baptista Laderchius in consilio 12. numer. 1. refert alios Doctores Brunorus à Sole in suo compendio in verbo, qualitas requisita à lege, & Lara de annuversarijs lib. 2. c. 4. numer. 37. cum sequentibus: nam quando probatio per modum conditionis requiritur, non sufficit præsumptiua, f. l. Lutus, ubi Bartol. & scribentes, ff. de condonon. & demonstratio. Decius tenet in consil. 11. numer. 9. & Lara ubi supra num. 38 ad finem. Et comprobatur, quia si in aliquo negotio, vel statuto testes bonæ famæ requiruntur, & quod sint maiores exceptionis totius: hæc qualitas debet probari, aliàs præsumptiue non sufficit, f. ita
 1446 Angelus in l. 2. §. diem, ff. quem admodum testamenta aperiantur, Hippolyt. Marsil. in singulari 187. Ioannes Crötus in tractatu de testibus numer. 392. dicit communem & veram opinionem Alciatus de præsumptionibus regul. 3. præsumptione 2. numer. 10. refert alios Azcued. in l. 1. tit. 7. lib. 5. Recopilation. num. 16. Sed tamen si statutum disponat negatiue, hoc est, quod non admittantur ad honores, vel ad collegia, vel ad Ecclesias illi, qui descendunt ex infecto sanguine, vel aliam habuerunt maculam; tunc admittuntur expositi, & quia cum huiusmodi statuta sint iuri contraria, per text. in cap. eam te de rescriptis, & veniant restringenda, & non extendantur ultra illud, quod exprimitur, & per l. si verò, §. de viro, ff. soluto matrimonio, & statutum est sumendum in eo sensu, ut minus ius commune
 1447 legatur, & secundum Bart. in l. omnes populi, ff. de iustitia & iure, nu. 56. ubi las. num. 60. Ripa in rubrica, ff. soluto matrimonio num. 61. Andre. Alciat. in consil. 68. n. 6. Roland. consil.

consil. 21. num. 21. volum. 1. Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 7. num. 32. & lib. 2. cap. 4. numer. 39. cum sequentibus, qui refert Aymon in consilio 25. & Becium consilio 1. numero 6. & Iaf. consil. 50. numer. 2. & Baldum & alios, quod secus crederem, quando à lege vel statuto tantum requiritur, quod aliquis sit idoneus. Nam tunc temporis cum habeat pro se iuris præsumptionem, nulla probatio de bonitate requiritur; ¶ per textum in cap.

unico de scrutinio faciendo, & in cap. fin. de præsumptionibus cum concordantibus.

Idem. E. T. Cum in superioribus resoluerini, expositum esse ciuem illius loci, & ciuitatis, cui exponitur, & ubi reperitur; scitu dignum est, quod si aliquod legatum relinquitur, vel priuilegium concedatur virginibus, vel puellis naturalibus, vel ciuibus alicuius ciuitatis, vel pro eis maritandis aliquid relinquitur, virginēs, & puellæ expositæ comprehenduntur in dicto legato seu priuilegio, ¶ ita Bartol. in l. 1. ad finem, ff. ad municipalem, Ioan. de Platea in l. ciues in fine, C. de incolis & originarijs libr. 10. Gregor. Lopez in l. fin. titul. 20. part. 4. in verbo, *Echando*, ad finem, quos sequitur Lara de anniuersarijs libr. 1. cap. 21. numer. 78.

Quæf. 260 De virginibus. ADDE Etiam huic tractatui, quod virginibus hoc est peculiare priuilegium concessum, quod virginēs solē sunt in Abbatissas eligendæ; & præferendæ, ¶ per glossam in Clementina attendentes, §. sta-

tuimus de statu monachorum, ita Azcuedo in consilio 14. numer. 8.

Et pauperes consanguinei semper sunt præferendi in legaro generaliter pauperibus relicto, ¶ ita Tiberius Decianus in consil. 1. num. 51. 1503 vol. 3. Azcued. in consil. 16. num. 40. & passim pro eorum opinione executorias Regias vidimus.

E. T. Talis est seniorum priuilegium, quod semper in beneficijs, & præbendis senior debeat præferri, ¶ 1504 secundum Psalmistam vol. 1. & Ro- chum de Curt. de iure patronatus in verbo honorificum nu. 42. Bald. in consil. 167. vol. 4. Gregor. Lop. in l. 7. tit. 15. par. 6. in gloss. verbo, *Alas an- eland*, Ioan. Gutier. in consil. 12. num. 30. Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 7. n. 4. qui ubi supralib. 2. c. 3. tenet, quod etiam præfertur Doctor peculiari priuilegio. ¶ Quod priuilegium etiam in sequestratione bonorū reperitur, adeo quod alimēta sint eroganda illi, cuius bona sequestrantur, ¶ ex doctrinā Aluar. Velasc. in consultatione 1. Procuratorque in rem suam, quem dicimus, *En causa propia*, non potest reuocari amplius, ¶ ita tradit Philippus Decius in consilio 521. numer. 9. & Gratia. in regul. 389. numer. 9.

MVLTO TIESQVE Dubitationi ansam præbet, quod debitoribus præuentione & anticipatione vtuntur suum debitum exigendo, quod licet debitor alios habeat creditores priuilegiatos, qui postea apparēt, & sua debita petūt, & si debitor nō est soluēdo, petunt pecuniā

T 3. iam

Consanguinei pauperes.

Quæf. 261 Seniores.

Alimēta.

Procurator in re sua.

1507

Quæf. 262

Creditorū cōpetitio.

Quæf. 260 De virginibus.

1502

Tractatus de priuilegiis

iam solutam alteri creditori, & ideo dubitatur, vtrum repertioni sit locus. † In qua quaestione videtur non esse locum repetitioni, quia creditor, qui prior exigit, vigilauit in exactiōe sui debiti, & vigilantibus, & nō dormientibus iura subueniūt, & repetitionem debiti soluti non cōcedunt, † l. pupillus, ff. quē in fraudē creditorum, l. fin. C. de deposito, & vtrōque Bart. & Doctores. Sed veritas huius quaestionis talis est hac distinctione, quod aut debita sunt personalia, aut realia & hypothecā, & priuilegiata, & si fuerunt personalia, iura subueniunt creditori, cui primo fuit facta solutio, & non est locus repetitioni. † Et in hoc casu loquitur dicta lex pupillus, ff. quē in fraudem creditor. & dicta lex fin. C. de deposito, & l. 11. tit. 14. & l. 9. tit. 15. par. 5. Si autem debitum est reale, fiscale, & hypothecā, & priuilegiatum, tunc temporis datur repetitio solutae pecuniae, quae repetitio competit priori creditori priuilegiato ratione priuilegij & hypothecae, † per l. pecunia. C. de priuileg. fiscali, tradit & latē resoluit Couarru. in practicis quaestio. cap. 29. per totum, & Gomez de Leon in sua centuria cap. 36. & 86. & Gregor. Lop. in dicta l. 11. tit. 14. part. 5. in glossa verbo, *No obligando sus bienes*, & est textus expressus sic distinguēs in l. fin. §. et si praefatam, C. de iure deliberandi. & resoluit Felicianus de censibus tomo 1. libr. 3. cap. 5. numer. 17. Parlador. de rebus quotidianis, libr. 2. cap. fin. part. 5. §. 3. à numer. 46. & Barbosa in l. 1.

ff. soluto matrimonio 6. part. à nu. 21. & Ioan. Gutier. in practicis quaestio. lib. 5. in quaest. 100.

E T In nostra priuilegiis materia venit interpretanda practica, lex 9. tit. 11. lib. 2. Recopilation. ibi: *Mandamos que todos los otros pechen, y paguen, no embargante que traigan pleytos pendientes*, vtrum nobiles, qui nondum consequuti sunt sententiam, admittantur ad officia nobilium lite pendente. †

In qua quaestione tenet partem negatiuam Couarru. libr. 1. variarum resolut. cap. 16. numer. 11. & Orator. de nobilitate in 3. part. tertiae partis principalis numer. 5. cum sequentibus, & Didacus Perez in l. 6. tit. 2. libr. 4. ordinamenti in glossa, *No embargante*, versicul. Vtrum autem column. 1380. Sed affirmatiuam partem, hoc est, quod nobiles lite pendente gaudeant officijs nobilium, tenet Auendaño de exequendis mandatis Regum 1. parte capit. 19. numer. 23. ad finem, & Ioan. Gutier. in practicis quaestio. lib. 1. quaest. 25. pag. 71. & hanc opinionem tanquam veriorē defendit Ioan. Garcia de Nobilitate in gloss. 35. numer. 49. quae opinio in plurimis partibus praedictae legis Regiae probatur, si bene perpendatur.

E T In alimentorum materia est admodum controuersa illa quaestio, vtrum pater habens filios legitimos, possit filio spurio quintum pro alimentis relinquere, si dictus filius spurius toto quinto non egeat ad suam congruam sustentationem.

1513 sustentationem, † In qua quæst. Co-
uat de sponsalibus 2. part. c. 8. §. 6. n.
8. & 10. & Ant. Gom. in l. 10. Taur.
numer. 41. tenent, quod pater pote-
rit prædicto filio spurio totum quin-
tum relinquere alimentorum ratio-
ne. Sed contrariam opinionem tenent
quam veriorē sequitur, & defendit
Tellius Ferdinand. in l. 10. nu. 6. cum
sequentibus, & Rojas in epitomē suc-
cessionum, c. 22. nu. 31. & Ludovic.
Molina de Hispan. primogeni. lib. 21.
cap. 15. nu. 34. & Matienç. in l. 8. tit.
8. lib. 5. Recop. gloss. 1. nu. 13. & 14.
& Ioan. Gutier. in practicis quæstio-
lib. 2. quæst. 110. & in foro conscien-
tiæ esse veram tenet fr. Manuel,
Roderic. in sua summa cap. 10. nu. 21.
quod seruabitur, etiam si spurius vi-
uente patre alimenta petat, iuxta præ-
dictorum doctorum opinionem: &
licet controuersum fuerit, utrum
alimēta illegitimis præstanda sint
iuxta congruam sustentationem, &
non iuxta recipientis dignitatem,
verior opinio est, prædicta alimen-
ta esse præstanda dignitate & quali-
tate recipientis attenta, † quod in
praxi receptum est, secundum Mo-
linam ubi supra numer. 35. cum se-
quentibus, & Humadam in scho-
lijs ad Gregor. Lopez in l. 2. tit. 7.
part. 2. glossa 1. numer. 5. qui pro
hac opinione ponderat glossa, &
leges partitæ. Magisque controuer-
titur inter Doctores, utrum si quin-
tum non sufficiat pro alimentis præ-
standis filiis illegitimis ad con-
gruam sustentationem possit, &
debeat pater ultra quintum eis re-
linquere. † De qua quæstione plu-

rimi controuertunt, ut videbis a-
pud Molinam de Hispan. primo-
geni. lib. 2. cap. 15. à numer. 52. cum
sequentibus, & Ioan. Gutierrez in
practicis quæst. lib. 2. quæst. 109. &
Zauallus in 3. tomo quæ commu-
nes quæst. 779. per totam, qui au-
thores utriusque opinionis referunt,
distinctionemque adducunt. Sed
ut hæc difficultas sedari possit, vera
distinctio, & resolutio erit, quod
stantibus bonis ad congruam susten-
tationem legitimorum, & illegiti-
morum pater possit, & debeat ille-
gitimis ultra quintum relinquere, si
hoc opus habeant ad congruam vi-
tæ sustentationem: ratione imbel-
lilitatis, infirmitatis, demencie,
aut furoris. Si tamen legitimis, &
illegitimis non sufficiant parentis
bona, tunc legitiimi præferantur,
eisque ultra quintum non auferatur,
ita resoluit Matiençus in l. 8. titulo
8. lib. 5. Recopilationis glossa 1.
numer. 2. cui adhaeret Hómada in
schoijs ad Gregor. Lopez in l. 2. tit. 7.
part. 2. glossa 1. numer. 6. quibus
libenter assentio, cum Angulo de
melioratio. l. 12. num. 33. & in l. 1.
EST QVE. Difficilima quæ-
stio, utrum pater, vel auus, non utens
priuilegio per spatium decem, vel
viginti annorum, ut in superiori-
bus resoluiamus, illud amittat, tam
quoad se, quam quoad posteros &
successores, quando est coheres sum
sibi, & posteris, & successoribus. †
Quam quæstionem latissimè pro v-
traque parte disputat Ioan. Garc. de
Nobilitate, gloss. 6. à numer. 38. ad-
ducens quàm plurima fundamenta,

Quæst. 275
Pater non
uens priu-
legio an
preiudicet
posteris.

1516

Tractatus de priuilegiis

quæ sunt scitu visuque digna, & ad plurima conducunt, & tandem resoluit, quod priuilegium, & exemptio per non usum, vel contrarium usum perditur tam quoad patrem, & auum, quam quoad posteros, & descendentes, licet omnibus sit concessum. Quæ opinio iure nostro attentio, per ea quæ ab ipso referuntur, vera & indubitabilis est; à qua non potest recedi, nec in iudicando, nec in consulendo.

Quæst. 266 E T Quia quotidie iudices inferiores iudicant de priuilegiis, & interpretatione, est notandum, quod quando illi vertitur circa personam priuilegiatam, vel circa factum, huiusmodi iudices inferiores cognoscere possunt. Si tamen illi vertitur circa valorem & sensum, seu interpretationem priuilegiis, hæc cognitio pertinet ad Regem, ad suumque Regium Consilium, *De contraduria maior*, § 17. ita Bald. in cap. i. numer. 3. apud quem vel quos feudi controuersia debeat decidi in visibus feudorum Gregor. lop. in l. 17. tit. 28. part. 3. Ioan. Garc. de Nobilitate, gloss. 1. §. 1. à numer. 1. cum sequentibus, qui ita interpretantur verba legis ex facto, ff. de vulgari, ibi: *Beneficia principalia, ipsi Principes solent interpretari*, l. 1. tit. 1. part. 1. ibi: *Otro si, ha poder si fuere obscuro, de lo declarar*, & l. 27. tit. 18. p. 3. ibi: *No lo deue ninguno juzgar, sino el mismo, o los otros que reynaren*. Extenditurque ad materiam gabellarum in dicto loc. tit. 75. quod quando agitur de facto partium, cognoscant iudices inferio-

res, si autem de iure priuilegij gabellarum, seu de eius exemptione, sensus interpretatione, vel mente Principis, recurritur ad Regem, vel ad eius Consilium *de Contraduria maior*; & interpretaturque dictus Ioan. 1518 *Garcia de Nobilitate*, glossa 1. c. 1. 48. legem 9. tit. 11. lib. 2. Recopil. in illis verbis: *Excepto el hijodalgo notorio de solar conecido, y el de executoria*; quod quando iudicibus inferioribus committitur inscriptio personatum ad solutionem tributum Regij, iuxta formam prædictæ legis 2. & aliquis opponit, se esse notabilem notorium, *De solar conecido*, vel habere executoriam, si his vertitur circa suam nobilitatem ante superiores, non poterunt inferiores iudices de prædicta exemptione cognoscere. Sed circa eam ad superiores iudices recurrendum est, & per ea quæ ipse adducit, quod probat per dictam l. 9. ibi: *Pero es mi merced, que si alguna contradicion les quisieredes, o quisiere poner alguna persona, o concejo contra lo en esta ley conecido, que no conueza des dello*. Si tamen illi non vertitur apud superiores iudices, vel ab eis inscriptio demandata sit, & aliqua his vertatur super exemptione concessa à iure Doctoribus, vel Licentiatibus, vel circa torturam, vel palinodiam, & alia huiusmodi, iudices inferiores de his cognoscere possunt, per incidentiam, ut traditur à dicto Ioan. Garcia ubi supra, glossa 35. num. quadragesimo septimo & nos in superioribus obiter resoluimus.

TENET.

Quest. 267 **T E N E T Q V E** Dictus
Privilegia Ioan. Garcia vbi supra; glossa 48.
tus quando numer. 19: vnum valde notabile;
inquiete. videlicet; quod in causis privile-
tur. giorum, sicut in causis nobilitatis,
non sufficit inquietatio verbalis,
ad hoc vt aliquis conqueri possit;
1520 sed requiritur realis inquietatio, t
ex doctrina Bartol. in l. si prius, ff.
de noui operis nuntiatio. a numeri.
3: vbi Alexand. a numeri. 17. vbi
ad numeri. vigesimūtertium, & ex do-
ctrina Bartol. in l. prima, §. huius
autem edicti, numero secundo,
2. ff. vtipossideris, qui Ioannes Gar-
cia vbi supra a numeri. 9. cum se-
quentibus, netuose defendit, le-
gem diffamari, C. de ingenuis, &
manumissis; intelligendam fore
1521 in reali diffamatione, t per ea, quæ
ibi adducit, & in glossa 48. §. 1.
cum sequentibus, refert plurimos,
qui habent privilegium a iure, ne
trahantur ad testificandum coram
iudicibus superioribus, *De hisof-*
dalgo. t

Quest. 267 **O B I T E R Q V E** Non mi-
De vxore nor difficultas est disputanda in
Et filio. vo nostro de privilegiorum explicatio-
lentibus ac ne tractatur, vtum vidua habens
cupare, Et filios præferatur eis in accusatione
pacem fa- mariti occisi patris prædictorum
cere. filiorum. t In qua questione licet
1523 Castillo de usufructu libr. 1. capit. 2.
numer. 25. defendat filios esse præ-
ferendos, tamen refert quamplu-
rimos Doctores pro communi te-
nentes, quod vidua præferatur, vt
apud eum videre poteris, cui com-
muni adhæreo, ab eaque non reced-
endum puto.

MAIOR QVE Dubitatio *De mulie-*
est, vtum per transitum ad secu- *re secundo*
dum matrimonium vidua amit- *nubente.*
tat hanc accusationem. t Et prædi- 1524
ctam accusationem amittere, tenet
Villalpando ad l. vigesimāsecundā,
titul. primo part. septima, §. 40:
numero tertio, versiculo, Limita
singulariter, quæ opinio compro-
batur. Nam mulier per transitum
ad secunda matrimonia perdit illud,
quod a lege ei fuerat delatum, t 1525
vt tradit Castil. in dicto tractatu de
usufructu in loco supra citato, qui
vbi supra dicta questio. 40. num.
3. tenet, quod lex admittens vi-
duam ad accusandum de morte
mariti, est exorbitans, & restrin-
genda, ff. & commotio mulieris 1526
est accidentalis ratione matrimo-
nij, quod in viduitate continua-
tur, & cessante matrimonio, &
viduitate cessat, illa cōtinuetur,
vt per eundem Castellum vbi su-
pra numero vigesimo septimo, &
quia mulier non admitteretur ad
accusandum de morte mariti de
iure digestorum, & admittitur de
iure nouo, C. quia reputantur duo
in carne vna, t per textum in cap. 1527
gaudemus de diuorcijs, quod est ve-
rum, quatenus durat matrimonium
& viduitas. Præterea vidua ad-
mittitur ad accusationem de morte
occisi mariti propter dolorem,
qui dolor cessat itante secundo ma-
rito, cui amor de nouo applicatur,
& non potest esse mulier in carne
vna, & in vno amore cū primo ma-
rito mortuo, & cum secundo viuo,
quia darentur duo specialia, quæ nō
admit-

Tractatus de priuilegiis

1528 admittuntur in iure, † per tex. in l. 1. C. de dotis promissione secundum Gratium consil. 35. num. 8. lib. 2. & secundum Barbosam in l. 1. ff. soluto matrimonio 3. p. num. 45. versic. sed aduersus cum sequentibus, Bursat. consil. 271. num. 25. lib. 3. & ratio potissima, per quam mulier nubendo secundo marito amittit filiorum tutelam, est, ratione magni amoris, quam applicat secundo marito. l. 40. tit. 16. par. 6. & mulier per transitum ad secundas nuptias amittit lectum quotidianum, & vestes lugubres, quæ filijs, & hæredibus primi mariti restituntur, † l. 6. tit. 6. lib. 3. for. Regalis, vbi tradit Montaluo: & quia mulier secundo nubens dicitur de domo & familia secundi viri, & perdit priuilegium illius primi mariti, & sepeletur cum secundo marito, & non potitur mariti priuilegio, nisi quatenus in viduitate permanferit, † c. 15. qui. §. mulier de sepultura lib. 6. Cassaneus in consuetudinibus Burgundie rubrica 10. §. 7. num. 34. ff. lib. §. vidua. ff. ad municipalem. l. mulieres. C. de incolis lib. 10. vbi Ioanni de Platea, & ad hoc vt mulier dicatur vidua, debet in viduitate persistere, † secundum Bart. in authentico de nuptijs. §. soluto; num. 1. qui in l. fin. C. de priuilegijs scholarium lib. 12. num. 1. tenet, quod mulier per transitum ad secundas nuptias amittit primi mariti priuilegium, vt supra diximus, & etiam vidua per contractum secundi matrimonij statim suum mutat, † l. mulieres. C. de dignitatibus lib. 12. fecitq; illud singulare, quod mutata persone cōditione,

mutatur priuilegium, † l. fiscus. ff. de iure fisci, cap. vnico. §. verum de iure patronat. vt per nos latè in superioribus num. 281. mutatione autem status videtur alia persona: tita Bart. in l. iuris gentium. §. si ante aditam num. 1. ff. de pactis; & deficere causa cōcessionis alicuius priuilegij cessat priuilegium, l. cura. §. deficientium. ff. de muneribus, & honoribus, l. his oneribus. §. penultimo. ff. de vacatione munerum, l. semper. §. negotiatores, ff. de iure immunitatis, l. uti-telas. §. sed legitima. ff. de capitis diminutione. Quibus ob stare videtur, quod pœnæ secundo nubentium sublatae sunt hodie, † per tex. in cap. penultimo, & final. de secundis nuptijs, vbi scribentes l. 3. tit. 1. lib. 3. Recopilation. quod tenet Anon. Gabriel in 3. tom. communium opinio num lib. 3. conclus. 5. pag. 223. Hippolyt. Riminald. in consilio 279. num. 116. cum sequentibus tomo 3. Quibus responde, quod pœnæ secundo nubentium, quæ sublatae sunt de iure Canonico, & Regio, non habent locum in his, quæ introducta sunt in fauorem filiorum, † iuxta plurimum opinionem, vt per Castellum de vsu fructu lib. 2. cap. 2. num. 16. & prædicta correctio iuris Canonici, & Regij intelligitur, quando sunt merè pœnæ, secus si non essent merè pœnæ, licet non concernant fauorem filiorum, sed aliunde proueniant, ita Ioan. de Garro. in rubric. de secundis nuptijs num. 14. par. 2. & Anton. Gabriel vbi supra condes. §. n. 10. quibus ob stare videtur, quod sententia de futuro valet, si dependet

det

1537 det à iure, quod est de presenti, ¶ l. 1. C. de sententijs, quę sine certa quantitate, vbi tenet Bart. in principio, & Salicet. num. 1. quę lex habet quinque lecturas, de quibus latè Bart. ibidem, & habens aliquod ius temporale in re, si aliquod acquirit in illa re, il-
 1538 lud acquisitum perpetuo durat, ¶ secundum Paul. de Cast. in l. si is cui, §. hæres num. 2. ff. quemadmodum seruitur. amittantur, per tex. ibi: *Et cessam alicui ratione certa qualitatis, ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit*, ¶ tex. in §. semel, instituta qui manumittere non pos. nam sufficit, adfuisse semel conditionem, licet non permaneat, ¶ vi per Tirac. in l. si vnquam. C. de reuocand. donation. in glossa verbo suscepit liberos numer. 151. Sed respondetur, quod prædicta iura, & Doctorum doctrinæ, loquuntur in casu, in quo non requiritur effectum, & tractum successuum, vt in vidua, quia tunc temporis, quotiens causa, vel conditio cessauerit, cessat effectus, l. Titia, ff. de annuis legat. tenet Ripa in l. ex facto. ff. de vulgari, & pupilla. num. 38. & habens ius ad rem permutatio-
 1540 nem status rei, perdit actionem, ¶ per tex. in cap. fin. de concessione præbendæ lib. 6. l. qui actionem. ff. de regulis iuris, l. minus est. ff. eodem. l. cum quis in fin. ff. de solutio. ibi: *Tacite enim hac conuentio inesse videtur, si in eodem statu permaneat*, l. 5. tit. 14. partita. 5.

Quæst. 269
 Quid sit
 conestata
 rat?

Sed maior dubitatio est, vtrum prædicta vidua amittat accusationem de morte mariti per transitum ad secunda vota, si antea erat lis contestata

cum occisore. ¶ Et videtur, quod accusatio-
 1542 ne, & ius accusandi amittat, etiam si lis sit contestata, si secundò nubat, quia si ius accusatoris perijt pendente iudicio, sequitur absolutio, ¶ & si actor pendente iudicio de-
 1543 finit esse dominus, ius eius extinguitur, l. seruus furtiuus, vbi Bart. num. 2. ff. de conditione furtiua, & Paul. de Castro ibidem nu. 3. Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quod si nubat vidua post litem contestatam, non perdat actionem, & accusationem, & eam possit prosequi, quia verum est, & ab omnibus receptum, quod actio iniuriarum post litem contestatam, & post appellationem actoris transit ad hæres, & non perdiit quantum ad bona, & condensationem pecuniariam, ¶ per
 1544 tex. in §. non autem versiculo pernales, instituta de perpetuis, & temporalibus actionibus. l. 20. & 25. tit. 14. l. fin. tit. 9. part. 7. l. 28. tit. 23. par. 3. vbi optime Gregor. Lop. in gloss. verbo, *contra susbienes*. Quod optimè comprobatur, nam virgo querelās ratione stupri si nubat digno, vel indigno post accusationem, non amittit actionem, quoad dotem, & interesse: Ita
 1545 tradit Anton. Gom. in l. 80. Tauri n. 11. & Bernardus Diaz de Lugo in sua praxi criminali, in cap. stuprum num. 7. vbi latè Ignatius de Salzedo in additione litera. C. qui alios allegat Doctores:

E T hinc deducitur, quod si vidua moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occisore mariti, transeunt actiones ad eius hæres, ¶ per iura supra dicta, quibus cō-

Quæst. 270
 Quæd si moriatur?

uenit

Tractatus de priuilegiis

uenit examinare, utrum actio, & accusatio, quæ post litem contestatam à viduâ contra occisorē mariti post eius mortem trāsit ad suos hæredes, præiudicet filiis mariti mortui, si fortè eos habuerit ex alio matrimonio? Et videtur eis non præiudicare, & quod post mortem viduæ ad dictos filios transeat accusatio, & non ad hæredes prædictæ viduæ, per plurima fundamenta allata à Castello de usufructu lib. 1. cap. 2. à num. 25. quæ videas, quia ingeniosè loquitur. Sed veritas est in contrarium, & sic quod hæredes prædictæ viduæ, quæ litem est contestata, sint præferendi, & succedant, ad eosque transeat actio, & accusatio inchoata, & non ad filios dicti occisi habiti ex alio primo matrimonio. Et ratio est, quia vbi statutum, vel pactum, vel priuilegium defert lucrum, ut in nostro casu, consideramus originem, & causam, & non euentum, ¶ *vt in l. 1. §. lucratiuas. C. de imponendis lucratiuis descriptio. lib. 10. allegat alia Ripa in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. num. 48. quæst. 22. & cessante causa, non cessat effectus iā consummatus,* 1547 ¶ *per l. fin. ff. vnde liberi, licet perueniamus ad eum casum, à quo fortè causa non sumpsisset exordium, l. si sub vna. §. si vni. ff. de verborū obligation. vt tradit ipse Ripa vbi supra in quæst. 23. num. 52. Et beneficium concessum ratione exuberantis fauoris, vt in vidua, conceditur à lege circa accusationem de morte mariti, & filiorum prælatione, vt dictum remanet in superioribus requirit specialem renuntiationem ad hoc, vt*

ad hæredes suos non transeat, vt habetur in l. 1. secundum intellectum Baldi ibidem, ff. si quis vocatus non ierit: & quia actio descendens à lege, vel statuto debet esse perpetua, ¶ *1549 vt tradit Bartol. in l. 2. C. quæst. longa consuetudo, & alij Doctores relati ab Alberto Bruno in tractatu de augmento conclusionē 3. principali numero. 10. ad finem. Quibus ob stare videtur regul. text. in l. adigere. §. quamuis, ff. de iure patronat. vbi probatur, quod cessante causa restitutionis cessare debet, & retractari restitutio. ¶ Sed respōde, quod* 1550 *prædicta regula non habet locum quando actus causæ iam est consummatus, per tex. in l. qui res. §. archi, ff. de solution. l. sancimus. C. de ad-* *De vxore, fidei recepit dotem propter inopiam mariti.* ministrat. tutor. ex quo sequitur, esse veram illam opinionem glossæ legis vbi adhuc. l. de iure dotium in verbo abutatur, quam contra alios sequitur Bart. in l. si constante in 2. quæstione. ff. soluto matrimonio, & Specular. Paul. & Angel. & quos refert, & sequitur Ioan. Campecius de dote in quæst. 47. videlicet, quod si dos fuit soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non auferitur, licet postea maritus veniat ad pinguiorem fortunam, quia vt supradiximus, actus causæ iam erat consummatus. ¶

E T Cum in superioribus resoluerimus, quando iuramentum faciat actionem perpetuam, et ita non in elegans in nostra materia examinatione, verum iuramentum transeat ad hæredes. ¶ In qua quæstione est resoluendum, quod generaliter iuramentum

mentum non transit ad hæredes, cū sit personale; cap. viam veritatis de iure iurando; tenet Covarru. in cap. quamvis pactum de pactis lib. 6. r. part. §. 5. num. 6. & 7. Ioan. Gutierrez, & quos allegat in tractatu de iuramento confirmatorio. 3. part. cap. 12. n. 7. in principio, & tenent quam plurimi Doctores, quos refert Grat. in regul. 273. in princip. nec facultas iurandi transit ad hæredes, vt notat Masuerius ad practicam Ferraticensem in §. iusiurandum libello 1. in verbo perfectam scientiam nu. 11. & Marcus Anton. Babier. de virtute iuramenti quæst. 45. n. 63 & Grat. vbi supra n. 1. qui in n. 2. ampliat in eo; qui iurat pro se & suis hæredibus cū Bernar. Diaz de Lugo in regul. 386. vbi Ignatius de Salzed. in additione, & ideo iuramenti delatio non transit ad hæredes, secundum Marantam de ordine iudiciorum c. p. tit. de iuramen. n. 5. pag. 464. & ex tex. in l. generaliter, C. de rebus creditis, & iure iurando; tenet Plot. in tract. de in litem iurando, §. 29. n. 3. pag. 198. & Masuerius vbi supra, & Roman. in conf. 290. Ias. in l. penult. ff. ne quis eum qui n. 7. & in l. admonendi, ff. de iure iurando n. 313. & Becius in conf. 47. lib. 1. à n. 16. vsq. ad nu. 29. & Tiraq. de retractu tit. 1. §. 2. glos. 2. nu. 9. & in tracta. de præscript. §. 23. vers. Id tamen. Sed nota, quod licet iuramentum non transeat ad hæredes quoad periculum, transit tamen in quantum attinet ad contractum, in quo iuramentum ponitur tam actiue quam passiue, & quoad obseruantiam illius, quod defunctus iurauit, vt ipsius

anima non cadatur, vt tenent quam plurimi authores relati ab Anton. Gabr. in 3. tom. communium opinio. conclus. 6. pag. 119. & hac de causa transit iuramentum confirmatorium contractus ad hæredes illius, in cuius fauorem iuratur, & ex ista parte non est personale, vt tradunt Doctores in cap. viam veritatis de iure iurando maxime Imol. & Marth. de Afflict. qui alios allegat in decisione Neapolitana 287. num. 2. & Ioan. Campecius de dote 4. p. q. 11. n. 4. refert quā plurimos authores Gratian. in regul. 273. num. 4. & quando lex disponit, quod stetur iuramento damnū passus, tale iuramentum transit ad hæredes, ita Roman. in l. 3. ff. de iure iur. Ias. in l. penult. §. hoc iudicium, ff. ne quis eum, Tiraquel. de retract. lib. 1. §. 2. glos. 2. n. 8. iuramentum tamen suppletorium, & facultas iurandi concessa à lege admonendi, ff. de iure iurando in defectu probationis transit ad hæredes, vt habetur in volum. 4. communium opinionum pagi. 42. ex doctrina Stephani Rinquini in conclus. 75. & tenet Marcus Anton. Babiera in tractatu de virtute iuramenti quæst. 45. nu. 64. Greg. Lop. in l. 2. tit. 11. par. 3. in glos. verbo, *Un restige*, post medium.

Et hinc deducitur, quod si plures de populo aliquid adimplere iurauerint, licet nullus eorum viuat, successores obligatur ad obseruantiam contractus iurati, ita Ioan. Gutier. in authentica sacramenta puberum num. 17. cum sequentibus, Martenco in l. 3. tit. 10. glos. 13. nu. 11. libr. 5. Recopilat.

Idco-

1554

Tractatus de priuilegiis

Ville &
castra.

1554

Prouincia.

1555

1556

1557

Quæst. 272
De vxore.

Ideoque si collecta imponatur alicui ciuitati, videtur etiam villis & castris illius ciuitatis imposita, † glos. notabilis in authent. quibus modis naturales efficiantur legitimi, §. si vero, l. non est, C. de incolis libr. 10. tradit Matth. de Afflict. de iure pro tomiseos in principio nu. 2. allegas multa iura, & Doctores, vbi etiam tradit, quæ dicatur prouincia, & sub hoc nomine comprehendatur, † quæ conducunt ad priuilegia cōcessa alicui prouinciæ, & ad collectas seu gabellas, vel tributa alicui prouinciæ imposita. Nota tamen, quod lex fin. C. qui bonis cedere possunt, quæ disponit circa inducias, vel dilationes quinquennales in fauorē debitorū, limitatur, & non habet locum, quando creditor pro se habet contractū iuratum, † secundum Bald. in cap. constitutus de rescriptis column. 3. Alexand. in consil. 205. in fine, vol. 2 & consil. 38. vol. 3. tenet Marc. Ant. Babiera in tract. de virtute iuramenti n. 34. & Ioan. Gutier. de iurament. cōfirmat. l. p. c. 65. n. 1. quem videas circa cessionem bonorum in c. 18. n. 6. & ideo si aliquod concedatur priuilegium debitoribus à Principe, vt intra aliquod tempus non possint conueniri à suis creditoribus, vt iam concessum viderim. hoc priuilegiū non extenditur ad debitum, in quo adeſt iuramentum in contractu, † ita tenet Romanus in singulari 185. incipit, si Lucius, & Marc. Anto. Babiera vbi supra num. 34. ad fin.

HABET QVE Mulier hoc priuilegium, vt præferatur ceteris creditoribus mariti pretendentibus,

quod maritus eis tradatur cū argolla ferrea, quando bonis celsit, † iuxta opinionem Anton. Gom. in 2. tomo variatum cap. 11. nu. 33. Villalobos in ærario commun. opinion. litera D. n. 115. & Greg. Lop. per tex. ibi, in l. fin. tit. 5. p. 4. in glos. verbo, *De honora*, Baeça de inope debitore. c. 3. nu. 10 & fin. & Ioan. Gutier. de iuram. cōfirmat. c. 18. n. 7. qui in n. 8. idem disponit in filio familias, quando celsit bonis cū Anton. Gom. quæ refert: sed filius familias in hoc casu quando pater cedit bonis, & venit tradendus creditoribus, cum argolla ferrea, non habet hoc priuilegium, etiā pro debito dotis matris suæ in comperentia aliorum patris sui creditorū, † ita Baeça vbi supra n. 26. qui rationē assignat. sed Ioan. Gutier. in d. c. 18. n. 7. opinionem limitat Baeça in d. c. 3. n. fin. quod mulier non præfertur ceteris creditoribus mariti, quando ei dotem suam offerunt, quia tunc temporis excluditur mulier, cum sit eius obligatio extincta per solutionē dotis, iuxta text. in l. lex vetustalis, ff. de pignoribus, quia iam habet, vnde alimenta sumat.

S. E. D. Dubitationis causam in hac materia præbet l. nūmis ff. delegat. 3. vbi nummi legati debentur exiguiore, & l. si ita rescriptum in fine, ff. delegat. 1. vbi in legato dubio, quod minimum est debetur, † vt videamus, quid dispositum sit, quando vertitur fauor & priuilegium Ecclesiæ, veluti si Ecclesiæ legeretur, vel relinquatur calix, de quo calice intelligatur. Et dicendum est, quod in tali relicto intelligitur de calice argenti fauo-

Quæst. 271
Delegato
Ecclesiæ.

1560

1561 fauore Ecclesię, † per text. in l. Titia, §. Scia, ff. de auro & argent. legat. vbi tenet Bart. n. 2. & ideo fauore libertatis intelligitur legatum illud; quod est seruo vtilius; per l. idemq; ipsi, ff. de conditio. & demonstrat. tenet glos. verbo, exiguum in d. l. si ita scriptum in fin. si Princeps autē concedat alicui privilegiū & exemptionem omnium bonorum suorum, quos habuerit in domo sua tempore mortis, & iste aliquo tempore in villa, vel in aliquo prædio habitauerit extra propriam domum animo redeundi ad dictam domum; & casu aliqua bona secum ad villā portauerit, ibiq; mortem obierit; dubitatur, vtrū dicta bona reperta in villa comprehendantur in dicto privilegio & exemptione. † Et licet Paul. de Castro distinguat in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de legat. 1. indistinctē videtur tenendum; quod prædicta bona inuenta in villa, vel prædio tempore mortis sint libera & exēpta, per text. in l. quæsitum, §. fin. l. si ita legatum, ff. de legat. 3. l. Labeo, ff. de statu liberis, & cum hac opinione residet Alexand. in additionibus ad Bart. in l. cum de lanionis, §. Sabinus, ff. de fundo instructo instrumentoq; legato, allegans summariū Bart. in d. l. quæsitum, §. fin. Et ideo si Rex præceperit, quod de tali ciuitate tempore guerrę nō extrahantur sagittę, vel munitiones ad bellum necessariae; dubitatur vtrum extrahi possint ballistę & arcabuces? Et videtur, extrahi posse, & in dicto præcepto non
1563 comprehendī, cū sit odiosum. † Sed veritas est in contrariū hoc est, quod

ballistę & arcabuces comprehendantur in dicto mandato, per text. in l. qui penum, ff. de penu legat. vbi tenet Bart. num. 1.

NEC Extra rem facit examina *Quęst. 274* re, vtrum confiscatis bonis alicuius; comprehendantur etiam bona futura, quę postea acquisuerit titulo hereditario, vel aliquo modo. † In qua
1564 quæstione videtur tenendum, quod in condemnatione seu confiscatione comprehendantur futura bona; & postea acquisita. Et pro hac parte primò facit, quod si pater sibi stipulauerit dotem filię mortuę in matrimonio, si constante dicto matrimonio eius bona confiscantur, pertinent dicta bona dotalia ad fiscū, licet post sententiam veniat conditio adimplenda, † per l. inter socerum, §. fin. ff. de pactis dotalibus, tenet Bald. in l. vltima, C. de contrahend. emptione nu. 15. Et secundò facit, quod si deportatus aliquid post sententiam acquisierit, illud adquisitū nō pertinet ad fiscū heredē, sed ad fiscū, † per l. 2. C. de bonis proscriptorum. Et tertio facit, quod si posthumus instituatur ab aliquo, talis institutio comprehendit posthumum natum ab alia vxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium, † per l. placet cū sequenti, ff. de liber. & posthum. l. peculium, ff. de legat. 2. tenet Bartol. in conf. 59. numer. 7. & 8. Quartò facit, quod si aliquis obligauerit sua bona; comprehenduntur in tali obligatione bona futura, † l. vltima, C. quę res
1567 pignori obligari poss. l. 5. tit. 13. p. 5. l. 7. tit. 19. libr. 3. fori regalis. Sed nihilominus veritas est in contrariū,
&

Tractatus de priuilegiis

& sic quod in dicta cōdēnatione & confiscatione bonorum non veniāt bona futura, & acquisita post sentē-
tiam & condemnationem, per l. si mandauerō tibi, §. is cuius, ff. mandati, l. eius qui §. i. ff. de testament. l. si deportato seruo, ff. de legat. 4. cap. felicitis verum de penis lib. 6. glos. verbo, præsens in l. non ad ea, ff. de conditio. & demonstratio. Bald. in l. etiā C. ad legem falcidiā, Roman. in singulari 168. & conf. 247. nu. 2. Ias. in l. vltima, ff. si certum petatur n. 11. & in l. si victum n. 5. ff. de repud. Alex. conf. 23. n. 2. vol. 1. Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, Alex. Ias. & Dec. in l. 3. §. illud, ff. quod quisq; iuris Paul. l. quod traditum, ff. de conditio. & demonstratio. & in conf. 56. vol. 1. Bar. in l. certa forma, C. de iure fisci lib. 10. & Decius consil. 438. num. 10. Quemada in quēst. 10. quam plures cumulat Hippolyt. in §. hoc quoque, instituta per quas personas nobis acquiritur num. 36. & quæ tradidi supra num. 389. cum seqq.

EST QVE notandum, quod si aliquis habet oppidum, vel ciuitatem cum vicis, & villis tali oppido vel ciuitati subiectis, & eius iurisdictioni titulo maioris, & à Rege impetrauerit facultatem extrahendi à maioria vnam de dictis villis vel vicis, vt eam filio secundo relinquat, vel ob aliam causam, ex tali facultate non poterit separare dictam villā à iurisdictione & communione prædicti oppidi, vel ciuitatis, nisi expresse à Rege hoc cōcessum fuerit, quod si non cōcesserit, erit dicta villa subiecta dicto oppido, aut ciuitati, &

eius iurisdictioni, ¶ ita resoluit Paul. 1569 de Castro in l. si fundum, §. qui fundum, versic. Item in fine nota, ff. de legat. 1. quem refert & sequitur Gregor. Lop. in l. 2. tit. 1. part. 2. in glos. verbo, *Departir*, & poterit Princeps in præiudicium iuris alteri quæsi priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, ¶ ita tradit Panormitan. in 1570 cap. veniens col. 8. de præscriptio. Roman. in conf. 118. & alij relati & sequuti à Grāmatico in decis. 106. n. 3. Et ratio est, quia constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari debet, ¶ ita tenet 1571 Grammaticus vbi supra num. 2. per glos. in cap. statutum, versic. *Nummandum de præbendis lib. 6.*

S E D cum prohibito alienationis facta simpliciter & sine causa à testatore alienationem impedite non soleat, & dicatur nudum præceptum & consilium, quod successores non astringit, ¶ per l. pater filium, §. Iulius Agripa, & §. fundum Titianū, l. Lurius in principio, ff. de legat. 3. l. filius familias, §. diui, ff. de legat. 1. l. quotiens, C. de fideicommiss. vbi tenent communiter Scribentes, l. 44. tit. 5. par. 5. tenet Molina de Hispani primogenijs lib. 1. cap. 6. num. 30. in principio, Anton. Gom. in l. 40. Tauri numer. 37. est quæstio in materia priuilegiis & fauorabili, si testator legauerit alicui suum seruum tali conditione, vt non alienetur, nec vendatur, & si alienetur, sit liber, vtrū consequatur libertatem, si vendatur, & conditio non ad impleatur. ¶ Et 1573 per

De facultate.

per supradicta videbatur, quod talis seruus non consequatur libertatem per venditionem & alienationem, & quod sit nudi in præceptum & consilium. Sed veritas est in contrarium, & sic quod talis seruus illico quod conditio non est ad impleta, & à legatario venditur, consequitur libertatem, per l. cum fidei, l. quidam testamento, l. rogo, ff. de fideicommissarijs libertatibus, & vtroque Scribentes, quod intelligi videtur verum, quando absolute & in perpetuum, & impersonaliter facta fuerit alienationis prohibitio. Et quod secus erit, si personaliter, & vni filio vel heredi prohibito facta fuerit: nam tunc temporis in illo tantum prohibitio & conditio verificatur, & ad hæredes non transit dicta alienationis prohibitio. Quod probatur, quia prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad hæredes vltiores, nec ad nepotes, ¶ tex. notabilis in authentico de restitutione fideicommissi, §. nos igitur collatione 9. vbi glos. Bar. & alij relati & sequuti à Couarr. lib. 3. variarum c. 5. num. 4. versicul. Ego verò, qui communem opinionem dicit, & Mblina de Hispan. primogenijs, cap. 4. nu. 11. qui quam plures Doctores allegat. Et quia prohibitio alienationis facta à testatore suo hæredi non extenditur ad alios hæredes, ¶ ita Cassaneus in consuetudinibus Burgundiarum, rubr. 7. §. 5. vers. Meilleur numer. 71. & quando prohibitio alienationis vni facta est nominatim, non extenditur ad alios, ¶ iuxta plurimorum opinionem, vt refert & sequitur Gratian. in regul.

392. ante numer. primum, & in numer. 2. Et quia prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuerit, & in eius persona verificetur conditio, & non extenditur dicta prohibitio ad suum hæredem, ¶ ita Anton. Gomez in l. 1577 40. Tauri numer. 21. Et ratio est, quia alienationis prohibitio odiosa est, atque exorbitans, auferensque libertatem alienandi, ¶ secundum Ias. 1578 in rubrica, ff. delegat. 1. nu. 16. quem refert & sequitur Gratian. in regul. 334. numer. 6. ad medium. Nec obstare videtur text. in l. rogo, l. cum fidei, l. quidam testamento, ff. de fideicommissarijs libertatibus, quia disponunt per verba in personalem, & denotantia perpetuam prohibitionem alienationis; & alios casus, videlicet quando à testatore prohibetur alienatio extra certum genus personarum; & quod si fiat alienationis prohibitio hæredi, si comprehendatur hæres hæredis, ¶ vide plurimos Doctores per Gratian. in regul. 391. & 392. vbi latè de hac materia, & de eius veritate. Sed fauore & privilegio libertatis & affectionis, aliter est tenendum in principali questione. Et sic quod seruus, cuius alienatione est prohibita, sit liber, si vendatur; modò verba sint impersonalia, siue personalia: & modò prohibitio alienationis facta sit hæredi, vel legatario, quod probatur per l. generaliter. §. prohibitum, ff. de fideicommissarijs libertatibus, ibi: *Sed si ita scriptum sit, ne cum alienes, ne ve vendas, idem erit dicendum,*

Tractatus de privilegiis

ita Bartol. in l. filius familias, §. diui, numer. 3. ad medium & numer. 4. vbi Ias. in 1. lectura num. 44. vers. Item si respiceret cum vers. lequenti, & in 2. lectura num. 63. & 64. & Gregor. Lop. in dict. l. 44. tit. 5. par. 5. gloss. 1. ad fin. & hoc tenendo responde ad l. pater filium, §. Iulius Agripa, ff. de legat. 3. cum concordantibus supra allegatis, quod loquuntur, quando prohibitio alienationis facta fuit sine causa, & sine respectu, nec fauore alicuius, quia tunc dicitur nudum præceptum & cōsiliū, ita Ias. in dicto §. diui in 1. lectura num. 1. & probat dicta lex 44. vbi Greg. Lop. quod si prohibitio alienationis facta fuerit simpliciter, & personaliter, & per verbum futuri subiunctiui, hoc est, si alienaueris, & non per verba impersonalia denotantia perpetuitatem, & respectu familiarum, vel fauore alicuius tertij, & non in causa libertatis fauorabili, vera sunt, quæ in superioribus disputauimus, & valida erit alienatio reiecta prohibitione per se prædicta, & secundum Gregor. Lopez in dicta l. 44. glossa verbo, *No sea enagenada*, quod in tantum est verum, quod si prohibitio alienationis facta fuerit simpliciter, & personaliter, & per dicta verba futuri subiunctiui in fauorem grauati, & prohibiti, valet alienatio extra casus libertatis, & fauorabiles, vt
1580
supradiximus, † ita tradit Iasson in dicto §. diui 2. lectura numer. 62. & Bart. ibidem numer. 1. & ibi additio.

quando per statutum requiritur qualitas tam ad collegia quàm ad officia inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit qualitas privilegiatiua, sed naturalis ab statuto requisita, † quod latè tenet, & disputat contra Ioann. Garciam de nobilitate, Lara de anniversarijs in libr. 2. cap. 4. à num. 25. cum pluribus sequentibus, ad quem occurre, cum casus obuenerit, ne eius dicta transcribere videar, quia bene loquitur, & pro sua opinione refert ita iudicatum per executoriā Regiam in ciuitate de Logroño. Estq; admodum controuersa questio.

V T R V M Fratres nati ex eadem matre ex coitu punibili & illicito vicissim inter se succedant, an verò fiscus succedat. † In qua questione pro fisco tenuerunt Mathæus de successione ab intestato in secundo membro articulo 2. principali, cui adheret Bologni ab eo relatus, & Fulgosius consilio 36. Alexand. consilio 174. & Decius consilio 311. & Abbas consil. 37. Cagnelus in l. si quis illius, C. ad Offician. columnia perulua & Oliuer. de successione ab intestato, numer. 84. Sed contrariam opinionem, hoc est, quod prædicti fratres vicissim succedant, tam ex testamento, quàm ab intestato, tenent Bald. de successione ab intestato in tertia part. principali numero sexto, & Rosellus numero 28. & Sard. in tractatu de legitimation. articulo de legitimatione spurij in 7. questione. *Quæst. 278*
Fratres ex punibilibus
118.
1582
1581
Coneus

Quæst. 276
Cap. 35.

N O T A Deinceps, quod

Corneus consilio 27. colum. penultima, & in dicta l. si qua illustres; Cur-
tius Iunior cons. 123. Couarru. de
sponsalibus, §. 5. numer. 19. Peregrin-
us de privilegijs fisci lib. 3. titul. 18.
num. 43. & quamvis de iure stricto
materia sit disputabilis, hanc opinio-
nem tenet & defendit Matth. de
Afflictis in decisione 96. quibus cō-
tra fiscum asseruit fuisse pronuncia-
tum, quam opinionem semper de-
fendi, pro eaque iam semel obtinui
in regali prætorio Granatensi, & e-
xecutoriam Régiam vidi in anno
1613. & de successione illegitimo-
rum vide Anton. Gom. in l. 12. Tau-
ri á numer. 48. cum sequentibus. Et
cum in superioribus num. 812. pro-
bauerimus, quòd non valeret donatio
facta à milite, vel clerico cōcubinæ
suæ, & quòd talis donatio à fisco au-
feratur, limita in relicto à milite, vel
clerico causa dotis, per particularia
dotis privilegia, † ut per multos re-
solvit Portius consilio 21. Marcus
Antonius Peregrin. de privilegijs fis-
ci lib. 2. titul. 9. numer. 12. qui in lib.
6. titul. 4. numer. 41. cum Paul. de
Castro per l. fin. C. si aduersus fis-
cum tenet, quòd emptor fiscalis pro
re à fisco empti in iudicio conven-
tus potest causam trahere ad iudi-
ces fiscales peculiari privilegio, † &
in numer. 42. in dicto titul. tenet,
quòd fiscus in suis venditionibus
habet hoc privilegium, quod alius
offerens meliorem conditionem au-
ditur, † per l. fin. in principio, ff. de
iure fisci, vbi Bart. & ex text. in l.
Lutius, §. fin. ff. ad municipal. l. si
tempora, C. de fide instrumento-

rum lib. 10. vbi Doctores & Baito.
in l. licitatio in principio, ff. de pu-
blican. & vectigalibus;

ET Dubitari contigit, vtrum *Quæst. 278*
exemptum à gabellæ solutione pro
vfu suo censetur etiam exemptus
pro sua familia & eius vfu. † In qua *1586*
quæstione Albericus tenet partem
negativam in l. hoc legarum per tex.
ibi, ff. delegat. 3. & in 2. par. statuto-
rum, quæ sit. 208. & Socin. Senior in
cons. 72. col. 1. & ipse Alberic. post
Iacobum de Arcet. in l. vniuersi, C.
de vectigalibus. Sed partem affirma-
tiuam decidit glossa in dicta l. vni-
uersi, & ibi Ioan. Faber. & est tex.
in l. 2. §. 1. & in l. penultima, §. 1.
ff. de vfu & habitatione, & text. in l.
censoria, §. 1. ff. de verborum sig-
nificatione, & l. si publicanis, §. 1.
ff. de publican. & vectigalibus, dicit
communem Firmianus de gabellis,
7 part. quæst. 11. & Boerius decisione
213. num. 6. & 7. & Marcus Anton.
Peregrin. de privilegijs fisci lib. 6.
titul. 5. numer. 21. Et etiam dubitari
aliquando vidi, vtrum diuturna præ-
statio facta causæ piæ ratione elee-
mosynæ, ex mera liberalitate obliget
præstantem in futurum. † In qua *1587*
quæstione videtur quòd non indu-
cet obligationem talis diuturna præ-
statio. Ratio est, quia actus meæ vo-
luntatis excludit iuris necessitatem, *1588*
† glossa vbi Doctores in l. solent;
§. fin. ff. de officio Proconsulis,
& in l. cum de in rem verso, ff. de
vfuris, & in l. cum de indebito, ff.
de probationi. tradit Bald. in l. fin.
C. de statu defunctorum, glossa in
verbo, temporis in c. cum Ecclesia

*Clericus do-
nat amica
dotem.*

1583

1584

1585

Tractatus de priuilegiis

Sutrina de causa possessio. & pro-
prietat. vbi tenet Abb. notabili 3.
Quod verum est, maxime quando
præstatio annua diuturno tempore
variatur in specie rei, quæ præsta-
tur, secundum Auendanum & alios
Doctores de exequendis mandat.
Regum 2. part. cap. 4. numer. 17. qui
in numer. 18. contrarium affirmat
in tali annua præstatione diuturna
& decenniali ex fauore & priuilegio
causæ piæ, ex Paul. Leazar. in cap.
litteris de restitutione spoliatorum,
& ex cap. ad Apostolicam de simo-
nia, & ex Hippolyto singulari 1922
& est text. literalis in l. priuilegia in
fine, C. de sacrosanctis Ecclesiis. tenet
Abb. in cap. suam numer. 7. &
in cap. Iacobus in fine de simonia,
& Cauallanus in decisionibus Fi-
uif. in 1. part. decisione 27. numer. 33.
Menoch. de arbitrarijs lib. 2. cen-
turiæ 2. casu 160. numer. 17. & quam
plures refert Cacheranus, Olsac.
in decisione 99. numer. 20. & ipse
Menoch. de præsumptio. lib. 3. præ-
sumptione 131. numer. 83. & in ma-
teria anniuersarij tenet, & sequitur
hanc opinionem Lara de anniuersarijs
lib. 1. cap. 12. à numer. 21. cum
sequentibus.

Quæst. 279 E T Cùm in superioribus num.
256. probauerimus, quòd dos an-
terior testibus probata præferatur
creditoribus posterioribus habenti-
bus pro se publicam scripturam cõtra
text. in l. scripturas, C. qui potiores in
pigno. habeantur. Erit scitu dignum,
vtrum hypotheca anterior testibus
probata præferatur scripturæ authen-
ticæ posterior, in qua hypotheca cõ-

tinetur. † Et videtur, quòd semper 1589
scriptura authentica præferatur, per
dictam l. scripturas, C. qui potiores
in pigno. habe. l. 31. tit. 13. par. 5. de qua,
& eius decisione est, videndus Couar.
in pract. quæst. c. 22. num. 5. & in lib.
2. variarum resolutio. cap. 11. num. 4.
Rebus. ad Regias constitut. Gallicas
in tractatu de chirographis artic. 2. à
nu. 4. cum sequentibus tom. 1. Ripa
in l. priuilegia, ff. de priuilegijs credi-
torum numer. 23. cum sequentibus,
Anton. Gabr. in volum. 3. commun.
opinionum, titul. de probationibus
conclus. 10. & 11. pag. 13. Felician. de
censibus lib. 3. cap. 5. num. 9. & 22.
& Azeued. in l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop.
n. 22. Ioan. Guier. in practicis quæ-
stio. lib. 5. quæst. 102. Sed contrariũ
est tenendum, & sic quòd hypothe-
ca anterior duobus testibus probata
præferatur scripturæ authenticæ pos-
teriori, ita defendit Petrus Surdus
decis. 61. nu. 4. & alij Doctores ab
eo relati, & Gratian. decis. 94. nu. 4.
qui etiam refert alios, & Cauallus
conf. 121. nu. 1. Sphorc. Oddus conf.
100. nu. 67. & 68. Vincenc. de Fran-
chis decis. 99. num. 6. & 7. Gregor.
Lop. in l. 31. tit. 13. p. 5. in glos. verbo,
Como dicho es. Et ratio potissima hu-
ius veræ opinionis est, quia hypo-
theca etiam testibus probatur, licet
non adsit publicum instrumentum,
† per l. 1. ff. de pignoratitia actione, 1590
l. contrahitur, ff. de pignoribus tra-
dit Sphorc. Oddus in dicto consil.
100. num. 86. & Petrus Cauallus in
conf. 121. num. 2. Fulgosius conf. 132.
num. 1. Paul. Castrenf. conf. 134. nu.
1. vol. 1. Vincentius de Franchis in
decisione

decisione 9. numer. 6. & 7. Nec obstat dicta l. scripturas, C. qui potiores in pignor. habe. quia tunc præfertur scriptura publica posterior anteriori priuatæ, quando testes priuatæ scripturæ non adsunt, vel mortui sunt, vel à parte recognita est: sed quando testes adsunt, viua voce deponentes de hypotheca, vel pignore anteriori, præfertur dicta hypotheca anterior dictis testibus viuuis probata, † secundum Laram de anniuersarijs lib. 1. cap. 23. num. 21. & quos ibi refert in nu. 22. & 23.

Quæst. 280 E T Etiam cum in superioribus num. 1523. resolverimus, quod vidua semper præfertur in accusatione circa mortem mariti, erit optima illatio ad l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, vtrum dicta vidua si secundò nubat, teneatur referuare filijs prioris matrimonij illud, quod ei datum fuit pro remissione mortis primi mariti, & pro pace cum occisore habita, † & videtur quod teneatur referuare prædictis filijs primi matrimonij, per dictam l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis ex eius generali dispositione. Sed contrarium est tenendum, cum illud datum ratione pacis initæ cum occisore non præcedat ex prioris mariti substantia, sed ex pace & liberalitate mulieris, & ex iure prælationis ei à iure concessio, quod probatur, quia in materia priuatiua, illud, quod expresse cautum non est, priuationem non inducit, † secundum Cacheranū decisione 147. numer. 4. Franch. decisione 11. nu. 23. Molinam lib. 1. de Hispan. pri-

mogenijs cap. 9. numer. 10. Pinel. in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. part. cap. 4. num. 13. Menes. in l. fideicommissum, C. de fideicommissis num. 4. Becium consilio 35. num. 5. & consilio 102. num. 31. Bæcam de non meliorandis filiabus in l. 101. cap. 36. numer. 11. Mieres de maioratione 1. part. quæst. 1. num. 108. quos refert & sequitur Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 13. num. 7. & dicta l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, est pœnalis, & non extendenda ultra suum casum, per glossam verbo, ex vi, in fine, in cap. fin. de iure patronatus communiter recepta secundum Laram vbi supra in dicto numero. 7.

Quæst. 281 S O L E T Q V E Multoties Princeps in causis delinquentium, quando deficit accusator, qui offensam remisit, hæc verba in criminis remissione in inferere; videlicet, *Indulgeo, vel, restituo*. Et vt notum sit, quid significant prædicta verba, est notandum, quod per verbum, *Indulgeo*, sola pena corporalis censetur remissa, † per l. 2. & l. ademptis, C. de 1594. sententiam passis, l. insulam, l. generali, C. eodem tit. Sed per verbum restitutio censetur delinquens restitutus tam ad vitam, quam ad famam, & infamiam, & ad bona, & ad eum statum, quo erat ante sententiam, & ante delictum commissum; per l. 1. & l. fin. C. de sententiam passis, vbi Bartol. & Scribentes, & si Princeps in rescripto, vel privilegio dicat, per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus, V, omnia

Tractatus de priuilegiis

omnia censentur concessa, scilicet, bona & fama, & infamia, & uita,
 1595 † secundum Bart. in l. fin. C. de sententia passis, & Paul. Griland. in tracta. de relaxatione carceratorum, tit. de beneficijs & indulgentia Principis n. 3. & 4. in volum. 4. tractatuū Doctorum in antiquis. Et cum secundus creditor habeat priuilegium offerendi debitum priori & antiquiori creditori, per l. Paulus, §. qui pignoris, ff. quibus modis pignus, vel hypotheca soluitur, l. 2. C. de fideiusoribus, l. 1. C. qui posteriores in pignore habeant. l. fin. C. de his qui in priorum creditorum, ut tradit Felician. de censibus tomo 1. lib. 3. cap. 2. à num. 17. & in tomo 2. lib. 3. cap. 2. à num. 14. ubi agit, quid in datione in solutum

1596 facta à iudice, † de quolàtè Rodriguez de redditibus lib. 2. cap. 16. Et est optima quæstio, utrum hoc priuilegium competat secundo creditori contra mulierem priorem creditricem, quando agit pro sua dote contra

Quæst. 132 stante matrimonio marito uetge

1597 ad inopiam? † Et Cinus in l. cum ubi, C. qui posteriores in pignore habeantur, & in l. ubi adhuc, C. de iure dotium tenet, quòd hoc ius offerendi non competit secundo creditori contra mulierem priorem creditricem agentem contra maritum uergentem ad inopiam pro sua dote, vel eius retentione constante matrimonio, quem Cinus refert & sequitur Bald. Nouellus de dote 7. part. priuilegio 47. qui resoluit secus esse, quando mulier agit pro sua dote soluto iam matrimonio, vel quando dos fuit data uxori in pe-

cunia numerata, vel eius fructus excedunt alimenta, & congruam sustentationem, latè Ioan. Gutier. de iuramento 1. part. cap. 1. à num. 10. qui alios refert. Controuertitur deinde inter Doctores, quid si testator reliquerit fratribus minoribus unam summam, in festo sancti Francisci, utrum sit perpetua, an semel debeatur. † In qua quæstione 1598 Bart. in l. cum quidam, ff. de annuis legat. numer. 2. tenet, quòd semel tantum debeatur; per l. boues, §. hoc sermone, ff. de uerborum significat. quem sequitur Alexand. ibi in additione, & in consilio 16. nume. 7. lib. 4. & Ias. in l. in duobus, §. si ei qui uers. Quinto facit, ff. de iure iurando, & in consilio 36. libr. 3. Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & vxor. §. 69. colum. 6. uers. Ad cuius confirmationem Socin. Iunior consil. 25. colum. 2. uersicul. Confirmatur lib. 2. Sed contrarium, & sic quòd talis summa re- 1599 licta in testamento censetur perpetua, tenet Guido Susa, & Raphael Cuman. in l. cum qui calendis, ff. de uerborum obligatione, in principio, qui reprobant Bart. contrarium tenentem, dicentes eius opinionem ueram esse in contractibus, in quibus uoluntas obligandi semper respicit quod minus est, per l. inter stipulantem, ff. de uerborum obligation. l. semper in stipulationibus, ff. de regulis iuris, quia huiusmodi dispositiones per contractum sunt stricti iuris, strictèque sunt interpretandæ, liquidum quid astringendæ, ff. de uerborum obli- gati-

obligatio. & corroboratur opinio Guid. de Sufa, & Raphael. Cuinani, quia dispositio testatoris longius & plenius interpretatur. ¹⁵⁹⁹ *†* In testamentis, ff. de regul. iuris, & licet Tiraquel. in l. boues, §. hoc sermone referat hanc questionem in num. 88. videtur approbare opinionem Guid. de Sufa, & Raphael. Cuinani. in decima quinta limitatione, & hac opinio magis pia & benigna mihi videtur. & ideo sequenda, per text. in l. hac conditio filiar, ff. de conditio. & demonstratio. ibi: *Benigne tamen dicendum est*; ubi conditio nuptiarum ad secundas ¹⁶⁰⁰ nuptias extenditur, *†* cum idem operetur illa dictio benigne, quod operatur dictio de equitate, *†* ut tradunt Bartol. & Doctores in dicta l. ¹⁶⁰¹ *†* & conditio filiar, & Tiraquel. in l. boues, §. hoc sermone limitatione 19; numer. 2. & in tractatu de utroque retractu tit. 1. §. 35. gloss. num. 25; traditque Franc. de Aretio in l. scilicet electione in fin. princip. ff. de legat. 1. quod semper actus reiteratur in fauorabilibus, & fauore testamenti & vltimæ voluntatis. *†* Et ideo relictum Ecclesiæ die nundinarum in vltima voluntate intelligitur perpetuum fauore vltimæ voluntatis, & ¹⁶⁰² Ecclesiæ, *†* per l. annua, §. Attica, ff. annuis legat. ideoque promissio certæ quantitatæ fauore alimentorum ¹⁶⁰³ præsumitur annua, *†* ut tradit Bartol. in l. cum qui ita §. qui ita stipulatur colum. 2. ff. de verborum obligatio. Nam sermo indefinitus, non restringitur ad primum actum ¹⁶⁰⁴ in fauorabilibus, *†* secundum Ioan.

Andre. in cap. non potest de præbendis libr. 6. Maxime quia relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, *†* secundum Doctores, quos refert & sequitur Tiraquellus de priuilegijs piarum causarum, numer. 9. & eadem ratione conditio priuilegij censetur perpetua, & non temporalis ex ipsa natura, & vi priuilegij, *†* per text. in cap. de ¹⁶⁰⁷ cet. de regulis iuris libr. 6. & ideo priuilegium concessum alicui, & eius familiæ non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis priuilegij, sed etiam extenditur ad alias familias in locum priuilegij & familiæ prorogatis, *†* ita Ioan. ¹⁶⁰⁸ Andre. in cap. licet de priuilegijs libr. 6. & in cap. qui sentit de regulis iuris libr. 6. quem & alios refert & sequitur Tiraquellus in l. hoc sermone, §. boues limitatione 8; numer. 1. qui in numer. 4. tenet, quod immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua, *†* ex opinione Alberici in l. cum quidam, ff. de annuis legat. ¹⁶⁰⁹

S E D Cum valde controuersum sit apud Doctores, tam antiquos ^{Quæst. 28} quam modernos, utrum legatum ^{Legatum} quod modum, utrum legatum, vel ^{post mortem} relictum Petro post mortem Ioannis sit conditionale, vel purum, vel ad diem: & utrum moriente Petro ante dictum Ioannem transmittat ad suos heredes dictum legatum, vel remaneat apud heredes institutoris & testatoris? *†* Ne deinceps ¹⁶¹⁰ dubitationi locus detur, disputare hanc questionem putavi, & in primis, quod in prædicta questione dictus Petrus legatarius habeat ^{V 4} priuile-

Tractatus de priuilegiis

privilegium, & ius transmittendi ad suos heredes; nec moriatur in vita dicti Iohannis, & quod sit legatum in diem, tenet glossa in l. post mortem versiculo valeat, ff. de inutilibus stipulatio. quam sequitur Paul. de Castro, Imola, & Socinus in l. i. ff. de conditio. & demonstratio. Et dicit, esse crebriorem opinionem Alciat. in l. cedere diem, ff. de verborum significatio. & post disputationem hanc opinionem tanquam veriorē & communiorē sequitur, & defendit Cavallos in practiciis questio. communes contra communes in 3. part. quest. 790 Sed contraria opinio, & sic quod prædictum legatum vel relictum post mortem alicuius sit conditionale, & quod si legatarius moriatur ante grauatum, non transmittat ad suos heredes, & legatum, vel relictum reuertatur ad heredes testatoris disponentis & legantis, tenet glossa in l. in omnibus, ff. de regulis iuris, vbi Decius, & sequitur Barr. in l. ita stipulatus, num. 14. ff. de verborum obligatio. & in l. heres meus, ff. de conditio. & demonstratio. & dicit esse communem Paul. de Castro, & Imola vbi supra. Et quod sit à Doctoribus frequentius approbata, tenet Costa in libr. 7. interpretationum, cap. 18 numer. 3. & Menchaca libr. 3. de successuum progressu dicens esse veriorē in §. 17. numer. 11. & esse communiter à Doctoribus approbatam, tenet Anton. Gomez in tomo 2. variarum resolutio. cap. 11. numer. 21. & in 1. tomo cap. 3. numer. 9. & Cavalcan. in tractatu de usufructu uxori reli-

cto, numer. 71. dicens, non habere difficultatem, quos sequitur Michael Crassus in libr. receptarum sententiarum successuum in §. legatum, quest. 43. num. 8. dicitque pro ea obtinuisse executotiam Regiam Azeuedo in consil. 6. à numer. 6. cum sequentibus, per text. expressum in l. i. & l. si es incertus, l. heres meus, ff. de conditio. & demonstratio. l. 4. ff. quando dies legati ced. l. vnica, §. si autem aliquid sub conditione, C. de caducis tollendis, l. si pecunia, §. si. ff. de legat. 2. cum pluribus concordantibus, & l. 34. & 35. tit. 9. part. 6. l. 15. tit. 3. d. par. 6. vers. *Pero en dia no cierto*, ipse Azeued. tenet in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recop. n. 169. & ipse Michael Crassus vbi supra in §. fideicomis. in quest. 20. num. 7. dictus Azeued. consil. 22. numer. 11. & 12. & 17. quibus iuribus expressis nec responderet Cavallos, nec potest dari iuridica responsio, mihi que semper veniōt & communior visa fuit hæc opinio, quā semper defendi, & pro ea multoties obtinui. Et eam tenendo, non aberunt fundamenta adducta à Cavallos vbi supra: nam l. 39. tit. tit. 9. part. 6. quam corruptè allegat, quia est l. 34. & 35. tit. 9. part. 9. per quam probare nititur, quod dominium rei legatæ transit ad legatarium à die mortis testatoris, expressè probat, quod transit dominium, quando legatum est purum, & sine conditione, vt habetur in dictis legibus 34. & 35. in versic. *E maguer*, & ibi: *Si es fecha sin condicion*, & ita tenet Gregor. Lopez in gloss. verbo, *El señorio*, ibi, *Et hoc, quando lega-*

tameſt purum. Et plenè probatur in dictal 31. ve. ſi. *Eſto ſeria ſi la mādā fuisse hec hā puramente, o a tiempo cierto, mas ſi fuisse hec hā ſo condicion; no ſeria aſſi.* Nec oberit fundamentum, quod adducit ex opinione Telli Ferdinandez in l. 3. Tauri 3. part. numer. 10. videlicet quod ſi maritus inſtituit piam cauſam, vel alium heredem relinquit, & vxorem vſufructuariam in vita ſua: pia cauſa, & alius inſtitutus dicantur hæredes à morte teſtatoris, & non à morte vxoris vſufructuariae, & ſolum ea viuentis deferretur emolumentum, & quod ſi hæredes pendente vſufructu tempore moriuntur, tranſmittunt hæreditatem, vel huiusmodi legatum ſuis hæredibus. † Nam respondeo, quod dicta Telli opinio eſt vera in ſuo caſu, nam in eo nulla adeſt conditio, quia inſtitutio, vel relictum eſt purum reſpectu hæredis, vel legatarij, & vxor tantum potitur vſufructu pro vita ſua; & ea mortua ſpirat vſuſfructus, què nullo tempore poterat tranſmittere, nec priuare iure ſuo dictos hæredes, vel legatarios mariti, qui etiam in vita poterant illud donare, vel vendere. Et nil mirum, quod moriendo tranſmittant. Et tales inſtituti cenſentur poſt mortem vxoris vſufructuariae ex mēte teſtatoris pure inſtituti, & ſtatim adire poterunt. Et ibi tempus mortis vxoris non eſt adiectum ad impediendam puram inſtitutionem, ſed ne vxor in vſufructu per tempus vitæ ſuæ perturbetur. Ita mirabiliter in proprio caſu reſpondet additio ad Alexand.

in conf. 162. & Guilielm. Benedic. in cap. Rainuntius de teſtamentis in verbo relinquit numer. 7. quos & alios refert Michæl Craſſus tractatu de ſucceſſionibus, §. legarū, queſt. 23. num. 2. verſ. contrarium, & eodē modo reſpondetur ad alia fundamenta adducta per dictum Cauallos pro ſua opinione: nam loquuntur in diſſimili caſu, & in relicto puro, & non ſub condicione, per ſupradicta.

EST QVE Alia controuerſa *Queſt. 284 De præſcribente hypotheam cō ſualem.* quaerſtio, quam multoties in praxi habui, vtrum tertius poſſeſſor alienius rei acenſuatae, vel ratione cenſus hypothecare pro ſolutione habes titulum & bonam fidem præſcribat dictam hypothecam per ſpatium decem annorum. † In qua quaerſtione omnes Scribentes tam antiqui quā Regnicolæ indubitanter concludunt, quod dictus tertius poſſeſſor cum titulo & bona fide præſcribit dictam hypothecam per ſpatium decem annorum per multa lura & Doctores, quos refert & ſequitur Felician. à Solis de cenſibus lib. 3. cap. 4. num. 13. tomo 1. & in tomo 2. lib. 3. cap. 4. num. 18. qui Felicianus ubi ſuprà defendit, quod hi decem anni incipiunt currere à die poſſeſſionis, & non à die ſolutionis affirmans, quod licet creditor & dominus cenſus acceperit ſolutionem ab alio debitore, vel ab habentē aliam rem hypothecatam ratione prædicti cenſus, nihilominus dictus tertius poſſeſſor præſcribet, & quod per dictam ſolutionem non videatur interrupta præſcriptio. † Quam quaerſtionem etiam quampluries in praxi habui, & per ſupradi-

1611

1612

ſupradi-

Tractatus de priuilegiis

supradicta tradita à dicto Feliciano videbatur, per dictam census solutionem. non interrumpat præscriptionem. Sed nihilominus contrariū est tenendū tam in iure quā in praxi, & sic quod per redditus solutionem interrumpitur præscriptio contra tertium rei accensuatā, & hypothecarē possessorē. Quod probatur, quia omnia iura & Doctores, quos refert dictus Felicianus ubi supra, disponunt in hypotheca regulari, & nō in hypotheca irregulari, quæ inducitur ratione census, & disponūt in cōtractu, in quo imponitur dies certus solutioni, & nō in solutionibus annuilibus. Et opinio tenetiū, quod præscriptio decē annorū incipit à solutione, est cōmunior & verior, ut tradit Zauall. in practicis quæstionibus cōmunes contra cōmunes, in quæst. 3. à nu. 9. cum sequentibus, qui alios refert, & reprobatur opinionē Feliciani, de qua supra. Et probatur, quia l. 1. C. si aduersus creditorem, & alia iura adducta in prima opinione probant, quod ad hoc ut currat dicta decennialis præscriptio, requiritur silentium creditoris, & nullomodo potest dari silentium in creditore, qui redditus exigit ab vno debitore, vel ab alia re sibi pro suo censu obligata, vel hypothecata: t̄ quoniam qui habet plures obligatos, potest ab vno illorum solutionem debiti recipere, vel ab vna re sibi hypothecata, absque eo quod sibi præiudicium pareat circa alias res obligatas, vel hypothecatas, t̄ per text. in l. 2. C. de fideiussor. & probatur in l. distractis, & in l. debitores, la. 2. C.

de pignoribus & hypothecis, ut tenet Cassianus in consuetudinibus Burgundie rubrica 3. §. 2. fol. 207. col. 1. vers. Item etiam. Et hanc meā opinionem, quam defendo, tenet Parladorius de rebus quotidianis lib. 1. cap. 1. §. 16. num. 5. & 6. & Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio 3. par. cap. 1. à num. 3. 4. & in numer. 36. & in lib. 1. practicarum quæstionum quæst. 20. num. 6. & in libr. 3. quæst. 55. num. 2. & copiose Cassianus in consuetudinibus Burgundie in loco à legaro à dicto Ioan. Gutier. in dicto num. 6. & copiosissimè Rodriguez de redditibus lib. 2. quæst. 9. à num. 63. cum sequentibus. Et etiā comprobatur, quia per vnamquāque solutionem interrumpit creditor dictam præscriptionem, & renouat suam obligationem: t̄ nam tot sunt obligationes, quot solutiones, per t̄ pluribus, ff. de verborum obligatio. t̄ ut tenet Rebus. ad Regias constitut. Gallicas tit. de sententijs executorijs art. 16. glos. 5. num. 2. tom. 2. & Parladorius de rebus quotidianis, cap. 1. §. 13. num. 44. & ideo tot sunt legata quot anni, t̄ secundum Azueo in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopilat. nu. 70. & præscriptio introducta fuit aduersus morosum & negligentem, & in eius odium: & non potest currere contra diligentem, inexactatione sui debiti, t̄ ita tradit Auiles in cap. prætorum, in cap. 10. glossa verbo, Execucion, numer. 69. versicula. Quoque fallit, & Rodericus Xuar. in l. 3. tit. de las deudas, versicula. Quæro vterius, num. 2. & etiam pro vnaquaque exactione debiti à creditore

ditore facta intetrumpitur præscrip-
 1620 tio, & per multa iura & Doctores,
 quos allegat Azueed. in l. 7. titul 5.
 lib. 4. Recopilatio. à num. 18. & Par-
 ladorius in dicto tractatu de rebus
 quotidianis lib. 1. cap. 1 §. 13. nu. 35.
 ad finem, & creditor qui redditus sui
 census exigit, retinet dominium &
 possessionem rei acensuatæ, & non
 currit contra eum præscriptio, licet
 res hypothecata pro censu sit apud
 1621 tertium possessorem, & ita tenet Bar-
 tholomæus Brixensis in suis quæstio-
 nibus dominicalibus in quæst. 24:
 in solutione ad argumētum, & dicit
 vnum mirabile Flores in additioni-
 bus ad Gainam in decisio. 99. quod
 hæres, vel quilibet alius successor in
 iure illius, qui censum imposuit, vel
 hypothecauit aliquam rem, nunquā
 1622 præscribitur. & sic primus, qui cen-
 sum imposuit, & eius hæres, & vl-
 timi rei acensuatæ possessores sem-
 per ad solutionem redditus tenentur;
 & coguntur etiam domino recog-
 1623 noscere; & tenetque Felicianus de
 censibus tom. 2. lib. 3. cap. 4. num. 11.
 & 12. vnum in praxi notabile, quod
 remedium executiuum competens
 contra rem acensuatam; competit
 etiam contra bona obligata per ge-
 neralem obligationē, licet dicta bo-
 na à tertio possideantur, qui habue-
 rit titulum, vel causam natam vel
 deriuatam à principali debitore;
 1624 & qui Felicianus ad hoc allegat Frā-
 ciscum Milanensem in decisionibus
 suis decisio. 1. nu. 6. lib. 2. & Parla-
 dor. de rebus quotidian. lib. 2. c. fin.
 4. par. §. 5. num. 17. qui allegat alios
 tenentes, quod supradicta locum

habent, licet titulus, vel ius acquisi-
 tum tertio possessori nō deriuetur à
 proprio debitore principali, nisi per
 longam successione: & ipse Feli-
 cianus de censibus tom. 1. lib. 3. cap.
 6. vnum in praxi notabile adducit
 priuilegium, quod tertius possessor
 fundi acensuari, vel hypothecati, po-
 terit, si voluerit, recognoscere domi-
 num census, vel rem acensuatam, vel
 hypothecatā remittere, & quod etiā
 1625 tenet Rodriguez de redditibus lib.
 2. quæst. 9. n. 68. & Lata de annuer-
 sarijs lib. 1. c. 5. à nu. 26. & Lafitte de
 decima c. 10. n. 75 Quod verum cre-
 do; nisi iste tertius possessor rei acen-
 suatæ, vel hypothecatæ, fuerit hæres
 primi in stirutoris, vel in eius iura suc-
 cesserit, vel iam recognitionem fece-
 rit, ad soluendumque se obligauerit,
 per superius adducta. Vnūque mira-
 bile vxoris priuilegiū refert Bald.
 in conf. 247. lib. 4. videlicet, quod si
 maritus habitationem vel alimenta
 vxori reliquerit, vel legauerit, donec
 cum filia vixerit, vel legauerit, donec
 cum filia vixerit, moriū dicta filia,
 adhuc legatum debetur, & quod sequi
 1626 tur Morquecho in tractatu de bono-
 rum diuisione lib. 4. cap. 11. num. 73.
 E T S I Maritus legauerit vxori
 vsumfructum, & post eius mortem
 Titio, illa verba; *Post eius mortem,*
 vendicant sibi locum, etiam si vxor
 non moriatur, sed ad secundas nup-
 tias transierit ex mēte testatoris, & se-
 cundum Ioannem Andrie. in addi-
 tionibus ad Speculatorem in titulo
 de secundis nuptijs, quam dicit
 1627 communem opinionem Gratus in
 responso 124. num. 14. & 15. lib. 2.
 quos refert & sequitur Morquecho
 in

Quæst. 28;

Tractatus de priuilegiis

in dicto tractatu de bonorum diuisione dicto lib. 4. cap. 11. num. 21.

24. f. 286 E S T Q V E speciale dotis priuilegium, quod datur læsi remediū,

etiam si læsio sit intra dimidiam iu-

1628 sti pretij, † per l. iure succursus, ff. de iure dotium, vbi glossa in verbo,

circūuentus, & glossa verbo, Præster in l. si res, §. 1. dicto titulo, quæ est

communiter recepta secundum Albericum in l. 6. C. soluto matrimonio,

Imol. in cap. cum dilecti de de emptione & venditione num.

16. vbi Burgos num. 48. & Anton. Gom. in l. 5. Tauri num. 44. Costa

in l. cum tale, §. si quis arbitratus, ff. de conditio. & demonstratio. num.

26. Pinellum in l. 2. C. de rescindenda venditione 1. par. cap. 1. num. 12.

cum sequentibus, Meneses in d. l. 2. C. de rescindenda venditione, num.

20. Gomez de Leon in centuria sua cap. 5. num. 5. & est text. in l. 16. tit.

11. par. 4. vbi Gregor. Lop. tenet Martienc. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopilat.

glos. 8 num. 20. & 21. Estque notandum in praxi, quod hoc remedium

non præscribitur tempore ordinario quatuor annorū, sed durat semper,

† vt habetur in d. l. 16 tit. 11. par. 4. &

1629 defendit Mexia ad legem Toleti 2. part. in responsione ad sextum &

octauum fundamentum num. fin. §. ceterum, quod intelligo durare vsq;

ad 30. annos tātum, additque Azuned. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopil. num.

fin. quod contra Ecclesiam lædentem alium ultra dimidiam datur remedium etiam lapsis quatuor annis,

1630 † ex opinione ipsius Mexie in taxā panis conclusionē 5. nu. 2. & cum

regulariter si constituo procuratorem

generaliter ad omnia, non potest facere ea; quæ requirunt speciale man-

datum, † per text. in cap. qui ad agendum de procuratoribus libr. 6. cum

concordantibus, inuenitur in hac materia vnum speciale priuilegium,

quod quando constituitur procurator generaliter ad omnia excepto ad

vnum casum, in quo requiritur speciale mandatum, censetur cōstitutus

ad omnia alia, quæ requirunt speciale mandatum, † secundum Lapum in

dicto cap. qui ad agendum de procurato. libr. 6. vbi Doctores, in §. 1. &

Alex. in l. fin. ff. quod quisque iuris, & Dec. in cap. consultationibus per

illum tex. de officio delegati, & in c. cum dilecta de confirmatione vili,

vel inutil. nu. 3. ad fin. Sed cum cōfirmatio facta simpliciter non videatur

approbare, nec confirmare actū nec priuilegium nullum, † per tex. in

cap. ex parte de constitutio. cap. du-

dum de decimis, vbi Scribentes, & confirmatio ex certa scientia dispen-

satio dicatur, † secundum Bald. in c. cum super in principio de causa pos-

sessio. & proprietat.

E S T Scito dignum, vtrum ver-

bum, cōfirmamus, simpliciter & absolatē à Principe prolatum impor-

tet certam scientiam. † In qua quæ-

stione dicunt importare certam scientiam Ioan. Andre. in cap. penultimo

de confirmatione vili, vel inutil. vbi Butrius, Cardinal. & Imol. &

Abb. in cap. examinata ad fin. eodē tit. Sed contrarium defendit Decius

in rubrica de cōfirmatione vili, vel inutil. num. 6. & in d. c. examinata

num.

num. 5. ubi optimas rationes concludentes inuenies: qui Decius in cap. venerabilis dicto tit. à num. 1. agit, quando præsumatur Principem facere confirmationem ex certa scientia, & in cap. sua nobis eodem tit. numer. 7. ex plurimorum opinione resoluit, quod etiam confirmatio facta ex certa scientia non confirmat priuilegium, nec actum in præiudicium tertijs. † Addo etiam, utrum concessio Pontificis facta spurio, ut ordines possit consequi, trahatur ad sacros ordines. † In quo teneas, quod talis concessio ad sacros ordines non trahatur, nisi Pontifex dicat, cōcedo, ut talis spurius possit ad omnes ordines promoueri, ita tradit Ostiens. in cap. literas de filiis presbyterorum secutus Tancredum, Gosfredum; & Innocentium; tenet Speculator in tit. de regulis iuris, §. postremo, vers. Quid si dispensatum est, & Rebus. in praxi benefic. tit. de dispensatione super defectu natalium, num. 47. quod limita cum Abbate in dicto cap. literas num. 6. nisi spurius esset ad minores ordines ante Pontificis concessionem prouectus. Ex quo sequitur, quod licet Pontifex spurio concedat, quod ad omnes ordines prouehi possit, talis concessio & dispensatio non extenditur ad beneficia consequenda, † ita tradunt Doctores relati ab Azorio in 2. pat. institutionum moralium lib. 6. cap. 3. vers. Quinto quæritur, ubi cum Ioan. Andrea, & Abbate in dicto cap. literas num. 6. tenet, quod ille, qui fuit degradatus, & ab ordinibus deiectus, & ad eas restituitur, nō censetur ad

ad beneficia restitutus. † Additurq; etiam, quod quando Pontifex spurium habilitat ad beneficia consequenda, non videtur habilem facere ad dignitates consequendas, † secundum Panormitan. in cap. literas de filiis presbyterorum, & Rebus. in praxi benefic. 2. par. de dispensatione super defectu natalium, num. 52. sicuti dispensatus ad dignitates Ecclesiasticas non censetur dispensatus ad dignitates maiores & principales, quales sunt in Ecclesia cathedrali maiores post Pontificale; & in ecclesia collegiali dignitas omnium maxima: & dignitas Episcopalis, † ut tradunt Archidiacon Ioan. Andre. Domin. & Anton. in cap. 1. de filiis presbyterorum in 6. Rebus. in praxi benefic. 2. part. de dispensatione super defectu natal. num. 86. & Azorius ubi supra versicul. Octauo quæritur, circa quod agit Felinus in cap. postulasti de rescriptis num. 2.

V N V M. In praxi admodum notabile, hoc est, quod si aliquis spurius est incestuosus, adulterinus; vel ex sacrilegio natus, tenetur hos defectus Pontifici exprimere: & non sufficit, quod generatim fateatur, se esse illegitimum, vel spurium, alias irrita erit dispensatio, † quod deducitur etiam ex text. in dicto cap. postulasti de rescriptis; ubi probatur, quod si aliquid in gratiæ impetratione silentio prætermittatur, quod si exprimeretur, difficilem redderet ipsam gratiam, ita ut Princeps eam denegaret, aut difficilius concederet, irrita est ipsa gratia, ut pote literis subreptitijs impetrata. † Quæres etiam

Quæst. 283

1642

1643

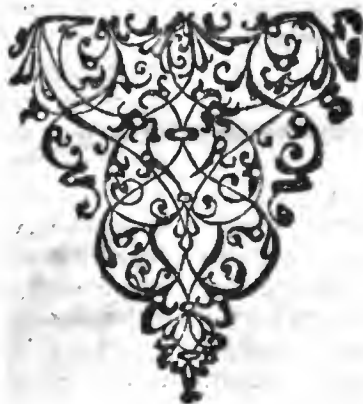
Tractatus de priuilegiis

etiam quid agendum, quando contraria sibi inuicem fuerint priuilegia, & quomodo interpretari debeant, de quo inuenies glossam & Panormitanum in cap. 1. de rescriptis num. 14. Adde etiam vnum in praxi quotidianum, pro quo multoties sententiam obtinui fauorabilem, videlicet, quod in generali reuocatione legatorum, non continetur legatum alimentorum, nec testamentorum, † iuxta text. in l. liberis. §. posthumis, ff. de alimentis legat. vbi optima glossa verbo, non videri, &

ita tenet Mantica de coniectur. vltim. voluntatis libr. 2. tit. 2. num. 3. & Surdus in eodem tractatu titul. 8. à num. 5. & tit. 9. quæst. 25. à num. 9. & Lara de alimentis in §. vtrum, num. 26. & Iosephus Ludouicus in communibus conclusionibus conclusionem 24. versiculo, Declara sexto, Mascardus de probationibus vol. 3. conclusionem 1265. num. 39. & nouissimè Cauallus in practicis questionibus communes contra communes, in 3. tome quæstio. 779. numer. 233.

FINIS.

De optimo maximo laus & gloria, qui est benedictus in sæcula.

INDEX

INDEX COPIO- SISSIMVS RERVM OM- nium, sententiarumque insignium, quæ in hoc tractatu de priuilegiis explicatione continentur, in ordinem Alpha- beticum congestus.

A

CCVSATIVVS De-
notat perfectionem actus,
num. 1142.

Actor & reus quando eodẽ
priuilegio nituntur, potior est con-
ditio actoris, num. 1237.

Actiones actiue & passiue tran-
eunt contra illos, quibus omnia bo-
na donantur, tanquam si verè hære-
des fuissent, num. 1196.

Actus legitimus & consummatus quã-
do requiritur, non sufficit esse in-
fieri, num. 262.

Actus, qui semel perfectus est, non
resoluitur ratione impotentia & in-
habilitatis, numer. 526. Vbi limi-
tatio.

Actio realis competit minoribus, si
eorum bona immobilia sine exacta
solemnitate vendantur, numer.
630.

Actio iniuriarum post litem conte-
statam, & post appellationem ac-
toris transit ad heredes, & non
perditur quantum ad bona & con-

demnationem pecuniariam, num.
1549.

Actio descendens à lege, vel statuto,
debet esse perpetua, num. 1549.

Actus meræ liberalitatis excludit iuris
necessitatem, num. 1588.

Administrationem habens coniuncta
persona potest debitum exigere, &
recipere, num. 770.

Admissus semel tanquam bonus & dig-
nus, non poterit postea reprobari,
num. 436.

Aduocato si fuit prædium datum ob
causarum patrocinium, si ignorans
postea appareat, poterit ei tolli, nu-
mer. 456.

Affirmans se esse nobilem, & virtu-
te præstantiorem & proximiorẽ,
licet sit femina, in casu successione,
habet suam intentionem fundatam,
numer. 427. & limitatur numer.
433.

Agricola negans se talem esse, credito-
re ignorante, non potitur priuilegio
sibi concessio, num. 1003.

Agricolis priuilegium, ne incarceren-
tur pro debito civili nouiter conces-
sum recensetur, num. 201.

Agri-

Index Alphabeticus.

Agricolarum, de quo in numer. 201.
utrum extendatur ad debita præ-
terita, ubi aliqua limitationes, re-
cententur, num. 202.

Agens ex legis beneficio debet pro-
bare qualitatem in ea contentam,
num. 261.

Alimentari debent pauperes, in quo-
rum favorem sententia lata est in
causa dotis, licet ab ea appellatio in-
terponatur, num. 860.

Alimenta petenda & præstanda sunt
in domicilio præstare debentis, num.
861.

Alienatio bonorum Ecclesie, vel mo-
nafterij, utrum valeat sine forma
& solemnitate à lege requisita,
quando est Ecclesia, vel monaste-
rio utilis, num. 1119.

Alienatio utilis Ecclesie & mona-
sterio, quæ absq; solemnitate non va-
let, poteris postea ratificari, numer.
1120.

Alimentorum legatum, siue fiat
pauperi, siue diuiti, semper conti-
net favorem alimentorum, num.
1368.

Alimenta sunt eroganda illi, cu-
ius bona sequestrantur, numer.
1560.

Alimentorum nomine etiam me-
dicina comprehenduntur, numer.
71.

Alimenta utrum spurij, & illegi-
timis præstanda sint iuxta con-
gruam sustentationem, an iuxta
dignitatem & qualitatem recipien-
tis, num. 1514.

Alimentorum fauor extenditur ad re-
lictum pro anima vel anniuersario,
num. 1369.

Alimenta relicta ex aliquo prædij su-
mendæ, utrum prædium relictum
in proprietate censetur, num. 587.
Alienationis prohibitio facta simpli-
citer à testatore, & siue causa,
alienationem impedire non solet,
& dicitur nudum præceptum, &
consilium, quod successores non
astringit, num. 1572.

Aliud pro alio inuito creditore solui
non potest, num. 204.

Aliquid facile fieri non posse, & non
posse fieri, equiparatur in iure,
num. 214.

Antona Garcia priuilegium tan-
tum extenditur ad gabellarum
excusationem, & non ad offi-
cia nobilibus concessa, numer.
228.

Angeli doctrina ponderatur, numer.
1323.

Animus redeundi ad ciuitatem præ-
sumitur, quando uxor, filij, pa-
rentes, fratres, vel consan-
guinei relinquuntur in ea ad mu-
nera, & onera subeunda, numer.
39.

Animus redeundi ad ciuitatem præ-
sumitur, & consideratur quoad
residentiam habitationis per in-
terpositionem famulorum, numer.
38.

Animus & voluntas ex facto, vel
non facto probatur, num. 758.

Angeli opinio tenentis, quod succes-
sores non poterunt explicare statu-
ta prædecessorum, refellitur, num.
689.

Annexi & connexi idem est iudiciū,
etiam si annexum sit maioris va-
loris, num. 751.

Appro-

Index Alphabeticus.

Approbata si fuerit impetratio obse-
ra ob falsam causam, possunt impe-
trantes eam contradicere, quando
agitur de anima iudi: 10, num. 1168.
Approbatus semel, vel sufficiens ad ali-
quod actum, & causam, potest postea
reprobari deficiente approbationis
qualitate, num. 453.
Appellatio est defensio, num. 744.
Appellatio utrum possit tolli à Princi-
pe per privilegium, vel rescriptum,
num. 749.
Arma appositâ in rebus maioratus vtrû
accrescant maioratus, num. 842.
Arraigarle qui tenentur, sufficit ha-
beant bona in aliquo loco eiusdem
provincia, num. 915.
Argumentum à simili non habet lo-
cum, quando sequitur iurium corre-
ctio, num. 154.
Argumentum à simili non tollit cla-
ram dispositionem, nec valet data
aliqua dissimilitudine, num. 555.
Argumentum à simili, vel ab eadem
ratione, fallax est, num. 558.
Ascribens se scripturæ velut testis as-
sistens, utrum praiudicium sibi pa-
ret de contentis in ea, ubi optima re
solutio, & distinctio, num. 105.
Auctoritas disponentis semper excepta
censetur in qualibet generali dispo-
sitione, num. 1340.
Axiomâ opinio modificatur, num. 918.

B

Bartoli opinio interpretatur, nu. 22.
Bastimentorum nomine quid compre-
hendatur? num. 71.
Bastardi, & naturales tantum sub hoc

verbo, generis, non comprehendû-
tur, num. 154.
Beneficium Principis est latissimè in-
terpretandum, num. 944.
Beatitudo quadam inesse dicitur in do-
natione, num. 6.
Bigamus, nec irregulares non dicitur il-
le, qui matrimonium contrahit cum
eo, quam antea corruperat, nu-
mero 1223.
Bobadilla refellitur, num. 386.
Bobadilla taxatur in quadam sua di-
stinctione, num. 1421.
Bona, de labrança, y criança, ac-
quisita in uno loco exempto, si in
alio etiam exempto vendantur, in
quod etiam vendens habet vicini-
tatem, non erunt à solutione gabel-
le libera, num. 47.
Bona patrimonialia clericorum nō gau-
dent privilegio concessio ecclesiarum
bonis, n. 240 & 374 in fine.
Bona patrimonialia, ad cuius titulum
fuit aliquis ordinatus, gaudent pri-
vilegio bonorum ecclesiasticorum, nu.
241. & 376.
Bona data filio in titulum patrimonij
ad ordines consequendos, utrum cō-
ferantur, num. 242.
Bona beneficiorum sunt ecclesiastica,
& spiritualia, num. 244.
Bona à clerico possessa sua, & libera à
servitute tributo, & gabella præsu-
muntur, num. 264.
Bona patrimonialia clericorum gau-
dent privilegio clericorum in casu
bustantum à iure expressis, nu. 374.
Bona ciuitatis, & reipublica non ha-
bent privilegium bonorum fiscalium
nisi in casibus à iure expressis, num.
383.

X Bona

Index Alphabeticus.

*Bona futura non veniunt in confis-
tione bonorum, num. 389. & 1564.*
*Bona immobilia minorum nisi magna
interueniente causa vendi non pos-
sunt, num. 624. & num. 1744.*
*Bona constante matrimonio quasita cō
municantur, num. 885.*
*Bona habens in loco libero & franco,
si ea vendit tradenda in alio loco
franco, nullam soluere gabellam te-
netur, num. 1087.*
*Bona non dicuntur nisi deducto ere alie
no, num. 1295.*
*Bona reipublica, & bona fiscalia in
multis casibus equiparantur in pri-
uilegijs, num. 384.*
*Bona futura, & postea acquisita ve-
niunt in obligatione, num. 1568.*

C

*Capellania vtrum comprehendatur in
bulla, vel rescripto Principis Pontis-
ficis faciente mentionem de benefi-
cio ecclesiastico, num. 246.*
*Capellania vtrum dicatur beneficium
ecclesiasticum, & bona capellania
dicantur ecclesiastica & spiritualia,
vel temporalia & profana, vbi
distinctio, num. 247.*
*Cassaneus increpatur, & ad iura ab eo
adducta respondetur, nu. 503.*
*Casus omissus à noua dispositione intel-
ligitur secundum ius antiquum, nu.
557.*
*Casus contingens prater ordinationem
testatoris non comprehenditur in
dispositione, etiamsi in eo esset ma-
ior ratio disponendi, num. 793.*
Casus verus & fictus quando equipa-

*rantur in iure, dispositū in vno ha-
bet locum, & verificatur in alio,
num. 824.*
*Castro concessio à Principe censentur cō-
cessa munitiones, & cetera armorū
preparamenta apposita pro castis
defensione, num. 841.*
*Casus omissus à lege noua intelligēdus
est secundū legem antiquā, n. 886.*
*Causa impetrationis quando est condi-
tionalis, non valet dispensatio, quā-
uis causa dicatur impulsua, n. 1161.*
*Causa immunitatis, vel priuilegij pen-
dente vtrū facienda sit gabella so-
lutio, num. 75. vbi bona distinctio.*
*Causa cōmissa à concilio ciuitatis, vel
Principe, ratione rescripti, vel pri-
uilegij alicui ex decurionibus, vtrū
possit ab eo proseguī, si causa nondū
finita desinit esse decurio, num. 510.*
*Causa commissa canonico per sedē Apo-
stolicam post rescriptum, vel lice-
ntiam receptionem desinas esse ca-
nonicus, poterit ab eo proseguī, & ra-
tio redditur, num. 511.*
*Causa, quæ ex proæmio vel prefatio-
ne sumitur, presumitur, & dicitur
finalis, num. 657.*
*Causa concedendi gratiam, vel priui-
legium, vtrum debeat esse vera,
finalis & impulsua: & vtrū de fi-
ciente dicta causa corruat priuile-
gium, num. 711.*
*Causa si committatur certo die termi-
nanda, per lapsum dici spirat iuris-
dictio, nisi de partium cōsensu pro-
rogatur, num. 869.*
*Causa noua superueniens tollit priuile-
gium, num. 900.*
*Causa finalis & causa impulsua quæ
datur in priuilegijs: & an falsa
causas*

Index Alphabeticus.

- vitiet privilegium, vel rescriptum, num. 1025.
- Causa quando conditionaliter ponitur in supplicat, licet Princeps dicat, etiā ob alias causas concedo, vitietur per obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1164.
- Causa si posita sint in privilegio, non sufficit vera una illarum, si ambae causa apponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera, nu. 1404.
- Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corrumpit argumentum & privilegium, quod intellige ut ibidem, num. 1405.
- Causa una si exprimitur in privilegio, vel lege, & altera possit considerari, cessante expressa cessabit dispositio, licet altera militare videatur, num. 1406.
- Causa duae lucrativae non possunt in eadem persona concurrere, & ibi dicta regule interpretatio, num. 45.
- Censum imponens & eius heredes, & ultimi possessoris rei acensuatae semper ad solutionem redditus tenentur: & coguntur ad recognoscendum, num. 1223.
- Cessante consanguinitate, quae fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela, num. 449.
- Caci à muneribus personalibus, & à gabella immunes sunt, & hoc privilegium poterunt intentare coram iudice Ecclesiastico, num. 462.
- Caci inter miserabiles personas annumerantur, num. 462.
- Caci, qui divitijs pollent, contractationemq. habent, non sunt immunes à muneribus patrimonialibus, nec à collectis & gabella, num. 466.
- Certa scientia Principis habet vincta clausula derogatoria, num. 614.
- Certa scientia Principis in promotione vel beneficio conferendo, potest per testes probari, num. 731.
- Cessionarius & fideiussor, cui à creditore sunt actiones cessae, gaudet omni privilegio praelationis, quod cedens habebat, num. 894.
- Cessionarius, qui succedit in causam vi duae, vel minoris, vel pauperis, & aliorum habentium privilegium conveniendi adversarium in curia Regia, verū possit cedens iure uti, & quid in casu diverso, quando non privilegiatus cedit privilegium, numer. 1202. & 1204.
- Cessionarius non admittitur ad retractum iure sanguinis, cum sit personalissimum, num. 1205.
- Cessionarius admittitur in retractu conventionali, num. 1206.
- Cessio bonorum, & exceptione quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in via executiva, n. 1238.
- Cessio bonorum, & ne quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in reivindicacione, & ibi controuersia & conciliatio, n. 1240.
- Character ordinis, & baptismi in aqua inherens animae, non reueratur, nec perditur eius virtus, num. 1292.
- Civitas proprie loquendo de iure communi & paritatum est, quae moris & suburbij continetur, num. 55.
- Civitatis concilium potest immunitatem concedere remunerationis gratia, num. 507.
- Civitatis concilium potest donationem

Index Alphabeticus.

- concedere remunerationis causa, n. 508. *ubi limitatio.*
- Citatio partis necessaria est in declaratione privilegiorum, num. 580.
- Citatio requiritur in unoquoque negotio, *ubi vertitur alicui praeiudicium*, num. 581.
- Citatio non est necessaria in his, quae dependent à mera voluntate, num. 585.
- Certa scientia requiritur in Principe, & Pontifice ad hoc, ut sit dispensatum cum incapaci, num. 728.
- Civitas si destruaturs cum spe reparationis, durante eius privilegia, secus è còverso. & ibi quid in turri destruetur, & alteri concessa: num. 761.
- Civitas vel Ecclesia, quae destruitur auctoritate superioris, utrum perdat nomen, num. 799.
- Civium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex privilegio, num. 826.
- Citari debet pars, quotiescùq; Princeps concedit privilegium cum his, quae recipiunt causa cognitione, vel partem multum ledunt, num. 903.
- Civitatis Sagiensis appellatione continetur diœcesis Sagiensis, num. 936.
- Civitatis appellatione non continetur territorium, num. 957.
- Civitas civibus illustratur, & ampliat, num. 947.
- Civitate interdicta singuli interdicti censentur, num. 1130.
- Civitas si aliquod impetrauerit privilegium pro se, & locis ipsius territorij, non tenentur loca territorij contribuire pro expensis impetrationis, num. 1271.
- Civitas poterit petere adificatum in publico, num. 1281.
- Cessante causa non cessat effectus iam consummatus, licet perveniamus ad casum, à quo forte causa nō sumpsit exordium, num. 1548.
- Clausula, quae ad executionem contraetus apponuntur, non solent eius substantiam mutare, num. 143.
- Clausula de non reuocando censetur appposita magis de stylo tabellionum, quàm de contrahentium consensu, num. 144.
- Clausula, non obstante, nō est necessaria in dispositione, quam Princeps appellat privilegium, vel suo signat sigillo privilegiorum, num. 613.
- Clausula finalis, & impulsiva, quae dicatur in privilegio, num. 656.
- Clausula, non obstante, quando requiratur, & quomodo sit accipienda. Et clausula, certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, tollens omnes defectus, & aliae clausulae, quid importent, num. 615. & num. 725.
- Clausula, ex certa scientia, & motu proprio, intelligitur in privilegio vel rescripto geminato, num. 710.
- Clausula testamenti, vel dispositionis excludens Episcopum ab executione causa pie non valet; numer. 716.
- Clausula, ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, & clausula, supplens omnes defectus, & plenitudine potestatis, quid importent, num. 725.
- Clausula quando habetur pro finali in dispositione, si deficiat, est obrepititia, & nulla ipso facto, numer. 1160.
- Clausula appposita in principio, vel in

Index Alphabeticus.

- in medio dispositionis, vel priuilegij censetur repetita, & posita in fine, vel in alio capitulo, refertur ad precedentia, num. 1270.
- Clausula, non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus, quorum tenores de verbo ad verbum haberi volumus tanquam expressos, utrum sufficiat ad tollenda priuilegia habetia clausulam derogatoriam ad priuilegia futura, numer. 327.
- Clausula posita in una, vel diuersis dispositionibus, quomodo intelligatur, num. 1344.
- Clausula apposita in principio legis, vel dispositionis censetur repetita in omnibus capitulis sequentibus, numer. 1349.
- Clausula, quæ ad executionem contractus apponuntur, non solent eius substantiam mutare, num. 143.
- Causa si committatur alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem literarum dignitatem resignauit, utrum ille, an alius, in quem resignauit, possit causam persequi, & decidere, num. 1125.
- Causa cognitio quando est annexa in priuilegijs, vel gratijs, videlicet, Si ita est, dispensetis, statuit declarationi facta à commissario causa cognita, num. 1156.
- Clerici Ecclesiæ, vel monasteria, quæ habent regalia priuilegia super redditibus Regijs, non poterunt conuenire collectores ante Ecclesiastico iudice, num. 172.
- Clericus etiam cum iuramento non poterit priuilegium fori renuntiare, nec priuilegium sibi concessum, per cap. si quis suadente, num. 227.
- Clericorum bona utrum gaudeant priuilegio clericorum tam quoad exemptionem, quam quoad priuilegium fori, num. 373.
- Clericus non poterit facere donationem suæ concubinæ, num. 806.
- Clerici, & milites possunt facere donationem concubinæ ob benemerita, ut ibidem, num. 809.
- Clericus pro solutione tributi impositi super re, quæ ad eum deuenit, potest coram iudice laico conueniri, num. 967. & 10101.
- Clerici vel Ecclesiæ non tenentur soluere gabellam, vel collectas, vel alia onera similia de suis prædijs, num. 969.
- Clericus, qui confessus est, se esse laicum, utrum sibi præiudicet in suo clericali, vel priuilegio fori, n. 998.
- Clericus negotiator perdit priuilegium fori, num. 1074.
- Clericus & alius mercator priuilegiatus ratione fori, conueniendus, & super rebus mercantiæ coram iudice seculari mercatorum, excepta clerici persona, num. 1066.
- Clerici ante omnem humanam legem à iure diuino in his, quæ Ecclesiastica sunt, à potestate seculari eximuntur, num. 1067.
- Clerici negotiatores erunt conueniendi pro solutione gabellæ apud iudicem secularem captis pignoribus, num. 1068.
- Clerici, quando sunt negotiatores, & negotijs secularibus se immiscant, sunt per eis Principi & Imperatori subiecti, num. 1072.
- Clericus assumens administrationem

Index Alphabeticus.

- & officium laicorum coram seculari iudice conueniuntur, num. 1073.
 Clericus depositus, & postea restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato, numer. 1154.
 Clericorum coniugatorum privilegium non amittit ille, qui contrahit matrimonium cum ea, quam antea corruerat, num. 1222.
 Clericus, Ecclesia, monasterium, vel alia Ecclesiastica persona, quando edificat in alieno solo, & opus nouum fabricat, etiamsi edificium esset religiosum, poterit demoliri per mandatum iudicis secularii, num. 1279.
 Clericus habens bona communia cum fratre laico, utrum ea possit defendere à collectis, & gabelle, & alijs oneribus ratione sui privilegij clericatus, num. 1376.
 Clericus & laicus si habent ius patronatus, pars clerici attrahit ad se partem laici, num. 1381.
 Clericus dicens se esse laicum, & fraudulenter Regias gabellas conducit, utrum perdat fori privilegium, & à laico iudice conueniatur, numer. 377.
 Clericus spoliatus laicum sua possessione poterit à iudice laico spoliari, restituendo laicum in sua possessione, ut ibidem, num. 1278.
 Concessio Pontificis facta spurio, ut ordines possit consequi, utrum trahatur ad sacros ordines, num. 1638.
 Concessio Pontificis facta spurio ad omnes ordines non extenditur ad beneficicia, numer. 1638.
 Concessione in generali non veniunt ea, quæ verisimiliter non concederentur specialiter, num. 275.
 Concessio territorij alicui facta non extenditur ad illud, quod antea erat concessum vicinis, num. 573.
 Concessio si fiat à Rege de aliquacivitate, cum terminis & aquis, talis concessio & privilegium restringitur ad solam iurisdictionem, & non ad concessionem terminorum ipsius civitatis, num. 572.
 Concessio simplex in odiosis & onerosis primum actum tantum respicit, num. 1094.
 Concessio gratiæ non vitatur, quando alioquin Princeps concessisset gratiam causa impulsiva, quæ cum difficilem redderet ad concedendum non expressa, num. 1157.
 Concessio Principis, vel privilegium de aliqua præbenda cathedralis Ecclesie, quomodo intelligatur sine præiudicio Principis vel Pontificis, num. 1218.
 Consiliarii Regij ob tituli concessionem nobiles fiunt, & exempti à tributorum solutione, num. 298.
 Concilium civitatis non potest immunitatem aliquam concedere, num. 506.
 Conditionem sufficit semel adimpletam fuisse, num. 439.
 In conditionibus semper attendimus existentiam principium, nec de successu curamus, num. 440.
 Conditionem sufficit semel adfuisse, licet non maneat, numer. 145. & numer. 450.
 Condemnato ad restitutionem rei cum fructibus, quæ compensatio admittatur, num. 633.
 Condicio si adsit in privilegio, debet ad

Index Alphabeticus.

- ad unguem obsequari, numer. 669.
- Conductor non potest interuertere possessionem domini sui, num. 77.
- Conductor domus potest in tribus casibus à domo expelli ante locationem finitam, num. 1215.
- Conductor, cui pro asecuratione rei locatae fuerit ipsa res hypothecata specialiter, utrum possit ante tempus expelli in dictis tribus casibus, num. 1216.
- Conductor domus utrum in casu legis ad eam, C. locati, possit ante tempus expelli, si interuenit pactum expressum de non expellendo, numer. 1217.
- Confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore deficiente vera numeratione, non valet in praedictum partis, secundum communem, num. 589.
- Confessio de recepto facta ab executeore, receptore, & susceptore regaliū reddituum valet, licet non constet de vera numeratione, & eius apochacreditur, num. 590.
- Conducta re, vel in emphyteusim recepta, praesentur filij conductoris in meliorationibus alijs extraneis, num. 477.
- Confessus se centum debere, subintelligitur, & ideo tradere promisso, num. 591.
- Confessio facta à factore, procuratore, vel negotiatore de magna summa recepta virtute mandati cum exceptione expensarum, & salarij sibi debiti, utrum habeat executionem paratam, num. 593.
- Confessio habet executionem paratam, sicut sententia, num. 594.
- Confessio facta in iudicio actionem & obligationem parit, etsi causa non fiat declaratio, num. 595.
- Confessio inciēter facta ad alium finem non multum nocet, num. 597.
- Confessio facta in iudicio sine stipulatione, vel verbo, Promitto, vel debeo, executioni mandatur de iure Regio, num. 589.
- Confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hereditate, ius patronatus confiscatur, & in fiscum transit, ut ibidem, num. 816.
- Confiscata vniuersa hereditate non transit ad fiscum ius sepulchrorū specialis privilegio, num. 817.
- Coniectura non habent praesum regulam, num. 1254.
- Coniuncta persona solutionem recipere non potest, num. 769.
- Coniuncta persona dicitur de iure nouiori usque ad quartum gradum, num. 772.
- Coniuncta persona multa specialia referuntur, num. 773.
- Coniuncta persona potest sine licentia in iudicio agere cum rati habitatione, vel raticatione, num. 774.
- Coniuncta persona proprie dicitur procurator, num. 775.
- Coniunctis sunt interdicta ea, quae requirunt speciale mandatum, n. 776.
- Concessum alicui ratione certa qualitatibus ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit, num. 1539.
- Conditionem semel adfuisse, sufficit, licet non permaneat, & quomodo haec regula intelligatur, num. 1540.
- Collecta imponatur alicui ciuitati, videtur etiam villis & castris illius ciuitatis imposita, num. 1554.

Index Alphabeticus.

- Conditio nuptiarum ad futuras nuptias extenditur**, num. 1600.
- Conditio privilegij censetur perpetua, & non temporalis**, ex ipsa virtute & natura privilegij, num. 1607.
- Coniunctus, qui admittitur iure accrescendiratione tacita voluntatis testatoris praefertur substituto expresse nominato**, num. 1258.
- Communicare** utrum possint terminos, montes & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae in alia civitate, num. 292.
- Communicatio montium & pascuorum non datur sine Regia licentia**, quia est species alienationis, num. 293.
- Communio pascuorum & terminorum non potest praescribi**, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant, numer. 295.
- Communio pascuorum usque ad certa loca fieri potest per conventionem**, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas, num. 297.
- Compensatio in quibus casibus non admittitur**, num. 409.
- Compensatio non admittitur contra mulierem dotem repetentem**, num. 410.
- Compensatio non admittitur contra fiscum & rem publicam**, num. 411.
- Consuetudo tollens privilegium dignitatis non valet**, num. 509.
- Consuetudines rationabiles, & privata locorum statuta non censetur tollere Rex, vel Pontifex in suis privilegijs vel rescriptis**, num. 1054.
- Consideranda non sunt, quae evenire possunt, nisi ea sint certa & infallibilia, nec mutatur qualitas legis ex eo, quod contingere potest**, numer. 1088.
- Consuetudinem quando derogat lex vel privilegium, utrum futuram deroget**, num. 1117.
- Consuetudo omnis, licet à lege, vel consuetudine excludatur, nunquam censetur immemoralis exclusiva**, num. 1118.
- Communio & connexitas facit, quod habens rem communem cum privilegiato fruatur eius privilegio**, num. 1139.
- Communicatio bonorum lucragorum constante matrimonio habet locum in matrimonio putativo**, numer. 1199.
- Copula habita etiam per dispensationem in matrimonio sic committatur, facit dispensationem nullam ex causa obreptionis & subreptionis**, num. 1171.
- Consuetudo praeterita, vel futura, utrum videatur derogata à Principe, qui concedit privilegium, iubens illud observari, non obstantè contraria consuetudine, & ibi limitatio**, num. 1227.
- Consiliarij civitatum instar habentur decurionum, & idem habet privilegium, & non poterunt torqueri**, num. 1410.
- Consules civitatum nostri temporis habent privilegium, ut torqueri non possint**, num. 1412.
- Contractus vim nullam habent sine utriusque partis praesentia**, num. 137.
- Coniunctus de mendacio in duplo condemnatur**, num. 999.
- Contractus, quando ex sui natura est** re: o-

Index Alphabeticus.

- renuocabilis, clausula accessoria in eo posita censetur esse renuocabilis, num. 142.
- Contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium utiliter gestum est, etiamsi effectum non habuerit, num. 1274.
- Confirmatio facta simpliciter non videtur approbare; nec confirmare actum nec privilegium nullum, num. 1633.
- Confirmatio ex certa scientia non confirmat privilegium nec actum in prauidicium tertij, num. 1636.
- Confirmatio ex certa scientia dispositio dicitur, num. 1634.
- Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reditur, favorabilis iudicari debet, num. 1571.
- Correctores & officiales consistoriales vicum subsistente causa vrgentis caristia, vel pestis, possint constituere immunitatem deferentibus victualia, numer. 37, cum sequentibus.
- Continentia causa diuidi non potest, etiam ex beneficio prerogatiue; numer. 961.
- Creditor non potest propria auctoritate occupare bona debitoris, sine iudicis mandato, num. 380.
- Creditor potest propria auctoritate occupare bona debitoris vacantia, & derelicta pro sui iuris conseruatione, num. 381.
- Creditor, qui habet privilegium pignoris, vel hypothecae, vel fideiussorem pro suo debito, non prauidicatur, quando debitor bonis cedit, vel quando ei fit remissio à maiori parte creditorum, quia habet recursum contra hypothecas & fideiussores, num. 731.
- Creditor habens fideiussorem, pignus, vel hypothecam pro suo debito, compellitur stare dilationi concessa à maiori parte creditorum, numer. 736.
- Creditor potest consequi debitum suum super bonis emphyteuticis ecclesiae, ratione utilis dominij, num. 968.
- Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori & antiquiori creditori, vs sibi ius cedatur, num. 1596.
- Creditor secundus verum habeat ius offerendi mulieri creditrici antiquiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio; quando vergit ad inopiam & quid quando agit pro sua dote soluto matrimonio? num. 1597.
- Creditor habens plures obligatos potest ab uno eorum solutionem recipere sine prauidicio exigendi circa alios; num. 1615.
- Creditor per unamquamque solutionem interruptit praescriptionem; & renouat suam obligationem; numer. 1616.
- Creditor interruptit praescriptionem; quotiescumque debitum exigit à suo debitore, num. 1620.
- Creditor, qui redditus sui census exigit, retinet dominium & possessionem rei acensuatae, & non currit contra eum praescriptio, licet res hypothecata à tertio possideatur, numer. 1621.

Dammuni

Index Alphabeticus.

D

Damnum refarcire tenetur Princeps in casu, quo priuilegium cum damno tertij concedere possit, num. 120.

Damnum nec interesse, nec excessus iusti pretij consideratur, cum pretiū à lege est taxatum, à quo nō potest, excedi: quod intellige ut ibidem, num. 217.

Datum alicui tanquā bono, nō tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit, num. 438.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum, num. 243.

Debitum exactum ab uno creditore utrum ab alio repeti possit, num. 1568.

Debitum personale non potest repeti ab alio creditore, num. 1510.

Debitum fiscale hypothecarium, & priuilegiatum potest repeti ab alio creditore priuilegiato, licet antea fuerit alio creditori non priuilegiato solutum, num. 1511.

Debitor tritici utrum satisfaciat soluendo aestimationem taxatam in tempore caristia, in quo triticum non inuenitur nisi pro immodico pretio, num. 203. cum seqq.

Debitor tritici non satisfaciet, nisi soluendo aestimationem, quamdiu pluri valet à tempore mora, numer. 205.

Debitor tritici vel certae quantitatis, utrum excusetur à mora, si triticum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, ubi optima resolutio, num. 206.

Debita res si ex casu praestari non potest, aestimatio debetur, numer. 207.

Debitor Regionum tributorum gaudet immunitate Ecclesiastica de iure canonico, num. 924.

Debitor, qui non potest conueniri in plus quā facere potest rationa priuilegi, eo non positur, si creditor est pauper, & eadem egestate laborat, num. 1236.

Deberi non potest nisi illud, quod exigi potest, num. 592.

Decima venit soluenda Deo de bonis capellania, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines consequendos, num. 248.

Decimandi ius spirituale est, nec regulariter laicis potest competere, num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex priuilegio Pontificis, num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontificis priuilegio potest laicis competere, num. 253.

Decimarum fructus possunt vendi, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familie erciscundae, num. 254.

Decimarum ex fructu utrum gabelta debeat, quando fructus venduntur, num. 255.

Decima laicis concessa dicuntur beneficia patrimonialia, numer. 256.

Decima laicis concessa iudicantur ad instar bonorum Ecclesiasticorum, num. 297.

Decimarum fructus est quid temporale, & vendi, & locari potest, & post vendi.

Index Alphabeticus.

- uenditionem* nondicitur res Ecclesiastica fructus decimalis, & perdit nomen & privilegium, n. 764.
- Decima* si non soluitur de aliquibus agris privilegij causa, quando coluntur & seminantur, soluetur de his agris incultis, qui nouiter ad culturam rediguntur, numer. 1042.
- Dicimas* si quis percipiat privilegij causa, i non de benetur de noualibus, num. 1043.
- Decuriones*, qui pro sua ciuitate in Curia Regia assistunt alicui negotiationi, non poterunt incarcerationi, nec detineri pro debito ciuitatis, intra tempora sua negotiationis, & habent privilegium reuocandi domum, numer. 701.
- Declarans* nil ponit, nec facit de nouo num. 579.
- Delegatus*, vel commissarius, quamuis dicat causam impetrationis esse probatam, nil operatur ad tollendam nullitatem, qua prouenit ex falsa causa, nec eius assertioni standum est, num. 1170.
- Degradatus* si restituatur, non debet iterum ordinari, num. 1284.
- Defensio* non potest tolli à Principe, cum sit de iure naturali, numer. 745.
- Decuriones*, Rectores, & tabelliones, & alij officiales consistoriales, utrum ratione officij exemptionem habeant à collectis, & Regijs redditibus, num. 267.
- Derechos reales*, si in privilegio continentur, quid de hoc iudicetur, num. 120.
- Depositarus*, vel sequester, non potest compelli ad reddendos omnes fructus rei deposita, vel sequestrate: sed in primis citari debet ad rationes reddendas, ut rationibus redditis reliqua restituantur, num. 600.
- Declarare*, seu interpretari poterit Princeps privilegia suis predecessoris, num. 698.
- Depositarus*, vel sequester, expensas ducere potest, num. 601.
- Deportatus* non perdit per deportationem facultatem eligendi, numer. 674.
- Decretum* iudicis circa bonorum mobilium minorum uenditionem, requisitis necessarijs non precedentibus, inualidum est, & à minoribus poterit retractari, numer. 631.
- Derogare* non presumitur Rex, quod lege statutum est, num. 797.
- Decretum* est stricti iuris, & eius uerba debent ad unguem, & specificè obseruari, num. 985.
- Depositus* ab aliqua congregatione, si postea gratia vel privilegio restituatur, non restituitur in pristinum statum in præiudicium tertij, num. 1146.
- Determinare* contra expressè nominatum, & in eius præiudiciū, est incerta determinatio, num. 1253.
- Deportatus*, si aliqua bona post sententiam acquisierit, pertinet ad filium, & non ad suū heredem, nu. 1566.
- Degradatus*, & postea ad ordines restitutus, non censetur restitutus ad beneficia, num. 1639.
- Derogatio* generalis omnium privilegiorum non derogat ea, qua inserta sunt in corpore iuris, num. 328.

Dictio

Index Alphabeticus.

- Dictio**, Alius, est repetitiua similium, num. 289.
- Dictio** taxatiua etiam in materia non lata non excludit casus habentes eam de rationem, num. 528.
- Dictio**, Et, ponitur inter diuersa, num. 1031.
- Dictio**, Et, diuersificat genus ab specie, num. 1031.
- Dictio**, itē, hoc amplius, & cō amplius, posita in qualibet clausula significat comprehensionem eiusdem qualitatis conditionis relata, num. 1269.
- Differentia** multe sunt inter matrimonium verum, & putatiuum, & priuilegia concessa matrimonio vero aliquando non competunt putatiuo, num. 1194.
- Dies** ultimi initium in omni spatio a lege statuto instar putatur esse totius & ultimi diei, num. 500.
- Dies** perfectus & impletus dicitur ultimam horam attingens, etiam si tota exacta non fuerit, 499.
- Dies** ultima renuntiationis. Verum debeat esse perfecta, vel impleta, vel sufficiat, aliquam illius partem attingere, num. 497. cum seqq.
- Dies** quinque modis annumerantur in iure, num. 489.
- Dies** renuntiationis. Vtrum tota, vel de momento ad momentū annumeretur? & quid in termino, num. 491. cum sequentibus.
- Dignitas** superueniens soluit, & tollit vinculum obligationis precedentis, num. 1109.
- Differentia** inter priuilegium, & beneficium & rescriptum adhibetur per remissionem, num. 83.
- Dilatium** priuilegium non impedit cursum reddituum, & usurarum, nec pensiones domus, num. 993.
- Dilatio** debitoris. Vtrum petenda sit apud laicum, vel ecclesiasticum iudicem contra creditores, si ex illis aliquis fuerit clericus, num. 949.
- Dictio**, benigne, & dictio, de equitate, aequiparantur, & idem significant in iure, num. 1601.
- Dilatio** quinquēnalis concessa in fauorem debitorum limitatur, quando creditor pro se habet contractum in ramentum, num. 1556.
- Dispositio** testatoris longius & plenius interpretatur, num. 1599.
- Dispositio** generalis restringitur ex ratione particulari, num. 277.
- Dispositio** non deficit, etiam si postea deficiat qualitas, ob quam aliquis fuit institutus vel vocatus, num. 442.
- Dispositio** principalis correctoria, licet ratio dederit in ea extensioni locum, si alia ratio legis scripta contradicit, non poterit seruari, quando expressa dispositione non derogatur, num. 559.
- Dispensare** non videtur Papa super etate promouendo minorem ad beneficium eius etatis ignorans effectum, secus si eius etatis fuisset certus, num. 729.
- Dispensare** videtur Princeps de incapacitate conferens beneficium vel gratiam incapaci ex certa scientia, num. 726.
- Dispositio** per verba quantumcumque precisa, & vniuersalia, recipit congruam interpretationem, numer. 659.

Index Alphabeticus.

Diuidere loca & terminos Principitici, num. 138.

Diuisione facta interfocios eligit, qui habet domum contiguam domui, quæ venit diuidenda, & quid ratione contractus uxoris & mariti, num. 406.

Diuturna præstatio facta causa pie ratione eleemosynæ ex mera liberalitate, utrum præstantem obliget in futurum, num. 1587.

Distributores eleemosynæ vtrum licite possint inter pauperes cōsanguintos & extraneos distribuere? numer. 652.

Dispositionibus in odiosis, & onus continentibus, appellatione filiorum non continentur nepotes, nec ad eos extenditur dispositio ex vi comprehensiuæ seu interpretatiuæ, numer. 1501.

Dispensatio est quid odiosum, & strictam interpretationem recipit. num. 1111.

Dispensatio est de genere prohibitorio, & non intelligitur, nisi exprimat, & iuri communi contrariatur, num. 1112.

Dispensatio tam à Principe, quam à Romano Pontifice facta, semper venit restringenda, num. 1113.

Distributiones quotidiana, etiam studentibus Theologiam, & his, qui sunt in seruitio Episcopi, non dantur, num. 1024.

Dispensatio est stricti iuris, numer. 1114.

Dispensatio facta ad vnum effectum, vel in vno defectu, ad alios non extenditur, num. 1115.

Dispensatio, quando extensionem re-

cipit, aliquot casus recensentur ad limitationem regulæ generalis, num. 1106.

Dispensatio facta & obtenta cum falsa causa, valet, & tenet, si postea Papa confirmauerit, num. 1155.

Dispensatione, & in qualibet gratia, semper præsumendum est, Principem fuisse motum ex causa expressa, num. 1162.

Dispensans nunquam censetur gradare quemquam duplici præstatione, num. 1393.

Dispositio in viro disponens, utrum habeat locum in uxore, & è coniuncto, num. 1430.

Distribuens eleemosynam vel relictum inter nobiles aliquid possidentes, liberatur in foro conscientie, numer. 1389.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare privilegium sibi à iure concessum, num. 128.

Doctor semel approbatus ex causa potest reprobari, num. 455.

Doctores & Licentiat, & milites nostri temporis parati ad prælium, & destinati aliquo presidio, pro eius defensione, & commendatores quatuor ordinum, non possunt donare concubina, num. 803.

Doctor non comprehenditur sub statuto mandante; quod quilibet pro debito ciuili capiatur, non obstante quocunque privilegio, numer. 1233.

Doctor licet sit minor viginti quinque annorum, non restituitur in integrum, num. 1373.

Domus resecta alia domus dicitur, & qui reficit, nouum opus facit, quodò fundi-

Index Alphabeticus.

- funditus domus destructa fuit, numer. 735.
- Domus si destruat cum spe reparationis, durat res habitu, licet non actu: sed si destruat sine spe reparationis, desinit esse. 760.
- Dominus census poterit peculiari priuilegio ad rem censui hypothecam deuenire, nulla facta contra debito: em principalem excussione, num. 814.
- Dominium utile, quod habet emphyteuta Ecclesia, non dicitur Ecclesiasticum, sed profanum, & ciuile. num. 976.
- Domus nomine semper comprehenditur familia, & priuilegium concessum domui extenditur ad familiam, numer. 826.
- Domini temporales, quibus priuilegium cum suis iuribus, & iurisdictio a Principe sunt concessa, utrum venationem in suis, & priuatis fundis prohibere possint, num. 1045.
- Dominus alicuius serui non tenetur pro debito serui antea facto, num. 1320.
- Donatione facta presenti, ius, & dominium transiit statim ante acceptationem, num. 134.
- Donatione facta absenti, nec ius nec dominium transfertur ante acceptationem donatarij, num. 135.
- Donatio causa mortis non tenet ante donatarij absentis acceptationem; num. 136.
- Donatio in absentem facta etiam in causis pñs & priuilegiatis actione, nec possessionem ante acceptationem non transfert, num. 138.
- Donatio absenti facta ante acceptationem ius non transfert, etiam hodie siue
- te l. 2. titul. 16. libr. 5. Recopilatio. secundum magis communem, num. 139.
- Donatio absenti facta poterit ante acceptationem donatarij renouari, etiam si pactum de non renouando appositum sit, num. 141.
- Domo destructa, vel castello adificato per priuilegium Principis, utrum sit priuilegium destructum, & eius dispositio cessauerit, 752. cum seqq. & maxime num. 759.
- Donatio facta ante ingressum religionis, vel renuntiatio legitima, utrum valeat, num. 544.
- Donationem facere potest volens ad religionem transire facere, & maius instituire, num. 546.
- Donatio & munificentia facta a laico concubinae valet, num. 805.
- Donatio facta concubinae clerici valet, si concubina est iam emendata, & concubinatus cessauerit, idem de muliere & alijs priuilegiatis, numer. 811.
- Donatio facta concubinae clerici in casu prohibito applicatur fisco seculari, num. 812.
- Donatio causa dotis excedens summam legalem sine insinuatione valet, & idem in donatione propter nuptias, & in donatione facta Ecclesiae ciuitati, vel pio loco, num. 853.
- Dominii temporales poterunt ex causa iusta, & ad tempus, & non in perpetuum venationem prohibere, num. 1407.
- Donatio facta filio clerico valet, & virtute praedictae donationis poterit bona donata a collectis, & impositionibus liberare dictus clericus; sed

Index Alphabeticus.

sed in tali donatione fraus præsumitur, num. 1378.

Dos pro delicto uxoris confiscatur, tam in proprietate, quam in usufructu, num. 1298.

Dos utrum habeat privilegium conveniendi tertios possessores non discusso principali debitore, numer. 435.

Dos debet solui de meliori re duobus rebus tantum extantibus, numero 404.

Dos testibus probata præfertur creditoribus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum, num. 360.

Dos debet solui de mediocribus bonis arbitrio iudicis æstimandis, nisi aliud in obligatione contineatur, num. 403.

Dos soluta mulieri propter inopiam mariti ei non auferitur, licet postea maritus vergat ad pinguiorem fortunam, num. 1551.

Dotis causa potest clericius, vel miles dare, vel relinquere bona sua concubine, num. 1585.

Doctor semper præferri debet in beneficiis, & præbendis, num. 1505.

Dotis privilegium non præsumitur à Principe derogatum unico verbo, num. 274.

Dotis debitum non comprehenditur in privilegio mcratorio, vel dilatorio, num. 281.

Dotis fauore fit interpretatio in ambiguis, num. 283.

Dotis privilegia recensentur per remissionem, num. 350.

Dotis causa non solum ad primas nuptias, sed ad ultiores determinata

videtur, num. 1397.

Duabus dotibus concurrentibus, præfertur prima dos, nisi in bonis, quæ manifestè apparent ex secunda, num. 365.

Duo si contendant super præstantiam virtutis, vel nobilitatis, ambo nobilitatis & virtutis præsumptionem pro se habent æqualiter, numer. 429.

Duo si reperiantur in eodem gradu proximitatis, in successione maioratus utriusque admittitur, numer. 1174.

Duobus concurrentibus in pari gradu succedit qui se nobiliore & maiori virtute præditum probauerit, & si ambo æqualiter probauerint, succedant ambo de æquitate iuris, num. 460.

Duo si nascantur ex eodem partu, nec constet, quis sit proximus, ambo concurrunt, num. 1175.

E

Ecclesie nomine includitur omnis pius locus, num. 571.

Ecclesia immunis est ab impositionibus sordidis, & ibi quæ dicantur munera sordida, num. 974.

Ecclesia debitores non possunt conveniri in plus quam sacre possunt, num. 1232.

Ecclesiastica persona, ut clericus, monachus, & monasterium, occupans terminos concegiles, prata, vel decimas publicas expolians reimpulicam, amittit fori privilegium, & quoad restitutionem mali ablati

Index Alphabeticus.

- ablatis conueniri, potest coram iudice seculari remedio, & forma legis Toleti, num. 1277.
- Effectum ad finem iura tantum volunt, & requirunt, num. 1122.
- Electi, qui fuerunt ad maiora officia, honores, & dignitates, non possunt inuiri ad minora officia eligi, num. 462.
- Electio in vim facultatis non tollitur, etiam si interueniat honoris, & bonorum, & status mutatio, nu. 675.
- Electio, & presentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq; approbatione Episcopi, num. 715.
- Emens frumentum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maii, nō tenetur ad summam immoderatam, si ueniat insolita carissima, num. 211.
- Emptor fiscalis pro re à fisco emptā in iudicio conuictus poterit causam trahere ad iudices fiscales, num. 1584.
- Emphyteusis, si est concessa pro se, & quos nominauerit, transit nominatio ad heredes illius, qui in uita sua non nominauit, & Titio nominato censentur etiam heredes nominati, num. 588.
- Emphyteuta clericorum, & ecclesiarum, utrum immunes sint à gabeliarum, & collectarum, & similium iurium solutionem, num. 970.
- Emphyteuta fisci gaudet immunitate concessa fisco, num. 971.
- Emphyteuta fisci, & principis immunes sunt à solutione munerum sordidorum, num. 973.
- Emphyteuta semper subiit onera realia, num. 975.
- Ætas, quando pro forma requiritur, est seruanda, num. 1143.
- Ætas, quando perfecta requiritur, intelligitur de ætate 25. annorum, num. 1144.
- Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & remunerationem conferat beneficium in amicum primi Episcopi, num. 1276.
- Exactor regalium tributorum probare tenetur qualitatem bonorum, nō exemptorum, si à clerico possideantur, num. 263.
- Executio utrum possit fieri in bonis dot alibus datis marito astitatis de petitione creditorum ratione delicti antea cōtracti à predecessore mulieris obligato ratione guarentigij instrumenti, num. 1293.
- Executor super gratia datus à Romano Pontifice non spirat morte Pontificis concedentis, num. 1081.
- Excommunicantur petentes, & iudicantes obseruari consuetudinem inductam contra libertatem, & immunitatem ecclesie, nu. 1099.
- Executiuum remedium, competens contra rem acensuatam competit etiam contra bona obligata per generalem obligationem, licet à tertio possideantur dicta bona, qui habuerit causam deriuatam à principali debitore, etiam per longam successionem, numero 1624.
- Executio ut locum habeat ratione cōfessionis, oportet, quod confitens dicat se debere, quod intellige ut infra, num. 196. cum sequentibus.
- Exempla pulcherrima donationum, & largitatum re censentur, num. 7.
- Exemptio

Index Alphabeticus.

- Exemptio facta à Rege de portagij*
 & solutione gabella intelligitur tā-
 tu facta in locis ipsi Regi subiectis,
 non verò in locis dominorum infe-
 riorum. num. 89.
- Exemptionem si Rex concesserit alicui*
 de ciuitate cum eo conuenta, & en-
 cabeçada, talis conuentio & exem-
 ptio sibi, & non alijs de ciuitate no-
 cebit. num. 91.
- Exemptus & priuilegiatus ab onere*
 tutela, vel habens priuilegium ite-
 rabile & successibile, non perdit il-
 lud unico actu, & ibi quid requi-
 ratur ad hoc vt perdat, nu. 108.
- Exemptio concessa circa bona, qua aliquis*
 habuerit in sua domo tempore mor-
 tis, vtrum comprehendat bona, qua
 aliquis secum ad villam portauerit,
 ibiq; mortem obierit. num. 1562.
- Exemptus à solutione gabella pro vsu*
 suo, vtrum censeatur exemptus pro
 sua familia, & vsu eius. n. 1586.
- Exemptio à solutione collectarū de rebus*
 sui alicui concessa intelligitur, & ex-
 tenditur ad res postea quasitas. n. 117.
- Exempti à solutione gabella tenentur iu-
 re ad petitionē conductorum gabel-
 larum ad vitandas fraudes.* n. 129.
- Exemptiones conseruantur in ciuitate*
 denuo re adificata. num. 295.
- Exemplari quomodo possit priuilegiū,*
 & alia scriptura. num. 746.
- Exemplo alicuius priuilegij, vel rescrip-
 ti, quomodo authoritas detur.* n. 741.
- Exemplo exēpli alicuius scriptura, quo-
 modo cre datur.* num. 742.
- Exemptus, ne conueniatur coram or-
 dinario alicuius loci, si delinquit in
 aliquo loco territorij, non est exem-
 ptus.* num. 940.
- Exhibere tenetur suum priuilegiū om-
 nes, qui illud allegant.* nu. 312.
- Exilij pœna est duplicatio temporis*
 tantum. n. 1356.
- Exilij sententia lata contra delinquē-
 tem tali pœna adiecta, quod si non
 seruauerit tempus exilij, condem-
 natio intelligatur facta ad trire-
 mes, erit nulla, & poterit retractari
 ratione excessus, etiamsi à reo con-
 demnato præstitus sit concessus;*
 num. 1357.
- Expositi quomodo & quādo admittan-
 tur ad honores, & plurimia de mæ-
 ria.* nu. 1442. cum sequentibus.
- Exēptus à iurisdictione ordinaria non
 potest in iudicem ordinarium con-
 sentire.* n. 983.
- Exedit, vt populi habitatores abun-
 dent, propterea que pascua publica
 & priuilegia conceduntur.* n. 34.
- Explicatio priuilegij ad Principem
 tantum spectat, & quomodo intel-
 ligatur.* n. 695.
- Extensio fit in odiosis, quando tracta-
 tur de fauore animæ.* nu. 483.
- Exposita Virgines, seu puella, trū com-
 prehendantur in priuilegio, vel le-
 gato mentionem faciente de Virgi-
 nibus, vel puellis naturalibus, vel
 ciuibz alicuius ciuitatis.* n. 1501.
- Extensio non fit in pœnis, quæ ipso iure
 inferuntur.* num. 540.
- Extensio non fit à tutela ad substitui-
 tionem, & natura extensionis est,
 vt casus, ad quē fit extensio, sit eius-
 dem qualitatis.* n. 538. & 560.
- Extensio ad hoc vt fiat in pœnalibus;
 oportet, esse in omnibus æquiparatio-
 nem.* num. 539.
- Extensio in materia fauorabili non fit*

Index Alphabeticus.

ab eo, in quo maior ratio urget, num. 541.

Extensio ad hoc rursus fiat in pœnâlibus, oportet rursus in omnibus nulla possit interuenire differentia, sed æquiparatio, num. 561.

Extensio comprehensua potest fieri in priuilegio & rescripto, licet non fiat extensua interpretatio, num. 868.

F

Facultas concessa Episcopis circa electione, & nominationem præbenda pœnitentiaria est intelligenda de pœnitentiaria, quæ non vacauerit in mensibus Pontificis, & Concilium Tridentinum interpretatur, n. 1219.

Facultas absoluedi à quibusuis causis & censuris, irregularitate & suspensione ab occulto delicto prouenientibus excepta irregularitate à voluntario homicidio orta, & exceptis alijs ad forum contentiosum deductis Episcopo conceditur, & ampliatur ibidem, num. 1015.

Facultas Regia comprehendit omnia, quæ consequuntur ex actu vel cōtractu, ad quem dirigitur, num. 989.

Facultas Regia concessa ad antecedentia cōplectitur consequentia, n. 990.

Facultas Regia strictam & non longam interpretationem recipit, n. 987.

Facultas omnis aliquid faciendi censetur personalis, num. 791.

Facultas concessa hominibus alienius ciuitatis, rursus possint ligna scindere in aliquo nemore, extenditur ad ciues de nouo inhabitantes, n. 782.

Facultas eligendi extenditur ad hæ-

des illius, ad quæ electio pertinebat, num. 687.

Facilius amittitur, quod speciali iure indultum est, num. 517.

Falsum priuilegium fabricans quæ pena plectatur, num. 879.

Falsi pœna coercetur qui nec clericus, nec miles, nec notarius est, nec doctor, & gerit se pro tali, num. 1002.

Factum nihil uidetur, quādo aliquid superest agendum, num. 1133.

Falsa causa expressio non tollitur etiā per motum proprium, num. 1163.

Familia appellatione qui comprehenduntur, & ibi de priuilegio concessio, alicui & familia, num. 148.

Falsæ monete eximen non comprehenditur in concessione, vel priuilegio habente omnium causarum criminalium cognitionem, num. 315.

Famuli & mercenarij, qui commorantur in seruitio ciuium habitantium in ciuitatibus liberis, & exemptis à solutione gabellæ, utrum prædicto priuilegio potiri possint, num. 8.

Famulus mercenarius habitans in ciuitate cum aliquo ciue, dicitur vicinus illius ciuitatis, num. 9.

Famuli potiuntur dominorum priuilegio, num. 11.

Familiares potestatum sunt ciues loci & ciuitatis, in qua domini officium exercent, & eorum priuilegio gaudent, num. 12.

Famuli, qui obnoxij sunt oneribus ciuitatis, oppidani, seu vicini illius ciuitatis dicuntur, nu. 14.

Famulus utrum possit esse testis in testamento nuncupatio, in quod testes vicini requiruntur, num. 15.

Famulum habens in ciuitate dicitur propriè

Index Alphabeticus.

- proprie ciuitatem habitare, & non famulum, num. 16.
- Famuli plerumque non recipiuntur ad incolatum, nec ad ciuitatem, nec populi munera subeunt, num. 17.
- Famuli plerumque, & maxime hisce temporibus, domino non seruiunt animo remanendi in ciuitate, num. 18.
- Famulus tunc poterit potiri ciuitatis privilegio tamquam ciuis iuxta veram opinionem, si in eo concurrant, quae iure & consuetudine sunt necessaria, ad hac, ut loci alicuius sit vicinus, & necessaria explicantur, num. 19.
- Famuli, nisi fuerint ciues, & alia ciuitatis necessaria in eis concurrant, non admittuntur in testes in testamento nuncupatio: & opinio Gregor. Lop. refellitur, num. 23.
- Femina nupta est in potestate viri, & non patris, num. 166.
- Femina nupta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, n. 164.
- Femina non succedit nisi per interpretationem, masculis non extantibus, num. 424.
- Femina sua natura sunt debiliores, & frigidiore, & sexum femineum quasi lesionem naturalem & detrimentum esse, putandum est, teste Aristotele, num. 534.
- Femininum genus comprehenditur in privilegio, vel rescripto, licet in masculino sit concessum, nu. 618.
- Femina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditorem, cum quo contrahit, Velleiani privilegio non innatur, num. 1006.
- Fideiussores & consocii non perfruntur privilegijs concessis conducto-ritus Regiarum gabellarum tantum, num. 323.
- Fideiussor non gaudet beneficio cessionis bonorum principalis debitoris, n. 734.
- Fideiussorem promittentem quem fideiussorem dare teneatur, nu. 914.
- Fideiussorem dare ex toto Regno sufficit in causa gabellarum, n. 917.
- Fideiussor minoris petitur privilegio minoris, quando contra eum competit recursus, num. 920.
- Fideiussor agricultorū non potitur privilegio concesso agricultoribus, scilicet ne pro debito carceretur, n. 1077.
- Fideiussores clericorum non potuntur privilegijs concessis ipsis clericis, scilicet ne conueniantur in plus quam facere possunt, & circa forum, nu. 1078.
- Fideiussor laici, qui cum eo se obligauit, iurisdictioni secularique se submittit, ab ea liberatur, si ille laicus, pro quo fideiussit, clericus factus fuerit, num. 10. & 101.
- Fideiussor nobilis datus in condemnatione descendenti ex delicto, virum carcerari possit, num. 1473.
- Fideiussores censentur cum principalibus condemnati, nu. 1415.
- Fideiussor plebeius, qui pro nobili intercedit, non potitur privilegio nobilitatis, num. 1420.
- Filiorum appellatione in favorabilibus veniunt nepotes, secus in odiosis, num. 114.
- Filij si expresse fuerint vocati in dispositione hominis, vel in exemptione privilegij, non veniunt nepotes, secus in beneficijs Principum, & in primogenijs, num. 115.
- Filius naturalis, bastardus, spurius, & adopti-

Index Alphabeticus.

- adoptivus non comprehenditur in hoc nomine familia, num. 110.*
- Filia nupta ius agnationis non amittit, num. 165.*
- Filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundo nubente, num. 522.*
- Filio herede instituto facta substitutione, Si sine filijs decesserit, utrū verificetur substitutio, si religio- sus fiat, & professus, vel expectan- da sit mors naturalis, ubi distinctio, num. 780.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bo- na fide contracto sunt legitimi, & in maioratu succedunt, & praeferuntur filijs ex legitimo matrimonio pos- tea procreatis, eosq. excludunt, & etiam substitutum, num. 1192.*
- Filius familias, qui fraudulenter se esse sui iuris faceret, non iuuatur Ma- cedoniani privilegio, nu. 1007.*
- Filius bastardus & agnatus quando concurrant in transactione, quis il- lorum praeferatur, num. 1186.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bo- na fide contracto, utrum potiantur privilegijs concessis filijs natis ex le- gitimo matrimonio, & pars affir- mativa eligitur, num. 1193.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bo- na fide contracto etiam ex parte vnius ex contrahentibus tantum, vere & proprie legitimi sunt, nu. 1195.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bo- na fide contracto consequuntur om- nes effectus, dignitates, & honores, spiritualia, temporalia, feuda emphy- teutica, fidei commissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentū & consanguineorum, quae compen- tunt filijs legitimis, nu. 1196.*
- Filius natus post factum testamentū, & à matre non institutus, habetur pro instituto, num. 1255.*
- Filius familias creditor patris, etiam pro- dose matris, nō praefertur ceteris cre- ditoribus, quādo pater bonis cessit, num. 1559.*
- Fiscus praefertur habentibus tacitas hy- pothecas anteriores, num 371.*
- Fisci privilegia multa recedunt, n. 388*
- Fiscus habet privilegiū, quod potest de- bita petere contra tertios possessores, non excusso principali debitore, nu. 412. & num. 813.*
- Fiscus habens rem cōmunem cum alio potest eam in totum obligare pecu- liari privilegio, num. 1243.*
- Fiscus nō censetur privilegiatus nisi in casibus à iure expressis, & indubijs contra fiscum iudicatur favore iuris communis, num. 1330.*
- Fiscalis causa venit in generali statu- to, nisi reperiatur speciale privile- gium, per quod eximatur, n. 1331.*
- Fiscus semper excipitur in omnibus pri- vilegijs, & immunitatibus, n. 1336.*
- Fiscus poterit reuendicare rem emptā ex sua pecunia per susceptorem, & thesaurarium, num. 1384.*
- Forma legis 7. tit. 19. lib. 9. Recop. circa oblationem del quarto, poterit suppleri, & adimpleri inratēpora in dicta lege assignata, num. 1361.*
- Forma dat esse rei, & mutata forma substantiali dicitur res diuersa; num. 1056.*
- Fiscus à sententia contra se lata tan- quā priuatus appellare debet, n. 634.*
- Fiscus, si fuerit legitimè defen- sus, & amisisset instrumentum, & iurium ad se pertinentium pro-*

Index Alphabeticus.

productione, quomodo succurratur,
& quomodo priuatio in dicto casu,
num. 639.

Fiscus vtrum excludat virum & vxorem à priuilegio concesso per authenticā presente, C. vnde vir & vxor, deficientibus heredibus ascendentibus & descendensibus, n. 879.

Fiscus vsq; ad quem gradum admittatur deficientibus heredibus descendensibus & ascendensibus, n. 878.

Fieri non posse dicitur, quod commode fieri non potest, num. 215.

Frater socius non potest conuenire fratrem socium, nisi in quantum facere potest, num. 416.

Fraus quomodo probari, & presumi possit, num. 1379.

Fratres nati ex eadem matre expunibili & illicito coniū vtrum vicissim inter se succedant, & an succedat fiscus, num. 1582.

Fructus si aliquo priuilegio à Principe concedantur, intelligendum est, nō deberi nisi de ductis expensis, etiam si priuilegiū cōtineat omnes fructus, qui colliguntur, & extende ad rescripta, num. 1211.

Fructus proprie dicuntur de ductis impensis gratia ipsorum factis, n. 1110.

Funeris impensa omnibus creditoribus & debitis praesertur, n. 418.

G

Gabellas soluitur Regi nostro in recognitionem subiectionis & superioritatis, & vniuersalij domini, à qua nec consuetudo, nec praescriptio excusat, num. 73.

Gabella Regia vtrum veniat soluenda de venditione bonorū capellania, & datorū ad ordines suscipiēdos, n. 249

Gabella regulariter non debetur ratione contractus, sed ratione rei vendita traditionis, num. 63.

Generali in concessione absoluedi à quibusuis peccatis, cēsuris & pēnis, nō continetur absolutio, vel dispensatio ab irregularitate, n. 1014.

Generalis sermo qui sequitur, non refertur ita, vt excludat ea, de quibus generaliter est prouisum, n. 1335.

Gratia quando impetratur, si aliquid silentio praetermittatur, quod si exprimitur, difficile redderet ipsam gratiā irrita est dispensatio, vt pote literis subreptitijs impetrata, n. 1643.

Gratia super sorte concessa non operatur quoad interesse, num. 238.

Gratia facta duobus in certa Ecclesia, alteri sub conditione, & alteri pure, & pendente conditione fiat prouisio secundo, praesertur in praebenda primo impetranti, licet postea adimpleatur conditio, num. 1150.

Gratia, vel priuilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri pure, habetur etiam, num. 1434.

Grauatius prestare rem alienam satisfacit soluendo aestimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, nu. 210.

Grauatius à Principe, vel à testatore per testamentum, vel priuilegium, quod post se eligat consanguineum, non videtur grauatius ad electionē proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis, num. 885.

Gubernator qui admisit afflorem, vel

Index Alphabeticus.

collatérale putans esse sapientem,
poterit eum, si contrariū appareat,
expellere, licet habeat ius acquisitu
ratione publica utilitatis, nu. 454.

H

*Habens aliquod ius temporali iure, si
aliquod ius acquirat in illa re, illud
acquisitum perpetuū durat, n. 1538.*

*Habitator alicuius loci propriè dicitur,
quicum familia ibi habitat focum
faciens, & alia, quæ incole facere
consuevere, num. 29.*

*Habitare dicitur, qui per alium habi-
tat, licet non sit præsens, dummodò
illic suam habeat familiam, nu. 36.*

*Habitatio per famulos retinetur, &
domini, & non famuli dicuntur ha-
bitare, num. 37.*

*Habitatio cum sit facti, nunquam præ-
sumitur, num. 58.*

*Hæredis si fiat mentio in privilegio,
utrum ad primum restringatur,
num. 235.*

*Hæres, vel alius successor in iure illius,
qui censum imposuit, nunquam præ-
scribit, num. 1622.*

*Hæres gravatus legato certæ quantita-
tis quotiannis solvendo de aliquo præ-
dico poterit prædium legatario relin-
quere, & compellitur illud sumere,
num. 804.*

*Hæreticus, qui ipso iure privatur bo-
nis, si aliquo privilegio, vel gratia
restituatur, non restituitur in pristini
statum in tertij præiudicium,
nec recuperat bona, n. 1147, & 514.*

*Hypotheca anterior testibus probata
utrum præferatur hypothecæ poste-*

*riori contenta in publica scriptura,
num. 1589.*

*Hypotheca etiam testibus probatur, li-
cet non adsit publicum instrumen-
tum, num. 1590.*

*Hypotheca tacita competit pro pensio-
ne prædij locati, & fructus sunt pig-
norati & hypothecati pro pensionem,
num. 271.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetēs præ-
fertur priori etiam tacita, n. 353.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetens
nō præfertur priori expressa, n. 354.*

*Hypotheca expressa prior & anterior
pro dote cōpetens præfertur hypo-
thecæ expressa posteriori, n. 355.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetens
præfertur expressa posteriori, n. 356.*

*Hypotheca tacita anterior, ad hoc ut
præferatur expressa posteriori, debet
contineri in publico instrumento, &
non sufficit testibus probari, n. 359.*

*Hypotheca prima generalis præfertur
secunda speciali, num. 361.*

*Hypotheca expressa pro dote cōpetēs
præfertur creditoribus anterioribus
tacitæ hypothecæ habentibus, n. 364.*

*Hypothecæ privilegium ratione dotis
utrum transeat ad creditores, &
ad cessionarios, nu. 368.*

*Hypothecæ expressa inducitur per obli-
gationem omnium bonorum præsen-
tium, & futurorum, n. 470. & n. 1302.*

*Hypotheca tacita competit pro rebus
& debitis fiscalibus contra debitores,
& quoslibet eorum, & contra pos-
sessores eorum bonorum profocio, vel
pro indiviso, num. 372.*

*Homicida casualis culpa intervenien-
te qua pena puniatur, num. 1019.*

Honoribus maioribus successores ad mi-

nes

Index Alphabeticus.

nores deuenire non possint, num. 650.
Horreum publicum habet priuilegiū
tacite hypothecæ contra debitores,
& alia horrei priuilegia recensentur, num. 379.
Hospitator potest retinere bona hospitis
emortui pro expensis factis in sua
infirmirate & sepultura, num. 421.
Hospitans fratres ordinum mendicantium
utrum gaudeat priuilegijs eorum, num. 575.

I

Idoneus quando requiritur à lege, vel
statuto, cum talis à iure habeatur,
non requiritur probatio idoneitatis,
num. 1500.
Illegitimus est irregularis, num. 1050.
Incarcerari non posse, ergo nō teneri in
plus quàm facere potest, falsum est
argumentum, & verum est, non te-
netur in plus quàm facere potest, ergo
non poteris incarcerationi, num. 1184.
Incertitudo vitiat relictam, & etiam
libertatem, quando non constat de
persona certa, num. 1370.
Incertitudo non vitiat relictū, quando
relinquitur pauperibus, & annuer-
sarijs, ratione priuilegiij cause pie,
numer. 1371.
Incapacitas laicorū iudiciū erga eccle-
siasticos, verum sit de iure diuino,
an de positiuo? ubi distinctio & re-
solutio, num. 951.
In contrahētibz appellatione filiorum
non veniunt filie, num. 423.
In conditionibus semper attendimus
existentie principium, nec de succes-
sicuramus, num. 440.

Incola alicuius loci, ubi adest, & ubi
matrimonium contrahit, non potest
dici habens animum transferendi
ad alium locum, num. 42.
Ineptum est, regulā non fallere, si aequi-
tas videatur, num. 531.
In dubijs semper eligere debemus illam
partē, per quā utriq; parti cōsulatur,
& quæ minus est onerosa, n. 496.
Indulgentia arrendatorum & publi-
canorum in non exigenda gabella
excusationem nullam præbet, nec
domino & Principi nocet, num. 76.
Industria cēsetur electa in operibus ar-
tificialibus, & ibi limitatio, n. 128.
Infamia, & inhabilitas patris prodito-
ris, quicrimen lese Maiestatis di-
uinae, vel humane commisit, verū
tam filijs natis quàm nascituris no-
ceat, num. 121.
Inferior à Principe nō potest priuilegiū
cōcedere in præiudiciū tertijs, n. 321.
Infirmiratis priuilegia plurima recen-
sentur, num. 840.
Infinitas est vitanda, num. 1392.
Immunitas sub generalitate concessa
nulla facta specificatione neminem
excusat à muneribus patrimoniali-
bus, num. 468.
Immunitas concessa à Principe alicui,
& filijs, & heredibus suis extendi
tur ad filios viuente patre, secus
post eius mortem, num. 818.
Immunitas concessa simpliciter intelli-
gitur perpcua, numer. 1609.
Immemoralis possessio & consuetudo
habet vim priuilegiij, num. 850.
Immunitate Ecclesiastica non gaudet
generaliter illi, qui ratiocinia dare
teneantur de aliqua administratio-
ne, num. 925.

Index Alphabeticus.

- Immunitas Ecclesiastica* utrum sit de iure diuino, an positiua, & defenditur diuino iure institutam, num. 1030.
- Immunitatem Ecclesiasticam* quilibet renuntiare potest numer. 926. & 138.
- Immunitas Ecclesiastica* principaliter inducta fuit ad honorem & reuerentiam Dei, & ob proximi pietatem, num. 1039.
- Immunitatis privilegium* secundario extenditur ad personas, quae ad Ecclesiam confugiunt, num. 1040.
- Impensa funeris* quae dicatur, numer. 417.
- Impensa funeris* praefertur hypothecis tacitis & expressis, num. 419.
- Impensa funeris* doti praefertur, num. 420.
- Irregularitas* non extenditur ultra casus à iure expressos, num. 1051.
- Instrumentum dotale* de iure antiquo & nouiori mandabitur executioni, si consliterit de dote debita, vel recepta, licet deficiat stipulatio, vel reddendi obligatio, num. 599.
- Instrumenta* reposita apud aliquem utrum sint in fisco succedente reponenda, vel apud fratrem minorem, num. 874.
- Instrumenta* non debent apud infamem reponi, ne illudatur eorum veritas, num. 875.
- In plus quam* facere possunt, illi tantum reperiuntur privilegiati, qui in iure sunt expressi, num. 1188.
- Interitus rei* omnia iura tolluntur, numer. 754.
- Intentio* & anima legis & dispositio- nis potius consideranda est, quam ipsa verba, num. 697.
- Intellectus absurdus* est fugiendus, numer. 284.
- Ioannes Gutierrez*, reprobatur, num. 551.
- Interpretatio iuris* & privilegij gabel- larum circa factum tunc pertinet ad iudices inferiores, num. 1518.
- Iudices ordinarij inferiores* per inciden- tiam possunt cognoscere de inhabilita- tis exceptione & possessione, ad esse- ctum, ut nobilis non torqueatur, nec pro debito civili incarcerationetur, num. 231.
- Iudex laicus* non potest cognoscere de spiritualibus, nec eis annexis, num. 750.
- Iudex laicus* & non Ecclesiasticus co- gnoscit circa res decimales, postquam translatae sunt in laicum per alie- nationem, num. 765.
- Iudex executor alicuius sententiae* non poterit praediacare debitori, nec ei auferre ius, vel privilegium suum, num. 876.
- Inquietatio realis* & non verbalis re- quiritur ad hoc, ut aliquis conque- ri possit in causa privilegij & nobili- tatis, num. 1520.
- Iudex* qui aufugit à ratione reddenda in residentia, non gaudet immuni- tate Ecclesiae, num. 921.
- Iudex secularis* incapax ad cognoscen- dum de clericis & Ecclesiasticis re- bus, etiam ex prorogatione & renun- tiatione partium, num. 950.
- Iudex secularis*, qui cognoscit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, num. 952.
- Iudex secularis* utrum cognoscat con- tra Ecclesiasticos de consensu Episcopi, vel Pontificis, num. 253.

Iudex

Index Alphabeticus.

Iudex in competens fit competens, vel ex prorogatione, vel ex cōuentione, vel incidentia, num. 954.

Iudex secularis est incompetens, & in eapax contrā Ecclesiasticos ex prorogatione vel incidentia, vel alia iusta causa, iuxta aliquorū opinio- nem, num. 955.

Iudex Ecclesiasticus est competens cō- tra laicos per incidentiam & anne- xitatem, & etiam si causa sit profa- na & p̄nalis, num. 959.

Iudex secularis poterit cognoscere de facto rei Ecclesiastica, num. 959.

Iudex vnus tantum ad eundem est, vbi concurrit identitas rationis, sed per- sonarum diuersitas, num. 962.

Iudex secularis poterit cognoscere de rebus temporalibus, & merē ciui- libus, & profanis clericorum, num. 965.

Iudex secularis poterit demoliri faci- re, quod fuerit fabricatum, vel edi- ficatum in via publica, vel regali, vel in publico & congegili, licet fuerit edificatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas, numer. 1280.

Iuramentum vtrum transeat ad herē- des, & quomodo, num. 1552.

Iuramentum quando perpetuet actio- nem, & quomodo, num. 1181.

Iurisdictio non separatur, nec tacitē cō- cessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat à ciuitate villam sibi, & suae iurisdictiōi subiectam, vbi optima questio, num. 1569.

Ius habens ad rem per mutationem sta- tus respiciit actionem, num. 1541.

Ius accusatoribus si pereat pendente iu-

dicio, sequitur absolutio. Et si actor pendente iudicio desinat esse domi- nus, extinguitur ius eius, nu. 1543.

Iurisdictiois defectus non admittitur, quando sententia pronuntias à iu- dice non habente iurisdictiōem cō- firmata fuerit per iudicem plenam iurisdictiōem habentem, numer. 1433.

Iudex non tenetur in plus quā facere potest, nec incarceratur pro debi- to ciuili, num. 605.

Iudex poterit explicare expensas, quas eius praedecessor sua sententia taxa- das reseruauerit, & poterit inter- pretari dubiam sui praedecessoris sententiam, num. 691.

Iurisdictio si à Principe concedatur in aliquo castro, vel villa exercenda, si incole augeantur, edificiaque de nouo fiant, non videtur aucta iuris- dictio in Principis, vel tertij praeiudicium; nisi ex tacito ipsius consen- su id perpendatur, num. 707.

Iurisdictiōe habens in aliquibus oppi- dis vtrum ratione illius habeat ali- quod ius in pascuis publicis, & v- trum agri communes duabus ciuita- tibus possint ab vna earum colligi absque alicuius consensu, numer. 708.

Iurisdictio delegata non est delegabi- lis, vel prorogabilis de vna persona expressa ad alias non expressas in privilegio, vel rescripto, numer. 864.

Iurisdictio delegata extenditur ad ci- tationem persona non comprehensa in rescripto, & alia annexa, qua citatio annexa videtur in conse- quentiam, num 866.

Ius

Index Alphabeticus.

Ius quando semel fuit alicui acquisitū ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur, num. 179.

Ius nominandi vel eligēdi alium post se utrum transeat ad heredes, si nominatio, vel electio in vita facta nō fuerit, num. 681. & 685.

Ius contractus ad heredes nominatos transit, num. 686.

Ius declarandi proprio iure ad heredes vel successores transit, num. 692.

Ius collectandi seu nouæ gabelle imponende non videtur cōcessum à Principe concedente iurisdictionem, num. 717.

Ius pænale cedenti competens non trāsfit in cessionarium, num. 1203.

Ius quæsitum per præscriptionem difficilius amittitur, quàm ius acquisitum per priuilegium, num. 905.

Ius exorbitans extenditur ratione connexionis, num. 867.

L

Laicus habens bona communia cum clerico etiam fratre tenetur de suis bonis tributum & Regiam gabellā soluere, nec habet exemptionem ratione communionis, num. 262.

Laicus, qui conuenit clericum & ecclesiam coram indice seculari, perdit causam, num. 957.

Laici, quando habent ius indiuiduum & coniunctum cum clericis, gaudent priuilegio clericorum sociorū, numer. 1380.

Lana priuilegium si concedatur alicui, utrum comprehendatur lana elaborata, & ad eam vel ad pan-

nos extendatur, numer. 1055.

Lana legata non comprehenditur ea, quæ est ad formam tela redacta, vel ad alium specialem usum est deputata, num. 1057.

Largitas facit homines famosos, & claros, num. 5.

Legatum rei aliena quomodo & in quibus casibus valeat, & teneat, num. 1437. cum seqq.

Legatum relictum ciuibus alicuius ciuitatis videtur datum, & relictum ciuitati, & legatum relictum sacerdoti videtur ecclesiæ relictum, num. 569.

Legatum relictum testamento causa dotis non reuocatur per generalem legatorum diminutionem factam in codicillo, num. 856.

Legatum in specie, extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit trāsmutata, num. 1058.

Legatum expressum reuocatur per tacitam contrariam voluntatem, num. 1261.

Legatarij & heredes, qui repudiata hereditate acceperunt legatum, tenentur ad debita defuncti proportionata, tãquam si verè heredes fuissent, num. 1297.

Legatū si relinquatur alicui cōsanguineo, sufficit quod sit consanguineus tempore mortis, num. 441.

Legatum alimentorum de sua natura non est reiterabile, num. 1347.

Legati causa regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primā personam, num. 1396.

Legati quantitas multiplicatur ad multiplicationē dierū propter cōseruatiōem decus legantis & legatarij, num. 1398.

Legat-

Index Alphabeticus.

Legatum relictum pro virgine maritanda utrum possit retineri à muliere non virgine, licet vulgari- ter pro virgine habeatur, n. 1440.

Legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis. utrum sit condi- tionale, vel purum, & aliqua circa transmissionem huiusmodi legati, num. 1610.

Legato nūmorum, vel in legato dubio, quod minimum est debetur, num. 1560.

Legato dubio infavorem ecclesie vel cause pie, quod maius est debetur, & quod est utilius legatario, num. 1561.

Legatus si fuerit servus tali conditione, ut non vendatur, & quod si alie- netur, sit liber, utrum consequatur libertatem si venditur, & con- ditio non adimpleatur, vel illa conditio transeat ad heredes, ubi late distinguitur, num. 1573. cum sequentibus.

Leges Regia loquentes deciuibus habi- tantibus non habent locum in mere vicino, nisi in ciuitate commoretur, num. 57.

Leges ex causis iustis postea emergen- tibus mutari debent, num. 901.

Leges municipales & ius commune locum sibi vendicant contra em- phyteutas, & feudatarios ecclesie ratione utilis dominij, num. 977.

Legitimus utrum dicatur de fami- lia, num. 149.

Legitimus ex Principis rescripto utrū regulariter gaudeat nobilitate pare- ris nobilis, & sit exceptus à contribu- tione tributorum, & iurium rega- lium, num. 187.

Legitimati ex Principis rescripto nihil differunt à legitimis, numer. 188. de quo ut in num. sequenti.

Legitimati per rescriptum Principis nō proprie sed per fictionem iuris legi- timi dicuntur, num. 189.

Legitimati non succedunt in primoge- nijs Hispania, num. 190.

Legitimati non comprehenduntur ap- pellatione legitimorum, ubi agitur de honore & beneficio, nu. 192.

Legitimationis rescriptum à Principe filijs naturalibus, incestuosis & spu- rijs concessum, utrum comprehen- dat nobilitatem & exemptionem tributorum, num. 199.

Legitimatio concessa nato ex solula & soluto utrum extendatur ad natū ex adulterio, num. 1355.

Licentia Regia requiritur ad termino- rum & pascuorum communionem dissoluendam, num. 296.

Legitimationis priuilegium à Princi- pe concessum non includit patrona- tus successionem, nec incapacitatē, num. 784.

Licentia, seu Regia facultas, si conce- datur ad aliquem actum in ea ex- pressum, non debet extendi ad aliū, nec ad similia, vel maiora. Et ni- hil agitur, si non servatur causa in decreto expressa, num. 984.

Licentia & facultas regia ad obligan- dum bona maioratus pro restituē- da dote, utrum extendatur ad cē- sus impositionem super bonis maio- ratui subiectis, num. 986.

Lex quæ admittit viduam ad accu- sationem mariti mortui, & exor- bitans & restringenda, numer. 1526.

Lex

Index Alphabeticus.

- Lex generalis noua non comprehendit nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegium in materia, num. 278.*
- Lex generaliter loquens non comprehendit causam dotis, quando habet idem priuilegium in materia, num. 279.*
- Lex pœnalis & odiosa, quæ regulariter restringitur, fallit fauore reipublicæ, num. 482.*
- Lex generaliter loquens restringitur ex ratione, quæ præcipuè attenditur, numer. 526.*
- Lex, vel priuilegium, vel rescriptum habens clausulam derogatoriam ad futura priuilegia, vel rescripta, nunquam derogatur per contrariam dispensationem, nisi sit dictum in specie, non obstante tali lege, priuilegio vel rescripto, numer. 612.*
- Lex, quando disponit cum qualitate, agens legis priuilegio vel beneficio, debet eam probare, num. 647. cum sequentibus.*
- Lex generalis noua non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem priuilegium speciale in eadem materia, num. 881.*
- Lex noua simpliciter aut generaliter loquens est accipienda & intelligenda secundum interpretationem, & distinctionem legis antiquæ, num. 887.*
- Lex atque dispositio, licet pœnalis, & exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quem si non extendetur, frustraretur eius dispositio, num. 948.*
- Lex loquens de ciuè, vel nobili, vel confratre in confraternitatibus nobilium, & utrum extendatur ad nobilem per priuilegium, num. 1314.*
- Lex cessans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1325.*
- Lex vel statutum liberans aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1326.*
- Lex quantumcumque generalis non comprehendit casus exceptos, & priuilegiatos, num. 1372.*
- Lesio intra dimidiam iusti pretij admittitur in causa dotis, n. 1628.*
- Licentiam datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum extingui per primum testamentum aliqui defendunt: sed contrarium defenditur tamen quam verum, num. 1093.*
- Licentiam testandi præstitam à Romano Pontifice, Episcopo, & Cardinali, morte Pontificis re integra cessare, aliqui defendunt, quia actus odiosus est, num. 1096.*
- Licentia mariti in uxoris contractu pro forma & solemnitate requiritur secundum veram opinionem contra Anton. Gom. & alios, quæ licentia si omittatur, contractus est ipso iure nullus, num. 1123.*
- Litendente super cessione bonorum non poterit executio fieri, numer. 1939.*
- Litteræ commendatitiæ, hoc est, reuendendas, non spirant morte concedentis, num. 1085.*
- Limites bene probantur per priuilegium Principis, maxime, quando est antiquum, num. 895.*
- Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium, num. 48.*

Locus le-

Index Alphabeticus.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium, num. 84.

Locupletari, vel lucrum querere aliena iactura cuiuslibet sine dolo non permittitur, num. 218. & ibi resolutio de qua in num. 203.

M

Maioratus si instituat, vel aliquid concedatur alicui ea conditione adiecta, quod teneat cum nobili contrahere, conditioni satisfieri videtur, si cum nobili tantum ex priuilegio contrahat, num. 823.

Malus ille dicitur, qui omnino à virtute vacauerit, & in eo nulla virtutis reliquia remanserint, numer. 458.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in peius, num. 671. & 1360.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in melius, ut ibidem, num. 677.

Mandatum, licet regulariter morte mandantis spiret, limitatur favore dotis, num. 855.

Manifesta debent esse verba priuilegij, vel scriptura, num. 911.

Male iudicat de vniuersa Ecclesia, qui querit iudicem laicum in causa Ecclesie, num. 958.

Manumissio facta ex causa non legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si probata fuerit, & non irritatur, num. 1554.

Maritus si alimenta, vel habitationem uxori reliquerit, donec cum filia vixerit, mortua filia adhuc le-

getum debetur, numer. 1626.

Maritus si legauerit uxori ususfructum, & post eius mortem Titio, illa verba, Post eius mortem, vendicant sibi locum, et si uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transierit, num. 1628.

Maritus, & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, non poterunt, etiam cum iuramento renuntiare suum priuilegium, nu. 226.

Maritus in reuendicatione utrum habeat priuilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, n. 346.

Maritus potest agere pro uxore, & est administrator omnium bonorum uxoris, num. 767.

Maritus, si instituit aliquem, heredem & uxorem usufructuariam in vita sua reliquerit, ille institutus dicitur heres à die mortis, numer. 1611.

Maritus utrum de bonis uxoris solutionem recipere possit, & pars affirmatiua eligitur, num. 768.

Maritus conuentus constante matrimonio, eo quod vergit ad inopiam, conuenitur in plus quam facere potest: & in hoc mulier maius habet priuilegium, num. 853.

Maritus & uxor si de bonis communibus capellaniam instituunt vocando suos consanguineos, quid iuris; si duo consanguinei mariti & uxoris equali gradu consanguinitatis concurrant, num. 1173.

Maritus est caput uxoris, nu. 1176.

Maritus, qui dotis restitutionem alicui tertio promisit, potest in plus quam facere potest, conueniri, num. 1208.

Maritid

Index Alphabeticus.

- Marito non competit privilegium cō-
ueniendi in plus quàm facere potest,
quando in dotis debitum fit extra-
neo delegatio, num. 1109.*
- Mariti privilegium ne conueniatur in
plus quàm facere potest, non transit
ad fideiussores, num. 1112.*
- Maritus negans dotem recepisse, non
amittit privilegium, non cōueniendi
in plus quàm facere potest, & ibi
ratio, num. 1113.*
- Maritus perdit administrationem bo-
norum dotalium constante matri-
monio per debita ante matrimoniū
contracta, num. 1198.*
- Medicine nomine bastimentorum cō-
prehenduntur, num. 71.*
- Mater, quæ habet privilegium, quòd
possit filios mentecaptos exemplari-
ter substituere, & utrum hoc priuile-
gium perdas per transitum ad secū-
das nuptias, ubi latè, num. 516.*
- Mater, quæ transiit ad secundas nup-
tias, suspecta est circa substitutio-
nem filij, cuius vita insidiari præsu-
mitur, num. 518.*
- Mater, quæ transiit ad secundas nup-
tias, præsumitur excoiatrix sui pri-
mi filij propter filium secundi ma-
trimonii, num. 519.*
- Mulier notatur incontinentiæ nota
magis quàm vir, num. 520.*
- Mulieres domesticis negotijs & rebus
tantum præsent, atque à publicis ne-
gotijs abstineant, num. 535.*
- Matri viduæ & maritali iugo soluta,
tutela filiorum permittitur, si secū-
dis nuptijs renuntiauerit, num. 337.*
- Mendacium est causa transferendi
possessionem in actorem, quando pos-
sident mendax est, n. 1000.*
- Mendacium non punitur nisi in casi-
bus à iure expressis, num. 1013.*
- Medicina alimentorum nomine con-
tinentur, num. 71.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ec-
clesiam confugiunt, latronibus &
grassatoribus, & expilatoribus com-
parantur, num. 1036.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ec-
clesiam confugiunt, non gaudent
immunitate Ecclesiastica, n. 1307.
secus si sine bonis confugiant.*
- Miles exercens officium & mercan-
tiam, paratus tamè ad bellica exer-
citia, cum casus obuenerit, gaudet
privilegio militari, num. 1075.*
- Milites armati militiæ non possunt
conculine donationem facere, num.
807.*
- Milites armati gaudent omnibus alijs
nobiliū prerogatiuis, numer. 831.*
- Milites nostri temporis, qui sua officia
machinaria exercentes in aliquo
sunt deputati loco, tanquam milites
prædiales, vel Artilleros, & utrum
potiantur privilegio & exemptione
militibus concessa, num. 1062.*
- Milites, qui deserta militia mercantia
incumbunt, non potiuntur privilegijs
militibus concessis, num. 1036. cum
sequentibus, ubi declaratur.*
- Milites, qui de licentia superioris va-
cant armis, potiuntur privilegio mi-
litari, num. 1069.*
- Militare privilegium non extenditur
ad testamentum inualidum, &
absque solemnitate antea factum,
num. 1319.*
- Mina & vena auri vel metalli sem-
per censentur excepta in concessione
castri, vel villæ, num. 1315.*

Mina

Index Alphabeticus.

Mina & *vena auri* & *argenti* reper-
ta in castro à Principe concessa, non
cōprehenduntur in concessione, vel
privilegio, num. 843.

Minorum speciale privilegium non vi-
detur derogatum, nec renuntiatum
per generalem derogationem, num.
285.

Minor, qui naturaliter est viginti an-
norum, quia non habet eos comple-
tos, civiliter dicitur habere eos com-
pletos, & ita interpretanda leges, &
constitutiones, & edicta, nisi aliud
nominatim caueatur, numer. 101.
cum sequentibus.

Minor in absentia condemnatus pecu-
niaria condēnatione utrum resti-
tuatur post annum, & pars affir-
mativa defenditur, num. 849.

Minor, qui se maiorem dixerit, & ex
aspectu apparet, iure minoris & re-
stitutionis iuvare non potest, nume-
1005, cum sequentibus.

Minoris beneficia competunt maiori;
cum qui habuerit causam commu-
nem & indivisibilem, num. 1225.

Monachus resuscitatus non tenetur re-
dire ad monasterium, nu. 1286.

Miserabiles persona poterunt laicum
coram ecclesiastico iudice conveni-
re, num. 464.

Minutatum verbum quibus in locis
à Iurisconsulto referatur, num. 70.

Miserabiles persona licet sint maiores
25. annorum, privilegium resti-
tutionis in integrum obtinebunt, num.
220.

Miserabilium personarum privilegium
non potest renunciatione tolli, nu-
mer. 221.

Modicus animi defectus non facit

quem imprudentem videri, num.
447.

Morbo diuturno fatigati dicuntur mi-
serabiles persona, & earum nume-
rus recensetur, num. 465.

Mors civilis, vel media, vel maxi-
ma capitis diminutio, non sufficit ad
amissionem ususfructus, sed moris
naturalis requiritur, num. 779.

Mortuo inuento filio in lecto parvum,
vel in lecto nutricis, an contra eos
presumatur, num. 1022.

Monasteria & abbates utrum in ci-
vilibus causis possint apud Episco-
pum conveniri, & pars affirmativa
defenditur, num. 1128.

Monachorum in successione utrum
preferantur ascendentes monaste-
rio, & quid de patre monacho erga
filios, num. 1184.

Monachus, licet desinat esse in patria
potestate, retinet iura suorum, &
succedit ut suis, num. 1183.

Monachus non perdit naturalitatem;
nec iura sanguinis, num. 1184.

Mortuus non dicitur, qui in continentia
resurrexit, num. 1287.

Morbofus non dicitur, qui ita sanus est,
ut restituatur in pristinum statum;
num. 1289.

Moneta diminutio cuius dāno contin-
gat, stante mora debitoris, & quō
modo consideretur valor monetae in
ultima voluntate, & inflatus &
gratia, & sententia Principis, num.
1429.

Mulier preferitur ceteris creditoribus
mariti praecedentibus quod maritus;
quiescit bonis; tradatur eis cum
argolla serica, & ibi limitatio, nu.
1558, cum seqq.

Mulier

Index Alphabeticus.

- Mulier mortuo marito statim soluta est à lege viri, num. 1291.*
- Montibus & pascuis publicis ad hoc, ut quilibet potiri possit, non sufficit esse ciuem, aut pro ciue haberi, sed habitatio requiritur, numer. 31. & 15.*
- Mulieres post contractum matrimonium statum suum mutant, num. 163.*
- Mulier secundo nubens utrum teneatur filiis primi matrimonij illud, quod illi datum fuit pro pace & remissione mortis primi mariti, referuare, 1592.*
- Mulier privilegium immunitatis, & exemptionis habens, si bona sua marito in dotem tradiderit, tenetur talis maritus soluere, & contribuere, num. 165.*
- Mulier plebeia & rustico genere nata gaudet privilegio mariti nobilis & privilegiati, num. 175.*
- Mulier creditorix pro sua dote utrum alijs creditoribus preferatur, & etiam domino pradij pro sua pensione, stante hodie noua pragmatica agricultorum, num. 269.*
- Mulier pro sua dote competunt plures prerogatiue & privilegia, & ibi remissio, num. 270.*
- Mulier, quando pro sua dote certat de damno vitando, admittitur contra pariter privilegiatum, nu. 288.*
- Mulier nobilis nubens cum ignobili, licet amittat suum privilegiũ quoad contributionem in vita mariti, non amittit suum privilegium in attinẽtibus ad suum honorem, num. 320.*
- Mulier pro solutione dotis poterit eligere terras suis vicinas & coherẽtes, & idem erit in pradijs & domibus, num. 405.*
- Mulier pro dote competit exceptio lesionis etiam intra dimidiam, num. 414.*
- Mulier habens hypothecam per publicum instrumentum guarentigij, & executionem petens contra aliquam rem, poterit eam eligere ad sui debiti satisfactionem, nu. 407.*
- Mulier, qua contractioni & negotiationi assistit, si fallit, hoc est, scilicet alça, perdit privilegium, & poterit sicut quilibet homo incarcerationi, num. 693.*
- Mulier pro sua dote poterit particulari privilegio agere contra tertios rei hypothecata possessores sine excussione iuxta aliquorum opinionem, sed contraria verior & communior, num. 815.*
- Mulier, qua asserit, non esse rem dotalem, qua venditur, ad impugnandam postea alienationem, non admittitur, perditque suũ privilegium, num. 1008.*
- Mulier in matrimonio putatio habet omnia privilegia doti concessa, num. 1197.*
- Multiplicatio quando accidit casu siue fortuna, debet multiplicari dispositio, num. 1399.*
- Municipiones, verum quid comprehendat, num. 1563.*
- Mutata persona conditione mutatur privilegium, num. 1533.*
- Mutatione status videtur vidua alia persona, num. 1534.*
- Muliones & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta portauerint, & ibi vendiderint,*

Index Alphabeticus.

runt, utrum gabellam soluant in suis locis, nu. 132.

Mutatione persona mutatur privilegium, nu. 332.

Mutatione status in p̄m̄s censetur reuocata potestas data executori ultima voluntatis, nu. 972.

Mutata res eadem esse dicitur, n. 757.

Mutata persona, mutatur privilegium, num. 753.

Mutata persona conditione cēsetur, etiā mutata conditio bonorum, n. 981.

N

Natum non esse filiū idem est, quod si nasceretur ignorante testatore, n. 129.

Naturalibus filiis transit privilegium paternum transitorium ad filios, nam hi gaudent nobilitate paternā, num. 111.

Naturalis filius utrum succedat in iure patronatus, num. 748.

Naturalis filius nunquam excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel est delatum nepotibus ab auctore materno, nu. 749.

Natus in aliquo loco, ubi parentes ratione belli aufugerant à sui originis loco privilegiati, non amittit prædictum originis privilegium, nu. 928.

Natus in castro subdito ciuitati Perussis dicitur ciuis Perussinus, & natus in uico ciuitati subdito dicitur ciuitatis vicinus, & eius potitur privilegium, num. 930.

Nauarrus & fr. Manuel Rodriguez interpretantur, nu. 553.

Negatio veritatis sine dolo fieri non potest, num. 1009.

Negās debitum receptum, etsi potest solutionem probaueris, nihilominus in odium negantis non admittitur, & debitum persoluet, nu. 1010.

Nepotes continentur appellatione filiorum in maioratibus perperuis, n. 1503.

Necessarium non est in Regia licentia exprimere quod iura volunt, & quod est de natura contractus, n. 991.

Nobilis qui nondū consequutus est sententiā fauorabilem, utrum admittatur ad officia nobiliū licet p̄dēte, n. 1512.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito civili incarcerari, n. 223.

Nobilis utrum possit privilegium nobilitatis renunciare, & quid cum iuramento, num. 224.

Nobilis ex Principis privilegio, & non genere, nec sanguine poterit suum privilegium renunciare, num. 225.

Nobilis decoctor, id est, alçado, perdit privilegium nobilitatis, & poterit torqueri, & pro debito civili incarcerari, nu. 236.

Nobilis utrum pro debito reipublice incarceretur, nu. 385.

Nobilis & mulier an contra nobilem & mulierem potiat privilegio, ne pro debito incarceretur, nu. 369.

Nobiles & magiales præferuntur alijs vicinis in elemosynis ciuibz nobilibz & pauperibus relictis, num. 400. & 651.

Nobilis in quibus casibus plebeis præferantur, num. 401.

Nobilis fideiussor in condemnatione pecuniaria utrum incarcerari possit, nam. 906.

Nobilis utrum tacite possit suum privilegium renunciare, nu. 607.

Z Nobiles

Index Alphabeticus.

Nobiles & digniores in officijs, & dignitatibus reipublica sunt plebeis praeferendi, num. 653.

Nobiles in beneficijs consequendis, & in dispensationibus equiparantur literatis, & ceteris paribus sunt praeferendi, num. 654.

Nobilium voces praeferuntur in electionibus, & alijs actibus, quando voces sunt numero aequales, n. 655.

Nobiles ex privilegio in oneribus imponendis gaudent sicuti nobiles à sanguine, num. 829.

Nobiles ex privilegio admittuntur ad ordines militares, dummodò liberi sint à macula Iudaeorum, & Saracenorum, num. 830.

Nobilitas ex privilegio perditur per exercitium artis mechanicae, n. 832.

Nobilis ex privilegio non est tanti honoris dignus, quanti est nobilis ex genere & sanguine, nu. 88.

Nobilis conductor gabellarum & decimarum, utrum carcerari possit, n. 837.

Nobilis ratione debiti descendens ex obligatione sua, vel patris, aut fratris à captivitate redemptione, incarcerationi potest, nu. 838.

Nobilis, qui se esse ignobilem in contrahendo affirmat, utrum gaudeat privilegio nobilitatis, & incarcerationi possit, nu. 839. & n. 1004.

Nomen siue fraude mutans non ponitur, num. 1011.

Nobilis, qui mercantiam & officium mechanicum exercet, utrum amittat privilegium nobilitatis, nu. 1064.

Nobilis pro debito fiscali & gabellario, utrum incarcerationi, & perdat privilegium, numer. 1065. cum sequentibus, & num. 1071.

Nobilis vel mulier, vel mater, vel avia per administrationem tutela, vel bonorum occultatione, utrum possit incarcerationi, vel teneatur in plus quam facere potest, nu. 1085.

Nominatio tacita, quae colligitur ex voluntate testatoris, praefertur nominationi expresse, nu. 1260.

Nominatus secundo loco praefertur primo, quando ex voluntate testatoris constat, & colligitur, nu. 1264.

Nobilis nullatenus pro debito civili incarcerationi potest, nisi ut ibidem, num. 1422.

Nominatus à patre, quando concurrat cum nominato per interpretationem, & declarationem extensivam, praefertur, num. 425.

Novitius intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico nominatur, nu. 547.

Nomen cum fraude mutans falsi pœna coercetur, num. 1001.

Novalia utrum comprehendantur in privilegio decimandi, vel non decimandi, nu. 1044.

Novatio hodie debet esse expressa, & ibi remissio, num. 1229.

Novatio legitime facta comprehendit pignora, & hypothecas cursusque usurarum, pœnasque stipulationum, num. 1230.

Novatio non comprehendit privilegia à iure concessa, quae in suo robore permanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in novatione, nu. 1231.

Novum aliquod quando statuitur, ad futura tantum, & non ad praeterita extenditur, num. 1324.

Nova dispositio generalis non corrigit legem.

Index Alphabeticus.

legem specialem habentem specia-
litatem in eadem materia, numer.

1342.

Nulla quando est gratiosa impetrata
ob falsam causam, eodem modo est
nullus processus, & dispensatio fa-
cta à delegato in executionem gra-
tie, num. 1167.

Nullitas quæ provenit ex defectu ci-
tationis, vel iurisdictionis, nun-
quam censetur rescissa à lege om-
nem nullitatem prohibentem, num.

1432.

Numerus clericorum, & laicorum,
qui conveniuntur, quando est aequa-
lis, quilibet coram suo iudice conue-
niri debet, nu. 964.

O

Obtinetur ratione virtutis privilegium,
vel dignitatem, si illam virtutem
deserat, sitque omnino malus, & in
eo cessaverit penitus hæc qualitas,
perdet privilegium & dignitatem,
quod secus erit, si in eo remaneant
aliquæ primæ virtutis reliquæ,
num. 461.

Odium, vel factum parentum, non de-
bet filijs præiudicare, nu. 171.

Odiosum & contra ius humanum est,
Episcopos & Cardinales posse ce-
stari, nu. 1095.

Odiosi si fuerunt aliqui instituenti, vel
privilegium concedenti, non censetur
vocari in dispositione privile-
giorum, vel beneficiorum, etiamsi
vocatio sit universalis, cum hoc
verbo, Omnium, nu. 1182.

Officiales, quibus aliquid conceditur

privilegium ratione officij, regula-
riter non satisfaciunt officio per
interpositam personam, & non per
se exercendo, nu. 127.

Opinionibus & doctrinis incontraver-
sis, illa debet servari, quæ consuetu-
dine approbatur, quamvis sit con-
tra libertatem Ecclesiasticam, &
immunitatem, num. 10100.

Obreptio & surreptio si interveniat in
rescripto, & causa dispensationis cõ-
mittatur delegato, quicum causa
cognitione declaraverit, esse dispen-
sandũ, & dispensaverit, verum va-
leat dispensatio ratione sententiæ dele-
gati, ubi late de questione, n. 1153.

Ordo scripturæ semper attenditur in
dispositionibus, nu. 1177.

Obligationes tot sunt, quot sunt solutio-
nes, nu. 1617.

Offerens meliorem conditionem auditur
in conditione rerum fiscalium, n. 1585.

Originarius verè dici non potest quis
ad hoc ut gaudet privilegio, &
statutis alicuius loci, nisi in eo ha-
beat domicilium & maiorem fortu-
narum partem, & onera realia ibi
persolvat, num. 339.

Originarius alicuius loci si alibi uxore
ducat, & aliquando in locum sui ori-
ginis vendat, vel contrahat, potiri
debet privilegio & exceptione illius
loci sui originis, si aliquod privilegium
habeat circa solutione gabelle, vel
tributorum, vel iurium, & pro origina-
rio, & non pro fore se habetur, quod
extenditur ad mulierem originariam
alibi nubilem, nu. 512.

Originale privilegium est exhibendum
pro eius probatione, & non debet,
esse rasum in parte substantiali,

Z 2

nee

Index Alphabeticus.

nec suspecta, & ibi quæ dicatur pars substantialis, & quæ suspecta, numer. 739.

P

Paganus si delinquat, & iam accusatus de crimine factus est miles, non agitur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo, nu. 1108.

Pascuorū communio, quæ est inter aliquas ciuitates, dissoluitur, quando pascua non sufficiunt, nu. 898.

Paria sunt, qualicatem inesse per naturam, vel priuilegium, nu. 827.

Paria sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, nu. 825.

Pacta habita in dote censeantur repetita in augmento dotis, nu. 800.

Papa promouens spurium ad Episcopatum uidetur eum restituere natalibus, si ex certa scientia facit, nu. 730.

Patronus laicis, qui cū iuramento promittit non variare, tenetur id seruare, & nō poterit variare, n. 713.

Paraphernalia bona quæ dicantur, nu. 369.

Pater utrum possit pacto, vel renuntiatione præiudicium filiis parare in priuilegio sibi, & suis descendentibus concessio, nu. 167.

Pascua vniuersitatis incolis tantum debentur, num. n. 33.

Pauperum & miserabilium personarū priuilegia recenseantur, nu. 219.

Pauperes, & miserabiles persone, in quibus casibus priuilegium amittant, quomodoq; illud retineant, n. 221.

Pater habens administrationem bonorum filij potest debita filij exigere, & recipere, num. 771.

Pauper, in cuius fauorem sententia prolata est in casam dotis, debet alimētari appellatione pendente, n. 860.

Patronus laicus, qui habet ius patronatus annexum cum Ecclesiastico, habet sex menses ad presentandum, sicuti patronus Ecclesiasticus ratione connexitatis, num. 1140.

Pater legitimus administrator filiorū poterit eorum bona immobilia sine iudicis decreto alienare propter patriam potestatem, nu. 1245.

Pater habens filios legitimos utrū possit filio spurio totū quintū relinquere alimentorum ratione, si spurius toto quinto non egeat ad suam congruam sustentationem, num. 1513.

Pater non utens priuilegio per spatium decem annorū utrum successoribus præiudicet, quando est concessum patri & successoribus, nu. 1516.

Pater si stipulauerit sibi dotem filie mortue in matrimonio, si constanter matrimonio eius bona confiscantur, pertinet ad fiscum, & non ad patrē, licet postsententiam veniat conditio adimplenda, nu. 1565.

Pauperes consanguinei semper preferuntur in legato pauperibus relicto, num. 1503.

Pecunia & moneta tria continet, scilicet materiam quoad valorem, formam quoad auctoritatem, & pondus quoad usum, nu. 1425.

Persona disponentis semper censetur excepta in qualibet dispositione, n. 1341.

Periculum transit ad maritum, quando bona data in dotem estimantur, qui

Index Alphabeticus:

qui maritus est dominus rerum do-
talium, nu. 1294.

Pæna mediatoris interficientis ali-
quem ex rixantibus, si qua sit, &
qua sit pæna rixantium interficien-
tium aliquem mediatorem casu, nu.
1020.

Persona & causa principalis loquen-
tis & concedentis, nullo modo com-
prehenditur in generali concessione,
num. 994.

Permiso revocandi facta uni non
porrigitur ad alium succedentem in
illa re, quia omnis concessio, quæ ad
factum refertur, in dubio censetur
personalis, nu. 790.

Pensio, quæ alicui domo, vel loco facta
fuit imposita iuxta æstimatio-
nem illius, non debet augeri, quam-
vis domus, vel locus augeatur, nu.
783.

Pæna à iure non irrogatur, nisi expres-
se caueatur, numer. 542. & num.
564.

Pæna secundo nubentium tam viris,
quàm uxoribus sunt communes,
num. 532.

Pæna secundo nubentium non habent
locum, quando unicuique tantum est
filius, num. 533.

Personalia privilegia nō transeunt ad
prorogatum, nu. 341.

Perfectio actualis conditionis requiri-
tur ad veniam consequendam per
gratiam, vel indulgentiam summi
Pontificis, nu. 305.

Pæna secundo nubentium sunt hodie
sublata, nu. 1535.

Pæna secundo nubentium, quæ sublata
sunt de iure nouiori, non habent lo-
cum in his, quæ ratio ducta sunt in

fauorē filiorū, & ita limitatur ius
nouū, quādo sunt mera pæna, n. 1536
Pæna causæ multa privilegia recensen-
tur, num. 394.

Piscandi ius in mari omnibus natura-
li iure est concessum, adeo ut ne ex-
teris prohibitum sit, nu. 610.

Piscari in mari si prohibeatur, competit
actio iniuriarum, num. 611.

Piscandi in mari ius de regalibus est,
& à Rege prohiberi potest talis pis-
catio, num. 612.

Piscanti ius in mari, & quid illic aliud
piscari non possit, potest à Rege re-
velli, vel privilegio concedi, cum de-
claratione, de qua ibidem, n. 623.

Possidens pro parte actum possidere vi-
detur, num. 1309.

Possessionem utens pro parte non con-
servat ius totius, num. 1307.

Posthumus præteritus regulariter rumo-
pi testamentum, num. 1256.

Posthumi etiam nascituri institui cen-
sentur, nisi posthumus instituat, nu.
1257.

Pontifex magnus nō potest de iure in-
ferre præiudicium succedere deben-
tibus in dominio utili feudi Eccle-
siasici, num. 978.

Pragmatica noua concedens privilegium
agricultoribus in suo 2. capitulo in-
terpretatur circa fisci privilegium,
num. 1328.

Pretium excedens dicitur, quando termi-
nus & iusta meta exceditur, n. 216.

Presbyter si contineatur in dispositio-
ne, utrum illi videatur satisfactum,
si nominetur clericus prima consue-
tæ legitimæ ætatis, qui intra annū
possit ordinem sacerdotalem conse-
qui, num. 1172.

Index Alphabeticus.

Pradium emptum a fratre proprio nomine, qui stat in communi cum alijs fratribus, **utrum efficiatur commune**, an proprium solius eminentis, nu. 473.

Pradium, Realengo, quod pater sine titulo reali possidebat, & post obitum fuit vi ex filiis suis venditum, **utrum teneatur talis filius cum alijs fratribus communicare**, n. 476. cum nu. seqq. usque ad nu. 481.

Pradium relictum, ut ex eo alimenta acquirantur, **utrum in proprietate relictum censeatur**, nu. 587.

Prælationis privilegium non competit mulieri pro paraphernalibus & ad ueritijs, & post dotē quæ fuit, n. 363.

Prælationis privilegium circa dotē utrum transeat ad heredes, n. 367.

Prædecessoris omnia privilegia si concedantur alicui, non extenditur talis concessio ad ea, quæ habuit ratione privilegij personalis, numerus 1214.

Præscriptio rei accensuata utrum interrumpatur per solutionem redditus, nu. 1613.

Præscriptio fuit introducta in odium morosi & negligentis, & non potest currere contra diligenter in executione sui debiti, nu. 1619.

Præscribi potest omnis solutio cæsus præter eam, quæ fit in signum subiectionis, nu. 74.

Præscriptionis annalis plures casus congeruntur, nu. 326.

Præscribi non possunt ea, quæ competunt per modum facultatis, nec facultas ducendi aquam ex flumine navigabili, nu. 616.

Præscriptionem præteritam, per quam

ius patronatus quæsitum fuit, non poterit tollere Princeps per privilegium, nu. 904.

Præscriptio decem vel viginti annorum currit contra Vassallum, & vel emphyteusam Ecclesie, nisi contra Ecclesiam non currat nisi præscriptio 40. annorum, nu. 979.

Præscriptionis si fiat mentio in lege vel privilegio, intelligitur de ordinaria decem vel viginti annorum, non tamen de longissima triginta vel quadraginta annorum, nu. 1178.

Præsentatio rescripti acquirit iurisdictionem iudici, nu. 1138.

Præses, hoc est Corregidor, o Alcalde, qui non inuenit fideiussorem tempore syndicatus, **utrum carceretur**, vel cautionē præstet iuratoriū, n. 604.

Præstatione annua super aliquo fundo utrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, nu. 1326. ubi latè.

Præstio annua causa alimentorum non inducit tantum demonstrationem, sed actionem realem, & hypothecariam favore alimentorum, nu. 137.

Princeps poterit valorem monetæ mutare etiam absque consensu populi, nu. 1426.

Princeps nil disponere vult in tertij præiudicium, nu. 1548.

Princeps indubio non videtur, nec præsumitur velle præiudicare iurifisci, nisi contra fiscum faciat expressam mentionem, nu. 1339.

Principem non præsumitur alia causa motum, nisi expressa, numerus 1165.

Princeps

Index Alphabeticus.

- Princeps si aliquam rem concedat ali-
cuicum certis privilegijs, qualita-
tibus, & prerogatiuis, posteaq; illā
demerit, aliamq; in locum illius pro
rogauerit, res ita subrogata remanet
cum omnibus privilegijs qualitatibus
& prerogatiuis supradictis antea
concessis, nu. 120.*
- Princeps solus priuilegium & exemp-
tionem, & priuilegijs atque exemp-
tionis confirmationem concedere po-
test, nu. 2.*
- Princeps non poterit tributa Regia re-
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magnaue cum solemnitate,
num. 1083.*
- Princeps tollens defectum natalium
per legitimacionem, non uidetur
tollere defectum cōtributionis cum
plebeis, nu. 197.*
- Princeps vel fiscus, quando ob causam
penalem aliquod. pretendunt ius,
vel interesse, nullum habent priui-
legium, nu. 495.*
- Princeps concedens rescriptum delega-
torum supplicanti uidetur eū ha-
bile facere ad legandum, nu. 727.*
- Princeps in dubio non uidetur iuri de-
rogare, nu. 795.*
- Principis plura peculiaria recensentur,
& § 0. priuilegia antiquitatis recen-
sentur, nu. 836.*
- Perturbatio realis, & non verbalis re-
quiritur ad hoc, ut priuilegiatus in
ste conqueri possit, nu. 863.*
- Princeps de iure aufert priuilegiū vni,
& alio confert, nu. 873.*
- Princeps nō poterit priuilegiū cōcedere
contra ius gentiū, vel naturale, vel
diuinū, nec cōtra utilitatem publi-
cā, nec cōtra iura spiritualia, n. 890.*
- Princeps bene poterit legem diuinam,
& iura naturalia distinguere, limi-
tare, & declarare, nu. 891.*
- Principis semper ea est mens, quod quā-
do priuilegium incipit esse nociuū,
ipso iure reuocatum censeatur, nu.
899.*
- Principi soli multa competunt, quae hic
referuntur, num. 995.*
- Princeps remissionem faciens delicti
in praiudicium partis, & absq; eius
remissione, peccat, n. 1027.*
- Princeps secularis in praiudicium im-
munitatis Ecclesiastica quicquam
disponere non potest, nu. 1034.*
- Princeps ex iusta causa venationem
prohibere potest, num. 1046.*
- Populares si iurauerint aliquid adim-
plere, licet moriātur, successores obli-
gantur ad obseruatiā iuramenti,
num. 1153.*
- Posthumus si instituitur, cōprehendi-
tur posthumus natus ab alia vxore,
cum qua secundum contraxit ma-
trimonium, num. 1167.*
- Priuilegium dicitur lex priuata perso-
nae vel loco per Principem concessa,
habetque vim legis, nu. 1.*
- Priuilegiorum & donationum disse-
rentia quomodo cognoscatur, n. 3.*
- Priuilegium vel Regia lex quando re-
quirunt vicinitatem & habitatio-
nem, non verificantur in ciue tan-
tum, nec in eo, qui pro ciue habetur,
nisi in ciuitate commoretur, nu. 30.*
- Priuilegiati, qui non possunt trahi ad
testificandū coram iudicibus supe-
rioribus, de hijs dalgo, recen-
sentur, num. 1122.*
- Priuilegium si cōcedatur debitoribus,
ut intra aliquod tempus nō possint
a suis*

Index Alphabeticus.

- à suis creditoribus conueniri, limitatur in debito iurato, num. 1557.
- Princeps poterit in præiudicium iuris alteri quæsiti priuilegium cōcedere, si per illud res versatur ad ius commune antiquum, num. 1570.
- Priuilegium concessum alicui, & eius familia, nō restringitur ad familiā, quæ erat tempore concessionis, sed etiam extenditur ad alias familias in locū primæ familie prorogatas, num. 1608.
- Priuilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in Hispania, & in Regno Granatensi, mutantes se ad alium locum nō retinent priuilegium, num. 49.
- Priuilegium exemptionis non extenditur ad res venditas mercimonij causa, sed tantum ad res, quæ sunt de labrança y criança, nu. 46.
- Priuilegium quando conceditur loco, durat in quantum durat locus, num. 50.
- Priuilegium ciuitatibus concessum utrum ad suburbia extendatur, & ad ciues in suburbijis degentes, num. 52. cum sequentibus.
- Priuilegia sunt stricti iuris, & nō ueniunt extendenda, sed limitanda, num. 53.
- Priuilegia immunitatis concessa ciuitati non extenduntur ad commorantes in vico, num. 56.
- Priuilegium immunitatis concessum ciuitati non extenditur ad villas, quæ postea aucta sunt, nu. 60.
- Priuilegium si concedatur ciuitati, vel ciuibus, & fiat venditio in rure, vel extra ciuitatem, gabella uenit soluenda, nisi aliter in priuilegio exemptionis contineatur, numer. 61.
- Priuilegium exemptionis datum loco durat quantum durat locus, & datum cause durat quantum causa durat, & datum persone durat in quantum persona durat, nu. 64.
- Priuilegium exemptionis concessum fauore rei durat, in quantum durat ipsa res, & uenit interpretandum secundum qualitatem persone, cui conceditur, num. 65.
- Priuilegium exemptionis concessum rebus cibarijs, & bastimentis in aliquibus locis venditis, præcipue en los de la nueva poblacion del Reyno de Granada, utrum intelligatur de rebus illic venditis ad grossum, vel minutatim, vel de cibo tantum, & non de alijs, & quid de victualibus cōtentis in priuilegio, num. 66.
- Priuilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, n. 78.
- Priuilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapso tempore, num. 81.
- Priuilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacita cessat causa cessante, num. 82.
- Priuilegij interpretatio ad Principem concedentem expectat, ubi distinctio, num. 84.
- Priuilegium de sui natura perpetuum quomodo per non usum amittatur, ubi distinctio & limitatio traditur, num. 85.
- Priuilegium exemptionis habes in suis bonis immobilibus excusationem habet, si super eis censum imposuerit, num. 86.

Priuile-

Index Alphabeticus.

Privilegium Principis, & eius confirmatio, intelligitur sine damno, & præiudicio tertij facta, num. 88.

Privilegium vel exemptionem utrum rex, vel respublica concedere possit cum paruo tertij præiudicio, n. 92.

Privilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, utrum intelligatur cum magno, vel paruo tertij præiudicio concessum, num. 93.

Privilegium à Principe concessum cum magno, vel paruo tertij præiudicio, hodie non tenet, licet qualescumque clausulas habeat, num. 95.

Privilegium recipit interpretationem extensivam à communi usu, & practica, num. 123.

Privilegium exemptionis habens, si patiat in albo soluentium describi, utrum sibi præiudicet, num. 102. cum sequentibus.

Privilegium & exemptus à solutione collectarum & præstanciarum, si sponte semel soluat sine protestatione, utrum in futurum sibi præiudicet, num. 103.

Privilegium de facili perditur, num. 104.

Privilegium non soluendi decimas, & similia, non tollitur unico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum, num. 107.

Privilegium personale alicui concessum non transit ad filium, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio reali; & ibi quomodo dicatur, & presumatur reale, vel personale, num. 109.

Privilegium reale quando alicui & eius successoribus conceditur, intel-

ligitur ordine successivo, primo ad filios, deinde ad nepotes, numer. 110.

Privilegium transitorium ad filios utrum extendatur ad antea natos, num. 112.

Privilegium exemptionis à tributo & gabella, tanquam odiosum & Regio patrimonio damnosum, debet strictissime interpretari, num. 113.

Privilegium exemptionis populo, vel civitati concessum trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura, num. 116.

Privilegium exemptionis gabellarum ad suam validitatem requirit clausulam ex certa scientia, num. 118.

Privilegium exemptionis iuriam regali morte concedentis finitur, nisi aliud in privilegio continetur; & de Regio præiudicio agatur, num. 119.

Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum perditur per delictum laici. Auctoritatis divina, vel humana, nu. 122.

Privilegium concessum ratione loci non potest alibi quam in dicto loco exerceri, num. 125.

Privilegium concessum officio durat quantum durat officium; & finitur officio finito, & limitatur in officio habenti dignitatem annexam, num. 126.

Privilegium exemptionis absenti concessum utrum ante acceptationem cum habeas, iusque transferat, num. 133.

Privilegium concessum alicui, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui in eo comprehendatur, n. 131.

Privi-

Index Alphabeticus.

- Privilegium concessum alicui, & omnibus posteris, vel eius prolis, vel sobolis, quomodo intelligatur, num. 152.**
- Privilegium concessum alicui, & omnibus de genere, quomodo intelligatur, & quid sub hoc verbo, generis, comprehendatur, nu. 153.**
- Privilegium concessum alicui & suo generi, utrum comprehendat natos ex fœminis, nu. 155.**
- Privilegium concessum alicui, & suis descendentes hereditibus & successoribus quomodo interpretandum, nu. 158.**
- Privilegium concessum alicui & suis descendentes masculis, & fœminis, utrum comprehendat iam nuptas, nu. 160. cum seqq.**
- Privilegium ita in descendentes transit, & descendit, tamquam si nulla persona intermedia cessauerit, numer. 170.**
- Privilegium concessum alicui, & suis descendentes per lineam masculinam, utrum extendatur ad fœminas, quæ ex masculino descendunt, nu. 173.**
- Privilegium contra ius commune non comprehendit casus omissos, n. 173.**
- Privilegia continentia tributorum regalium exemptione sunt strictissimi, nu. 194.**
- Privilegium generale immunitatis, & exemptionis regalium tributorum non valet, nisi expresse & specialiter fiat mentio de tributis, nu. 195.**
- Privilegia exemptionis regalium tributorum sunt in maximum successorum præiudicium, n. 196.**
- Privilegium nobilitatis continet damnum & præiudicium alijs contrahentibus, n. 198.**
- Privilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullus erit, nu. 200.**
- Privilegium concessum viduis extenditur ad nuptas habentes inutiles viros, nu. 1441.**
- Privilegia in eo valent & tenent, in quo usitata fuerit, nu. 265.**
- Privilegiatus contra pariter privilegiatum non vititur privilegio suo, nu. 272.**
- Privilegiū, exceptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de uno ad alium casum, nu. 304.**
- Privilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos & mentecaptos, nu. 310.**
- Privilegiū concessum ad libitum, vel beneplacitū concedentis, utrum eius morte spiret, nu. 310.**
- Privilegium concessum propter artem eatenus durat, quatenus ars exercetur, nu. 322.**
- Privilegium secundū non faciens de primo mentionem, illi non derogat, n. 324. cum sequentibus, ubi multis modis regula limitatur.**
- Privilegium quanto tempore præscribitur, nu. 327.**
- Privilegium impetratum litæpendente non valet, si de litæ mentio non fiat, nu. 330.**
- Privilegiij vna pars ambigua debet intelligi secundū verba clare & aperte posita in alia parte, n. 331.**
- Privilegium si concedatur à Principe ad extrahendum aquam ex publico aquaductu, debet intelligi, & restim-**

Index Alphabeticus.

- restringi ad aquam superabundantem, nu. 337.
- Privilegium si concedatur alicui ad extrahendam aliquam criticam quantitatem de aliqua ciuitate, vel provincia, debet intelligi eo modo, ut provincia eo non indigeat, n. 333.
- Privilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quae publica laeditur utilitas, n. 334.
- Privilegia publica utilitati damnosa non sunt recipienda, num. 335.
- Privilegia omnia silent in tempore famis, belli, vel pestis, & magna caritatis & necessitatis, n. 337.
- Privilegium concessum venientibus ad aliquam ciuitatem inhabitandam, utrum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant, nu. 338.
- Privilegium & rescriptum de alio faciens mentionem probat, & tenet, licet privilegium relatum non appareat, nu. 340.
- Privilegium hypothecae pœnis fiscalibus concessum à iure non transit ad illos, quibus Princeps pœnas fiscales concedit, nu. 343.
- Privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, competit illis, qui uiriose & turpiter fortunas suas consumpserint, n. 347.
- Privilegium, ne conueniantur in plus quam facere possunt, in quibus casibus competit, nu. 345.
- Privilegium concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem privilegium reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, nu. 469.
- Privilegium concessum miserabilibus personis non poterit renūtiari, nu. 470.
- Privilegium obtentum à duobus socijs, in quo tantum unus eorum continetur, utrum ambobus profit, num. 471.
- Privilegia causa pia recensentur per remissionem, nu. 484.
- Privilegiatus taliter, quod solummodo conueniatur coram certo iudice, intelligitur, quoad personales actiones, nu. 485.
- Privilegium habens eximens eum à iurisdictione sui iudicis ordinarij non poterit eo uti, nisi assignet alium iudicem, sub quo ille exemptus possit conueniri, n. 486.
- Privilegia derogantia quibuscumque personis non derogant collegio, nu. 515.
- Privilegium si iniustum esse cœperit, aut in tertij præiudicium, aut abrogandum est, aut saltem limitandum, nu. 528.
- Privilegium concessum habitantibus in aliquo loco censetur concessum dicto loco, & non in eo habitantibus, 563.
- Privilegium portagij alicui concessum à Principe extenditur tantum in terris concedentis, num. 574.
- Privilegia concessa contra ius naturale non valent, nec tenent, n. 576.
- Privilegia concessa contra iura Regia, vel contra fidem, non valent, nec tenent, n. 577.
- Privilegiorum in declaratione faciendâ à Principe non est necessaria partis citatio, & de veritate, nu. 578. & 580. cum sequentibus.
- Privilegium proueniens ex nobilitate natu-

Index Alphabeticus.

- naturali non perditur, numer. 608.*
- Priuilegium concessum à Principe de extrahendis aquis intelligitur reseruata commoditate alterius habetis antierius priuilegium aquam extrahendi, num. 619. & amplia ut in num. sequenti.*
- Priuilegia utilitati publica damnosa non sunt recipientia; sed tamen restringenda, num. 610.*
- Priuilegium concessum calceolarijs, seu sutoribus extenditur ad eorum ministros ex propria ui concessionis, num. 617.*
- Priuilegium vel exemptio si concedatur à Principe; ut decima, aut gabella non soluatur de aliquarum rerum venditione, talis concessio extenditur ad census impositionem super illa re, nu. 619.*
- Priuilegia concessa cum prohibitione aliorum piscationis in mari intelliguntur de iure tertio non quæsito, vs ibidem num. 624.*
- Priuilegium ad res, vel personas in eo non expressas extendi non debet, num. 626.*
- Priuatus si probauerit, non habuisse facultatem producendi instrumenta ante sententiam, intra triëniū restituitur ex clausula generali, & quid in sententia corruptione pecunie lata, num. 640.*
- Priuilegia concessa circa rescissionē sententiarum in causis fiscalibus publicis, vel priuatis per remissionem rescensentur, nu. 643.*
- Priuilegiij qualitas requisita debet obseruari, & exacte probari ad hoc, ut priuilegium valeat, nu 648.*
- Priuilegium, titulus, & indultum verum per spatium 30. annorum praesumatur, ubi de veritate, numer. 660. & 662.*
- Priuilegium si concedatur alicui cum facultate nominandi alium post se, & iste primus mutauerit statum in peius, verum annuat faciliorem nominandi, nu. 670. & 673.*
- Priuilegium concessum alicui verum ad fideiussores extendatur, numer. 732.*
- Priuilegiū personale, & illud, ne quis conueniatur in plus quàm facere potest, non transit ad fideiussores, secus in priuilegijs realibus, nu. 733.*
- Priuilegium mendaciter impetratum est nullius momenti, num. 737.*
- Priuilegium non egreditur personas nominatas in eo, & duobus impetrantibus, & uno concessum illi tantum prodest, nisi causa sit communis & indiuidua, vel in seruicute, vel sportulis, num. 738.*
- Priuilegium concessum rebus transit cum illis ad successorem, nu. 762.*
- Priuilegia duo, vel rescipta si inueniantur eiusdem temporis & data, quod eorum praeseratur, late per remissionem, num. 777.*
- Priuilegia clausa in corpore iuris non censentur derogata per quancumque dispositionem quantumcumque generalem, etiā si habeat clausulam, non obstantibus quibuscumque priuilegijs, nu. 784.*
- Priuilegium cōcessum filijs propter parentes non durat mortuis parentibus, num. 787.*
- Priuilegium immunitatis cōcessum propter paupertatem cessat diuitijs superuenientibus, num. 788.*

Pri.

Index Alphabeticus.

- Privilegia & rescripta an valeant, si contineant duo specialia, & resolutur valere, nu. 794.*
- Privilegium habens, ne supra suum molendinum aliud fiat, debet illud allegare, alias in causa prohibendi non obtinebit, nu. 821.*
- Privilegium & immunitas si simpliciter, & indefinite concedatur, intelligitur à muneribus personalibus, num. 822.*
- Privilegium, vel rescriptum de nobilibus loquens extenditur ad creatos per privilegium Principis, quia illi dicuntur proprie nobiles, quos Princeps nobilitat: nu. 834.*
- Privilegium si concedatur ad iurisciviles & canonici conservationem, habent interpretationem rescripti & non privilegij: sin autem concedatur ad iuris derogationem, mere privilegium, & non rescriptum appellatur, licet in nomine varietur, num: 844.*
- Privilegium habens idem quod ius commune, interpretandum est, ut aliquid iuri communi addatur; num 846.*
- Privilegium, quod simul habet beneficium Principis, debet extendi, & latissime interpretari, num. 847.*
- Privilegium moratorium & dilatorium concessum à Principe debitori, comprehendit omnes debitores, & limitatur in dote, nu. 854.*
- Privilegium & rescriptum impetratum contra Titium, qui tempore impetrationis erat mortuus, non transit in eius successores. nu. 865.*
- Privilegium & rescriptum prius in data praefertur, & praevalet secundo & posteriori, numer. 870.*
- Privilegia vel rescripta duo si repellantur unius diei, illud praefertur, ex quo primo fuerit illata possessio, & idem quando data illorum ignoratur, nu. 871.*
- Privilegium vel rescriptum si aliquis consequitur, & in iudicio protulit, non poterit illud renuntiare absque aduersarii consensu, nu. 877.*
- Privilegium in casibus non privilegiatis iure communi in dote, vel respectu mariti, & uxoris non procedit; num. 882.*
- Privilegium Principis comprehendit statum civitatis, quando in privilegio fuit adiecta clausula, non obstantibus quibuscumque legibus pro expressis habitibus, num. 893.*
- Privilegium seu gratiam obtinens de primo homicidio, si postea gratiam consequatur de alio homicidio secundo, nihil proderit, si de primo homicidio mentionem Principi non fecerit, num. 909.*
- Privilegium & gratiam obtinens vendendi rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia praedia emat, debet ea emere in civitate sua, & non satisfacit emendo in alio territorio iuxta aliquorum opinionem, ubi de veritate, num. 913.*
- Privilegium, de labrança y criança, civibus alicuius loci concessum, utrum extendatur ad res de labrança y criança, quae extra illum locum coluntur, & colliguntur à praedictis civibus, & pars affirmativa defenditur, num. 928.*
- Privilegium civibus concessum com-*
pre-

Index Alphabeticus.

- prehendit comitatenses, numer. 929.
- Privilegium loco datum cōfitur etiam personis concessum, nu. 932.
- Privilegium concessum loco, civitati, & universitati, dicitur reale, nu. 933.
- Privilegium reale de sui natura extenditur ad alias personas, n. 934.
- Privilegium quando assimilatur rescripto, & gratia, est odiosum, & per consequens restringendum, nu. 939.
- Privilegiatus non debet excedere metas, nec limites privilegiorum, num. 941.
- Privilegium non transmittitur, & mutatur forma, & natura rei mutatione persone, nu. 980.
- Privilegium Ecclesiarum & clericorum, verum transeat ad eorum colonos, & negativa pars contra multos defenditur, numer. 982. cum sequentibus.
- Privilegium & gratia si concedatur alicui, hac adiecta conditione, si sacerdos efficiatur, qua deficiente privilegium & gratia ad alium transeat, verum verificetur conditio, si sacerdos factus non fuerit, & tres opiniones recensentur, & tertia eligitur, num. 996.
- Privilegium habens à Pontifice, ut fructus beneficij recipiat absens, ac si esset presens, non poterit ratione illius privilegij distributiones quotidianas habere, nu. 1023.
- Privilegium secundum non faciens de primo mentionem quomodo, & quādo valeat, nu. 1029.
- Privilegium, prescriptum, & immemorialis consuetudo aequiparantur iniurē, & idem important, numer. 1041.
- Privilegium gratia & rescriptum regulariter non spirat morte concedentis, num. 1079.
- Privilegium gratia & rescriptum si concedatur ad mortuum, vel ad voluntatem concedentis, morte concedentis finitur, nu. 1080. & nu. 319.
- Privilegium proculdubio precessisse, credendum est, quando Princeps de co mentionem facit in alio privilegio, num. 1083.
- Privilegium introductum propter honestatem persone, vel sexus, nō potest renuntiatione tolli, nu. 1084.
- Privilegiatus & exemptus à muneribus publicis peculiari privilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, tenetur appellare, alias electioni videtur consentire, num. 1091.
- Privilegium, exemptio, vel ius superueniens parti, prodest fideiussori, num. 10104.
- Privilegium superueniens facit quem eximi à priori onere, nu. 1106.
- Privilegium Universitatis concessum, utrum ad singulares protrahatur, ubi distinguitur, num. 1129.
- Privilegium si concedatur à Principe, vel gratia fiat à Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamvis postea cesset, adhuc valet, & durat gratia & privilegium, secus si causa deficiat, an sequam privilegium & gratia forciatur effectum, nu. 1151.
- Princeps non presumitur cū plenitudine potestatis, num. 1166.
- Privilegia respicientia exactionem dotis

Index Alphabeticus:

dotis habent etiam locum in dote putatiua, eique competit priuilegium tatica hypotheca, & omnia priuilegia a iure concessa, nu. 1198.

Priuilegiatus ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non gaudet priuilegio, num. 1207.

Priuilegium si concedatur alicui, dummodo cum virgine contrahat matrimonium, illud priuilegium consequi potest, si contrahat matrimonium cum illa, quam antea ipse corruperat, num. 1221.

Priuilegium particularium personarum per legem generalem non derogatur, num. 1234.

Priuilegia scripta in corpore iuris non derogantur per illa verba, non obstant quocumque priuilegio, num. 1232.

Priuilegium si concedatur Petro in primo loco & Ioanni, & eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobрино tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, utrum iste praferatur Francisco posito in tertio loco, num. 1250.

Priuilegium quando utile est pluribus, quicquid uti volunt, contribuere tenentur pro rata expensarum, n. 1274.

Priuilegium utens pro parte utrum conferuet in totum, num. 1304.

Priuilegium habens amplissimum, si eo stricte utatur, non poterit potestatem large uti, num. 1306.

Priuilegia consuetudine interpretantur, quae sufficit, si decennalis sit, n. 1307.

Priuilegium quando concernit exercitium, & non meram substantiam, utens in parte non sibi prauidet

in alijs separatis, num. 1310.

Priuilegium quando competit pluribus personis, vel pluribus rebus, licet quis utatur in uno, non videtur renuntiare in alijs, num. 1311.

Priuilegia derogantia quibuscumque personis non derogant collegio, & vniuersitati, num. 1316.

Priuilegium, quando continet materiam mere fauorabilem, & reipublice conuenientem, & extenditur, & comprehendit collegium & vniuersitatem, & omnes personas, tam masculos, quam feminas vniuersitatis & capituli, nu. 1317.

Priuilegium, de labrança y criança, conceditur tantum rebus acquisitis huius generis ab his, qui iam sunt vicini in loco libero, & exemplo, num. 1322.

Priuilegium si sit motu proprio, a Principe concessum, & contra illud latissimè interpretandum, n. 1332.

Priuilegia fisco damnosa non debent impetrari, nec contra fiscum, cui iura subueniunt, est temere iudicandum, num. 1337.

Princeps quando concedit priuilegium & immunitatem conductoribus gabellarum, vel his, qui fisco aliquid soluere tenentur, magis considerat causam fisci, quam causam praedictorum conductorum, nu. 1348.

Priuilegium concessum simplici personae, utrum extendatur ad mixtam, num. 1353.

Priuilegium concessum spurio, utrum extendatur ad spurium, & incestuosum simul, nu. 1354.

Priuilegium & immunitas si concedatur primo loco viduis, & pupil-

lis;

Index Alphabeticus.

- lis, non derogatur per secundum privilegium sine speciali derogatione prima concessionis, nu. 1362.*
- Priilegiati in id quod facere possunt annumerantur, nu. 1364.*
- Priilegium si concedatur ex duobus causis, una cessante non cessat privilegium, nu. 1401.*
- Priilegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab onere pro aquis publicis habendis, num. 336.*
- Priilegium si alicui concedatur hoc onere adiuncto, quod in quolibet anno teneatur equi solvere unum, & per longissima tempora equum non soluit, sed aliud in eius loco, utrum equi prestatio prescribatur, num. 1374.*
- Priilegium dignitatis non finitur dignitate finita, num. 1408.*
- Priilegium decurionibus & consiliariis civitatum concessum intelligitur de consiliariis & decurionibus magnorum locorum, nu. 1411.*
- Priilegium concessum agricolis, utrum competat eorum fideiussoribus, non agricolis, num. 1419.*
- Priilegium concessum alicui usque ad tertiam generationem, utrum eius persona in prima generatione comprehendatur, nu. 1424.*
- Priilegium disponens in viro, utrum habeat locum in uxore, & e contra, num. 1431.*
- Probatio quando requiritur per modum qualitatis & conditionis, non sufficit presumptiva, num. 1445.*
- Privatio non inducit illud, quod expressè cautum non est etiam in materia privativa, nu. 1523.*
- Probatio per privilegium idem operatur quod probatio per immemorabilem consuetudinem, n. 851.*
- Probationes leuiores & testes de auditu sufficiant in probandis factis antiquis, nu. 897.*
- Procurator generalis non potest facere ea, quae requirunt speciale mandatum, nu. 1631.*
- Procurator constitutus ad omnia, excepto vno casu, in quo requiritur speciale mandatum, consetur constitutus ad omnia alia, quae requirunt speciale mandatum, num. 1632.*
- Procurator in rem suam, quem dicimus in causa propria, non potest reuocari, num. 1507.*
- Prohibitus administrare aliquod officium non potest colore quaesito sub alio nomine simulato ad illud admittere, num. 105.*
- Procurator & exactor expensas deducere potest & salarium, nu. 602.*
- Prohibitio contra bonos mores non est seruanda, nu. 1249.*
- Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad haeredes ulteriores, num. 1574.*
- Prohibitio alienationis facta a testatore suo haeredi non extenditur ad alios haeredes, nu. 1575.*
- Prohibitio alienationis facta vni nominatim non extenditur ad alios, nu. 1576.*
- Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuit, & in eius persona verificatur conditio, 1577.*
- Prohibitio alienationis est odiosa, atque exorbitans, nu. 1578.*

Prohi-

Index Alphabeticus.

Prohibitio alienationis facta heredi, vtrum comprehendat heredem heredis, num. 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiunctivi in fauore grauati quomodo valeat, num. 1580.

Promissio certa quantitatis fauore alimenterum praesumitur annua, num. 1604.

Promotus si fuerit aliquis ad officium, & alius secundo loco etiam promotus fuerit, is qui habuerit primo litteras & possessionem, praefertur, num. 872.

Prouincia quae dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur, num. 1555.

Prouisus a Papa, etiam si sit posterior, praefertur prouiso a privilegiato, num. 1220.

Prouisio facta in duobus gradibus substitutionum censetur facta quoad alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset, num. 1265.

Pupillaris tacita, concurrēte verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, num. 1262.

Q

Qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet regulari iuxta qualitatem verbi, vel participij, n. 190.

Qualitatem requisitam a lege, vel privilegio, debet probare volens agere legis, vel privilegij beneficio, num. 325.

Qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet interuenire in tempore actus, num. 396. & 443. & 649.

Qualitas virtutis & proximitatis in privilegio requisita si cessauerit, vtrum cesset privilegij dispositio, num. 435.

Qualitatem requisitam sufficit concurrisse in tempore, quo verbum importat, licet postea deficiat, siue apponatur qualitas cum verbo dispositiuo, siue cum verbo executiuo, aut separatiuo, num. 444.

Qualitas superueniens personae conuenientiae facit variari qualitatem actionis, num. 1105.

Qualitas, quae non concurrat tempore collationis capellaniae, vel alterius requisiti, licet postea concurrat, non operatur effectum in prauidicium iuris quaesiti, num. 1149.

Qualitas si relinquatur pio loco, vel hospitali pro pauperibus ibidem alimentandis, non debetur amplius, illo pio loco, vel hospitali destructo, num. 786.

Qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, recensentur, num. 344.

Quintum si non sufficiat filijs illegitimis ad congruam sustentationem, vtrum possit, & debeat pater ultra quintum relinquere vbi optima distinctio, num. 1515.

Qui prior est tempore, potior est iure, vbi plures remissiones inueniuntur, num. 357.

Quod differtur, non aufertur, num. 966.

Quoque dictio est repetitiua similis qualitatis, num. 576.

R^a R^{at}io

Index Alphabeticus.

R

Ratio licet non sit expressa in lege, si tamen coniectura auctur, ab ea argumentum extensive, vel limitative sumere licet, num. 527.

Rationem reddere tenentes de aliquibus tributis, vel redditibus regalibus, possunt ab Ecclesia extrahi, num. 923.

Realia non censentur concessa, quando simpliciter concessum est castrum, cum omni iure Principis, num. 721. cum sequentibus.

Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quam sibi quotannis debetur, utrum sibi praeiudicet, num. 1375.

Receptor, suceptor, & commissarius si aliquid à debitore recipiat, & desinit esse soluendo, antea quam domi no reddat, datur recursus contra primum debitorem, num. 1387.

Recuperans officium, vel dignitatem, per privilegium, vel gratiam Principis, non recuperat vocem, nec locum, quod exceditur, & limitatur pluribus modis, num. 513.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, quae in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs heredibus communicare, num. 475.

Reiteratur semper actus in favorabilibus, & in favore ultima voluntatis, & testamenti, nu. 1602.

Relictum à testatore fratribus minoribus respectu alicuius summa in festo sancti Francisci, utrum sit perpetuum, an semel tantum debeatur, num. 1598.

Relictum Ecclesiae die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima voluntatis, & Ecclesiae, num. 1603.

Relictum pauperibus intelligitur ad pias causas, num. 1606.

Regula generalis non comprehendit causas privilegiatos, num. 1280.

Regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quae soli Principi sunt reservata, num. 718.

Regalia censentur concessa, quando Princeps aliquem inestruit de castro cum mero misto imperio, & omnibus regalibus, num. 719.

Realia censentur concessa, quando in privilegio aliqua conceduntur in specie, & additur, vel subiicitur cum alijs iuribus quibuscumque, num. 720.

Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum, & qualitatem non possunt conservari, nec sine dedecore in publicum apparere, num. 1388.

Relictum pro dotandis mulieribus pauperibus non potest distribui pro dotandis viduis pauperibus, nu. 705. & num. 789.

Relictum quotannis ex certo pradio, vel censu debetur perpetuo, & ab heredibus praestabitur, licet pradium, & census pereat, num. 1588.

Relicta si fuerit aliqua quantitas, vel premium relinquatur illi, qui prior tale fecerit, si duo simul faciunt, nec de prioritate apparet, nullus accipit relictum, num. 432.

Relicta parte hereditatis filij ultimi morientis, si duo simul moriuntur, nec

Index Alphabeticus.

- p*ec quib. sit vltimus probatur, deficit relietum, num. 431.
- R*egum nobilitiumque proprium est liberales existere, donationesque facere, privilegia atque immunitates concedere, num. 4.
- R*emedium lationis intra dimidiam, quod admittitur in causa dotis, durat per spatium 30. annorum, num. 1629.
- R*emedium lationis ultra dimidiam datur contra Ecclesiam ladentem alium, etiam post quatuor annos, num. 1630.
- R*em non inueniri, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, equiparatur in iure, num. 213.
- R*emotus à prima dignitate illo medio tempore, quo transfert ad aliam maiorem, retinet primæ dignitatis privilegium, num. 540.
- R*emissio generalis legatorum mariti facta a muliere non comprehendit legatum dotis, num. 857.
- R*emittere potest Princeps criminis pœnam, quæ in satisfactionem reipublicæ à lege instituta fuit, ubi nec reipublicæ, nec alijs ex hac remissione damnum sequitur, nec iniuriam patitur, num. 1026.
- R*enunciari non potest ius, vel privilegium competens ratione alicuius persona, vel qualitatatis, numer. 168.
- R*enuntiationes de iure communi valent absq; temporis assignatione vel limitatione, num. 482.
- R*enouari potest privilegium, vel instrumentum antiquum iudicis auctoritate, num. 743.
- R*enunciari utrum possit privilegium, vel rescriptum ab impetrante, num. 1137.
- R*enunciare iuri suo nemo tacite videtur, & ibi remissio, num. 1365.
- R*entis, verbum in privilegio quando interpretandum, num. 233.
- R*epetitio per conditionem indebiti, vel erroris causa, utrum competat ex impropter privilegium, si scienter gabellam soluerit, num. 145.
- R*epetitio utrum competat habenti privilegium; ne conueniatur in plus quam facere potest, si soluat, n. 147.
- R*epertus in via, vel itinere cum rebus vetustis, utrum pœnam statuariam incurrat, num. 303.
- R*epertus cum rebus vetustis in via extraordinaria, & non consueta, suspectus est de crimine, n. 307.
- R*eipublica bona & fiscalia, utrum equiparentur in privilegijs, num. 382.
- R*eficiens domum non funditus destruetam nouum opus facere non videtur, num. 76.
- R*enunciare potest quilibet privilegium Ecclesiasticæ immunitatis, numer. 926. & 1038.
- R*epetitio qualitatatis, & conditionis clausula privilegiorum quando censetur facta, num. 1268.
- R*epetere non poterit expensas ille, qui in causa propria etiam communie expendit pro socio, ubi optima distinctio, num. 1272.
- R*esidens in uno loco per mille annos, animo tamen retinendi domicilium in alio loco, non potest esse ciuis illius loci, ubi residet, numer. 41.

Index Alphabeticus.

- Res hereditatis si vendatur nulla facta hereditatis mentione, sed simpliciter venditur tanquam res particularis, non habetur pro hereditaria, num. 480.*
- Restitutus à Principe, utrum recuperet bona confiscata, & quando, num. 514.*
- Rescriptum, vel privilegium Principis quantum possibile est, debet ad ius commune reduci, num. 550.*
- Restitutionis privilegium concessum Ecclesie extenditur ad hospitalia, num. 570.*
- Rescripta & interpretationes, utrum trahantur ad futura, nu. 801.*
- Responsio est intelligenda secundum supplicà in privilegij & rescriptis, num. 802.*
- Rescripta licet concedantur præter ius, non tamen per illa intenditur iuri communi derogare, nu. 1136.*
- Restitutionis privilegium competens minoribus, & personis privilegiatis, nunquam censetur derogatum, nisi de illo fiat specialis mentio, expressaque derogatio, nu. 1226.*
- Rescriptum, vel privilegium impetratum contra consuetudinem, vel statutum Principis, est suspectum de falso, nec præsumitur à Principe concessum, nu. 1246.*
- Resuscitatus, qui bona sua donaverit, vel reliquerit, utrum recuperet ea, num. 1282.*
- Resuscitatus recuperat filios, non tamen uxorem, num. 1285.*
- Resuscitatus non tenetur iterum baptizari, nec ordinari, num. 1285.*
- Restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restitui-*
- sur ad minora, hoc est ad bana, num. 1288.*
- Restitutio in integrum conceditur nobilibus, maioribus 25. annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus & in vinculis detentis reputantur, num. 1320.*
- Rescriptum impetratum vel concessum, non præiudicat causa privilegiate, nisi de ea fiat specialis mentio, num. 281.*
- Retentionis materiam qui auctores recensent, num. 351.*
- Retinens proprietatē videtur acquirere totum per usum partis, non tamē is, qui de nouo acquirit, nu. 1308.*
- Reuocari poterit donatio absenti facta ante acceptionem donatarij, licet iurata fuerit, nu. 140.*
- Reuocare utrum possit Princeps donationem, mercedem, vel privilegium exemptionis à se concessum, numer. 174.*
- Reuocata non censentur privilegia concessa miserabilibus personis, per generalem reuocationem privilegiorum, num. 309.*
- Reuocare non potest Princeps privilegia concessa ob causam onerosam, num. 583.*
- Reuocare seu interpretari poterit Princeps privilegia mere gratiosa absque partis citatione, nu. 584.*
- Reuocare poterit debitor cōventionem, quando promisit, stare iuramento creditoris circa damna & interesse, si creditor ante tempus iuramenti mutauerit cōditionem in deterius, num. 1358.*
- Rex donans terras, quæ solita erant ali cui ciuitati collectas dare, censetur dona-*

Index Alphabeticus.

donationem dare saluis collectis,
num. 90.
Rex quando aliquid vult fieri expref-
se cum damno tertij, intelligitur cū
modico dāno, & nō cū magno, n. 94.
Rex non potest regalia cōcedere in pra-
iudiciū successoris, nec iura Reg-
ni subuertere, nec diminuerē, n. 148.
Rex non poterit priuilegia concedere,
& donationes adeo immoderatās
facere, vt Regno prauiudiciū, &
damnum inferatur, num. 183.
Rex & res publica poterunt agere pro
suis debitis contra socios conducto-
ris, num. 397.
Rex caput miliū potest peculiari pri-
uilegio concubina donare, n. 810.
Rex absq̃ iusta rationabili, & necessa-
ria causa, vtrū inuito & repugnā-
te regnō possit monetā mutare, mi-
nuere, vel augere, n. 1089. & 1090.
Rex Hispaniarū Philippus Tertius va-
lorem scutorum auxilij, nu. 1427.

S

Sacerdotes non possunt pro debito ciuili
in carcerari, nec excommunicari, nec
conueniri in plus quā facere pos-
sunt, num. 229.
Sacerdotes non possunt suum priuile-
gium concessum per cap. Odoardus
de solutio. renūciare, & quid cum
iuramento, num. 230.
Sacerdotium superueniens tollit munus
publicum iam iniunctum, n. 1107.
Sarmiento & Molina, conciliātur in-
diuersitate opinionum in citationis
materia circa reuocationem priuile-
gij, num. 586.

Satisfactio voluntaria & necessaria
quae dicatur, num. 916.
Scriptura priuilegij, aut maioratus do-
perdita potest probari duobus testi-
bus de eius tenore deponentibus,
num. 79.
Sacularibus pluribus contendētibz, de
quibus vnus est clericus, poterit ta-
lis clericus cum alijs coram iudice
laico conueniri, num. 960.
Seculares iudices poterunt sequestrare
criticum personarum Ecclesiasticā
rūm & cōmendatorum quatuor or-
dinum militariū tempore caristiae.
& necessitatis, non obstantibus eorū
priuilegijs, & nec excommunicatio
nē, nec penam contentā in bulla in
Cenā Domini incurrunt, nu. 1128.
Senior semper debet praeferi in benefi-
cijs & praebendis, nu. 1504.
Senex postquam redactus est ad an-
nos pueriles, hoc est ad 80. annos, re-
stituitur in integrum, nu. 391.
Sententia in fauorem dotis habet exe-
cutionem paratam, 352.
Senex puniendus est mitiori pena
quā adolescens, num. 392.
Senectutis plurima priuilegia recen-
tur, num. 393.
Sententia quando contra fiscum legiti-
mē lata dicatur, num. 635.
Sententia contra fiscū lata per in inte-
grum restitutionem intra triēnium
retractatur, & quando sit ipso iure
nulla, nu. 636.
Sententia contra rem publicā lata quo-
modo, & quando retractanda sit,
& quae habeat priuilegia, nu. 637.
Sententia non retractatur in causis pri-
uatis per procuratoris, vel aduocati
absentiam, num. 638.

Index Alphabeticus.

- Sententia lata contra fiscum, vel rem publicam per prauaricationem ex gratia, vel ambusione per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in privato, num. 642.*
- Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis non debet executioni mandari, num. 644.*
- Sententia lata contra matrimonium, non transit in rem iudicatam peculiari privilegio, num. 645.*
- Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter reperiros, numer. 646.*
- Sententia Principis habet vim legis, & privilegij in casu; super quo lata est, & in similibus, numer. 796.*
- Sententia debet esse conformis libello; num. 803.*
- Sententia fauore alimentorum habet executionem paratam, num. 858.*
- Sententia fauore dotis utrum habeat executionem paratam, num. 859.*
- Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.*
- Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera, num. 1402.*
- Sententia lata contra principalem executioni mandatur contra fideiussorem sine nouo processu, nec noua sententia, num. 1414.*
- Semper, & quoadcunque, si reperiatur in aliqua dispositione vel privilegio, non importat infinitatem, & ad triginta annos illa verba restringuntur, num. 1180.*
- Sententia Principis ad hoc, quod viciem habeat legis, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuersitatis, vel quod voluerit per eam dare legis formam, num. 798.*
- Sententia de futuro valet, si dependet à iure, quod est de presenti, num. 1537.*
- Seruire obligatus pro certo tempore, si ante quam adimpleatur, contrahit matrimonium, liberatur à tali seruitio, num. 1110.*
- Singula temporis momenta inspicienda sunt in his, quae tempore variantur, num. 543.*
- Similes casus non excluduntur à iure, etiam per verba taxatiua, numer. 525.*
- Sigillum manifestum & apprens debet habere privilegium ad hoc, ut fidem faciat, num. 314.*
- Seruicio, y montazgo, Almojarifazgo, rodas, castillerias, peage, passage, portazgo, barcage, quid in iure significent.*
- Seruitius urbana conseruatur in area, quae denuo erigitur, num. 300.*
- Socer utrum habeat privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, quando à nuru, vel genero conuenitur, & quomodo hoc habeat locum, num. 348.*
- Socer conuenitur in plus quam facere potest, si promisit dolose & fraudulenter, quod adimplere non poterat, num. 349.*
- Socij inter se hoc dicuntur habere mandatum, quod possunt sine cessione principalis conductoris agere contra debitores, num. 398.*

Socius

Index Alphabeticus.

*Socius in indiuiduis gaudet privilegio
& prerogatiuis sui socii, numer.
1224.*

*Socius habens rem communem cum
alio non potest totam rem commu-
nem, sed tantum pro sua parte obli-
gare, nu. 1242.*

*Sermo indefinitus non restringitur ad
primum sermonem, nec actum in
favorabilibus, num. 1605.*

*Socius, vel aliquis illorum qui tenen-
tur in plus quam facere possunt, si to-
tum soluere promittant, utrum vi-
deantur illi suo privilegio renuntia-
re, num. 1363.*

*Solutio scienter, vel patienter, vel
per errorem facta, quando dica-
tur, vel presumatur, numer.
146.*

*Solennitas mandati non presumitur
per diuturnitatem temporis, etiam
per mille annos, nu. 664.*

*Solennitas, quae in aliquo actu debet in-
teruenire; habito respectu ad certum
finem, obtento fine licet non inter-
ueniat solennitas, actus valebit, &
quomodo, nu. 1121.*

*Solennitas quando in alienatione re-
quiritur, non sufficit, quod uti-
litas interueniat, nisi simul solen-
nitas per legem requisita interue-
nias, & ibi Manuel Rodriguez &
alii reprobantur, nu. 1124.*

*Soluere utrum teneatur debitor scu-
torum secundum valorem tempo-
ris obligationis, vel temporis solu-
tionis, quando medio tempore va-
lor scutorum auctus fuerit à Princi-
pe, nu. 1428.*

*Specialia duo non admittuntur in iu-
re, num. 1528.*

*Spurius habilitatus ad beneficia non
videtur habilitatus ad dignitates
consequendas, num. 1640.*

*Spurius dispensatus ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensa-
tus ad dignitates maiores & prin-
cipales, & ibi quales sint maio-
res & principales dignitates, num.
1641.*

*Spurius, incestuosus, adulterinus, vel
ex sacrilegio natus, tenetur hos de-
fectus Pontifici exprimere, & non
sufficit, quod generatim fateatur, se
esse illegitimum, vel spurium,
alias irrita erit dispensatio, num.
1642.*

*Spini opinio interpretatur, numer.
552.*

*Statuta iuri contraria sunt restrin-
genda, & non extenduntur ultra
illud, quod exprimitur, numer.
1448.*

*Statutum est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minus datur,
num. 1449.*

*Statutum & privilegium si defer-
lucrum, consideramus originem
& causam, & non euentum, num.
1547.*

*Statuto si caueatur, quod absens à
ciuitate non possit gaudere privi-
legio ciuibus concesso, si aliquis
absens à ciuitate in ea reliquerit
uxorem, filios, aut consanguineos,
eius loco munera & onera ciuita-
tis subeuntes, praesens censendus est,
& dicto privilegio munitur, nu-
mer. 40.*

*Statum primum recuperat, qui peni-
tentiam agit, & misericordiam pe-
tit, num. 679.*

Index Alphabeticus.

Statum primum recuperans potest bona de novo acquirere, & contractus facere, & testari, numer. 680.

Statuta antecessorum minimè possunt explicare successores, numer. 684.

Statutum à decurionibus editum à successoribus eorum, vel à populo explicari poterit, num. 690.

Statuta ciuitatis non videtur Princeps derogare, quando priuilegium concedit, licet dicat, non obstantibus quibuscumque legibus, & motu proprio, num. 892.

Status omnis causa coniecturabilis in iudicis arbitrio positus est, num. 667.

Statutum generale includit omnes casus priuilegiatos & speciales, nisi in eo tantum, in quo quis priuilegatus reperitur, num. 1131.

Statuta non ambitiosa, sed rationalia, & pertinentia ad ornatum, & utilitatem populi, utrum sint seruanda, & executioni mandantia ante Regiam confirmationem, num. 1132.

Statuto si caueatur, quòd omnis qui venerit ad aliquam ciuitatem in colendam, sit immunis à gabella, collecta, & alijs oneribus, si aliquis originarius illius ciuitatis spe fruendi prædicto priuilegio ad aliam habitandam urbem se contulit, & post aliquos annos patrias sedes recuperauerit, non comprehenditur in illo priuilegio & statuto, num. 1228.

Subsidiaria actio non datur, quando debitor est soluendo, etiamsi re-

nunties beneficium excussionis, nu. 1386.

Substitutionis ius non perditur per simplicem sacerdotium, numer. 781.

Successio proximioris consanguinei, qui moribus & nobilitate ceteros antecedit, præstantiorque sit, quomodo intelligatur, si in eodem consanguinitatis gradu masculus, & sæmina inueniatur, numer. 412.

Succesor in maioratu tenetur de estimatione expensarum in bonis maiuratus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit, num. 888.

Successio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, numer. 1263.

Suceptores Regij non possunt Regiam pecuniam consumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emanet, lucrum fiscus repetit, num. 1383.

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quæ ad Regem pertinet, non censetur concessa per concessionem plenæ, & amplissimæ iurisditionis, etiamsi Rex concedat regalia & omnia, quæ ad eum tanquam Regem pertinent, num. 311.

T

Tabellionis officium alicuius ciuitatis concessum censetur etiam in territorio concessum, num. 933.

Tabellionis declarationis statum indu-

bjs

Index Alphabeticus.

- lijs procedentibus ab scriptura, numer. 1351.*
- Tabellionis declaratione non statuitur in dubijs procedentibus à privilegio, cum soli Principi competat talis declaratio, num. 132.*
- Testes bona fama, & maiores omni exceptione, si à lege requiruntur, hæc qualitas debet probari, aliàs nõ sufficit præsumptiva, num. 1446.*
- Testamenti scriptura perditâ potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licet testamentum non appareat: & limitatur in testamento in scriptis, numer. 80.*
- Testamentum ante ingressum religionis rectè fieri potest, num. 545.*
- Testamentum præsumitur solenne ex diuturnitate temporis, num. 661.*
- Testamentum primum regulariter per secundum reuocatur, num. 1247.*
- Testamentum primum utrum ex privilegio Principis irrevocabile possit fieri, num. 1248.*
- Testamentum rumpitur restitutione testatoris, num. 1290.*
- Terminus quando est indicibus limitatus ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus causa terminari potest, numer. 1436.*
- Tempus quatenus est quantitas continua, diuiditur in partes, & quæ sint partes temporis, & quæ partes anni, & mensis, & diei, & horarum, agitur, nu. 490.*
- Tenor privilegij semper inspiciendus est ad eius veram explicationem & interpretationem, num. 625.*
- Testimonio Principis magis creditur, quàm instrumento publico, numer. 895.*
- Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando ei resistit ius commune, num. 665.*
- Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris præsumptio, numer. 666.*
- Torqueri non potest in syndicato, qui fuit iudex, etiam multis stantibus indicijs, num. 1409.*
- Transactio vera & non fraudulenta requiritur in locolibero ad hoc, quod gabella non debeatur, num. 62.*
- Transactio, vel pax circa monachum offensus iniuriatum, vel occisum cui competat post professionem, utrum monasterio, vel patri vivo, num. 1185.*
- Transmissibilia non sunt ea, quæ in animo consistunt, num. 682.*
- Tributum, verbum, in privilegijs quomodo interpretandum, nu. 232.*
- Tributorum exemptionem habens ex privilegio Regis tenetur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur, num. 291.*
- Tot sunt legata, quot anni, numer. 1618.*
- Tertius possessor decennialis cum titulo & bona fide, utrum præscribat rem hypothecam, vel acensuatam, & à quâ tempore incipiat illa præscriptio, num. 1612.*
- Tertius possessor rei acensuatæ poterit, si voluerit, dominum recognoscere, vel rem acensuatam remittere, & ibi additio, num. 1625.*
- Triticum ex causa necessitatis, vel caristia præstari non posse, rectè dicitur*

Index Alphabeticus.

dicitur, quando debitor illud non habet, & quamvis reperitur, id habere non potest nisi cum difficultate, & pro immoderato & excessiuo pretio, nu. 112.

Tributum debet solui, ubi terra quae colitur, sita est, num. 938.

Tutor, & tutela administrator, remittendus est pro ratione reddenda ad locum, ubi administravit, num. 912.

Tutor datus filijs non censetur datus filio, quem testator ignorabat, num. 1252.

Turpius hominum iudicio aestimatur, si femina secundo nubat, quam si vir secundam ducat uxorem, num. 5212.

Tutela administrare virile munus est, num. 536.

V

Veſtigalis impositio, nec pēdagium nō videtur concessum per verba privilegij quantumcumque generalia, num. 723.

Venditio verificatur in uno nūmo, si res vendita non erat maiori pretio digna, num. 59.

Variare non potest mulier in casu, quo admittitur electio bonorum, de quibus sibi dos satisfiat, num. 408.

Variatio regulariter non admittitur, num. 437.

Variare potest semel patronus laicus in electione & nominatione, quod patrono clericorum non licet, numer. 712.

Variatio non est permessa patrono lai-

co, quando res non est integra, & post acceptationem electi & nominati, num. 714.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum ad hoc, ut retractari non possit, & quae sine necessaria in tali venditione, latē agitur, num. 619.

Verba apposita in privilegio generali non sunt intelligenda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuo durare, num. 169.

Verba, Mandamos les sean guardadas las preeminencias, inmunidades, y exenciones que se acostumbra guardar por razon del dicho oficio, quae in titulis Regijs continentur, quid significant, num. 268.

Verba generalia statutorum restringuntur secundum ius commune, num. 276.

Verba, qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposita, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem, num. 306.

Verba adiectiva, & non substantiva, quando interueniunt in privilegio masculini generis, comprehendunt tam feminas, quam masculos mera significatione, & non per interpretationem, num. 426.

Verba privilegij licet non sint de numero plurali, sed singulari, comprehendunt plures & omnes, qui in pari gradu proximitatis inveniuntur, num. 428.

Verba, consanguineus proximior, comprehendunt tam masculum quam feminam, quod procedit in uase-

Index Alphabeticus.

- via restringibili, & in statuto, num. 430.
- Verba privilegij debent aequitati conformari, & à verborum forma sine certa scientia non est recedendum, num. 627.
- Verba privilegij seu dispositionis, quādo sunt in gerundio, & iunguntur tempori praesenti, vel de praeterito, necessario modum, & calificationem, & non conditionem significant, num. 669.
- Verba privilegij videlicet, con todos sus terminos, aguas vertientes y manantes, y con la jurisdiccion civil y criminal, mero y misto imperio, quid comprehendant, num. 694.
- Verba privilegij si sunt clara, nō est ab eis recedendum: si tamen sunt obscura, & possunt ad diversa adaptari, illud debet accipi, ut privilegium & dispositio magis valeat, quā pereat, num. 699.
- Verba privilegij debent intelligi in casu, de quo iure communi non disponitur, num. 702.
- Verba generaliter intelliguntur de prima persona, & de prima vice, num. 703.
- Verba privilegij de sua natura intelliguntur perpetua, num. 704.
- Verba contenta in privilegio Principis debent aequitati conformari: licet hoc praedicta verba non patiantur, num. 706. & num. 942.
- Verbis in generalibus non veniunt Principi reservata, num. 724.
- Verba, si ita est, inducunt conditionem & causam finalem, numer. 1159.
- Verbum, moradores, de habitantibus in loco explicatur, num. 32.
- Verba privilegij seu scriptura, quando ita obscura sunt, quod nullum habet intellectum, nec privilegium, nec scriptura valet, num. 912.
- Verba, si ita est, dispensetis, inducunt formam & solemnitatem non leuem, num. 1558.
- Verba privilegij de Ronda referuntur, & ponderantur, num. 1321.
- Verbo singulari sat numero utimur pro plurali, num. 1394.
- Verba, indulgeo, vel remitto, contenta in privilegio Principis, quid importent, & significant, num. 1594.
- Verba, per indulgentiam nostram te restitimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus, si in privilegio contineantur, quod significant, num. 1595.
- Verbum, conformamus, simpliciter & absolute à Principe prolatum, utrum importet certam scientiam, & quando praesumatur, num. 1535.
- Veritas & rei substantia plus valet, quā ludibrium verborum, num. 845.
- Vicinitas est quid extrinsecum, & in facta consistens, in qua populi consensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussionis praestatio ibidem permanendi, & tributorum contributio, num. 24.
- Vicinitatem habere in duobus locis quis libet potest, num. 25.
- Vicinus proprie dicitur, qui in aliqua civitate per maiorem partem anni degit, num. 27.
- Vicinus duorum locorum à solutione gabella exemptorum, si in quolibet eorum

Index Alphabeticus.

- corum bona sua vendiderit, verū gabellam solvere teneatur, num. 44.
- Vicinus ciuitatis libera & priuilegiata*, qui alibi commoratur per maiorem anni partem, & in ciuitate libera & priuilegiata habet domū, seruos, & familiam, potiri poterit ciuitatis libera priuilegio & exemptione, num. 35.
- Vicinus alicuius loci non liberi, nec exempti* à rebus de labrança y criança, habens pecora, vel armenta in prædicto loco acquisita, admissus pro vicino in aliquo loco libero & exempto, ubi non soluitur gabella de rebus de labrança y criança, si postquam admissus fuerit ad prædictam vicinitatem, vendidit dicta pecora & armenta acquisita in loco non libero & exempto, utiū sit immunis à solutione gabella, & dicantur de labrança y criança, num. 1318.
- Vicinus, ciuis, & incola propriè dicitur* qui in urbe resides, num. 28.
- Vicus exemptus* quoad distributionem & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata, utrum commoda & priuilegia illius ciuitatis amittat, num. 239.
- Vicus exemptus à ciuitate*, utrum retineat iurascendi, quod in territorio habebat, ante quam eximeretur, num. 709.
- Vicinus alicuius loci liberi & exempti* à solutione gabella de suis rebus, de labrança y criança, si portat armenta, quæ non sunt de labrança y criança, vendenda in loco, vel macello libero & franco, utrum gabellam solvere teneatur in suo loco, à quo exiuit, num. 1086.
- Vidua mater*, utrum præferatur in accusatione de morte mariti occisi, num. 1523.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium*, utrum amittat accusationem primi mariti mortui, num. 1524.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium* perdit illud, quod ei à lege erat delatum, num. 1125.
- Vidua* admittitur ad accusationem mortis mariti, quia reputantur duo in carne una, num. 1127.
- Vidua, quæ secundo nubit*, amittit lectū quotidianum, & vestes lugubres, quæ restituuntur heredibus primi mariti, num. 1519.
- Vidua secundo nubens dicitur de domo & familia secundi mariti, & perdit priuilegium primi mariti, & sepelitur cum secundo*, num. 1530.
- Vidua*, ad hoc vt dicatur mulier primi mariti, debet in viduitate persistere, num. 1531.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium* statum suum mutat, num. 1532.
- Vidua, quæ ante secundum matrimonium de morte primi mariti querelauerit, & litem cum occifore contestata fuerit*, utrum accusationem amittat, num. 1542.
- Vidua si moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occifore mariti*, transeunt actiones ad eius heredes: & quid si habet filios ex alio matrimonio, num. 1546.
- Vidua, quæ nupta fuit viro priuilegiato, & exempto à collectarum, & gabellarum solutione*, ratione priuilegij

Index Alphabeticus.

- leggi sibi concessi, utrum illo privilegio & exemptione potiatur, tanquam si maritus viveret, num. 176.
- Vidua gaudet privilegio mariti defuncti, omnesque dignitates & privilegia retinet, quamvis sint personalia & accidentalia, numer. 177.
- Vidua dicitur esse in matrimonio viri defuncti, idemque de ea iudicatur mortuo marito, quod eo vivente, num. 178.
- Vidua luxuriose, & inhoneste vivens, perdit omnia privilegia, quae causa mariti nobilis & privilegia retinebat, num. 181.
- Viduam non facit habitus, sed pudicitia vidualis, num. 182.
- Vidua non dicitur luxuriose, & inhoneste vivere per stuprum semel tantum commissum, num. 183.
- Viduis concessum privilegium aut gratia, & immunitas quandiu in viduitate perseveraverint, utrum extendatur ad viduam, si semel, vel bis matrimonio se dederit, & postea in viduitatem inciderit, nu. 1397.
- Viduitatis causa non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbinatura, nu. 1395.
- Vigesimus quintus annus utrum debeas esse impletus, vel sufficiat illud attigisse, quando in gratia, lege, vel privilegio de vigesimo quinto anno mentio facta fuerit, num. 1141.
- Villa, oppidum, vel castrum si à Rege concedatur, concessum censetur etiam territorium, num. 317.
- Virtualiter concessum & contentum in privilegio, vel scriptura intelligitur expresse contentum in ea, num. 1350.
- Virtuosus verbum significat habitum, & vehementiam, & requirit perseverantiam, num. 452.
- Virtuosus & bonus licet quilibet praesumatur, non praesumitur qualitas virtutis in privilegio requisita, num. 433.
- Virgines sole sunt in abbatissae eligenda, & ceteris preferuntur, num. 1502.
- Virgo, quae post querelam de stupro nubis digno, vel indigno, non admittit actionem quoad dotem & interesse, num. 1545.
- Vitium notabile, & damnosum requiritur ad hoc, ut unus prudens esse desinat, num. 459.
- Vltimus dictio ipso iure tollit inspendi, num. 908.
- Vnio, & communio rerum Ecclesiarum non datur absque Pontificis licentia, num. 294.
- Ubi in prima die renuntiationis inspicitur, quod magis convenit illi, in cuius favorem disposita est, illa dies, & dilatio, aut annumeratur, vel restringitur prima dies, & in eius favorem fit interpretatio, nu. 494.
- Vniuersitas laicorum, & clericorum quando convenitur, si est maior pars laicorum, conveniri debet coram iudice seculari, quod intelligitur in temporalibus, num. 963.
- Unamquamque rem id quod est ex sua forma extimari, & nominari traditur, numer. 106.

Vocati

Index Alphabeticus.

Vocati expresse preferuntur inter plures vocatos & nominatos, num. 1251.

Vrbs est, qua muro cingitur, numer. 54.

Vsus fructus cōualescit recuperare, de qua debetur, num. 301.

Vsus fructus relictus ad vitam viri spiret per religionis ingressum, num. 778.

Vsus fructus concessus à Principe de aliquo pradio fructifero durat tantum per spatium centum annorum, si non apponatur verbum perpetuo, num. 910.

Vsus fructus massa si legatur, & ex ea massa fiant vasa, perditur vsus fructus, num. 1060.

Utilitas publica est suis legum, & aliarum dispositionum principium, & publica utilitas semper preferatur priuata, num. 902.

Utilitas publica in omni priuilegio censetur semper excepta, num. 97.

Vsus fructus si relinquatur egeno & pauperi, non tenentur satisfacere, & legem adimplebunt prestata iuratoria cautione, num. 1179.

Vxor, vel eius heredes, poterunt petere à marito aestimationem expensarum factarum de bonis dotalibus in bonis maioratus, quem possidebat, num. 829.

Vxor inuenta mortua, verum contra maritum presumatur, numer. 1021.

M A T R I T I,

Ex Typographia Regia Ludouici Sanctij.

A N N O M. DC. XVIII.

AT 15. 1.

10. 10. 1900

